དབྱིལ་ཀ་ཆེ་ཅ་དེ་ཀ་ས་བའི་རྒྱ་མཚོ།

ཞོལ་ཆུ།

མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་།

རྒྱ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་སྡུད་སྦྱིག་ཁང་།

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་སྡུད་སྒྲིག་ཁང་།
2019

༄༅། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་གསུང་འབུམ།

༼ཅ༽

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྡུར་མ། པོད། ༣༣
Je Yabse Sungbum Volume 33

པར་འགྲེམས་བྱེད་པོ།

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་སྡུད་སྒྲིག་ཁང་།

Published by:
JE YABSE SUNGBUM PROJECT

Drepung Loseling Pethub Khangtsen Education Society‚ Mundgod U.K. Karnataka State (INDIA)
www jeyabsesungbum.org‚

པར་ཐེངས་དང་པོར།
དེབ་གྲངས་ ༧༥༠ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩

First Edition:

750 copies‚ 2019

པར་སྐྲུན་ཞུ་ཡུལ།
མ་ཎྀ་པཱལ་འཕྲུལ་ལས་ཁང་།

Printed at:

Manipal Technologies Limited Manipal

དཀར་ཆགདཀར་ཆག V

ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། ....1 མངོན་སུམ་ལེའུའི་གཞུང་སྤྱིའི་དོན་བཤད་པ། 1
གཞུང་དོན་སོ་སོའ་དོན་བཤད་པ། ི...10
ཚད་མའི་གྲངས་དང་ཡུལ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ། 10
ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པ། 10
རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པ། 10
རྟགས་དགོད་པའི་ཚུལ། ....10 རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབ་ཚུལ། ....11 དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པ། ....13 དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་བཤད་པར་རྩོད་སྤང༌། ....13 སྤྱི་མཚན་དངོས་པོ་མིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད། ....16 རིགས་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ། ....16 སྒྲ་དོན་ཡིན་པས་དངོས་པོ་མིན་པར་སྒྲུབ་པ། ....16 གསལ་བ་དང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་བརྟག་ནས་འགོག་པ། ....22 སྣང་ཚུལ་མཚུངས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ། ....26 བློ་ཡུལ་འཛིན་པ་བརྡ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ།..28 དངོས་པོ་ཡིན་ན་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པ།..30 དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་མཚན་གྱི་དབྱེ་བ། ....31 གནས་ཚུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་པུར་བསྟན་པ། ....31 བློ་ལ་སྣང་ཚུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་བསྟན་པ།...32 དེ་དག་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གྱི་ཁྱད་པར། 32

VI མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

མངོན་ལྐོག་ཏུ་ངེས་པས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པ། 33
གྲངས་གཞན་འདོད་པ་དགག་པ། 35
ཚད་མ་གྲངས་ཉུང་བ་འདོད་པ་དགག་པ། 35
ཚད་མ་མང་བ་འདོད་པ་དགག་པ། 39
འདྲེས་པ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་གསུམ་པ་དགག་པ། 40
རྟགས་ལ་བརྟེན་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་བསྟན། ....40 བཅད་ཤེས་ཚད་མ་མིན་པར་བསྟན་པ། ....49 ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཚད་མ་གསུམ་དགག ....58 མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོར་ལོག་རྟོག་བསལ་བ། ....60 མངོན་སུམ་ཡང་དག་བཤད་པ། ....60 དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ། ི ....60 གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བ་བཤད་པ། ....60 ཡན་ལག་གི་དོན་བཤད་པ། ....63 དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་སྤྱིར་བསྟན་པ། ....63 དེའི་རིགས་པ་སོ་སོར་བཤད་པ། ....73 དབང་ཤེས་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་དགག་པ། ....74 དབང་ཤེས་མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་དགག་པ། ....100 དེ་དག་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པ། ....105 དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་ལ་ལུང་འགལ་སྤང༌བ། ....106 དེ་དག་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པ། ....112 ཕྱི་དོན་འགོག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལན། ....112 ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལན། ....127 རྟོག་བྲལ་ལ་རིགས་པ་དང་འགལ་སྤོང་། 130

དཀར་ཆག VII

ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ། ....133 རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ། ....139 རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ། ....150 རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དངོས་བཤད་པ། ....150 མངོན་སུམ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྩོད་སྤང། ....154 མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཤད་པ། ....157 མངོན་སུམ་གྱི་འབྲས་བུར་ལོག་རྟོག་བསལ་བ།...165 མངོན་སུམ་གྱི་འབྲས་བུའི་སྤྱིའི་དོན་བཤད་པ། ....165 མངོན་སུམ་གྱི་འབྲས་བུའི་ཡན་ལག་གི་དོན། ....170 མདོ་སྡེ་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག ....170 ཐོག་མར་གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བ་བཤད་པ། ....170 གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ། ....173 རྣམ་རིག་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག ....182 གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བ་བཤད་པ། ....182 གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ། ....188 རྣམ་རིག་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འབྲས་རྟོག་བཤད་པ།...188 རྣམ་རིག་པའི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འབྲས་རྟོག་བཤད་པ། ....202 གཞན་རིག་གི་འབྲས་རྟོག་རྒྱས་བཤད། ....202 རང་རིག་གི་འབྲས་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ....208 རྣམ་གཞག་དེ་དག་འཐད་པར་སྒྲུབ་པ། ....220 བློ་ལ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པ། ....220 གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བ་བཤད་པ། ....220 གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ། 226

VIII མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པ། 226
བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་བཤད། 233
བློ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་པར་གནོད་བྱེད། 240
དྲན་མྱོང་རྗེས་འགྲོའ་རྟགས་ཀྱིས་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ། ི 250
བློ་ལ་རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ། 251
ཚུལ་གཉིས་གྲུབ་པས་རང་རིག་གྲུབ་པ། ....251 གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བ་བཤད་པ། ....251 གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ། ....256 དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ། ....277 གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བ་བཤད་པ། ....279 གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ། ....279 དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་རིག་སྒྲུབ་པ་དངོས་བཤད་པ། ....279 བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་རྒྱས་པར་དགག་པ། 279
ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐལ་བ། 279
གཞན་རིག་ཕྱི་མ་ཡུལ་ལ་མི་འཕོ་བར་ཐལ་བ། 288
ཕྱི་དོན་ཉེ་བས་སྔ་མ་བཏང་སྟེ་ཡུལ་ལ་འཕོ་བ་དགག་པ། 288
སྔ་མ་འཛིན་པའི་ནུས་པ་ཟད་ནས་ཡུལ་ལ་འཕོ་བ་དགག་པ། 289
ཡུལ་དང་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་དགག་པ། 296

ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། ....299 རྗོད་བྱེད་ངག་གི་རང་བཞིན་བཤད་པ། 300
རང་གིས་མཐོང་བ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ། 300
དོན་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ། 309
གསལ་བྱེད་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ། 310

དཀར་ཆག IX

ཚིག་དོན་བཤད་པ། ....312 ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ།...............................312 དེ་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ། ....317 གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་སྐྱོན་རང་ལ་མི་མཚུངས་པ་བསྟན་པ། ....318 འགྲེལ་བྱེད་གཞན་གྱི་རྩོད་ལན་འབྲེལ་མེད་དུ་བསྟན་པ། ....324 བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ། ....327 ཤུགས་བསྟན་བསྒྲུབ་བྱའི་རང་བཞིན་བཤད་པ། ....327 རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད། ....327 མཚན་ཉིད་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ། ....327 མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ཟུར་དང་པོ་བཞིའི་དོན་བཤད་པ། ....327 ཚིག་བཞིའི་དགོས་པ་མདོར་བསྟན་པ། ....327 རྟོགས་དཀའ་བའི་དགོས་པ་རྒྱས་བཤད། ....331 འདོད་པའི་དགོས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ....331 རང་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དངོས། ....343 དགོས་པ་དེ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བཤད་པ། ....344 གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བ་བཤད་པ། ....344 གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ། ....345 གཞན་སྡེ་ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ། ....345 རང་སྡེ་ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ། ....356 ཚིག་ཟུར་གྱི་མ་བསལ་བའི་དོན་མདོར་བསྟན། ....367 མ་བསལ་བའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ....367 གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བར་བཤད་པ། ....367 གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ། 369

X མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གནོད་བྱེད་བཞི་དང་ཚད་མའི་གྲངས་མི་འགལ་བ། 369
ཡིད་ཆེས་ཀྱི་སེལ་ཚུལ་རྒྱས་བཤད། 371
གྲགས་པའི་སེལ་ཚུལ་རྒྱས་བཤད། 382
མངོན་སུམ་གྱི་སེལ་ཚུལ་རྟོགས་དཀའ་བ་བཤད་པ། 397
རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པའི་དགོས་པ་རྒྱས་བཤད། 399
གནོད་ཚུལ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་དགོས་པ་བཤད་པ། ....406 གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དགག་པ། ....426 རྗོད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ། ....426 བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ།...428 ངེས་བཟུང་གི་སྦྱར་ས་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ། ....431 དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད་དགག་པ། ....432 དངོས་བསྟན་རྟགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ། ....441 ཕྱོགས་ཆོས་རབ་དབྱེའི་དགོས་པ་སྤྱིར་བསྟན་པ། ....442 ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚིག་ལ་རྩོད་པ་སྤང༌། ....442 དགུར་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ་མདོར་བསྟན་པ། 444
དགོས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 447
འབྲས་རང་གི་རྟགས་གཉིས་སྨོས་པའི་དགོས་པ། 447
མཉན་བྱ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ། 450
མ་དམིགས་པའི་དཔེ་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན། 465
རྟོགས་དཀའ་བར་བསྟན་པ་མཇུག་གི་བྱ་བ། 474

དཔར་བྱང་སྨོན་ཚིག 479

༄༅། །རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་མངོན་སུམ་ལེའུའི་རྣམ་བཤད་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །རབ་རྒྱས་པད་མོ་གསར་པའི་ངོས་ལ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་མའི་ཐིགས་པ་ལྷུང་བས་
རྒྱ་ཆེར་བཞད་པའི་དཔལ་འབར་བ། །གང་གི་དྲིན་ལས་སྐལ་བཟང་བུང་བ་ལེགས་བཤད་སྦྲང་རྩིའི་དོག་པ་རྒྱ་ཆེན་རྣམ་པར་འགོད་པས་རོལ་པའི་གར། །བདུད་རྩིས་དྲེགས་པའི་བློ་གྲོས་ལུས་ཅན་རིགས་པའི་གླུ་དབྱངས་ས་གསུམ་སྐྱེ་བོའ་རྣ་བའི་བཅུད་ལེན་སྤྲོ་བ་གང༌། །སླར་ཡང་ ིདེ་ཡིས་དེ་ཉིད་མཆོད་ཕྱིར་ཚངས་དབྱངས་ལས་རྒྱལ་དགེ་ལེགས་དེ་ཡིས་འཇིག་རྟེན་འདི་དག་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག།
དེ་ལྟར་ཚད་མ་སླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་
ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་ཚད་མ་དེའི་གྲངས་དང༌། སྤྱོད་ཡུལ་དང༌། ངོ་བོ་དང༌། འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་ཏེ། དེ་དག་ཡང་དག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རང་དོན་ལེའུར་བསྟན་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་བརྟེན་ནས། ལེའུ་གཉིས་པར་སྟོན་པ་དང༌། བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་དག་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའང་མཐར་མངོན་སུམ་ཉིད་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་པས། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་དག་གི་ཚུལ་ནི་ཇི་ལྟ་བུ། ལོག་པར་རྟོག་པ་གང་བསལ་བའི་ཕྱིར་གཞུང་གང་བསྟན་པར་མཛད་ཅེ་ན། གྲངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། གྲངས་ཅན་པ་ན་རེ། མངོན་རྗེས་དང༌། སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་དང༌། ཚད་མ་གསུམ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་ནི། སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། དབྱེ་ན་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་སྒྲས་བསྐྱེད་པ་དང༌། ཡིད་ཆེས་པའི་སྐྱེས་བུའི་ཚིག་གིས་བསྐྱེད་པའོ། །འདི་དག་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ལ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པས་རྗེས་དཔག་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདོད་པ་དེ་ནི། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས། གཞན་གྱི་སྒྲ་

2 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ལས་བྱུང་བ་ཡི། །ཤེས་པས་དོན་རྟོགས་སྒྲ་ལས་བྱུང༌། །ཡང་ན་ཡིད་ཆེས་ཚིག་ཡིན་ཟེར། །འདི་ནི་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡི། །ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཕྱིར་མངོན་སུམ་མིན། །རྗེས་དཔག་ཏུ་ཡང་མི་འཐད་དེ། །དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་བྲལ་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །རིགས་པ་ཅན་པ་ན་
རེ། གསུམ་པོ་དེ་དང། ཉེ་བར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དང་བཞི་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །ཉེར་འཇལ་ནི། དཔེར་ན་བ་མེན་མཐོང་བ་ལས་སྲོག་ཆགས་འདི་དང་འདྲ་བ་ནི་བ་ལང་ངོ་ཞེས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་བ་ལང་ལ་འདྲ་བར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཞི་བ་འཚོས། གང་གི་བ་མེན་ཅི་འདྲ་ཞེས། །གྲོང་པ་དག་གིས་དྲིས་པ་ན། །བ་ལང་ཅི་འདྲ་དེ་འདྲ་ཞེས། །འབྲོག་པས་སྨྲས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཉེ་བར་འཇལ་བར་གྲགས་ལྡན་པ། །དེ་ལ་སླར་ཡང་རི་ཁྲོད་པས།2

།ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །རྒྱལ་
དཔོག་པ་ནི། དེ་བཞི་དང༌། དོན་གྱིས་གོ་བ་དང༌། དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མ་དང་དྲུག་ཁོ་ནའོ། །དེ་ལ་དོན་གྱིས་གོ་བ་ནི། ལྷ་སྦྱིན་གསོན་པོ་ཁྱིམ་ན་མེད་པས་ཕྱི་རོལ་ན་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའོ།།དེ་ལ་དབྱེ་ན། མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་གྱིས་གོ་བ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་སྟེ། ཚད་མ་
དྲུག་ཡོད་པའི་དབྱེ་བས་སོ། །དེ་ཡང་ཞི་བ་འཚོས། ཚད་མ་དྲུག་ཏུ་ཤེས་བྱ་ཏེ། །གང་དུ་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་མིན། །མ་མཐོང་བ་ལ་རྟོག་པ་གཞན། །དེ་ནི་དོན་གྱི་གོ་བར་བརྗོད།3

།ཅེས་པ་ལ་སོགས་
པས་གསུངས་སོ། །དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མ་ནི། ཚད་མ་གཞན་ལྔ་པོ་གང་ཡང་འཇལ་བྱེད་དུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཡུལ་རྟོགས་པ་ལ་འདོད་ལ། ཡུལ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྔ་ནས་མེད་པ། ཞིག་ནས་མེད་པ། ཕན་ཚུན་མེད་པ། ཤིན་ཏུ་མེད་པ་བཞིར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཞི་བ་འཚོས། དངོས་པོ་གང་ཞིག་ངོ་བོ་ལ། །ཚད་མ་ལྔ་པོ་མ་སྐྱེས་པའི། །དངོས་ཡོད་རྟོགས་ཕྱིར་དེ་ལ་ནི། །དངོས་པོ་མེད་པ་ཚད་མ་ཉིད། །མངོན་སུམ་ལ་སོགས་མི་སྐྱེད་པའང། །དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མར་འདོད། །བདག་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་གྱུར་པའམ། །དངོས་གཞན་རྣམ་པར་རིག་པ་འམ། །ཚད་མ་མེད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས། །དངོས་པོ་མེད་པར་རྟོགས་པར་བྱེད། །སྔ་ན་མེད་པ་ལ་སོགས་པས། །འདི་ནི་རྣམ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༣༥ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༣༨ ཕྲེང་། ༡༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༤༣ ཕྲེང་། ༡༣

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 3

པ་བཞི་རུ་དབྱེ། །ཞོ་སོགས་འོ་མ་ལ་མེད་གང༌། དེ་ནི་སྔ་ན་མེད་པར་བརྗོད། །ཞོ་ལ་འོ་མ་མེད་པ་ཉིད། །ཞིག་ནས་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་བརྗོད། །རྟ་སོགས་བ་ལང་ལ་མེད་གང༌། །གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པར་བརྗོད་དེ། །དེ་ལ་གཞན་དངོས་མེད་ཅིང་དེའི། །བདག་ཉིད་གཞན་ལ་མེད་པས་སོ། །མགོ་ཡི་རྭ་1

ནི་དམའ་མོ་ལ། །འཕེལ་དང་ཕྲ་སོགས་ངོ་བོ་ཡི། །རི་བོང་རྭ་དག་མེད་གྱུར་པ། །འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་མེད་པར་འདོད།2

།ཅེས་སོགས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་རྒོལ་བ་འདི། ཞོ་ལ་འོ་མ་མེད་པའི་
ཆ་ལྟ་བུ་ཡང་དངོས་པོར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱིས་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་གསུམ་དུ་བརྗོད་དེ། བདག་ཡོངས་སུ་མ་གྱུར་པ་དང༌། དངོས་པོའ་ཁྱད་པར་གཞན་ཤེས་པ་དང༌། ཚད་མ་ ིལོག་པ་ཙམ་མོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།།
ཙ་ར་ཀ་པ་འམ། སྨན་དཔྱད་པ་ན་རེ། རིགས་པ་དང༌། མི་དམིགས་པ་དང༌། ཞེས་གྲགས་
པ་དང། སྲིད་པ་དང༌། སྙམ་སེམས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚད་མ་གཞན་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་དེ་ཡོད་ན་ཡོད་པས་དེའི་འབྲས་བུ་རྟོག་པ་ནི་རིགས་པའི་ཚད་མ་སྟེ། འདི་རྟོག་བཅས་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་མིན་ལ། དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ལ་དཔེ་མེད་པས་རྗེས་དཔག་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །དཔེ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་ཡོད་ན་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ནང་ཚན་མ་ཡིན་པའི་དཔེ་བསྟན་རྒྱུ་མེད་ལ། ནང་ཚན་དེ་ཉིད་དེའི་དཔེར་བསྟན་ན། དེ་ལའང་དེའི་ནང་ཚན་གཞན་ཞིག་དཔེར་བསྟན་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་དམིགས་པ་མེད་3

པས་དེ་
མེད་པར་རྟོགས་པ་ནི། མ་དམིགས་པའི་ཚད་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་ལྟར་སྨྲའོ། །སྨྲ་བ་པོ་སྔ་མ་དག་གི་བསྟན་པའི་གྲགས་པ་བརྒྱུད་པ་ནི་ཞེས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་སྟེ། དཔེར་ན་ཤིང་ལྗོན་པ་འདི་ལ་གནོད་སྦྱིན་གནས་སོ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །ཚོགས་པ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ན། ཚོགས་པ་ཅན་ཡོད་པར་རྟོག་པ་ནི་སྲིད་པའི་ཚད་མ་སྟེ། སྟོང་ཡོད་པར་ཤེས་པ་ན་བརྒྱ་ཡོད་པར་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་

1 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༢ བ ༧ མགོ་ཡི་ཆ་ནི་དམའ་མོ་ལ།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༤༨ ཕྲེང་། ༡༩
3 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༦ དེ་དམིགས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ནི།

4 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

མེད་པར་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་ངོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་ལས་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ནི་སྙམ་སེམས་པའི་ཚད་མ་སྟེ། དཔེར་ན་གཞོན་ནུ་མ་དག་དེ་རིང་བདག་གི་མིང་པོ་འོང་ངམ་སྙམ་པ་ན་འོངས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་དག་ནི་ཚད་ཆེན་འགྲེལ་པར་བྲིས་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་བྲིས་པའོ། །རྒྱང་ཕན་པ་ན་རེ། མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ཚད་མ་ཡིན་གྱི། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
དེ་ལྟར་ཚད་མའི་གྲངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྒྲོ་
འདོགས་པ་དང་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྟ་བ་མི་བཟད་པར་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ཚད་མར་སྨྲས་པས་ནི་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སོགས་ཐམས་ཅད་མེད་པར་ལྟ་བའི་ཆད་ལྟ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ལ། མངོན་རྗེས་གང་ཡང་མིན་པའི་ཚད་མ་ཁས་ལེན་པ་དག་གིས་ནི་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཚད་མར་བཟུང་སྟེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་བྱ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང༌། བླང་དོར་ལ་ཞུགས་པ་ན། བསླུས་ནས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་དང༌། བླང་དོར་གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྟ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་དག་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན། ཕྱི་ནང་གི་རྒོལ་བ་རྟོག་ལྡན་དུ་ཁས་འཆེ་བ་ཐ་ན་གཅེར་བུ་པ་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་གང་ཡང་ཁས་ལེན་པར་མི་འདོད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་1

ཞིང༌། ཚད་མ་ནི་གཞལ་བྱ་ལ་
མི་སླུ་བས་ཚད་མ་ཡང་དག་པ་ཞིག་2

རྙེད་ན། དེ་ལ་ཡིད་བརྟན་བཅས་ནས་ཤེས་བྱའི་ཆོས་གང་ལ་
དཔྱད་ཀྱང་ལོག་པར་ལྟུང་བར་མི་འགྱུར་ཞིང༌། ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ཚད་མར་བཟུང་ན། དེ་ནི་ཕལ་ཆེར་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་སླུ་བ་མ་ཡིན་པས། མ་རྟོགས་པ་དང༌། ལོག་པར་རྟོགས་པ་དང༌། ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྩ་བ་ཅན་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གཡང་སར་ལྷུང་ནས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཐམས་ཅད་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།
དེ་བས་ན་ཚད་མའི་གྲངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་ལྟ་བུ་དག་འགོག་པ་ནི་དོན་ཆེན་
པོ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པས། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཀྱང༌། མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་

1 གཙང་། ཤོག ༣ བ ༤ ཤ་སྟག་ཡིན་ཅིང་།
2 ཞོལ། ཤོག ༤ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༣ བ ༤ ཡང་དག་པ་ཅིག་རྙེད་ན།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 5

དཔག །ཚད་མའོ་མཚན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ། །དེ་ལ་རབ་སྦྱོར་ཕྱིར་ཚད་མ། །གཞན་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཤིང།
དེའི་དོན་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནས། དྲན་མིན་མ་ཡིན་འཁྲུལ་ཕྱིར་རོ།2

།ཞེས་བྱ་བའི་བར་གསུངས་སོ། །དེའང་མདོ་ཚིག་རྐང་པ་དང་
པོ་གསུམ་གྱིས་རང་ལུགས་ལ་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པས་རྒྱུ་མཚན་སྟོན་ལ། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནས། གསུམ་གཅིག་གྲངས་ནི་བསལ་བ་ཡིན།3

།ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་གསུངས་ལ། མདོ་ཚིག་རྐང་པ་ཐ་མས་ཚད་མའི་གྲངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་གཞན་ལུགས་འགོག་པའི་དམ་བཅའ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་དེ་རིགས་པ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི། མེད་པ་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས། དྲན་མིན་མ་ཡིན་འཁྲུལ་ཕྱིར་རོ།4

།ཞེས་པའི་
བར་གྱིས་གསུངས་སོ། །ཚད་མའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་དག་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཆད་པར་ལྟ་བའི་མཐའ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་གྱི་ཆོས་དག་ཀྱང་། དོན་དམ་པའི་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་པ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་མཐའ་གཉིས་ལས་འདི་དག་འགོག་པ་ནི། རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་ལས་འཕྲོས་ནས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་མཐའ་འགོག་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་ནུས་མེད་ན།5

།ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ནས་གསུངས་ལ། སྒྲོ་འདོགས་པའི་
མཐའ་འགོག་པ་ནི། སྐྲ་ཤད་སོགས་ནི་སྤྱི་མིན་ཏེ།6

།ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ་གསུངས་སོ།།
གསུམ་པ་ཚད་མའི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ལ། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་
པར་རྟོག་པ་ཇི་སྙེད་པ་ནི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་དང༌། རྟོག་པའི་འཇུག་ཚུལ་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའི་རྩ་བ་ཅན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༡ ཕྲེང་། ༢༠
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༡ ཕྲེང་། ༢༠
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༡༢
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༡༧

6 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རྒྱས་པར་རང་དོན་ལེའུར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ལེའུ་འདིར་མི་འཆད་དོ། །མངོན་སུམ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ལ། རིགས་པ་ཅན་པ་དག་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་འདོད་པ་དང༌། རྒྱལ་དཔོག་པ་ནི་དང་པོར་དོན་ལ་གཏོད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་མ་ཁོ་ན་རྟོག་མེད་ཡིན་ལ། མངོན་སུམ་གཞན་ཐམས་ཅད་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང༌། སྒྲའི་ཚངས་པ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བ་དག །སྒྲ་ཡི་རྗེས་འཇུག་མ་གཏོགས་པའི། །ཤེས་དེ་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་མིན། །ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲ་དང་ནི། །ལྡན་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བ་ཡིན།1

།ཞེས་ཤེས་པའི་རིགས་ཐམས་ཅད་སྒྲའི་རྗེས་སུ་
འཇུག་པས་མངོན་སུམ་ཡང་སྒྲ་དོན་འཛིན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་དག་ནི་མངོན་སུམ་རྟོག་བཅས་སུ་སྨྲ་བ་ཤ་སྟག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒོལ་བ་འདི་དག་ཡིད་མངོན་དང་རང་རིག་གཉིས་ཁས་མི་ལེན་པས། དབང་མངོན་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། འདི་དག་ནི་དབང་མངོན་གྱི་ངོ་བོ་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་རྟོག་དང་བྲལ་བར་ནི།2

།ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་འཆད་པར་བྱེད་དོ།།
འདི་འདྲའི་ལོག་རྟོག་དག་ནི། དབང་མངོན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་ལོག་རྟོག་
ཀུན་བཏགས་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལོག་ཞུགས་ཡིན་ལ། དབང་མངོན་ལ་རང་ཡུལ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི། དབང་མངོན་གྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། འདི་ཉིད་རིགས་པས་ལེགས་པར་ཁེགས་པའི་ངེས་ཤེས་དེ་ཉིད་རྩེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ཏེ་བསྒོམས་པས་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་དེ་ཉིད་རིམ་གྱིས་ལོག་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་འགོག་པ་ནི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལའང་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ལས། གཉིས་ཀས་ཀྱང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༣ ཤོག ༤༨༣ ཕྲེང་། ༡༣ ནང་དུ་དྲངས།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༧ ཕྲེང་། ༢

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 7

དབང་ཤེས་ལ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་པར་འཛིན་པར་ཁྱད་པར་མེད་ལ། འོན་ཀྱང་རྒྱུ་མཚན་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཐོག་མ་ནས་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་ཙམ་ལས་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཏེ་འཁོར་བ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་མེད་དུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའོ། །གྲུབ་མཐའ་ངན་པ་སོགས་ཀྱི་དབང་ལས་རྒྱུ་མཚན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་བརྟེན་ཏེ། སླར་ཡང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་གསོས་བཏབ་ནས་འཛིན་པ་ནི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བཟུང་བ་ལྟར། དབང་མངོན་གྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བཀག་སྟེ། དེ་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ངེས་དོན་གྱི་མདོའ་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་ཚུལ་དང་བཅས་པ་ནི། སྣ་ཚོགས་སྣང་ཅན་དོན་རྣམས་ ིལ།1

།ཞེས་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པ་ལས་འཕྲོས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱས་པར་འཆད་པར་བྱེད་དོ།།
དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབང་མངོན་
གྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་འགོག་པ་ནི། ཚད་འབྲས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་འཆད་དོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། དགེ་སློང་དག་གཟུགས་ཤེས་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། མིག་དང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ།2

།ཞེས་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་སུམ་གསུངས་པ་ལ། རྣ་བ་མ་
ཕུག་པ་ལ་སོགས་པ་དག །དེ་འདྲའི་མངོན་སུམ་མེད་དོ་ཞེས་རྒོལ་བ་ནི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྟེ། དེ་འགོག་པའི་སྒོ་ནས། མདོར། ཡིད་ཀྱང་དོན་དང་3

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་
རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི། སྔར་མྱོང་བ་ནི་འཛིན་པ་ན།4

།ཞེས་སོགས་སོ། །རང་རིག་མེད་པར་འདོད་
པ་ནི། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལའང་མུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་དང་། གྲངས་ཅན་པ་ལ་སོགས་པ་བདེ་སོགས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པ་ཡིན་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་བློ་ལ་འཆར་བ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པ་གཉིས་ལས། ཕྱི་མ་འགོག་པ་དང་ཚད་འབྲས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༥༥ ཕྲེང་། ༡༦ ནང་དུ་དྲངས།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༡
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༧ ཕྲེང་། ༡༢

8 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་འཆད་པར་བྱེད་པ་གཅིག་གིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཚད་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ལ། སྔ་མ་འགོག་པ་ནི། མདོར། ཆགས་ལ་སོགས། །རང་རིག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ།1

།ཞེས་
གསུངས་པ་རྒྱས་པར་འཆད་པའི་སྒོ་ནས། བདེ་སོགས་བདག་ཉིད་གཞན་མི་བརྟེན།2

།ཞེས་པ་ལ་
སོགས་པས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །དཔྱོད་པ་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་ཆགས་སོགས་དང་བཅས་པ་ཡིན་པས་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་མཐོང་བ་མེད་དོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་ལོག་རྟོག་བཀག་པའི་སྒོ་ནས། རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་བླ་མས་བསྟན། །མ་འདྲེས་པ་ཡི་དོན་ཙམ་མཐོང་།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མདོ་
ཚིག་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི། རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་སྔར་བཤད་པ།4

།ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །མངོན་
སུམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྔར་བཤད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་པའི་ལོག་རྟོག་ཡིན་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་ལ་སོགས་པ་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པའང་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་ནི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོག་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་ལོག་རྟོག་བསལ་ནས། སློབ་དཔོན་གྱིས། འཁྲུལ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་།5

།ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་མདོ་ཚིག་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་རྣམ་གཞག་འཆད་པ་ནི། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་རྣམ་པ་བཞི།6

།ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་
པར་རྟོག་པ་ལ། འདིར་འབྲས་བུ་ནི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་དང་། ཚད་མ་ནི་གང་གི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པར་འཇོག་པའི་འཇོག་བྱེད་ཉིད་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་དག་གི་བྱ་བྱེད་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་དག་བློ་རྣམ་མེད་ཚད་མར་འདོད་པ་དང་། ཤེས་པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཕྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་འབྲས་ཁས་ལེན་པ་སོགས་ལོག་པར་རྟོག་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་དེ་བསལ་ནས།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༨ ཕྲེང་། ༩
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༢
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡ ཕྲེང་། ༦
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༤
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡ ཕྲེང་། ༢༠

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 9

ཚད་མ་མདོར་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་གསུངས་པ་དག་རྒྱས་པར་འཆད་པ་འཕྲོས་དང་བཅས་
པ་ནི། བྱ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅེས་ཏེ། །ཞེས་པ་ནས། གསལ་ན་འགྲོ་འདི་གསལ་བར་འགྱུར།1

།ཞེས་
བྱ་བའི་བར་གྱི་མཐར་ཐུག་པ་སྟེ། འདི་དག་གི་ནང་གསེས་ཀྱི་བསྡུ་བ་ནི་ཞིབ་པར་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །ད་ནི་གཞུང་གི་ཚོགས་དེ་དག་གོ་རིམས་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་ཚུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་ན། ཚད་མ་དེས་གཞལ་བྱ་དེ་རྟོགས་པར་གང་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་པའི་ཚུལ་མི་ཤེས་ཏེ། དང་པོར་སྟ་རེ་དང་ཤིང་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར་སྟ་རེས་ཤིང་གཅོད་པའི་ཚུལ་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཚད་མ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཚུལ་སྔར་བསྟན་ནས་དེ་དག་གི་མཇུག་ཏུ་ཚད་འབྲས་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་གསུངས་སོ།།
ཚད་མ་ལའང་དབྱེ་གཞིའི་ངོ་བོ་མ་ཤེས་པར་དབྱེ་བ་ཡང་དག་པར་མི་ཤེས་པས། དབྱེ་
གཞི་ཚད་མའི་ངོ་བོ་སྔར་ཤེས་དགོས་པ་ལ། དེ་ནི་ལེའུ་གཉིས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དབྱེ་བ་ལའང་དང་པོར་དབྱེ་བའི་གྲངས་ངེས་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར། ཕྱེ་བ་སོ་སོའ་ངོ་བོ་མི་ཤེས་པས་གྲངས་ལ་ ིལོག་རྟོག་སེལ་བ་སྔར་བསྟན་ལ། ཚད་མའི་གྲངས་ནི་གཞལ་བྱའི་གྲངས་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་པས་ཡུལ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱེ་བ་སོ་སོའ་དོན་ལ་ ིཡང་མངོན་རྗེས་གཉིས་ལས། རྗེས་དཔག་ནི་དགོས་པའི་དབང་གིས་ལེའུ་དང་པོར་བཤད་ཟིན་ལ། མངོན་སུམ་ལ། དངོས་བཏགས་གཉིས་ལས། བཤད་པར་བྱ་བ་མང་བ་ཉིད་ཀྱིས་མཆོག་དམན་གྱི་རིམ་པར་ཡང་དག་སྔར་བསྟན་ཅིང༌། ལྟར་སྣང་ཕྱིས་བསྟན་ཏོ།2

།ཡང་དག་ལ་སྐྱེ་འཕགས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་བ་དང༌། འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གཉིས་ལས། བཤད་པར་བྱ་བ་མང་བ་དང༌། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མ་སྐྱེ་བའི་སྔོན་དུ། ཐུན་མོང་གི་ཚད་མ་སྐྱེ་བ་འགྲོ་དགོས་པས། ཐུན་མོང་གི་མངོན་སུམ་སྔར་བསྟན་ལ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཕྱིས་བསྟན་ཏོ། །ཐུན་མོང་བ་གསུམ་ལའང། རིག་བྱ་གཟུང་རྣམ་མ་ཤེས་པར་དེ་རིག་པའི་འཛིན་རྣམ་མི་ཤེས་པས་གཟུང་རྣམ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༢
2 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༦ ན ༥ ལྟར་སྣང་ཕྱིས་བསྟན་ནོ།

10 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གྱི་ངོ་བོ་དབང་ཡིད་གཉིས་སྔར་བསྟན་ལ། འཛིན་རྣམ་གྱི་ངོ་བོ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཕྱིས་བསྟན་ཏོ། །དབང་ཡིད་གཉིས་པོ་ནི་དབང་མངོན་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་བྱས་པ་ལས་ཡིད་མངོན་སྐྱེ་དགོས་པས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིམ་པ་བཞིན་བསྟན་པའོ། །དེ་དག་གི་གྲངས་ངེས་པ་ནི། སྤྱིར་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད། རྟོགས་བྱ་གཞལ་བྱ། རྟོགས་བྱེད་ཚད་མ། དེས་དེ་རྟོགས་ཚུལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པས། ཚད་མ་དང༌། ཡུལ་དང༌། ཚད་འབྲས་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་ལ། ཚད་མ་ལའང་དབྱེ་གཞི་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཤིང༌། དབྱེ་བ་ལའང་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ལ། མངོན་སུམ་ལ་ཡང་དག་པ་དང༌། དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་གཉིས་ལས། ཡང་དག་ལ་སྐྱེ་འཕགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚད་མ་དང༌། འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང༌། དང་པོ་ལ། རང་རིག་གཞན་རིག་གཉིས་དང༌། གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ལ་དབང་ཡིད་གཉིས་སུ་ངེས་པས་དེ་དག་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་གཞུང་གི་ཚོགས་འདི་དག་ལའང་གྲངས་མངས་པ་དང་ཉུངས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་ལེའུའི་གཞུང་གི་ཚོགས་དག་གི་སྤྱིའི་དོན་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ད་ནི་སོ་སོའ་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཚད་མའི་གྲངས་དང་ཡུལ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ། ིམངོན་སུམ་ལ1

་ངོ་བོའ་དོན་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ། མངོན་སུམ་འབྲས་བུའི་དོན་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་ ིབའོ། །དང་པོ་ལ། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ། གནོད་བྱེད་བསྟན་པས་གྲངས་གཞན་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྣང་ཡུལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་སྒྲུབ། འཇུག་ཡུལ་མངོན་ལྐོག་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་སྒྲུབ། དང་པོ་ལ་རྟགས་དགོད། ཚུལ་སྒྲུབ། དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས་ཕྱེ་བའི་ཚད་མ་ཐམས་ཅད་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་རིགས་ངེས་ཏེ། ཚད་མའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཐམས་ཅད་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དག་ཚད་མ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཞེས་འགོད་མོད། འདིར་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་པར་བསྒྲུབས་ནས་གྲངས་ལ་ལོག་རྟོག་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། མངོན་རྗེས་གཉིས་ཡོད་པ་ཙམ་ནི་
1 ཞོལ། ཤོག ༧ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༦ བ ༤ མངོན་སུམ་ངོ་བོའ་དོན་ལ་ ི

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 11

ཚད་མ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་འདོད་པ་དག་ཀྱང་ཁས་ལེན་པའི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་དངོས་གཞི་བོར་བའི་ཕྱིར་རང་མཚན་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ཚུལ་སྒྲུབ་པ་ལ། རྩ་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་དང༌། དེའི་ཁྱབ་པ་
སྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ནི། དེར་ཐལ། ཚད་མའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཐམས་ཅད་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་བ་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་སོགས་རང་སྤྱི་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་དོན་ནམ་ཡུལ་མིན་ཏེ། དོན་ནམ་ཡུལ་དུ་ཚད་མས་མོས་ཤིང་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། དེར་ཐལ། ཚད་མའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཐམས་ཅད་འདྲ་བ་སྟེ། རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཐུན་མོང་བར་སྣང་བ་དང༌། མི་འདྲ་བ་རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཐུན་མོང་མིན་པར་སྣང་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྒྲ་ཡི་ཡུལ་དང་ཡུལ་མིན་པ་སྟེ་སྒྲ་དོན་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུ་མཚན་གཞན་ནི་གྲོགས་སུ་ཡོད་པ་ན་རང་འཛིན་གྱི་བློ་ནི་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་དག་གིས་འདྲ་མི་འདྲ་ཐུན་མོང་ཡིན་མིན་ལ་བྱས་པས། རང་མཚན་ཡིན་ན་ཐུན་
མོང་བར་འགལ་སྙམ་ནས། སྤྱི་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་མི་སྲིད་པ་དང༌། སྒྲའི་ཡུལ་ཞེས་སྒྲ་དོན་ལ་མ་གོ་བས་རང་མཚན་ཡིན་ན་སྒྲས་བརྗོད་མི་ནུས་པ་སོགས་ཀྱི་འཁྲུལ་བ་ཆེན་པོ་དག་བྱུང་མོད་ཀྱི་དེ་དག་ནི་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཀག་ཟིན་ལ། ཊཱིཀ་བྱེད་དག་གིས་གཞུང་འདི་དག་ནོར་བར་བཤད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་གཞུང་ཕལ་ཆེར་ནོར་བ་བཤད་དོ། །རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པར་རྟགས་གང་རུང་ཞིག་གིས་འགྲུབ་བཞིན་དུ། རྟགས་བཞི་བཀོད་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། ངོ་བོའ་ཁྱད་ ིཔར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང༌། སྣང་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྣང་བ་དང༌། ཡུལ་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་སྣང་ཡུལ་ལས་འདས་པ་དང༌། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་སྟེ་བཞི་ནི་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་དང༌། དེ་ལས་ལྡོག་པ་བཞི་སྤྱི་མཚན་གྱི་ཆོས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་རང་ཡིན་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་ཐུན་

12 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

མོང་བ་ཡིན་ཀྱང༌། རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་1

གཞན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཐུན་མོང་
གི་ཆ་སྣང་མི་སྲིད་ཀྱི་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆ་ཁོ་ན་སྣང་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་དོན་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་དང་འདྲ་མི་འདྲ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་སོགས་ཚད་མ་གང་གིས་འགྲུབ་ཅེ་ན། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤུགས་ལ་གྲུབ་སྟེ། ཚད་མ་ཐམས་ཅད་རང་ཡུལ་ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་ལྡན་དང༌། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་ལྡན་གཉིས་སུ་ངེས་པར་ཚད་མ་དེ་དག་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པས་སོ། །དེས་ན་ཚད་མ་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བ་དང༌། སྤྱི་མཚན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བ་གཉིས་སུ་2

ངེས་པའི་དོན་རང་རིག་མངོན་སུམ་
གྱིས་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་ལ་རྨོངས་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར། དོན་བྱེད་ནུས་དང་མི་ནུས་ཕྱིར།3

།ཞེས་
སོགས་ཀྱི་རྟགས་བཀོད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་སོགས་ལ་རང་སྤྱིའི་ཐ་སྙད་མ་ཐོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ།།
གཉིས་པ་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་ནི། དོན་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་སོགས་སུ་ངེས་པས་རང་སྤྱི་གཉིས་
སུ་ངེས་པར་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་དག་ལ་རང་སྤྱིའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང༌།4

།ཞེས་སོགས་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱ་དཔེ་ཕལ་ཆེ་
བ་ལ་དོན་དམ་ཞེས་པའི་ཚིག་མེད་དོ་ཞེས་དཔང་ལོ་གསུང་ལ། རྣམ་ངེས་སོགས་ནའང་དོན་དམ་གྱི་ཚིག་མེད་པས། འདིར་ནི། དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་ཡིན་པ། །ཞེས་གདོན་པར་བྱའོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དོན་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཁྱབ་སྟེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་ཅིང༌། གཞན་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་སྟེ། དེ་དག་ལ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་ཡིན་པ། །ཞེས་པ་ནི་མཚོན་པ་སྟེ། ཐུན་
1 ཞོལ། ཤོག ༨ བ ༥ ཤེས་པ་ལས་གཞན་ལ་རྗེས་སུ་
2 གཙང་། ཤོག ༧ བ ༤ འཇལ་བ་གཉིས་ངེས་པའི་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༧
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༡༠

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 13

མོང་མིན་པར་སྣང་བ་གང༌། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང༌། སྒྲ་དོན་མིན་པ་གང་ཡིན་པ། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང༌། རྒྱུ་མཚན་གཞན་ནི་ཡོད་པ་ན། །རང་བློ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་གང༌། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན།1

།ཞེས་ཀྱང་སྦྱར་རོ། །འདིར་ཞེས་པ་ནི་
ལུགས་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་འདི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་བྱེད་དུ་འཆད་པ་ནི། ཕྱོགས་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཀག་ཟིན་ཏོ།།
གསུམ་པ་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་ཡིན་དོན་དམ་དུ་
བཤད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང༌། དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་གང་ཡིན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཤད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང༌། སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན་དངོས་པོ་མིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཤད། དེ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་ཡིན་ན་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པར་བསྟན། སྤྱི་མཚན་དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་མཚན་གྱི་དབྱེ་བ་རུང་བར་བསྟན། དོན་ལ་གནས་ཚུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་པུར་བསྟན། བློ་ལ་སྣང་ཚུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་བསྟན། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དག་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བསྟན་པའོ།།
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་ཡིན་པ། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན།2

།ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པར་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ས་བོན་སོགས་ནི་མྱུག་སོགས་ལ་ཕན་འདོགས་ནུས་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཅི་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་སུ་དམིགས་པ་དེ་ལྟར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་དེ། ཡུལ་བརྫུན་པ་སྣང་བའི་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། ཡུལ་བདེན་པ་སྣང་བས་ཁྱབ་སྙམ་དུ་དགོངས་པའོ། །གཞུང་འདིའི་བོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དག་གི་བཤད་པ་ལ་སྙིང་པོ་མ་མཐོང་ངོ་། །གལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༤ ཕྲེང་། ༡༢

14 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཏེ་སྤྱི་མཚན་གྱིས་ཀྱང་རང་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་དམིགས་པ་བྱེད་པས་རང་སྤྱི་ཀུན་ལ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དེ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་མིན་ཏེ། རང་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་རང་འཛིན་གྱི་བློ་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཚད་མས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་དཔེ་དངོས་སུ་སྨོས་པའི་སྒོ་ནས་ལྡོག་ཁྱབ་སྒྲུབ་པ་ནི། སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་སྤྱི་ལས་སྐྱེ་ན། སྤྱི་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཁྲུལ་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་གཟུགས་འཛིན་མིག་བློ་མིག་དང་གཟུགས་སོགས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །རིགས་པ་དེས་ནི་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་ནི་བུམ་པའི་གཟུགས་དྲི་སོགས་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་རྒྱུར་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དང༌། འདེགས་འཇོག་སོགས་བྱ་བ་ལ་རྟོག་པ་ནི། བུམ་པ་སོགས་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་བྱ་བ་དོན་གཞན་ལས་སྐྱེས་པ་དང༌། བ་ལང་དཀར་ཟལ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་བ་ལང་ངོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པའི་སྤྱི་བློ་ནི་བ་ལང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་བ་ལང་གི་སྤྱི་ལས་སྐྱེས་པ་དང༌། ཕྲེང་བ་སོགས་ལ་བརྒྱད་སྟོང་སོགས་སུ་རྟོག་པའི་བློ་ནི། ཕྲེང་བ་སོགས་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་གྲངས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལས་སྐྱེས་པར་འདོད་པ་དག་མི་འཐད་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། བློ་དེ་དག་བ་ལང་གི་བརྡ་བྱས་པ་སོགས་དང༌། ཀུན་སློང་གི་རྩོལ་བ་སོགས་ནང་གི་ཡན་ལག་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་གི་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་སོགས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་གང་ཡིན་སྤྱི་མཚན་དུ་བཤད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་སྟེ།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་གང་ཡིན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་
ཅིང་དེ་དག་ལ་སྤྱི་མཚན་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ན་སྐྲ་ཤད་སོགས་ཀྱང་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་སྤྱི་མཚན་དུ་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། གཞལ་བྱ་གཞིར་བྱས་ལ་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱི་མཚན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ལ། སྐྲ་ཤད་སོགས་ནི་དོན་བྱེད་མི་ནུས་ཀྱང་གཞལ་བྱ་མིན་པས་སྤྱི་མཚན་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། སྐྲ་བཤད་སོགས་ནི་དོན་བྱེད་མི་ནུས་ཀྱང་སྤྱི་མཚན་མིན་ཏེ། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་དོན་ནམ་ཡུལ་དུ་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་མེད་ལའང་མི་མཚུངས་སམ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༡༡

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 15

ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར་མེད་པ་ལ། དེ་འདྲའི་ཉེས་པ་དག་ཏུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་བ་ལ་སྐྲ་ཤད་སོགས་སུ་སྣང་བ་དེ་སྐྲ་སོགས་སུ་མི་བདེན་ནོ་ཞེའམ། བདེན་པའི་སྐྲ་སོགས་དང་འདྲའོ་སྙམ་པའི་བློའ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྲ་སོགས་ཀྱང་གཞལ་བྱར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྲ་སོགས་སྣང་ ིབའི་དབང་ཤེས་དེ་དག་གི་སྣང་བ་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་མི་བདེན་ནོ་ཞེའམ། བདེན་པའི་སྐྲ་སོགས་དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་དང་འདྲའོ་སྙམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་སྐྲ་སོགས་སུ་སྣང་བ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མཚན་ཡིན་པ་བཀག་པ་མེད་དེ། རྟོག་པ་དེ་དག་གི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབང་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྐྲ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་དབང་ཤེས་མྱོང་བའི་རང་རིག་ལ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པའི་ངོ་བོའ་དོན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་མཚན་ཡིན་ཞིང༌། བདེན་པའི་སྐྲ་སོགས་ ིདང་འདྲའོ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོགས་པའི་བློ་དག་ནི་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ། སྐྲ་སྣང་དབང་ཤེས་གཟུང་དོན་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ནོ།།
མདོར་ན། དེ་དག་གི་ཡང་དེ་ལྟའི་དངོས། །བཀག་མེད།1

ཅེས་པས་རྟོག་པ་ལ་སྐྲ་སོགས་
སུ་སྣང་བ་སྤྱི་མཚན་དུ་བསྟན། གསལ་བར་སྣང་བ་ཉིད། ཤེས་པའི་ངོ་བོའ་དོན་ཉིད་ཕྱིར། །ཞེས་ ིཔས་སྐྲར་སྣང་དབང་ཤེས་མྱོང་བའི་རང་རིག་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་བསྟན། སྐྲ་སོགས་ཞེས་བྱའི་བློ་དག་ནི། །སྤྱི་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ།2

།ཞེས་པས་སྐྲ་སོགས་ལ་རྟོག་པའི་བློ་སྤྱིའི་ཡུལ་
ཅན་དུ་བསྟན། སྐྲ་སྣང་དོན་མེད་ཅན་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་པས་སྐྲར་སྣང་དབང་ཤེས་ལ་གཟུང་དོན་མེད་
པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ། ཤེས་པའི་ངོ་བོའ་དོན་ཡིན་པས་རང་མཚན་ཡིན་ན་བུམ་པའི་སྤྱི་ ིའཛིན་གྱི་བློ་ལ་སྣང་བ་ཡང་ཤེས་པའི་ངོ་བོའ་དོན་ཉིད་ཡིན་པས་ན་རང་མཚན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ ིརོ་ཞེ་ན། བུམ་པའི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་ལ་སྣང་བ་ཞེས་པ་བུམ་སྤྱིའི་རྣམ་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ན། ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་རང་མཚན་དེ་ལྟར་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་ཡོད་པ་མིན་ལ། བུམ་པའི་སྤྱི་འཛིན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༧ ཕྲེང་། ༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༧

16 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གྱི་བློ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་ལ་ཟེར་ན། དེ་ནི་བུམ་གསལ་གྱི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཡིན་པས་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་བུམ་གསལ་ཀུན་ལ་ངོ་བོ་མཚུངས་པར་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐབས་འདིར་ཊཱིཀ་བྱེད་དག་བུམ་པའི་སྤྱིར་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རང་མཚན་དང༌། རྟོག་པས་ཕྱི་རོལ་བུམ་པར་བཏགས་པའི་ཆ་ནས་སྤྱིར་བཞག་ཅེས་རང་སྤྱི་འདྲེས་པའི་གཞལ་བྱ་གསུམ་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང༌། མཁས་རློམ་ཁ་ཅིག་སྤྱི་དངོས་པོ་པ་མི་སྲིད་པར་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང༌། རྣམ་པ་དེ་རང་མཚན་དུ་ཐལ་བ་ལ་འདོད་ལན་དང༌། རྟོག་པས་བུམ་པར་བཏགས་པའི་ཆ་ནས་སེལ་བའི་སྤྱིར་ཁས་ལེན་པ་གཉིས་ཀ་འདོད་དགོས་པ་བྱུང་སྟེ། དཔྱིས་ཕྱིན་པར་བཤད་པ་ནི་ཁོ་བོ་ཙམ་མོ། །བརྟེན་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའང༌། སྤྱི་གསལ་ཆོས་ཆོས་ཅན་གྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱི་སྐྱེས་པའི་དོན་མིན་ནོ།།
གསུམ་པ་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན་དངོས་པོ་མིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཤད་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྤྱི་མཚན་
གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ཙམ་གྱི་དོན་བྱེད་པས་ཀྱང་སྟོང་པའི་དངོས་མེད་དུ་སྨྲས་ན། དེ་ལ་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། དེའི་ལན་ལ། རིགས་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་དང༌། དེ་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་རིགས་པ་བཞི་ལས། དང་པོ་སྒྲ་དོན་ཡིན་པས་དངོས་པོ་མིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། དངོས་དང༌། སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤྱི་མཚན་དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་མིན་ཏེ། སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་སྟེ་སྒྲ་དོན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྡོག་ཁྱབ་སྒྲུབ་པ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་ནི་སྒྲ་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་སྒྲ་དོན་ཡིན་ན་དེ་དག་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་སོགས་སུ་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་དགོས་ལ། དེས་ན་རྟོག་པ་དེ་ལའང་མིག་ཤེས་དང་འདྲ་བར་གཟུགས་སྣང་དགོས་པས་མིག་དབང་སོགས་མ་ཚང་བ་ལའང་མིག་ཤེས་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་ཀྱི་སྣང་བ་འབྱུང་དགོས་པ་ལ་གཟུགས་སོགས་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མིག་དབང་སོགས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དེ་མིག་དབང་སོགས་མེད་པར་སྒྲ་ཙམ་ལས་དེ་འདྲའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་འདི་ཤོད་པའི་ཊཱིཀ་བྱེད་སྔོན་ཆད་མ་བྱུང་བར་སྣང་ངོ༌།།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 17

གཉིས་པ་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་ལ་གསུམ་ལས། སྐྱོན་སྤོང་དང་པོ་དགག་པ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་
བ་སོགས་ན་རེ། སྒྲ་མིང་ལ་འཇུག །དེ་མཚན་མ་ལ་འཇུག །དེ་ལས་དོན་རྟོགས་པས་མིང་སོགས་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཉིད་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲ་དོན་ཡིན་ལ། དེ་རྫས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་སྒྲ་དོན་ཡོད་ཀྱང་དབང་སོགས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ནི། འཆད་པ་1

པོ་དང་ཞེས་སོགས་ཏེ། དེ་ཡང་འདིར་རྩོད་པའི་གཞི་ནི།
བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུས་བུམ་པ་བརྗོད་བྱར་བྱས་ཤིང་སྒྲ་དེས་བུམ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པར་འདོད་པ་ལ་ནི་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་སྒྲ་དེའི་སྒྲ་དོན་རང་ལུགས་ལ་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་ཉིད་ལ་འདོད་ཅིང༌། དེ་ནི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། གཞན་དག་ནི་དེ་མི་འདོད་པར་མིང་སོགས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང༌། སྤྱི་རྟག་པ་སོགས་དངོས་པོ་བ་སྒྲ་དོན་དུ་འདོད་པས་དེ་འགོག་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་སྒྲ་དོན་གང་ཡིན་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུའང་འགྱུར་དགོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་དག་གིས་སྒྲ་དོན་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། སྒྲས་བརྗོད་བྱར་བྱས་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པ་འགོག་པ་མིན་པས་རྩོད་གཞི་ངོ་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱིའི་དོན་ནོ།།
ད་ནི་གཞུང་གི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་བུམ་པའི་སྒྲས་བུམ་པའི་མིང་སོགས་བརྗོད་ན་
འཆད་པ་པོའ་བློ་དང་རྫས་གཅིག་པ་བརྗོད་དམ། ཉན་པ་པོའི་བློ་དང་རྫས་གཅིག་པ་བརྗོད་དམ། ིབརྗོད་བྱ་བུམ་སོགས་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟེ་རྫས་གཅིག་པ་ཅན་བརྗོད་དམ། དེ་གསུམ་གང་དང་ཡང་རྫས་ཐ་དད་པས་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཅན་བརྗོད། དང་པོ་གཉིས་ལྟར་ན། བུམ་སྒྲ་ལས་ཉན་པ་པོ་བུམ་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འཆད་ཉན་བྱེད་པའི་བློ་དང་རྫས་གཅིག་པའི་མིང་སོགས་ནི་བུམ་པ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཁོ་ན་སྒྲ་དེའི་སྒྲ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་བུམ་པའི་མིང་སོགས་དང་ཚུལ་འདྲ་བ་ལས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས་ཉན་པ་པོ་དོན་བུམ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདྲ་བས་འཁྲུལ་ན་རེས་འགའ་འཁྲུལ་སྲིད་ཀྱང་དུས་ཀུན་དང་ཡུལ་ཀུན་ལ་འཁྲུལ་བར་རིགས་པ་མིན་ལ། འདྲ་བས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༢ ན ༦ འཆད་པ་དང་ཞེས་སོགས་ཏེ།

18 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

འཇུག་པ་ཡིན་ན། རེས་འགའ་མིང་སོགས་ལའང་འཇུག་པར་ཐལ་ལོ།།
ཁྱེད་རྟོག་པའི་སྣང་བ་སྒྲ་དོན་དུ་འདོད་པ་ལའང་དོན་ལ་མི་འཇུག་པའི་སྐྱོན་མེད་དམ་ཞེ་
ན། རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་སྒྲ་དོན་དུ་འདོད་པ་ལ་སྐྱོན་དེ་མཚུངས་པ་མིན་ཏེ། བུམ་སྒྲ་ལས་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ན། རང་ལ་སྣང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བུམ་པའི་རྣམ་པ་དེ་འདྲར་སྣང་བའི་བློ་སྐྱེ་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་མིང་སོགས་སྒྲ་དོན་དུ་འདོད་པ་དག་ལ་ཚུལ་དེ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་དག་རྟོག་པ་རང་ལ་སྣང་བའི་མིང་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བ་ཡི་བློ་ནི་ཁས་ལེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་སྐྱོན་དེ་སྤོང་འདོད་ནས། བུམ་སྒྲ་ལས་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་སྐྱེ་བ་ན། རྟོག་པ་རང་ལ་སྣང་བའི་མིང་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་བུམ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བར་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱིར་བུམ་འཛིན་ཤེས་པ་རང་ཉིད་ལས་ཐ་དད་པའི་མིང་སོགས་རྫས་གྲུབ་སྣང་ཡུལ་དུ་ཡོད་པར་གྲུབ་ན། དེ་སྒྲས་བརྗོད་ཀྱང་དོན་ལ་མི་འཇུག་པའི་སྐྱོན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤོང་དུ་ཆུག་ན་ཡང་། རྣམ་ཤེས་རྟོག་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་མིང་སོགས་རྫས་གྲུབ་དེའི་སྣང་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་ལ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་ཡོད་པ་ཅན་མིན་ཏེ། རྟོག་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་མིང་སོགས་རྫས་གྲུབ་དེའི་སྣང་ཡུལ་དུ་ཡོད་ན་རྟོག་པ་དེ་དེ་ལས་སྐྱེ་དགོས་པ་ལ། མིང་སོགས་དེ་ཕན་བྱེད་དུ་ལོག་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོག་པ་དེ་ལྡོག་པ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་ཀུན་གཟུང་དོན་དང་ལྡན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་དག་ལའང་གཟུང་དོན་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་མིང་སོགས་ལས་གཞན་ཡིན་པར་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་ཀུན་གཟུང་དོན་དང་ལྡན་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་སོགས་གཟུང་དོན་ཡོད་པ་ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མེད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེའང་མིང་སོགས་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་གཟུང་དོན་ནོ་ཞེ་ན། སྔོ་སོགས་སུ་སྣང་བའི་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ནི་མིང་སོགས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གཟུང་དོན་བྱས་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། དེ་ནི་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་སྣང་གི་མིང་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ་སྔོ་སོགས་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྔོ་སོགས་དེའི་གཟུང་དོན་མ་
ཡིན་ཏེ། སྔོ་སོགས་ནི་ཐོགས་བཅས་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་སྔོ་སོགས་སུ་སྣང་བ་ནི་ཐོགས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་རྨི་ལམ་ལ་སྔོ་སོགས་སུ་སྣང་བ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 19

ཉིད་ཡིན་ཏེ། རུང་ཡུལ་དེ་ན་གང་ཟག་གཞན་གནས་ཀྱང་དེས་མི་ཤེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། རང་ཉིད་ཀྱིས་གསལ་བར་མྱོང་བའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྔོ་སོགས་སུ་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྔོ་སོགས་ཡིན་ན་རུང་ཡུལ་དེ་ན་གནས་པའི་གང་ཟག་མིག་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མཐོང་བ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྲིད། རྨི་ལམ་གྱི་སྔོ་སོགས་སུ་སྣང་བ་ཕྱི་དོན་ཡིན་ན། རུང་ཡུལ་དེ་ན་གནས་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མཐོང་དགོས་པ་བསྟན་པ་དེས་ནི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་མིང་སོགས་རྫས་གྲུབ་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་ཡོད་ན་རུང་ཡུལ་དེ་ན་གནས་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མཐོང་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡང་བརྗོད་ཅིང་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག་ཤེས་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་མོད། མིང་སོགས་ཤེས་པར་བརྗོད་ཅེས་ཟེར་ན་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ངོ་མཚར་རོ། །མིང་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བརྗོད་ཅེས་ཟེར་ན་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་མིང་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཁས་མ་བླངས་པས་དེ་བས་ཀྱང་ངོ་མཚར་རོ། །རྟོག་པ་ལ་མིང་སོགས་སུ་སྣང་བ་ཤེས་པར་བརྗོད་ཅེས་ཟེར་ན་སྣང་བ་དེ་ནི་སྒྲ་དོན་ཡིན་པས་དེ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ངོ་མཚར་རོ།།
ཤེས་པ་ཀུན་གཟུང་དོན་དང་ལྡན་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་གཞན་ཡང་བསྟན་
པ་ནི། མིག་ལ་སོགས་པའི་བློ་མ་བཁྲུལ་བར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་གཟུང་དོན་དང་ལྡན་པར་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་འདོད། གལ་ཏེ་གཟུང་དོན་གྱིས་ཕན་པའི་ནུས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་ལས་གཞན་པ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དག་གཟུང་དོན་མེད་པ་ཅན་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ལ་རང་གི་གཟུང་དོན་གྱིས་ཕན་པའི་ནུས་པ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་བརྟག་པ་ཕྱི་མ་ཁས་བླངས་ནས་འཆད་ཉན་དོན་གསུམ་གང་དང་ཡང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་མིང་སོགས་སྒྲ་དོན་དུ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྒྲ་ལས་དོན་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་བའི་སྔར་གྱི་སྐྱོན་དེ་ཉིད་སོ་ན་གནས་སོ། །གལ་ཏེ་དོན་བུམ་སོགས་དང་འབྲེལ་བ་ལྡན་པ་སྟེ་རྫས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་མིང་སོགས་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་ཆོས་རྣམས་སྒྲས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་བརྗོད་ན་དེ་དག་དང་རྫས་གཅིག་པའི་མིང་སོགས་སྒྲ་དོན་དུ་འགྱུར་དགོས་པ་ལ་དོན་དེ་དང་དེ་ནི། དངོས་པོ་ཟད་པ་དང་མ་སྐྱེད་པའི་ཆ་ཡིན་པས་དེ་དག་དང་རྫས་གཅིག་པའི་

20 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

མིང་སོགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དྲི་བ་གཞན་གསུམ་ནི་མཐའ་བཅད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་རང་ལུགས་ཀྱི་འདོད་
པ་མིན་ལ། དྲི་བ་ཕྱི་མ་འདི་ཉིད་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ཊཱིཀ་བྱེད་དག་གིས་འདས་པའི་དོན་དང་དེའི་མིང་སོགས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཟད་ཅིང་འགགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་ནས་འདི་ཁོས་ཁས་བླངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དོན་དང་མིང་སོགས་གཅིག་ཏུ་ཁས་བླངས་པས་སོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་བབ་ཅོལ་ཏེ། གཟུགས་སོགས་གཟུགས་ཕུང་དང༌། མིང་སོགས་ལྡན་མིན་དུ་འདོད་བཞིན་དུ་དེ་དག་གཅིག་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དེ་གང་ན་བཞུགས་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོན་ཅིག །སྐབས་འདིར་གཞན་ཡང་ནོར་བའི་ཕྲེང་བ་འབའ་ཞིག་ཡོད་མོད་དགག་པ་མ་བྲིས་སོ།།
སྐྱོན་སྤོང་གཉིས་པ་དགག་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ན་རེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་དང་
མིང་སོགས་སྒྲ་དོན་མ་ཡིན་ཀྱང་སྒྲ་ཡིས་གསལ་བ་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་སྤྱི་རྟག་དངོས་ཡན་གར་བ་ནི་བརྗོད་པས་དེ་ཉིད་སྒྲ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་སྒྲ་དོན་ཡོད་ཀྱང་དབང་པོ་དོན་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་མི་འདོད་དོ། །ཞེ་ན། དེ་ཡང་འཐད་པ་མིན་ཏེ། གསལ་བ་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་སྤྱི་ནི་ཡན་གར་བ་སྒྲས་བརྗོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་བརྗོད་པར་འདོད་ན་ཡང་སྐྱོན་ཡོད་དེ། སྤྱི་དེ་གསལ་བ་ཀུན་ལ་མཚུངས་པར་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་མིན་པར་ཐལ། གསལ་བ་ལ་ལྟོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་རང་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་སྤྱི་1

གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་
པ་དང་ཡང་འགལ་ཏེ། སྤྱི་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་གསལ་བ་གྲོགས་སུ་ཡོད་པ་ལ་ལྟོས་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གསལ་བ་2

ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟག་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེས་ན་སྤྱི་དེ་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པས་རྟག་ཏུ་དམིགས་པར་འགྱུར་ཏེ་སྤྱི་དེ་གསལ་བ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་སྒྲས་བརྗོད་པ་གསལ་བ་ལ་མི་ལྟོས་ན་ཡང་གསལ་བ་གྲོགས་སུ་ཡོད་པ་ལས་
སྤྱི་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཏན་ནས་གསལ་བ་ལ་མི་ལྟོས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༥ ན ༡ ཁྱེད་རང་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་གཟུང་དོན་དུ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥ ན ༢ ཁྱོད་གསལ་བ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 21

པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། གསལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་སྤྱི་བློ་སྐྱེད་ན་གསལ་བ་གྲོགས་སུ་ཡོད་པའི་ཚེ་སྐྱེད་ཅིང༌། མེད་པའི་ཚེ་མི་སྐྱེད་དགོས་པ་ལ་རྟག་པས་བདག་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་ལན་ཅིག་ནུས་པ་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དུས་རྟག་ཏུ་ནུས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་དགོས་ཤིང༌། གལ་ཏེ་དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་ནུས་པ་མེད་ན་དེ་ནི་དུས་ཀུན་གྱི་ཚེའང་ནུས་མེད་དུ་འགྱུར་དགོས་ཏེ། དེའི་ནུས་པའམ་ནུས་པ་མེད་པ་ནི། རྒྱུས་མ་བསྐྱེད་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གང་གནས་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྐྱེན་གྱིས་བཅོས་སུ་ཡོད་པ་མིན་པས་ན། སྔར་ཡོད་ཀྱི་ནུས་པ་དེ་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་འགལ་རྐྱེན་གྱི་ནུས་པ་དང༌། སྔར་མེད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་མཐུན་རྐྱེན་གྱི་ནུས་པ་གང་འཇུག་སྟེ་འཇུག་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་སྤྱི་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པ་དང་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པའི་གཟུང་དོན་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྤྱི་དེ་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པའི་གཟུང་དོན་ཡིན་ན། སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་ནི། སྤྱི་དེས་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་པ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ནའང༌། སྤྱིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པའི་ཆ་ནི་རྣམ་པར་ངེས་ཤིང་མྱོང་བར་གྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་དེ་ལ་སྤྱི་གང་གིས་སྤྲུལ་ཞིང་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྱི་དེ་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟག་པ་ལ་སྔོ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་མེད་པའི་ཕྱིར།
སྐྱོན་སྤོང་གསུམ་པ་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་སྒྲ་དོན་ཡིན་ཀྱང་དབང་པོ་
དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་མིན་ཏེ། དབང་སོགས་ནི་གཟུགས་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་དོན་ཉིད་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་སོགས་ལས་སྐྱེས་པའི་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་དང༌། དབང་སོགས་ལས་སྐྱེས་པའི་བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་གཉིས་སྣང་ཚུལ་ཐ་དད་པའི་བློ་གང་ལས་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་བུམ་པའི་དངོས་པོ་གཅིག་པ་དེ་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས་ཏེ། རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་མ་ཡིན་ན། སྒྲ་དོན་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དབང་སོགས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་སོ་ན་གནས་སོ། །སྐྱོན་སྤོང་དང་པོ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང༌། གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་པ་འདོད་ལ། གསུམ་པ་འདི་མཐའ་བཅད་ཙམ་ཡིན་

22 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ནོ། །གཉིས་པ་གསལ་བ་དང་རྫས་གཅིག་དང་རྫས་1

ཐ་དད་བརྟགས་ནས་འགོག་པ་ནི། རིགས་
ལྡན་རིགས་མིན་གང་གི་ཕྱིར།2

།ཞེས་སོགས་ཏེ། དེ་ཡང་རིགས་པ་སྔ་མ་དང་འདིའི་ཁྱད་པར་ནི།
སྔ་མས་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་སྒྲ་དོན་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་མིན་པ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་སྤྱི་རྟག་པ་ཡིན་པས་དེ་དངོས་པོར་ཁས་བླངས་ན། ཕྱི་རོལ་པ་འདོད་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་རྟག་དངོས་ཡོད་དགོས་ནའང་དེ་ནི་གསལ་བ་དང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་བརྟགས་ན་མི་འཐད་དོ་ཞེས་འགོག་པ་ཡིན་པས་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་ཆེའོ། །ཊཱིཀ་བྱེད་དག་ལ་ནི་ཡིད་བརྟན་མི་སྣང་ངོ༌།།དེ་ལ་དང་པོ་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་རྟགས་སྒྲུབ་པ་དང༌། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་དགག་པའི་རྟགས་དགོད་པ་དང༌། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང༌། དེ་དག་ལས་3

འཕྲོས་ནས་རང་
ལུགས་ཀྱི་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་དང༌། ཕྱི་རོལ་པའི་སྤྱི་རྟག་དངོས་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གསལ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་རྟག་པ་རྫས་སུ་གྲུབ་ན། སྤྱི་དེ་གསལ་བ་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། དང་པོ་ལྟར་ན། རིགས་ལྡན་གསལ་བ་རྣམས་དང་རིགས་རྟག་པ་རྫས་གཅིག་མིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་རྟག་རྫས་ཡིན་ན་ཆ་མེད་ཀྱི་རྫས་ཡིན་དགོས་པས་གསལ་བ་རྣམས་དང་ཆ་མེད་རྫས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལས་གསལ་བའི་ངོ་བོ་རྣམས་གཞན་རྟེན་མེད་པ་སྟེ་ཕན་ཚུན་མ་འབྲེལ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་སྤྱི་གསལ་བ་ལ་མི་ལྟོས་ན་སྤྱི་གསལ་དུ་འགལ་བས་ལྟོས་དགོས་ལ། གསལ་བ་དང་རྫས་ཐ་དད་ཅིང་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། གསལ་བའི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ཞིང་རྫས་ཐ་དད་ན་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་4

རྒྱུ་འབྲས་རྣམས་ལ་འབྲེལ་བའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡང་འབྲེལ་བ་བདེན་པ་
པ་ཡོད་པ་ལ་རག་ལས་པ་མེད་པར་རང་གི་རྒྱུ་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་རྟོག་པ་ཡིས་ནི་འབྲེལ་བར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡིན་པ་ལ་གསལ་བ་ལས་རྫས་ཐ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༦ ན ༡ རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་ནས་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༨ ཕྲེང་། ༡༠
3 ཞོལ། ཤོག ༡༦ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༤ དེ་དག་ལ་འཕྲོས་ནས་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༦ བ ༢ འདི་ལྟར་ན་རྒྱུ་འབྲས་རྣམས་ལ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 23

དད་ཅིང་འབྲས་བུ་མིན་པའི་སྤྱི་ནི་གསལ་བ་དང་ཇི་ལྟར་ཡང་ཅི་ཞིག་སྟེ་དོན་དམ་པར་འབྲེལ་བ་ལྟ་ཞོག །རྟོག་པས་འབྲེལ་བར་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོར་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དགོད་པ་ནི། རྫས་གཅིག་ཡིན་
ན་གསལ་བ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བར་མ་ཟད། གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་དག་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བས་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མི་འཐད་པ་1

དེའི་ཕྱིར་སྤྱི་དེ་ནི་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་བོ།།
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། རང་བཞིན་མེད་པར་མཚུངས་པ་ལ་སྤྱི་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་
པར་མི་འཐད་པས་རི་བོང་རྭ་སོགས་ཀྱང་སྤྱིར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་མེད་པའི་རིགས་སུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་གསལ་བ་ལ་ལྟོས་པ་སྟེ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
བཞི་པ་དེ་དག་ལས་འཕྲོས་ནས་རང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་ནི། བསྡུས་
པའི་དོན་ནི་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་རང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ངོས་བཟུང༌། དེ་ནས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱི་དེ་སྒྲ་དོན་དུ་བསྟན། དེ་ནས་རྐང་པ་བཞིས་སྤྱི་དེ་རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བའི་ཚུལ་དང༌། དེ་ལྟར་སྣང་བའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན། དེ་ནས་རྐང་པ་བདུན་གྱིས་སྤྱི་དེ་བདེན་པར་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྒྱས་པར་བཤད། དེ་ནས་རྐང་པ་གསུམ་གྱིས་དེའི་དོན་བསྡུས། དེ་ནས་རྐང་པ་དྲུག་གིས་སྤྱི་དེ་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར་གསལ་བ་དང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུའང་མི་རིགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ད་ནི་ཚིག་གི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འོ་ན་གསལ་བ་དང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་དུ་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དེ་དག་མི་འབྱུང་བའི་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་ཁྱོད་རང་ཇི་ལྟར་འདོད་ཅེ་ན། དེའི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྣང་ཞིང༌། ཕྱི་རོལ་གྱི་ངོ་བོ་2

མེད་པའི་རིགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ངོ་བོ་ལྟ་བུར་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་སྣང་བ་
དེ་ལ་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་ཞེས་བྱ་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་ལ་འཇུག་པའི་དོན་དུ་བརྡ་སྦྱར་བ་ཅན་གྱི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རབ་ཏུ་བསྟན་པའི་སྒྲ་དོན་ཡང་དེ་ཡིན་ཞིང༌། རྟོག་པས་རང་ལ་སྣང་བ་དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ངོ་བོར་སྣང་བའམ་ཕྱི་རོལ་བུམ་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་རང་ལ་སྣང་བ་དེ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༦ བ ༥ མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་སྤྱི་དེ་ནི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༧ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༧ ཕྱི་རོལ་གྱི་དཔེ་མེད་པའི་རིགས་

24 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྣང་བའི་རྒྱུ་ནི། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་དོན་བུམ་སོགས་མཐོང་བ་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་སྤྲུལ་ཞིང་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་དེ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་
རྣམས་ཀྱི་ནི་སྤྱི་གང་ཡིན་པ་བུམ་མ་ཡིན་སོགས་གཞན་ལས་ལྡོག་པར་སྣང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་བུམ་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་འདི་དག་གིས་གང་བརྗོད་པ་དེ་ལ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། ངོ་བོ་འདྲེ་བ་མེད་པ་ཅན་གྱི་གསལ་བ་རྣམས་སྤྱི་བློ་ལ་སྤྱི་སྟེ་འདྲེ་བ་ཉིད་དུ་ནི་མཐོང་ཞིང་སྣང་བའི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དོན་བུམ་སོགས་ལ་རང་ལ་སྣང་བ་དེར་འཁྲུལ་བའམ་དེར་མེད་པའི་རང་གི་སྣང་བ་ལ་དོན་བུམ་སོགས་དེར་འཁྲུལ་བའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འམ་ཞེས་པ་དང་ནི་ཞེས་པའི་ཚིག་ནི་དོན་ལ་དོན་དུ་མེད་པའི་སྣང་བ་དེར་འཁྲུལ་བའི་དོན་དུ་མེད་པ་ནི་དོན་དེར་འཁྲུལ་ཞེས་པའི་ནུས་པ་འབྱིན་པའི་ཚིག་གོ།
དེའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། སྤྱིར་འདོད་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་བ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་ངོ་
བོ་གྲུབ་པ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་འཁྲུལ་སྣང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དོན་དུ་སྣང་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་དོན་དངོས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྱི་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མིན་ཏེ། བདེན་པའི་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བརྗོད་བྱའམ་སྒྲ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་དེ་འགའ་ཞིག་ལས་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་ན་དངོས་པོར་འདོད་དགོས་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཡང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་བརྗོད་བྱ་མིན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འོ་ན་བུམ་པའི་སྤྱི་དང་སྣམ་བུའི་སྤྱི་ཡང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་རྫས་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མིན་ཏེ། རྟོག་པས་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་རྫས་གཞན་དུ་སྣང་བ་ཅི་ཞེ་ན། ཉེར་ལེན་བུམ་པ་མཐོང་བ་གོམས་པ་དང༌། སྣམ་བུ་མཐོང་བ་གོམས་པའི་བག་ཆགས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་ལ་དེ་གཉིས་རྫས་གཞན་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱན་སོགས་ཉེར་ལེན་གསལ་བ་ལ་འཆད་ཅིང་ཤཱཀྱ་བློ་ཉེར་ལེན་ཞེས་མི་འདོན་པར་རྟེན་ཞེས་འདོན་ཏེ། མདོར་ན་གསལ་བ་བུམ་སྣམ་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་སྤྱི་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཞེས་པ་འགྲེལ་བྱེད་དག་གི་འདོད་པའོ།།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 25

ལྔ་པ་ཕྱི་རོལ་པའི་སྤྱི་རྟག་དངོས་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྤྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པ་མེད་ན་གསལ་བ་རྣམས་ལ་སྒྲ་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་འདས་པ་བུམ་པ་འགགས་པ་དང་ནི་མ་འོངས་པ་བུམ་པ་མ་སྐྱེས་པའི་དོན་ལའང་བུམ་སྤྱི་དངོས་པོ་པའི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མཉན་པ་དག་ནི་འཇུག་པར་འགྱུར་དགོས་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བུམ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར་མེད་པ་བུམ་པ་འགགས་པ་སོགས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་སུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་དག་ལ་བུམ་སྒྲ་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལས་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། བུམ་སྤྱི་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། གང་ཞིག་སྣམ་བུ་སོགས་ལ་མེད་ལ། ད་ལྟར་བའི་བུམ་པ་ཡི་དངོས་པོར་མེད་པའི་བུམ་པ་འགགས་པ་སོགས་དང་ནི་ཉེ་བ་སྟེ་དེ་དག་ལ་ཡོད་པའི་བུམ་སྒྲ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་གང་ཡིན། གལ་ཏེ་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོར་མེད་པ་ནི་སྒྲ་དེ་དེ་ལ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་པ་ནི་དངོས་མིང་གི་རྒྱུ་མཚན་ནོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་བཏགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒྲ་དེ་ཐོས་པའི་དུས་རྟག་ཏུ་མིང་དོན་འབྲེལ་བ་ཤེས་པའི་བློ་ནི་དོན་གཞན་ལ་འཁྲུལ་བ་མེད་པར་དོན་དེ་ལ་འཇུག་པ་རི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་སེངྒེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དངོས་མིང་དང། དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་དོན་དེ་ལས་དོན་གཞན་ལ་ཕྱིས་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒོ་ནས་མིང་དེ་ཉིད་སྦྱར་བ་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ལ་སེངྒེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བཏགས་མིང་ངོ་ཞེས་དངོས་བཏགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའང༌། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ལ་གནོད་པ་འབབ་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་བརྗོད་བྱའི་དོན་དངོས་པོ་མེད་ན་ཡང་འགྲོ་བ་བརྡ་སྦྱོར་ཤེས་པ་ཡིས་དོན་
གང་ལ་བརྗོད་འདོད་གྲགས་པས་ཐོག་མར་སྒྲ་བཀོད་པ་ན་དོན་དེ་ལ་སྒྲ་དེ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཞིང༌། དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་དོན་དེ་དང་ཆོས་འགའ་ཞིག་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་དོན་གཞན་ལ་བརྡ་སྦྱར་བ་ན་ཕྱིས་བརྡ་སྦྱར་བའི་དོན་དེ་ཡང་སྔར་བརྡ་སྦྱར་བའི་དོན་དེར་འཁྲུལ་བའི་རྟོག་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཅན་ནི་མིང་གཞན་ཕལ་པ་བཏགས་མིང་ཡིན་ལ་དེ་ནི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ལའང་འཇུག་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཁྱོད་

26 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཀྱི་དངོས་བཏགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཇི་ལྟར་བུ་གླེན་གྱི་དངོས་པོ་དགྲ་འདུལ་བ་སོགས་ཀྱི་ནུས་པ་མེད་པ་ལ། བུ་མེད་པའི་སྒྲ་བཏགས་ནས་འཇུག་པའམ། བུ་མེད་པ་དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་དེ་ལ་བུ་མེད་པའི་སྒྲ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །རྟོག་པ་ཇི་བཞིན་དུ་ཞེས་སོགས་ནི་གྲངས་ཅན་རང་ལ་གྲགས་པའི་དཔེ་སྟོན་པའི་ཐབས་ཀྱིས་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་གྱི་སྐྱོན་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་ཁྱོད་རང་རྟོག་ཅིང་འདོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་ནའང་དངོས་པོ་ལ་བཏགས་མིང་འཇུག་པ་ཡོད་དགོས་ཏེ། གཙོ་བོ་དང་བདག་པོའ་སྒྲ་ནི་སྤྱི་རྟག་པ་ ིདང་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ལ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་པའི་མི་ལའང་གཙོ་བོའ་སྒྲ་དང་ལ་སོགས་པས་རྒྱལ་པོ་སོགས་ལ་བདག་པོ་ཞེས་པའི་མཉན་པ་སྐྱེ་བོས་སྒྲོ་བཏགས་ ིནས་བྱས་པ་ཡིན་པས་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་གོ །ཞེས་སྨྲ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པའོ།།
གསུམ་པ་སྣང་ཚུལ་མཚུངས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ནི། ཞིག་ལ་སྒྲ་ལས་བློ་ཅི་འདྲ་ཞེས་
སོགས་ཏེ། དེ་ཡང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་རྟོག་པ་དག་གི་སྣང་ཚུལ་དང་སྣང་ཚུལ་མཚུངས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བུམ་སོགས་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ལ་རྟོག་པ་དག་གི་སྣང་ཚུལ་ཡང་དངོས་པོར་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། མ་ཞིག་པ་ད་ལྟར་གྱི་བུམ་པ་ལ་རྟོག་པའི་བློའང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་དེ། ཁྱོད་བུམ་སྒྲ་ལས་ཞིག་ཟིན་པའི་བུམ་པ་ལ་རྟོག་པའི་བློ་ལ་ཇི་འདྲ་སྣང་བ་དེ་འདྲར་སྣང་ཞིང་དེ་དང་སྣང་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཟུང་དོན་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ཅན་དག་ལ་སྣང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པའི་བློ་དང་སྣང་ཚུལ་མཚུངས་པ་དེ་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཞིག་ཟིན་པའི་བུམ་པ་དང་ད་ལྟར་གྱི་བུམ་པ་ལ་རྟོག་པ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་བུམ་སྤྱི་ཙམ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་སེམས་གཉིས་པོ་འདི་དག་ནི་སྣང་ཚུལ་མཚུངས་པ་ཡིན་གྱི། སྣང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གསལ་བ་དང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་སྤྱི་དེ་འབའ་ཞིག་ནི་འཛིན་པར་བྱེད་པ། དེ་མཚུངས་མིན་དང་གསལ་བ་མིན་1

ཞེས་སོགས་སུ་སྔར་ནི་རྣམ་པར་བཟློག་ཟིན་ཏོ།།
གྲངས་ཅན་ན་རེ། སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་གསལ་བ་རྣམས་ཁྱད་མེད་དུ་སྣང་བ་ཡིན་པས་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༨ ཕྲེང་། ༡

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 27

ཞིག་ཟིན་པ་དང་ད་ལྟར་གྱི་བུམ་པ་ལ་རྟོག་པ་གཉིས་ཀ་ལའང་བུམ་གསལ་རྣམས་ཁྱད་མེད་དུ་སྣང་བས་སྣང་ཚུལ་མཚུངས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་འདྲའི་སྣང་ཡུལ་ཡང་དངོས་པོར་ཡོད་པས་སྣང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྣང་ཚུལ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བུམ་གསལ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱད་མེད་ངོ་བོར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཕན་ཚུན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྤྱི་བློ་ལ་ཁྱད་མེད་དུ་སྣང་བ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པས་སྣང་ཡུལ་དངོས་མེད་དུ་གྲུབ་བོ། །གལ་ཏེ་བུམ་གསལ་རྣམས་ལ་སྤྱི་གཙོ་བོའ་ངང་དུ་རང་ ིབཞིན་ཁྱད་པར་མེད་པ་དང༌། གནས་སྐབས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པས་སྐྱོན་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན་ཡང༌། བུམ་གསལ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་གཅིག་ཏུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། མི་འགྱུར་བར་ཐལ། གནས་སྐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱད་མེད་དུ་སྣང་བའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་འགལ་ལོ། །གལ་ཏེ་བུམ་གསལ་དེ་དག་མཚུངས་པ་སྟེ་ཁྱད་མེད་དུ་སྣང་བ་ཡི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་དེ་བུམ་གསལ་དེ་དག་རྣམས་ལས་རྫས་གཞན་ཉིད་ཡིན་པས་བུམ་གསལ་རྣམས་གནས་སྐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པ་དང༌། སྣང་ཡུལ་དེ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བུམ་པའི་སྤྱི་བློའ་སྣང་ཡུལ་དང་ ིབུམ་གསལ་རྣམས་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རྫས་ཐ་དད་ཅིང་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤྱི་བློའ་སྣང་ཡུལ་དེ་གསལ་བ་དེ་དག་གི་སྤྱིའོ་ཞེས་འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །སྐྱོན་ ིདེ་རང་ལ་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ནི། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་1

པར་སྣང་

བ་བུམ་སྤྱིར་འདོད་པ་ལ་ནི་བུམ་གསལ་དང་རྫས་ཐ་དད་ན་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སུན་དབྱུང་དུ་མེད་དེ། དེ་བུམ་གསལ་དང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། ཞིག་ཟིན་པའི་བུམ་པ་ལ་རྟོག་པ་དང༌། ད་ལྟར་གྱི་
བུམ་པ་ལ་རྟོག་པ་སོགས་སྣང་ཚུལ་མཚུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་གསལ་བ་རྣམས་ལ་མཚུངས་ཤིང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་འདི་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གཞན་དག་ཕན་ཚུན་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ནི། ཞེས་པ་མན་ཆད་སྤྱི་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༠ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༡༦ ན ༥ བུམ་པ་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པར་སྣང་བ་

28 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དངོས་པོ་མིན་པར་སྒྲུབ་པ་ཞེས་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་སྟོན་པར་འཆད་མོད། སྤྱི་དངོས་པོ་ཡིན་མིན་རྩོད་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱི་ཡིན་པ་དངོས་པོ་མིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ག་ལ་རུང་གཞུང་གི་ཡི་གེའི་དོན་ལའང་མ་ཞུགས་སོ། །གལ་ཏེ་སྤྱི་གསལ་བ་དང་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་འབྲེལ་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། གསལ་བ་མེད་པའི་སྔ་རོལ་ནས་སྤྱི་ཡོད་པར་མི་འཐད་པས་གསལ་བ་བུམ་སོགས་འཕེལ་བ་ན། དེའི་སྤྱིའང་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་སྤྱི་དེ་ནི་གསལ་བའི་འབྲས་བུའོ་ཞེ་ན། འོ་ན་གསལ་བ་བཞིན་དུ་སྤྱིའང་དུ་མ་དག་འཇིག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ནི་རྟག་པ་གཅིག་པུར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་སྤྱི་དངོས་པོ་ཡིན་ན། རྟག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་དང་འཇིག་པ་ནི་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་དབྱེར་མེད་དུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། རིགས་རྣམས་འབྲས་བུ་མིན་པའི་ཕྱིར་གསལ་བ་དང་རྫས་ཐ་དད་ན་མ་འབྲེལ་བར་ཐལ་བ་དང༌། འབྲས་བུ་མིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་མེད་དུའང་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་རྟག་ན་དངོས་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་1

ཞེས་སྦྱར་རོ། །གཞན་དག་དེ་འབྲས་ཤེ་ན་ཞེས་པ་མན་ཆད་འབྲས་བུ་མིན་པའི་
རྟགས་ཀྱིས་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟོན་པར་འཆད་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་ཚུལ་ཤེས་སླའོ།།
བཞི་པ་སྤྱི་བློས་ཡུལ་2

འཛིན་པ་བརྡ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ནི། བུམ་པའི་སྤྱིའི་

3

བློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་དེ། བརྡ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཁྱོད་ལ་བུམ་པ་དེ་ལྟར་དུ་སྣང་བ་མེད་པའི་བུམ་འཛིན་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཟུང་དོན་གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡུལ་འཛིན་པ་བརྡ་དག་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྤྱི་བློ་ནི་སྤྱི་དངོས་པོ་པ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི་བརྡ་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྡ་མི་ཤེས་པའི་བྱིས་པ་ལའང་ཁྲ་བོ་དང་ཁུ་ཡུ་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་སྤྱི་བློ་མཐོང་བས་སོ་ཞེ་ན། ཁྲ་བོ་དང་ཁུ་ཡུ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་གཉིས་མཐོང་བ་ལ་སྔར་བ་ལང་གི་བརྡ་ཤེས་པ་མེད་ན་ཡང་རིགས་ཐ་དད་མེད་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༠ བ ༤ དངོས་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །གཞན་དག་དེ་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠ བ ༤ བཞི་པ་སྤྱི་བློས་བུམ་པ་འཛིན་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༠ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༦ བ ༥ བུམ་པའི་སྤྱིའི་ནི་བློ་ཆོས་ཅན།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 29

པར་མཐོང་བའི་བློ་འགའ་ཞིག་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་གཉིས་ལ་སྤྱི་རྟག་དངོས་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་གྱི། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་བཞོ་རྨོ་སོགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཉེ་བ་འབྲེལ་བ་ལས་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན། རིགས་རྟག་དངོས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་ཀྱང་མིག་གི་ཤེས་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་མིག་དང་སྣང་བ་ཡིད་བྱེད་སོགས་ཉེ་བ་ཙམ་གྱིས་མིག་ཤེས་དེ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་ཁྱོད་རང་གི་ལུགས་ལ་བུམ་གསལ་རྫས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་བུམ་སྤྱི་གཅིག་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་གང་གིས་སྒྲུབ་ཅེ་ན། བུམ་གསལ་རྣམས་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་བུམ་པའི་རིགས་ཀྱང་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་ཆུ་སྐྱོར་བའི་དོན་བྱེད་པར་མཚུངས་པ་གང་གིས་བུམ་1

པ་མ་ཡིན་ལས་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ཡིས་སོ། །གལ་ཏེ། ཇི་
ལྟར་རིགས་མེད་ཤེས་པ་ཡི། །འབྲས་ཅན་མིག་སོགས་ཉེ་འདོད་བཞིན།2

།ཞེས་བྱ་བའི་དཔེ་མ་གྲུབ་
སྟེ། མིག་དབང་སོགས་ལའང་དེ་དག་གི་རིགས་རྟག་དངོས་རྗེས་སུ་འགྲོའོ་ཞེ་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་དགོས་པ་ལ། མིག་དབང་སོགས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་རིགས་རྟག་པ་དེ་འདྲའི་དངོས་པོ་རྣམ་པ་འགས་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་ལ་སྣང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྐྱོན་སྤོང་ནི། མིག་དབང་སོགས་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། དབང་པོ་རྣམས་ད་ལྟ་མངོན་སུམ་ལ་མི་སྣང་བ་ནི། ལྟ་བ་པོ་ནུས་པ་ཅན་མེད་པས་ཡིན་གྱི། གལ་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་བ་པོ་ཡོད་ན་དེ་དག་གི་ལུས་སྣང་བར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གི་རིགས་རྣམས་ནི་ལྟ་བ་པོ་ཡོད་ཀྱང་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གསལ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཡན་གར་བར་ནམ་ཡང་མཐོང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། གསལ་བ་རྣམས་མངོན་སུམ་གྱིས་འཛིན་པའི་ཚེ་ན་ཡང་གསལ་བ་དེ་དག་གི་སྒྲ་ཡིན་པའི་ཆ་དང༌། ངོ་བོ་ཁ་དོག་དབྱིབས་སོགས་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་སྣང་གི་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་ཐུན་མོང་གི་ཆ་སྣང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དག་སྒྲ་ཞེས་པ་མིང་ལ་འཆད་དོ།།གཉིས་པ་དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པ་མཐའ་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༡ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༧ ན ༣ བུམ་མ་ཡིན་ལས་རྣམ་པར་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༠ ཕྲེང་། ༨

30 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དག་གིས་སྤྱི་མཚན་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་ཁོགས་1

པ་དེའི་ཕྱིར། སྤྱི་མཚན་དེ་ནི་རང་འཛིན་ཤེས་པ་
བསྐྱེད་པ་ཙམ་གྱི་དོན་བྱེད་པར་ཡང་མི་རུང་ངོ་ཞེས་སྔར་བཤད་པ་དེ་ཉིད་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་བྱེད་པར་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར། སྤྱི་མཚན་ནི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་པར་མི་རུང་བ་དེ་ནི་དངོས་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དངོས་མེད་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྤྱི་མཚན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་གྱི་ཆོས་སུ་སྔར་བཤད་པ་དེ་ཡང་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང་གཞུང་འདི་དག་གི་སྤྱིའི་དོན་ནི། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས་2

ཞེས་པས།
རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་སྣང་ཡུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་ཐམས་ཅད་སྤྱི་མཚན་དང༌། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་དུ་བཤད་ནས་དེ་འདྲའི་སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པར། དོན་བྱེད་ནུས་དང་མི་ནུས་ཕྱིར།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལ་དོན་བྱེད་
མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན།4

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཡིན་པས་
གཞུང་འདི་དག་གིས་བསྟན་པའི་སྤྱི་མཚན་དངོས་པོར་ཡོད་པ་འགོག་པའི་རྩ་བའི་རིགས་པ་རྣམས་ནི། རྗེས་དཔག་དང་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་མཚན་དངོས་པོར་ཡོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་རོལ་པས་ཁས་བླངས་པའི་སྤྱི་མཚན་ཁོ་ན་འགོག་པ་དང༌། སྤྱི་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལ་འཆད་པ་དག་ནི་ཕྱོགས་སུ་མ་ཕྱིན་པའི་གཏམ་མོ།།
བཞི་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་ཡིན་ན་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆོས་ཡིན་ན་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རིགས་པ་རྣམ་དག་གིས་གྲུབ་པ་གང་ཞིག །སྤྱི་མཚན་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལས་བཟློག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་རིགས་པ་ཤེས་པ་དག་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༢༡ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༡༧ བ ༡ ཁེགས་པ་དེའི་ཕྱིར།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༧
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༧ ཕྲེང་། ༥

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 31

ལྔ་པ་སྤྱི་མཚན་1

དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་མཚན་གྱི་དབྱེ་བ་རུང་
བར་བསྟན་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྤྱི་མཚན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ན་དངོས་མེད་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་མེད་པས་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་སྤྱི་མཚན་ལ་དབྱེ་བ་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། ངོ་བོ་རང་དབང་དུ་གྲུབ་ཚུལ་མི་འདྲ་བས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང༌། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་དེའང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་དུ་དབྱེར་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་དང༌། དངོས་མེད་དང༌། གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་ཡོད་ན་དེ་འཛིན་པའི་བློ་ནི་སྤྱི་དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་པོ་དེ་ལ་འབྲེལ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའ་སྟོབས་ཀྱིས་རང་ཡུལ་འཛིན་པའི་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ིདངོས་སྟོབས་ཀྱིས་རང་ཡུལ་འཛིན་པའི་སྤྱི་བློ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ལ་སྔར་བསྟན་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལན་བཏབ་ཅིང་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་ན་སྤྱི་དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་དགོས་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་སྟེ། འདས་པའི་དུས་ཀྱི་བུམ་པ་ལ་རྟོག་པ་སོགས་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་འཛིན་ཀྱང་སྤྱི་དེའི་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ན་སྤྱི་དེ་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཡིན་པ་ཉིད་ཉམས་སོ། །ཞེ་ན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་སྣང་ཡུལ་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཀྱང༌། ཁྱོད་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་དེ་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པ་འདི་མེད་དེ། ཁྱོད་དངོས་པོ་བུམ་པ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་དེས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་སྟོབས་ལས་བུམ་པ་དེ་ཤེས་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དྲུག་པ་དོན་ལ་གནས་ཚུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་པུར་བསྟན་པ་ནི། དོན་བྱེད་
ནུས་པ་གང་ཡིན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ཅིང་དེ་ཉིད་རང་མཚན་ཡིན་པ། སྔར་བཤད་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེས་ན་དོན་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་གཞལ་བྱའོ། །བློས་མ་བཏགས་པའི་གཞལ་བྱ་ནི་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༢ ན ༥ ལྔ་པ་སྤྱི་མཚན་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་

32 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རང་མཚན་གཅིག་པུའོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དོན་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་གཞལ་བྱ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་པུ་ཡིན་ཏེ། མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་མེད་ཉིད་དུ་དཔྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་བྱ་བའི་ནུས་པ་རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་རང་མཚན་དེ་ཁོ་ན་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་བློས་དོན་བྱེད་ནུས་པར་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དཔྱད་པ་ན་ཡང༌། ཡུལ་རང་ངོས་ནས་དོན་བྱེད་ནུས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།
བདུན་པ་བློ་ལ་སྣང་ཚུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་བསྟན་པ་ནི། དོན་བྱེད་མི་ནུས་
པའི་ཆོས་གང་ཡིན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅིང་དེ་ཉིད་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པར་སྔར་བཤད་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེས་ན། སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་གྲུབ་ལ། དེས་ན་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་སྣང་བ་དང༌། བློས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་འདོད་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་དེ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་དང༌། གཞན་བློས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ཡུལ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔྱིས་ཕྱིན་པའི་འཆད་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་མོད་མངས་པར་འགྱུར་བས་འཇིགས་ཏེ་བཞག་གོ།
བརྒྱད་པ་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དག་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གྱི་
ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ནི། ཚད་མ་གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། འཁྲུལ་བ་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། རང་ལ་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་སོགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྣང་ཞིང་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རང་གི་སྣང་ཡུལ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གཞན་གྱི་ངོ་བོས་ནི་རྟོགས་ན་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཡང་ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་དཔྱད་ཅིང་བསམས་པའི་དོན་ལ་ནི་བསླུ་བ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁྲུལ་ན་མི་བསླུ་བར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 33

འཁྲུལ་ན་འཇུག་ཡུལ་ལ་སླུ་བས་མ་ཁྱབ་སྟེ། མ་འཁྲུལ་བ་ལས་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་དོན་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་འཁྲུལ་ན་མི་བསླུ་བར་འགལ་ཞེས་པའི་ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི། གང་ལ་དངོས་དང་འབྲེལ་ཡོད་པ།1

།ཞེས་སོགས་སུ་ལན་བཏབ་ཟིན་ཏོ། །རྣམ་གཞན་གྱིས་
ཀྱང་རྟོགས་པ་མཐོང༌།2

།ཞེས་སྨྲས་པའི་མཐོང་བ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མཐོང་ཞིང་གྲུབ་པའི་དཔེ་དང་
དོན་སྦྱར་ནས་བསྟན་པ་ནི། ནོར་བུ་སྒྲོན་མེའི་འོད་དག་ལ།3

།ནོར་བུའི་བློ་ཡིས་མངོན་པར་རྒྱུག་པ་
ན་བློ་དེ་གཉིས་སྣང་ཚུལ་ལོག་པའི་ཤེས་པར་ཁྱད་མེད་ཀྱང༌། ཇི་ལྟར་ནོར་བུ་ཐོབ་པའི་དོན་བྱེད་པ་ལ་ཁྱད་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་རྗེས་དཔག་དང་ནི་རྗེས་དཔག་དེར་སྣང་བའི་སྒྲོ་འདོགས་དག་རང་ལ་སྣང་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་གཟུང་དོན་མེད་པར་མཚུངས་ནའང༌། འཇུག་ཡུལ་རྟོག་པའམ། ཐོབ་པའི་དོན་བྱེད་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་མི་བསླུ་བའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་ནི། ཚད་མ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་ལ། སྒྲོ་འདོགས་དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་བཞག་གོ།
ངག་དོན་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དང༌། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོས་
ཅན། སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འདྲ་ཡང་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། དེར་འདྲ་ཡང་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞུང་སྔ་ཕྱི་འདི་དག་ལ་དཔྱིས་ཕྱིན་པའི་འཆད་ཚུལ་མང་ཡང་མ་བྲིས་སོ།།
གཉིས་པ་འཇུག་ཡུལ་མངོན་ལྐོག་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་
སྒྲུབ་པ་ལ། གཞལ་བྱ་རང་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇལ་བ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་བསྟན། རང་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇལ་བ་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་བསྟན། འཇལ་ཚུལ་གཉིས་པོ་དེར་ངེས་པས་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡུལ་གང་ལ་དོན་ནམ་ཡུལ་གྱི་ནུས་པ་ལས་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་བློ་ནི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ལ། བློ་དེ་ཡུལ་དེ་ལ་འཛིན་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ན་རང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༧ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༡ ཕྲེང་། ༥
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༡ ཕྲེང་། ༧

34 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དབང་ཅན་ནམ། རང་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་འཛིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། ཡུལ་དེའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། རང་འཇལ་བའི་ཚད་མ་རང་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གྲུབ་པ་དེ་ལས་གཞན་
བག་ཆགས་སོགས་ཀྱི་སྟོབས་ལས་ཚད་མ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་དགོས་པའི་དངོས་པོའམ། གཞལ་བྱ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོའ་ཤེས་པ་སོགས་ཀྱིས་མངོན་ ིསུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྐོག་གྱུར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡུལ་གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྟེན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྟེན་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ན། མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྐོག་གྱུར་དེ་རྟོགས་པའི་རྟེན་ནི་ཡུལ་ལས་དོན་གཞན་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ།།
གཏན་ཚིགས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཏན་ཚིགས་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ལྐོག་
གྱུར་རྟོགས་པའི་རྟེན་དུ་འགྱུར་བས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གལ་ཏེ་རྟགས་དེ་རང་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། རང་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་ཅན་ཡིན་ན་དེའི་ཚེ་རྟགས་དེ་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་གོ་བྱེད་ཉིད་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྲ་ནི་མི་རྟག་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འོ་ན་དེའི་ཚེ་སྒྲའི་བྱས་པའམ་བུམ་པའི་བྱས་པ་སོགས་གང་རྟགས་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་སྒྲ་བུམ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཐུན་མོང་བ་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་བྱས་པ་ཙམ་གོ་བྱེད་ཡིན་གྱི་སྒྲའི་བྱས་པ་སོགས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བརྟེན་དང་འབྲེལ་ཅན་ཞེས་པར་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་རང་འཇལ་བའི་ཚད་མས་ཁྱད་པར་དུ་ནི་སྟེ་གཞན་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ངོ་བོར་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་གྱི་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་དང་དཔེ་སོགས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པར་སྣང་བའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་རང་བཞིན་འདྲེས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པར་བརྟེན་པ་ཡིན་གྱི་རང་མཚན་མི་རྟོགས་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
ལྐོག་གྱུར་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དགོས་པ་དེ་བས་ན་རྟགས་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་དཔོག་པ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 35

རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལྐོག་གྱུར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་གྲུབ་བོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དམ་དངོས་སུ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ནི་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་མི་འཁྲུལ་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ལས་ནི་རང་གི་ཆོས་ཅན་ལ་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་རྟོགས་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེས་ན་རྗེས་དཔག་ཏུ་བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་འཇལ་ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་ལས་མེད་པའི་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་གྲངས་ངེས་
སྒྲུབ་པ་ལ། དངོས་དང༌། རིགས་པ་དེས་གྲངས་གཞན་འདོད་པའང་ཁེགས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱ་མངོན་ལྐོག་གཉིས་ཉིད་དུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། གཞལ་བྱ་དེ་རང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་འཇལ་བ་དང། རང་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་འཇལ་བ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་གཞལ་བྱ་འཇལ་ཚུལ་གཞན་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་འདི་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་བོ། །དེས་ན། ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། གཞལ་བྱ་མངོན་ལྐོག་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང་མངོན་གྱུར་དངོས་སུ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མངོན་སུམ་དང༌། གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་དངོས་སུ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །རྟགས་འདི་དག་གོང་གི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ནི་གྲངས་ངེས་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་
ཀྱིས་ཚད་མ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་དང༌། གཅིག་ཁོ་ནར་འདོད་པའི་གྲངས་ནི་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ་རྟགས་དེས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་ཞེས་པ་ནི་རིགས་པ་འདིས་གྲངས་ངེས་འགྲུབ་པར་མ་ཟད་གྲངས་གཞན་འདོད་པའང་ཁེགས་པར་སྟོན་པའི་སྡུད་ཚིག་གོ །བཞེད་ཅེས་པའི་ཚིག་སྔ་ཕྱི་དག །ལྷ་ཤཱཀ་ལྟར་ན་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱིའང་དགོངས་པ་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡིན་ལ། རྒྱན་འདོད་ཅེས་འཆད་ཀྱི་བཞེད་ཅེས་པའི་ཚིག་མི་འདོན་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་འདི་ལྟར་འདོད་པ་ཡིན་ཞེས་པའོ།།
གཉིས་པ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པས་གྲངས་གཞན་འདོད་པ་དགག་པ་ལ། གྲངས་ཉུང་བ་
དགག་པ་དང༌། མང་བ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཚད་མ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ཡིན་པའི་

36 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྒྱུ་མཚན་དགག་པ་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱང་ཕན་ལ་སོགས་པ་ན་རེ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སོགས་དངོས་པོར་མེད་པ་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་འཇལ་བའི་ཚད་མའང་མངོན་སུམ་གཅིག་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་པས། གཞལ་བྱ་གཉིས་ནི་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །གསུམ་གཅིག་གྲངས་ནི་བསལ་བ་ཡིན།1

།ཞེས་བྱ་བ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། རང་མཚན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ཡིན་པ་ཁོ་བོའང་འདོད་མོད་ཀྱི། དངོས་མེད་ཡིན་ན་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་མིན་པར་འདོད་པ་ནི་ཁྱོད་རང་གི་ཁས་བླངས་དང་འགལ་ཏེ། འདི་ལྟར་ཁྱོད་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་སྨྲ་བ་ཡིན་ནམ། དེར་ཚད་མས་གྲུབ། དང་པོ་ལྟར་ན་རིགས་པ་སྨྲ་བའི་ཚུལ་ལས་བརྒལ་ཏེ་མུ་ཅོར་འབའ་ཞིག་གོ།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སོགས་མེད་པའང་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དངོས་མེད་
ཐམས་ཅད་གཞལ་བྱ་ནི་མིན་པར་སྨྲ་བ་ལ་དེས་མ་ངེས་པ་ཉིད་དམ། དེར་མ་ཟད་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སོགས་མེད་པ་དེ་ངེས་པའི་ཚད་མ་གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ཉིད་འདོད་དགོས་ཏེ། དབང་ཤེས་དེ་ལ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་མི་སྲིད་ཅིང་མངོན་སུམ་གཞན་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར།2

དབང་ཤེས་
ཀྱིས་མི་འཇལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ནི་དངོས་ཀྱི་འཇལ་བྱེད་མིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་གཟུང་དོན་གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དབང་ཤེས་རྣམས་གཟུང་དོན་གྱི་ནུས་པ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་ན་རི་བོས་བར་དུ་ཆོད་པ་ལ་སོགས་ཡོད་ན་ཡང་དེ་འཛིན་གྱི་དབང་སྐྱེས་བློ་ནི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དགག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་ཉིད་ལོག་པ་ལས་དེ་མེད་པར་ངེས་པ་ཡིན་པས་རྗེས་དཔག་འདོད་མི་དགོས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སོགས་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་མེད་ཙམ་གྱིས་དེ་མེད་པར་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ་འདོད་དམ། དགག་གཞི་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མེད་པར་ངེས་པ་ལ་འདོད།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༡ ཕྲེང་། ༡༩
2 ཞོལ། ཤོག ༢༦ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༢༡ ན ༢ ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 37

དང་པོ་ལྟར་ན། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སོགས་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་མེད་ཙམ་ནི་དངོས་མེད་
ཡིན་པས་དངོས་མེད་ཐམས་ཅད་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང༌། དེ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སོགས་མེད་པར་ངེས་བྱེད་དུ་འདོད་པ་འགལ་བར་འགྱུར་བའམ། ཡང་གཉིས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན། དགག་གཞི་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར། དགག་བྱ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ལྡོག་པ་དང་རྗེས་འགྲོ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དགག་གཞི་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པ་ལས་དགག་བྱ་མེད་པར་ངེས་པའི་བློ་ནི་རྗེས་དཔག་ཡིན་པས་རྗེས་དཔག་མེད་པར་འདོད་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེས་ན་དགག་གཞི་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དགག་བྱ་མེད་པར་ངེས་པའི་བློ་ཁས་ལེན་ན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཁས་ལེན་དགོས་སོ་ཞེས་བསྟན་ནས། འབྲས་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་འདོད་དགོས་པར་སྟོན་པ་ནི། དེར་མ་ཟད་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་སེམས་དག་ནི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཡང་ཚད་མ་གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་ཇི་ལྟ་བུ་ལས་རྟོགས་ཞེ་ན། གང་ཟག་ཕ་རོལ་པོ་ཆོས་ཅན། ཀུན་སློང་གི་སེམས་དེའི་ངོ་བོ་ངེས་པར་གྲུབ་སྟེ། ཞེས་པས་སྨྲ་བ་སོགས་ལ་ནི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། རྒྱང་ཕན་ཁྱོད་རང་བཞིན་ཞེས་པའི་རྟགས་ལས་སོ། །རྟགས་དེ་འདྲ་ལས་གཞན་སེམས་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བློ་དེ་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རང་གིས་ཡོངས་སུ་དཔྱད་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་བསླུ་བ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མེད་དེ། དེའི་རྟེན་རྟགས་ལ་ཡིད་བརྟན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྔོ་བསངས་ཀྱི་བུ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྔོ་བསངས་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་སྐབས་ལ་ལ་དག་ཏུ་ནི། རྟགས་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་དང། མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་གཅིག་ལ་གནོད་ན། དེའི་རིགས་ཅན་ཀུན་ལ་ཡིད་བརྟན་མེད་པས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུ་རྟགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཅིག་འཁྲུལ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ན། དེ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་རྟགས་ཐམས་ཅད་ཡིད་བརྟན་མེད་པ་དེ་འདྲ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་མི་འཐད་དེ། རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་དུ་འདོད་པའི་རྟགས་རྣམས་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་པས་སོ།།
འོ་ན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་རྟགས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྟགས་གང་ལས་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་བསྒྲུབ་

38 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བྱའི་དངོས་པོ་འགའ་ལ་དེའི་རྟོགས་པ་གྲུབ་པར་གྱུར་པའི་རྟགས་དེ་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ལས་སྐྱེས་པའམ་དེའི་ངོ་བོར་གདོན་མི་ཟ་བས་འབྲས་བུའི་རྟགས་ཀྱིས་རྒྱུ་སྒྲུབ་པ་དང༌། ཁྱབ་བྱས་རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཁྱབ་བྱེད་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ནི་ནམ་ཡང་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པ་མི་སྲིད་དེ། རང་གི་རྒྱུའམ་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་དག་མེད་པར་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱའི་དོན་ནི་སྲིད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འབྲས་རྟགས་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ནི་རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་ཁྱབ་པ་མི་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལ་དེ་འདྲའི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་གཞན་དུའང་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་མི་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་ལས་གཞན་མེད་དོ། །འོ་ན་ཁྱེད་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་དགག་པ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དག་ལ། རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ཇི་ལྟར་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་ཅིང་ངོ་བོ་མེད་པའི་བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བའང་མེད་པས་སོ་ཞེ་ན། དེ་དག་ལའང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་སྟེ། ཡོད་ན་ལྟར་རུང་བའི་གཞིར་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཁྱབ་བྱེད་དམ་རང་རྒྱུ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་གཞན་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་དག་ཡོད་པ་ན་ཡང་ཡུལ་མེད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་དག་སྣང་བའི་མངོན་སུམ་མེད་ན་ནི་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་དེ་དང་ལྡན་པའི་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱའང་ཇི་ལྟར་ཡོད་དེ་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།
རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་ཡང་དགག་པ་ནི། རྒྱང་ཕན་སོགས་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མ་དམིགས་ན་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། སྤྱིའི་བློ་ནི་ཚད་མ་མིན་པས་ཁྱབ་ཅེ་ན། འདས་པའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ་སོགས་མེད་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་བཞིན། གལ་ཏེ་དེ་ནི་དབང་ཤེས་རྣམས་ཀྱིས་དུས་གཞན་དུ་ནི་རྟོགས་ལ་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ནམ་ཡང་ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མ་དམིགས་པས་མི་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་མ་དམིགས་ན་མེད་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཡང་མིན་ཏེ་དབང་པོ་ལྔ་དང་རྒྱུས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་སོགས་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་ཚུར་མཐོང་དབང་པོའ་བློ་ནི་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་དག་མེད་པར་ ི

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 39

རྟོགས་པ་ཡིན་པར་འདོད་ན་ནི། བློ་དབང་ཤེས་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབང་པོ་ལྔ་དང་རྒྱུས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་སོགས་དེ་ལ་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཚད་མར་འདོད་དགོས་ཏེ། དེ་དག་ཚུར་མཐོང་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་མི་སྲིད་པས་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་འཛིན་དགོས་པ་གང་ཞིག །རྣམ་རྟོག་མེད་པར་རང་ཡུལ་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་འཛིན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་ནི་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྣང་ཡུལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་གྲངས་མང་བ་དགག་པ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། གལ་ཏེ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་
པའི་རྣམ་པས་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་འཛིན་པ་དང༌། ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པ་དེ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ནི་ཡོད་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང༌། དེ་ལ་རབ་སྦྱོར་ཕྱིར་ཚད་མ། །གཞན་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཡང་ཤེས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། །ཐུག་པ་མེད་འགྱུར་དྲན་སོགས་བཞིན།1

།ཞེས་
གསུངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ། དང་པོ་ཕྱོགས་སྔ་མ་སྟོན་པའི་མདོ་ཚིག་བཀྲལ་བའི་སྒོ་ནས་གཞན་གྱི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེའི་ལན་བསྟན་པའི་མདོ་ཚིག་བཀྲལ་ནས་རྩོད་ལན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི་གལ་ཏེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་ན་ཁ་དོག་ནི་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁ་དོག་རང་མཚན་དང་མི་རྟག་པ་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་རང་སྤྱི་འདྲེས་པའི་གཞལ་བྱ་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་རྟོགས་པའི་བློ་མངོན་རྗེས་ལས་ཚད་མ་གཞན་དུ་འགྱུར་ཏེ་ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པས་མངོན་སུམ་མིན་ལ། རྗེས་དཔག་ཀྱང་མིན་ཏེ། རང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་མེད་པར་ནི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་སྔར་ཁང་ནང་དུ་ཙན་དན་གྱི་མེ་མཐོང་ཞིང༌། ཕྱིས་དུ་བ་མཐོང་བ་ན་སྔར་གྱི་མེ་
དྲན་ནས་སྔར་གྱི་མེ་དེ་ཡོད་པ་རྟོགས་པའི་བློ་ནི་ཁྱད་པར་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་ལ། མངོན་རྗེས་གཉིས་ལས་དེ་ནི་ཚད་མ་གཞན་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་རང་ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་ཤིང་དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་དང་ནི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༦

40 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

འགྲུབ་ན་རང་མཚན་མངོན་སུམ་ཁོ་ན་དང་སྤྱི་མཚན་རྗེས་དཔག་ཁོ་ནས་འཇལ་ཞིང་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཕུང་སུམ་མེད་དགོས་པ་གང་ཞིག །གཞལ་བྱ་མང་1

ཕྱིར་ཚད་མ་རྣམས། །མང་པོ་ཉིད་དམ་
ཡུལ་གཅིག་ལ་ཡང་ཚད་མ་དུ་མ་ཉིད་ནི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ཁྱད་པར་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཚད་མ་གཅིག་གསུམ་གྲངས་ཀྱང་སེལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་རྣམས་ཡུལ་ངེས་པ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་ལ། རང་སྤྱི་གཉིས་ལས་གཞལ་བྱ་གཞན་ནི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།།
གཉིས་པ་དེའི་ལན་བཤད་པ་ལ། འདྲེས་པ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་གསུམ་པ་དགག་པ་དང༌།
ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཚད་མ་གསུམ་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། རྟགས་ལ་བརྟེན་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་བསྟན། བཅད་ཤེས་ཡིན་ན་ཚད་མ་མིན་པར་བསྟན། དང་པོ་ནི། ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་དེ་བྱས་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ལ་འདོད་དམ། ཁ་དོག་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་ངེས་པ་ལ་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་ནི་རང་སྤྱི་འདྲེས་པའི་གཞལ་བྱ་གསུམ་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མ་ཡིན་གྱི། སྤྱི་མཚན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། འཛིན་པ་ལ་ནི་ཚུལ་འདིར་འདོད།2

།ཅེས་པའི་བར་རོ།།
དེ་ལ་ཡང་དངོས་དང་འཕྲོས་དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། བྱས་པའི་རྟགས་ལས་ཁ་དོག་མི་
རྟག་པ་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་ཁ་དོག་རང་མཚན་དང་མི་རྟག་པ་སྤྱི་མཚན་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའི་ཚད་མ་གསུམ་པ་ཡིན་པས་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་ཉམས་པའི་སྐྱོན་འདིར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། སྣང་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་རང་སྤྱི་འདྲེས་པ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ལ། འཇུག་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྣང་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་རང་སྤྱི་འདྲེས་པ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་ཁ་དོག་ཏུ་སྣང་བའང་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་རང་ལ་མི་རྟག་པར་སྣང་བ་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་རང་ལ་སྣང་བ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༨ བ ༤ གཞལ་བྱ་མེད་ཕྱིར་ཚད་མ་རྣམས།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༥ ཕྲེང་། ༣

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 41

ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཇུག་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་རང་སྤྱི་འདྲེས་པར་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་ཡུལ་ནི་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་ལ་བརྗོད་ལ་དེ་ནི་རང་མཚན་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བྱས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་དེ་དངོས་པོར་མེད་པའི་ངོ་བོ་མིན་གྱི། དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། ཁ་དོག་དེའི་མི་རྟག་པ་དེ་ལྟར་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་དེ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ། ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་ཅིང་འཇལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་ལ། བློ་དེ་འཇུག་ཡུལ་ལ་སླུ་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་བསྟན་
ཚུལ་དེ་སྒྲུབ་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་ཀུན་ལ་མཚུངས་པར་བསྟན། དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་གཞན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྗེས་དཔག་དེས་གཞན་སྣང་ལ་གཞན་གྲུབ་པར་འཐད་པ་མིན་པས་རང་ལ་སྣང་བ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་མིན་ན་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་གྲུབ་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་འདྲའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རང་ལ་སྣང་བ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཡང་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་གཞལ་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་མི་སླུ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
འབྲེལ་བ་ལས་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བྱས་པ་སོགས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་
པའི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་གང་ཇི་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་དེ་འདྲ་དེ་ནི། ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་དྲན་པའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ལ་སེམས་དེ་ལས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་དེ་ལྟའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་སེམས་དེས་སྐྱེད་པ་སྐྱེ་ལ། ཚུལ་དེ་ལྟར་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་བློ་བརྒྱུད་པ་ཡིས་ནི། ཁ་དོག་མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རྗེས་དཔག་དེ་རང་ལ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་དེར་སྣང་བ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པའི་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་ཡིས་ནི་སྟོང་ཡང་ཁ་དོག་མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ལ་སླུ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་དངོས་པོ་འབྲེལ་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སྦྱར་རོ།།
ངག་དོན་ནི། བྱས་པའི་རྟགས་ལས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་
སྣང་བ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་སྟོང་ཡང་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་ལ་མི་སླུ་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ལ་ཚུལ་གསུམ་

42 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཚང་བའི་རྟགས་བྱས་པ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་འཇལ་བའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་འཇུག་ཡུལ་ལ་མི་སླུ་ཡང༌། རང་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་འཁྲུལ་པར་འཇོག་གོ་ཞེས་ཞར་བྱུང་གི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ལ་སླུ་བྱེད་ཉིད་མིན་ཡང་འཁྲུལ་པར་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་སྣང་བ་1

ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་དེ་དག་དེའི་ངོ་བོར་སྣང་ནས་ཁ་དོག་མི་
རྟག་པ་ལ་ཞེན་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་དེ་སྒྲུབ་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་ཀུན་ལ་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ནི། རྟགས་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་རྣམས་ཀྱང་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་འཇུག་ཡུལ་ལ། མི་སླུ་བའི་ཚུལ་དེ་དང་འདྲའམ་ཞེ་ན། སྒྲུབ་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་འདྲའོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་རྟོགས་བྱའམ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་རྟགས་དེའི་ངོ་བོའམ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་ནི་ཁྱབ་པར་བྱ་བ་རྟགས་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ལ། སེམས་དེ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་རྟོགས་པའི་བློའ་རྒྱུ་ཡིན་པས་དེ་ ིའདྲའི་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་རྟགས་དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་རྣམས་རང་ལ་སྣང་བ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ཀྱང་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་འཇུག་ཡུལ་ལ་མི་སླུ་བའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་བྱས་པའི་རྟགས་ལས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་དང་འདྲའོ།།
གསུམ་པ་དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་གཞན་བཤད་པ་ལ། དགག་རྟགས་
ལ་བརྟེན་པ་འབྲེལ་བ་ལས་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་གཞན་བཤད་པ་དངོས་དང༌། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤངས་ནས་དགག་རྟགས་ཀྱིས་དགག་བྱ་འགོག་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་ལ་རག་ལས་པར་བསྟན་པ་དང༌། དགག་བྱ་འགོག་པའི་དགག་རྟགས་དེ་ལས་གཞན་དུ་སྦྱོར་བ་འཁྲུལ་བར་བསྟན་པ་དང༌། ཞར་ལ་དགག་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། འོ་ན་དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་འཇུག་ཡུལ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དགག་པ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པས་གོང་དུ་བཤད་པའི་དངོས་འབྲེལ་དེ་ལྟ་བུའི་དབང་གིས་མི་སླུ་བ་མ་ཡིན་ཀྱང་ལྡོག་འབྲེལ་གྱི་དབང་གིས་མི་སླུའོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དགག་བྱ་མེད་པའི་དགག་པ་ཉིད་ནི་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༠ ན ༤ རང་ལ་སྣང་བ་ལ་ཁ་དོག་མི་རྟག་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 43

ཐམས་ཅད་དུ། དགག་བྱ་དེ་ཚད་མས་མི་དམིགས་པ་ལས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དེ་ཡོད་པའི་དོན་ཆོས་དེ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་མེད་པར་འཇོག་པའང་ཡོད་པའི་དོན་གྱི་བཟློག་ཕྱོགས་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་ཉིད་ལས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དགག་རྟགས་རྣམས་ལྡོག་འབྲེལ་དེ་ལྟ་བུའི་དབང་གིས་མི་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་རྣམས་ཀྱང་འཇུག་ཡུལ་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། དགག་པ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། །མི་དམིགས་པ་ལས་འགྲུབ་པ་ཡིན།1

།ཞེས་
སྨྲས་པ་དང༌། གྲང་རེག་འགོག་པ་ལ་མེ་ཡོད་རྟགས་སུ་སྦྱོར་བ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གྲང་རེག་དགག་པ་ལ་དེ་དང་འགལ་བ་མེ་རྟགས་སུ་བརྗོད་པའམ། གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་འགོག་པ་ལ་དེའི་རྒྱུ་གྲང་རེག་དང་འགལ་བ་མེ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བརྗོད་པ་ནི་མེ་ཚད་མས་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་གཞི་དེར་གྲང་རེག་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ཉིད་མེད་པ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འཕེན་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཕེན་ན་མེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཡོད་པར་བརྗོད་པས་གྲང་རེག་སོགས་གཞན་མེད་པ་དེ་ནི་གང་ལས་རྟོགས་ཏེ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེའི་མཐའ་བཅད་པ་ནི། མེ་ཡོད་པས་གྲང་རེག་མེད་པར་སྒྲུབ་ནུས་པ་དེ་གྲང་རེག་
དམིགས་པའི་ཚད་མ་མེད་པར་འཕེན་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་ཡིན་ན་གཞན་གང་གིས་ཡིན། མེ་དང་གྲང་རེག་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འགལ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱང་རྒྱུ་མཚན་ཅིས་གྲུབ། དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་དེ་ཡང་རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་གྲུབ་པར་འདོད། མེ་ཉེ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྔར་ནས་སྣང་བཞིན་པའི་གྲང་རེག་གི་རྒྱུན་ཕྱིས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ད་ནི་གྲང་རེག་དམིགས་པའི་ཚད་མ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པས། དེ་ཡང་དེ་ཡི་ཚད་མ་ཉིད། །མེད་པ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན།2

།ཞེས་གྲུབ་བོ། །དེའི་ཕྱིར་གྲང་རེག་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་
མེ་རང་ཉིད་སྒྲས་ཟིན་པར་རྟགས་སུ་བརྗོད་ན་ཡང་དོན་གྱིས་གྲང་རེག་མ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་གྲང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༣ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༣ ཕྲེང་། ༡༨

44 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རེག་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། གྲང་རེག་མ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་1

མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས་མེ་ཡོད་པས་ཀྱང་གྲང་རེག་མེད་པར་སྒྲུབ་ནུས་པ་ཡིན་གྱི་གྲང་རེག་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་མེ་ཡོད་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་མིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།
དེས་ན་གྲང་རེག་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་གང་ལ་གྲང་རེག་མ་དམིགས་པ་དེ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་མིན་པར་སྨྲ་བ་དེས་ནི་མི་དམིགས་པ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཀྱང་གྲང་རེག་ལ་དགག་པ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མེ་དམིགས་པས་གྲང་རེག་མེད་པར་འགྲུབ་པ་གྲང་རེག་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་འདི་རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་དང༌། རྒྱུ་འགལ་དམིགས་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་སམ་ཞེ་ན། འགལ་འབྲས་དམིགས་པ་སོགས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲའོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དགག་ལ་དེ་འམ་དེ་རྒྱུ་དང༌། །འགལ་བ་བརྗོད་པ་མཐོང་གང་ཡིན། །དེ་ཡང་དེ་ཡི་ཚད་མ་ཉིད།2

།མེད་པ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པ་དེས་
ན་གྲང་རེག་མེད་དེ། དུ་བ་སྟོབས་ཆེན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་དང་འགལ་དོན་གྱི་འབྲས་བུ་བརྗོད་པ་དེ་ཡང་དེ་ཡི་ཚད་མ་ཉིད་མེད་པ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཆོས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེས་ན་དགག་རྟགས་ཀུན་ལ་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པ་དང༌། འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི་ཆོས་དེ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་ཚིག་གིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའམ་རྟགས་ཀྱི་ནུས་པས་འཕངས་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་དེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་དོན་ལ་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པ་མེད་པས། དགག་པ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། །མི་དམིགས་པ་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན།3

།ཞེས་བྱ་བ་ལེགས་པར་འགྲུབ་བོ།།
གསུམ་པ་ནི། ཆོས་དེ་དང་འགལ་བ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་དམིགས་པ་དང༌། ཆོས་དེ་ནི་ཚད་
མས་བཀག་ཅིང་མ་དམིགས་པ་དང་། དེའི་ཐབས་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་ཚད་མས་བཀག་པ་དང༌བཅས་པ་སྟེ་དངོས་འབྲས་ཚད་མས་བཀག་པ་སོགས་གང་ཡང་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་མེད་པར་ནི་ཆོས་དེ་

1 ཞོལ། ཤོག ༣༡ བ ༡ དེ་ཉིད་གྲང་རེག་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༣ ཕྲེང་། ༡༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༣ ཕྲེང་། ༡༦

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 45

དགག་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་རྟགས་གང་ཡིན་པ་དེ་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཅན་ནམ། རིགས་པའི་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་རྟགས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་རྟགས་ཀྱང་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྒྱལ་དཔོག་པ་དང་རྒྱང་ཕན་པ་དག་ངག་སྨྲ་བའི་རྟགས་ལ་སོགས་པས་ཀུན་མཁྱེན་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་དང༌། རྒྱང་ཕན་པས་འཇིག་རྟེན་གཞན་དང་ལྷ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སྨྲས་པ་བཞིན་ནོ། །རྟགས་དེ་དག་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཀུན་མཁྱེན་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འཁྲུལ་པར་བསྟན་པ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་ཡིན་པར་ངག་སྨྲ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་ཐལ། ཀུན་མཁྱེན་སོགས་ཐ་མལ་པའི་དབང་པོའ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་དོན་རྣམས་དང་སྨྲ་བ་ ིལ་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་འགལ་བ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤེས་བྱ་ཀུན་རིག་པ་དག་ངག་སྨྲ་བ་གཉིས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ཏེ་མིན་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་ཤེས་བྱ་ཀུན་རིག་པ་ན་སྨྲ་བ་མེད་དགོས་ན་ད་ལྟའང་གང་ཤེས་པའི་དོན་དེ་སྨྲ་མི་ནུས་དགོས་པ་ལ། རང་གིས་རིག་པའི་དོན་སྨྲ་བ་པོ་ཡང་ཡིན། སྨྲས་པའི་དོན་རིག་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པས་ནའོ།།
རྒྱང་ཕན་པས་འཇིག་རྟེན་གཞན་སོགས་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འཁྲུལ་བའི་ཚུལ་ལ་
དང་པོར་རྟགས་དགོད་པ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་འགོད་པའི་ཚུལ། སྨྲ་བ་སོགས་པས་ཞེས་སྔར་བསྟན་ཟིན་ཀྱང༌། འཇིག་རྟེན་གཞན་སོགས་མེད་སྒྲུབ་བཞིན་ཞེས་པ་མ་གཏོགས་དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཇི་ལྟར་འགོད་སྔར་མ་བསྟན་པས་འདིར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་གནད་མ་ཤེས་པར་ཊཱིཀྐ་དང་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པའི་རྒྱ་བོད་དག་གིས་རང་གི་མཚང་ཆེན་པོ་བསྟན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལའང་ངག་སྨྲ་རྟགས་སུ་བཀོད་པར་བཤད་པ་དང༌། ཀུན་མཁྱེན་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དེ་འདྲ་མི་དམིགས་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་པ་བཀོད་པར་གོ་ནས། དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་བརྗོད་ཅེས་པ་ལ། ཀུན་མཁྱེན་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ཁོ་ན་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ན་སྔར་ནས་ཀུན་མཁྱེན་མེད་དེ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་པས་ཆོག་མོད། ངག་སྨྲ་བ་སོགས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཅི་བྱ། ཞེས་པའི་བཤད་པ་བྱས་མོད། དེ་ལྟ་ན་རང་གིས་གྲང་རེག་མ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སྨྲས་པ་ལའང་མཚུངས་ཏེ། ཁྱེད་རང་ཡང་དང་པོ་ནས་

46 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གྲང་རེག་མེད་དེ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་པས་ཆོག་མོད། མེ་ཡོད་པ་སོགས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཅི་བྱ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་འདེབས་གྲང་རེག་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མ་དམིགས་པ་ཁོ་ན་རྟགས་ཡིན་པར་མ་སྨྲས་སོ། །ཞེ་ན། ཁོས་ཀྱང་དེ་འདྲ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་སྨྲས་ཀྱི་མ་དམིགས་པ་ཁོ་ན་རྟགས་ཡིན་པར་གང་དུ་སྨྲས། ཁས་ལེན་མེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་མ་འཕེན་ཞིག །དེ་ལྟར་ནོར་བའི་དབང་གིས། དེ་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ། །ཡོད་མེད་ངེས་པ་ཡོད་མ་ཡིན།1

།ཞེས་པའང་ཀུན་མཁྱེན་ལ་སྦྱར་མོད། ཀུན་མཁྱེན་ཤིན་ལྐོག་ཡིན་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཡོད་མེད་གང་དུའང་ཚུར་མཐོང་གིས་ངེས་མི་ནུས་པར་འདོད་པ་ལས་འཆལ་གཏམ་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་སྨྲ་རྒྱུ་ཡོད། སྐྱབས་གནས་ཡོད་ངེས་མིན་པར་འདོད་པའི་སངས་རྒྱས་པ་དང༌། ངག་སྨྲ་བ་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པ་ལ་རྟགས་སུ་འགོད་པའི་ཕྱི་རོལ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་པར་གང་ནས་བཤད། གཟིགས་རྒྱ་ཅན་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོན་ཞིག།
ད་ནི་དཀྱུས་མ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱང་ཕན་ཁྱོད་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་དང་མཐོ་རིས་ཀྱི་
ལྷ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་གང་འགོད། དེ་འདྲ་ཐ་མལ་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐ་མལ་པའི་དབང་ཤེས་ལ་ཡོད་ན་སྣང་རུང་གི་དོན་ཡིན་ན། དབང་ཤེས་དེས་མ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ཆོས་དེ་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་ཐ་མལ་པའི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་མི་རུང་ལ། དབང་ཤེས་དེས་མི་དམིགས་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུ་ཆོས་དེ་མེད་པར་ངེས་བྱེད་མིན། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་སྲིད་པ་བར་དོ་སོགས་ཐ་མལ་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པར། མ་མཐོང་ཕྱིར་ན་མེད་པ་མིན།2

།ཞེས་སོགས་སུ་རབ་ཏུ་བརྗོད་ཟིན་
ལ། དེའི་ཕྱིར་མཐོ་རིས་ཀྱི་ལྷ་ལ་སོགས་པ་ཐ་མལ་པའི་དབང་པོའ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཤིན་ཏུ་ ིལྐོག་གྱུར་ལ་ཡང་དབང་ཤེས་དེས་མ་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཡོད་མེད་གང་དུའང་ངེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་ཞར་ལ་དགག་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ལ། འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་དབྱེ་བ་དང༌། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དགག་བྱ་འགོག་པ་ལ། འགལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༤ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༧ ཕྲེང་། ༡༨

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 47

བ་རྟགས་སུ་སྦྱོར་བ་དེ་ཡང༌། རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ནི་རྫས་ཐ་དད་དམ་རྫས་ཐ་དད་མེད་པའི་དགག་བྱའི་ཆོས་འགོག་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར། ཁ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མེ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང༌། གྲངས་ཅན་པའི་བུམ་པ་སྔར་ནས་རྟག་པར་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཞེས་པ་ལ། སྔར་ནས་རྟག་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གནོད་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་ཐལ་བས་འཕངས་པའི་རྟགས། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། སྔར་ནས་རྟག་པར་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ནི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་རྫས་ཐ་དད་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་རྫས་ཐ་མི་དད་པས་ཁྱབ་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་དབྱེ་བ་ནི། ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་པོར་གྱུར་པ་
ཉིད་བསྒྲུབ་པ་ལ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་ནའང་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དངོས་པོ་ཉིད་རང་ལོག་ཅིང་དངོས་མེད་ཡིན་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་ལོག་པའི་དངོས་མེད་ཞིག་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཏེ། འདིས་དངོས་པོ་ལོག་པའི་དངོས་མེད་ཞིག་ཚིག་གིས་ཟིན་པར་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་པོ་མེད་པ་བསྒྲུབ་པ་ཞིག་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པ་ཡིན། ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་སྤྱིར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ཞར་ལ་གཞན་ཡང་ཁེགས་པར་སྟོན་པ་དེ། བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་པོ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་པ་བཞིན་དུ་དངོས་པོར་མེད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་དེའི་བསྒྲུབ་བྱའང་དངོས་མེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བསྟན་པ་དེས་ནི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ། རྟོག་པས་སྦྱར་བའི་ཆོས། སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། རྟག་པ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་བཏགས་པ་པ་ཆོས་ཅན་དང་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལ་གང་རུང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ་བ་སོགས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྟག་པ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དང་མཐུན་ཕྱོགས་གང་

48 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རུང་ཡིན་པ་ནི་རྟག་མི་རྟག་ཅི་ཡང་རུང་བ་ལ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལྟར་སྤྱིར་བསྟན་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ་བརྗོད་ནས། དེ་དབྱེ་བ་དངོས་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ཡང་འདི་ལྟར། དེ་བཞིན་དངོས་ཉིད་རང་ལོག་ན། །དངོས་རྣམས་ལྡོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན།1

།ཞེས་
སྨྲས་པའི་རྟགས་དངོས་པོ་མེད་པས་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་པོ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་དེ་ཅི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཡང་དངོས་པོ་མེད་པའི་རྟགས་གང་ཡང་རུང་བས་དངོས་པོར་མེད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་གང་ཡང་རུང་བ་སྒྲུབ་ནུས་པ་མིན་གྱི། ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་མེ་དང་ཤིང་སོགས་ལོག་པ་ཉིད་ཁྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དུ་བ་དང་ཤ་པ་སོགས་ལོག་པའི་གོ་བྱེད་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །ནམ་གྱི་ཚེ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ། མེ་མེད་དང་ཤིང་མེད་སོགས་རང་གི་ལྡོག་པ་ནི་རྣམ་པ་འགར་ཚད་མས་ཡོངས་སུ་བཅད་ཅིང་གྲུབ་པ་ན་དེའི་ཚེ་ཡིན་གྱི། རང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མིན་ནོ། །གལ་ཏེ་དངོས་པོར་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོར་མེད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་དམ་ཞེ་ན། དེར་མ་ཟད་ཆོས་དེ་མེད་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་ནི་ཆོས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་པ་རྟགས་སུ་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ། དཔེར་ན་རྒྱུ་འཇིམ་གོང་ལ་འབྲས་བུ་བུམ་པ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་མེད་དེ། མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡང་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་དོ། །དེ་འདྲའི་རྟགས་དེ་ནི་འཇིམ་གོང་སོགས་ལ་འབྲས་བུ་བུམ་སོགས་མ་དམིགས་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་ངན་པས་བསླད་པའི་དབང་གིས་མེད་པའི་ཐ་སྙད་མ་ཐོགས་པའི་གྲངས་ཅན་སོགས་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པའི་དོན་དུ་བཀོད་པའི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་མ་མཐོང་བ་ལ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་བླུན་པོ་གནག་རྫི་མོའ་ིབར་ལ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མ་དམིགས་པ་ནི་འདི་ཙམ་ཞིག་མེད་པ་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོར་མེད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་ནུས་པ་ནི་རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་གསུམ་པོ་དེར་ཟད་ལ། གསུམ་པོ་དེ་ཡང་ཡོད་ན། སྣང་དུ་རུང་བར་འདོད་པ་ནི་རྒྱུའམ་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་སོགས་སྣང་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་སྣང་མི་རུང་གི་རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་སོགས་མ་དམིགས་པས་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་སོགས་མེད་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་སོ། །དེ་དག་གི་འཕྲོས་དོན་བཤད་ཟིན་ནས་དཀྱུས་མའི་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། དེས་ན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༤ ཕྲེང་། ༡༥

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 49

རྗེས་སུ་དཔག་པས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་སོགས་འཛིན་པ་ལ་ནི་ཁ་དོག་སྤྱི་ལ་སྦྱོར་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་འདིར་འདོད་དོ།།
གཉིས་པ་བཅད་ཤེས་ཡིན་ན་ཚད་མ་མིན་པར་བསྟན་པ་ལ་དངོས་དང༌། ཞིག་པའི་དོན་
ལའང་ཚད་མ་གསུམ་པ་མིན་པར་བསྟན་པ་དང༌། སྔ་མ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ཚད་མ་གསུམ་པའོ། །ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་བྱས་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པ་ལ་མི་འདོད་ཀྱི། ཁ་དོག་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། བྱས་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ལས་གཞན་དུ། ཁ་དོག་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ནི་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་འདྲེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་བཟུང་ཟིན་འཛིན་པའི་བཅད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁ་དོག་གི་དངོས་པོ་ལས་དེའི་མི་རྟག་པ་རྫས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གཞན་དུ་མེད་ཅིང་ཁ་དོག་དེ་ཡང་རང་འདྲེན་པའི་དབང་པོའ་ིམངོན་སུམ་ལས་སྔར་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཁ་དོག་དང༌། དེའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་རྫས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཐ་དད་མེད་ན་དེ་དག་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཐ་དད་འཇུག་པ་ཅི་ཞེ་ན། ཁ་དོག་དང་དེའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་རྫས་ཐ་དད་དུ་མའི་དངོས་པོར་ཡོད་པས་དེ་དག་སྒྲ་ཐ་དད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མིན་ཏེ། དེ་དག་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་མེད་བཞིན་དུ་རྟོག་པས་བསྐྱེད་ཅིང་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྒྲ་ཐ་དད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཁ་དོག་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དེའི་མི་རྟག་པའང་གྲུབ་ན་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། གང་ལ་མཐོང་བ་ལྟར་ངེས་པའི་མཐུན་རྐྱེན་གོམས་པ་དང་གསལ་བ་སོགས་ཡོད་པ་ལ་ནི་ཁ་དོག་གི་སྤྱིའམ་ཆོས་མི་རྟག་པའི་རྟེན་ཁ་དོག་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ན་ཁ་དོག་གི་སྤྱིའམ་ཆོས་མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་དེ་འདྲའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་དོན་མེད་ཀྱང༌། འགའ་ཞིག་གིས་ཁ་དོག་མཐོང་བ་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དེའི་མི་རྟག་པའང་མཐོང་ཀྱང་མཐོང་བ་ལྟར་མ་ངེས་པས་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་དེ་མ་གྲུབ་ན། ཁ་དོག་དེ་མི་རྟག་པ་དེ་ལྟར་དུ་རབ་ཏུ་གྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྗེས་

50 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དཔག་འཇུག་པ་ཡིན་པས་རྗེས་དཔག་དོན་མེད་དུ་མི་འགྱུར་རོ།།
ཁ་དོག་སོགས་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ཡང་མ་ངེས་པ་ཅི་ཞེ་ན། མངོན་
སུམ་གྱིས་ཁ་དོག་སོགས་ཀྱི་མི་རྟག་པ་མཐོང་ཡང་མཐོང་བ་བཞིན་སྐབས་ལ་ལར་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་སྐབས་ལ་ལར་རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ཐ་དད་དུ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིར་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་རིགས་འདྲ་བ་གཞན་ནི་བར་མ་ཆད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐ་དད་ཀྱང་འདྲ་བས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་ནི་དཔེར་ན་འདྲ་བས་སྒོང་གི་ཐ་དད་མ་ངེས་པར་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་བཞིན་ནོ། །སྤྱི་ཡི་རྟེན་ནི་གྲུབ་པ་ན། །སྤྱི་དེ་ཉིད་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན་1

ཞེས་དངོས་པོ་
དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ན་དེའི་མི་རྟག་པ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པར་བཤད་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་འདི་ལྟར་རྟགས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་ཀྱང་མཁས་པ་ནས་བྱིས་པའི་བར་གྱི་སྐྱེ་བོས་རིགས་འདྲ་ཕྱིས་འབྱུང་བ་དང་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་མར་མེ་ལ་སོགས་ཀྱི་འཇིག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བས་ཡོངས་སུ་གཅོད་ཅིང་ངེས་པར་བྱེད་ནུས་པ་ཉིད་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ལ་ལར་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་ཏེ།2

།ཞེས་སྐབས་ལ་ལར་འཁྲུལ་རྒྱུའི་དབང་གིས་མངོན་སུམ་གྱི་མཐོང་བ་བཞིན་ངེས་མི་ནུས་
པ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ས་བོན་གྱི་དངོས་པོའ་ིརང་བཞིན་དུ་གྱུར་པས་ས་བོན་མཐོང་བའི་ཚེ་མཐོང་བ་ཡིན་ཀྱང་ས་བོན་ལ་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་རྒྱང་ཕན་སོགས་རྨོངས་པར་གྱུར་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་རྨོངས་པའི་རྒྱུ་ནི་ནུས་པ་དེ་མཐོང་ཡང་མཐོང་བ་ལྟར་ངེས་པའི་མཐུན་རྐྱེན་གསལ་པོ་མེད་ཅིང་འགལ་རྐྱེན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།འགལ་རྐྱེན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་དེ་མ་ཐག་འབྱུང་བ་མེད་པས་ས་བོན་
མཐོང་ཡང་དེ་ལས་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་འབྱུང་བཞིན་པ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཙམ་གྱིས་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་ནས་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་མ་སྐྱེས་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། དེ་མ་གྲུབ་ན་དེ་ལྟར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༥ ཕྲེང་། ༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༥ ཕྲེང་། ༩

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 51

ཏེ། །རབ་ཏུ་གྲུབ་ཕྱིར་རྗེས་དཔག་ཡིན།1

།ཞེས་སྨྲས་པ་ནི་འདི་ལྟ་བུའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ་ཞེས་སྟོན་
པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་རྨོངས་པ་དེ་ཉིད་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། སྤྱིའི་རྟེན་ནི་གྲུབ་པ་ན། །སྤྱི་དེ་ཉིད་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན།2

།ཞེས་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་རྟག་པ་མཐོང་
བ་ལྟར་ངེས་པ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དེ། འདི་ལྟར་རྟགས་མེད་བྱིས་པར་གྱི།3

།ཞེས་སོགས་སུ་བཤད་
པ་ལྟར་རིགས་འདྲ་མི་སྐྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཐ་མར་མཐོང་བ་ཁོ་ནར་ཟད་དམ་ཞེ་ན། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་སོགས་སུ་ངེས་པའི་བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་དངོས་པོ་དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ཉིད་ལས་གང་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དངོས་པོའ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་རྟགས་ ིལ་ལྟོས་མེད་དུ་ངེས་པར་བྱེད་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་འདྲ་བས་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ཏེ་རྟག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་མེད་དོ། །ཡང་ན་འདི་ལྟར་སྦྱར་ཏེ། དེ་ལྟར་འཁྲུལ་རྒྱུའི་དབང་གིས་ས་བོན་སོགས་ལ་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་རྨོངས་པ་དེ་ཉིད་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་མ་རྨོངས་པའི་བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་དངོས་པོ་དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ཉིད་ལས་གང་མཐོང་བའི་དངོས་པོའ་ིརྣམ་པ་ཐམས་ཅད་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ནུས་སུ་ངེས་པར་བྱས་ཀྱི་ས་བོན་མྱུ་གུ་མི་བསྐྱེད་པ་སོགས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་མེད་པས་དེ་འདྲའི་སྒྲོ་འདོགས་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་རྗེས་དཔག་བརྗོད་མི་དགོས་སོ། །གཞུང་སྔ་ཕྱི་འདི་དག་ལ་གཞན་ཡང་འཆད་ཚུལ་མཁས་པ་དགའ་བར་བྱེད་པ་མང་དུ་ཡོད་ནའང་མངས་པས་འཇིགས་ཏེ་མ་བྲིས་སོ།།
གཞན་དག་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ལ་བྱས་ནས་དེས་དངོས་པོ་གང་མངོན་སུམ་
གྱིས་མཐོང་བ་དེའི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་པས་ཁྱབ། ཅེས་འཆད་པ་ནི་འཁྲུལ་ཏེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་ཁ་ཅིག་ནི་ཉན་རང་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ལས་མཐོང་ཡང་དེའི་འབྲས་བུ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༥ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༥ ཕྲེང་། ༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༥ ཕྲེང་། ༡༠

52 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་མཐོང་བ་ལ་འཆད་མོད། དྲང་སྲོང་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པ་དག་ཀྱང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་ལྟ་བ་གསུང་རབ་ལས་མང་དུ་བཤད་པ་དག་མ་མཐོང་བར་ཟད་དོ། །དེ་བས་ན་ཁོ་བོ་ནི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་མཐོང་བ་ཁ་ཅིག་ལས། རིགས་སྟོབས་ཀྱིས་དངོས་པོའ་གནས་ལུགས་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་ནུས་པའི་མཁས་པ་དག་བློ་གྲོས་ཆེ་བར་ ིསྨྲའོ། །དུ་མའི་དངོས་དེ་བརྗོད་བྱ་མིན། །རྟོག་པས་སྐྱེད་ཆོས་བརྗོད་བྱ་ཡིན།1

།ཞེས་བྱས་མི་རྟག་
དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་རྟོག་པས་ཐ་དད་དུ་བཏགས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲ་ཐ་དད་དུ་འཇུག་པར་སྨྲས་པ་དེ་ལ། དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་བཞིན་དུ་རྟོག་པས་ཐ་དད་དུ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ལོག་ས་ཐ་དད་ལས་ལྡོག་པ་ཉིད་དེ་ལྟར་འདོགས་པའི་རྒྱུའོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། མ་བྱས་རྟག་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལས་ནི་ལྡོག་པ་ཡིས། བྱས་མི་རྟག་སོགས་རྫས་ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་དེ་ལ་ནི་ལོག་ས་ཐ་དད་ལས་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་བློ་དང་ཇི་ལྟར་བརྡར་བཏགས་པ་ཡི་སྒྲ་ཐ་དད་པ་དག་བྱས་མི་རྟག་དོན་ཐ་དད་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་བཞིན་ཏེ། དོན་ཐ་དད་པའི་ཆོས་ལ་འཇུག་པ་དང་འདྲ་བར་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ།།
གལ་ཏེ་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་ཡང་ལོག་ས་དུ་མ་ལས་ལོག་པའི་ལྡོག་པའི་ཆོས་དུ་མ་ཡོད་
ན། དངོས་པོ་ལས་མི་རྟག་གཞན་དུ་མེད་པས་དངོས་པོ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ན། དེའི་མི་རྟག་པ་སོགས་ཀྱང་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་རྟོག་པས་ཀྱང་དངོས་པོ་གཅིག་ངེས་པ་ན་དེའི་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངེས་སམ་ཞེ་ན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འཁྲུལ་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མེད་ན་བུམ་པ་དེ་ཡིས་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དང་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བུམ་པ་འཛིན་པའི་བློ་རྟོག་པ་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དགོས་པས་རང་ངེས་པའི་རྟོག་པས་རང་ཉིད་ལོག་ས་གང་དང་གང་ལས་ལོག་པར་གནས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལྡོག་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་འགྱུར་ན་ཡང༌། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ནི་བུམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། བག་ཆགས་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་འཁྲུལ་པར་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་བུམ་པ་ལ་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༥ ཕྲེང་། ༦

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 53

མི་དགོས་སོ། །ཞེས་པ་སྟེ། ཁོ་བོས་ནི་རྒྱན་གྱི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་བཤད་ལ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དག་གིས་གཞུང་འདི། འདི་ལྟར་རྟགས་མེད་བྱིས་པར་གྱི།1

།ཞེས་སོགས་
གཞུང་སྔ་མ་དག་དང་མ་བཟློས་པར་འཆད་མ་ཤེས་སོ།།
གཉིས་པ་ཞིག་པའི་དོན་ལའང་ཚད་མ་གསུམ་པ་མིན་པར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཁ་དོག་
མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ཚད་མ་གསུམ་པར་འདོད་པ་ལ་ཁ་དོག་དེ་བྱས་པའི་རྟགས་ལས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ལ་འདོད་ན་རྗེས་དཔག་ཡིན་ལ། མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ལས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་བློ་ལ་འདོད་ན་བཅད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཚད་མ་མིན་ནོ། །ཞེས་བྱས་པས། ཁོ་ན་རེ། ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ནི་ཁ་དོག་གི་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་འཇིག་པ་ལ་འདོད་ན། དེ་ཉིད་བྱས་པའི་རྟགས་ལས་རྟོགས་པ་དང༌། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་སོགས་ཡིན་དགོས་པས་སྐྱོན་དེ་དག་ཏུ་འགྱུར་ན་ཡང༌། ཁོ་བོ་ནི་མི་རྟག་པའམ་འཇིག་པ་ཁ་དོག་གི་དངོས་པོར་མི་འདོད་ཀྱི། ཁ་དོག་ཞིག་ཟིན་པའི་དངོས་མེད་ཉིད་ལ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་བྱས་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཤིང་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའང་མི་སྲིད་པས་དེ་ངེས་པའི་བློ་རྗེས་དཔག་དང་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་བཅད་ཤེས་སོགས་གང་ཡང་མ་ཡིན་གྱི་ཚད་མ་གསུམ་པའོ་ཞེ་ན། ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཁ་དོག་གི་དངོས་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་པ་ལས་ཡང་ན། ཁ་དོག་ཞིག་ཟིན་པའི་ཆ་ལ་འདོད་པ་འདིར་ནི། ཁ་དོག་སྔར་ནས་སྣང་བཞིན་པ་ལས་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལས་ཁ་དོག་གི་འཇིག་པའམ་མི་རྟག་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་བྱུང་བའི་ཁ་དོག་གི་དངོས་པོ་ཕྱིས་ཞིག་ནས་མེད་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ལ་ཁ་དོག་མི་རྟག་ཅེས་པའི་དོན་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དགག་པ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། །མི་དམིགས་པ་ལས་འགྲུབ་པ་ཡིན།2

།ཞེས་སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འགྲེལ་པ་བྱེད་པ་དག་གི་བསམ་པ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པ་དངོས་
པོའ་ངོ་བོར་འདོད་པ་དང༌། དངོས་པོ་ཞིག་ཟིན་པའི་ཆ་ལ་འདོད་པ་གཉིས་ལས། ངེད་འཇིག་པ་ ི

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༥ ཕྲེང་། ༡༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༣ ཕྲེང་། ༡༦

54 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དངོས་པོའ་ངོ་བོར་འདོད་པ་དག་གི་ལུགས་ལ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ་ཡང་ན་སངས་རྒྱས་ ིཔའི་སྡེ་པ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་སོགས་མི་རྟག་པ་ཞིག་པའི་ཆ་ལ་འདོད་པ་དག་གི་ལུགས་འདིར་ནི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལས་འཇིག་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་བྱུང་དངོས་པོ་མེད་གྱུར་པ། །མི་རྟག་ཅེས་ནི་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།1

།ཞེས་འཆད་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་འདིར་སྡེ་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་
འཆད་ལ་རང་ལུགས་ལའང་ཡང་ན་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་འདོད་པ་ཡིན་ན་སྔར་མི་རྟག་པ་ཞིག་པ་ལ་འདོད་པ་རྒྱས་པར་བཀག་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། འགོག་པའི་ཕྱིར་བརྗོད་པ་ཡིན་ན་དགག་པ་མ་བསྟན་པས་མི་རིགས་ཤིང༌། བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་སམ་སངས་རྒྱས་པ་ལ་འདོད་ཚུལ་མི་གཅིག་པ་གཞན་ཡོད་པར་སྟོན་པའམ་སངས་རྒྱས་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་ལའང་ཁྱོད་ཀྱི་འདི་མི་འཐད་དོ་ཞེས་སྟོན་འདོད་ནས་བཀོད་པ་ཡིན་ན། སྐབས་གཞན་དུའང་འཆད་དགོས་པར་རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་སྙིང་པོ་མེད་པའི་བཤད་པ་སྟེ་གཞན་གྱི་སྒྲ་ཙམ་ལ་བརྟེན་པའི་བོད་དག་ལ་རི་བོང་གི་ཆལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ལས་ཐབས་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། བློ་གྲོས་ཆུང་ངུ་དག་གི་འཁྲུལ་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་སྔ་མ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་སོགས་ན་རེ། དངོས་ལས་མི་རྟག་གཞན་དུ་མེད།2

།ཅེས་དངོས་པོ་དག་དེའི་མི་རྟག་པ་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྨྲས་པ་དང༌།
ཐམས་ཅད་ལས་ནི་ལྡོག་པ་ཡིས། །ཞེས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མ་བྱས་རྟག་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལས་ལྡོག་པའི་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྒྲ་ཐ་དད་འཇུག་པར་སྨྲས་པ་དེ་དག་མི་འཐད་དེ། བདག་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་དག་ནི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་ཁ་དོག་ལྟ་བུ་དག་ཀྱང་རང་ལས་རྫས་གཞན་པའི་མི་རྟག་པ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཞེས་དྲུག་པའི་རྣམ་དབྱེ་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ལྷས་བྱིན་གྱི་རིལ་བ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ།།
འོ་ན་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཁ་དོག་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ལྷ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༥ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༥ ཕྲེང་། ༥

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 55

དབང་བློའ་འགྲེལ་པར། གང་གི་མཐའི་གཉིས་ཆོད་པ་དང༌།1

།ཞེས་འདོན་པ་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་
སྟེ། ཁ་དོག་སོགས་དངོས་པོ་གང་གི་སྟེང་ན། མཐའ་གཉིས་ཆོད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྤྱི་ཡོད་ལ། ཡོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་དང་དངོས་པོ་དེ་འཕྲོད་པ་འདུས་པའི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་དང་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་ཅིང༌། དེ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་བ་དེ་བརྗོད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་གྱི་སྒྲ་ནི་ཁ་དོག་སོགས་དངོས་པོ་དེའི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་པས་སྒྲ་དེ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མི་རྟག་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་བ་དེ་ལ་འདོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་མཐའ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡོད་པ་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཡོད་པ་དེ་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་མཐའ་དེ་དག་གང་ལ་བརྗོད་ཅེས་དྲིས་པས། ཁོ་ན་རེ། གལ་ཏེ་ཡོད་པ་ཙམ་ནི་རྟག་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཀྱང་ཁ་དོག་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ནི་སྔར་མེད་ཅིང༌། ཕྱིས་ཀྱང་མེད་པར་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་དབུས་ད་ལྟར་བའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པ་ཡིན་པས་ཡོད་པ་དེ་ཁ་དོག་སོགས་མ་སྐྱེས་པའི་སྔར་མེད་པ་ཐོག་མའི་མཐའ་ཆོད་པ་དང༌། ཁ་དོག་སོགས་ཞིག་པའི་ཕྱིས་མེད་པ་ཐ་མའི་མཐའ་ཆོད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྔར་མེད་ཅིང་ཕྱིས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཉིད་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅིས་མ་ཡིན་གང་གིས་ན་མི་རྟག་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཡོད་པ་ཁྱད་པར་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་དོན་གཞན་རྟོག་པར་བྱེད། དེ་ལྟར་ན་སྔར་མེད་པ་དངོས་པོའ་ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་བས་སྔར་མེད་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་པའི་དྲུག་སྒྲ་སོགས་ ིསྦྱོར་དགོས་ནའང་དེ་འདྲའི་དྲུག་སྒྲ་དང་སོགས་པས་གནས་གཞིའི་བདུན་པ་སོགས་སྦྱོར་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ་སྔར་མེད་པ་དེ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
འོ་ན་མཐའ་གཉིས་ལའང༌། མཐའ་གཉིས་པོ་དེས་ཆོད་པའི་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་དྲུག་སྒྲ་དེ་ཇི་
ལྟར་སྦྱར་དུ་རུང་སྟེ་མི་རུང་བར་ཐལ། མཐའ་གཉིས་པོ་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་བླངས་སོ། །གཞན་ཡང་ཁྱོད་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས། འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་རྟག་པར་སྨྲས་པ་དང༌། ཕྱོགས་འདི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། མཐའ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོད་པའི་ཡོད་པ་ཉིད་དང་འབྲེལ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྔར་མེད་དང་ཕྱིས་མེད་ཀྱི་མཐའ་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༤ ཕྲེང་། ༢༡

56 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཐལ། ཁྱོད་རྟག་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་དངོས། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་རྟག་པ་བུད་དོ། །གལ་ཏེ། མཐའ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོད་པ་ཞེས་པའི་མཐའ་ནི་སྔར་མེད་ཕྱིས་མེད་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། རྒྱུ་འབྲས་མཐའ་ཡིན་ལ་དེས་ཆོད་པའི་ཡོད་པ་དང་འབྲེལ་བ་མི་རྟག་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་དངོས་པོ་དང་སྔར་མེད་མ་འབྲེལ་བར་འདོད་པ་དང་འགལ་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་པོའ་ཡོད་པ་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ཆོས་སུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་ ིཔའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཁས་ཏེ། རིགས་པ་ཅན་པ་དེ་ཡིས་ནི་དངོས་པོ་དང་སྔར་མེད་ལ་འབྲེལ་བ་འདོད་པ་མིན་པས་སོ། །དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྔར་མེད་པའི་དངོས་པོ་གསར་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་རྒྱུའི་དོན་ཡིན་པས་སོ།།
དེས་ན་རིགས་པ་ཅན་པ་དེ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་དངོས་པོའ་ཡོད་པ་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་ཆོས་ ིསུ་མི་འགྲུབ་པས་རྒྱུ་འབྲས་དེ་ཡི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་ཡོད་པ་དང་འབྲེལ་བ་མི་རྟག་པའོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ཡང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་མཐའ་ཡིན་ན། ཞེས་བྱ་བའང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁོ་ན་རེ། འདིར། གལ་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་མཐའ་ཡིན་ན།1

།ཞེས་སྨྲས་པའི་རྒྱུ་
འབྲས་ནི་དངོས་པོ་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེད་པ་ལ་རྒྱུ་དང༌། གསར་དུ་སྐྱེས་པ་ལ་འབྲས་བུར་བྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཡོད་པ་ཉིད་དང་དུ་བའི་རང་རྒྱུ་མེ་ལྟ་བུ་དག་ལྷན་ཅིག་འདུ་ཞིང་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན། དེ་ལྟར་སྦྲེལ་པའི་འཕྲོད་འདུ་ལ་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་ཞིང་དེས་སྦྲེལ་བའི་འབྲེལ་བ་དེ་ལ་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་རིགས་པ་ཅན་དག་དྲག་གོ་དྲག་གོ་ཞེས་པ་ནི། འདི་མཐའ་བཅད་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རིགས་པ་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྨྲས་པའི་འདོད་པ་སྟོན་པའོ། །དེས་ན་འདི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རྒྱུ་དང་ཡོད་པ་འདུ་ཞིང་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་འཕྲོད་འདུ་དང༌། འཕྲོད་འདུ་དེས་སྦྲེལ་བའི་ཡོད་པ་དང་རང་རྒྱུའི་འབྲེལ་བ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོད་ཅིང་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡོད་པ་དང་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་དེ་དུ་བ་ལ་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་ཡོད་པ་དང་མེའི་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་འཕྲོད་འདུ་དེ་མཐའ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོད་པ་ཞེས་པའི་མཐར་གྱུར་པའི་རྒྱུར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི་དུ་བའི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༦ ཕྲེང་། ༥

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 57

སྐྱེ་རྒྱུར་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
ཕྱོགས་འདི་དང་འབྲེལ་བ་རྟག་པར་འདོད་པ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བསྟན་པ་ནི། འོ་ན་
ཡོད་པ་ཉིད་དང་རང་རྒྱུའི་འབྲེལ་བ་འདི་འཕྲོད་འདུའི་འབྲས་བུ་གང་ལས་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་པ་ཉིད་རང་རྒྱུ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་དེ་ཡང་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནའོ། །དེ་ལྟར་འབྲེལ་བ་རྟག་པ་འདོད་པ་དང༌། འཕྲོད་འདུས་བྱས་པའི་འབྲེལ་བ་འབྲས་བུར་འདོད་པ་ནང་འགལ་བར་བསྟན་ནས། འཕྲོད་འདུ་རྒྱུར་འདོད་པ་ལ་ཡང་འབྲེལ་བ་རྟག་པ་དང་འགལ་བ་བསྟན་ནས་དགག་པ་ནི། དངོས་པོ་གང་ཞིག་སྔར་མེད་པ་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན་རྒྱུར་རིགས་པ་ཡིན་ནའང༌། ཁྱོད་ལྟར་ན། འཕྲོད་འདུ་ནི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་སྔར་མེད་འབྲས་བུར་ལྡན་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་འབྲེལ་བ་སྔར་མེད་གསར་སྐྱེ་ཁས་ལེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། གང་གི་མཐའ་གཉིས་ཆོད་ཡོད་པའམ་1

ཞེས་སོགས་
ཀྱི་རྩ་བའི་འདོད་པ་ཉམས་སོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་རིལ་འདི་རྟག་པར་འགྱུར་བས་བདག་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་རྟག་ལ། མཐའ་གཉིས་ཆོད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡོད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་པོ་མི་རྟག་གོ་ཞེས་ཁྱད་པར་སྨྲས་པ་དེ་ཉམས་སོ།།
དེས་ན་དངོས་པོ་ལ་མི་རྟག་པ་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་པ་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར་བུམ་པ་དང་
དེའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་དོན་གཞན་དུ་མེད་ཀྱང་བུམ་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་རང་ལ་སྣང་བ་དོན་དུ་མེད་པ་དོན་དུ་སྒྲོ་འདོགས་ཤིང་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་བྱ་བུམ་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཐ་དད་པ་ཅན་དུ་སྣང་བའི་བློ་སྐྱེ་བ་ནི་བུམ་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །དེར་མ་ཟད་དོན་ཐ་དད་མེད་པར་མངོན་པར་འདོད་པ་ཅན་གྱི་བུམ་པ་དང་མི་རྟག་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཐ་དད་འཇུག་པ་ལའང་དེ་གཉིས་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་རྟེན་ནམ་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་ལས་ནི་ལྡོག་པ་ཡིས།2

།ཞེས་སོགས་ཁོ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༥ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༥ ཕྲེང་། ༡༦

58 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བོས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་ལེགས་པར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱོད་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་རྟག་ཅིང༌། འགའ་ཞིག་མི་རྟག་པའང། མི་རྟག་པ་དོན་གཞན་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་པ་དང༌། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སྒྲ་ཐ་དད་འཇུག་པར་འདོད་པ་ཁེགས་ནས་ཁོ་བོ་ཅག་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དང་དོན་ཐ་དད་མེད་ཅིང༌། འོན་ཀྱང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་སྒྲ་བློ་ཐ་དད་འཇུག་པར་འདོད་པ་ལེགས་པར་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །རིགས་པ་ཅན་པ་འགོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་གཞུང་འདི་དག་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་འཆད་ཤེས་པ་སྔོན་ཆད་གངས་རིའི་ཁྲོད་དུ་བྱུང་ན་སྟོན་ཅིག།
གཉིས་པ་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཚད་མ་གསུམ་པ་དགག་པ་ལ། མདོར་བསྟན་དང༌། ཕྱེ་
སྟེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁྱད་པར་མཐོང་ལ་རྟགས་དང་ནི། །འབྲེལ་བ་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །དེ་ནི་ཚད་མ་གཞན་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔར་ཁང་ནང་དུ་
ཙན་དན་གྱི་མེ་མཐོང་ཞིང་ཕྱིས་ཕྱི་རོལ་ནས་དུ་བ་མཐོང་བ་ན་ཁང་ནང་དེ་ན་མེ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་ནི་ཙན་དན་གྱི་མེའི་ཁྱད་པར་སྔར་གྱི་ཙན་དན་གྱི་མེ་དེ་ཕྱིས་ངོ་ཤེས་པའི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན། ཕྱིས་དུ་བ་མཐོང་བའི་དུས་ཀྱི་ཁང་ནང་གི་མེ་དང༌། སྔར་མཐོང་བའི་ཙན་དན་གྱི་མེ་གཉིས་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་སོ་སོ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ཕྱེ་སྟེ་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཚད་མ་དེ།
སྔར་ཁང་ནང་དེར་ཙན་དན་གྱི་མེ་མཐོང་ཞིང་ཕྱིས་ཕྱི་རོལ་ནས་དུ་བ་མཐོང་བ་ན། སྔར་ཁང་ནང་ན་ཙན་དན་གྱི་མེ་ཡོད་པ་དང་མཚུངས་པར་ད་ལྟའང་ཁང་ནང་འདི་ན་ཙན་དན་གྱི་མེ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ལ་འདོད་དམ། དེ་ལྟར་མཐོང་བ་ན་ཁང་ནང་འདི་ན་སྔར་གྱི་ཙན་དན་གྱི་མེ་དེ་ད་ལྟའང་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ལ་འདོད་དམ། དེ་ལྟར་མཐོང་བས་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་སྔར་ཁང་ནང་འདི་ན་ཙན་དན་གྱི་མེ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ལ་འདོད་གྲང། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཙན་དན་གྱི་མེའི་ཁྱད་པར་སྔར་མཐོང་བའི་ཙན་དན་གྱི་མེ་དེ་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔར་ཁང་ནང་དེར་ཙན་དན་གྱི་མེ་མཐོང་བ་དང་མཚུངས་པར་ཁང་ནང་ན་ཙན་དན་གྱི་མེ་ཡོད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༣ ཕྲེང་། ༡

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 59

པ་དེ་ཙམ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་ནི་ཁང་ནང་དེ་ན་ཙན་དན་གྱི་མེ་སྤྱི་ཙམ་ཡོད་པ་འཛིན་གྱི། ཙན་དན་གྱི་མེའི་ཁྱད་པར་སྔར་མཐོང་བ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་མིན་པས། དེ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་མི་འཐད་དོ་ཞེས་པའོ། །ཊཱིཀ་བྱེད་དག་ཁྱད་པར་ཞེས་པ་རང་མཚན་ལ་ནོར་བས་ཅི་བྱ་གཏོལ་མ་བྱུང་བར་སྣང་ཞིང་ནོར་བ་བརྒྱུད་མ་བྱས་སོ།།
གལ་ཏེ་ཙན་དན་གྱི་མེ་སྔར་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱིས་ཀྱང་སྔར་གྱི་ཙན་དན་གྱི་མེ་འཛིན་པའི་
དཔེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔར་གྱི་ཙན་དན་གྱི་མེ་དེ་སྔར་ཁང་ནང་འདི་ན་ཡོད་པ་དང་མཚུངས་པར་ད་ལྟའང་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་པས་སོ། །དེས་ན་ཁང་ནང་དེར་ཙན་དན་གྱི་མེའི་ཁྱད་པར་སྔར་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་ཀ་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། ཙན་དན་གྱི་མེ་སྤྱི་ཙམ་འཛིན་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན། གང་ཟག་དེས་ཕྱིས་དུ་བ་མཐོང་བའི་གོང་ནས་ཁང་ནང་དེར་སྔར་གྱི་ཙན་དན་གྱི་མེ། གྲུབ་ཟིན་མ་བརྗེད་པར་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་དུས་ན་སྔར་གྱི་མེ་ཁང་ནང་དེ་ན་ཡོད་པར་གང་ཟག་དེ་རྟོགས་པའི་དཔེ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་དེ་ཆོས་ཅན། ཕྱིས་དུ་བ་མཐོང་བའི་དུས་ན་ཁང་ནང་གི་མེ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལས་གཞན་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྔར་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གཞལ་ཟིན་མ་བརྗེད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཚད་མ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་དགོས་པ་ཉམས་སོ།།གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ་སྔར་མཐོང་བ་བརྗེད་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། བརྗེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
ན་དཔེ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་ནི་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་ལྟོས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་བརྟག་པ་གཉིས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་མཐོང་བའི་ཙན་དན་གྱི་མེ་ལ་ཕྱིས་དུ་བ་མཐོང་བའི་དུས་ཀྱི་ཙན་དན་གྱི་མེ་དེའི་དངོས་པོར་ནི་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་འཇལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱིས་ཀྱི་ཁང་ནང་གི་མེ་ལས་དངོས་པོ་གཞན་ལ་དེ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ཚད་མ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེས་གྲུབ་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཅན་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ཚད་མས་གྲུབ་ན། ཞེས་སྨྲས་པ་མི་འཐད་དོ། །གལ་ཏེ་དེ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཁང་ནང་དེར་སྔར་མཐོང་བའི་ཙན་དན་གྱི་མེ་དང༌། ཕྱིས་དུ་བ་མཐོང་བའི་དུས་ཀྱི་ཙན་དན་གྱི་མེ་གཉིས་དངོས་པོ་གཞན་མ་ཡིན་གྱི་

60 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་མངོན་སུམ་སྟེ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་མེ་དང་ཅིག་ཤོས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མེ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཅིག་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་མེ་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་སུ་གྲུབ་པ་ན་མངོན་གྱུར་དང་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མེ་གཉིས་ཀ་མངོན་སུམ་དེས་དངོས་སུ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ།།གལ་ཏེ་བརྟག་པ་གསུམ་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་པས་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཚད་མ་ནི། སྔར་
ཁང་ནང་དུ་ཙན་དན་གྱི་མེ་མཐོང་ཞིང་ཕྱིས་དུ་བ་མཐོང་བ་ན་དུ་བ་མཐོང་བ་དེས་དྲན་པའི་རྐྱེན་བྱས་ཏེ། སྔར་ཁང་ནང་འདི་ན་ཙན་དན་གྱི་མེ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་ངེས་པ་ལ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་འདྲའི་བློ་ཆོས་ཅན། མཁས་པས་དྲན་པར་ཤེས་ཏེ། ཕྱིས་དུ་བ་མཐོང་བ་དེས་སྔར་མཐོང་བའི་མེ་གཞན་དང་མཚམས་ནི་སྦྱོར་བ་ཡི་རྐྱེན་བྱས་ནས་སྔར་ཁང་ནང་འདི་ན་ཙན་དན་གྱི་མེ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བཅད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཚད་མ་མིན་ནོ། །ཊཱིཀ་བྱེད་དག་ཕྱིས་དུ་བ་མཐོང་བའི་དུས་ཀྱི་ཁང་ནང་གི་མེ་སྔར་མཐོང་བའི་མེར་འཛིན་པའི་བློ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ན། ཁྱེད་གང་ཡིན་པར་འདོད་ཅེ་ན། གཞན་དང་མཚམས་ནི་སྦྱོར་བ་ཡི།1

།ཞེན་པ་ཡིན་པས་མཁས་པས་བློ་
དེ་དྲན་པར་ཤེས་ཞེས་འཆད་པ་ནི། སྔར་དེ་ཉིད་སྒྲོ་འདོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཅེས་ལོག་ཤེས་སུ་སྨྲས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཅད་ཤེས་སུ་སྨྲ་བ་འདི་ལས་མཚང་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་བསྟན་དུ་ཡོད། སྐབས་འདིར་བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་དག་བློ་གྲོས་མྱོས་པར་ཟད་དོ། །གལ་ཏེ་བློ་དེ་རྟགས་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་དྲན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ལ་ལྟོས་པས་དྲན་པ་མིན་པར་སྒྲུབ་པ་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་བློ་ལྟ་བུའོ། །ཚད་མའི་གྲངས་དང་ཡུལ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་མངོན་སུམ་ངོ་བོའ་དོན་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་ལ། སྤྱིར་བཏང་རྟོག་བྲལ་བཤད་ ིནས་མངོན་སུམ་ཡང་དག་བཤད། དམིགས་བསལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཤེས་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ ིལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ། རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བ་བཤད་པ་དང༌། ཡན་ལག་གི་དོན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༦ ཕྲེང་། ༢༡

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 61

བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་འདི་དག་གི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཚུལ་ཡང༌། དབང་པོའ་ིམངོན་སུམ་ལ་ནི། ཐ་ན་རྒྱང་ཕན་ལྟ་བུ་མེད་པ་པའི་གཙོ་བོ་དག་ཀྱང་བསྙོན་པར་མི་བྱེད་པར་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ཚད་མའོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་ན། རྒོལ་བ་གཞན་དག་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེས་ན་ ིདབང་པོའ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྙོན་པར་བྱེད་པ་མེད་པས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ ིཚད་མར་སྒྲུབ་པ་ལྷག་མི་དགོས་ཀྱི། འོན་ཀྱང་མཐོང་རྟོག་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་སོགས་ཀྱིས་རྐྱེན་བྱས་ནས་དབང་ཤེས་རྟོག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་མང་བས་དེའི་ཕྱིར་དབང་མངོན་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་སྐབས་སུ་ནི་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཉིད་གཙོ་བོར་བསྟན་ལ། ཡིད་མངོན་སོགས་གསུམ་ནི་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲོ་འདོགས་པ་ཆེས་མང་བས། དེ་དག་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་སྐབས་སུ་ནི། མཚན་གཞི་མངོན་སུམ་དེ་དག་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གཙོ་ཆེ་བར་བསྟན་ཅིང༌། འོན་ཀྱང་མཚན་གཞི་དེ་དག་གྲུབ་པ་ན་མཚན་གཞི་དེ་དག་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྟོག་བྲལ་དུའང་བསྟན་དགོས་མོད་ཀྱི། ཡིད་མངོན་ནི་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་སྣང་ཡུལ་ཅན་དུ་ ིབསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོག་བྲལ་དུའང་བསྟན་པར་འགྱུར་བར་དགོངས་ནས་དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་རྟོག་བྲལ་དུ་སྟོན་པའི་གཞུང་རྩོམ་པ་མ་མཛད་ལ།
རང་རིག་དང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་ནི། བདེ་སོགས་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དང༌། དབང་པོ་
ལས་འདས་པའི་དོན་མཐོང་བ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཀྱང། དེ་དག་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པར་ཤེས་དགོས་པས་རྟོག་བྲལ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རང་རིག་གི་སྐབས་སུ་བརྡའི་དངོས་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང༌། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་གསལ་བར་སྣང་བའི་རྟགས་གཉིས་མདོ་ཙམ་བསྟན་པར་མཛད་ལ་དེ་དག་ཀྱང་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དག་མཚོན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པས་རྒྱས་པར་མ་བཤད་དོ།།
དེ་ལ་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་གཞུང་དག་གི་བསྡུ་བ་ནི་འདི་ཡིན་ ིཏེ། གཞུང་འདི་དག་གིས་ཚད་མ་མདོའ་དབང་མངོན་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་གཞུང་དག་འཆད་ ིཔར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཚད་མ་མདོར། མིང་དང་རིགས་སོགས་སྦྱོར་བ་ཡི། །རྟོག་པ་དང་

62 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བྲལ་མངོན་སུམ་མོ།1

།ཞེས་བྱ་བ་ཙམ་ཞིག་གསུངས་ཀྱི། མངོན་སུམ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་སྒྲུབ་
བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པས། འདི་རྟོག་བྲལ་གྱི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་མདོ་དེའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་རྟོག་དང་བྲལ་བར་ནི། །ཞེས་བྱ་བ་ནས། བརྟེན་ནས་མིག་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར།2

།ཞེས་བྱ་བའི་བར་གསུངས་ལ། དེའི་ཞར་བྱུང་ལ་དབང་
ཤེས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར། མདོར། ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྒྱུ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་པོས་བྱས།3

།ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ཤེས་
བསྐྱེད་ལ།4

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ལ་
ལུང་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་སྤང་བའི་ཕྱིར། མདོར། དེར་དོན་དུ་མས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། །རང་དོན་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན།5

།ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། བསགས་པ་དག་ནི་ཚོགས་
པ་ཡིན།6

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྟན་པ་ལ་རིགས་པ་
དང་འགལ་བ་སྤང་བའི་ཕྱིར། མདོར། དུ་མའི་ངོ་བོ་ཆོས་ཅན་ནི། །དབང་པོ་ལས་རྟོགས་སྲིད་མ་ཡིན། །རང་རང་རིག་བྱ་ཐ་སྙད་ཀྱིས། །བསྟན་མིན་ངོ་བོ་དབང་པོའ་ཡུལ། ི 7

།ཞེས་གསུངས་པ་
དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི། ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས་ལྡོག་པ། །ཞེས་པ་ནས། བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།8

།ཞེས་བྱ་བའི་བར་ཏེ། དེ་དག་གིས་མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ཚར་ཕྱིན་
ཏོ། །ཡང་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དབང་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་རྟོག་པར་འཛིན་པ་ནི་རིལ་པོའ་ིབདག་ཏུ་འཛིན་པ་སྟེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཆར་གཏོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་དང་པོར་ཕྱི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༡ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༧ ཕྲེང་། ༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༡ ཕྲེང་། ༨
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༣ ཕྲེང་། ༤
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༡ ཕྲེང་། ༩
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༣ ཕྲེང་། ༡༠ 7 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༡ ཕྲེང་། ༡༠ 8 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༦ ཕྲེང་། ༡༨

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 63

རོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས། རྟོག་པ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན།1

།ཞེས་པའི་བར་
གྱིས་རྒྱས་པར་བཀག་ཅིང༌། དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ཕྱི་དོན་དུ་ལྟ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སྟེ་སླར་དེ་ཉིད་ཀྱང་བཀག་ནས་གཉིས་མེད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་ནི། སྣ་ཚོགས་སྣང་ཅན་དོན་རྣམས་ལ།2

།ཞེས་སོགས་སོ། །ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་ཚེ་ན་ཡང༌། དོན་དུ་མ་འཛིན་པའི་བློ་ཡང་
དུ་མར་ཐལ་བ་སོགས་ཕ་རོལ་གྱིས་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་མི་འབྱུང་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། རས་སོགས་གཟུགས་ནི་གཅིག་ཡིན་ན།3

།ཞེས་པ་མན་ཆད་དོ། །དེ་བས་ན་གཞུང་འདི་དག་གིས་དབང་པོའ་ིམངོན་སུམ་ལ་བདག་གཉིས་སུ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དག་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ།།གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་བཤད་པ་ལ། དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་སྤྱིར་བསྟན། དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་སོ་སོར་བཤད། དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་ལ་ལུང་འགལ་སྤང༌། དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་ལ་རིགས་འགལ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། རང་ལུགས་ཀྱི་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བཤད་པ་དང༌། གཞན་གྱི་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། དབང་ཤེས་རྟོག་པ་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དང༌། དབང་ཤེས་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་གསུམ།དང་པོ་ནི། མིང་དང་རིགས་སོགས་སྦྱོར་བ་ཡི། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ།4

།ཞེས་
སྨྲས་ན། གཟུགས་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་གང་ལས་ཤེས་ཞེ་ན། གཟུགས་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་མངོན་སུམ་འདི་དག་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་ནི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་ཚུལ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེས་བུ་ཀུན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་མིང་ངམ་བརྡ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་ཡིན་པས་སྒྲ་དོན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་ཁྱབ་ལ། དབང་ཤེས་རྣམས་ནི་རང་གི་སྣང་ཡུལ་རང་མཚན་འཛིན་པས་ཁྱབ་པས་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སོ་སོ་རང་གི་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་རིག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིར། མངོན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༡༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༥ ཕྲེང་། ༢༡
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༨

64 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

སུམ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་ནི། དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་དང་རྟོག་པ་རྣམ་པ་ཐ་དད་པར་རང་རང་གི་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་རྣམས་ལ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ་ངག་དོན་ཡང་དེ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟ་མིན་པར་རང་རང་གི་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་གིས་རྟོག་བྲལ་དུ་གཞལ་བ་ལ་བྱས་ན་སུ་ཡང་དབང་ཤེས་རྟོག་པར་སྒྲོ་འདོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །འདི་ཙམ་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པའང་སུ་ཡོད་སྨྲོས་ཤིག །དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་ཡིན་པར་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་ཚུལ་གྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་ནས། རྟོག་པ་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ནའང་མངོན་སུམ་ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པ་ཡིན་པ་མི་འཐད་དེ། རྟོག་པ་མེད་པའི་གནས་སྐབས་འགའ་ཞིག་ན་ཡང་དབང་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་སེམས་རྟོག་པ་འཕྲོ་བ་བསྡུས་ནས། ནང་གི་བདག་ཉིད་རྟོག་པའི་རླུང་གིས་གཡོ་བ་མེད་པར་གནས་པའི་ཚེ་ནའང་མིག་གི་ཤེས་པས་གཟུགས་དག་ནི་མཐོང་བའི་བློ་དེ་དབང་སྐྱེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེའི་ཚེའང་གཟུགས་ལ་རྟོག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡོད་ན་སླར་ཡང་རྗེས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཅི་ལྟར་གྱུར་སྙམ་དུ་ཅུང་ཟད་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ན་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ་ཁོ་བོའ་རྣམ་རྟོག་འདི་འདྲར་འགྱུར་ཞེས་རིག་དགོས་ ིཔ་ལ་སྔར་བཤད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་པོའ་རྟོག་པ་ལ་རྗེས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ ིརིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་དབང་ཤེས་རྟོག་པ་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་ནི། གཅིག་ཏུ་མཐོང་བའི་ཁྱད་པར་ནི།1

།ཞེས་སོགས་ཏེ། དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པ་ཡིན་ན། དབང་ཤེས་དང་བརྡ་སྦྱོར་
རྟོག་པ་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་འདྲ་བར་འགྱུར་ནའང་དེ་ལྟ་མིན་པས་རྟོག་པར་མི་འཐད་ཅེས་པའོ། །ཡང་ན་གཞུང་འདི་དག་གི་འབྲེལ་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཀུན་གྱི་རྣམ་རྟོག་མིང་རྟེན་ཅན།2

།ཞེས་པར་རྟོག་
པ་ཐམས་ཅད་བརྡ་རྟེན་ཅན་ཡིན་པས་སྒྲ་དོན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་ཁྱབ་ལ། དབང་ཤེས་རྣམས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༧ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༧ ཕྲེང་། ༣

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 65

ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བརྡ་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང་དབང་ཤེས་ཡུལ་སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་སྨྲས་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བློ་མིག་ཤེས་སོགས་ཐམས་ཅད་ཁྱད་པར་རང་མཚན་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུས་གཅིག་ཏུ་མཐོང་བའི་ཁྱད་པར་གཟུགས་སོགས་ནི་ཡུལ་དུས་གཞན་འགའ་ཞིག་ཏུ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པར་དབང་ཤེས་དེས་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་བས་ཁྱབ་ཅིང༌། གཟུགས་སོགས་ཁྱད་པར་དེ་དག་ལས་ཐ་དད་པའི་སྤྱི་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་གསལ་བ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་སྤྱི་སྣང་བའི་བློ་དབང་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་རྣམས་རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཁྱད་པར་རང་མཚན་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་སྒྲ་སྦྱོར་དགོས་ནའང། ཁྱད་པར་རང་མཚན་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་དག་སྒྲ་ནི་འཇུག་པ་སྲིད་པ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ་དེ་དག་ལ་དོན་དམ་པར་བརྡ་འཇུག་པ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། རང་མཚན་ལ་དོན་དམ་པར་བརྡ་སྦྱོར་ན། བུམ་སོགས་ལ་བརྡ་སྦྱོར་བའི་རྟོག་པ་མ་འཁྲུལ་དགོས་པས་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་དགོས་ཤིང་དེ་ལ་བུམ་གསལ་རྣམས་རང་བཞིན་འདྲེས་པར་སྣང་བས་བུམ་གསལ་ཕན་ཚུན་རང་བཞིན་འདྲེས་དགོས་ནའང༌། ཁྱད་པར་བུམ་གསལ་སོགས་ཕན་ཚུན་རྗེས་འགྲོ་མེད་པས་ནའོ།།
དེས་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་དང་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་འགལ་བར་ཐལ། སྒྲ་
རྣམས་ཡུལ་ཡང་སྟེ་སྒྲ་དོན་གང་དེ་ཉིད་ལ་རྟོག་པ་དེ་རྣམས་ཉིད་ནི་བརྡ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པས་དོན་དེའི་མིང་འདི་ཞེས་ནི་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྒྲ་དོན་སྣང་བ་ནི་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཉིད་ནི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་འབྲེལ་བའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དབང་པོའ་ཤེས་པའི་དངོས་ཀྱི་སྤྱོད་ ིཡུལ་མིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། དབང་ཤེས་ནི་རང་མཚན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག །སྒྲ་དོན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་གསལ་བར་སྣང་བའི་དོན་རང་མཚན་སྣང་བ་ནི་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྔ་མ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། རང་འཛིན་ཤེས་པའི་སྣང་ཚུལ་ཐ་དད་པ་ཡིས་ནི་དོན་རྣམས་ཁྱད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་སོ། །གལ་ཏེ་རང་མཚན་ལ་བརྡ་དངོས་སུ་མི་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དེ། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཚེ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་བརྡ་སྦྱོར་བ་

66 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ནི་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་གཟུགས་དེ་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་སྦྱོར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མིག་ཤེས་ལ་དོན་གཟུགས་སོགས་སྣང་བ་ན་ཡང་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་བརྡ་སྦྱོར་བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་ནི་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དེ་ཉིད་སྒྲ་ཡིས་དངོས་སུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་ཀྱི་མིག་གི་དབང་པོའ་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་དངོས་སུ་བརྡ་སྦྱོར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ ིམིག་གི་དབང་པོའ་བྱ་བ་མེད་པ་ལའང་གཟུགས་སོ་ཞེས་པའི་གཞན་གྱི་ངག་ཙམ་གྱིས་གཟུགས་ ིདེ་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་སྣང་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་ལ་བརྡ་དངོས་སུ་མི་སྦྱོར་ཡང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་དོན་འཛིན་པ་མི་འགལ་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་དེ་དག་དང་པོ་ནས་རང་རང་གི་མིང་དང་གཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྟོ་ལྡིར་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་མིང་དང་བརྡའི་འབྲེལ་བ་མ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་གོང་ནས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པ་མིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་བརྡ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་མཐོང་ཙམ་གྱིས་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤེས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་དབང་ཤེས་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་ནི། རྟོག་བཅས་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད།1

།ཅེས་སོགས་ཏེ། དབང་ཤེས་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་མཐོང་རྟོག་གཅིག་ཏུ་སྨྲས་པ་
དེ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་འདི་ལྟར་འབྲེལ་ཏེ། མིག་ལ་དོན་སྣང་བ་ན་ཡང༌།2

།ཞེས་པར་མིག་
ཤེས་ལ་གཟུགས་སྣང་བ་ན་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་བརྡ་སྦྱོར་བ་ནི་གཟུགས་སོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ལ་དངོས་སུ་སྦྱོར་གྱི། དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་ལ་དངོས་སུ་མི་སྦྱོར་ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་མི་འཐད་དེ། དེའི་ཚེ་གཟུགས་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀ་གཟུགས་སོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་གཉིས་ཤེས་པ་ཐ་དད་པར་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཡུལ་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ཐ་དད་ཡིན་པར་འགལ་ཏེ། རྒྱུད་གཅིག་ལ་བློ་དུ་མ་ཅིག་ཆར་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རིགས་པ་ཅན་དག་སྨྲའོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༧ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༧ ཕྲེང་། ༡༧

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 67

དེའི་ལན་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཚེ་འདི་
གཟུགས་སོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པ་ན་བློ་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་མ་མཐོང་བ་ནི་འཁྲུལ་རྒྱུའི་དབང་གིས་མཐོང་རྟོག་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་གྱི། བློ་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མཐོང་རྟོག་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་དེ་ཡང་འདི་ལྟར། རྒྱུ་གཅིག་གི་རྟོག་བཅས་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད་ཁ་ཅིག་ཡུལ་གཅིག་ལ་ཅིག་ཆར་དུ་ནི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་བླུན་པོ་དག་དེ་དག་ལ་ནི་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་ཡིན་ལ། རིམ་ཞེས་པས་འཁྲུལ་རྒྱུ་གཞན་ཡང་སྟོན་ཏེ། བློ་ཁ་ཅིག་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཡང་སྐད་ཅིག་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པས་འཇུག་པ་མྱུར་བའི་ཕྱིར་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ལོ་ཞེས་པའོ། །འདིར་ལྷ་དབང་བློས་ལན་སྔ་མ་རྣམ་ཤེས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་རྒྱུད་གཅིག་ལ་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་ལན་དང༌། ཕྱི་མ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་བློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་མི་སྲིད་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་ལན་དུ་བྱས་ནས་དོན་དམ་པར་ཁོ་བོ་ཅག་ལན་འདི་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་འདི་ལ་མགུ་བ་མི་སྟོན་པས་ཕྱིས་རྣམ་ཤེས་ཅིག་ཅར་འཇུག་པ་སྟོན་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་དག་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྨྲ་ཞིང༌། འཇུག་པ་མྱུར་བ་གཅིག་གི་འཁྲུལ་རྒྱུ་རང་ལུགས་ལ་མི་བཞེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་མོད། འཇུག་པ་མྱུར་བ་ཞེས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་བར་མ་ཆད་དུ་བྱུང་བ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས་དེ་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུར་རང་ལུགས་ལ་མི་བཞེད་ན། འདྲ་བ་གཞན་ནི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ལ་ལར་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་ཏེ། །འཁྲུལ་ཕྱིར་སྒོང་གི་ཐ་དད་བཞིན།1

།ཞེས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཇི་ལྟར་
སྤོང༌། འཇུག་པ་མྱུར་བས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་མི་ལེན་པར་འདོད་པས་ནི། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས། རྟག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཚུལ་ལ་ཡིད་མ་གཏད་པར་ཟད་དོ། །འོ་ན། ཡི་གེའང་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་འགྱུར།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཇུག་པ་མྱུར་བས་གཅིག་
ཏུ་འཁྲུལ་པ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་འཇུག་པ་མྱུར་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཅིག་ཏུ་མཐོང་བའི་རྒྱུ་སྨྲ་བ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུར་སྨྲ་བ་འགོག་པ་ག་ལ་ཡིན་དེ་གཉིས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༥ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༨ ཕྲེང་། ༤

68 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

མ་ཕྱེད་པས་ནོངས་པ་ཡིན་ནོ།།
ཡང་རྒྱན་མཁན་པོ་ན་རེ། ཁྱེད་རང་རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་ལ་བློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་
སྐྱེ་བས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཡང་འཇུག་པ་མྱུར་བས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པར་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ངེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཡང་རྟོག་བཅས་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད་ཐ་དད་ཡིན་ཡང་ཅིག་ཅར་དུ་ནི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་བླུན་པོ་དག་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པར་འདོད་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་འཆད་མོད། རིགས་པ་ཅན་པ་དག །འཇུག་པ་མྱུར་བ་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུར་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར། དངོས་ཕྱོགས་སྟོབས་དང་ལྡན་འདོད་ན། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། མགལ་མེ་མྱུར་དུ་བསྐོར་བ་ན།1

།མངོན་སུམ་
གྱིས་གཅིག་ཏུ་མཐོང་བར་སྨྲ་བ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དུ་ན། རིགས་པ་ཅན་པ་དག་མགལ་མེ་མྱུར་དུ་བསྐོར་བ་ན། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་བ་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུར་སྨྲ་བ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཡི་གེའང་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་འགྱུར།2

།ཞེས་པའི་སྐྱོན་འཕེན་པ་ནི་
རང་ལའང་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདྲ་བ་གཞན་ནི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ལ་ལར་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་ཏེ། །ཞེས་པ་ལའང༌། འདྲ་བ་གཞན་ནི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ཡི་གེའང་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་འགྱུར།3

།ཞེས་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་རང་ལུགས་ལའང༌། མཐོང་རྟོག་ཅིག་ཅར་བ་ལ་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པ་དང༌། མཐོང་རྟོག་རིམ་གྱིས་པ་ལ་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོའ་འཁྲུལ་རྒྱུ་ ིཡུལ་གཅིག་ལ་དུས་མཉམ་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་འཇུག་པ་མྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་པའོ། །བཤད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་མངས་པར་འགྱུར་བས་མཚོན་པ་ཙམ་ལས་མ་བྲིས་ཤིང༌། ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་སྨྲ་བའི་ཁྱུ་མཆོག་སྟེ། གཞན་དག་ནི་སྐབས་འདིར་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་ལྷག་བསམ་འཛིན་ཏོ།།
ད་ནི་དཀྱུས་མ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་གཟུགས་འཛིན་
རྟོག་པ་རྫས་ཐ་དད་རྒྱུ་གཅིག་ལ་དུས་མཉམ་དུ་འཇུག་ན་རྣམ་རྟོག་གིས་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་བར་བཅད་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༨ ཕྲེང་། ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༨ ཕྲེང་། ༤
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༥ ཕྲེང་། ༨

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 69

པས་གཟུགས་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་རྒྱུན་ཆད་ཅིང་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཞན་རིགས་པ་ཅན་པ་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལའང་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་ཞིང་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་ལས་རིགས་ནི་ཐ་དད་པའི་ཆོས་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་སྒྲ་སོགས་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཚེ། རྣམ་རྟོག་དེས་མིག་ཤེས་སྔ་ཕྱི་བར་གཅོད་པ་ཇི་ལྟ་ཡིན་ཏེ་བར་གཅོད་དགོས་པར་ཐལ་ལོ།།
གལ་ཏེ་མགལ་མེ་མྱུར་དུ་བསྐོར་བ་ན་གཞན་གྱིས་བར་གཅོད་མི་ནུས་ཤིང༌། འཇུག་པ་
མྱུར་བས་མེའི་ཆ་ཤས་དག་གཅིག་ཏུ་མཚམས་སྦྱར་ཏེ་དབང་ཤེས་ལ་འཁོར་ལོའ་རྣམ་པར་མཐོང་ ིབ་བཞིན་དུ། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ད་ལྟ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་འཛིན་པའི་ཕྱོགས་ནི། ད་ལྟ་དངོས་པོ་མེད་པ་འཛིན་པ་ལས་ཆེས་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་སྒྲ་ལ་རྟོག་པས་བར་གཅོད་མི་ནུས་ཤིང༌། འཇུག་པ་མྱུར་བས་སྔ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་ན། དེ་ནི་གཞན་ལའང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་བ་ནའང་དེས་ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་བར་གཅོད་མི་ནུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་དངོས་པོར་ཡོད་པས་སྣང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པའི་རྟོག་པ་ལས་ཆེས་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་1

སོ།།
དེའི་ཡུལ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་འཛིན་པའི་ཕྱོགས་དངོས་པོ་མེད་པ་འཛིན་པ་ལས་2

སྟོབས་
དང་ལྡན་པས་བར་གཅོད་མི་ནུས་ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་མགོ་མཚུངས་ཀྱིས་བཀག་ནས། འཇུག་པ་མྱུར་བས་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་མཚམས་སྦྱོར་ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་འགོག་པ་ནི། ས་རཿར་ས་ཞེས་སྐྱེན་པར་བརྗོད་པའི་ཚེ། ས་རཿར་སའི་ཡི་གེའང་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡི་གེ་དེ་དག་འཇུག་པ་མྱུར་བས་གཅིག་ཏུ་མཚམས་སྦྱར་ཏེ་ཐོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དང་པོར་ས་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་ར་ཐོས་པའི་རིམ་པ་ལས་རོ་གོ་ཞིང༌། དང་པོར་ར་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་ས་ཐོས་པའི་རིམ་པ་ལས་མཚོ་གོ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ས་རཿཞེས་བརྗོད་པ་དང༌། ར་ས་ཞེས་བརྗོད་པ་གཉིས་ཀའི་ཚེ་ཡང་ས་དང་རཿཅིག་ཅར་ཐོས་པར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ་འགའ་ཞིག་ལ་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༩ ན ༡ འཁོར་གསུམ་ཁས་ཞེས་སོ།
2 ཞོལ། ཤོག ༤༩ ན ༡ འཛིན་པ་ལ་ནི་སྟོབས་དང་

70 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ལྟོས་ཏེ་མྱུར་བ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང༌། སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་མཚམས་སྦྱར་ནས་བློ་ལ་ཅིག་ཅར་སྣང་བ་ཙམ་གྱི་མྱུར་བ་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་བློ་དུ་མ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་ལུགས་འདིར། གཟུགས་སོགས་དོན་དྲུག་པོ་ཀུན་དང་ཅིག་ཅར་དུ་ཡུལ་རུང་བར་འདུས་པ་ཅན་གྱི་དབང་པོ་དྲུག་པོ་རྣམས་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡིད་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་ཡོད་པ་ན། འཇུག་ཤེས་དྲུག་ཀ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་ནི་མི་རུང་བས་རེ་རེའང་འཇུག་ཤེས་གཞན་ལྔ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བར་ཆོད་ཅིང་སྐྱེའོ་ཞེས་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེའི་ཚེ་འཇུག་ཤེས་དྲུག་བར་ཆོད་པ་མེད་པར་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་བློ་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འཇུག་པ་མྱུར་བས་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཇུག་ཤེས་ལྔས་བར་ཆོད་ཀྱང་འཇུག་པ་མྱུར་བས་བར་མ་ཆོད་པར་སྣང་བར་འདོད་ཅིང༌། མིང་གི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡི་གེ་ས་རཿར་ས་ཐོས་པའི་ཤེས་པ་ནི། ཡུལ་ཡི་གེ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་བར་མ་ཆད་དུ་འདྲེས་ཤིང་འབྲེལ་ཆགས་པར་ཐོས་ཀྱང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་འཇུག་པ་མྱུར་བ་མེད་པ་བར་ཆོད་པར་སྣང་ངོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་ངོ་མཚར་རོ། །ཞེས་འགལ་བ་བསྟན་པའོ། །ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་དཔེའམ་འགྱུར་མ་དག་པ་སྟེ། ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་དང་འདྲེས་ཀྱང་ཞེས་གདོན་པར་བྱའོ། །དེས་ན་ཡི་གེའང་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྐྱོན་སོ་ན་གནས་ཤིང། སྐྱོན་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལའང་རྐྱེན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བློ་དུ་མ་ནི་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་འཐད་པ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང༌། འདུས་ཅན་དབང་རྣམས་ཡོད་པ་ན། །ལྔ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོད།1

ཅེས་འདོད་
པ་ལ་ནི་སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ལྷ་སྦྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་པོ་དྲུག་ཀ་དོན་རྣམས་དང་ཡུལ་རུང་བར་འདུས་པའི་ཚེའི་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་དང༌། མིག་དབང་དང་གཟུགས་ཁོ་ན་ཡུལ་རུང་བར་འདུས་པའི་ཚེའི་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། འཇུག་ཤེས་ལྔས་བར་ཆད་དང་བཅས་པ་དང༌། བར་ཆད་མེད་པ་ཅི་ལྟར་ཡིན་ཏེ་མིན་པར་ཐལ། རང་གི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་འབྲེལ་ཆགས་སུ་འབྱུང་བའི་སྒོ་ནས་གཟུགས་གསལ་བར་སྣང་བ་ལ་ཡང་ཁྱད་མེད་པས་ནའོ། །འཇུག་པ་མྱུར་བས་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་མཚམས་སྦྱར་ཏེ། ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་འདོད་པ་ལ། ཡི་གེའང་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་ལྟ་ན་ཡིད་ཀྱི་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་རྒྱུན་ལྡན་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༨ ཕྲེང་། ༥

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 71

ལའང་ཡུལ་རིམ་ཅན་དུ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དེ། འཇུག་པ་མྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་ན། ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ལ་ཆགས་པའི་ཚེ་སྒྲ་ཉེ་བར་ཡོད་ཀྱང་དེ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་མི་སྐྱེ་བ་ཅི་ཞེ་ན། སྐབས་ལ་ལར་གཟུགས་མཛེས་ལ་ཀུན་ཏུ་ཆགས་པའི་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཉེ་བ་ལའང་འཛིན་པ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ལ་ཆགས་པས་སྒྲ་འཛིན་སོགས་གཞན་སྐྱེད་པའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་ནུས་པ་ཉམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། རྐྱེན་མ་ཚང་ནས་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་པ་དུ་མ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་དུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་ཀ་ལའང་རྩོད་འདི་ཡོད།1

།ཅེས་པའི་དོན་ལ་རྒྱ་བོད་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་དག་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། ཁོ་བོ་ཅག་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང༌། ཡིད་གཟུགས་འཛེས་ལ་ཆགས་པའི་ཚེ་སྒྲ་འཛིན་སོགས་མི་སྐྱེ་བ་ཅི་ཡིན། ཞེས་པའི་རྩོད་པ་འདི་མཚུངས་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ལན་ངེད་ཀྱིས་ཇི་སྐད་སྨྲས་པ་འདི་ལ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་བརྟེན་པར་རིགས་སོ་ཞེས་པའོ།།
ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་རྩོད་པ་འདི་མཚུངས་པར་ཡོད་པ་
ཡིན་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ལན་གྱིས་རྩོད་པ་སྤོང་ཞིང༌། ཁྱེད་བློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་དགོས་མོད། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་འཛིན་པའི་སྐབས་ནམ་དུའང་སྒྲ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་དགོས་པ་ལ། མིག་གིས་ཨུཏྤལའི་གཟུགས་ལ་ལྟ་ཞིང་རྣ་བས་རྒྱུད་མངས་ཀྱི་སྒྲ་ཉན་པ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་བློ་དུ་མ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་འདི་ཁྱོད་རང་བློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར། དངོས་ཕྱོགས་སྟོབས་དང་ལྡན་འདོད་ན།2

།ཞེས་སོགས་ཕྱོགས་སྔ་
མའི་དོན་བཀག་ནས། གལ་ཏེ་མགལ་མེ་མཐོང་བ་བཞིན།3

།ཞེས་པའི་དཔེ་འགོག་པ་ནི། མགལ་མེ་
མྱུར་དུ་བསྐོར་བ་དེ།འཁོར་ལོའ་རྣམ་པར་མཐོང་བ་ནི་འཇུག་པ་མྱུར་བས་མེའི་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱི་དག་ ི

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༨ ཕྲེང་། ༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༨ ཕྲེང་། ༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༨ ཕྲེང་། ༣

72 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གཅིག་ཏུ་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མགལ་མེ་ལ་སོགས་མྱུར་དུ་འཇུག་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་གནོད་པ་ཅན་གྱི་མིག་དབང་བསླད་པ་ལས་འཁོར་ལོར་འཁྲུལ་བ་སྐྱེ་བ་ཡིས་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གཞན་གྱི་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དགག་པ་ནི། ཀུན་ལས་
བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་སྲིད་པའི་བདག་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལ་ན་རེ་བརྡ་ལ་བྱང་བའི་སྐྱེས་བུའི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྟོག་མེད་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་ལས་སོགས་པ་མྱོང་བའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ་དང༌། ཡིད་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་བྱིས་པའི་དབང་བློ་བཞིན་ཞེས་སྨྲ་བ་དང༌། བྱིས་པའི་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་བྱིས་པའི་རྒྱུད་ལ་བརྡ་འཛིན་པའི་ནུས་པ་ཉམས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲའོ།།
དེ་ལ་དཔེ་བྱིས་པའི་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དེའི་ཁྱབ་པ་དགག་པ་
ནི། རྒོལ་བ་དེ་དག་གི་ནི་ལྟར་ན། བྱིས་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རྟོག་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། བརྡ་འཛིན་པའི་ནུས་པ་ཉམས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་དེའི་ཕྱིར་བྱིས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བླང་དོར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་བྱིས་པ་བཀྲེས་པས་ཟས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་དྲན་པ་སོགས་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །བྱིས་བློ་རྟོག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དགག་པ་ནི། བྱིས་པ་དེ་ནི་ཕྱིས་ནར་སོན་ནས་ཀྱང་བརྡ་ལ་བྱང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །སྐྱེས་ཙམ་ནས་བརྡའི་རྒྱུ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བྱིས་པའི་རྒྱུད་ལ་བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་ཡིད་རྟོག་མེད་ཡོད་པ་ངེས་ན་དེས་ཕྱིས་བརྡ་དེ་འཛིན་པར་འདོད་ཅེ་ན། བྱིས་པའི་ཡིད་ཤེས་ད་ལྟ་རྟོག་མེད་ཡིན་ཀྱང་ཕྱིས་རྟོག་བཅས་སུ་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་བྱིས་པའི་དབང་སྐྱེས་ལ་ཡང་ད་ལྟ་རྟོག་མེད་ཡིན་ཀྱང་ཕྱིས་རྟོག་བཅས་སུ་འགྱུར་བར་མཚུངས་སོ།།
འདི་འདྲ་འདི་ཡང་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞིའི་དོན་ལ་རྒྱ་བོད་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་མཁས་པ་
དག་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། གལ་ཏེ་བྱིས་པའི་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། རྟགས་འདི་འདྲ་འདི་ཡང་ལྷག་ལྡན་ཡིན་ཞེས་བཀག་ནས། བྱིས་པའི་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་ཡིན་ཏེ། དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རིགས་པ་དེ་བརྡ་ལ་བྱང་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 73

བའི་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལའང་སྦྱོར་བར་རིགས་སོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། བྱིས་ལ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་གང་ཡིན། །དེ་ཉིད་འདིར་ཡང་བརྗོད་བྱ་སྟེ། །དབང་པོའ་བློར་ནི་མཚུངས་ཕྱིར་རོ། ི 1

།ཞེས་
པའོ་ཞེས་འཆད་དོ། །ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་སྨྲ་སྟེ། དེ་བཞིན་དབང་སྐྱེས་ལ་ཡང་འགྱུར།2

།ཞེས་པ་ཡན་
གྱིས་བྱིས་པའི་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་བརྡའི་ནུས་པ་ཉམས་པ་བཀོད་པ་དེའི་ཁྱབ་པ་དང་ཕྱོགས་ཆོས་བཀག་ནས། བརྡ་ལ་བྱང་བའི་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ། དབང་སྐྱེས་ལ་སོགས་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་འགོག་པ་ནི། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་འདི་འདྲ་འདི་ཡང་ཆོས་ཅན། བརྡ་ལ་བྱང་བའི་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ལྷག་ལྡན་གྱི་རྟགས་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཡང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། བརྡ་ལ་བྱང་བའི་དབང་ཤེས་རིགས་པ་ཅན་པའི་ངོར་རྟོག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱིས་པའི་དབང་ཤེས་དཔེར་བཀོད་ཀྱང་དཔེ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དེས་བསྒྲུབ་བྱའང་འགྲུབ་པས་དེ་ལྟ་བུ་དཔེར་འགོད་པ་མི་རིགས་སོ་ཞེས་དཔེ་དང་བསྒྲུབ་བྱ་མཚུངས་པའི་སྐྱོན་སྟོན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བརྡ་ལ་བྱང་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་རིགས་པ་ཅན་པའི་ངོར། བྱིས་པའི་དབང་ཤེས་མཐུན་དཔེར་སྟོན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ངོར་བྱིས་པའི་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་ཡིན་པ་ལ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད། བརྡ་ལ་བྱང་བའི་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་ཡིན་པ་འདིར་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་སྟེ། དཔེ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་བྱའང་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། བརྡ་ལ་བྱང་མ་བྱང་གི་དབང་ཤེས་གཉིས་ཀའང་རིགས་པ་ཅན་པའི་ངོར་རྟོག་མེད་དུ་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི། དབང་པོའ་བློར་ནི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བརྡ་ལ་བྱང་བའི་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་དུ་ ིསྒྲུབ་པ་ལ་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྟགས་འཁྲུལ་བར་བསྟན་པ་འདིས་ནི། མྱོང་བའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ་དང་སོགས་པ་ཡིད་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་འཁྲུལ་བར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང་འདྲ་བར་ལྷག་ལྡན་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་གྱི་རིགས་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། དབང་ཤེས་དོན་སྦྱོར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༨ ཕྲེང་། ༢༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༨ ཕྲེང་། ༡༩

74 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྟོག་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌། དབང་ཤེས་མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་འདོད་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། རིགས་དོན་གཞན་རྫས་ལ་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་པར་འདོད་པ་དགག །འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བ་འཛིན་པའི་རྟོག་པར་འདོད་པ་དགག །འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བ་རྫས་གྲུབ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག །རིགས་རྫས་གཞན་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག །རིགས་རྫས་གཞན་མེད་ཀྱང་སྤྱིའི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པ་འཐད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའོ།།
དང་པོ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། རིགས་སོགས་སྦྱོར་བ་ཡི། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཀྱང༌། རིགས་སོགས་སྦྱོར་བའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱས་
པར་མ་གསུངས་པས་འདིས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས། བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་དག །དབང་ཤེས་དེ་ལྟ་བུའི་རྟོག་བཅས་སུ་ཁས་ལེན་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྤྱི་ཁྱབ་བསྒྲུབས་ནས་རིགས་པ་སྟོན་པ་ནི། ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་དང་ནི་ཁྱད་པར་བྱས་གཞི་དང༌། དེ་དག་གི་འབྲེལ་བ་དང༌། འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དེ་དག་གི་མིང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་ནི་དང་པོར་སོ་སོར་བཟུང་ནས་ཕྱིས་དེ་དག་བསྡོམས་པར་བྱས་ཏེ། བྱེད་ཆོས་ཀྱིས་བྱས་གཞི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དེ་ལྟར་རྟོགས་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་སོ་སོར་འཛིན་པ་མེད་ན་ཕྱིས་བསྡོམས་ནས་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྦྱོར་བ་མིན་ཏེ། འདི་ནི་བྱེད་ཆོས་དང་བྱས་གཞི་དོན་གཞན་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྦྱར་ནས་འཛིན་པ་སྤྱིའི་ཚུལ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་དབྱུག་པ་ཅན་དུ་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ།།
འདིར་ནི་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་འདི་ལ་རིགས་སོགས་རྫས་ལ་སྦྱར་ནས་འཛིན་
པའི་རྟོགས་པའང་མེད་དེ། རིགས་སོགས་དེ་དང་ལྡན་པའི་རྫས་ལ་སྦྱོར་བ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེས་ནའོ། །དེར་ཐལ། རིགས་དོན་གཞན་དང་ཡོན་ཏན་སོགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་པར་སོ་སོར་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་རིགས་སོགས་ཀྱི། བྱེ་བྲག་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། བ་ལང་གི་སྤྱི་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བ་ལང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་སྤྱི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་བ་ལང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༨

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 75

ཞེས་པའི་སྒྲ་སྤྱི་དང༌། ནོག་སོགས་འདུས་པའི་དོན་སྤྱི་གསལ་བར་སྣང་གི །དེ་ལྟ་བུས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། བ་ལང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྤྱི་དོན་གཞན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བ་ལང་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་རྣམས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་ན། ཁ་དོག་དབྱིབས་ཡིག་རྣམ་པ་ཡིས། །སྟོང་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་སོགས་སུ་སྣང་བའི་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་དེ་ཉིད་དབང་ཤེས་ལའང་སྣང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་སོགས་སུ་སྣང་བ་དེ་ཉིད་རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་མཚུངས་པར་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཉིད་ཡིན་ཡང་དེ་ལྟ་བུ་མིག་སོགས་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་ལ་མཐོང་བ་མེད་དེ། །དེ་ནི་རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་མི་གསལ་བའི་རྣམ་པར་སྣང་བས་ཁྱབ་ཅིང༌། དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ན་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་སྣང་བས་ཁྱབ་ལ། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་རྣམ་པ་གསལ་མི་གསལ་དུ་སྣང་བ་ཐ་དད་པ་གཉིས་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐ་དད་པ་གཉིས་ཡོད་ན་སྐྱོན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། སྣང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་མི་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཐ་དད་ཀྱང༌། ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་ཐ་དད་པར་མ་གྲུབ་ན། བློ་ཐ་དད་པའང་རྙེད་པར་དཀའོ།།གཉིས་པ་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བ་འཛིན་པའི་རྟོག་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་
དང་རིགས་པ་ཅན་པ་དག་ན་རེ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་ཁས་བླངས་དང་འགལ་ཏེ། ཁྱོད་རང་གིས་འཕྲོད་འདུ་དབང་པོའ་ཡུལ་ལས་འདས་པར་ཁས་བླངས་པས། དེ་ལྟ་ན་དབང་པོས་འཕྲོད་འདུ་འཛིན་པ་མེད་ ིཔའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་མཐོང་བ་མེད་པར་གནས་སོ།།
གསུམ་པ་འཕྲོད་འདུ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་ནི། རིགས་པ་ཅན་སོགས་ན་རེ། འཕྲོད་
འདུའི་འབྲེལ་བ་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་སྣལ་མ་དག་ལ་ཡན་ལག་ཅན་སྣམ་བུའི་སྒྲ་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་དང༌། བ་ལང་ལ་རྭ་ཡོད་ཅེས་པའི་སྒྲ་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་ནི་སྣལ་མ་དང་སྣམ་བུ་དང་བ་ལང་དང་རྭ་ལ་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པའི་གཞུང༌། སྣལ་མ་འདི་ལ་སྣམ་བུ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞི་པའི་དོན་ལ།

76 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་དག་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། སྣལ་མ་ལ་སྣམ་བུ། རྭ་ལ་བ་ལང་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ཡང་རིགས་པ་ཅན་པ་ཁྱོད་རང་གིས་བྱས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ན་བ་ལང་ལ་རྭ་ཡོད་ཅེས་གྲགས་ཀྱི་རྭ་ལ་བ་ལང་ཡོད་ཅེས་མ་གྲགས་སོ། །ཞེས་ཚིག་གོང་འོག་ནོར་བའི་སྐྱོན་རྗོད་པར་བྱེད་མོད་ཀྱི་དེས་འཕྲོད་འདུ་ཁེགས་པ་ལ་ཕན་པར་མ་མཐོང་ངོ༌། །ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། སྣལ་མ་འདི་ལ་སྣམ་བུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་འདི་དག་ཀྱང༌། འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པས་སྒྲ་སྦྱོར་བ་པོ་རང་གིས་འདོད་པས་བྱས་པ་ཡིན་ལ། བ་ལང་ལ་རྭ་ཡོད་ཅེས་པའང་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བ་ཁོ་ནའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་རྭ་བ་ལང་ལ་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ་བ་ལང་ཡང་རྭ་ལ་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་ཁྱད་མེད་པས། བ་ལང་ལ་རྭ་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལྟར་རྭ་ལ་བ་ལང་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་བྱེད་དགོས་པ་ལ། བ་ལང་ལ་རྭ་ཡོད་ཅེས་འཇིག་རྟེན་ན་ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱི། རྭ་ལ་བ་ལང་ཡོད་ཅེས་འཇིག་རྟེན་ན་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།
འོ་ན་བ་ལང་ལ་རྭ་ཡོད་ཅེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གང་ཞེ་ན། བ་ལང་ཞེས་བྱ་བའི་ཡན་ལག་
ནི་མགོ་ལ་སོགས་པ་ལྷག་མ་རྣམས་དང་སྟེང་གི་རྭ་བར་རྣམ་པར་ཆད་པར་དམིགས་པ་མེད་ཅིང་བར་མ་ཆད་དུ་དམིགས་པ་ན། དེའི་ཕྱིར་དེ་ཙམ་ལ་འདོད་པས་བ་ལང་ལ་རྭ་ཡོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་སྦྱར་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྣལ་མ་ལ་སྣམ་བུའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ན། གང་གིས་ཡིན་ཞེ་ན། སྒྲ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་བཞི་སྟེ། སྣལ་མ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྣམ་བུ་འདི་བྱེད་དོ་ཞེས་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ནི། སྣལ་མ་རྐྱེན་གྱིས་འདུས་བྱས་པ་ལས་སྣམ་བུ་དེ་ཕྱིས་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུར་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། ཇི་ལྟ་བུར་ཡང་དུས་གཅིག་པའི་སྣམ་བུ་དང་སྣལ་མ་བརྗོད་པ་མིན་པས་འཕྲོད་འདུའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ཏེ། འཕྲོད་འདུ་ནི་དུས་མཉམ་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་སྔར་གྱི་སྣལ་མ་དེ་གང་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། སྣལ་མའི་སྒྲའི་རྟེན་ནི་སྟོན་པ་ན། དེ་
སྣམ་བུ་འདིའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་ནི། འགའ་ཡིས་རྒྱུ་སྣལ་མ་ལ་འབྲས་བུ་སྣམ་བུར་སྒྲོ་བཏགས་པའམ་ཡང་དེའི་ཚེ། སྣམ་བུ་ལས་སྣལ་མ་གཅིག་ནི་བཀར་བར་བྱས་ནས་སྔར་གྱི་སྣལ་མ་དེ་འདིའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་ནི། འབྲས་དུས་ཀྱི་སྣལ་མ་ལ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་སྣལ་མ་ཞེས་སྒྲོ་བཏགས་ནས་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་མིན་ནོ། །སྣལ་མ་བཏགས་ཟིན་པའི་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 77

ཚེ་འདི་སྣམ་བུའོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྦྱར་བ་ནི། སྣལ་མ་ཐག་པ་སོགས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་པ་སྔ་མ་དང་ཕྱི་མ་ཕན་གདགས་བྱ་དང་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཉིད་དམ་དུས་མཉམ་པའི་སྣལ་མ་ཕན་ཚུན་གྲོགས་གྲོགས་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་ཕན་བཏགས་ཏེ། སྣལ་མ་རྣམས་བར་རྣམ་པར་ཆད་པ་མེད་པར་ལིངས་པོ་གཅིག་ཏུ་སྣང་བ་ཉིད་ལ་དེ་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྣམ་བུ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བརྡ་སྦྱར་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཚེ་ཡང༌། དང་པོ་ཡི་གནས་སྐབས་སུ་དོན་དེ་ལ་སྣམ་བུ་ཞེས་པའི་མིང་འདོད་པས་བརྡ་སྦྱར་བ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་གང་ཡིན་པའི་སྒོ་ནས་མིང་དེ་ལས་དོན་དེ་འཁྲུལ་མེད་ཅན་དུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ལ་སྣམ་བུ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
བཞི་པ་རིགས་སོགས་རྫས་གཞན་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་ནི། དངོས་པོ་ལས་ནི་ཐ་དད་པའི་ཞེས་1

སོགས་ཏེ། འདི་དང་སྐབས་གཞན་དུའང་བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་དག་མ་
ཤེས་པ་ལས་གཞུང་གི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བར་མཐོང་བས་འདིར་རིགས་པ་ཅན་དང་བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པའི་ཚུལ་སྒྲུབ་པའི་མཐའ་རགས་པ་དག་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་བྲམ་ཟེ་རྐང་མིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནི་རིགས་པ་ཅན་པ་དང༌། དྲང་སྲོང་གཟེགས་ཟན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་གཟེགས་ཟན་པ་དང༌། འུག་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་བླངས་པའི་ཕྱིར་འུག་ཕྲུག་པ་སྟེ་བྱེ་བྲག་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་མི་མཐུན་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་གྲུབ་པའི་མཐའ་སྤྱི་མཚུངས་པ་ཡིན་པས་འདིར་རགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཐུན་མོང་དུ་འཆད་དོ། །དེ་ཡང་རྒོལ་བ་དེ་དག་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཐམས་ཅད། རྫས་དང་ཡོན་ཏན་ལས་དང་ཕྱིར། །བྱེ་བྲག་འདུ་བ་རྣམ་པ་དྲུག།ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་གཞན་ནི་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲའོ། །དེ་ལ་རྫས་ནི་དགུ་སྟེ། རྐང་མིག་གི་མདོ་ལས། ས་དང༌། ཆུ་དང༌། མེ་དང༌། རླུང་དང༌། ནམ་མཁའ་དང༌། དུས་དང༌། ཕྱོགས་དང༌། བདག་དང༌། ཡིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྫས་དག་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་འབྱུང་ངོ༌། །འདི་དག་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་རྫས་3

ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༩ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༢༡ ཕྲེང་། ༡༩ ནང་དུ་གསལ།
3 གཙང་། ཤོག ༤༣ བ ༣ ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།

78 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རང་ཉིད་ཆོས་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པར་རང་རྐྱ་ཐུབ་ཅིང་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་ཆོས་གཞན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ། ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ། འདུ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྤྱི་ནི། བྱ་བ་དང་ལྡན་པ། ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ། འདུ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་སྟེ་རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ་ཞེས་སོ། །འདུ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཞེས་པ་ནི། རྫས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོན་ཏན་ཐ་དད་པ་དག་ལྷན་ཅིག་འདུ་བའི་རྒྱུ་རྫས་ཡིན་པར་འདོད་པའོ། །རྫས་དེ་དག་ཀྱང་རྟག་པའི་རྫས་དང༌། མི་རྟག་པའི་རྫས་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་རྟག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང༌། ས་ལ་སོགས་པ་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲན་རྣམས་ནི་རྟག་པ་ཡིན་ལ། རྡུལ་ཕྲན་གྱིས་བརྩམས་པའི་རགས་པ་རྣམས་ནི་མི་རྟག་པར་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྩོམ་པའི་ཚུལ་ནི། ཐོག་མ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བ་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རིགས་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཕྲད་པས་ལྡན་པ་ཙམ་སྐྱེད་ཀྱི་རྫས་མི་སྐྱེད་དེ། རིགས་མི་མཐུན་རྣམས་རྩོམ་མེད་ཕྱིར།1

།ཞེས་པ་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་ནོ། །དེའི་
ཕྱིར་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་ལའང༌། སའི་རྫས་དང་ཆུའི་རྫས་ལ་སོགས་པ་རགས་པའི་རྫས་བཞི་ཡོད་ལ། དེའི་སའི་རྫས་ནི་སའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱིས་བརྩམས་ཞེས་སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་སའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལྟ་བུའི་རྡུལ་ཕྲན་རིགས་མཐུན་རྫས་ཐ་དད་པ་དག་ཡུལ་འདབ་འབྱར་དུ་ཕྲད་པ་ན། ཐོག་མར་རྡུལ་ཕྲན་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཕྲད་པའམ་ལྡན་པ་ཞེས་པའི་ཡོན་ཏན་རྡུལ་ཕྲན་དེ་རྣམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྐྱེད་དེ། གཞན་དུ་ན་རྡུལ་ཕྲན་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཕྲད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེའི་འོག་ཏུ་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་སྐྱེ་
བར་འགྱུར་རོ། །བུམ་པ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་དག་ཚོགས་པ་ན་དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མི་སྐྱེ་ན། ཇི་ལྟར་བུམ་པའི་ཡན་ལག་གི་རྫས་ལ་སོགས་པ་རེ་རེ་བ་དག་ལ་བུམ་པའི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པ་ལྟར་ཡན་ལག་དག་ཚོགས་པ་ན་ཡང༌། བུམ་པའི་ཐ་སྙད་མི་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་ཕྲད་པ་ལས་ནི་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་པའི་མིང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༡༠

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 79

ཅན་སྐྱེའོ། །དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ནི་རྡུལ་ཕྲན་ཞེས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་བྱའོ། །རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་ཕྲད་པས་བསྐྱེད་པའམ། ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་ལྟ་བུ་ཡན་ལག་ཅན་གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་ནི་རགས་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱའོ། །དེས་ན་འབྱུང་བ་བཞིའི་རྫས་ཁོ་ནས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྩོམ་པར་ནུས་ཀྱི་རྫས་གཞན་གྱིས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྩོམ་པར་མི་ནུས་ལ། ཡན་ལག་ནི་གསུམ་ཡོད་དེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་བ་དང༌། རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་ཕྲད་པས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་དང༌། རྡུལ་ཕྲན་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཕྲད་པས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་རགས་པའོ། །དེ་དག་ལས་དང་པོ་ནི་ཡན་ལག་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་གཉིས་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གཉིས་ཀའོ། །དེ་དག་གིས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཡང་གསུམ་སྟེ། རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་བས་བརྩམས་པ་དང༌། ཡན་ལག་ཅན་དང་པོས་བརྩམས་པ་དང༌། ཡན་ལག་ཅན་རགས་པས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ནོ། །རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་བ་ནི་ཡན་ལག་ཅན་དང་རགས་པ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་ནི་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ཀྱང་མངོན་སུམ་ལ་མི་སྣང་བས་རྡུལ་ཕྲན་ཞེས་བྱ་བའི་རགས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཡན་ལག་ཅན་རགས་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྡུལ་ཕྲན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཞན་ཡང་རྫས་དགུ་ལས་ནམ་མཁའ་སོགས་ལྔ་ནི། ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བའི་རྫས་ཞེས་བྱའོ། །ས་སོགས་བཞི་ནི། ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་པའི་རྫས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་བ་དག་རྟག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྡུལ་ཡིན་པ་གཞིར་བྱས་ལ། རྒྱུ་ཡོད་ན་རྩོམ་བྱེད་ཡོད་དགོས་པ་ལ་རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་བ་དག་ལ་ནི་རྩོམ་བྱེད་མེད་དེ། གཞན་དུ་ན་ཡན་ལག་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟག་པ་ཡིན་ནོ། །ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་ཡན་ཆད་ནི་རྩོམ་བྱེད་ཀྱིས་བརྩམས་པས་རྒྱུ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པའོ། །ཞེས་སྨྲའོ།།
ཡོན་ཏན་ནི་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་སྟེ། རྐང་མིག་གི་མདོ་ལས། གཟུགས་དང༌། རོ་དང༌། དྲི་དང༌།
རེག་པ་རྣམས་དང༌། གྲངས་དང༌། ཚད་དང༌། སོ་སོ་བ་དང༌། ལྡན་པ་དང༌། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང༌། གཞན་དང་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང༌། བློ་རྣམས་དང༌། བདེ་བ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་དག་དང༌། འདོད་པ་དང༌། སྡང་བ་དག་དང༌། འབད་པ་ནི་ཡོན་ཏན་དག་གོ །ཞེས་འབྱུང་ཞིང༌། སློབ་

80 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས། དང་གི་སྒྲ་ལས་ལྕི་བ་ཉིད་དང༌། སྣུམ་པ་དང༌། འདུས་བྱས་པ་དང༌། ཆོས་དང༌། ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང༌། སྒྲ་རྣམས་གཟུང་ངོ༌།1

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། སྐབས་གཞན་དུ་དྲོ་བ་
དང་གཤེར་བ་ཡང་ཡོན་ཏན་དུ་བཤད་པས་དེ་ལྟར་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིའོ། །ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། རྫས་ལ་བརྟེན་པ། ཡོན་ཏན་གཞན་དང་མི་ལྡན་པ། འདུ་བའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་པ། ལྟོས་པ་མེད་པ་སྟེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། རྫས་ལ་བརྟེན་པ། ཡོན་ཏན་གཞན་དང་མི་ལྡན་པ། འདུ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ན་ཡང་དེའི་རྒྱུ་མེད་པ། ལྟོས་པ་མེད་པ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ་ཞེས་སོ།2

།ལྟོས་པ་མེད་པ་
ནི་རྟགས་ལ་མི་ལྟོས་པའོ། །དེ་ཡང་ཡོན་ཏན་ནི་རྫས་ཀྱི་རྟགས་ཡིན་ལ། རྫས་ནི་རྟགས་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་ལས་རྫས་སུ་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པས་རྫས་སུ་བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོན་ཏན་ལ་ནི་ཡོན་ཏན་གཉིས་པ་མི་བརྟེན་པ་ཡོན་ཏན་ནི་རྟགས་ཁོ་ནའོ།།
འོ་ན་ཡོན་ཏན་གང་རྫས་གང་གི་ཡོན་ཏན་ཡིན། ཡོན་ཏན་གང་དང་ལྡན་པས་རྫས་གང་དུ་
དཔག་པར་བྱ་ཞེ་ན། གཟུགས་ནི་མིག་གི་གཟུང་བྱ་སྟེ། །རྫས་ས་ཆུ་མེ་གསུམ་ལ་གནས་སོ། །རོ་ནི་ལྕེ་དབང་གི་གཟུང་བྱ་སྟེ། ས་དང་ཆུ་ལ་གནས་སོ། །དྲི་ནི་སྣའི་དབང་པོའ་གཟུང་བྱ་སྟེ་སའི་ཡོན་ ིཏན་ནོ། །རེག་ནི་ལུས་ཀྱི་དབང་པོའ་གཟུང་བྱ་སྟེ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ལ་གནས་སོ། །གྲངས་ནི། གཅིག་ ིལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་སྟེ། དེ་ཡང་རྫས་གཅིག་དང༌། རྫས་དུ་མ་པ་ཡིན་ལ། གྲངས་གཅིག་ནི་རྫས་གཅིག་དང༌། གྲངས་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ནི་རྫས་དུ་མའོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན། བུམ་པ་གཅིག་ནི་བུམ་པ་ཡང་མ་ཡིན། བུམ་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཡང་མ་ཡིན། བུམ་པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་ཅིང་ཟླ་མེད་པའི་བུམ་པ་ལ་བུམ་པ་གཅིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ། སྒྲ་དེའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང༌། བུམ་པ་གཅིག་གོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའོ་ཞེས་འདོད་ཅིང་གཉིས་དང་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དེས་རིགས་སྒྲེའོ།།
གྲངས་དེ་ཡང་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྫས་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ལ། གཟུགས་ཅན་ཁོ་ན་ལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༧༡༡ ཕྲེང་། ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༩༢ ཕྲེང་། ༡༥

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 81

འདུའི། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་མི་འདུ་བའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དེ། ཞི་བ་འཚོས། གླང་པོ་སོགས་ལས་ཐ་དད་པའི། །གྲངས་ནི་སྣང་བར་ཁྱོད་འདོད་དེ།1

།ཞེས་
སོ། །བོངས་ཚོད་དམ་ཚད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། རྫས་གང་ལ། ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་སྟེ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཆེན་པོ་དང༌། ཆུང་ངུ་དང༌། རིང་པོ་དང༌། ཐུང་ངུའོ། །ཆེན་པོ་ནི་གཉིས་ཏེ། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པའོ། །རྟག་པའི་ཆེན་པོ་ནི། ནམ་མཁའ། དུས། ཕྱོགས། བདག་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པའི་ཆེན་པོའོ། །མི་རྟག་པའི་ཆེན་པོ་ནི། རྡུལ་ཕྲན་གསུམ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་རགས་པ་ཡན་ལག་གྱི་རྫས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །ཆུང་ངུ་ཡང་གཉིས་ཏེ། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པའོ། །རྟག་པའི་ཆུང་ངུ་ནི། རྡུལ་ཕྲན་ཡིད་ལ་ཟླུམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །མི་རྟག་པའི་ཆུང་ངུ་ནི། རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོའ་ཡོན་ ིཏན་ནོ། །རྡུལ་ཕྲ་རབ་གསུམ་ཡན་ཆད་འབྱར་བའི་རྫས་ལ་རིང་པོའ་ཡོན་ཏན་ལྡན་ལ། རྡུལ་ཕྲན་ ིགཉིས་འབྱར་བའི་རྫས་ལ་ཐུང་ངུའི་ཡོན་ཏན་མི་རྟག་པ་བརྟེན་ཅིང༌། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་བ་ལ་རྟག་པའི་ཐུང་ངུ་བརྟེན་པར་འདོད་ལ། ནམ་མཁའ་སོགས་ལ་རིང་ཐུང་གི་ཡོན་ཏན་བརྟེན་པར་མ་བཤད་དོ། །གལ་ཏེ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གསུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྡན་པའི་ཆེན་པོ་དང་རིང་པོ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་དང༌། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཆུང་ངུ་དང་ཐུང་ངུ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་གང་ལས་ཤེས་ཞེ་ན། ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་རིང་པོ་འོན་ཅིག །རིང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆེན་པོ་འོན་ཅིག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་མཐོང་བ་ལས་ཤེས་ལ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་དེའི་ཆུང་ངུ་དང༌། ཐུང་ངུ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་དེ་དག་མཐོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་བོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
མདོར་ན་ཆེ་ཆུང་སོགས་ཚད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི་བུམ་པ་ལ་མཚོན་ན། བུམ་པའི་ཆེན་པོ་བུམ་
པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། བུམ་པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པ། བུམ་པ་ལ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ། བུམ་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང༌། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ལ་འདོད་དོ། །བུམ་པ་ལ་ཆེན་པོའ་ཡོན་ཏན་མེད་ན་ཆེན་པོའི་སྒྲ་ ིའཇུག་པ་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་བས་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་ཡང་བུམ་པ་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པར་བུམ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༦༡ ཕྲེང་། ༩

82 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

འཛིན་རྟོག་པ་དང༌། བུམ་པ་ཆེན་པོར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གཟུང་བྱ་ཐ་དད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འགྲུབ་བོ་ཞེས་སྨྲ་ཞིང༌། དེས་གཞན་དག་ཀྱང་མཚོན་པར་བྱའོ། །འོ་ན་རྡུལ་ཕྲན་གསུམ་པ་ཡན་ཆད་ལ་ཆེན་པོའ་ཡོན་ཏན་ལྡན་ན། སྐྱུ་རུ་ར་སོགས་ལ་སྐབས་འགར་ཆུང་ངུའི་སྒྲ་འཇུག་པ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ནི་ ིཆོས་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་ཆུང་ངུའི་སྒྲ་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། བཏགས་པའི་སྒྲ་དག་ལ་ནི་རྒྱུ་མཚན་དངོས་པོ་པ་ཡོད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ལ། སྒྲ་དེ་དོན་དེ་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་ན་དོན་དེ་ལ་སྒྲ་དེ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་དངོས་པོ་པ་ཡོད་དགོས་སོ། །སོ་སོ་བ་ཞེས་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། ཞི་བ་འཚོས་གང་ཞིག་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པ། །སོ་སོ་བར་བརྗོད། ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་སྟེ། བུམ་པ་སྣམ་བུ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། བུམ་པ་དང་སྣམ་བུའི་ཆོས་སུ་གྱུར་པ་བུམ་སྣམ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ཞིང༌། གཉིས་ཀ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པ། བུམ་སྣམ་གཉིས་ཀ་ལ་ལྡན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང༌། བུམ་སྣམ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སོ་སོ་བར་འབྱེད་པའི་སྒྲ་བློའ་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང༌། སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། འདི་མེད་ན་བུམ་སྣམ་སོགས་ ིསོ་སོ་བར་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
ལྡན་པ་ནི། གང་ཕྲད་པའི་རྫས་རྣམས་ཕྲད་པའམ་བར་མེད་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་
སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་ཅིང༌། ཕྲད་པའི་རྫས་དེ་དང་དེ་བར་མེད་པར་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའོ། །དཔེར་ན་སྣམ་བུ་ལ་ཡོད་པའི་སྣལ་མ་ཕན་ཚུན་འདབ་འབྱར་དུ་གནས་ཤིང་ཕྲད་པ་དག་ལ་བར་མེད་པར་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི། སྣལ་མ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་ཕྲད་པའི་ལྡན་པ་སྣལ་མ་དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ་སྣལ་
1

མ་དེ་དག་ཕྲད་པ་ལས་བར་མེད་དུ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་དོན་གཞན་མི་སྐྱེ་ན་སྣལ་མ་རྣམས་མ་ཕྲད་པ་ནའང་བར་མེད་པར་འཛིན་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་སྣལ་མ་རྣམས་ཕྲད་པ་ན་བར་མེད་དུ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་དོན་གཞན་སྐྱེ་ག་ལ་དགོས། སྣལ་མ་རྣམས་ཕྲད་པ་ཉིད་སྣལ་མ་རྣམས་བར་མེད་པར་འཛིན་པའི་རྒྱུའོ་ཞེ་ན། སྣལ་མ་རྣམས་ཕྲད་པ་ཉིད་སྣལ་མ་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་ཏེ། སྣལ་མ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང༌། སྣལ་མ་རྣམས་ཕྲད་པའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་བྱ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་བར་མེད་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་རྫས་རྣམས་ཀྱི་ཕྲད་པ་ནི་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། གཞན་ 1 ཞོལ། ཤོག ༥༨ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༤༦ ན ༥ གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ་སྣལ་དེ་དག་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 83

ཡང་རྫས་རྣམས་ཕྲད་པའི་ལྡན་པ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་ན། ས་ཆུ་སོགས་རྒྱུ་རྐྱེན་རྣམས་ཕྲད་པ་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་ལ་མ་ཕྲད་པ་ན་མི་སྐྱེད་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་དོ། །དེ་བས་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་རྣམས་ཕྲད་པ་ནི་དངོས་པོར་གྲུབ་པས་རྒྱུ་རྐྱེན་རྣམས་ཀྱི་ལྡན་པ་འབད་མེད་དུ་འགྲུབ་བོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།།
རྣམ་དབྱེ་ནི། རྫས་གང་སྔར་མ་བྱེ་བ་ལས་ཕྱིས་བྱེ་བར་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་ཕྲད་པ་ཞིག་
པའམ། ཕན་ཚུན་བྱེ་བར་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། བྱེ་རྒྱུའི་ཆོས་དེ་དག་ལས་མ་གཏོགས་ཤིང༌། དེ་དག་གི་ཆོས་ཀྱང་ཡིན་པ་ཞིག་ཏུ་འདོད་ལ། འདི་མེད་ན་སྔར་བར་མེད་པའི་རྫས་གཉིས་ཕྱིས་བྱེ་བ་ན་བར་དང་བཅས་པར་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །སོ་སོ་བ་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྣམ་དབྱེ་ནི་རྫས་ཕན་ཚུན་སྔར་ཕྲད་པ་ལས་ཕྱིས་བྱེ་བ་ཞིག་དགོས་ལ། སོ་སོ་བ་ནི་དང་པོ་ནས་རྫས་སོ་སོར་ཡོད་ཅིང་མ་ཕྲད་པ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །གཞན་དང་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ལ། གཞན་ནི་ཀ་བུམ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། གང་གི་ཚེ་ཀ་བུམ་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་ན་བུམ་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཀ་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞན་ནོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་བུམ་པའི་ཆོས་བུམ་པ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའོ། །གཞན་མིན་པ་ནི་དེ་འདྲའི་ཚེ། བུམ་པ་དེ་ཉིད་ལ་བུམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་1

གཞན་མིན་པར་
འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང༌། ཤེས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་སྟེ་བུམ་པའི་ཆོས་བུམ་པ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའོ། །དེས་ཐམས་ཅད་ལ་མཚོན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
འདི་དག་ཀྱང་གཟུགས་ཅན་ཁོ་ནའི་ཆོས་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་རུང་དུ་འདོད་དེ།
རྐང་མིག་གི་མདོ་ལས། གྲངས་དང༌། ཚད་དང༌། སོ་སོ་བ་ཉིད་དང༌། ལྡན་པ་དང༌། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དག་དང༌། གཞན་ཉིད་དང༌། གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དག་དང༌། ལས་རྣམས་ནི་གཟུགས་ཅན་དང་འདུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མིག་གི་གཟུང་བྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །བློ་ནི་ཤེས་པ་སྟེ། རྐང་མིག་གི་མདོ་ལས། བློ་དང་དམིགས་པ་དང་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་མཚན་གཞི་ནི་འཇུག་ཤེས་ལྔ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོས་རིག་པར་མི་འདོད་ཀྱི། བློ་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བར་འདོད་དེ། ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས། དེ་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནའང༌། 1 ཞོལ། ཤོག ༥༨ བ ༥ བུམ་པ་ལ་ལྟོས་མེད་གཞན་མིན་པར་

84 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གཞན་དག་གིས་རང་རིག་པའི་ངོ་བོར་ནི་མི་འདོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་བློ་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ་1

ཞེས་སོ། །བདེ་བ་ནི་སིམ་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ནི་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དང༌། འདོད་
པ་ནི་ཆགས་པ་དང༌། སྡང་བ་ནི་ཞེ་སྡང་དང༌། འབད་པ་ནི་རྩོལ་བ་སྟེ། འདི་དག་ཀྱང་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པ་བེམ་པོར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཤེས་པ་ཡིན་ན་མིག་གིས་གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་བ་མཐོང་བའི་ཚེ་ཕྱིའི་གཟུགས་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་དང་ནང་དུ་སིམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ནའང༌། རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཤེས་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་བེམ་པོ་ཡིན་ན་རང་རིག་གིས་མྱོང་བ་མི་འཐད་ཅིང༌། དུས་མཉམ་པའི་ཤེས་པའང་མེད་ན་གང་གིས་རིག་པར་བྱེད། གཞན་ཡང་བེམ་པོ་ཡིན་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་བ་ཐུན་མོང་དུ་མྱོང་བར་ཇི་ལྟར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། བདེ་སྡུག་ནི་བདག་ལ་འདུ་བའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་བདག་ལས་རྒྱུད་གཞན་གྱི་གང་ཟག་གིས་ཐུན་མོང་དུ་མྱོང་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་ལ། བདག་ལ་འདུ་བའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་རིག་པར་བྱེད་པས་རིག་བྱེད་མེད་པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲའོ། །ལྕི་བ་ནི་ཡན་ལག་ཅན་ཆོས་གསུམ་ལྡན་རགས་པའི་རྫས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གང་གི་མཐུས་འཐུར་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་འདྲེན་པའོ། །གཤེར་བ་ནི་རླན་པའི་ངོ་བོ་ཆུའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཞིང༌། དྲོ་བ་ནི་མེའི་ཡོན་ཏན་དང༌། སྣུམ་པ་ནི་མར་ལ་སོགས་པ་ས་དང་ཆུ་ཕྲད་པའི་རྫས་འགའ་ཞིག་གི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ལ། ཡོན་ཏན་དེ་དག་ཀྱང་ཡོན་ཏན་ཅན་དག་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་ཐ་དད་པའི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།འདུས་བྱས་པ་ནི་གསུམ་སྟེ། ཤུགས་དང༌། བག་ཆགས་དང༌། གནས་པ་འཇིག་
པའོ། །ཤུགས་ནི། ས་ཆུ་མེ་རླུང་ཡིད་དེ་ལུས་ཅན་གྱི་རྫས་ལྔ་པོ་ལ་འབད་པས་རྩོམ་པའི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་པ་ལས་སྐྱེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་མདའ་འཕངས་པའི་ཚེ་འབད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་མདའ་བར་དུ་མི་ལྟུང་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་མདའ་དང་མདའ་འཕེན་པའི་འབད་རྩོལ་སོགས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའོ། །བག་ཆགས་ནི་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང༌། འབྲས་བུ་ཤེས་པ་སྐྱེད་པར་ནུས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའོ། །དེ་ཡང་སྔར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༧༤༠ ཕྲེང་། ༡༢

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 85

མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དག་ལ་ཕྱིས་དྲན་པ་སྐྱེ་བའི་རྟགས་ལས་ཡོད་པར་གྲུབ་སྟེ། མཐོང་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་བག་ཆགས་མ་བཞག་ན་ཕྱིས་དྲན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །གནས་པ་འཇིག་པ་ནི། ལུས་ཅན་གྱི་རྫས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གང་ཞིག །འབད་པས་གཞན་དུ་གནས་པར་བྱེད་ཀྱང་འབད་པ་བཏང་བ་ན་དེ་ཞིག་ནས་སྔར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གནས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ཏ་ལའི་ལོ་མ་སོགས་ཡུན་རིང་པོར་བལྟབ་པ་འབད་པས་བརྐྱང་ཡང༌། འབད་པ་བཏང་བ་ན་སྔར་བལྟབ་པ་དང་མཐུན་པར་གནས་པར་འགྱུར་བའི་བྱེད་པ་པོ་ལྟ་བུའོ།།
ཆོས་ནི། ཁྲུས་དང༌། དབང་བསྐུར་བ་དང༌། སྨྱུང་བར་གནས་པ་དང༌། བླ་མའི་ཁྱིམ་དུ་
གནས་པས་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་དང༌། ནགས་སུ་གནས་པ་དང༌། མཆོད་སྦྱིན་དང༌། སྦྱིན་སྲེག་དང༌། སྦྱིན་པ་སོགས་ལས་མ་མཐོང་བའི་འབྲས་བུ་བདེ་བ་སྟེར་བར་བྱེད་པའི་ལས་སོ། །གང་ཆོས་སུ་བཤད་པའི་ལས་རྣམས་ལས་ལྡོག་པ་མ་མཐོང་བའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་སྟེར་བར་བྱེད་པའི་ལས་ནི་ཆོས་མ་ཡིན་པའོ། །དེ་དག་ལས་བློ་དང༌། བདེ་སྡུག་དང༌། འདོད་སྡང་དང༌། ཆོས་ཆོས་མིན། འདུས་བྱས། འབད་རྩོལ་ཏེ་དགུ་ནི་བདག་ཁོ་ནའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ལ། བློ་ལྔ་སོ་སོར་བགྲངས་པས་བདག་གི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གསུམ་དང༌། འདུས་བྱས་གསུམ་སོ་སོར་བགྲངས་པས་བཅོ་ལྔར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་བདག་ནི་ལུས་དབང་བློ་གསུམ་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་རྫས། བློ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་ཅིང༌། ཡོན་ཏན་དེ་རྣམས་རང་ལ་འདུ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ། སེམས་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ། མི་འཇིག་པ། ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པར་འདོད་ལ། སྐྱེས་བུ་དང་གང་ཟག་ཀྱང་དེའི་རྣམ་གྲངས་སོ།།
བདག་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། གལ་ཏེ་བདག་དེ་ལྟ་བུ་མེད་པར་གྱུར་ན། དེའི་ཚེ་ཤི་
ནས་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་དེ་སུ་ཡིན། གཞན་གྱིས་བྱས་པ་གཞན་གྱིས་ལོངས་སྤྱོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཟོས་ཤིང་མ་བྱས་པ་དང་ཕྲད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་ཟ་བ་པོར་གྱུར་པའི་བདག་ངེས་པར་བརྟག་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་བདག་རྟག་པ་ཡིན་ན་ལས་བྱེད་པ་དང་འབྲས་བུ་མྱོང་བར་ཇི་ལྟར་འཐད། དེར་མ་ཟད་བདག་རྟག་པ་སྐྱེ་བ་དང་འཆི་བར་ཡང་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། བདག་རང་གི་ངོ་བོས་ལས་བྱེད་ཅིང་འབྲས་

86 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བུ་ལོངས་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཤེས་པ་དང་འབད་པ་དང་བྱེད་པར་འདོད་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་འདུ་བའི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་གིས་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ལས་བྱེད་པ་ལ་བདག་གིས་ལས་བྱེད་པར་བརྗོད་ཅིང༌། བདག་ལ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་འདུ་བ་ཉིད་བདག་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བདག་ལ་འདུ་བའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་བ་ཉིད་བདག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་དོན་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ལྷ་སྦྱིན་ནམ་ཡང་གཟུགས་ལ་ལྟ་བར་མི་འགྱུར་རོ།།
ལྷ་དང་མི་ལ་སོགས་པའི་རིས་མཐུན་ཁྱད་པར་ཅན་དང༌། ལུས་དང་དབང་པོ་དང༌། བློ་
དང༌། ཚོར་བ་སྔ་ན་མེད་པ་དག་དང་འབྲེལ་བ་བདག་ལ་གསར་དུ་འདུས་པ་ནི་བདག་དེའི་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ། །དེ་ཡང་ལུས་དང༌། དབང་པོ་དག་ཕྲད་པ་ནི་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། ལྡན་པ་དེ་ཡང་བདག་ལ་ལྡན་ཞིང༌། བློ་ལ་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་དག་འདུ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བདག་ལ་འདུ་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ལྡན་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། མ་མཐོང་བའི་ལས་ཀྱིས་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པའི་རྣ་བའི་བུ་ག་ནི་བདག་དང་ལྡན་ལ། དེ་དང་ཡང་ནམ་མཁའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣ་བ་ལྡན་པ་ལྟ་བུའོ། །སྔོན་ཉེ་བར་བླངས་པའི་ལུས་དང་དབང་པོ་དང་བློ་དང་ཚོར་བ་རྣམས་དང་བྲལ་བ་ནི་བདག་འདིའི་འཆི་བར་བརྗོད་དོ། །བདག་དེའི་གསོན་པ་ནི། ལུས་དང་བཅས་པ། ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ལས་གསོག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཡིད་དང་ལྡན་པ་གང་ཡིན་པའོ། །འཚེ་བ་ནི། བདག་ལ་འདུས་པའི་མིག་དང་ལུས་ལ་སོགས་པ་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར་བདག་འདི་ལ་འཚེ་བར་རྟོག་ཅིང་བརྗོད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུའི་རྟེན་དང༌། འབྲས་བུ་བྱེད་པ་པོ་བདག་ལ་འདུས་པ་དག་ལ་གནོད་པ་ནི། བདག་ལ་གནོད་ཅིང་འཚེ་བའི་དོན་ནོ། །གལ་ཏེ་བདག་རྟག་པ་ཡིན་པས་བདག་ལ་ལུས་དང་དབང་པོ་གསར་དུ་འདུ་བ་དང༌། སྔར་ཡོད་འབྲལ་བ་སོགས་མི་རུང་ན། ནམ་མཁའི་ཁམས་ལ་ཡང་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་འདུ་འགོད་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་རོ།།
གཞན་ཡང་རིགས་པ་འདི་ལྟ་བུས་བདག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། བདག་ཅེས་པའི་ཚིག་ཆོས་
ཅན། ལུས་དབང་ཡིད་བློ་ཚོར་བའི་ཚོགས་ལས་མ་གཏོགས་པ་གཅིག་བརྗོད་དེ། གཅིག་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བུམ་པའི་སྒྲ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཏེ། འདིས་ནི་བདག་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 87

རང་རྐྱ་བར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །ཡང་གསོན་ལུས་ཆོས་ཅན། བདག་དང་བཅས་ཏེ། སྲོག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། རྟགས་འདིའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་གཞུང་ལས་རྒྱས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་བས་འདིར་མ་བྲིས་སོ། །གཞན་ཡང་རྣ་བ་མ་ཕུག་པ་ན་རེ། མངོན་རྗེས། ཉེར་འཇལ། སྒྲ་དྲན་པ། ངོ་ཤེས་དྲན་པའམ་གྲུབ་པས་མཐོང་བ། གཙུག །ཐེ་ཚོམ། ཕྱིན་ཅི་ལོག །མ་ངེས་པ། རྨི་ལམ། རྨི་ལམ་གྱི་མཐའི་ཤེས་རབ་སོགས་ཆོས་ཅན། ལུས་དང་དབང་པོ་དང་བློ་ལས་ཐ་དད་པའི་རིག་པར་བྱེད་པས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུ་ལ་རག་ལས། སྐྱེ་བ་དང་ལྡན། སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དང་ལྡན། རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དང༌། ཤིན་ཏུ་མྱུར་བ་དང༌། འཇིག་པ་དང༌། འདུས་བྱས་བསྐྱེད། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱི་སེམས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པས་བདག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ། བྱེ་བྲག་པའི་སྟོན་པ་བདེ་བྱེད་བདག་པོ་ནི། འདོད་པ་དང་སྡང་བ་སོགས་ཆོས་ཅན། འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ཏེ། དངོས་པོ་ཡོད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་སོགས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འདོད་སྡང་སོགས་ལ་རྟེན་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་ནས་རྟེན་དེ་རྫས་གཞན་བརྒྱད་པོ་ཡིན་པར་བཀག་པ་ན། འདོད་སྡང་སོགས་ལ་རྫས་གཞན་བརྒྱད་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་རྟེན་ཡོད་པར་འགྲུབ་པས་བདག་ཡོད་པར་འགྲུབ་བོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
ཡང་གསལ་བྱེད་པ་ན་རེ། ལྷ་སྦྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་སོགས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་གཅིག་
དང་དུ་མ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་གཅིག་ཡོད་དེ། བདག་གིས་ཞེས་པའི་ཤེས་པས་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གར་མཁན་གྱིས་སྨིན་མ་བསྐྱོད་པ་ན་འདིར་འདུས་པའི་མི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གོས་འཕང་བར་བྱའོ་ཞེས་བརྡ་ཆད་བྱས་པ་ན། སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱིས་གོས་འཕང་བར་བྱའོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་དུ་མའི་རྒྱུ་གར་མཁན་གྱིས་སྨིན་མ་བསྐྱོད་པ་གཅིག་པུ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །རྟགས་འདིས་གཟུགས་སོགས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་གི་རྒྱུ་གཅིག་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་ན། རྒྱུ་གཅིག་པོ་དེ་ཡང་བདག་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པས་བདག་ཡོད་པར་གྲུབ་བོ། །ཞེས་ཟེར་ཏེ། རིགས་པ་འདི་དག་གི་ཚུལ་སྒྲུབ་ཚུལ་སོགས་རྒྱས་པར་ནི་ཆེས་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ།།
གཞན་ཡང་བདག་དེ་ནི་བཅིངས་ཐར་གྱི་གཞིར་ཡང་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གང་གི་
ཚེ། ཤེས་པ་དང༌། འབད་པ་དང༌། བྱེད་པར་འདོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྲིད་དུ་བདག་ལ་འདུ་ཤིང༌།

88 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དེ་དག་གིས་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ལས་བསགས་པ་ན། ཆོས་ལས་ནི་བདེ་བ་འབྱུང་ཞིང༌། དེ་ལས་འདོད་ཆགས་འཕེལ་ལ། ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལས་ནི་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་ཞིང༌། དེ་ལས་ཞེ་སྡང་འཕེལ་ཏེ། བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོའ་འཁོར་བར་འཁོར་ཞིང་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་བདག་ལ་ ིདབང་ཡིད་སོགས་འདུས་ནས་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ལས་གསོག་པ་ནི་བདག་མ་མཐོང་བས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང༌། བདག་ལུས་དང༌། དབང་པོ་དང་བློ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་པ་ལ་དེ་དག་བདག་ལ་འདུ་བའི་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པར་འཁྲུལ་ཏེ། བདག་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ལས་གསོག་པ་ཡིན་གྱི། གང་གི་ཚེ་བླ་མའི་མན་ངག་ལས་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམས་ཏེ། བདག་དབང་སོགས་རྣམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཤེས་ནས་བདག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་ཞིང་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་གི་རང་བཞིན་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ན། བདག་ནི་ཁྱབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཡང་བྱེད་པ་མེད་པར་ཤེས་ཏེ། ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ལས་གང་ཡང་གསོག་པར་མི་བྱེད་ཅིང༌། ལས་གསར་པ་མ་བསགས་ཤིང༌། རྙིང་པ་ཟད་པས་སྔར་བླངས་པའི་ལུས་དང་དབང་པོ་དང་བློ་དང་བདེ་སྡུག་འདོད་སྡང་སོགས་བདག་དང་བྲལ་ཞིང༌། གསར་པའི་ལུས་དང་དབང་པོ་སོགས་མ་བླངས་པས། བུད་ཤིང་ཟད་པའི་མེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་ཆད་དེ་བདག་འབའ་ཞིག་ཏུ་གནས་པར་གྱུར་པ་1

ན་ཐར་པ་ཐོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བཅིངས་པ་དང་ཐར་པའི་བདག་གི་རྣམ་པར་
བཞག་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་སྨྲས་ཏེ། ལུས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ནི། །ཐམས་ཅད་སྤངས་ནས་དྲི་མེད་པའི། །ཡོངས་སུ་འདའ་བར་དེ་འགྲོ་སྟེ། །ཤིང་ཟད་པ་ཡི་མེ་བཞིན་ནོ།2

།ཞེས་དང༌། བློ་སོགས་
བདག་གི་ཡོན་ཏན་བཅད། །དྲུངས་ནས་ཕྱུང་བའི་རྣལ་འབྱོར་ལ། །ཡིད་ལ་བདག་ཅེས་སྨྲས་པ་ནི། །བྱེ་བྲག་པ་ཡི་ཐར་པར་ཤེས།3

།ཞེས་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །སྒྲ་ནི་མཉན་པར་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ནམ་མཁའ་ཁོ་ནའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་4

གྱི་རྫས་གཞན་ལ་ནི་མི་བརྟེན་ནོ། །འདི་ཅིས་མངོན་ཞེ་ན། གང་
སྐྱེ་འཇིག་དང་ལྡན་པ་དེ་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་མར་མེ་ལ་སོགས་པ་བཞིན། སྒྲ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༦༢ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༤༩ བ ༢ གནས་པར་གྱུར་ན་ཐར་པ་ཐོབ་ཅེས་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༩༤ ཕྲེང་། ༡༨ ནང་དུ་གསལ།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༦༢ ཕྲེང་། ༡༢
4 གཙང་། ཤོག ༤༩ བ ༤ ཡོན་ཏན་གྱི་རྫས་གཞན་ལ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 89

ཡང་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་སྒྲ་རྫས་ཞིག་ལ་བརྟེན་པར་གྲུབ་ལ། ནམ་མཁའ་ལས་གཞན་པའི་རྫས་ལ་བརྟེན་པ་ཁེགས་པ་ན། ནམ་མཁའ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ལ་བརྟེན་པ་ཇི་ལྟར་ཁེགས་ཤེ་ན། ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྟེན་ན་ས་སོགས་གང་ཡོད་དུ་སྒྲ་ཡོད་དགོས་པ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ས་སོགས་བཞི་ལས་ལོགས་སུ་ཆད་པར་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་གི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང། བདག་གཞན་དུ་མས་ཐུན་མོང་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱོགས་དུས་ཡིད་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་ཏེ། རྣ་བས་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འོ་ན་དུས་ཀྱི་རྫས་ལ་ཡོན་ཏན་གང་ཞེ་ན། རྐང་མིག་གི་མདོ་ལས་འཕྱི་བ་དང༌། སྔ་བ་དང༌། ཅིག་ཅར་བ་དང་ཅིག་ཅར་བ་མ་ཡིན་པ་དང༌། ཡུན་རིང་བ་དང་མྱུར་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་དུས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་ལོ་དང་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་ལ་སོགས་པས་རྫས་ཐ་དད་ཅིང༌། ཡུན་རིང་བའོ་མྱུར་བའོ་སྙམ་པ་སོགས་སུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ནི་ཡུན་རིང་བ་དང་མྱུར་བ་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་གང་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེན་དེ་ལ་དུས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ཡུན་རིང་ཐུང་མྱུར་བུལ་སྔ་ཕྱི་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟགས་ལས་དུས་ཀྱི་རྫས་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་བྱའོ།།འོ་ན་ཕྱོགས་ཀྱི་རྫས་ཇི་ལྟ་བུ། དེ་ལ་ཡོན་ཏན་གང་བརྟེན་ཞེ་ན། འདི་ཤར་རོ་སྙམ་པ་ནས་
འདི་སྟེང་ངོ་འོག་གོ་སྙམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་བཅུའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ནི་ཤར་ལ་སོགས་པར་བརྗོད་ལ། དེ་དག་ལུས་ཅན་གྱི་རྫས་གང་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེན་དེ་ལ་ཕྱོགས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཤར་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་གཞན་དུ་དོན་གང་གིས་སྒྲུབ་ཅེ་ན། ཤེས་པ་རྫས་ཐ་དད་པའི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡིད་ཀྱི་རྫས་ནི་ཇི་ལྟ་བུ། རྟགས་གང་གིས་དཔག་པར་བྱ་ཞེ་ན། དབང་པོ་ལྔ་དང་ཡུལ་ལྔ་ཕྲད་པ་ཅིག་ཅར་ཉེ་ཡང༌། ཤེས་པ་ལྔ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བའི་རྟགས་ལས། དབང་པོ་དང་དོན་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་ལ་ཡིད་ཅེས་བརྗོད་དོ་ཞེས་སྨྲས་སྟེ། རྐང་མིག་གི་མདོ་ལས། ཤེས་པ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྟགས་སོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ༌། །དེ་ཡང་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ལུས་ཅན་གྱི་རྫས་རྟག་པར་འདོད་ལ། རྣ་བའི་སྒོར་ཞུགས་དུས་མིག་གི་སྒོར་མ་ཞུགས་པ་ལ། སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཉི་ཚེ་བར་འདོད་དོ། །དོན་

90 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དེ་དག་ཀྱང་ཞི་བ་འཚོས། འཇིག་པ་ལ་སོགས་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས། །སྒྲ་རྣམས་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ཡིན། །དེ་ནི་ནམ་མཁར་འགྱུར་བ་མིན། །ཞེས་དང༌། གང་ལས་མཚན་ཉིད་མི་འདྲའི་རྒྱུ། །དེ་ནི་དུས་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད། །ཤར་དང་གཞན་སོགས་བློ་རྣམས་ལས། །ཕྱོགས་ཉིད་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་ཡིན། །ཤེས་པ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ལས། །ཡིད་ཀྱང་རྗེས་སུ་དཔག་པར་འདོད།1

།ཅེས་སོགས་རྩ་
འགྲེལ་གྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་དོ། །རྫས་དགུ་དང་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཕན་ཚུན་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཚུལ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ད་ནི་ཚིག་གི་དོན་ལྷག་མ་དག་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ལས་ནི་ལྔ་སྟེ། རྐང་མིག་གི་
མདོ་ལས། འདེགས་པ་དང༌། འཇོག་པ་དང༌། བརྐྱངས་པ་དང༌། བསྐུམས་པ་དང༌། འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ནི་ལས་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་འདེགས་པ་ནི། སྟེང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྡན་པ་དང༌། འོག་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་2

ལས་སྐྱེས་ཤིང༌། འོག་ནས་སྟེང་དུ་འདྲེན་པའི་བྱ་བ། འདེག་བྱ་དང༌།
འདེགས་བྱེད་གཉིས་ཀ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའོ། །སྟེང་གི་རྣམ་དབྱེ་དང་འོག་གི་ལྡན་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་གཞག་བྱ་དང༌། འཇོག་བྱེད་གཉིས་ཀ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པ་སྟེང་ནས་འོག་ཏུ་འབབ་པའི་བྱ་བའི་ངོ་བོ། སྐྱེས་བུའི་རྩོལ་བ་ལ་སྐྱེས་པ་ནི་འཇོག་པའོ། །བསྐུམ་པ་ནི། དཔུང་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྫས་དྲང་པོ་འཁྱོག་པོ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱུར་གྱུར་པ་སྟེ། བསྐུམ་བྱ་དང་སྐུམ་བྱེད་གཉིས་ཀ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ལས་སོ། །བརྐྱང་བ་ནི། གང་གི་མཐུས་རྐང་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྫས་འཁྱོག་པོར་གནས་པ་དྲང་པོ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། བརྐྱང་བྱ་དང་རྐྱོང་བྱེད་གཉིས་ཀ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་བྱ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའོ།།
འགྲོ་བ་ནི། འགྲོ་བྱ་དང་འགྲོ་བ་པོ་གང་ལས་ཀྱང་མ་གཏོགས་པའི་ལས་ཡུལ་དང་ཕྱོགས་
ལ་སོགས་པ་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའོ། །དེ་ཡང༌། ལས་དང་པོ་པ་བཞི་ནི། ཡུལ་དང་ཕྱོགས་ངེས་པ་ཅན་གྱི་ནམ་མཁའ་སོགས་དང་ལྡན་པ་དང༌། རྣམ་དབྱེའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། འགྲོ་བ་ནི་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་དུས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་པའི་ལྡན་པ་དང་རྣམ་དབྱེའི་རྒྱུ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༩ ཕྲེང་། ༡༩
2 ཞོལ། ཤོག ༦༣ བ ༤ འོག་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྤྱི་ལས་སྐྱེས་ཤིང་།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 91

ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཤར་དུ་འགྲོ་བའི་ཚེ། དེ་དུས་ཀྱི་འགྲོ་བ་ནི། ནུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ལས་དབྱེ་བའི་རྣམ་དབྱེའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། ཤར་ཕྱོགས་དང་ཕྲད་པའི་ལྡན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་ལས་ལྔ་ཁོ་ན་སྟེ། འཁྱམ་པ་དང༌། གཡོ་བ་དང༌། སྤྲོ་བ་སོགས་ནི་འགྲོ་བའི་ཁོང་དུ་འདུའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །ལས་འདི་ཡང༌། ལུས་ཅན་གྱི་རྫས་ལ་གནས་པའི་ལྡན་པ་དང༌། རྣམ་དབྱེའི་རྟགས་ལས་ཡོད་པར་གྲུབ་བོ། །མངོན་སུམ་ལ་སྣང་རུང་དུ་ཡང་འདོད་དེ། རྐང་མིག་གི་མདོ་ལས། ལས་རྣམས་ནི་གཟུགས་ཅན་དང་འདུ་བའི་ཕྱིར་མིག་གིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ།།
སྤྱི་ནི་གང་ལ་རང་ཉིད་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་དེ་ལ་ཐུན་མོང་གི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུར་
གྱུར་པ་སྟེ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་དང༌། ཉི་ཚེ་བའི་སྤྱི་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་དང་ལས་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་ཅིང༌། གསུམ་པོ་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་ལ། གསུམ་པོ་དེ་དག་ལ་ཡོད་པའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་དང༌། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དོན་དུ་གྱུར་པ་སྒྲ་བློ་དེ་དག་གི་རྒྱུར་གྱུར་པ་སྟེ། འདི་ནི་སྤྱི་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་ནོ། །ཉི་ཚེ་བའི་སྤྱི་ནི། རྫས་ཉིད་དང༌། ཡོན་ཏན་ཉིད་དང༌། ལས་ཉིད་དང༌། བ་ལང་ཉིད་དང༌། ཤིང་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྟེ་དེ་ཡང་རྫས་ཉིད་ནི་རྫས་ཁོ་ནའི་སྤྱི་ཡིན་ལ། ཡོན་ཏན་ཉིད་ནི་ཡོན་ཏན་ཁོ་ནའི་སྤྱི་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར། ཉི་ཚེ་བའི་སྤྱི་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་བ་ལང་ཉིད་ནི་བ་ལང་མ་ཡིན་ཞིང༌། བ་ལང་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པ། བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པའི་རྒྱུ་དང་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་ཅིང༌། དེ་འདྲའི་སྤྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་དང༌། སྒྲ་དོན་དུ་གྱུར་པ། བ་ལང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའོ། །འདི་ནི་བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་འབྱེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ཉི་ཚེ་བའི་སྤྱི་གཞན་དག་ཀྱང་མཚོན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
དེ་ལ་དཀར་ཟལ་ལ་སོགས་མཐོང་བའི་ཚེ་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ནི་དབང་པོའ་ིབྱ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དབང་ཤེས་ཡིན་ལ། མིག་གིས་བ་ལང་མཐོང་བའི་ཚེ་བ་ལང་ངོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་དབང་ཤེས་ཡོད་ན་ཤེས་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་དགོས་ནའང༌། དེ་ལྟར་འཐད་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་པའི་བ་ལང་གི་སྤྱི་དེ་ནི་བ་

92 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ལང་གི་སྤྱི་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་འདྲའི་སྤྱི་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གལ་ཏེ་བ་ལང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་མེད་ན། ཇི་ལྟར་དཀར་ཟལ་དང༌། ནག་སྒུར་ལ་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ལྟར། དཀར་ཟལ་དང། ཙན་དན་ལའང་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་དགོས་ཏེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་བ་མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཐུན་མོང་གི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དེའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྤྱི་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་ཡང་གསལ་བ་རྣམས་ལས་རྫས་ཐ་དད་པར་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱི་གཟུང་བྱར་གྱུར་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འགྲུབ་བོ། །དེ་ལྟ་ན་གསལ་བ་རྣམས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་དངོས་པོ་པ་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་སྤྱི་མི་རྟག་ན་སྤྱི་ཞིག་རྗེས་ཀྱི་གསལ་བ་རྣམས་སྤྱི་མེད་དུ་འགྱུར་བས་རྟག་པར་འདོད་དོ།།
བྱེ་བྲག་ནི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང༌། བདག་ཕྱོགས་དུས་ནམ་མཁའ་སོགས་རྟག་པའི་རྫས་
ལའང་འཇུག་པ་འཁོར་བའི་མཐར་གྱུར་པའི་གྲོལ་བའི་བདག་ལ་ཡོད་པའི་མཐའ་ལྟ་བུ་ལ་འདོད་དེ། འདོད་ན།1

ཆོས་གང་གིས་རང་གི་རྟེན་དེ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ནི་
བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་པར་དུ་འདོད་དེ། འདི་མེད་ན་ཆོས་གང་ཡང་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གོ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེས་ན། ནམ་མཁའ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་ཅིང༌། ནམ་མཁའི་ཆོས་ནམ་མཁའ་དེ་རྫས་གཞན་ས་ཆུ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནམ་མཁའི་བྱེ་བྲག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ།།
འདུ་བ་ནི། ཡུལ་སོ་སོ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་
ནས། འདི་ལ་འདི་ཡོད་པའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་ཅིང༌། རྟེན་རྫས་སོགས་དང་བརྟེན་པ་ཡོན་ཏན་གཉིས་ཕྲད་ཅིང་འབྲེལ་བའི་ཆར་གྱུར་པའི་ཆོས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དེ་གཉིས་ཀ་ལས་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པའོ། །དཔེར་ན་བུམ་པ་ལ་གཟུགས་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་དོན་དུ་གྱུར་པ། བུམ་པ་དང་གཟུགས་ཕྲད་ཅིང་འབྲེལ་བའི་ཆ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་
1 ཞོལ། ཤོག ༦༥ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༥༡ ན ༣ འདོད་དེ། འདོར་ན།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 93

མེད་ན་བུམ་པ་དང་གཟུགས་ཕྲད་པ་ནའང་བུམ་པ་ལ་གཟུགས་ཡོད་དོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་མི་སྐྱེ་བའམ་ཡང་ན་མ་ཕྲད་པ་ན་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །བུམ་པ་དང་གཟུགས་གཉིས་ཀ་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་འཛིན་པ་དང་བུམ་པའི་གཟུགས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྡན་པ་དང་འདུ་བ་1

གཉིས་ལ་ཁྱད་ཅི་ཡོད་ཅེ་
ན། ལྡན་པ་ནི་ཆོས་ཕྲད་པ་གཉིས་བར་མེད་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་མིན་ལ། འདུ་བ་ནི་རྟེན་ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་པའི་འཛིན་པའི་བློའ་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ་ཁྱད་པར་ནི་དེ་ལྟ་བུའོ།། ིདེ་ཡང་སྤྱིར་ཕྲད་པ་ནི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ལྡན་པའི་འབྲེལ་བ་དང༌། འདུ་བའི་འབྲེལ་
བ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅིང༌། དེ་ཡང་སོ་སོར་ཕྱེ་བས་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ལྔར་འགྱུར་ཏེ། སྦྱར་བའི་འབྲེལ་བ་དང༌། སྦྱོར་བའི་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་དང༌། འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་དང༌། འདུས་པའི་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་དང༌། འབྱོར་བའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དངོས་པོའ་འབྲེལ་བའོ། །དེ་དག་ཀྱང་དཔེར་ན་ ིབུམ་པའི་ཡུལ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་མིག་དབང་དང༌། བུམ་པ་ཕྲད་པའི་ཕྲད་པ་ནི་སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ། བུམ་འཛིན་དབང་པོ་དེ་དང༌། བུམ་པའི་ཡོན་ཏན་གཟུགས་སོགས་ནི་སྦྱོར་བའི་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ། བུམ་པའི་ཡོན་ཏན་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་གཟུགས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་བུམ་འཛིན་དབང་པོ་ནི། འདུས་པའི་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་ཅིང༌། རྣ་བའི་དབང་པོ་དང་སྒྲ་ཕྲད་པ་ལྟ་བུ་ནི་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་སྟེ་རྣ་བ་ནི་ནམ་མཁའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ལ། སྒྲ་ཡང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་ཡོན་ཏན་རྫས་ལ་འདུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྣ་བའི་དབང་པོ་དང་སྒྲ་ཉིད་ནི་འདུས་པའི་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །ས་ཕྱོགས་ཀྱི་བུམ་མེད་དང༌། མིག་གི་དབང་པོ་ནི་འབྱོར་བའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དངོས་པོའ་འབྲེལ་བའོ། །ཞེས་ཟེར་ཞིང་དེས་གཞན་དག་ལའང་མཚོན་ཏེ་ཤེས་ ིཔར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་ཡོན་ཏན་ལ་ཡོན་ཏན་གཉིས་པ་མེད། རྫས་ལས་གཞན་ལ་ཡོན་ཏན་མི་བརྟེན། སྤྱི་ལ་སྤྱི་གཉིས་པ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ། ལས་ནི་མི་རྟག །བྱེ་བྲག་དང་འདུ་བ་ནི་རྟག་པར་འདོད་དོ། །དེ་དག་གིས་བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རགས་པ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱང་ད་ལྟའི་གཞུང་འཆད་པ་པོ་དག་ལ། ཕྱོགས་སྔ་མའི་འདོད་པ་ཅི་ཡིན་གཏོལ་མི་སྣང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༦༥ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༥༢ ན ༣ ལྡན་པ་དང་གཉིས་ལ་ཁྱད་ཅི་

94 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བས། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞི་བ་འཚོ་དང༌། མཁས་མཆོག་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་ཚད་ཆེན་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཇི་ལྟར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ཏེ་མདོ་ཙམ་ཞིག་བྲིས་པ་ཡིན་ནོ།།
ད་ནི་གཞུང་གི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཁོ་ན་རེ། གསལ་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལས་རྫས་ཐ་
དད་པའི་རིགས་སོགས་མེད་ན། བ་ལང་གི་གསལ་བ་རྫས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་སྒྲ་བློ་ཐུན་མོང་བ་འཇུག་པ་མི་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་གང་ཞིག་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཆོས་དུ་མ་ལ་སྒྲ་བློ་ཐུན་མོང་དུ་འཇུག་པ་དེ་ནི་ཆོས་དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གསལ་བའི་དངོས་པོ་ལས་ནི་རྫས་1

ཐ་དད་པའི་རིགས་སོགས་ཡོད་པ་ལ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་མེད་
དེ། རྟགས་དེ་ལ་མཐུན་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་སྐྱེས་བུ་དབྱུག་པ་ཅན་ཞེས་པ་ནི་དོན་གཞན་དབྱུག་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་
ཡིན་པ་བཞིན་ཞེས་པ་མཐུན་དཔེའོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། དབྱུག་པ་ཅན་སོགས་ཐམས་ཅད་ལའང༌། སྐྱེས་བུ་དང་དབྱུག་པའི་འབྲེལ་བ་ཀུན་རྫོབ་ལས་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་པར་དབྱུག་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ན། དབྱུག་པ་ཡན་གར་བ་ལ་ཡང་དབྱུག་པ་ཅན་དུ་ཤེས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ལྟར་དཔེ་བཀག་ནས་དུ་མ་ལ་སྒྲ་གཅིག་འཇུག་པ་རྒྱུ་མཚན་དོན་གཞན་གྱིས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ལ་ཁས་བླངས་ནའང་འགལ་གྱིས་གནོད་པ་བསྟན་པ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་དུ་མ་ལ་སྒྲ་གཅིག་འཇུག་པ་རྒྱུ་མཚན་རྫས་གཞན་ལ་ལྟོས་དགོས་པར་འདོད་པ་ནི། མི་འཐད་དེ། ཚིག་གི་དོན་དྲུག་ལ་དངོས་པོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་གཅིག་འཇུག་པ་དང༌། ཁང་བཟང་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་ཚར་དུ་དངར་བ་ལ་ཕྲེང་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་གཅིག་འཇུག་པ་ཡང་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་དང༌། ཁང་བཟང་རྣམས་ལས་རྫས་གཞན་པའི་ཕྲེང་བ་ཡོད་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་གི་དོན་དྲུག་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁང་བཟང་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཕྲེང་བ་ཁང་བཟང་ལ་བརྟེན་ན་ཕྲེང་བ་ནི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་རྫས་ལ་བརྟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁང་བཟང་རྫས་སུ་འགྱུར་ནའང་ཁང་བཟང་ནི་རྡོ་ཤིང་སོགས་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་རྫས་ཀྱིས་བརྩམས་པ་ཡིན་ལ། རིགས་མི་མཐུན་གྱིས་རྫས་རྩོམ་པ་མེད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༦༦ ན ༦ དངོས་པོ་ལས་ནི་རྫས་ནི་རྫས་ཐ་དད་པའི་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 95

གལ་ཏེ་ཁང་པ་ནི་རྫས་རིགས་མི་མཐུན་ཕྲད་པའི་ལྡན་པ་ཡིན་གྱི། རྫས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན། འོ་ན་ཁང་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྲེང་བ་དེ་ནི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་དགོས་ཤིང༌། ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་གི་ནང་ནས་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡིན་རྫས་དང་ལས་ཡིན་པར་མི་འཐད་དེ། ལྡན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁང་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། འདུ་བ་དང་བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཡིན་པ་མི་འཐད་དེ། རྟེན་འདི་ལ་བརྟེན་པ་འདི་ཡོད་དོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་དང༌། རང་གི་རྟེན་ཆོས་གཞན་ལས་ལོག་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཕྲེང་བ་ནི་རིགས་ཡིན་ལ་རིགས་ནི་ལྡན་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པར་མི་འགལ་བས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཁང་པ་གཅིག་ཀྱང་ཁང་པའི་ཕྲེང་བའོ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་ཤེས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཕྲེང་བ་རིགས་སུ་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཤིང་ཉིད་རིགས་སུ་ལྡན་པ་དཔེ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་ཡང་ཤིང་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཕྲེང་བ་རིགས་ཡིན་ན། ཕྲེང་བ་མང་པོ་ལ་ཕྲེང་བ་དེའི་སྒྲ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། དེ་འཇུག་ན་ཕྲེང་བ་མང་པོ་ལ་ཡང་ཕྲེང་བ་ཡོད་དགོས་པ་གང་ཞིག །ཕྲེང་བ་ཡང་རིགས་ཡིན་ཞིང༌། རིགས་ལ་རིགས་གཉིས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་ཁས་ལེན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཁང་པའི་ཕྲེང་བ་ལ་ཆེན་པོའ་སྒྲ་ཡང་མི་འཇུག་པར་ཐལ། དེ་ ིའཇུག་ན་ཕྲེང་བ་ལ་ཆེན་པོ་ཡོད་དགོས་པ་ལ། ཆེན་པོ་ནི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་རྫས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ལ། ཕྲེང་བ་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཕྱི་ཟུར་གོང་དུ་ཁས་བླངས། སྔ་མ་རྣམས་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་ཁས་ལེན་ནོ།།
གལ་ཏེ་སྒྲ་དེ་དོན་དེ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་དོན་གཞན་ཡོད་ན། དངོས་དང་མེད་ན་བཏགས་
ནས་འཇུག་པ་ཡིན་པས་ཁང་པའི་ཕྲེང་བ་སོགས་ལ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བཏགས་ནས་འཇུག་གོ་ཞེ་ན། ཕྲེང་སོགས་ལ་ནི་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལས་འཇུག་པ་འདོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར་ཁང་པའི་ཕྲེང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཆེན་པོའ་སྒྲ་ཉེ་བར་བཏགས་ ིནས་འཇུག་པ་མིན་པར་ཐལ། རི་བོ་སོགས་ཆེན་པོ་དངོས་དང་ཆེན་པོར་ཁྱད་མེད་དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་བྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ལ་སྒྲ་དེ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་དོན་གཞན་ཡོད་པ་དངོས་མིང་གི་དོན་དུ་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། ཁྱེད་རང་དོན་དེ་ལ་སྒྲ་དེ་དངོས་སུ་མངོན་པར་འདོད་པ་འགའ་

96 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ལ་ཡང་རྒྱུ་དོན་གཞན་ཡོད་པ་མིན་པ་ཉིད་དེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་མཚུངས་ན་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་སོགས་དྲུག་པོ་རྣམས་ལ་ནི་ཚིག་གི་དོན་ཞེས་པའི་སྒྲ་དངོས་སུ་འཇུག་ཀྱང་རྒྱུ་གཞན་གང་ལ་ལྟོས་པར་མཐོང་སྟེ། དྲུག་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཆོས་མེད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཇི་ལྟར་དོན་དེ་ལ་སྒྲ་དེ་ཐོག་མར་བརྡ་སྦྱར་ཞིང་གྲགས་པ་ལས་དོན་དེའི་མིང་དུ་གྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ་ནི་དོན་དེའི་དངོས་མིང་དང༌། དོན་དེ་དང་འབྲེལ་བའམ་ཆ་འགའ་ཞིག་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱིས་དོན་གང་ལ་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་པ་ནི་ཕལ་བ་བཏགས་མིང་ཡིན་གྱི་བཏགས་མིང་གི་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། བུ་གླེན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་ཡང་བུའི་དངོས་པོ་མེད་པར་བརྗོད་པའི་སྒྲ་བཏགས་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་གྲགས་པ་ལས་དངོས་བཏགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟ་ནའང༌། གྲགས་པ་ཉིད་རྒྱུ་མཚན་དངོས་པོ་བ་མེད་པར་ཇི་ལྟར་འཇུག་ཅེ་ན། གྲགས་པ་བརྡའི་རྗེས་འགྲོ་ཅན་ཡིན་ཞིང༌། བརྡ་དེ་ཡང་བརྗོད་འདོད་རྗེས་འགྲོ་ཅན་ཡིན་ལ། འདོད་པས་བརྡ་སྦྱར་བ་ནི་རྒྱུ་མཚན་དངོས་པོ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་དགར། མིང་ལས་དོན་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱི་ཐ་སྙད་དོན་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྡེབ་སྦྱོར་གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་མེ་ཏོག་ཕྲེང་འཛིན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མིང་དང༌། སྒྲའི་ཆ་ཤས་ལ་རང་བཞིན་དང་རྐྱེན་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་བཞིན་ནོ།།
ལྔ་པ་རིགས་རྫས་གཞན་མེད་ཀྱང་སྤྱིའི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པ་འཐད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། གལ་
ཏེ་གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་རྫས་གཞན་མེད་ན་གསལ་བ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ལ་སྤྱི་སྒྲ་གཅིག་འཇུག་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་སྤྱི་རྫས་གཞན་མེད་ཀྱང་ཤིང་ཞེས་པའི་སྤྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤིང་གསལ་རྣམས་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་ཡིན་ཀྱང་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་དངོས་སུ་སྐྱེད་ཅིང༌། དེས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་སད་པ་ལས་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པའི་དངོས་པོའ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་དེ་འདྲའི་རྣམ་ ིཤེས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ཡི་ནི་དོན་དེ་དག་ལ་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་དེ་རིགས་གཅིག་པ་དེ་ལྟར་རྟོག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་སྤྱི་རྫས་གཞན་མེད་ཀྱང་འབྲས་བུ་དབང་ཤེས་རིགས་གཅིག་བསྐྱེད་པས་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་པའོ། །གསལ་བ་རྣམས་གཞན་དུ་དེ་འཛིན་དབང་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་ཐ་དད་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་རིགས་གཅིག་བྱེད་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 97

པ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། ཤིང་གསལ་རྣམས་འཛིན་པའི་དབང་པོའ་ཤེས་པའང་ཆོས་ཅན། ཤིང་གསལ་ ིདེ་བཞིན་དུ་ཐ་དད་དུ་མ་ཡིན་ཀྱང་རིགས་གཅིག་ཡིན་ཏེ། རང་གི་བག་ཆགས་བཞག་པའི་སྒོ་ནས་ཤིང་གསལ་ཐ་དད་རྣམས་རིགས་ཐ་དད་མིན་པར་ནི་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་གཅིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཡང༌། སྤྱི་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཤིང་གསལ་དེ་རྣམས་འབྲས་བུ་རིགས་གཅིག་མེད་པ་དང་བྲལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་དེ་ཤིང་གསལ་1

རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་
སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤིང་གསལ་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ཤིང་ཞེས་པའི་མཉན་པ་འཇུག་པ་དེ་ཤིང་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་དེའི་མཐའ་ཅན་ནམ་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ཏེ། ཤིང་གསལ་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དེ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་ཅིང་ཤིང་གསལ་རྣམས་ཤིང་མ་ཡིན་བཅད་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཤིང་སྒྲ་སྦྱར་བ་དེའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་བུམ་པའི་གཞན་སེལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་པ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་2

ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དེ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་ན། དེ་བརྗོད་པས་བུམ་པ་གོ་བར་ཇི་ལྟར་
འགྱུར་ཞེ་ན། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་ནི། ཕྱི་རོལ་བུམ་པ་ཆུ་སྐྱོར་བའི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་བུམ་མ་ཡིན་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་རེག་པ་མེད་ཀྱང༌། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྙན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ3

་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དེ་ནི་དོན་བྱེད་པ་དེའི་མཐར་ཐུག་པའི་བུམ་པ་
རྣམས་དང་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བ་དེས་ན་བུམ་པའི་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་ནི་བུམ་པ་རང་མཚན་གྱི་མཐར་ཐུག་པའི་ཕྱིར་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མཉན་པ་བུམ་པའི་གཞན་སེལ་བརྗོད་ཀྱང་བུམ་པ་རང་མཚན་གོ་བར་བྱེད་པར་བརྗོད་དོ། །ངག་དོན་ནི་བུམ་སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་བུམ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་མ་ཡིན་ཀྱང༌། བུམ་པའི་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་བརྗོད་པས་བུམ་པ་གོ་ནུས་ཏེ། བུམ་པའི་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་དེ་བུམ་པ་རང་མཚན་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བའི་བུམ་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་བུམ་འཛིན་

1 ཞོལ། ཤོག ༦༨ བ ༢ ཤིང་གསལ་བ་རྣམས་ལ་
2 ཞོལ། ཤོག ༦༨ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༥༤ བ ༣ བུམ་པ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་
3 ཞོལ། ཤོག ༦༨ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༥༤ བ ༥ བུམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་

98 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྟོག་པ་ལ་བུམ་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པར་སྣང་བ་དེ་དངོས་པོ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་དག་ལ་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ལ་གཞན་ཕྱི་རོལ་གྱི་བུམ་པའི་གཟུགས་བརྙན་བུམ་པ་ལྟ་བུ་དང༌། བུམ་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པ་བཞིན་དུ་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ་དེའང་ཆོས་ཅན། དོན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་མིན་ཏེ། བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་འཁྲུལ་སྣང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ་འོ་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་བུམ་པའི་རྣམ་པ་བརྗོད་ནའང་བུམ་པ་གོ་བར་འགྱུར་ཏེ། བུམ་པ་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བུམ་པའི་རྣམ་པའང་བུམ་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་བུམ་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་པ་དེ་ནི་མཉན་1

པས་བརྗོད་པ་ན་བུམ་པའི་དོན་གྱི་ཆ་གང་ཡང་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ་བུམ་སྒྲ་ལས་བུམ་པའི་ཆ་དེ་དག་གང་ཡང་མ་རྟོགས་ན་བུམ་པ་དེ་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་དུ་བུམ་སྒྲ་བརྡ་བྱེད་པ་ནི་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་བུམ་སྒྲས་རྟོག་པ་ལ་བུམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་བརྗོད་པའི་ཚེ་བུམ་པའི་ཆོས་གང་རྟོགས་ཤེ་ན། དེའི་ཚེ་བུམ་སྒྲ་བུམ་པའི་དོན་གྱི་ཆ་ནི་ཅི་བརྗོད་ཅེས། འདྲི་བ་དེ་ལ་བུམ་པའི་ཆོས་གཞན་བུམ་མ་ཡིན་སེལ་ཞིང་རྣམ་པར་བཅད་པའི་ཆ་དེ་བརྗོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།
འོ་ན་རྣམ་པ་བརྗོད་པའི་ཚེ་ནའང་དོན་གྱི་ཆ་གང་རྟོགས་པར་འགྱུར། ཞེས་པ་རྟགས་མ་
གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་དེ་བརྗོད་པ་ན་ཇི་ལྟར་དོན་བུམ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། མིན་པར་ཐལ། རྣམ་པ་དེ་ཡང་དོན་བུམ་པ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དོན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། བུམ་གསལ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་བུམ་པའི་སྤྱི་སྒྲ་ནི། བུམ་གསལ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་བུམ་སྤྱི་རྟོགས་པའི་དོན་གྱི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་ལ། བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་བུམ་གསལ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྟགས་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། བུམ་པ་རང་མཚན་མཐོང་བ་གོམས་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་སྤྲུལ་ཞིང་བསྐྱེད་པའི་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་དེའང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་གསལ་རྣམས་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་ཅན་ 1 ཞོལ། ཤོག ༦༩ ན ༥ དེ་ནི་མཉེན་བྱས་བརྗོད་པ་ན་ གཙང་། ཤོག ༥༥ ན ༢ དེ་ནི་མཉེན་པས་བརྗོད་པ་ན་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 99

ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་བློ་ལས་བདག་ཉིད་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཤེས་པའི་རྫས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་རྣམ་པ་ནི་དོན་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཀྱང་དོན་དུ་སྣང་བ་སོགས་མེད་ལ། གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་ནི། དོན་དང་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བར་མ་ཟད་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཀྱང་དེ་བརྗོད་པ་ན་དོན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། བུམ་འཛིན་རྟོག་པས་རང་ལ་སྣང་བ་དེ་དོན་བུམ་པ་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བར་མ་ཟད། རང་ལ་སྣང་བ་དེ་བུམ་པའི་དངོས་པོར་སྒྲོ་བཏགསཤིང་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པ་ཡིས་རང་ལ་སྣང་བ་དེ་གཞན་བུམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཡང་བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་གང་ཡིན་ན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་བུམ་པ་མི་ཐོབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་འགལ་བ་མེད་དོ། །དེར་མ་ཟད། རྗེས་འགྲོ་ཅན་སྒྲས་རྗེས་འགྲོ་ཅན། །དོན་གྱི་འབྲས་ཡིན།1

ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་འདི་ལ་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་ལ་
བུམ་པ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་ཡིན་ན། བུམ་སྒྲ་ལས་བུམ་སྤྱི་གོ་བ་འཐད་པར་ཐལ། རྟོག་པའི་ཤེས་པ་བུམ་སྒྲ་ཡིས་ངེས་པར་སྤྲུལ་ཞིང་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་ལ་བུམ་པ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ཉིད་འདི་དོན་བུམ་གསལ་རྣམས་ཀྱི་ཆ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མཉན་2

པ་ནི་བུམ་པའི་གཞན་སེལ་བརྗོད་པར་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པའི་
རྣམ་པ་སོགས་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
སྐབས་འདིར་རིགས་མཛོད་ལ་སོགས་པའི་ཊཱིཀྐ་སྔ་ཕྱི་མང་པོ་དག་གིས་གོང་དུ་རྣམ་པ་
སྒྲས་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བཀག་ནས་དོན་གྱི་ཆ་ལ་འདི་རྗེས་འགྲོ་ཞེས་སོགས་སུ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་བུམ་སྤྱི་དང་བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་དུ་ཁས་ལེན་པ་སོགས་དངོས་འགལ་གྱི་ཕུང་པོ་དག་ཉེ་བར་བླངས་མོད། དེ་ཐམས་ཅད་སྒྲ་དོན་གང་ལ་ཟེར་གཏོལ་མ་བྱུང་བས་ནོངས་སོ། །གཞན་སེལ་སྒྲ་དོན་ཡིན་པ་དེ་ན། བརྡ་སྦྱོར་བའང་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༡ ཕྲེང་། ༣
2 ཞོལ། ཤོག ༧༠ ན ༤ ཞེས་པའི་མཉན་བྱ་ནི་བུམ་པའི་

100 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བ་ལང་གི་བརྡ་སྦྱོར་བ་ཡི་དུས་ནའང་བ་ལང་རང་ཉིད་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་ན་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ནམ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྦྱོར་ལ། དེ་ལྟར་བརྡ་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ནའང་བ་ལང་ཞེས་པའི་བརྡས་བསྟན་པའི་དོན་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་རང་མཚན་དང་འབྲེལ་བ་ཡི་ནོག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བའི་གཞན་སེལ་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དང་འབྲེལ་བར་འགྱུར་བ་སྟེ་སྒྲ་དོན་ཡིན་ལ། དེས་ན་བརྡ་སྦྱོར་བ་ཡང་གཞན་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་བརྡ་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བ་ལང་ཞེས་པའི་བརྡ་སྦྱོར་བའི་ཚེ་རྟ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལ། ནོག་སོགས་མ་མཐོང་བ་ལ་ལྟོས་པ་དང༌། ཁྲ་བོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལར་ནོག་སོགས་དེ་མཐོང་བ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ནོག་སོགས་དང་མི་ལྡན་པ་སེལ་ཞིང་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དང་བརྡ་འབྲེལ་བྱེད་པར་འགྱུར་གྱི་ཚུལ་དེ་ནི་སྒྲ་དོན་དངོས་པོ་པ་ལ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་བརྡ་བྱེད་པ་ལ་མི་རུང་ངོ༌། །རྐང་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་བརྡ་བྱེད་པའི་ཚེ་ནོག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ཉིད་སྒྲ་དོན་དུ་བྱས་ནས་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་བརྡ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་བརྡ་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔར་བཤད་རྣམས་ཀྱི་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། རིགས་སོགས་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་ཅིང༌། གནོད་བྱེད་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར་རིགས་སོགས་རྫས་གཞན་དང་དེ་ལྡན་པའི་རྫས་དང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སོགས་ནི་དོན་ལ་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་1

དེ་ལ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲ་མི་སྦྱོར་ཏེ། གཞན་ལས་ལྡོག་པར་སྣང་བའི་གཞན་སེལ་བའི་
སྤྱི་ལ་སྒྲ་རྣམས་ཉིད་ནི་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་འདི་ལྷ་དབང་བློའ་འགྲེལ་པར། དེ་ཕྱིར་རིགས་ ིསོགས་དེ་ལྡན་ནི། །དོན་ལ་ཡོད་མིན་དེ་ལ་སྒྲ། །མི་སྦྱོར་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་ལ། །སྒྲ་རྣམས་ཉིད་ནི་སྦྱོར་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཏོན་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། མིང་དང་རིགས་
སོགས་སྦྱོར་བ་ཡི། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལས། རིགས་སོགས་

1 ཞོལ། ཤོག ༧༠ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༥༦ ན ༧ དོན་ལ་ཡོད་པ་མིན་ཅིང་དེ་ལ་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༨

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 101

སྦྱོར་བའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་རིགས་སོགས་རྫས་ལ་སྦྱོར་བ་མི་སྲིད་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་ནས། རིགས་སོགས་རྫས་ལ་སྦྱོར་བ་མི་སྲིད་ཀྱང༌། མིང་དོན་སྦྱོར་བའི་རྟོག་པ་ནི་ཡོད་པས་དབང་ཤེས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་རྟོག་བཅས་སོ་སྙམ་པ་ལ། མིང་དང་སྦྱོར་བ་ཡི། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ།1

།ཞེས་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་ནས་མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་
སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དྲུག་ལས། དང་པོ་སྔ་ཕྱི་བསྲེ་བ་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། མིང་དོན་སྦྱར་འཛིན་དེ་ཅི་ལྟར་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། སྔ་ཕྱི་དང་བཅས་པའི་ཆོས་གཉིས་བསྲེས་ནས་འཛིན་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཁྱབ་སྟེ། མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་ན་དོན་གང་ལ་དང་པོར་མིང་དེ་བརྡ་བྱས་པ་དྲན་པའི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་སྟེ་དྲན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱིས་དོན་དེ་དང་རིགས་འདྲ་བ་གཞན་མཐོང་བ་ནའང་འདིའི་མིང་འདིའོ་ཞེས་བསྲེ་བར་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རྟོག་པ་ཡུལ་གཞན་འཛིན་ཡང་དབང་ཤེས་མཐོང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་
ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་ཡིན་ན། རྟོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་པ་ཡུལ་གཞན་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་སྒྲ་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཡང་མིང་གིས་གཟུགས་དག་མཐོང་བར་གྱུར་པ་དེར་ནི་གསལ་བར་སྣང་བའི་གཟུགས་དེ་ཡི་བརྡ་མི་འཛིན་ཞིང༌། བརྡ་དེས་བསྐྱེད་པའི་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་གཅིག་ལ་རྟོག་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་སྒྲ་དོན་མི་སྣང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ནི། དབང་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ན་སྒྲ་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟོག་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །གང་ལ་སྒྲ་ནི་ངེས་པར་འགོད་པའི་སྒྲ་དོན་ཞིག་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལ་དམིགས་ཏེ་རྟོག་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་དགོས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་ཡུལ་ལ་འདོད་པ་ཡིས་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན། ཕྱི་དོན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་རོ།།
བཞི་པ་རྟོག་མྱོང་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ་ནི། བློ་ཀུན་རྟོག་པ་ཡིན་ན་གཟུགས་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༨

102 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ལ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་མཐོང་ཞིང་རྟོག་པ་ན། གཟུགས་ངེས་པའི་རྟོག་པ་དེ་མྱོང་བྱེད་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་གཟུགས་མཐོང་བའི་བློའོ་ཞེས་པ་ནི་ཇི་ལྟར་མཐོང་ཞིང་དྲན་པར་འགྱུར་ཏེ། དྲན་པ་མྱོང་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བློ་ཀུན་རྟོག་པ་ཡིན་ཀྱང་དེའི་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཡང་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་མོད། སྐྱོན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། འོ་ན་དེ་ནི་རྟོག་མེད་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བློ་ཀུན་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟོག་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་ངེས་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནམ་དེ་ལས་ཐ་དད་ཡིན། རྟོག་པ་དེ་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མྱོང་བ་ཡིན་ན་ནི། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་འདི་གཟུགས་སོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པ་དང༌། འདི་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཤེས་པའོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་གཉིས་ཡོད་དགོས་པ་ལ་རྒྱུ་གཅིག་ལ་དེ་ལྟར་རྟོག་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏེ་ཤེས་པ་དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་མྱོང་ངོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཐ་དད་པའི་ཤེས་པ་དུས་མཉམ་པས་མྱོང་ངམ། འོན་ཏེ་ཕྱིས་འབྱུང་བས་མྱོང་དང་པོ་ལྟར་ན། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་ནི་དུས་མཚུངས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་མི་འཐད་པར། རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་མཐོང་བ་མེད། ཅེས་པ་དེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་མྱོང་བའི་བློ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་
པ་ལ་ནི་དྲན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་དུས་ན་འདས་པའི་1

གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་
མཐོང་བའི་བློའོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་དེ་ལ་དྲན་པ་ཅི་ལྟར་ཡིན་ཏེ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་དེ་མྱོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་སྔོན་དུ་དེ་མྱོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དྲན་པ་ཡིན་ན་སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ལྷ་སྦྱིན་རང་གི་བློའ་མྱོང་ ིབྱེད་དུ་གྱུར་པའི་ལྷ་སྦྱིན་གྱི་བློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་གཞན་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་བློ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་ལྷ་སྦྱིན་གྱི་བློ་གཉིས་རང་ཡུལ་རང་ལ་ལྐོག་གྱུར་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་ངོ་བོར་གཅིག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་རང་དུས་ན་འདས་པའི་ཡུལ་དྲན་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐབས་འདི་དག་ཏུ་བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་དག་གིས་ནི་ནོར་བའི་ཕྲེང་བ་བརྒྱུད་མར་བྲིས་སོ། །གཞན་ཡང་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་བློ་ནི་རང་ལ་ཕྱིས་བྱུང་གི་དྲན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ན། སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ད་
1 ཞོལ། ཤོག ༧༢ ན ༤ འདས་པའི་གཟུགས་མཐོང་བའི་བློའོ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 103

ལྟ་འདས་པའི་དོན་རིགས་སྔར་རང་རྒྱུད་ལ་བྱུང་བར་ཚད་མ་ཅིས་གྲུབ་སྟེ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར་ན་དེ་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། རང་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བྱེད་མེད་པའི་བློ་ཡིན་པ་བུད། ཟུར་ཕྱི་མའང་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། དེ་སྔར་སྐྱེས་པའི་ཚེ་མ་མྱོང་ན། དེ་སྔར་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ལྡན་གྱི་དཔེ་དག་དང་བྲལ་བས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་མདོ་སྡེ་པ་དག་གཟུགས་སོགས་དེའི་ངོ་བོར་ནི་སྣང་བ་ཅན་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་
དེ་མ་ཐག་པར་བྱུང་བའི་བློས་གཟུགས་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་པར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འདས་ཟིན་པའི་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱང་དེའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་བློ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བས་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞིང་མྱོང་བར་འདོད་པས་ལྐོག་གྱུར་དུ་ཐལ་བ་དང༌། ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེས་ན་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་སྐད་ཅིག་དུ་མ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བའི་ཚེ། གཟུགས་འཛིན་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་བློ་རང་ལ་གང་གི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་གཟུགས་འཛིན་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་ཁོ་ན་མྱོང་བར་འགྱུར་གྱི། དེའི་སྔར་བྱུང་བའི་བློ་དེ་དག་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟ་བས་ན་ཤེས་པའི་མྱོང་བྱེད་རྟོག་མེད་ཡོད་པར་གྲུབ་བོ། །གལ་ཏེ་རང་གི་བདག་ཉིད་མྱོང་བའི་ཤེས་པ་རྟོག་མེད་ཡིན་ཡང༌། ཡུལ་རང་ལས་རྫས་གཞན་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་གཟུགས་འཛིན་རྣམ་ཤེས་ཉམས་སུ་མྱོང་བྱེད་དེ་རྟོག་མེད་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་གཞན་ཡང་རྟོག་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། བརྡ་བྱ་མི་ནུས་པ་སྟེ་སྒྲ་དོན་མ་ཡིན་པའི་རང་མཚན་སྣང་ཡུལ་དུ་ཡོད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།
ལྔ་པ་རང་མཚན་མཐོང་བ་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
ཁྱད་པར་རང་མཚན་ཤེས་པ་གང་གིས་ཀྱང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་རྟོགས་པར་འགྱུར་མི་སྲིད་པར་ཐལ། རྟོག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྤྱི་བརྗོད་དང་ཚུལ་ཅན་སྒྲ་དང་རྟོག་པའང་དེ་དང་དོན་གཅིག་པ་སྟེ་སྒྲ་དོན་དང་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ན་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་

104 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་རང་མཚན་སྣང་བའི་རྟོག་མེད་འགའ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་དང་རྒྱུ་རིགས་མཚུངས་པ་ཅན་གྱི་དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་རྟོག་མེད་ཡིན་པར་རིགས་འདྲ་བ་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་རིགས་ཏེ། འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་རིགས་འདྲ་མི་འདྲ་ཐ་དད་པ་ནི་རྒྱུ་རིགས་འདྲ་མི་འདྲ་ཐ་དད་པ་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དྲུག་པ་བརྡ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ལ། དངོས་དང་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་
གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་ཡིན་ན་མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་ན་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་བརྡ་དྲན་པ་ལས་མིང་དོན་སྦྱོར་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བརྡ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་རང་གི་སྣང་ཡུལ་དངོས་པོ་པའི་ནུས་པ་ཉིད་ལས་མིག་ཤེས་སོགས་དབང་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གཟུགས་ནི་བརྡ་དྲན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་རང་འབྲས་དབང་པོའ་བློ་དག་ལ་ཕན་འདོགས་ནུས་ ིཔར་འགྱུར་གྱི་དེ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་དངོས་སུ་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད། དེ་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ། གཟུགས་ཀྱིས་ཀྱང༌། དངོས་སུ་རང་གི་བརྡ་དྲན་པ་ཉིད་ལ་ཕན་བཏགས་ནས་དྲན་པ་དེ་ལས་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ལྷ་དབང་བློའ་འགྲེལ་པར། ིདེ་ནི་མངོན་ཕྱོགས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། །དྲན་པས་དབང་བློ་འགྱུར་བའང་མིན།1

།ཞེས་འདོན་པ་ལྟར་
བཏོན་ནས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཀྱིས་རང་གི་བརྡ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེད་ཅིང་། དྲན་པ་དེ་ལས་གཟུགས་འཛིན་དབང་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའང་མིན་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་དེ་ནི་གཟུགས་དེ་རང་ལ་དངོས་སུ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། མིག་ཤེས་གཟུགས་ལས་དངོས་སུ་མི་སྐྱེ་བར་བརྡ་དྲན་པ་ལས་དངོས་
སུ་སྐྱེ་ན། རྐྱེན་གསུམ་ནུས་ལྡན་དུ་ཡོད་པའི་ཚེ་དབང་ཤེས་སྐྱེ་ལ། མེད་ན་མི་སྐྱེ་བའི་ངེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ཕྱི་དོན་ལས་དངོས་སུ་མི་སྐྱེ་བར་བརྡ་དྲན་པ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེ་བ་གང་ཞིག །རྐྱེན་གསུམ་ནུས་ལྡན་དུ་ཡོད་པ་དེ་ལས་དུས་གཞན་དུའང༌། བརྡ་དྲན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༦༩ ཕྲེང་། ༢༡ མིན་ནམ་སྙམ།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 105

པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་དག་ཡོད་པའི་སྐབས་ལ་ལར་ཡང་རྣམ་པར་གཡེངས་ནས་བརྡ་མ་དྲན་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རིམ་གྱིས་བརྡ་དྲན་པ་དང་མིག་ཤེས་གཉིས་ཀའི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ་གཟུགས་ཀྱིས་དང་པོར་བརྡ་དྲན་དངོས་སུ་བསྐྱེད། དེ་ནས་མིག་ཤེས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་དེ་རང་འབྲས་བརྡ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་ནས་མ་ཞིག་པར་འདོད་དགོས་པས་རྟག་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་གྲུབ་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མ་ཞིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་རྟག་པས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་ལ་སྔར་མི་སྐྱེད་ཅིང་ཕྱིས་སྐྱེད་པའི་ཁྱད་པར་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར་སྔར་བརྡ་དྲན་པ་སྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་དུས་ན་མིག་ཤེས་ཀྱང་སྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་བརྡ་དྲན་སྐྱེད་བྱེད་དང་དབང་པོའ་ིབློའ་རྒྱུ་གཞན་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སྐད་ཅིག་སྔ་མས་བརྡ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེད་ལ། ཕྱི་མས་དབང་ ིཤེས་སྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་དྲན་པའི་དོན་ཡང་གཞན་ཡིན་ལ། མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ཡང་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་ཤེས་སྐྱེད་པ་དེ་ལ་བརྡ་དྲན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བ་བརྡ་དྲན་ལ་ལྟོས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་ནས་མི་ལྟོས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཤད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་སྐྱེད་པ་དེ་ལ་བརྡ་དྲན་པ་དོན་ཅི་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། བརྡ་དྲན་པ་ནི་ཇི་ལྟར་བརྡ་བཏགས་པ་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་འདོད་ཅིང་བརྡ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པ་དང༌། དབང་ཤེས་ནི་བརྡ་བཏགས་མེད་པ་སྟེ་སྒྲ་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་རང་མཚན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྡ་ལ་ལྟོས་ནས་སྤྱི་ཙམ་འཛིན་པ་ཡིན་ན་ནི་ཁྱད་པར་རང་མཚན་ཡུལ་དུ་ཉེ་བ་ལ་ལྟོས་པར་མི་རུང་ངོ༌། །དེའི་ཕྱིར་མིག་དང་གཟུགས་དག་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་གྱི་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བ་བརྡ་ལ་མི་ལྟོས་སོ།།
གཉིས་པ་དེ་དག་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་མིག་དང་གཟུགས་དག་
ལ། །བརྟེན་ནས་མིག་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར།1

།ཞེས་སྨྲས་པ་ལ་འདི་ལྟར་རྒོལ་ཏེ། གལ་ཏེ་གཞན་རིག་
མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་དབང་པོ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཡང་ནུས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་པ་འོ་ན་ཅིའི་ཕྱིར་ཡུལ་དབང་གཉིས་ཀ་ལ་རག་ལས་ནས་སྐྱེ་བ་དེ་ནི་དབང་ཤེས་དང༌། མིག་ཤེས་ཞེས་སོགས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༣ ཕྲེང་། ༣

106 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དབང་པོའ་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་ཤེས་ཞེས་སོགས་ཡུལ་གྱི་ཐ་སྙད་དེས་མི་བརྗོད་པ་ཅི་ ིཞེ་ན། དགོས་པ་དེའི་ལན། ཚད་མ་མདོར། ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྒྱུ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་པོས་བྱས།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་འཆད་པ་ནི་རྟོག་པ་སྔོན་དུ་གཏོང་བ་དག་ཕོངས་པས་ཐ་སྙད་
བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། མིང་དེས་དོན་དེ་འཁྲུལ་མེད་དུ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མཐོང་ནས་ཐ་སྙད་ངེས་པར་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ། །མིག་ཤེས་ཞེས་སོགས་དབང་པོའ་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ལའང༌། གཞན་ ིརིག་མངོན་སུམ་དེ་དང་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འཁྲུལ་མེད་དུ་གོ་བར་བྱེད་པ་དེ་ཡོད་དེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་དེ་དག་ནི་རང་འབྲས་མངོན་སུམ་དེ་དང་དེའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྔའི་སྒྲ་དང་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །ཡུལ་རྣམས་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གཟུགས་ཤེས་ལ་མིག་དང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་ཐ་སྙད་དེ་གང་རུང་ཞིག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་དོན་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྦྱར་བར་བྱ་བའང་དོན་དེའི་དངོས་མིང་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆོས་ཡིན་པ། དེའི་ཕྱིར་མིག་ཤེས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། མིག་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་བརྡ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཁྱོད་སྦྱར་བར་བྱ་བའི་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་ཤེས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤེས་པ་དེ་འདྲའི་དངོས་མིང་དུ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ལྡོག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་དངོས་མིང་གི་ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་དེ་ཐུན་མོང་མིན་པར་གོ་ནུས་པ་ནི་ཁྱོད་ལ་ལོག་པའི་ཕྱིར་ནའོ།།
གསུམ་པ་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་ལ་ལུང་འགལ་སྤང་བ་ལ། ཚད་མ་མདོར། གལ་ཏེ་དེ་
གཅིག་ཏུ་མི་རྟོག་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྔ་པོ་དེ་འདུས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན། གང་ཡང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་གྱི་རྫས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་གསུངས་ཤེ་ན། ཞེས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་བཀོད་པ་དེའི་དོན་ཁས་བླངས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༠ ཕྲེང་། ༧

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 107

པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད་པ་ནི། ཁྱོད་རང་གི་སློབ་དཔོན་སྔ་མ་དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དག་གི་ལུང་ལས་དབང་ཤེས་ལྔ་རྫས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་ཞེས་དངོས་སུ་སྨྲོས་ནས་རྫས་དུ་མ་ཚོགས་པའི་སྤྱིའི་ལུས་ཅན་དུ་བཤད་ལ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་1

ནི་བསགས་པ་
ལ་དམིགས་པ་ཅན་ནོ། །ཞེས་མདོ་ལས་བཤད་པས། བསགས་པ་དག་ནི་ཚོགས་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཚོགས་པ་དེ་སྤྱི་ཡིན་ལ་སྤྱི་དེ་ལ་དབང་པོའ་བློ་འཛིན་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དབང་ཤེས་སྤྱི་བློར་ ིའགྱུར་ཞིང༌། སྤྱི་བློ་གདོན་མི་ཟ་བ་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྨྲས་པ་ནི་ལུང་དང་ཁས་བླངས་གཉིས་ཀ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་མདོར། དེར་དོན་དུ་མས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། །རང་དོན་སྤྱི་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན།2

།ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་དོན་འཕྲོས་དང་བཅས་ཏེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། ལུང་དོན་བཤད་དེ་འགལ་བ་སྤང༌། ལུང་དོན་དོན་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཉེས་པ་འདི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་བ་དག་རྡུལ་ཕྲན་དོན་གཞན་དང་ནི་འདབ་འབྱར་དུ་མངོན་པར་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་བ་ལས་གཞན་ཚོགས་པའི་དངོས་པོ་གང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་དག །བསགས་པ་ཞེས་བཤད་ལ། དེ་དག་ནི་རང་འཛིན་དབང་པོའ་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ནོ་དེས་ན་རྡུལ་ ིཕྲན་གཞན་དག་འདབ་འབྱར་དུ་གནས་པ་མེད་པར་ནི་རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་བ་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་རྡུལ་དུ་མ་ཚོགས་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཡང་མེད་པས་ཁྱབ་ལ། དབང་ཤེས་དེ་དག་རྡུལ་ཕྲན་ཟླ་མེད་གཅིག་ལ་འཛིན་བྱེད་དུ་ངེས་པ་མིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་རྣམས་རྫས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཟླ་མེད་རེ་རེ་བའི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པར་རྡུལ་རྫས་དུ་མ་ཚོགས་པའི་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱི་མཚན་འཛིན་པར་བཤད་པ་མིན་པས་སྤྱི་བློར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །རྐང་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ངག་དོན་ནི། ལུང་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དབང་ཤེས་རྣམས་སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པར་བསྟན་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དབང་ཤེས་རྣམས་ལ་རྡུལ་ཕྲན་ཟླ་མེད་མི་སྣང་གི་རྡུལ་དུ་མ་ཚོགས་པའི་དངོས་པོ་སྣང་ངོ་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

1 ཞོལ། ཤོག ༧༥ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༦༠ ན ༣ རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་སྔ་ནི་བསགས་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༡༠

108 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གཉིས་པ་ལུང་གི་དོན་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། རྩོད་པ་དགོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས།
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་བུམ་གཟུགས་ཀྱི་རྡུལ་དུ་མ་ཚོགས་པ་དེ་རྣམས། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པར་ཁྱད་མེད་པས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ཡང་ཟླ་མེད་ཀྱི་རྫས་རེ་རེ་བ་དབང་ཤེས་ལ་མི་སྣང་བར་དུ་མ་ཚོགས་པ་སྣང་དགོས་ན་དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་རྡུལ་དུ་མ་དབང་ཤེས་ལ་ཅིག་ཅར་སྣང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བློ་གཅིག་གིས་ཅིག་ཅར་དོན་དུ་མ་འཛིན་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། ཏིལ་སོགས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྲ་བོ་ཅིག་
ཅར་འཛིན་པ་མེད་པར་ཐལ། ནོག་སོགས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་ཁས་བླངས་དང་ཡང་འགལ་བར་ཐལ་1

བའོ། །དང་པོ་ནི། བློ་གཅིག་གིས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་མི་སྲིད་ན།
ཏིལ་སོགས་ཐ་དད་དུ་མའི་ཕུང་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་སྣང་བ་ཡིན། འདི་ལ་འཇུག་པ་མགྱོགས་པས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་སྐྱོན་སྤོང་མི་འཐད་པར་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཞན་ཡང་འཇུག་པ་མྱུར་བས་ཅིག་ཅར་འཛིན་ན་འབྲུའི་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་པར་འབྱུང་ཁུངས་ནས་རིམ་བཞིན་འབབ་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཇི་ལྟར་རིམ་མིན་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འཇུག་པ་མྱུར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་བློ་རྣམས་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཇུག་པ་མྱུར་བར་དུས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཅི་ལྟར་དེ་དག་ལ་འགའ་ཞིག་རིམ་མིན་སྣང་བ་དང༌། གཞན་ནི་རིམ་ལྡན་སྣང་བའི་ཁྱད་པར་འཐད་པར་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་དོན་ཀུན་འཛིན་པ་ལ་ཤེས་པ་འདི་དག་ནི་རིམ་མིན་ཅིག་ཅར་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །རྐང་པ་དྲུག་གི་ངག་དོན་ནི། ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་རང་ཡུལ་ཅིག་ཅར་དུ་འཛིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡིན་ན་རང་ཡུལ་འཛིན་པ་མྱུར་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཡིན་ན། རང་གྲུབ་དུས་ལས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། བློ་གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པ་འགལ་ལོ།།
གཉིས་པ་ཁྲ་བོ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་ལ། དངོས་དང༌། དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་
1 ཞོལ། ཤོག ༧༦ ན ༣ འགལ་བར་ཐལ་ལོ།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 109

དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། བློ་གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་མི་སྲིད་ན། བློ་གཅིག་ལ་ཕྱེ་མ་ལེབ་ཕྲ་ལ་སོགས་གཟུགས་དུ་མའང་ཇི་ལྟར་སྣང་བར་འགྱུར་ཏེ་དེ་འདྲ་སྣང་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཕྱེ་མ་ལེབ་དང༌། རྨ་བྱའི་མདོངས་སོགས་མཐོང་བའི་ཚེ་སྔོ་སེར་སོགས་སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་དེ་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་ཡིན་གྱི་ཡན་ལག་སྔོ་སེར་སོགས་དུ་མ་སྣང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་བཀྲ་བ་དེ་བས་ཀྱང་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་སྔོ་སེར་སོགས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་པ་འདི་ཆེས་ངོ་མཚར་ཆེའོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱིས་རྨ་བྱའི་མདོངས་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ་སྣང་བའི་སྔོ་སེར་སོགས་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཆ་མེད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་གི་རང་བཞིན་མིན་ཏེ། རྫས་སྣ་ཚོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནོར་བུའི་ཕུང་པོ་ལ་ཡོད་པའི་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་བཞིན་ནོ། །སྔོ་སོགས་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལ། རྒྱན་མཁན་པོ་འདི་ལྟར་བཞེད་དེ། གལ་ཏེ་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་སྔོ་སེར་སོགས་ཕན་ཚུན་སྤངས་པར་དམིགས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་བར་ཡོངས་སུ་ཆད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རེག་བྱའི་ཁྱད་པར་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་ཕྱིར་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྔོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བར་ཆད་པ་མེད་ཅིང་རེག་བྱའི་ཁྱད་པར་གཅིག་ལ་འདུ་བ་ནི་སྣམ་བུ་ཁྲ་བོ་ལ་སོགས་པ་དག་ལའང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ་དེ་དག་ནི་རྒྱུ་ཚོགས་སོ་སོས་བསྒྲུབ་དགོས་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་དོ། །ལྷ་དབང་བློ་འདི་ལྟར་བཞེད་དེ། རས་ཁྲ་ལ་སོགས་ལ་སྔོ་སོགས། །རྣམ་པ་ཐ་དད་མཚུངས་པ་ཡིན།1

།ཞེས་བཏོན་ནས། གཞན་ཡང་ཚོན་
སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའི་རས་ཁྲ་ལ་སོགས་ལ་ཡོད་པའི་སྔོ་སེར་སོགས་བློ་ལ་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ལྟར་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་སྔོ་སེར་ཀྱང་བློ་ལ་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བར་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རས་ཁྲའི་སྔོ་སེར་ཐ་དད་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་སྔོ་སེར་ཀྱང་ཐ་དད་དུ་འདོད་དགོས་སོ་ཞེས་རྐང་པ་གོང་མ་གཉིས་དང་རིགས་པ་རྣམ་གྲངས་པ་འཆད་དོ། །འདི་ནི་འགྲེལ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་གསལ་བར་བྲིས་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དག་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་སྣང་ངོ༌།།
གལ་ཏེ་སྣམ་བུ་ཁྲ་བོ་སོགས་བཅོས་མ་དེ་དག་ལ་ཡན་ལག་གི་གཟུགས་འབའ་ཞིག་སྣ་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༢༡༥ ཕྲེང་། ༡༩

110 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཚོགས་པ་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་ཡིན་ཞིང༌། བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་རྨ་བྱའི་མདོངས་སོགས་ལ་ནི་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་ཉིད་སྣ་ཚོགས་པར་སྣང་བ་ཡིན་པས་མི་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་རྨ་བྱའི་མདོངས་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་སྤངས་པའི་ཁྲ་བོ་གཞན་མཐོང་བ་ངོ་མཚར་རོ་ཞེས་ཏེ། ངག་དོན་ནི། རྨ་བྱའི་མདོངས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་སྔོ་སེར་སོགས་ལས་རྫས་གཞན་པའི་ཁྲ་བོ་མེད་དེ། དེ་འདྲ་ཚད་མས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ། སྣམ་བུ་སོགས་བཅོས་མ་ལ་ནི། སྔོ་སེར་སོགས་རིམ་གྱིས་སྣང་ཞིང་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་སྔོ་སེར་སོགས་ཅིག་ཅར་སྣང་ངོ༌ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བཅོས་མའི་སྔོ་སེར་སོགས་སྣང་བ་དང་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་སྔོ་སེར་སོགས་སྣང་བའི་བློ་དེ་དག་ལས་གཅིག་ནི་རིམ་ལྡན་དོན་མང་དང༌། གཅིག་ནི་རིམ་མིན་དོན་གཅིག་གིས་འཛིན་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་དུས་ཅིག་ཅར་དང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ནི་སྣ་ཚོགས་སུ་མཚུངས་པར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་སྔོ་སེར་སོགས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་འདྲའི་དོན་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྣ་ཚོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རང་འཛིན་དབང་པོའ་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་རྣམས་ལ་སྣ་ཚོགས་ངོ་བོ་སྟེ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་ ིབར་སྣང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བར་སྣང་བ་དེ་ཐ་དད་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྣམ་བུའི་སྔོ་སེར་སོགས་རྫས་ཐ་དད་དུ་བཞག་པ་འདི་རྣམས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཚད་མ་གང་གིས་འགྲུབ་སྟེ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་ཕྲ་བོ་སོགས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྣ་ཚོགས་སུ་
སྣང་བ་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་རིགས་པ་ཅན་པ་ཁྱོད་རང་གི་ཁས་བླངས་དང་འགལ་ཏེ། ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་ཁྲ་བོའ་རི་མོ་སོགས་འཛིན་པའི་བློ་དབང་ཤེས་ལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ ིདེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྔོ་སེར་སོགས་རིགས་མི་མཐུན་གྱིས་བརྩམས་པ་གང་ཞིག །རིགས་མི་མཐུན་རྣམས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྩོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་ཟུར་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་ཁས་བླངས་སོ། །གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་མིན་གྱི། སྔོ་སེར་སོགས་ཕྲད་པའི་ལྡན་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 111

རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་སྔོ་སེར་སོགས་ཕྲད་པའི་ལྡན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་གཟུགས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས་ཏེ། ལྡན་པ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མི་བརྟེན་པ་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་འདྲའི་ལྡན་པ་ཁྲ་བོ་དངོས་མིན་ཀྱང་ཁྲ་བོ་དངོས་དང་སྔོ་སེར་སོགས་ལ་འཕྲོད་པ་འདུ་བར་ཆོས་མཚུངས་པས་ཁྲ་བོར་ཉེ་བར་བཏགས་ཏེ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་འདྲའི་ལྡན་པ་དེ་དེ་ལྟར་ཆོས་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་ཁྲ་བོར་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་པའང་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་སྔོ་སེར་སོགས་རེ་རེ་བ་ལ་ཁྲ་བོ་དངོས་འཕྲོད་པ་འདུ་བས་སྔོ་སེར་སོགས་རེ་རེ་ཡང་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཁྲ་བོར་སྣང་དགོས་པ་ལ་སྔོ་སོགས་རེ་རེ་བ་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་ན་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཁོ་ན་རེ་སྣམ་བུ་སོགས་བཅོས་མའི་ཁྲ་བོ་དབང་ཤེས་
ལ་སྣང་བ་དེ་ཡང་ཡན་ལག་ཅན་ཉིད་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ན་སྐྱོན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཁས་བླང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རིགས་མི་མཐུན་རྣམས་རྩོམ་མེད་ཕྱིར། རི་མོ་སོགས་བློ་སྣ་ཚོགས་མིན་ཞེས་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ་དེ་ཡན་ལག་ཅན་མ་ཡིན་ཀྱང༌། སྔོ་སེར་སོགས་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་བློ་གཅིག་ལ་སྣང་བར་ཁས་ལེན་མི་དགོས་ཏེ། སྣམ་བུའི་སྔོ་སེར་སོགས་ཕྲད་པའི་ལྡན་པ་གཅིག་ཉིད་དབང་ཤེས་ལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཁས་བླངས་དང་འགལ་ཏེ། གཟུགས་མེད་ཕྱིར་ལྡན་སྣ་ཚོགས་མིན།1

།ཞེས་བྱས་པས། ཁོ་ན་རེ། དེ་འདྲའི་ལྡན་པ་དེ་ཁྲ་
བོ་དངོས་མ་ཡིན་ཀྱང་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་ལྟ་བུ་ཁྲ་བོ་དངོས་ཡིན་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པས་ཁྲ་བོར་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་དུ་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་པའང་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་ཁྲ་བོ་དངོས་ཡིན་དགོས་པ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ན་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག །ཆ་མེད་རེ་རེ་ཡིན་ན་སྣ་ཚོགས་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཞིག་ཅེས་པ་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་ཁས་བླངས་སོ། །གཞུང་འདི་དག་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ཡང་བོད་ཀྱི་ཏཱིཀ་བྱེད་དག་གིས་འཆད་ཤེས་པ་མ་བྱུང་ངོ༌།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༡

112 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཁོ་ན་རེ་བཅོས་མ་དང་བཅོས་མ་མིན་པའི་ཁྲ་བོ་གང་ཡིན་ཀྱང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྔོ་སེར་
སོགས་རེ་རེ་ཁོ་ན་མཐོང་གི་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་མི་སྲིད་ལ། རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་སྔོ་སེར་སོགས་བསྲེས་ཏེ་སྣ་ཚོགས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་དབང་ཤེས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་དུ་ནི་གཟུང་བ་ལ་རྗེས་ཀྱི་བློ་ཡིས་བསྲེས་ནས་སྣ་ཚོགས་སུ་འཛིན་པ་མིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་དོན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་དགོས་པ་གང་ཞིག །བློ་གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་དང་གསལ་བ་དངོས་སུ་ཁས་བླངས་སོ། །གཞན་ཡང་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྔོ་སེར་སོགས་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་རྟོག་པ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་རྟོགས་པས་སྔོ་སེར་སོགས་དོན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་བསྲེས་ནས་འཛིན་ཞིང༌། རྟོག་པ་ནའང་དབང་ཤེས་དེ་དག་གིས་སྔོ་སེར་སོགས་རེ་རེ་བ་གཞན་དག་རིམ་གྱིས་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ། རྩོད་པ་དང༌། ལན་གཉིས། རྩོད་པ་ནི།
གལ་ཏེ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ཅན་གྱི་དོན་རྣམས་ལ་སྣ་ཚོགས་དེ་དག་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་ཉིད་མི་རིགས་ན། རེ་ཤིག་གཅིག་པུའི་བློ་དེ་ཉིད། །སྣ་ཚོགས་སུ་ནི་ཇི་ལྟར་སྣང༌།1

།ཞེས་པ་སྟེ། སྣ་ཚོགས་གཅིག་པའི་རང་བཞིན་མིན།2

།ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། སྔོ་སེར་སོགས་སྣ་
ཚོགས་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་འགལ་ན། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་བློ་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་འགལ་ཞེས་རྩོད་པའོ།།
གཉིས་པ་ལན་ལ། ཕྱི་དོན་འགོག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལན་དང༌། ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་པ་ལ་
བརྟེན་པའི་ལན་གཉིས། དང་པོ་ལ་མ་བཅོས་པའི་ཁྲ་བོ་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་སྤྱིར་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་དགག་པ་དང༌། ཁྱད་པར་རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དགག་པ་དང༌། ཕྱི་དོན་མེད་པ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་དམ་དུ་བསྟན་པ་དང༌། དེ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༢

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 113

ལ་རང་སྡེའི་ལུང་འགལ་སྤང་བ་དང༌། དབང་ཤེས་དེ་ལ་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་བློ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱི་དོན་དང༌། གཞུང་གི་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་གྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང༌། གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྐོར་བ་འདི་དག་ལས། གང་ཞིག་ནི་དྲང་བའི་དོན་དང༌། གང་ཞིག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཡིན། དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མདོ་ཉིད་ལས། གང་གི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་དུ་འཇོག་པའི་ཚུལ་མང་དུ་གསུངས་ཀྱང༌། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ནི། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའ་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། བརྗོད་བྱ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ ིབདེན་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེས་བསྟན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ཙམ་དུ་ངེས་པ་མ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་ལས་གོང་དུ་དྲངས་ནས་དོན་གཞན་དུ་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་སྡེ་གང་བརྗོད་བྱ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་གྱི་དོན་དེར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཞེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌། ཐ་མ་དྲང་བའི་དོན་དང༌། བར་པ་ཉིད་ངེས་པའི་དོན་དུ་བཞེད་དོ།།
འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ནི། མདོ་དེའི་དོན་མདོ་གཞན་གྱིས་བཤད་དགོས་པ་ལ་
དྲང་བའི་དོན་དང༌། དེ་ལས་བཟློག་པ་མདོ་དེའི་དོན་གཞན་གྱིས་བཤད་མི་དགོས་པར་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པས་ཆོག་པ་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཞེད་ཅིང༌། དེས་ན་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡང་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་སོགས་ཀྱིས་དེའི་དོན་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། མདོ་གཞན་གྱིས་དེའི་དོན་བཤད་མི་དགོས་པར་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་འཁོར་ལོ་བར་པ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡང་དགོངས་འགྲེལ་སོགས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་བཤད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཁས་ལེན་གྱི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་བཞེད་ཅིང་དེའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་ཐེག་བསྡུས་

114 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དང༌། བྱང་ས་དང༌། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང༌། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ལས་བཤད་ལ་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱང༌། དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་དེ་དང་མཐུན་པ་བཞེད་དེ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དོན་བསྡུར། དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་ཐེག་བསྡུས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་བས་ན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་བཤད་པ་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། དེར་
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པ་བཤད་པ་ནི། གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་ཤེས་པ་ལ་རང་ཡུལ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་དྲང་དོན་ཡིན་ཞིང༌། འཁོར་ལོ་བར་པ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་པ་ཡང་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ངོ་བོ་གཏན་མེད་ནས་ངོ་བོ་མེད་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ངོ་བོ་མེད་ཚུལ་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། རང་བཞིན་མེད་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལས་ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མེད་ཅིང༌། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་བཤད་པའི་ཚུལ་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དགོངས་པ་དང་དགོངས་གཞི་སོགས་བཤད་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་མི་འབབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་མདོར་དྲིལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་དག་གི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་གཞུང་དང་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པར་བྱ་ཞིང༌། ཆེས་ཞིབ་ཏུ་བཀོད་ན་མང་1

པས་དོགས་ཏེ་འདིར་མ་བྲིས་སོ།།
གཉིས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་ཏེ། ཀུན་
བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ལ། སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་ནི། གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་གནས་པ་དང༌། བཤེས་གཉེན་ངན་པས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་གློ་བུར་དུ་སེམས་རྒྱུད་ལ་བསྒོས་པ་དག་གོ །གང་ལ་འདོགས་པའི་གཞི་ནི། གཙོ་བོར་གཞན་དབང་ཉིད་
1 ཞོལ། ཤོག ༨༠ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༦༤ བ ༡ བཀོད་ན་མངས་ཀྱི་དོགས་ཏེ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 115

ཡིན་ལ། ཡོངས་གྲུབ་དང་ཀུན་བཏགས་ཀྱང་སྒྲོ་འདོགས་པའི་གཞིར་བྱས་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་ནི་ཡོད་དོ།།
གདགས་གཞི་དེ་དག་ལ་བག་ཆགས་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཇི་ལྟར་ཀུན་བཏགས་པའི་
ངོ་བོ་ནི་གཉིས་ཏེ། བཏགས་པ་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བའོ། །འབྲེལ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་ནི། བག་ཆགས་བརྟན་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་མེད་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་དག་ལ་རང་ཡུལ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །འདི་ཡང་ཀུན་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་བདེན་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱི་དོན་གྲུབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རང་ལས་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་ནི། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བའང་རྟོག་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཐལ་བ་དེ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། བུམ་པ་ཡིན་ན་རང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཏགས་པ་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་པ་ནི། བརྒྱུད་ནས་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་དག་གི་སྣང་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དཔེར་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །འདི་དག་ཀྱང་ཀུན་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་བདེན་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། རྟོག་པ་དེ་དག་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཏགས་པ་དངོས་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཡང་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་ནི། བག་ཆགས་མི་བརྟན་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་མེད་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་དག་ལ་རང་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་ཟླ་བ་གཅིག་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ།།
གཉིས་པ་ནི། རྟོག་པ་དོན་མི་མཐུན་དག་གི་སྣང་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་སྟེ་ངར་འཛིན་ལྷན་
སྐྱེས་ལ་ང་རང་དབང་བར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་དང༌། སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་སྒྲ་རྟག་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་ན། ཀུན་བཏགས་པའི་དབྱེ་བ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བཏགས་པ་དང༌། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བཏགས་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང༌། སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་དང༌། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཀུན་བཏགས་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་

116 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ལྟར་གྲུབ་པ་དང༌། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་རང་ལ་སྣང་བ་ཕྱི་རོལ་བུམ་པ་ཡིན་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་ནི་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་ན་ཡང་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པ་འགལ་ཏེ། གཞི་མ་གྲུབ་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྒྲ་རྟག་པ་སྒྲོ་བཏགས་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ན་བརྫུན་པར་འགྱུར་ལ། བརྫུན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོན་ལྡོག་ཡིན་པས་སྒྲ་རྟག་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཀྱང་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་ནི། ཆད་པར་ལྟ་བ་མི་བཟད་པ་སྔོན་དུ་འོངས་པའོ། །དེས་ན་སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དང། དེ་ལ་སྒྲ་རྟག་པར་སྣང་བ་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ཅིང། ཀུན་བཏགས་ཡིན་གྱི་སྒྲ་རྟག་པ་ནི་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་སྒྲོ་བཏགས་དང་ཀུན་བཏགས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང༌། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ང་རང་དབང་བར་སྣང་བ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་དང༌། བདག་རྟག་པ་གཅིག་པུར་འཛིན་པ་སོགས་ངར་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ལ་བདག་རྟག་པ་གཅིག་པུར་སྣང་བ་སོགས་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་ནོ།།
བདག་དེ་དག་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིག་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་
པས་ཐ་སྙད་ཙམ་དུའང་གཞི་མ་གྲུབ་ཅིང༌། བདག་དེ་ལྟ་བུར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་ནི་ཀུན་བཏགས་པ་ཡིན་ཅིང༌། རིགས་པའི་དགག་བྱ་ནི་མ་ཡིན་པས་འདི་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་རྣམ་པར་ཕྱེ་དགོས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་རིགས་པའི་དགག་བྱར་གྱུར་པ་ཡིན་ཞིང༌། རིགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གཞི་མ་གྲུབ་སྟེ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ན་ཚད་མས་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ཞེས་འདོད་པ་དག་ལ་ནི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བུམ་པ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 117

ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེར་མ་ཟད་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པས་དེ་ལ་དོན་དུ་ཞེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱང་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ལ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་རེ་ཤིག་བཞག་གོ།
སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་
སོགས་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ང་རང་དབང་བར་སྣང་བའི་བློ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། སྔོན་པོ་རང་ལས་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བའི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཅིའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ཞེ་ན། སྔོན་པོ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་ཙམ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མ་ཡིན་ཞིང་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཡིན་ཀྱང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་ཙམ་ཡོད་ཀྱི། དེ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་མེད་ལ། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ནི། ང་རང་དབང་བར་སྣང་བར་མ་ཟད། ང་རང་དབང་བར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མི་མཚུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཡང་རང་ལ་སྣང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བུམ་པར་སྣང་བ་ཡོད་པས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་ཞེན་པའི་ཞེན་སྟངས་མེད་དེ། ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་རང་བཞིན་དང༌། དེས་བརྩམས་པའི་རགས་པ་དང༌། དེ་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ཡོད་པར་འཛིན་པ་དང༌། དེར་མ་ཟད་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང༌། དེའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་སྔ་ཕྱིར་གྱུར་པའི་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དག་གིས་བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ནི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རིགས་པའི་དགག་བྱར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་ཟླ་བ་གཅིག་གཉིས་སུ་སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་
གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དང༌། སྒྲ་རྟག་པར་སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སོགས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་ཀྱང་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་ཤིང༌། ཡིན་ན། ལོག་ཤེས་ལ་བདག་འཛིན་གྱིས་ཁྱབ་པ་ཅིས་འགོག་ཅེ་ན། དེ་དག་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་ཞིང༌།

118 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དེ་ལྟ་ན་ཡང༌། གོང་དུ་བཤད་པ་དག་དང་མི་མཚུངས་ཏེ། སྔར་བཤད་པའི་བློ་དེ་དག་གིས་བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་ལ་ལྟོས་ཤིང༌། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་དང༌། སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པས་བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་སོགས་འགོག་པ་ནི། དེ་འདྲའི་རིགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། དེ་འདྲའི་བློ་དག་ནི་ལོག་ཤེས་ཡིན་ཀྱང་བདག་འཛིན་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་དེས་བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའང་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་གྱུར་པའི་བདག་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།
དེ་དག་ནི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པའི་གཟུང་འཛིན་ལ་ལྟོས་ནས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ལ།
ནང་ཤེས་པའི་གཟུང་འཛིན་ལ་ལྟོས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་གཟུང་རྣམ་གྱི་ངོ་བོ་དང༌། དེ་མྱོང་བྱེད་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཆ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་གཉིས་ནི་སྤྱིར་གཟུང་འཛིན་ཡིན་པ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་དང་འཇལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་འབབ་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་ཚད་མས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཀྱང་དེ་གཉིས་གཟུང་འཛིན་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གཟུང་འཛིན་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་བདེན་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན་བདེན་པའི་ཐ་དད་ཡིན་པས་རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་མྱང་1

བྱ་མྱོང་བྱེད་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་
ཡང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རང་ལས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ལྟར་འཛིན་རྣམ་ལ་གཟུང་རྣམ་རང་ལས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ནི་མེད་དེ། འཛིན་རྣམ་ནི་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་པ་དག །རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཡུལ་རིག་པ་དང༌། རང་གི་བདག་ཉིད་
དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པའི་སྒོ་ནས་རང་རིག་གཞན་རིག་ཏུ་འཇོག་ཀྱང་འདིར་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་སོགས་ཀྱང་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པ་དང་གཉིས་སྣང་མེད་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་འཛིན་པ་ཉིད་གཞན་རིག་ 1 ཞོལ། ཤོག ༨༣ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༦༦ བ ༥ འགྱུར་བའི་ཕྱིར་མྱོང་བྱ་མྱོང་བྱེད་ཡིན་པ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 119

དང་རང་རིག་གི་ཁྱད་པར་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྟོག་པས་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གང་གི་ཚེ་བློ་གཅིག་ལ་འཛིན་རྣམ་དང་གཟུང་རྣམ་གྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པར་ངེས་པ་དེའི་ཚེ་དེ་ལྟར་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ལ་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བར་འགྱུར་གྱི། བློ་གཅིག་ལ་དེ་འདྲ་ཆ་གཉིས་ཡོད་པར་མ་ངེས་པར་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པ་མེད་དེ། ཁྱད་གཞི་བློ་ཡུལ་དུ་མ་ཤར་བར་དེའི་ཁྱད་ཆོས་བློ་ཡུལ་དུ་མི་འཆར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལྟར་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པར་ངེས་པའི་
རྟོག་པ་དང༌། དེ་གཉིས་མྱང་བྱ་མྱོང་བྱེད་དུ་འཛིན་པ་དང༌། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུའོ་སྙམ་དུ་ངེས་པའི་བློ་ལ་བློ་གཅིག་གི་འཛིན་རྣམ་དང་གཟུང་རྣམ་ཐ་དད་པར་སྣང་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་དག་ཐ་དད་པར་སྣང་བ་དེ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་གྱི་ཆོས་བདག་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་བདག་ཡིན་ན་ཚད་མས་ཁེགས་དགོས་པ་ལ་བློ་གཅིག་གི་འཛིན་རྣམ་དང་གཟུང་རྣམ་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་དག་ཐ་དད་ཡིན་པ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོའ་གནས་ཚུལ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ ིཡིན་ན་བློ་གཅིག་གི་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་དག་ཐ་སྙད་དུ་སྣང་བ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་བོ། །དེ་ལྟར་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ལ། ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་རིགས་པའི་དགག་བྱར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། འདི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སམ་ཀུན་བཏགས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཀུན་བཏགས་ཡིན་གྱི་ལྷན་སྐྱེས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ན་གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བ་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ཡོད་དགོས་པ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་བཏགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་སྣང་ན་ཡང༌། མང་བར་འགྱུར་བས་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་གོ་བདེ་བར་བྲིས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དག་ལ་ནི་སྡེ་བདུན་རང་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ཚུལ་ཕྱོགས་མཐོང་ཙམ་ཡང་མི་སྣང་བས་གཞུང་གཞན་ནས་བཏུས་ཏེ་ཕ་རོལ་དང་ཚུ་རོལ་སྒྲིག་པར་བྱེད་དོ།།
གཉིས་པ་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་

120 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དང༌། དེ་འདྲའི་ཤེས་པ་རྟོག་མེད་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ་དང༌། དེ་འདྲའི་ཤེས་པ་རྟོག་བཅས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ནུས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་རྫས་ཡོད་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། རྟོག་པས་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གཞན་དག་ན་རེ། གཟུང་འཛིན་དུ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་སྐབས་འདིར་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་དངོས་པོར་མེད་པས་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པས་གཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་དགོས་ཤིང་དེ་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་ཞེས་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བསླད་པས་རྟག་ཏུ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལས་གཞན་དུ་རྐྱེན་གྱིས་བྱ་བར་མི་ནུས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལ་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། རང་ཉིད་གཉིས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལས་གཞན་དུ་རྐྱེན་གྱིས་འགྱུར་བར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་མེ་ནི་རྟག་ཏུ་ཚ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་དང་ཤེས་པའི་འཛིན་རྣམ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །དེ་ཡང་གང་གི་ཚེ་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཉིས་སྣང་གི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་རིམ་གྱིས་དག་སྟེ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཕྱོགས་པའི་གཉིས་སྣང་གཏན་མེད་པར་གྱུར་ནས་ནང་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་མྱོང་རིག་གི་ཆ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤུགས་ལ་ཤེས་པ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་བདེན་པས་སྟོང་པར་རྟོགས་ཏེ་དེ་འདྲའི་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་འཇོམས་ནུས་པར་གྱུར་པ་ན། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་ཞེས་བྱའོ།།
འོ་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་ཡང་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་གྱི་
ཆ་གཉིས་ཡོད་པར་རྟོགས་པའམ། འཛིན་རྣམ་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 121

འཇོག་ནུས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་མདོ་སྡེ་པས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། མདོ་སྡེ་པས་བློ་གཅིག་ལ་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པ་དང༌། དེ་འདྲའི་འཛིན་རྣམ་དེ་གཟུང་རྣམ་དེ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པའི་རང་རིག་ཡིན་པར་ངེས་པས་འཛིན་རྣམ་དེ་གཟུང་རྣམ་དང་རྫས་གཅིག་ཅིང༌། དེ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པར་ངེས་ཀྱང༌། འཛིན་རྣམ་གྱི་གཟུང་རྣམ་འཇལ་བ་ན་གཉིས་སྣང་མེད་པའི་སྒོ་ནས་འཇལ་བས། འཛིན་རྣམ་ནི་གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་མྱོང་བ་ཙམ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཉིད་གཟུང་རྣམ་གྱི་གནས་ལུགས་སུ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་མ་ངེས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་རྟོགས་དགོས་སོ། །མདོ་སྡེ་པས་དེ་ལྟར་མ་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་གཟུང་རྣམ་གྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ངེས་ན་གཟུང་རྣམ་ལ་རང་ཡུལ་སྣང་བའི་ཚེ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པ་དེ་འཁྲུལ་པར་ངེས་དགོས་པ་ལ། མདོ་སྡེ་པ་ནི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ལ་རང་ཡུལ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་མ་འཁྲུལ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ངེས་པ་ལ་འཛིན་རྣམ་གྱི་དོན་ལྡོག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་དགོས་ཤིང༌། དེ་ངེས་པ་ལ་གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་གསལ་རིག་རང་གི་མྱོང་བྱ་ཤེས་པའི་གནས་ལུགས་སུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ངེས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་མདོ་སྡེ་པས་ནི་འཛིན་རྣམ་གྱི་མཚན་གཞི་ཁ་ནང་བལྟས་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ཙམ་ཞིག་ངེས་ཤིང༌། དེ་ལ་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཐོགས་ཀྱང་འཛིན་རྣམ་གྱི་དོན་ལྡོག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་འཛིན་རྣམ་དང་གཟུང་རྣམ་ཐ་དད་དུ་བདེན་པ་ཁེགས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་ཤིང༌། མདོར་ན་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་བ་གང་ཞིག །མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་པའི་ཆོས། གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད། གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་མྱོང་བྱར་གྱུར་པའི་ཤེས་པའི་གནས་ལུགས་གང་ཞིག །གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་གསལ་རིག་ཅེས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

122 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གསུམ་པ་གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བ་བཤད་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་། ནང་ཤེས་པའི་གཟུང་འཛིན་ཐ་དད་དུ་བདེན་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མར། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཅིང་གཟུང་འཛིན་ཐ་དད་དུ་མི་བདེན་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་འདི་གཉིས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་གྱི་དོན་དངོས་སུ་འགལ་བས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་གྱི་དོན་རིགས་པས་གནོད་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་དང༌། ཅིག་ཤོས་ཀྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་གྱི་དོན་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་སྟོན་པ་ཐུན་མོང་དུ་བྱེད་པ་གཅིག་གིས་འགྲུབ་པར་དགོངས་ཏེ། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་དོན་བསམས་པ།1

།ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞིས་2

འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་སྒྲ་
ཇི་བཞིན་གྱི་དོན་དེ་དག་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་བོ་ཞེས་དམ་བཅས་ནས། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེས་འདྲི་བ་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོའ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་གྱི་དོན། དེ་དག་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་ ིགནོད་པའི་ཚུལ་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། གཅིག་ལ་སྣ་ཚོགས་དེ་ཅིར་འགྱུར།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ལ། ནང་ཤེས་པའི་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་ཐ་
དད་དུ་བདེན་པ་འགོག་པ་ནི། ཡོངས་གཅོད་ནང་ཡིན་ཕྱི་རོལ་ལྟར།4

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་པར་
བྱེད་ཅིང༌། འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལས་བཤད་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་གྱི་དོན་དེ་དག་རིགས་པས་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ནས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་དེ་ངེས་དོན་དུ་གྲུབ་བོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་གཉིས་སྟོང་གང་ཡིན་པ།5

།ཞེས་སོགས་སོ།།
འོ་ན་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་གྱི་དོན་ངེས་དོན་ཡིན་ན། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་
གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན་འཁོར་ལོ་བར་པ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པའང་གང་ཞེ་ན། དེའི་དགོངས་པ་བཤད་ནས་འཁོར་ལོ་བར་པའང་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་པ་ནི། དངོས་རྣམས་ཐ་དད་གནས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༡༨
2 ཞོལ། ཤོག ༨༦ ན ༡ ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་འཁོར་ལོ་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༢༠
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༥ ཕྲེང་། ༢
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༥ ཕྲེང་། ༥

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 123

པ་འདི།1

།ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་མོ། །འོ་ན་འཁོར་ལོ་དང་པོའ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་དོན་དེ་དག་ ིརིགས་པས་གནོད་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ན། དགོངས་གཞི་གང་ལ་དགོངས་ཏེ་དེ་ལྟར་གསུངས་ཤེ་ན། དེའི་དགོངས་གཞི་སྟོན་པ་ནི། མ་རིག་གིས་བསླད་བདག་ཉིད་ལ།2

།ཞེས་སོགས་སོ། །དགོངས་
གཞི་དེ་དག་ལ་དགོངས་ཏེ་ཚུལ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དགོས་པ་སྟོན་པ་ནི། ཕ་རོལ་མཐོང་མིན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །ཞེས་པ་ནས། ཕྱི་རོལ་དཔྱོད་ལ་འཇུག་པར་མཛད།3

།ཅེས་
པའི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་རོ། །དེ་ཡང་འདིར་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའ་གཞི་འདིངས་པར་འདོད་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་དང༌། དེ་ལྟར་དྲང་ངེས་ཕྱེ་ནས་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཇི་ལྟར་འཇོག་པའི་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་ཅིང་དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་སོགས་རྒྱས་པར་མ་བསྟན་ཏེ། འདིར་ནི་དཀྱུས་མ་འཆད་པའི་གེགས་སུ་འགྱུར་བ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པ་དག་རྒྱས་པར་ཚད་འབྲས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །སྤྱིའི་དོན་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ད་ནི་གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་ཁྲ་བོ་མཐོང་
བའི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་ནི་ཕྱི་རོལ་དུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱི་གྲུབ་ཚུལ་བསམས་པ་ན་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དུ་གྲུབ་པ་དང་རྣམ་པར་བྲལ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་དང༌། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་བསྟན་བཅོས་ཚད་ལྡན་རྣམས་ལས་གང་གསུངས་པ་དེ་ནི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་གྱི་དོན་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འོངས་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་ཕྱི་དོན་མིན་ན་ཡང་བློ་དེ་འདྲ་གཅིག་ལ་སྔོ་སོགས་སྣ་ཚོགས་དེ་རང་ལས་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བར་ཅི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། བློ་མ་འཁྲུལ་བ་དེ་ལ་ཡང་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་བློ་དེ་ལ་དོན་དུ་སྣང་བ་རྣམས་ཤེས་པ་དེ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་འདིར་འདོད་ན་དེ་ལ་དེས་རིགས་པའི་དགག་པ་ཅི་བྱ་སྟེ། ཅིའང་བྱར་མེད་དོ། །དེའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༥ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༥ ཕྲེང་། ༡༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༥ ཕྲེང་། ༡༤

124 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཕྱིར་བློ་དེ་ནི་རང་1

ལ་དོན་དུ་སྣང་བ་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་འཁྲུལ་བ་མ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དགག་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་
ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་ཁྲ་བོ་མཐོང་བའི་དབང་པོའ་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་ཡོད་ ིཔ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེར་མ་ཟད་རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། སྣ་ཚོགས་དེ་དག་ཉིད་ཆ་མེད་གཅིག་ལ་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང༌། ཆ་མང་པོ་ཅན་ལ་ཡང་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མ་གྲུབ་ན་རིགས་པ་ཅན་པ་ཁྱོད་རང་གིས་ཡན་ལག་ཅན། ཆ་མེད་རྟག་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །འོ་ན་རིགས་པ་ཅན་གྱི་ངོར་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུས་དགག་པར་བྱ་ཡང་རང་སྡེ་དོན་དུ་སྨྲ་བ་དག་གི་ངོར་ཇི་ལྟ་བུས་དགག་པར་བྱ་ཞེ་ན། འདིར་ནི་དོན་འགོག་པ་རྩོད་གཞི་གང་ལས་འཕྲོས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་སྨྲ་བ་པོ་རིགས་པ་ཅན་པ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཁས་བླངས་ལ་ལྟོས་ཏེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདི་ལྟར་གསུངས་ལ། རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་བ་དག་གི་ལུགས་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་ཚད་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པས་འདིར་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཕྱི་རོལ་མེད་མོད་ནང་སེམས་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་བདེན་པའང་མེད་དམ་ཞེ་ན། མེད་དེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། དབང་ཤེས་རང་ཉིད་མྱོང་བའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་གཅོད་བྱེད་གསལ་རིག་གི་ཆ་ནི་ནང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཞིང༌། རང་ལ་སྣང་བ་ཕྱི་རོལ་ལྟར་གནས་པའི་རྣམ་པ་འདི་ནི་ཆ་གཞན་གཟུང་རྣམ་ཡིན་ལ། ནང་བློ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་དུ་བདེན་པ་ཡོད་ན། དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་བདེན་དགོས་ལ། དེ་ཡིན་ན། བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས་མྱང་བྱ་མྱོང་བྱེད་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །དེས་ན་ཤེས་པའི་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་ཐ་དད་དུ་བདེན་པར་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ཡང༌། ཐ་དད་དུ་བདེན་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ཞིང་ཞེན་པ་ནི་བསླད་པའམ་འཁྲུལ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁེགས་པ་ན་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་འཛིན་པ་བདེན་པ་ཡང་ཁེགས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་ལྟོས་པའི་འཛིན་པ་བདེན་པ་པ་མེད་དེ། དེ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་བ་བདེན་པ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཉིས་པོ་དེ་ལ་གང་རུང་གཅིག་ནི་བདེན་པར་མེད་པས་ཀྱང་གཉིས་ཀ་བདེན་པར་ཡོད་པ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༨༧ ན ༢ བློ་དེ་ནི་རང་དོན་དུ་སྣང་བ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 125

ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ཕྱི་དོན་མེད་པས་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་དམ་དུ་བསྟན་པ་ནི། ཇི་སྐད་
བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་མྱོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཤེས་པ་དེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་བོ། །གཉིས་སྟོང་གི་རང་རིག་དོན་དམ་དུ་བྱེད་པ་ཤཱཀྱ་བློས་ཀྱང་བཤད་དེ། སློབ་དཔོན་དེས་ཇི་སྐད་དུ། བྱང་སེམས་ཆོས་བདག་མེད་དུ་མཁྱེན་པས་ནི་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་རང་རིག་པ་ཁོ་ན་མཁྱེན་ནོ།།ཞེས་བཤད་པས་སོ།།
བཞི་པ་དེ་ལ་རང་སྡེའི་ལུང་འགལ་སྤང་བ་ནི། རང་སྡེ་དབུ་མ་པ་ལ་སོགས་པ་ན་རེ། ཤེས་
པ་བདེན་པར་གྲུབ་ན། འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། དེའི་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་འབྲས་མཚན་མཚོན་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་སོགས་སུ་གཉིས་ཆོས་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས་དངོས་རྣམས་ཐ་དད་གནས་པ་འདི་དངོས་པོའ་གནས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འོངས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ིདེ་ལྟ་བུའི་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། རྟོག་པ་དེས་བཞག་པ་ཡིན་ལ། རྟོག་པ་དེ་ནི་བསླད་པའམ་འཁྲུལ་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་ཆོས་དེ་དག་གི་ཐ་དད་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཀྱང་བསླད་པའམ་སྒྲོ་བཏགས་སུ་འགྱུར་རོ།།
དེས་ན་གཟུང་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ལས་མཚན་ཉིད་གཞན་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ།
གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་རྟོག་པས་བཞག་པའི་གཉིས་ཆོས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་ཅིང་རྟོག་པས་བཞག་པའི་གཉིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པ་དེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཉིས་ཆོས་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་དམ་རྣམ་གཞག་དེ་ལྟར་དུ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རབ་ཏུ་བཤད་དོ། །གཞན་ཡང་ཕུང་པོའ་མཚན་ ིཉིད་སྤུངས་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ནི་བྱེད་པ་ཡིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་དང༌། མཚོན་བྱ་ཐམས་ཅད་བྱ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་བདེན་པར་གྲུབ་ན། མཚན་མཚོན་རྣམས་བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་དགོས་པས། བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་དེའང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་མིན་ཞིང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་

126 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

མཚན་མཚོན་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེས་ཀྱང་ཆོས་དེ་དག་མཚན་ཉིད་བྲལ་བའམ། མཚན་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་དག་ཐ་མ་འདི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་སྦྱོར་བ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཐེག་ཆེན་
བཀར་མི་འདོད་པས་འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོའ་དགོངས་པ་དེའི་ལུགས་ལ་བཤད་མི་དགོས་པའི་ ིཕྱིར་དང༌། དེས་ཀྱང་ཞེས་པ་སྔ་མ་སྡུད་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་རྣམ་རིག་པའི་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ། །རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་བ་གཉིས་ན་རེ། ཕྱི་དོན་མེད་ན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལས་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །གང་ལ་དགོངས་ན། མ་རིག་གིས་བསླད་པའི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ལ་ཇི་ལྟ་བའི་རང་གི་རྐྱེན་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལ་ལྟོས་ནས། རང་ལ་སྣང་བ་རྣམ་པར་རིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དེ་བཞིན་མིན་པར་ཕྱི་རོལ་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། རབ་རིབ་ལ་སོགས་ཀྱིས་དབང་པོ་བསླད་པའི་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་འདྲའི་སྣང་ཚུལ་ལ་དགོངས་ནས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཕ་རོལ་མཐོང་བ་མིན་པའི་བྱིས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ནི་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་བཞིན་རིག་པས་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་དང་འཛིན་པའི་བསླད་པ་དག་གིས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་མེད་ན་རང་ལ་སྣང་བ་དོན་དུ་ཞེན་པ་དེ་ནི་མེད་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཞེན་པའི་དབང་གིས་ད་ལྟ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མ་གྱུར་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་འདྲའི་གདུལ་བྱའི་ངོར་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་རེ་ཤིག་བཏང་སྙོམས་སུ་མཛད་པ་ཅན་ཕྱི་དོན་མེད་པར་མཁྱེན་ཀྱང་མ་མཁྱེན་པ་ལྟར་གླང་ཆེན་གཟིགས་སྟངས་ཉིད་མཛད་ནས་འཇིག་རྟེན་ལ་ཐུགས་ནི་བརྩེ་བ་འབའ་ཞིག་གིས་ཕྱི་རོལ་དཔྱོད་ལ་འཇུག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།
ལྔ་པ་དབང་ཤེས་དེ་ལ་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་བློ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པ་
ནི། དེ་ལྟར་སྔོ་སོགས་དུ་མ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་རིགས་པས་ཁེགས་ལ། རྣམ་པ་དུ་མ་བློ་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་སྣ་ཚོགས་པ་སྣང་བའི་ཚེ་ཤེས་པ་དེའི་ཁྱད་པར་རམ་ཆ་ཤས་རྣམ་པ་དེ་རྣམས་ཤེས་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 127

པ་དེ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་བརྟེན་པ་མེད་དེ་ཡོད་ན་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་སོ་སོར་མཐོང་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མཐོང་ནུས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་དེ་དག་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པ་དེ་རང་རིག་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་མིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་རྟོག་པས་དེ་ལྟར་རྣམ་དབྱེ་བྱེད་པ་ནི་སྒྲ་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔ་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཤེས་པ་གང་ལ་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་རང་རིག་གིས་མྱོང་བས་ཁྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔར་བཤད་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་སྣ་ཚོགས་གཅིག་གི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ།།
གཉིས་པ་ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་ཚེའང་རྣམ་པ་དུ་མ་བློ་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་
ལ་སྐྱོན་དེ་མི་འབྱུང་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། རས་ཁྲའོ་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཚེ་སྔོ་སེར་སོགས་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་རྣམས་ནི་གཅིག་ཡིན་ན། ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཆ་ཅན་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་རྣམ་པར་དབྱེ་མི་ནུས་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྔོན་པོ་དང་སེར་པོ་སོགས་དེ་རྣམས་ཀྱང་དབང་ཤེས་ལ་སོ་སོར་སྣང་བའི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།
གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ་དབང་ཤེས་ལ་སྔོ་སོགས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ན་ཡང་ཡན་ལག་ཅན་
གྱི་རྫས་ཡིན་ཞིང། ཡན་ལག་གི་སྔོ་སེར་སོགས་ལ་རྣམ་དབྱེ་ཡོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་སྔོ་སེར་སོགས་ལ་རྣམ་དབྱེ་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་གི་སྔོ་སེར་སོགས་རྣམ་དབྱེ་ཐ་དད་ཅན་ནི་རྣམ་པར་གསལ་བ་རྣམ་དབྱེ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་གྱི་སྔོ་སེར་སོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་ཚད་མས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དོན་སྣ་ཚོགས་གཅིག་མིན་པ་བཀག་ནས་རྣམ་པ་དུ་མ་བློ་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་དུ་འཐད་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་མེད་ན། ཡན་ལག་རྫས་ཐ་དད་དུ་མས་བློ་གཅིག་ཇི་ལྟར་སྐྱེད་ཅེ་ན། གལ་ཏེ་བྱེ་བྲག་པ་ཁྱོད་རང་གི་ལུགས་ལ་དབང་པོ་དང་ལ་སོགས་པས་དོན་དང་བདག་ཡིད་རྣམས་རེ་རེས་དབང་ཤེས་མི་སྐྱེད་ཅིང༌། དེ་རྣམས་ལ་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་མེད་ཀྱང་དེ་རྣམས་ཕྲད་པས་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པར་འདོད་པ་བཞིན་དུ། རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེས་དབང་ཤེས་མི་སྐྱེད་ཅིང་ཡན་ལག་རྫས་གཞན་མེད་ཀྱང་རྡུལ་ཕྲན་ཕན་ཚུན་འདབ་འབྱོར་དུ་ཕྲད་པའི་ཁྱད་པར་སྐྱེས་པར་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་

128 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྡུལ་ཕྲན་མང་པོ་ཚོགས་པ་དག་ཅིག་ཅར་དབང་བློའ་རྒྱུར་འགྱུར་ཡང་འགལ་བ་དག་ནི་ཅི་ཞིག་ ིཡོད། རྒྱུ་ཡིན་པས་གཟུང་དོན་དུ་འགྱུར་ན། དབང་པོ་ཡང་དེར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའི་དངོས་པོ་མ་གཏོགས་པ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་གཞན་ཅིའང་མེད་པས་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་དེ་ལས་བློ་དབང་ཤེས་1

ནི་གང་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་
རྣམ་པ་དེ་ཉིད་གཏོད་བྱེད་དེ་ནི་དབང་ཤེས་དེའི་གཟུང་བར་བརྗོད་ཀྱི། རྒྱུ་གཞན་རྣམས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སྐབས་དོན་དག་དོན་དུ་དྲིལ་ན། རྣམ་པ་དུ་མ་བློ་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་ཡོད་དེ། ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་མེད་ཀྱང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་དུ་མ་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་བློ་གཅིག་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ།།
གསུམ་པ་ནོག་སོགས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་ནི། བློ་གཅིག་གིས་དོན་དུ་
མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་མི་སྲིད་པ་ལ་སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ཡན་ལག་ཅན་བ་ལང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཇི་ལྟར་རང་གི་ཡན་ལག་ནོག་ལྐོག་ཤལ་སོགས་དང་བཅས་པ་2

ཅིག་ཅར་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་
ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བློ་གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ལྐོག་ཤལ་སོགས་མཐོང་མེད་པར་ནི། བ་ལང་ཤེས་པ་མཐོང་བ་མེད་པས་བསལ་ལོ། །གལ་ཏེ་ཕན་ཚུན་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མ་གྱུར་པའི་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། ནོག་སོགས་ནི་ཡོན་ཏན་དང་བ་ལང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྫས་དག་ཡིན་ཞིང༌། ཡོན་ཏན་གྱིས་རྫས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པས་ཁྱབ་པས་བ་ལང་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དེ་དག་ཅིག་ཅར་རྟོགས་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྐྱོན་3

དེ། འདི་ལྟར་བ་ལང་གི་ཡན་ལག་ནོག་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་
རྣམས་ཅིག་ཅར་རྫོགས་པར་འཛིན་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱེད་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མ་གྱུར་པའི་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་བླངས་སོ།།
གཞན་ཡང་བ་ལང་གི་རྣ་བ་ལ་ཡོད་པའི་ཡོན་ཏན་སྔོན་པོ་དང་། དེའི་སྤྱི་བ་ལང་གི་རྣ་བ་

1 ཞོལ། ཤོག ༨༩ བ ༦ བློ་དབང་ཤེས་གང་དུ་སྣང་བའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༩༠ ན ༣ ལྐོག་ཤལ་སོགས་དང་བཅས་ཅིག་ཅར་
3 ཞོལ། ཤོག ༩༠ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༧༢ བ ༣ དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྐྱོན་ཡོད་དེ།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 129

ཉིད་དང་། གཡོ་འགུལ་ལ་སོགས་པ་དང་། ལྡན་པའང་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་སྲིད་པ་མིན་པར་ཐལ། བ་ལང་གི་རྣ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། སྤྱི་དང་ལས་དེ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་བ་ལང་གི་རྣ་བ་སྔོན་པོ་འགུལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བ་ལང་གི་ཡན་ལག་ནོག་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་བ་ལང་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པས་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བ་ལང་གི་རྭ་དེ་མ་ཧེའི་རྭ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་སྟོན་འདོད་ནས་བ་ལང་གི་རྭ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་རྭ་ཁྱད་གཞི་དང་བ་ལང་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པས་བ་ལང་གིས་རྭ་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་ཞིང༌། ཁུ་ཡུ་སོགས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་ཤེས་པར་འདོད་དེ། བ་ལང་རྭ་ཅན་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྦྱར་བའི་ཚེ་རྭས་བ་ལང་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་པས་ནོག་སོགས་དང་བ་ལང་ཁྱད་པར་དང་ནི་ཁྱད་པར་ཅན་བརྗོད་1

པར་

འདོད་པའི་གཞན་དབང་གིས་ཡིན་གྱི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ནོག་སོགས་དང་བ་ལང་གཉིས་ལས་ཡན་ལག་གམ་ཁྱད་ཆོས་ཉིད་དུ་བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་ཉེ་བར་གཟུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཅིག་ཤོས་དེ་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་འགྱུར་གྱི། ནོག་སོགས་ཀྱིས་བ་ལང་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མིན་ནོ། །ཡང་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བ་ལང་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་བ་ལང་དེ་ནོག་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་རྟོགས་ཤིང་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱད་པར་དང་ནི་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སྦྱོར་བའི་བློ་ནི་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ནོག་སོགས་རྣམས་བ་ལང་གི་ཡན་ལག་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་གཟུང་བ་གང་ཡིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ནོག་སོགས་དང་བ་ལང་དེ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྦྱར་ནས་འཛིན་པར་འགྱུར་གྱིས། དབང་ཤེས་ཀྱིས་མ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདི་དག་གི་བཤད་པ་བྱེད་པ་གཞན་དག་ནི་ཆལ་2

སྒྲོག་པར་ཟད་དོ།།
བཞི་པ་རང་གི་ཁས་བླངས་དང་ཡང་འགལ་བར་ཐལ་བ་ནི། བློ་གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་

1 ཞོལ། ཤོག ༩༠ བ ༤ ཁྱད་པར་ཅན་བརྗོད་པའི་གཞན་དབང་གིས་
2 ཞོལ། ཤོག ༩༡ ན ༢ གཞན་དག་ནི་སྒྲོག་པར་ཟད་དོ།།

130 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་ལ་དགག་པ་བརྗོད་པའི་གཞན་སྡེ་དག་གི་གཙོ་བོ་ནི་བྱེ་བྲག་པ་དང་གྲངས་ཅན་པ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ལ་རང་གི་ཁས་བླངས་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དང་པོ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་བསྟན་པ་ནི། བ་ལང་རང་ཉིད་ཀྱིས་བ་ལང་དང་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་གང་དུ་ཡང་གོ་བར་བྱེད་མི་ནུས་ཀྱིས། བ་ལང་ཉིད་ཅེས་པའི་རིགས་དང་ལྡན་པས་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་གཟུང་བ་ན་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་བྱེ་བྲག་པ་ཁྱོད་རང་གི་གཞུང་ལུགས་ཡིན་པས་བློ་གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པར་འདོད་པ་ཁས་བླངས་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟ་དང་བ་ལང་སོགས་གཞན་དང་གཞན་མཐོང་ཡང་བློ་ལ་རིགས་གཅིག་ཏུ་སྣང་བར་འགྱུར་གྱི་ཐ་དད་དུ་མི་ཕྱེད་པར་ཐལ། བ་ལང་སོགས་རང་གི་དངོས་པོ་གཞན་དག་ལས་ཐ་དད་དུ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་ཅིང་བ་ལང་མཐོང་བའི་བློ་དེས་ཡོན་ཏན་དང་རིགས་སོགས་བ་ལང་དེ་ཉིད་གཞན་ལས་ཐ་དད་དུ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱང་མ་བཟུང་བའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་ཁས་བླངས་སོ། །གལ་ཏེ་སྔར་རྫས་བ་ལང་བཟུང་ཞིང༌། ཕྱིས་རིགས་དང་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་ཁྱད་པར་ནི་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་མ་རིམ་གྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་སྐྱོན་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེ་ན། དུ་མ་རྟོགས་པར་འགྱུར་མོད། དེ་ལྟ་ཡིན་ནའང༌། ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཟུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་གི་འབྲེལ་བ་འཆོལ་ནས་འདི་ནི་འདི་ཡི་ཁྱད་པར་རོ་ཞེས་མི་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །ད་ནི་གྲངས་ཅན་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་གྲངས་ཅན་གྱི་ལྟར་ན། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་དེ་ཙམ་ལྔ་དང་ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་བཀོད་པར་ཁས་ལེན་ཅིང༌། བློ་གཅིག་གིས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་འགལ་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བློ་གཅིག་གིས་ཅིར་ཅར་དུ་མ་འཛིན་པ་གྲུབ་པར་ཐལ། བུམ་པ་དེ་སྒྲ་སོགས་དེ་ཙམ་ལྔ་དང་ཡོན་ཏན་གསུམ་སྟེ་དུ་མའི་བཀོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བཀོད་པ་ཅན་ནི་མ་བཟུང་བར་བཀོད་པ་འཛིན་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སོར་མོ་མ་བཟུང་བར་ཁུ་ཚུར་མི་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ།།
བཞི་པ་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་ལ་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 131

རྟོག་བཅས་མི་སྲིད་ན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་མངོན་སུམ་གྱིས་འཛིན་ནམ་རྗེས་དཔག་གིས་འཛིན། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཆོས་ཅན་དེ་འཛིན་པའི་རྗེས་དཔག་གང་ལ་བརྟེན་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ཡང་རྗེས་དཔག་གིས་འཛིན་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ཚད་མས་ངེས་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །ཆོས་ཅན་མངོན་སུམ་གྱིས་འཛིན་1

ན་ཆོས་ཅན་དེ་ཉིད་རྟགས་བྱས་པ་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་
ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཐ་དད་པ་དུ་མའི་ཁྱད་གཞི་ལྟ་བུ་དང༌། དེ་དག་དེའི་ཁྱད་ཆོས་ལྟ་བུར་འཛིན་དགོས་པས་མངོན་སུམ་དེ་རྟོག་བཅས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ལ་རྟོག་བྲལ་གྱིས་ཁྱབ་པ་ཉམས་སོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། ཚད་མ་མདོར། དུ་མའི་ངོ་བོའ་ཆོས་ཅན་ནི། །དབང་པོ་ལས་ ིརྟོགས་སྲིད་མ་ཡིན། །རང་རང་རིག་བྱ་ཐ་སྙད་ཀྱིས། །བསྟན་མིན་ངོ་བོ་དབང་པོའ་ཡུལ། ི 2

།ཞེས་
གསུངས་པ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ནི། ཆོས་ཅན་སྒྲ་དེ་མ་བྱས་རྟག་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལས་ལྡོག་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ལོག་ས་གང་དང་གང་ལས་ལོག་པ་དེ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ཐ་དད་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་ཅན་ཡིན་པས་སྒྲ་དེ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་སྒོ་ནས་རྟགས་བྱས་པ་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །དེ་ལྟར་རྟོག་པ་ལ་བརྟགས་པའི་རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་དེ་དག་ནི་རྟོག་པ་མེད་པའི་སེམས་དོན་རང་མཚན་དང་བྱས་མི་རྟག་སོགས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་མིན་པར་རང་གི་གཟུང་དོན་གྱི་སྟོབས་ལས་རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པ་དག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ནོ།།
རྐང་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ངག་དོན་ནི། སྒྲ་འཛིན་ཉན་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་གཞལ་ཡང་
རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་དང་བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་སོགས་མི་སྣང་བར་སྒྲ་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་པའི་སྟོབས་ལས་རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པའི་ཐ་དད་མི་སྣང་བར་ཐལ། སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པའི་ཐ་དད་ནི་ལོག་ས་སོ་སོ་ལས་ལོག་པ་རྒྱུ་

1 ཞོལ། ཤོག ༩༢ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༧༣ བ ༧ མངོན་སུམ་གྱིས་འཛིན་ན་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༡ ཕྲེང་། ༡༠

132 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

མཚན་དུ་བྱས་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བུམ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་བུམ་པ་དཀར་པོར་སྣང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་ན་བུམ་པ་དཀར་པོར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་དང་སྣང་ཚུལ་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་ལ་བུམ་པའི་དཀར་སོགས་སྣང་བ་ཡོད་པར་གྱུར་ཀྱང་དབང་པོའ་སྤྱོད་ཡུལ་ཅི་འདྲ་བ་དེ་ནི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད་པའམ་སྒྲ་དོན་མིན་ཏེ། ིདབང་ཤེས་ལ་བུམ་པའི་དཀར་སོགས་སྣང་བའི་ཚེ་ཡང་བུམ་པ་དང་དཀར་པོ་ཐ་དད་དུ་མི་སྣང་བ་བུམ་པ་དཀར་པོར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་ནི་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བས་བློ་དེ་དག་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ནམ་རྣམ་པ་སྣང་ཚུལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བུམ་པ་དཀར་པོ་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་དང༌། བུམ་པ་དཀར་པོར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའི་བློ་རྣམས་གཟུང་དོན་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ཡང་རྟེན་མིག་དབང་དང་ཡིད་དབང་ལྟ་བུ་རྫས་ཐ་དད་སྣ་ཚོགས་པས་རྣམ་པ་སྣང་ཚུལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་དེར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བློ་དེ་གཉིས་བདག་རྐྱེན་སོ་སོ་ལས་སྐྱེ་ཞིང་རྣམ་པ་སྣང་ཚུལ་རིགས་མི་འདྲ་ཡང་གཟུང་དོན་གཅིག་ཡིན་པས་འདོད་པ་དེ་ནི་རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་དྲུག་ཐ་དད་པའི་གཟུང་དོན་ཅན་ཡིན་པ་དེ་རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་འགྲུབ་སྟེ། མི་འགྲུབ་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་བློ་དེ་གཉིས་སེམས་ཀྱི་རྟེན་ནི་གཞན་དང་གཞན་ལས་སྐྱེས་སུ་ཆུག་ཀྱང༌།
གཟུང་དོན་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་རང་བཞིན་ནམ་རྣམ་པ་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་དེ་ནི་གང་ལས་ཡིན་ཞེས་པ་སྟེ། ངག་དོན་ནི་བློ་དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། བདག་རྐྱེན་སོ་སོ་ལས་སྐྱེས་ཀྱང་རྣམ་པ་སྣང་ཚུལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་རྐྱེན་སོ་སོ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་བུམ་པ་དཀར་པོ་དེ་ཁྱེད་གཉིས་ཀའི་གཟུང་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བློ་གཉིས་རྣམ་པ་སྣང་ཚུལ་རིགས་མི་འདྲ་ཡང་གཟུང་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ་སྔར་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིས་འདིའོ་ཞེས་ངོ་ཤེས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་བ་ལང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན་བ་ལང་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ངོ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་བ་ལང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་བ་ལང་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་གཟུང་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བ་ལང་ངོ་སྙམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་པ་རྣམས། བ་ལང་ལ་སོགས་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ལས་སྐྱེས་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 133

པའི་ངོ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི་རིགས་པས་བཟློག་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་རང་མཚན་རྟོགས་པ་མེད་པར་ཡང་ནི་བ་ལང་སོགས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ།།
རིགས་པ་འདིས་ཞར་ལ་གཞན་ཡང་ཁེགས་པར་བསྟན་པ་ནི། བ་ལང་ལ་སོགས་མངོན་
སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་དེ་དག་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་སོགས་བརྗོད་1

པ་དང་རྣམ་རྟོག་དག་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ལས་རིགས་2

སོགས་དོན་གཞན་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་
དཔོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པའི་རིགས་པ་འདི་ཡིས་སུན་ཕྱུང་ངོ༌། །གལ་ཏེ་རྟོག་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ངོ་ཤེས་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཀྱང༌། བ་ལང་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་རྟོག་པས་སྔར་གྱི་བ་ལང་དེ་འདིའོ་ཞེས་ངོ་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་དོན་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་འདྲའི་ཚེ་ཡང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་དོན་དང༌། རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ཐ་དད་ཉིད་ཡིན་ཡང་སྔར་གྱི་དེ་འདིའོ་ཞེས་ངོ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་རྟོག་གཅིག་ནི་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་སྐྱེད་པའི་བག་ཆགས་སད་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་སྔར་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ིགཉིས་པ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་ལ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་མི་འཐད་
པའི་རྩོད་པ་དགོད། དེ་ལ་གཞན་ལན་དགག །རང་ལན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདིའི་རྩོད་པ་སྨྲ་བ་པོ་ཉན་ཐོས་གནས་མའི་བུ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་བཤད་ཅིང༌། རྩོད་པའི་ཡུལ་ནི། མདོ་ལས། གཟུགས་ཤེས་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། མིག་དང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ།3

།ཞེས་
གསུངས་པ་དེའི་དོན། ཡིད་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཡིད་ཀྱང་དོན་དང་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་རྩོད་པ་ཡིན་ནོ། །རྩོད་པའི་ཚུལ་ནི། ཡིད་མངོན་

1 གཙང་། ཤོག ༧༥ ན ༣ རིགས་སོགས་བརྗོད་དང་
2 ཞོལ། ཤོག ༩༣ ན ༦ འགྲོ་བ་ལས་རིགས་དོན་གཞན་ཡོད་པར་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༥༥ ཕྲེང་། ༡༦ ནང་དུ་དྲངས།

134 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཡོད་ན་དེས་དབང་མངོན་གྱིས་གང་གཟུང་བ་དེ་ཉིད་ཀ་འཛིན་ནམ། དབང་མངོན་གྱིས་མ་བཟུང་བའི་དོན་འཛིན། དབང་མངོན་གྱིས་སྔར་མྱོང་བའམ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་ནི་འཛིན་པ་ན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི་ཚད་མ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་རང་ཡུལ་རང་དབང་དུ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་སྔར་བཟུང་ཟིན་ཁོ་ན་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡིད་མངོན་གྱིས་དབང་མངོན་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་དོན་འཛིན་ན་ལོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིས་
ཀྱང་དོན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། མིག་མེད་ཀྱང་ཡིད་མངོན་གྱིས་གཟུགས་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རྩོད་པ་འདིའི་སྤོང་ཚུལ་ཚད་མ་མདོར་མ་གསུངས་པས་འདིར་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གཞན་ལན་དགག་པ་ནི། སྔ་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་དག །སློབ་དཔོན་གྱི་སློབ་མ་མདོ་འགྲེལ་བྱེད་པ་ཁ་ཅིག་གི་འདོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པས་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག །རྩོད་པ་དེ་ལ་ལན་འདེབས་པ་ན། སྔར་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཞལ་ཟིན་ཁོ་ན་འཇལ་བས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དབང་མངོན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཡུལ་འཛིན་པ་མ་གཏོགས་རང་དབང་དུ་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་ནུས་པ་མེད་ཅིང་། དེ་ལྟ་ནའང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཡུལ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི། གྲུབ་པའི་མཐའ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལས་བརྒལ་བར་བསྟན་པའི་
སྒོ་ནས་འགོག་སྟེ། དེ་ཡང་ཚུལ་འདི་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་གཞིར་བྱས་ན་མི་འཐད་དེ། ཡིད་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ནི་རང་གྲུབ་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་མངོན་གྱི་དུས་ན་འདས་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། ཡིད་མངོན་གྱིས་རང་དུས་ན་འདས་པའི་དོན་མཐོང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ཚད་མ་རྣམས་ནི་རང་གི་སྣང་ཡུལ་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་གཞུང་འདི་འདི་ལྟར་བཤད་དེ། ཚུལ་འདི་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་ཏེ། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་ནི་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་རང་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་མངོན་གྱི་དུས་ན་འདས་དགོས་ལ། རང་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 135

གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དབང་མངོན་གྱི་དུས་ན་འདས་པ་ཡི་དོན་ཡིད་མངོན་དེས་མཐོང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དེ་ནི་ཡིད་མངོན་དེ་ལ་དབང་མངོན་གྱིས་བར་ཆོད་པའི་སྒོ་ནས་ཤིན་ཏུ་བསྐལ་པས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཕྱིས་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་དག །གྲུབ་པའི་མཐའི་རྣམ་དབྱེ་གང་ཡང་མི་འབྱེད་པར་ཡིད་མངོན་གྱི་
གཟུང་དོན་རང་དུས་ན་འདས་ན་དེ་འདྲའི་དོན་མཐོང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་བཤད་ཚུལ་བྱེད་མོད། རྒྱུ་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྔར་ཡོད་ཡིན།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་དང་དངོས་སུ་འགལ་
བ་ངོ་མི་ཤེས་པར་ཟད་དོ།།
ཅི་སྟེ་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་རང་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པའི་སྐད་
ཅིག་མ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རང་གྲུབ་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་འཇིག་པ་བཞིན་དུ་ཕྱིས་ཀྱང་མི་འཇིག་དགོས་པ་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། རང་གི་སྣང་ཡུལ་རྟག་པ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྟོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་དེ་ནི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་བཅས་ནས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། གཞན་རྣམས་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ན་སློབ་དཔོན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་མ་ཁྱབ་པ་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་གཞུང་འདི་ལ་ཡིད་མངོན་མེད་པར་རྩོད་པའི་རྒོལ་བ་འགོག་པའང་དོན་མེད་དེ། ཁོས་ཡིན་མངོན་དབང་མངོན་གྱིས་བཟུང་ཟིན་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་ཁས་བླངས་ཀྱི་འཐད་པར་ཁས་མ་བླངས་ཤིང༌། མི་འཐད་པར་ཁས་བླངས་བཞིན་དུའང་ཁྱོད་དེ་འཐད་པར་ཁས་ལེན་ན་སྐྱོན་འདི་ཡོད་དོ་ཞེས་འགོག་པ་དོན་མེད་ཅིང༌། བླུན་པོར་མཚོན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་འགོག་པ་ན་ངེད་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་འདི་ལྟར་སྨྲས་པ་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གནོད་བྱེད་བརྗོད་ཀྱང་རང་རེས་བཀོད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཁོས་སྐྱོན་མེད་དུ་ཁས་མི་ལེན་པས་དེ་འདྲའི་སྐྱོན་བརྗོད་ལུགས་མཁས་པའི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་ན་ངེད་ཀྱིས་བརྗོད་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་སྐྱོན་འབྱུང་བའི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༨ ཕྲེང་། ༥

136 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཕྱིར་ཞེས་པར་འགྱུར་བས་སོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག །ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། མ་ཤེས་དོན་གསལ་ལས་ཁྱད་པར་དང་བཅས་པ་
རྟོགས་ཟིན་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་དོན་ལས་བསྣན་ནས་འཛིན་པའི་ཡིད་ཤེས་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་པ་ཡིད་མངོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་བྱེད་པ་ལའང་སྙིང་པོ་མེད་དེ། མཚན་ཉིད་དེ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཀུན་ལས་བཏུས་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་གང་དུའང་ཟུར་ཙམ་ཡང་མ་བཤད་ཀྱི། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པ་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཁ་བསྐངས་ཏེ་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་པས། དེ་འདྲའི་བཤད་ཚུལ་དེ། ཀུན་ལས་བཏུས་འགྲེལ་བྱེད་སོགས་དང༌། ཡིད་མངོན་མེད་པར་རྩོད་པ་སོགས་འགོག་པ་ལ་སྦྱོར་ཀྱང༌། ཁྱོད་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཆོས་གྲགས་ང་རང་གིས་བཞག་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་འདི་ལ་སྐྱོན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པར་འགྱུར་བ་དབུས་ཐུག་པའི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་བཤད་པ་བྱེད་པ་དག་གི་ངང་ཚུལ་འདི་ལྟར་གྱུར་ཀྱང་དེང་སང་གི་ཉན་པོ་དག་ནི་འཆད་པ་པོའ་ཁ་ལ་བལྟ་བ་ཙམ་གྱིས་ཚིམ་པར་སྣང་ངོ༌།། ིདེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་སློབ་མ་ཁ་ཅིག །ཡིད་མངོན་གྱིས་རང་གི་དེ་མ་ཐག་
རྐྱེན་དབང་མངོན་གྱིས་བཟུང་བའི་དོན་དེ་ཁོ་ན་འཛིན་པར་འདོད་པ་བཀག་ནས། དེའི་ཕྱིར་ཡིད་མངོན་ནི་རང་དབང་དུ་གཞལ་བྱ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་དེ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་འགོག་པ་ནི། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་བྱ་བ་བསྒྲུབས་ཟིན་པ་ཅན་གྱི་ལས་སུ་བྱ་བར་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་ནི། དེའི་དེ་མ་ཐག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་ཡིད་མངོན་གྱིས་རང་དབང་དུ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་ན་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའམ། གཞན་ཡིད་མངོན་དག་ནི་གཞལ་བྱ་དེ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་ཇི་ལྟར་འདོད་དེ། གཞལ་བྱ་དེ་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།
འདི་ནི་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོའ་དེ་མ་ཐག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་ཡིད་མངོན་གྱིས་ ིདེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་འཛིན་ན་དབང་མངོན་ཕྱི་མས་ཀྱང་འཛིན་དགོས་ཏེ། གཉིས་ཀའང་དབང་མངོན་སྔ་མ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེ་ཞིང་གཟུང་དོན་གཅིག་ལ་དུས་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 137

མཉམ་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་གཉིས་ཚད་མ་ཡིན་མིན་སོགས་མཚུངས་སོ་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས། དབང་པོ་ཅན་ནམ་གཞན་དག་ནི།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན། ཡིད་
མངོན་གྱིས་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དབང་མངོན་གྱིས་གཟུང་ཟིན་འཛིན་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། དབང་མངོན་ཕྱི་མ་དབང་མངོན་སྔ་མའི་གཞལ་ཟིན་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་ཀྱང་ཁས་བླངས་མེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲོའོ། །དེས་ན་གཞུང་འདིས་ཡིད་མངོན་འགྲོས་གསུམ་པ་ཆེས་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ། །གཞན་ཡང་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་རང་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་འཇིག་ན་རྟག་པར་འགྱུར་བས། དེ་འདྲའི་དངོས་པོ་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་བློའང་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །རྟག་ཀྱང་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ནས་འབྲས་བུ་རིམ་བཞིན་བསྐྱེད་པ་ཅི་འགལ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། རྐྱེན་གྱིས་ཁྱད་པར་བྱར་ཡོད་ན་རྟག་པར་འགལ་ཞིང་རྐྱེན་གཞན་གྱིས་ཁྱད་པར་བྱ་བ་མིན་ན། རྐྱེན་དེ་ལ་ལྟོས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་རང་ལན་བསྟན་པ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར་ཡིད་ཀྱི་
མངོན་སུམ་ནི་རང་གི་སྔར་བྱུང་བའི་དབང་མངོན་གྱིས་བཟུང་བའི་ཡུལ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་ཉིད་འཛིན་པར་བྱེད་པས་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་ལ། རང་གི་སྔར་བྱུང་བའི་དབང་པོའ་ིརྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཅན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ལོང་བས་གཟུགས་མཐོང་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་མིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་གི་སྔར་བྱུང་བའི་དབང་སྔོན་གྱིས་བཟུང་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་རང་ཡུལ་འཛིན་ཀྱང་ལོང་བས་གཟུགས་མཐོང་བ་ཡོད་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཁྱོད་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྔ་མ་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཡིད་མངོན་གྱིས་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་གྱི་ ིཡུལ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་འཛིན་ན། ཆོད་པ་དང་བསྐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འཛིན་ཞེ་ན། དབང་མངོན་གྱི་ཡུལ་ལས་རིགས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་གྱི། རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་གི་གཟུང་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞིང་དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༧ ཕྲེང་། ༡༦

138 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

པར་གྱུར་པའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་གྲོགས་སུ་ཡོད་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཅན་གྱི་དབང་སྐྱེས་བློ་ནི་ཡིད་མངོན་དེའི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡིད་མངོན་འདི་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དབང་མངོན་གྱི་ཡུལ་ལས་ཡུལ་གཞན་འཛིན་ན་ཡང༌། ཡུལ་ངེས་པ་ཅན་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ཁོ་ན་འཛིན་པར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། ཆོད་པ་དང་བསྐལ་པ་ལ་སོགས་པ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལྟར་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་དུས་མཉམ་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ།
ཡིད་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་ནི་ཡིད་མངོན་དང་དུས་མཉམ་དགོས་པས་ཇི་ལྟར་ཡིད་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་དུས་མཉམ་པ་འཐད་དམ་སྙམ་ནས་རྩོད་པ་ནི། དབང་མངོན་དེ་དང་ཡིད་མངོན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་དུས་མཚུངས་པ་མེད་པ་ཅན་རང་འཛིན་ཤེས་པ་ཡིད་མངོན་དང་དུས་མཚུངས་པ་ཅན་གྱི་དོན་དེ་དག་ནི་ཇི་ལྟར་དབང་པོའ་ཤེས་པ་ཡིས་ཡིད་མངོན་སྐྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་ ིགྲོགས་ཡིན་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་གྲུབ་མ་ཟིན་པའི་སྔར་མེད་པ་ནི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་མ་ཟིན་པའི་ཚེ་འབྲས་བུ་ལ་ཕན་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱིས་འབྲས་བུ་གྲུབ་ཟིན་ནས་འབྲས་བུ་ལ་ཕན་པ་ཉེ་བར་མི་སྦྱོར་བ་སྟེ་སྦྱར་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་རྣམས་ཐམས་ཅད་རང་གི་འབྲས་བུའི་སྔར་ཡོད་པ་ཡིན་ཞིང༌། གཟུང་དོན་ཡང་རང་འཛིན་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། རང་འཛིན་གྱི་བློ་དང་བཅས་པའམ་དུས་མཉམ་པ་ནི་བློ་དེའི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དུས་ཐ་དད་པས་ཇི་ལྟར་འཛིན་ཞེ་ན། རིགས་པ་ཤེས་པ་ཡིས། ཤེས་པའི་རྣམ་པ་འཇོག་པར་ནུས་པའི་རྒྱུ་སྟེ་ནུས་པ་ཉིད་ལ་ནི་ཤེས་པ་དེའི་གཟུང་དོན་ཡིན་པར་ཤེས་སོ། །ངག་དོན་ནི། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཟུགས་དེ་རང་དུས་ན་མེད་ཀྱང་གཟུང་དོན་ཡིན་པར་མི་འགལ་ཏེ། གཟུགས་ལས་ཁྱོད་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་གཟུགས་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡིན་པའི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱུ་ཡིན་པར་མཚུངས་པ་ལ་དབང་ཡིད་སོགས་ཀྱང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འཛིན་ཞེས་ཀྱང་འརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། དབང་ཤེས་ལ་རྒྱུ་དུ་མ་ཉིད་ཡོད་ན་ཡང། འབྲས་བུ་དབང་ཤེས་དེ་རྒྱུ་གང་གི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པར་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྒྱུ་དེ་ཡིས། དབང་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོའམ་རྣམ་པ་དེ་བཞག་པ་དང༌། དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱུ་དེ་བཟུང་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞིང༌། དབང་ཤེས་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བའི་དབང་ཡིད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 139

དེས་ན་གཟུང་དོན་ནི་རྒྱུ་ཡིན་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཡིད་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་ཡང་ཡིད་
མངོན་དང་དུས་མཉམ་པ་མ་ཡིན་པས། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དབང་མངོན་དང་དུས་མཉམ་པའི་གཟུགས་སོགས་ཡིད་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ལ་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་བོ། །དེ་ཡང་འདི་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་དུ་མར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་ནས་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་གཞག་མང་དུ་མཛད་པ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་མན་ཆད་རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་གང་འགོག་ཀྱང་དེ་དག་ཕལ་ཆེར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ད་ལྟ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བས་རེ་ཤིག་བཀའ་དང་པོའ་རྣམ་གཞག་དང་མཐུན་པར་བཀྲི་བར་བྱ་ཡི། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ ིབརྟེན་ནས་བཀྲིར་མི་རུང་སྟེ། རུང་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཅིའི་ཕྱིར་གདུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་བཀྲི་བར་མི་མཛད། དེ་ལྟ་ནའང་འཁོར་ལོ་དང་པོའ་དོན་ཀྱང་མདོ་སྡེ་ ིཔའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པ་ཡིན་གྱི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་སོགས་དང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བ་དང། རང་རིག་མེད་པ་སོགས་ནི་བློ་འཁྲུལ་བ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་དང་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་གཉིས་ཀ་དང་མི་མཐུན་ཞིང༌། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་རྣམ་གཞག་ལའང་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་དང་རང་རིག་དང་བཅས་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་ཚུལ་ལ་གཞུག་པར་སླ་ཞིང༌། ཕྱི་རོལ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་སྟེང་དུ་རྣམ་པ་དང་རང་རིག་ཀྱང་བཀག་ན་དེ་བས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལ་ཆེས་རིང་དུ་འགྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་འཁོར་ལོ་དང་པོའ་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ཏེ་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་ ིཔའི་མཐའ་རེ་ཤིག་ཁས་བླངས་ནས་ད་ལྟ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བ་དག་གི་ངོར་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གསུམ་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་ལ། རང་རིག་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་
མཚན་ཉིད་ཞུགས་པར་སྒྲུབ་པ་དང༌། མཚན་གཞི་རང་རིག་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་གཉིས།དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཚང་བར། དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་དང་རང་རིག་དང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་སྒྲུབ་མི་དགོས་

140 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཀྱི། རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབས་པས་རྟོག་པ་འཁྲུལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཤུགས་ལ་འགྲུབ་ཅིང༌། རྟོག་མེད་འཁྲུལ་ཤེས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ཡིན་པར་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་བཞི་པོ་ལ་རང་རང་གི་སྐབས་སུ་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གསུངས་ཀྱི། མ་འཁྲུལ་བར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཟུར་དུ་མ་གསུངས་སོ། །དེས་ན་འདིར་རང་རིག་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། བདེ་སོགས་དེ་དག་མྱོང་བའི་རང་རིག་ནི་ཆོས་ཅན། བརྗོད་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་དངོས་སུ་བརྡ་བྱེད་པར་ནི་ནུས་པའི་སྒྲ་དོན་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་རང་གི་མྱོང་བྱ་བདེ་སོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་གཞན་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཆོས་སུ་སྣང་བ་ལ་མི་བརྟེན་པར་མྱོང་བྱ་བདེ་སོགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་མཚན་གཞི་རང་རིག་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ། བདེ་སོགས་ནང་གི་བེམ་པོ་
ཡིན་པས་དེ་མྱོང་རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པ་དགག །བདེ་སོགས་ཕྱིའི་བེམ་པོ་ཡིན་པས་དེ་མྱོང་རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པ་དགག །དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་ན་རེ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པའི་ནང་གི་བེམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་གཞན་ཡང་རིག་པར་བྱེད་པར་མིན་པའི་བདེ་སོགས་དེ་དག་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཇི་ལྟར་རིག །དེས་ན་བདེ་སོགས་དང་བདག་རྟག་པའི་དོན་གཅིག་ལ་བརྟེན་ཅིང་ལྷན་ཅིག་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། བདེ་སོགས་ཤེས་པ་ཡིན་པར་སྒྲུབ། དེ་མྱོང་རང་རིག་ཡོད་
པར་སྒྲུབ། དང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུ་མཚན་ཅིས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་གཙོ་བོ་དབང་པོའ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ལས་ ིགཞན་མིན་པ་སྟེ་རྒྱུ་ཚོགས་དེ་ཉིད་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྫས་རིགས་འདྲ་བ་དེ་དང་རིགས་འདྲ་བ་དེ་མིན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་རིགས་འདྲ་བ་དེ་དང་རིགས་འདྲ་བ་དེ་མིན་པའི་དངོས་རྒྱུས་བསྐྱེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ནི།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 141

དེར་ཐལ། ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བར་མ་གསུམ་གང་ཡང་རུང་བའི་དོན་དང་བཅས་ཤིང་དུས་མཉམ་དུ་ཚོགས་པའི་དབང་པོ་ནད་ལ་སོགས་པས་མ་བསླད་པའི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་རུང་བ་དང༌། མྱ་ངན་དང་གདོན་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་མ་དཀྲུགས་པའི་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བར་གནས་པའི་སེམས་ཡིད་དེ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་རྣམས་ཡོད་ན་དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བར་མཐོང་ཞིང༌། ཡིད་ཀྱང་དབང་ཤེས་དེ་དང་མཚུངས་པར་རྒྱུ་ཚོགས་དེ་ཙམ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཡིད་ཅེས་པ་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱི་ཟླས་དྲངས་པའི་ཡིད་ཤེས་མ་ཡིན་གྱི། སེམས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་རྣམ་རིག་རྣམས། །རྣམ་གྲངས་ཞེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ།།
ཡང་ན་ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་སྨྲ་སྟེ། རྐང་པ་དང་པོ་གསུམ་རྩ་བའི་རྟགས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས།
བདེ་བ་ལ་སོགས་སྐྱེ་བར་མཐོང་གི །དེ་ལས་གཞན་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་ནས་དེ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་ཤེས་པར་བསྒྲུབས་ཤིང༌། ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་ཤེས་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། ཡིད་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཞེས་པ་སྟེ། དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་ཤེས་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་དབང་ཤེས་དང་རྒྱུ་ཚོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་དང་མཚུངས་པར་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་ཀྱང་ཡིད་ཤེས་དང་རྒྱུ་ཚོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །གལ་ཏེ་རྒྱུ་རྐྱེན་གསུམ་ཙམ་ལས་མཚུངས་པར་སྐྱེ་བའི་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུས་བྱས་དང་འབད་རྩོལ་སོགས་ཀྱིས་བསགས་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལས་བདེ་སོགས་སྐྱེ་ལ། དབང་པོ་དང་དོན་དང་བདག་ཡིད་ཕྲད་པ་ལས་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྐྱེན་གསུམ་པོ་དེ་ལས་དབང་ཤེས་དང་དེའི་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་དེ་སྐྱེའི། བདག་ཡིད་ཕྲད་པ་སོགས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་རྐྱེན་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ན་སྐྱེས་བུ་འགའ་ལ་དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་བློ་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་ཚོགས་དེ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པར་མཐོང་གི །རྒྱུ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པར་མ་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོགས་པ་རྣམས་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་རྐྱེན་གསུམ་ཁོ་ནས་སྐྱེད་པར་ཁྱད་མེད་ན།

142 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྐྱེན་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པར་མཚུངས་པ་ལ་བདེ་སྡུག་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱུང་བ་ཅི་ཞེ་ན། རྐྱེན་གསུམ་ཙམ་ལས་སྐྱེས་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་རྐྱེན་གསུམ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིད་དུ་འོང་བའི་གཟུགས་དམིགས་རྐྱེན་དུ་ཡོད་པ་དང༌། ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་གཟུགས་དམིགས་རྐྱེན་དུ་ཡོད་པ་སོགས་ལས། དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་སྡུག་ལ་སོགས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཁྱེད་རང་གི་ལུགས་ལ་བློ་ཡིད་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱི། རྒྱུ་བདག་ཡིད་ཕྲད་པ་ཡིན་པར་ནི་ཁྱད་མེད་ཀྱང༌། ཡིད་ཤེས་རང་ཡུལ་གསལ་བ་ལ་ཡང་དག་པར་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་དང༌། མི་གསལ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དག །གང་དུའང་གཏན་ལ་མ་ཕེབས་པའི་ཐེ་ཚོམ་གསུམ་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་དག་བློ་ཞེས་པ་དབང་ཤེས་ལ་བྱས་ནས་རང་ལུགས་ཀྱི་དཔེར་འཆད་པ་དག་ནི། ཐེ་ཚོམ་ཞེས་པ་མི་འགྲིག་བཞིན་དུ་བསྒྲིག་པར་ཟད་དོ། །འདིར་ནི་ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་བཞིན་དུ་བཤད་པའོ།།
གཉིས་པ་དེ་མྱོང་རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་ཡོད་པ་དགག་པ་
དང༌། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པས་མྱོང་བའི་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་བདེ་སོགས་ཤེས་པ་ཡིན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལ་མྱོང་བྱེད་ཡོད་པ་གྲུབ་ལ། དེ་ཡང་རང་ལས་རྫས་གཞན་པའི་མྱོང་བྱེད་ཡོད་པ་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར་བདེ་སོགས་དེ་རང་ལས་རྫས་གཞན་པའི་མྱོང་བྱེད་ཀྱིས་མྱོང་ན། དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མྱོང་ངམ། རང་ལས་ཕྱིས་བྱུང་བའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་མྱོང༌། དང་པོ་ལྟར་ན། དོན་གང་ཉེ་བའི་བློ་དབང་ཤེས་དང༌། དེའི་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་དེ་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་དོན་དེ་བོར་ནས་ནི་བདེ་སོགས་ཉིད་དབང་ཤེས་དེས་ནི་ཅི་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་སྟེ། ངག་དོན་ནི། གཟུགས་མཛེས་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གི་འཁོར་གྱི་བདེ་བ་མྱོང་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་དེ་གཉིས་གཟུགས་མཛེས་གཟུང་དོན་དུ་ཉེ་བ་ལས་སྐྱེ་བར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཁྱབ་སྟེ། དབང་ཤེས་གཅིག་གིས་གཟུགས་མཛེས་དང་བདེ་བ་གཉིས་ཀ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་རང་ལས་ཕྱིས་བྱུང་བའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་མྱོང་ཞིང༌། དེ་ཡང་དང་པོར་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 143

དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་འཛིན། དེའི་རྗེས་སུ་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་མྱོང་བའི་སྒོ་ནས་རིམ་གྱིས་འཛིན་ནོ། །ཞེས་ན། འོ་ན། དེའི་ཚེ་བདེ་སོགས་དེ་མྱོང་བ་བར་རྣམ་པར་ཆད་པ་མེད་པར་སྣང་བར་མི་འགྱུར་བ་སྟེ་གཟུགས་མཛེས་མཐོང་བའི་ཚེ་གཟུགས་མཛེས་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་དེའི་འཁོར་གྱི་བདེ་བ་བར་མ་ཆད་དུ་སྣང་བར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དང་པོར་གཟུགས་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྐྱེས། དེ་ནས་དེའི་འཁོར་གྱི་བདེ་བ་མྱོང་བའི་ཡིད་ཤེས་སྐྱེས། དེ་ནས་མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་སྐྱེས། དེ་ནས་དེའི་འཁོར་གྱི་བདེ་བ་མྱོང་བའི་ཡིད་ཤེས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་བདེ་བ་མྱོང་བ་འཇུག་པ་མགྱོགས་པའི་ཕྱིར་བར་མ་ཆད་དུ་སྣང་ངོ་ཞེ་ན་འོ་ན་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་བདེ་བ་མྱོང་བ་དེ་དང་འཇུག་པ་མགྱོགས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། བདེ་སོགས་མྱོང་བ་མེད་པར་གཟུགས་མཛེས་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་བར་མ་ཆད་དུ་སྣང་བ་ཅིས་མ་ཡིན་ཏེ་སྣང་བར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཛེས་མཐོང་བའི་ཚེ་གཟུགས་མཐོང་བའང་བར་མ་ཆད་དུ་སྣང་བ་དང༌། བདེ་བའང་བར་མ་ཆད་དུ་མྱོང་བར་སྣང་ན། གཟུགས་དང་བདེ་བ་རིམ་གྱིས་འཛིན་གྱི་བར་མ་ཆད་དུ་མི་འཛིན་པ་བུད་དོ།།
གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་དོན་དང་བདེ་སོགས་གཉིས་ཀ་འཛིན་མི་སྲིད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཅི་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་གཅིག་གིས་གཟུང་དོན་ཕྱི་རོལ་དང་རང་གི་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་ཤེས་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོའ་སེམས་ནི་ཕྱི་རོལ་ཁོ་ནའི་དངོས་ཀྱི་ ིཡུལ་ཅན་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ན་བདེ་སོགས་སྣང་ཡུལ་དུ་མེད་ཀྱང་གཟུང་དོན་ཕྱི་རོལ་དག་ལས་སྐྱེ་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་དེ་ལ་ཕན་པའི་ནུས་པ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིས་རྟགས་སྦྱོར་གསུམ་བསྟན་ཏོ།།ཁོ་ན་རེ། གཅིག་གིས་གཉིས་ཤེས་མ་ཡིན་ཏེ། །བདེ་སོགས་མེད་ཀྱང་དོན་དག་ལས། །སྐྱེ་ཕྱིར།1

ཞེས་པ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། སྔོ་སེར་སོགས་དུ་མས་མིག་ཤེས་སྐྱེད་ཀྱང་སེར་པོ་སོགས་མེད་པའི་སྔོན་པོས་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་དང་བདེ་སོགས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༣

144 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གཉིས་ཀས་དུས་1

མཉམ་དུ་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་སྐྱེད་ཀྱང༌། དེར་མ་ཟད་གཟུགས་སོགས་དང་
བདེ་སོགས་གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོ་སོ་སོར་ཡང་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་སྐྱེད་ནུས་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་སྔོ་སོགས་རེ་རེ་ཁོ་ན་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་སྲིད་པ་བཞིན་དུ་བདེ་སོགས་འབའ་ཞིག་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་ན། བདེ་སོགས་སྐྱེ་བ་དེའི་རྒྱུའི་དོན་གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སོགས་ནི་མ་བཟུང་བར་བདེ་སོགས་དེ་མྱོང་བར་ནི་འགྱུར་དགོས་ནའང་དེ་ནི་མི་རིགས་སོ། །གཅིག་གིས་གཉིས་ཤེས་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ནུས་གྲུབ་མེད་ཕྱིར།2

ཞེས་པ་རྟགས་
མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་ཀྱིས་རང་གི་གཟུང་ཡུལ་ཕྱི་དོན་འཛིན་པ་དང་ལྷན་ཅིག་གམ་དུས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་བདེ་སོགས་འཛིན་ཅིང་མྱོང་བའི་ཚེ་ན། དབང་ཤེས་དེ་ལ་བདེ་སོགས་ཀྱིས་ནི། ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་ཅི་ལྟར་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་བདེ་སོགས་དེས་སྐྱེད་པའི་བློ་དབང་ཤེས་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་རང་རིགས་པ་ཅན་པ་ཡང་བདེ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་དབང་ཤེས་ཡོད་པར་མི་འདོད་པས་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དང་ཡང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་རྒྱུའི་དོན་ནི་མ་བཟུང་བར། །དེ་མྱོང་བར་ནི་མི་རིགས་སོ།3

།ཞེས་
པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེར་ཐལ། དོན་མེད་པར་ནི་བདེ་ལ་སོགས། །མིག་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་མྱོང་ན་ནི།4

།བདེ་སོགས་མྱོང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་གཟུགས་སོགས་བུད་མེད་སོགས་ཁྱད་
པར་ནམ་ཡང་མིག་གིས་འཛིན་ཅིང་ལྟ་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཅིག་གིས་གཉིས་ཤེས་མ་ཡིན་ཏེ། །དབང་པོའ་སེམས་ནི་ངེས་ཕྱིར་དང༌། ི 5

།ཞེས་པ་མ་ཁྱབ་བོ་ཞེ་ན། གཟུང་དོན་ཕྱི་དོན་འཛིན་
པར་ངེས་ན་ནི་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་བདེ་བ་ལ་སོགས་མྱོང་བར་མི་འགྱུར་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ནང་གི་ཡན་ལག་གིས་ཕན་འདོགས་ནུས་པའི་སྒོ་ནས་མྱོང་བྱར་གྱུར་པའི་གཟུང་དོན་ཡོད་པའི་དབང་ཤེས་ཡིན་ན། དེ་རྟག་ཏུ་ཁ་ནང་ཁོ་ན་ལ་ཕྱོགས་དགོས་པས་ཕྱི་རོལ་མཐོང་བར་མི་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༠ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༨༡ ན ༦ གཉི་གས་དུས་མཉམ་དུ་རང་འཛིན་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༦
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༩
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༣

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 145

འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གཟུགས་མཛེས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དེ་དང་ནི་དེ་ཡོད་པ་ལས། ཡུལ་དེ་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་དང༌། དེའི་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་མྱོང་བའི་བློ་ཡིད་ཤེས་ནི་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས། རིམ་གྱིས་འཛིན་ན་དེ་མྱོང་བ། །རྣམ་ཆད་མེད་པར་སྣང་མི་འགྱུར།1

།ཞེས་
སོགས་གོང་གི་སྐྱོན་དེ་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེ་ན་ནི། ཡུལ་ཉེ་བ་ཙམ་2

གྱིས་བདེ་སོགས་མྱོང་བའི་བློ་སྐྱེ་ན།
ཅིག་ཅར་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ལ་སོགས་པའི་དོན་ནི་ཡོད་པ་ན། རྒྱུ་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་བདེ་སྡུག་དག་ནི་མྱོང་བའི་སྒོ་ནས་རིག་པར་འགྱུར་རོ།།
གལ་ཏེ་ཡུལ་ཉེ་བ་ཙམ་གྱིས་བདེ་སྡུག་སོགས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་ཡོད་ཅིང་ནང་གི་
ཉེར་ལེན་ཤེས་པ་ཡང་ཡོད་ན་སྡུག་བསྔལ་སོགས་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། ཤེས་པ་གཅིག་པོ་དེ་ནི་བདེ་སྡུག་འགལ་བའི་ཅིག་ཅར་ཉེར་ལེན་མིན་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ནི་བདེ་སོགས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེ་སོགས་དེ་མི་ཤེས་པའམ་བེམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་ཁས་བླངས་སོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་བདེ་སོགས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་མི་འདོད་ཀྱི་བདག་པོའ་རྒྱུ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བདག་པོའི་རྒྱུ་དེ་ནི་འབྲས་བུས་འགལ་ ིབ་དག་ལའང་ཐུན་མོང་བ་ཡོད་པར་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན་ཉི་མའི་འོད་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་གཅིག་མཚན་མོ་རྒྱུ་བ་འུག་པ་ལྟ་བུ་དང༌། དེ་ལས་གཞན་པ་བྱ་རོག་ལ་སོགས་པའི་མིག་གི་དབང་པོ་དག་རང་འབྲས་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་དང་མི་མཐུན་པ་དང༌། མཐུན་པའི་ངོ་བོར་ཅིག་ཅར་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བདག་པོའ་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།། ིགཉིས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པས་མྱོང་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། དེས་ན་
བདེ་སོགས་ཤེས་པ་ཡིན་པས་མྱོང་བྱེད་ཡོད་ཅིང༌། རང་ལས་རྫས་གཞན་པའི་ཤེས་པས་མྱོང་བ་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར། བདེ་སོགས་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་ཡང་བདེ་སོགས་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མྱོང་བའི་ཚུལ་ནི། བདེ་སོགས་རྣམས་ནི་རང་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་འཕོས་པའི་དོན་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སོགས་ནི་སྣང་བའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། བདེ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༡
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠༡ བ ༡ ཡུལ་ཉེ་བ་ཅིག་གྱིེས་བདེ་སོགས་

146 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

སོགས་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པར་བྱེད་པའི་མངོན་སུམ་འདི་དག་ནི་གཟུགས་སོགས་དོན་ལས་སྐྱེ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་དམ་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་བདེ་སོགས་གཟུང་རྣམ་གྱི་ཆ་མྱོང་བྱ་ཡིན་ཞིང༌། བདེ་སོགས་དེ་དག་གི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་དེས་གཟུང་རྣམ་དེ་དག་མྱོང་བ་ཡིན་ནོ།།དེས་ན་བདེ་སོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་ནི་རང་གི་དོན་ནམ་ཡུལ་བདེ་
སོགས་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཡིན་པར་བཤད་དེ། མྱང་བྱ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་པས་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་ཞིག་དགོས་ལ། དེའི་ཕྱིར་བདེ་སོགས་ནི་གཟུགས་སོགས་དམིགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ཞིང༌། བདེ་སོགས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་དམིགས་པ་ཉིད་དུ་འཇོག་པ་ནི། བདེ་སོགས་གཟུགས་སོགས་དེ་ལྟར་སྣང་བའམ། དེའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའོ། །དེ་མྱོང་ཕྱིར་ན་འཇིག་རྟེན་འདོགས། །ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་དངོས་སུ་མིན།1

།ཞེས་པའི་རྐང་པ་འདི་གཉིས་རྒྱ་གར་དང་ཁ་ཆེའི་
རྩ་བའི་དཔེ་ལ་མེད་ཅིང༌། ལྷ་དབང་བློའ་རྒྱ་དཔེ་ལ་ཡོད་པ་ལ་ཡང་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་སྡེབ་སྦྱོར་མི་ ིསྣང་ངོ༌། །ཞེས་དཔང་ལོ་གསུངས་ཞིང༌། རྒྱན་དང༌། ཉི་མ་སྦས་པ། ཡ་མ་རི་ལ་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཐམས་ཅད་ནའང་མེད་པས། རྨས་ལྷ་དབང་བློའ་འགྲེལ་པ་བསྒྱུར་བ་ན་འགྲེལ་ཚིག་རྩ་བར་ཤོར་ ིབ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དོན་མྱོང་བར་བཤད་དེ།2

།ཞེས་པའི་དོན་ཡུལ་ལ་མ་གོ་བར་ཕྱི་དོན་ལ་བཟུང་
བའི་ཊཱིཀ་བྱེད་དག་གིས་བབ་ཅོལ་ཆེན་པོ་བྱས་ལ། དེར་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་དག་གིས་བདེ་སོགས་ཁོ་རང་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་ཏུ་བཟུང་ནས་གཞུང་འདི་དག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འབའ་ཞིག་ཏུ་བཤད་མོད། རང་རིག་མ་ངེས་པའི་འཆལ་གཏམ་དེ་ནི་ཁོ་བོས་ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་དུ་བཀག་ཟིན་ཅིང༌། འདིར་བདེ་སོགས་ནི་མྱོང་བྱ་གཟུང་རྣམ་ཡིན་ལ། དེ་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་ནི་འཛིན་རྣམ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། བདེ་སོགས་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ནི། བདེ་སོགས་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་ཡོད་དེ། མྱོང་བྱེད་ཡོད་ཅིང་རང་ལས་རྫས་གཞན་གྱི་ཤེས་པས་མྱོང་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡིན་ལ། རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༠ ཕྲེང་། ༢

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 147

དང་པོ་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་དང་དེ་མིན་རང་བཞིན་ཅན།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཅིང༌། ཕྱོགས་ཆོས་
ཕྱི་མ་སྒྲུབ་པ། དོན་གང་ཉེ་བས་བློ་དང་ནི།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ལ། དེ་ཕྱིར་བདེ་སོགས་རང་
ཉིད་ལ།3

།ཞེས་པ་མན་གྱིས་དམ་བཅའ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་བདེ་སོགས་ཕྱིའི་བེམ་པོ་ཡིན་པས་དེ་མྱོང་རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པ་དགག་
པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གྲགས་ཅན་པ་འགའ་ཞིག་བདེ་སོགས་ཕྱི་རོལ་ན་གནས་པ་ཉིད་དང་ནི་སེམས་མེད་པའི་བེམ་པོ་དང༌། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡིན་པར་སྨྲ་སྟེ་ཞེས་པའོ། །སྟེ་ཞེས་པ་ཕྱི་མ་དག་འདྲེན་པའི་ཚིག་གོ།
གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། བདེ་སོགས་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་དང་ཕྱིའི་བེམ་པོ་ཡིན་
པ་དགག་པ་དང༌། ནང་སེམས་ཀྱི་བདགཉིད་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་འདོད་པ་དེ་ཡི་ལུགས་ལ་ཡང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་བདེ་སོགས་དང་གཟུགས་སོགས་གཉིས་ཅིག་ཅར་འཛིན་དགོས་ནའང༌། དབང་པོའ་སེམས་ནི་ངེས་ཕྱིར་དང༌། ི 4

།ཞེས་སོགས་སྔར་བཤད་པའི་ཚུལ་
གྱིས་མི་རིགས་སོ། །གལ་ཏེ་བདེ་སོགས་དག་སྔོ་སོགས་ཐ་དད་ཡིན་ན་སྔར་བཤད་པའི་སྐྱོན་རྣམས་འབྱུང་ཡང༌། སྔོ་སོགས་རང་བཞིན་བདེ་སོགས་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཅིག་ཅར་འཛིན་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་ཅིང༌། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཕྱིའི་བེམ་པོ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། བདེ་སོགས་དང་སྔོ་སོགས་དེ་ཆོས་ཅན། ཅི་ལྟར་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་མ་འཁྲུལ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ནི་སོ་སོར་བཟུང་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བདེ་སོགས་སྔོ་སོགས་དང་གཅིག་ཡིན་ན། ཡུལ་ཕྱི་རོལ་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་དེར་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མིན་ཡང་གོམས་པ་ཡི་ནི་ཁྱད་པར་ལས་བློ་ལ་དགའ་བ་དང་ཡོངས་སུ་གདུང་བའི་ཁྱད་པར་དུ་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །ཕྱི་རོལ་བེམ་པོའ་བག་ཆགས་གོམས་པའི་དབང་གིས་གཞན་དང་ ིགཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༨ ཕྲེང་། ༡༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༨ ཕྲེང་། ༢༠
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༢༠
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༣

148 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གལ་ཏེ་བློ་ཡང་བདེ་སོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་བློ་གོམས་པས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་
པ་ན་བདེ་སྡུག་སོགས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། བློ་བདེ་སོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་དོན་དེ་བདེ་སོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དང་གཅིག་ཡིན་ཞེས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་དེ་རྟོགས་པ་མི་འཐད་དོ། །གལ་ཏེ་བདེ་སོགས་ཤེས་པ་ཡིན་ན་སྔོ་སོགས་དང་རིགས་ནི་ཐ་དད་དག་ཏུ་འགྱུར་བས་གཟུང་འཛིན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱེས་བུ་ནི་བདེ་སོགས་ཀུན་གྱི་འཛིན་བྱེད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། བདེ་སོགས་བེམ་པོ་ཡིན་ཞིང་སྐྱེས་བུ་ཤེས་པ་ཡིན་པས་རིགས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་རྟགས་ཁས་ཏེ། རྟགས་རྩ་བའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སྐྱེས་བུ་ཁོ་ན་ཤེས་པ་ཡིན་ལ་གཞན་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བེམ་པོར་འདོད་པས་བློ་ཡང་བེམ་པོར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །འདོད་ན། དེས་ན་སྐྱེས་བུ་དེ་བདེ་སོགས་མྱོང་བའི་སྒོ་ནས་ཟ་བ་པོ་ཉིད་ཡིན་པ་ཉམས་སོ།།
རིགས་པ་འདིས་ནི་བློ་དང་སྒྲ་སོགས་གཟུང་འཛིན་ཡིན་པས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་
སྨྲ་བ་ཡང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་བསལ་ན། སྐྱེས་བུ་དང་སྒྲ་སོགས་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཐལ། གཟུང་ཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་སྐྱེས་བུ་རྟག་པ་ཡིན་པ་བུད་དོ། །རྟགས་ཁྱབ་དངོས། གཞན་ཡང་བློ་དང་སྒྲ་སོགས་གཟུང་འཛིན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་འཐད་པ་མིན་ཏེ། དེ་གཉིས་གཟུང་དང་འཛིན་པ་ཉིད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན་གཉིས་ཀ་བེམ་པོ་ཡིན་པ་བུད་དོ། །གཞན་ཡང་བློ་དང་སྒྲ་སོགས་གཟུང་འཛིན་ཡིན་པས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཡོད་ན། དེ་ནི་གཞན་ལའང་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཇི་ལྟར་འགྱུར་ན། བདེ་སོགས་དང་སྔོ་སོགས་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཐལ། གཟུང་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དངོས། ཁྱབ་པ་གོང་ལ་མཚུངས། འདོད་ན་དེ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པ་བུད། ཡོད་ན་དེ་ནི་གཞན་ལའང་འགྱུར་ཞེས་པ་ལ། རྒྱ་བོད་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་དག་གིས་འཆད་ཚུལ་གཞན་སྣ་ཚོགས་པ་བྱས་མོད། ཐམས་ཅད་ལ་སྙིང་པོ་མ་མཐོང་ངོ༌།།
གཉིས་པ་ནང་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་
བདེ་སོགས་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། བདེ་སོགས་དེ་ནི་ནང་ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དང་ཞེས་པ་རྣམ་གྲངས་ཕྱི་མ་བསྡུ་བའི་ཚིག་ཡིན་པས་དེར་མ་ཟད་མྱང་བྱ་ཉིད་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 149

ཡིན་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། གང་གི་རང་བཞིན་མྱོང་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ཡི་ཡུལ་ཅན་གྱི་མྱོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མིག་ཤེས་གྱིས་གཟུགས་མ་མྱོང་བ་བཞིན། གལ་ཏེ་མྱོང་བའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་བདེ་སོགས་དེའི་རྣམ་པ་བློ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཞིང་རྣམ་པ་དེ་མྱོང་བའམ་ཤེས་པ་དེས་རིག་ཅིང་མྱོང་བ་ཡིན་གྱི་བདེ་སོགས་ཤེས་པས་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་གྲངས་ཅན་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་ཏེ། མྱོང་བ་དང་ཤེས་པ་དང་རིག་པ་རྣམས་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཞིང་དེ་ལ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ལ། བློའ་མེ་ལོང་ཞེས་བྱ་བ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ ིལ་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཤར་བ་ཤེས་པ་འཛིན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།
བདེ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དང༌། སྔར་བདེ་སོགས་མྱོང་བ་ཕྱིས་དྲན་
པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མྱོང་བ་མ་གཏོགས་བདེ་སོགས་འདིའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་བློ་གང་ཡོད་དེ་ཡོད་པར་མི་འཐད་དོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། གཟུགས་སོགས་དེ་དང་དེའི་དོན་ལ་བསྟན་ནས་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་མྱོང་བའི་བདེ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་གཅིག་ཉིད་འབྱུང་བར་འགྱུར་བར་མཐོང་གི་བདེ་སོགས་དང་ཤེས་པའི་བར་དུ་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་བདེ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བློ་ནི་ཡོད་ན་སྣང་དགོས་པ་ལ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་མགར་གྱི་སོ་མལ་གྱི་ལྕགས་གོང་དང་ནི་མེ་བཞིན་དུ་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང༌། འདྲེས་པས་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་པར་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་རྫས་ཐ་དད་དང་ཐ་དད་མིན་པའི་རྣམ་གཞག་ཉམས་པར་འགྱུར་ཏེ། བློ་མ་འཁྲུལ་བས་ཐ་དད་མེད་པར་མྱོང་བ་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་གང་ཡིན་པ་བློ་མ་འཁྲུལ་བས་ཐ་དད་དུ་དམིགས་པ་དེ་རྫས་ཐ་དད་པ་ཅན་དུ་གྲུབ་ལ། བློ་མ་འཁྲུལ་བས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་འདི་གཅིག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་བློ་མ་འཁྲུལ་བས་ཐ་དད་དུ་དམིགས་པའང་ཐ་དད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བློ་མ་འཁྲུལ་བས་གཅིག་ཐ་དད་དུ་དམིགས་པས་གཅིག་ཐ་དད་དུ་མི་འགྲུབ་ན་གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱར་མེད་དོ་ཞེས་སྤྱི་ཁྱབ་བསྒྲུབས་ནས་དེས་ན་གྲངས་ཅན་ཁྱེད་ལའང་གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱར་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གྲངས་ཅན་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་དེ་ལྟར་ན། ཐ་དད་དང་ཐ་དད་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ཅི་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། སྡུག་བསྔལ་དང་དཀར་སོགས་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཡང་ཐ་དད་མ་ཡིན་

150 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ལ་བློ་མྱོང་གཉིས་ནི་ཐ་དད་མེད་པར་སྣང་ཡང་ཐ་དད་པ་ཡིན་པས་ནའོ།།
གལ་ཏེ་ཁྱེད་རང་གི་ལུགས་ལ་གཙོ་བོ་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་སོགས་
སེམས་བྱུང་རྫས་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང༌། རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་གང་རུང་རེ་ངེས་ཀྱི་གཞན་མི་ངེས་པ་བཞིན་དུ། བློ་མྱོང་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ཀྱང་གང་རུང་རེ་མཐོང་གི་གཉིས་ཀ་མི་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དུས་གཅིག་གི་ཚེ་ཚོར་བ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཆེས་གསལ་བར་རྒྱུ་བས་འདུ་ཤེས་སོགས་གཞན་རྣམས་བསྒྲིབས་ཤིང་ངེས་པའི་གེགས་བྱས་ནའང༌། སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྒྱུན་གྱིས་འཇུག་པ་དག་ལ་བརྟགས་པ་ན་མཚན་མར་འཛིན་པ་སོགས་སེམས་བྱུང་གཞན་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཐ་དད་པར་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ཞིང་རྟོག་པས་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཚོར་བ་སོགས་ནང་ཕན་ཚུན་རྫས་ཐ་དད་པའི་རྣམ་གཞག་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། བློ་མྱོང་ཐ་དད་མངོན་སུམ་གྱིས་ནམ་ཡང་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་མི་མཚུངས་སོ། །འདི་ནི་སེམས་དུ་མ་དུས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་རྣམས་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཞེས་རྩོད་པ་དང༌། ལན་གྱིས་ཀྱང་དེ་དག་ནང་ཕན་ཚུན་རྫས་ཐ་དད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། སེམས་དང་དེའི་འཁོར་གྱི་སེམས་བྱུང་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཡང༌། ཁ་ཅིག་སེམས་སེམས་བྱུང་རྫས་ཐ་དད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གཞུང་འདི་འདྲེན་པ་དང༌། གཞན་དག་སྐབས་འདིར་ཞེས་སེམས་སེམས་བྱུང་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པའི་གཞན་ལུགས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཞེས་འཆད་པ་གཉིས་ཀའང་རྣམ་པར་འཁྱམས་པའོ། །རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
བཞི་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་ལ། དངོས་དང༌། ཞར་ལ་མངོན་
སུམ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྩོད་སྤང་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར། རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་བླ་མས་བསྟན། །མ་འདྲེས་པའི་དོན་ཙམ་མཐོང༌།1

།ཞེས་པ་འཆད་པ་སྟེ། མདོ་འདིའི་རང་འགྲེལ་
དུ། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལུང་ལས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ཙམ་མཐོང་བ་ནི་མངོན་སུམ་མོ།2

།ཞེས་གསུངས་པའི་ལུང་ལས་ཞེས་པ་ནི། བླ་མས་བསྟན། ཞེས་པའི་འགྲེལ་
པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བླ་མས་ལུང་ཕོག་ཅིང་གདམས་ངག་བསྟན་པ་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༡ ཕྲེང་། ༢

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 151

བསྒོམ་པའི་ཚེ་རིགས་པ་བོར་ནས་ཚིག་ཙམ་ལ་སྐྱབས་སུ་གཟུང་དགོས་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པས་སྐབས་འདིའི་ལུང་ཞེས་པ་རིགས་པའི་ཟླས་དྲངས་པའི་ལུང་ལ་བཤད་པས་ནི་ལམ་གྱི་རྩ་བ་གཅོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་། དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་ཚིག་རྩ་འགྲེལ་འཆད་པ་ལ་གཙོ་བོར་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་མཚོན་པ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པ། ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་སྔར་ལེའུ་གཉིས་པར་བཤད་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་གི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་དེའམ། ཡང་ན་སྔར་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་དུ་བཤད་པའི་ཆོས་དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ ིན་ཉིད་གཉིས་མེད་ཀྱི་མྱོང་བ་དེ་ལ་དམིགས་པ། དེ་ཡང་བདག་རྐྱེན་གྱི་ཁྱད་པར་བསྒོམས་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པ། སྣང་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རྟོག་པའི་དྲ་བ་རྣམ་པར་བསལ་བའི་དབང་གིས་ཡུལ་གསལ་བ་ཉིད་དུ་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ།།
གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ད་ལྟའི་དུས་ཀྱི་དངོས་པོའ་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ ིཤེས་པ་ནི་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་འཐད་ན། དེའི་ཚེ་ཉེ་བར་མེད་པ་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཇི་ལྟར་འཐད་ཅེ་ན། དེའི་ཚེ་ཉེ་བར་མི་གནས་པའི་དོན་ཀྱང་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་གསལ་བར་སྣང་བ་འཐད་དེ། འདི་ལྟར། འདོད་ཆགས་དང༌། སྟག་ལ་སོགས་པས་འཇིགས་པ་དང༌། བུ་སྡུག་པ་ཤི་བའི་མྱ་ངན་གྱིས་ཡིད་བརླམས་པ་དང༌། རྐུན་པོ་རྨི་བ་སོགས་ཀྱིས་ཡིད་བསླད་པས་ཆགས་ཡུལ་གྱི་བུད་མེད་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པའམ། དེའི་ཚེ་ཉེ་བར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་མདུན་ན་གནས་པ་བཞིན་དུ་ནི་གསལ་བར་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་འདྲའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་པ་དེ་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་ཡང་རྟོག་པའི་དྲ་བ་བསལ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པ་མ་ངེས་ཏེ། རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་ཀྱང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིད་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་པ་ལའང་རྟོག་བཅས་རྟོག་མེད་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ནི་དོན་གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། རྨི་ལམ་ན་ཡང་རྟོག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་རྣམས་གཉིད་སད་པའི་ཚེ་དྲན་པ་དེ་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་དེ་འདྲའི་

152 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དོན་ལྡན་མིན་པར་མི་གསལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་དྲན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ནི་ཞེས་པའི་དགར་ཚིག་གིས་འདི་དག་གིས་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་ནི་གཉིད་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་འགའ་ཞིག་སད་པའི་ཚེ་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་དྲན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟོག་མེད་ཡིན་ཞེས་པའོ།།
འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག །དྲན་པ་ཞེས་པ་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དྲན་པ་ལ་བྱས་ནས་རྐང་
པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་བསྟན། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་མི་མཐུན་དཔེ་བསྟན། རྟོག་པའི་དྲ་བ་རྣམ་བསལ་བས།1

།ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་
རྗེས་ཁྱབ་བསྟན། འདོད་འཇིགས་2

ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞིས། མཐུན་དཔེ་བསྟན་པ་ཞེས་འཆད་
ལ། ཆོས་མཆོག་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་དང་3

ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་བསྟན། དེ་
ནས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་པས། རྣམ་པར་རྟོག་དང་རྗེས་འབྲེལ་ནི། །དོན་གསལ་སྣང་བ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ4

།

5

།རྨི་ལམ་ན་ཡང་དྲན་པ་དེ་དེ་འདྲའི་དོན་ལྡན་མིན་པར་
དྲན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་དོ།།
འོ་ན་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་ན་རྟོག་མེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ན།
བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རུས་གོང་ལ་སོགས་པ་མི་གཙང་བ་དང༌། ཟད་པར་ས་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྲུལ་ཞིང་བསྐྱེད་པ་ན་བསྒོམ་བྱའི་དོན་ལ་རྟོག་པ་མེད་པ་དང་གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་དུ་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར། བདེན་པའི་རྣམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པ་དང༌། ཟད་པར་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གང་དང་གང་ཤིན་ཏུ་བསྒོམས་པར་གྱུར་པ་བསྒོམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན། བསྒོམ་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡ ཕྲེང་། ༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡ ཕྲེང་། ༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡ ཕྲེང་། ༡༠
4 ཞོལ། ཤོག ༡༠༦ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༨༥ བ ༦ དོན་གསལ་སྣང་བ་ཅན་མ་ཡིན།
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡ ཕྲེང་། ༡༠

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 153

དེ་གསལ་ལ་མི་རྟོག་པའི་བློའ་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཚེ་བསྒོམ་བྱ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ ིམི་རྟོག་པའི་བློ་ནི་བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་གསལ་བར་སྣང་བའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡུལ་ཡང་དག་པ་དང༌། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཅན་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྔར་ཚད་མ་གྲུབ་པར་བཤད་པའི་བདེན་བཞིའི་དངོས་པོ་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་ལྟ་བུ་ཡང་དག་པའི་དོན་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་པ་རྟོག་མེད་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་སླུ་བ་མེད་པ་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་སྒོམ་བྱུང་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་ཀྱི། དེ་ལས་ལྷག་མ་ཟད་པར་ལ་སོགས་པ་ནི་གསལ་བར་སྣང་ཞིང་རྟོག་མེད་ཡིན་ཀྱང༌། ཉེ་བར་བསླད་ཅིང་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ།།
འདིས་ན་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོའ་ཁྱད་པར་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ཞེས་ ིབྱ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱན་མཁན་པོས། མི་གཙང་ཟད་པར་ས་ལ་སོགས།།ཞེས་1

སོགས་བྱེ་
བྲག་སྨྲ་བའི་རྩོད་སྤོང་དུ་འཆད་དེ། འདི་ལྟར་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ། དུས་གསུམ་པོ་ནི་དངོས་པོར་ཡོད་པས་དེ་དག་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་གསལ་བར་སྣང་བ་འཐད་ནའང༌། དངོས་པོར་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཇི་ལྟར་འཐད་ཅེ་ན། མི་གཙང་ཟད་པར་ས་ལ་སོགས། །ཡང་དག་མིན་པའང་བསྒོམས་པ་ཡི། །སྟོབས་ཀྱིས་སྤྲུལ་པ་རྟོག་མེད་དང༌།།གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་དུ་ཁྱོད་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་ཀྱང་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་གསལ་སྣང་སྐྱེས་པ་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་ནི་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་ལོ། །འོ་ན་ཟད་པར་སོགས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་དག་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་གསལ་བར་སྣང་བའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ཀྱང༌། འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ལ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་གསལ་སྣང་སྐྱེས་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དག་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་ཡང་དག་ཡང་དག་མིན།2

།ཞེས་པ་མན་ཆད་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༧ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༨༦ ན ༥ ཞེས་བྱེ་བྲག་སོགས་སྨྲ་བའི་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༡༥༣༡ ཕྲེང་། ༡

154 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དོ་ཞེས་འཆད་དེ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་སོ།།
གཉིས་པ་ཞར་ལ་མངོན་སུམ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྩོད་སྤང་བཤད་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར།
མིང་དང་རིགས་སོགས་སྦྱོར་བ་ཡི། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ།1

།ཞེས་མངོན་སུམ་གྱི་
མཚན་ཉིད་དུ་རྟོག་བྲལ་སྨོས་པ་དེ་ཉིད་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའི་ཕྱིར། ཚད་མ་མདོར། རྟོག་པའང་རང་རིག་ཉིད་དུ་འདོད། །དོན་ལ་མ་ཡིན་དེ་རྟོག་ཕྱིར།2

།ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ཡང༌། ལོ་ཙྪ་བ་དད་པ་
ཤེས་རབ་དང༌། ཞ་མ་སེང་རྒྱལ་གྱི་འགྱུར་ལ་ཚིག་དེ་ལྟར་ཡོད་ཀྱང༌། རྨས་ལྷ་དབང་བློའ་འགྲེལ་ ིཔའི་ནང་དུ་མདོ་ཚིག་དྲངས་པ་ན། རང་རིག་ལའང་རྟོག་མི་འདོད། །དོན་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་བསྒྱུར་བ་དེ་འགྱུར་ལེགས་སོ། །དེ་ལ་འདིར་ཡང༌། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་སྟོན་པའི་མདོ་ཚིག་རྒྱས་པར་བཤད་ནས། དབང་པོ་དང༌། ཡིད་དང༌། རང་རིག་དང༌། རྣལ་འབྱོར་པའི་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་ནས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ། རྩོད་སྤོང་གི་མདོ་ཚིག་དེ་འགྲེལ་བ་ལ། ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན།3

།ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞི་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་རུ། རྩོད་སྤོང་འདི་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་རྟོག་
བྲལ་དུ་བཤད་པ་ལ། རྩོད་པ་སྤོང་བ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་ནས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དག་འཆད་པ་ལྟར་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་སྒོས་སུ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ཡིན་ན་ཅིའི་ཕྱིར་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་མི་འཆད་པར་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་འཆད། དེས་ན་རྩོད་པའི་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་རྟོག་བྲལ་དུ་སྨྲས་པ་དང༌། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡོད་པར་སྨྲས་པ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རྟོག་པ་ལའང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྟོག་པ་དང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡ ཕྲེང་། ༡༨

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 155

བྲལ་བར་མི་འཐད་པས། རྟོག་མྱོང་རང་རིག་མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་ཉམས་སོ། །དེ་བས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་ཁྱོད་རང་ཉིད་ཀྱི་རང་རིག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པས་བཀག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །དེ་བས་ན་རང་རིག་གི་རྣམ་གཞག་དང་འགལ་བ་བསྟན་ནས་མངོན་སུམ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལ་རྩོད་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ཡང་ཚད་མ་མདོའ་རྩོད་སྤོང་གི་གཞུང་དེའི་སྐབས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ་རྩོད་པ་བསུ་བ་ན། ིགལ་ཏེ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་རང་རིག་པ་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས་ལ་འདིའི་ཚིག་འཁྲུལ་གཞི་ཆེ་བས་འཁྲུལ་ཏེ། རྩོད་པ་འདི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཁོ་ནའི་རྩོད་སྤོང་དང༌། རྩོད་ཚུལ་ཡང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། རྟོག་པའང་རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པའི་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྟོག་པའང་རྟོག་བྲལ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་རྩོད་པ་བསུ་ནས། ལན་འདེབས་པ་ན། ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་རྟོག་པ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་སྒྲ་དོན་ལ་རྟོག་པ་
ཡིན་ཀྱང༌། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ལ། རང་གི་ངོ་བོ་ནི་སྒྲ་དོན་མ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཤེས་པ་ཀུན་མངོན་སུམ་ཡིན་གྱི། རྟོག་པ་མ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་འཆད་མོད། རྟོག་པས་རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པར་མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་རུ་འདིའི་གོང་དུ་ཟུར་ཙམ་ཡང་ཁས་བླངས་པ་མེད་ཅིང༌། རྩོད་པ་འདི་ནི་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པ་དག་གི་རྩོད་པ་ཡིན་པས་རྩོད་པ་སྨྲ་བ་པོས་ཀྱང་རྟོག་པ་རང་རིག་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྩོད་པ་འདི་འདྲ་འོང་བའི་གཞི་མེད་ཅིང༌། དོགས་པ་ཁོང་སློང་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། དོགས་པ་ཁོང་སློང་དེ་འདྲ་བྱེད་ན་རང་ཉིད་རྟོག་པ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ནའང་ཚུལ་དེ་ནི་ཆེས་འཁྱམས་པའི་བབ་ཅོལ་ཡིན་པས་ཁོ་བོས་ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་དུ་རྒྱས་པར་བཀག་ཟིན་ཅིང༌། དེས་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ལན་ཀྱང་ཆེས་འཁྲུལ་བར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། ཤེས་པ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་ཡིན་པས་རང་རིག་ཡིན་པའི་གོ་མི་ཆོད་ན། འཛིན་རྣམ་ཀྱང་གཟུང་རྣམ་ལ་རང་རིག་ཡིན་པས་རང་རིག་ཡིན་པར་འཇོག་མི་ནུས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་གི་མཚན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡ ཕྲེང་། ༡༨

156 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གཞི་མི་རྙེད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། གོ་ཆོད་ན་རྟོག་པའང་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བས་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་རྟོག་བྲལ་གྱིས་ཁྱབ་པ་ཉམས་སོ།།
དེས་ན་ཀུན་ལས་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་གྱི་རྩོད་པ་བཀོད་པ་དེའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་
འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་པ་དེ་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་མྱོང་བའི་རང་རིག་པ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་དེ་རྟོག་བྲལ་དུ་འགྱུར་དགོས་ནའང༌། རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དང༌། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་ཞེས་པའོ། །དེའི་ལན་ཚད་མ་མདོར། རང་རིག་ལའང་རྟོག་མི་འདོད། །དོན་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཚིག་གི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་མྱོང་བའི་རང་རིག་ལའང་
རྟོག་པ་ཡིན་པ་ཡོད་པར་མི་འདོད་དེ། རྟོག་པ་ཡིན་ན་རང་གི་སྣང་ཡུལ་སྒྲ་དོན་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །དེའི་དོན་འགྲེལ་པ་ལ། ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན།2

།ཞེས་པ་ནི། དོན་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་ཕྱིར་རོ།3

།ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་ལ།
རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲ་དོན་མིན། །དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་ཀུན་མངོན་སུམ།4

།ཞེས་པ་ནི། རང་རིག་ལ་ཡང་རྟོག་མི་
འདོད།།ཅེས་པའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་པས་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པའི་ངོ་བོ་དེ་ལ་མྱོང་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རང་རིག་ཀུན་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲ་དོན་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པ་རང་མཚན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཤེས་པ་གང་སྣང་ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ཏེ། སྒྲ་དོན་འཛིན་པ་དེ་ནི་སྣང་ཡུལ་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །སྐབས་འདིར་བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནོར་བའི་འཕྲེང་བ་ཁོ་ན་བཤད་ལ། རྒྱ་འགྲེལ་ཁ་ཅིག་གིས་ཀྱང་འཆད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ཀྱང། འདིར་ཡི་གེ་མངས་པས་འཇིགས་ཏེ་དགག་སྒྲུབ་རྒྱས་པར་མ་བྲིས་ཀྱི་ངག་ལས་ཞིབ་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡ ཕྲེང་། ༡༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༣
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡ ཕྲེང་། ༡༩

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 157

གཉིས་པ་དམིགས་བསལ་མ་འཁྲུལ་བ་སོགས་ཤེས་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཤད་
པ་ལ། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བསྡུ་བསྟན། རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ་བསྟན། བསླད་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ལོགས་སུ་སྨྲོས་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར། འཁྲུལ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང༌། །རྗེས་དཔག་རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང༌། །དྲན་དང་མངོན་འདོད་ཅེས་བྱའོ། །མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་རབ་རིབ་བཅས།1

།ཞེས་
གསུངས་ལ། དེ་ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གཉིས་ཏེ། རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དང༌། རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ངོ༌། །དང་པོ་ནི་དྲུག་སྟེ། འདི་ལྟར་སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དང། བུམ་པ་སོགས་ཡན་ལག་ཅན་ལ་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་དང༌། རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་རྗེས་དཔག་དང། རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང་བ་དང༌། འདས་པའི་དོན་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དང༌། མ་འོངས་པའི་དོན་མངོན་པར་འདོད་པའི་ཤེས་པའོ། །རྟོག་པ་མེད་པ་ནི། རབ་རིབ་སོགས་ཀྱིས་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་བསླད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུའོ།།
དེ་ཡང་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་རྟོག་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ནི་བུམ་པ་
ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ཞིང༌། ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པས། དེ་ལྟར་བཤད་དོ་སྙམ་དུ་གཞན་དག་སེམས་སོ། །དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཁོ་བོས་ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་དུ་རྒྱས་པར་བཀག་ཟིན་ཏོ། །དེ་བས་ན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་ན་བུམ་པ་དེ་རང་གི་ཆ་ཤས་དུ་མ་ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ལྟ་བུར་སྣང་བས་ཁྱབ་ཅིང༌། བུམ་པ་ཆ་ཤས་དུ་མ་ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། བརྡ་སྦྱོར་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཞེས་པ་དང༌། བརྡ་རྟེན་ཅན་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་གྲངས་སོགས་ཚིག་གི་དོན་གྲུབ་ལ་རྟོག་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་ཡན་ལག་ཅན་དང༌། ཡོན་ཏན་དང༌། ལས་དང༌། སྤྱི་དང༌། བྱེ་བྲག་དང༌། འབྲེལ་བ་རྣམས་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་སུ་མ་ཟད། རང་ཡང་ཁས་ལེན་ཞིང༌། ཁོ་འདི་རྣམས་ཐམས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༤

158 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཅད་དངོས་པོར་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ཀྱང༌། རང་ལུགས་ལ་འདི་དག་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་ཞིང༌། བུམ་པ་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་པ་དང༌། བུམ་གཟུགས་བུམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་སོགས་ནས་བུམ་པ་དང་བྱས་པའི་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པའི་བར་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པས། ཚིག་གི་དོན་དྲུག་ལ་རྟོག་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པར་བཤད་དོ།།
འོན་ཀྱང་བུམ་པ་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་པའི་ཆ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། བུམ་པ་ཡན་ལག་ཅན་
ཡིན་ན་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་མི་དགོས་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་ལྡོག་གཞི་ལྡོག་གི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱ་སྟེ་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགོས་པ་ནི་རྗེས་དཔག་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལས་སྐྱེ་བར་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པ་ཚུལ་གསུམ་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི། རྟགས་མཐོང་ཞིང་འབྲེལ་བ་དྲན་པའི་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་དཔོག་པའི་བློ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ན། རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་ནས་བསྟན་ཀྱང། འདིར་རྟོག་པ་དེ་དག་གི་རིགས་སོ་སོར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རིགས་གཅིག་པ་རྣམས་གྲངས་འཛིན་རེ་རེར་བགྲངས་པའི་སྒོ་ནས་གྲངས་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། བརྡ་རྟེན་ཅན་དང༌། དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང༌། ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང༌། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གློ་བུར་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་གཅིག་ཡིན་ནོ།།
གཅིག་ཅེས་པ་ནི། དེ་འདྲའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་འདིར་
མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ན་གྲངས་འཛིན་གཅིག་ཡིན་ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་བུམ་པ་སོགས་ལ་རྟོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་ནི། བརྡ་རྟེན་ཅན་ཞེས་བྱ་ལ། སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་དེ་དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང༌། རྗེས་དཔག་སོགས་བཞི་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡུལ་ལྐོག་གྱུར་ལ་འཇུག་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །འདིར་རིགས་གཅིག་པ་རྣམས་གྲངས་འཛིན་རེ་རེར་བགྲངས་པའི་ཚུལ་ཡང༌། བརྡ་རྟེན་ཅན་ནི་རིགས་པ་ཅན་དང་གཞན་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 159

དག་ཀྱང་དབང་ཤེས་སུ་འདོད་པས་དེའི་ངོ་བོར་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་མདོར། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་པས་འདིར་ཡང་དབྱེ་བའི་གྲངས་འཛིན་གཅིག་ཏུ་བྱས་ལ། དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་ནི་རིགས་པ་ཅན་ཁོ་ནས་དབང་ཤེས་སུ་འདོད་པས། དེའི་ངོར་དབང་ཤེས་མིན་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། མདོར། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་པས། འདིར་ཡང༌། དབྱེ་བ་གྲངས་འཛིན་གཅིག་ཏུ་བྱས་ལ། རྗེས་དཔག་སོགས་བཞི་ནི། སྔ་མ་གཉིས་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཐུན་དཔེར་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ། ཚད་མ་མདོར། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་པར་རིགས་གཅིག་པས་འདིར་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་ཤེས་པར་བསྡུས་ནས་དབྱེ་བའི་གྲངས་འཛིན་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའོ།།གཉིས་པ་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ་བསྟན་པ་ནི། ཚད་མ་
མདོར། རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དྲུག་ཏུ་སྟོན་པའི་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ན། རྟོག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་ནས་འདིར་སྨོས་དགོས་ལ། གཞན་དུ་ན་རྟོག་པ་དང༌། ཞེས་པའི་དབྱེ་གྲངས་གཅིག་གིས་ཀྱང་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བ་ཤེས་པར་འགྱུར་བས་སོ་ཞེ་ན། དགོས་པ་གཞན་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་མིན་པར་སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་བརྡ་རྟེན་ཅན་དང༌། དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་གཉིས་བཤད་དེ། དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་སོགས་པ་དག།དེ་གཉིས་དབང་ཤེས་སུ་འཁྲུལ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་དཔག་སོགས་བཞི་རྒོལ་བ་དེ་དག་གིས་དབང་ཤེས་མིན་པར་གྲུབ་ཟིན་ཀྱང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བར་བརྗོད་པ་ནི། སྔ་མ་གཉིས་ཉིད་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མཐུན་དཔེར་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་དེ་གཉིས་དབང་ཤེས་སུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བརྡ་རྟེན་ཅན་དང་དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག་བུམ་པ་དང་སྨིག་རྒྱུའི་ཁ་དོག་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་སོགས་དང་ཡུལ་དུས་ཉེ་བས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་དེ་དག་དབང་ཤེས་སུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྗེས་དཔག་སོགས་བཞི་མཐུན་དཔེར་བཀོད་ནས་དེ་དག་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སྦྱོར་འགོད་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་

160 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་གྱི་དྲན་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་པ་འདི་དག་བརྡ་ལ་ལྟོས་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་ལ་འཛིན་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་སྔོན་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་བུམ་གཟུགས་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པ་དྲན་པ་མེད་པར་བུམ་པ་དང༌། སྨིག་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་འདི་བུམ་པའོ། །འདི་ཆུའོ་ཞེས་ཤེས་པ་ཡོད་པ་མིན་པས་བརྡ་རྟེན་ཅན་དང་དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དེ་ཡང་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལས་ནི་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ།།གསུམ་པ་བསླད་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ལོགས་སུ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ། རང་
ལུགས་བཞག་པ་དང༌། གཞན་ལུགས་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ན། ཅིའི་ཕྱིར་རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་སྨོས་ཤེ་ན། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གཉིས་པར་བསྟན་ཅིང༌། རྣམ་འགྲེལ་འདིར་ནི། རྟོག་པ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་གྲངས་ལ་ལྟོས་ནས། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཞི་པར་བསྟན་པ་བསླད་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ། རྟོག་བྲལ་ཞེས་སྨོས་པའི་ཚིག་གིས་བསལ་བ་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་ཞིག་སྟོན་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྔར། མིང་དང་རིགས་སོགས་སྦྱོར་བ་ཡི། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ།1

།ཞེས་
སྤྱིར་བཏང་བ་ལས་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཡང་འཁྲུལ་ན་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ཏེ་མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལྷག་མར་བསྟན་པའི་དོན་དུ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་སྨོས་པའི་སྐབས་དེར་ནི་རབ་རིབ་ཏུ་མ་ཟད། མིག་སེར་ལ་སོགས་པས་དབང་པོ་ལ་ཉེ་བར་གནོད་པ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ། རབ་རིབ་འགའ་ཞིག་དངོས་སུ་སྨོས་པ་ནི་དབང་པོ་ལ་ཉེ་བར་གནོས་པའི་རྐྱེན་མིག་སེར་གྱི་ནད་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཁོ་ན་གཟུང་བའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཟླ་
བ་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་དེ་ཡང་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༡༠

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 161

ཞེ་ན། དང་པོར་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བས་སྨིག་རྒྱུའི་ཁ་དོག་བཟུང་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་ཆུ་མཐོང་བའི་བག་ཆགས་སད་པ་ན། རྟོག་པས་སྨིག་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཆུར་འཛིན་པ་བཞིན་དུ། དང་པོར་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཟླ་བ་གཉིས་མཐོང་ཞིང༌། ཕྱིས་ཟླ་བ་གཉིས་སུ་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་མིག་གི་དབུས་ན་རབ་རིབ་གནས་པས་ཟླ་བ་དེ་ཉིད་ཟུར་གཉིས་སུ་སྔ་ཕྱི་རིམ་གྱིས་མཐོང་བ་ན། དུས་མྱུར་བའི་ཕྱིར་ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་ཞིང༌། དེ་ལ་རྟོག་པས་ཟླ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་སྨོས་པ་ནི། རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་སྟོན་པ་མ་ཡིན་
གྱི། རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་སློབ་དཔོན་རང་གི་གཞུང་དང་ནང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རྩོད་སྒྲུབ་བརྟག་པའི་སྐབས་སུ། སྔོན་པོ་སོགས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་དབང་ཤེས་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་འགོག་པ་ནི། མིག་ལ་སོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་ཀྱང་དམིགས་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་དོན་དམ་པར་རྣམ་པ་གཞན་དུ་ཡོད་པའི་ཟླ་བ་གཉིས་དང་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པས་སྣང་བའི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་ཚིག་བསྡུ་བ་ནི། སྔོ་དང་ཟླ་གཉིས་ལ་སོགས་བློའ། །དབང་པོའང་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་གཞུང་འདི་དང་ནི་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་ ིཔ་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པར་སྨྲ་བ་དེ་དག་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་འདི་ནི་རང་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ཡིན་གྱི། རྩ་བའི་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དཔང་ལོས་བཅོས་པའི་འགྱུར་དང༌། དད་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར་ལ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་པའི་ཚིག་མེད་ཀྱང༌། རྒྱན་དུ་དྲངས་པ་དང༌། ཉི་མ་སྦས་པས་དྲངས་པ་སོགས་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་པའི་ཚིག་འབྱུང་ཞིང༌། དེ་ཉིད་དག་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་སུ། གཞན་དུ་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཟླ་བ་གཉིས་དང་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུང་པས་སོ། །དེའི་འགྲེལ་པར། ཆོས་མཆོག་གིས། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པར། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ལས། གཞན་རྩོད་པ་སྒྲུབ་པ་བརྟག་པར་ཡང༌། མིག་ལ་སོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་དག་རྣམས་ཟླ་བ་གཉིས་དང་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གང་ལ་སྣང་བའི་

162 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཤེས་པ་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལས་ནི་གལ་ཏེ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྣང་བའི་ཡང་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར། དེ་དག་ཡུལ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་ན་ནི། འོ་ན་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཀྱང་ཟླ་བ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་དང། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ།1

།ཞེས་བཤད་ལ། འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་
དྲངས་པ་འདི་དག་ལ་འདྲ་མིན་མང་པོ་འབྱུང་ཞིང༌། ལོ་ཙྪ་བ་དད་པ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའི་རྩ་འགྲེལ་གང་ནའང༌། རྒྱན་ཆོས་མཆོག་གིས་དྲངས་པ་འདི་དག་དང་ཚིག་གི་རྣམ་པ་ཙམ་ཡང་མི་འདྲ་བར་སྣང་ལ། སྤྱིར་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་བོད་དུ་འགྱུར་བ་འདི་འདྲེས་དང་བཅས་པའམ། འདྲེས་མ་ཤོར་བ་གང་ཡིན་དཔྱད་པའི་གཞིར་སྣང་ངོ༌།།
འོན་ཀྱང་རྣམ་ངེས་ཀྱི་གཞུང་དང་བསྟུན་པས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་པའི་ཚིག་ཡོད་པར་
གསལ་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྩོད་སྒྲུབ་དགག་པའི་སྐབས་འདི་མདོ་སྡེ་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ཏེ་དོན་ཁས་བླངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པར་གསལ་ལོ། །དེ་བས་ན་རྒྱན་མཁན་པོ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་པ་དག་གིས་སྐབས་འདིར། དབང་པོའ་རྣམ་པར་རིག་པའི་རྒྱུ། །ཕྲ་རབ་ ིརྡུལ་དག་ཡིན་མོད་ཀྱི། །དེ་མི་སྣང་ཕྱིར་དེ་ཡུལ་ནི། །རྡུལ་ཕྲན་མ་ཡིན་དབང་པོ་བཞིན།2

།ཞེས་པ་
དྲངས་ནས། དེ་དང་ཡང་འགལ་ཞེས་འཆད་པ་ནི། ཆེས་ཆེར་མི་རིགས་ཏེ། དམིགས་བརྟག་གི་གཞུང་དེའི་དབང་པོའ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་ ིརྟགས་ཕ་རོལ་པོ་ལ་ཁས་ལེན་ལ་གཏོང་ངམ། རང་རྒྱུད་དུ་ཁས་ལེན། དང་པོ་ལྟར་ན། དབང་པོའ་ིརྡུལ་ཕྲ་རབ་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཕ་རོལ་དོན་སྨྲ་ལ་ཁས་ལེན་ལ་གཏོང་རྒྱུ་དེས་རང་ལུགས་ལ་དབང་པོ་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་ནུས། གཞན་དུ་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ཕ་རོལ་པོ་ལ་ཁས་ལེན་ལ་གཏོང་རྒྱུ་དེས་ཀྱང༌། རང་ལུགས་ལ་སྒྲ་རྟག་པ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་ནུས་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་རང་རྒྱུད་དུ་ཁས་ལེན་ན། རང་ལུགས་ལ་རྣམ་པར་རིག་པའི་སྐབས་སུ། མིག་དབང་གི་རྡུལ་ཕྲན་མིག་ཤེས་ཀྱི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༤ ཤོག ༡༠༦༦ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༣༠ ཕྲེང་། ༤

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 163

རྒྱུར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། རྡུལ་ཕྲན་ཁས་ལེན་པའི་སེམས་ཙམ་པ་ཆེས་ངོ་མཚར་ཆེའོ། །དེས་ན་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རྩོད་སྒྲུབ་བརྟག་པའི་སྐབས་ཀྱང་། རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་འགོག་པ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་དག་ལ། རྡུལ་ཕྲན་ཁས་ལེན་པའི་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རང་ལུགས་སུ་འདོད་དགོས་པའི་སྐྱོན་འདི་འབྱུང་བར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །འདི་ལ་ད་དུང་དཔྱད་ཅིང་བརྟག་པར་བྱ་བའི་གནས་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང༌། ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་ལ། གཞན་དག་ནི་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་ཡང་མ་ཞུགས་པར་སྣང་ངོ༌།།
ད་ནི་དཀྱུས་མ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཁོ་ན་རེ། གལ་ཏེ་གཞུང་དེ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་
དེ། གཞུང་དེ་ནི་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསླད་པའི་མིག་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག །ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་དབང་ཤེས་ཀྱི་བརྒྱུད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའ་འདོད་པ་དབང་པོའི་ིཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དག་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་དཔྱད་ནས་འགོག་པའི་ཚེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་དབང་གིས་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འཇོག་ཅེས་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་པ་འདི་ལ་འོ་ན་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱང་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པའི་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་བརྒྱུད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པ་འདི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ་སྐབས་སུ་མ་བབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕ་རོལ་པོས་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་ཁས་མི་ལེན་ཞིང༌། ཚད་མས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །དེ་ལྟར་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་ཡིད་ཆེས་རྟོག་པ་འདོད་པ་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་དང་འགལ་བར་བསྟན་ནས། རིགས་པས་འགོག་པ་དེ། ཅི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པར་གང་གིས་འཇོག་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་གང་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཅན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་སོགས་སྣང་བའི་མིག་ཤེས་སོགས་དབང་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་ལྟར། མིག་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསླད་པས་ཟླ་བ་གཉིས་སོགས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་པར་དབང་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་རིགས་སོ། །གལ་ཏེ་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་འགྱུར་བའི་དབང་གིས་རང་ལ་ཡུལ་སྣང་བའི་ཚུལ་ཡང་འགྱུར་བ་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་དབང་ཤེས་ཀྱི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཚུལ་དེ་ནི་མིག་རབ་

164 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རིབ་ཀྱིས་བསླད་པས་ཟླ་བ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་འདི་ཉིད་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ཅིའི་ཕྱིར་འདི་དབང་ཤེས་ཡིན་པ་འགོག།
གཞན་ཡང༌། ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་ལ་སོགས་པར་འཁྲུལ་པའི་ཚེ་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་སྦྲུལ་མ་ཡིན་
པར་ཡོངས་སུ་དཔྱད་པ་ན། སྔར་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་བའི་དུས་དང༌། མིག་གི་དབང་པོའ་འགྱུར་བ་རྐྱེན་ ིགྱིས་བསླད་མ་བསླད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་པ་ལྡོག་པ་བཞིན་དུ། ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་ཟླ་བ་གཉིས་མེད་པར་ངེས་ན་མིག་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསླད་པའི་དབང་པོའ་འགྱུར་བ་ཡོད་ནའང་ཟླ་ ིབ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ལྡོག་པར་འགྱུར་ལ། ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་ཐག་པ་དེ་སྦྲུལ་དུ་བཟུང་ན་མིག་བཙུམས་ཀྱང་ཐག་པ་དེ་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་མི་ལྡོག་པར་སྦྲུལ་ལོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་བཞིན་དུ། ཡིད་ཀྱིས་ཟླ་བ་གཉིས་སུ་མེད་པར་མ་ངེས་ན། རབ་རིབ་ཀྱིས་སྔར་གྱི་དབང་པོའ་བསླད་པ་ནི་ལྡོག་ ིཀྱང་ཟླ་བ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཟླ་བ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ནི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞིང་ཞེས་པ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་འོག་མ་བསྡུ་བའི་ཚིག་གོ །གཞན་ཡང་ཐག་པ་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་བའི་སྐྱེས་བུ་དེས། འདི་སྦྲུལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་ན། ཕ་རོལ་པོ་ལའང་སྦྲུལ་འཛིན་གྱི་བློ་དེ་དང་འཛིན་སྟངས་མཚུངས་པ་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཟླ་བ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་སྐྱེས་བུ་དེས་ནམ་མཁའ་ལ་ཟླ་བ་གཉིས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དག་གིས་དུས་འགའི་ཚེ་སྐྱེས་བུ་ཕ་རོལ་པོ་ལའང༌། ནམ་མཁར་ཟླ་བ་གཅིག་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་དེ་ལྟ་བུ་འཇོག་པའམ་སྐྱེ་བར་བྱེད་ནུས་པར་ཐལ། ཟླ་བ་གཅིག་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་དག་གིས་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་སྦྲུལ་སོགས་འཁྲུལ་བ་བཞིན་ཞེས་པ་ལ་སྙོག་1

མ་

ཤེས་པས་གཞུང་འདི་ཙམ་ལའང་ནུས་པ་འདོན་མ་ཤེས་ན། རྟོགས་དཀའ་བའི་གཞུང་དག་ལྟ་ཅི་སྨོས། གཞན་ཡང་ཟླ་བ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་དེས་ཟླ་བ་གཉིས་སུ་མཐོང་བ་བརྡ་དྲན་པ་ལ་ལྟོས་པར་འགྱུར་ཞིང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་སྣང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཉིད་ལོག་པའམ་སད་པ་ནའང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་གསལ་བར་སྣང་
1 ཞོལ། སོག ༡༡༤ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༩༢ བ ༣ ཞེས་པ་ལ་སོགས་མ་ཤེས་པས་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 165

བ་ཅན་གྱི་བློ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ཡིན་ལ་དུས་གཉིས་ཀར་ཡང་རྣམ་པ་གསལ་བར་སྣང་བ་དེ་ལྟ་མིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པ་དག་གིས་རྟོག་པ་ཡིན་པ་ཁེགས་པ་དེའི་ཕྱིར། རབ་རིབ་ཀྱིས་མིག་དབང་བསླད་པས་ཟླ་བ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་དེ་རྟོག་མེད་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བར་སྟོན་པ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ནི་བཀག་པའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་རང་གིས་ཡོངས་སུ་དཔྱད་པའི་ཡུལ་ལ་སླུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དབང་པོ་བསླད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་དེ་དག་རྟོག་མེད་ཡིན་ནའང༌། ཚད་མ་མ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་ནི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཤེས་པའི་དོན་དུ་རྟོག་པའི་སྡེ་ཚན་ལས་ལོགས་སུ་རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་སྨོས་པའི་སྒོ་ནས། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ལ་རྟོག་པ་དང༌། རྟོག་མེད་ཀྱི་སྡེ་ཚན་གཉིས་སུ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་བཤད་དོ་ཞེས་པ། འདིར་ནི་བཞི་པ་དམིགས་བསལ་ཏེ། མན་ཆད་ཀྱི་དོན་བསྡུ་བའོ། །མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གསུམ་པ་མངོན་སུམ་འབྲས་བུའི་དོན་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང༌། ཡན་
ལག་གི་དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚད་མ་དང༌། འབྲས་བུ་དང༌། ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན། ཚད་མ་ནི་སྔར་ལེའུ་གཉིས་པར་བཤད་པའི་ཚད་མ་སླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། ཞེས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་དེའོ། །དེའི་འབྲས་བུ་ནི་གཉིས་ཏེ། ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་དང༌། མ་ཆོད་པའི་འབྲས་བུའོ། །ཚད་མའི་འབྲས་བུ་བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་བར་ཆོད་པ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་གཙོ་བོར་སྐྱེས་བུའི་དོན་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་དང༌། བདེན་བཞི་བླང་དོར་ཐབས་དང་བཅས་པ་རྟོགས་ནས་དེ་དག་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་རྣམས་སོ། །དོན་དེ་ཡང༌། བླང་དང་དོར་བྱའི་དངོས་པོ་ཡི། །འཇུག་ལ་དེ་གཙོ་ཡིན་ཕྱིར་དང༌།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །འབྲས་བུ་འདི་ནི་ཚད་མའི་སྟོབས་
ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་ཚད་མའི་སྐྱེ་འབྲས་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པའི་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། དེ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚད་མ་རང་ལས་དོན་གཞན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༡༢

166 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དུ་གྱུར་པ་དང༌། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མས་དངོས་སུ་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་ཚད་མས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚད་མས་མ་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་
ཚད་མས་མ་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཚད་མ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པས་བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཚད་མས་རྣམ་པར་གཞག་བྱའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་འདི་ནི་ཚད་མས་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་རྣམ་པར་གཞག་བྱའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་འབྲས་བུ་ཞེས་བཤད་དེ། བློ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་རྟོགས་པ་ཐ་དད་པ་ནི། རྣམ་པར་ཐ་དད་པས་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་པས། བློ་ཡི་རྟོགས་པ་ཐ་དད་ཕྱིར།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་འདིར་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། འབྲས་
བུ་ནི་མཚོན་བྱ། ཚད་མ་ནི་མཚན་ཉིད། གཞལ་བྱ་ནི་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལོ། །དེ་དག་ནི་རིམ་པ་བཞིན། བྱ་བ་དང༌། བྱེད་པ་དང༌། ལས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་བརྗོད་དོ།།
དེ་ལྟ་བུའི་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་དེ་ལ་ཡང༌། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་དང༌། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་ལས།2

སྐབས་འདིར་ནི་ཕྱི་མ་ཉིད་
གཏན་ལ་འབེབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། གཞན་དག་ན་རེ། འབྲས་རྟོག་དང་པོ་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་དེ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྟོགས་པ་འབྲས་བུའོ་ཞེས་སྨྲའོ། །དེ་ལྟ་ན་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན། རང་གི་གཞལ་བྱ་ཕྱི་རོལ་ཡིན་པའི་ཆ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་ཡིན་པས་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་མི་དགོས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༡༣
2 ཞོལ། ཤོག ༡༡༦ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༩༣ བ ༣ ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་ལ།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 167

བའི་ཕྱིར། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་དང༌། དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ནི། ལུགས་དེ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའོ། །འབྲས་རྟོག་གཉིས་པའི་རྣམ་གཞག་ནི། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་སེམས་ཙམ་པ་ཁོ་ནའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གོ་ཞེས་བྱ་བར་སྨྲ་བ་དག་ཀྱང་འཐད་པར་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པའང་འཛིན་རྣམ་དེ་གཟུང་རྣམ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་དང༌། བློ་ལ་རང་རིག་མི་འདོད་པར་འགྱུར་རོ།།
འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ།
གཟུང་རྣམ་ཚད་མ། དཔྱད་ན་རང་རིག་ཡིན་པའི་དོན་རྟོགས་འབྲས་བུ། ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལས་བརྒལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཕྱི་དོན་དཔྱད་ན་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དཔྱད་པ་ན་དོན་རིག་དེ་རང་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་དཔྱད་པ་ཞེས་པ་སྤྱིར་ཚད་མས་དཔྱད་པ་ཙམ་ལ་བྱེད་ན། ཚད་མས་མ་དཔྱད་པའི་ཆོས་མི་སྲིད་པས། དཔྱད་པ་དང་མ་དཔྱད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྣམ་གཞག་གཉིས་གཉིས་བྱེད་པ་མི་རིགས་ལ། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་དཔྱད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ན། དཔྱད་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདོད་པ་དེ་བས་ཀྱང་མི་རིགས་ཏེ། མདོ་སེམས་གང་གི་ལུགས་ལའང་ཚད་འབྲས་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་མ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པར་རྣམ་པ་བཞག་འཇོག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་དམ་པར་ཐ་དད་ཡིན་ན་ནི་བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས་ཚད་འབྲས་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཐ་དད་པའི་ཆ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སོ།།
དཔྱད་མ་དཔྱད་ཞེས་པའི་ཚིག་ཙམ་ཞིག་ལ་སྐྱབས་སུ་བཟུང་ནས་དེའི་སྒོ་ནས་ལུགས་
ངན་པ་སྣ་ཚོགས་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་བློ་གྲོས་ངན་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུས་དགག་པར་བྱའོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། འདི་ཁས་ལེན་པའི་སངས་རྒྱས་པ་སུའང་མེད་ཅིང༌། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་དག་རྣམ་རིག་ལ་དྲང་བའི་

168 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཕྱིར་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་མ་སྨྲས་ན་རང་ཉིད་བླུན་པོར་མི་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པས་མདོ་སྡེ་པ་སེམས་ཙམ་ལ་གཞུག་མི་ནུས་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མདོ་སྡེ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚད་མས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ཚད་མས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་བེམ་པོ་ཡིན་ན། ཤེས་པ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང༌། སེམས་ཙམ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྟོགས་པ་ལ་ནི་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་ཁེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱར་བསྟན་ནས་གྲུབ་མཐའ་དེ་ལ་འཇུག་པ་ནི་སྔོན་མེད་པའི་གཞུང་ལུགས་སོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་ལ་དངོས་བསྟན་དང༌། ཤུགས་བསྟན་གྱི་ཚད་
འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མ་དཔྱད་པའི་ཚེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཚད་མ། རྣམ་པ་དོན་དུ་ངེས་པའི་འཁྲུལ་ངོར་དོན་རིག་བཏགས་པ་བ་འབྲས་བུ།གཉིས་པ་ནི། དཔྱད་པའི་ཚེ། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་གཞལ་བྱ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་
ཚད་མ། རང་རིག་པ་འབྲས་བུ། དེས་ན་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་ནི། མཐའ་གཅིག་ཏུ་མདོ་སེམས་གང་གིའང་ལུགས་མ་ཡིན་གྱི། མདོ་སྡེ་པ་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་དག་གི་བློ་གྲོས་ནི་ལྷ་དགའ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། གཟུང་རྣམ་དོན་དུ་ངེས་པའི་འཁྲུལ་ངོར་གཟུང་རྣམ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པས་ཚད་མར་མི་འཐད་ལ། བློ་དེའི་ངོར་དོན་རིག་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པས་དོན་རིག་བཏགས་པ་བ་འབྲས་བུར་མི་འཐད་ཅིང༌། མདོ་སེམས་གང་གི་ལུགས་ལའང་བློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིགས་གསུམ་ཐ་དད་པ་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་པས། དཔྱད་པའི་ཚེ་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་སོགས་སུ་ཇི་ལྟར་རྣམ་གཞག་བྱེད། དེ་བས་ན་ལུགས་གཉིས་ཀ་དང་མི་མཐུན་པ་འདི་ལུགས་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་ཤེས་ལྡན་སུ་ཞིག་སྨྲ། འོན་ཀྱང་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཀག་ཟིན་ཏོ།།
ད་ལྟར་གཞན་དག་གིས་སྨྲས་པ་རྣམས་ནི་སྙིང་པོ་དང་བྲལ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་པས།
འདིར་ནི་རང་ལུགས་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ན། འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། སྔོན་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 169

པོ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ། སྔོན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་འབྲས་བུ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཡིན་ལ། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ་ལ་སྔོན་པོ་ལ་མི་སླུ་བའི་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཚད་མ། སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུ། ཞེས་པ་ཙམ་ ིཞིག་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་འདོད་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང། མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ནི། མདོ་སྡེ་པ་དབང་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་སྔོན་པོ་ལས་སྐྱེས་པར་འདོད་པས་སྔོན་པོ་ཡུལ་དུ་ཡོད་ ིཔའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བའི་རྣམ་པར་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པ་རྣམ་པ་དེ་བག་ཆགས་ཀྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པར་འདོད་ཅིང༌། དེས་ན་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་སོགས་སུ་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་པོ་ལ་འབྱུང་བའང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འབྲས་རྟོག་དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ཏེ། གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་རྣམ་ཡུལ་གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པར་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་ནས་གཟུང་དོན་ལས་གཟུང་དོན་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པ་ཚད་མར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
སེམས་ཙམ་པ་ལ་རང་རིག་གི་དང་གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ཙམ་ཞིག་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་འདོད་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང༌། མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ནི། མདོ་སྡེ་པ་གཟུང་རྣམ་དེ་དོན་ལས་སྐྱེས་པའི་གཟུང་རྣམ་དུ་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པ་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པའི་གཟུང་རྣམ་དུ་འདོད་ཅིང༌། འཛིན་རྣམ་དེ་གཟུང་རྣམ་ལ་རང་རིག་དུ་འཇོག་པའང་མདོ་སྡེ་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་ལ། སེམས་ཙམ་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་ཙམ་གྱིས་མི་འཇོག་སྟེ། སྔོན་པོ་ཡང་སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་འཛིན་རྣམ་གྱིས་གཟུང་རྣམ་དེ་རང་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རིག་པའམ། གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་རིག་པས་རང་རིག་དུ་འཇོག་གོ །དེ་ཡང་གཙོ་བོར་མདོ་སེམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་གྱི་རྩ་བ་ནི། ཕྱི་དོན་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དབང་ཤེས་ལ་སྔོ་སོགས་སུ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཡུལ་སྔོ་སོགས་ཀྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པ་ཁེགས་མ་ཁེགས་ལ་རག་ལས་སྟེ། དེ་

170 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

མ་ཁེགས་ན། སྔོན་པོ་དེ་སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་འགྱུར་བས་དབང་ཤེས་དེ་ལ་སྔོན་པོ་རང་ལས་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་འགྱུར་དགོས་ཤིང། དེ་ལྟ་ན་སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་གྲུབ་པ་དགོས་པས་སོ། །དེའི་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཇི་སྙེད་སྨྲས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིའང་རྩ་བ་འདི་ཡིན་པས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ན་རིགས་པ་འདི་ཉིད་ལ་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ་སྨྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་རིགས་པ་འདི་ཉིད་སུན་འབྱིན་ན་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་སྙིང་པོ་མེད་པར་གྱུར་པ་ཡིན་པས་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་སྐབས་ཕལ་ཆེ་བར་འདི་ཉིད་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་བས་ན་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པའི་གཞུང་དུ་གྲགས་པ། དོན་རིག་གང་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་མན་ཆད་ཀྱི་སྐབས་ནས། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་མདོ་སེམས་ཐུན་མོང་བ་མ་ཡིན་གྱི། སེམས་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་པ་ཁོ་ནའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ཏེ། སྐབས་དེ་དག་ཏུ་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དོན་གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པ་རྒྱས་པར་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ནི། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། བག་ཆགས་བརྟན་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྔོན་པོ་གསལ་བར་སྣང་བའི་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ཉིད་གཞུང་གང་གིས་སྟོན་པ་སོགས་འོག་ཏུ་རང་རང་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །སྤྱིའི་དོན་མདོ་ཙམ་བཤད་པའོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། མདོ་སྡེ་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང༌། རྣམ་རིག་
པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང༌། རྣམ་གཞག་དེ་དག་འཐད་པར་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐོག་མར་གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བ་དང༌། གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར། འབྲས་རྟོག་དང་པོ་སྟོན་པ་ན། རྩ་བར། བྱ་དང་བཅས་པར་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །འབྲས་བུ་ཉིད་ཡིན་འཇལ་བྱེད་ལ། །ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་སྟེ། །བྱ་བ་མེད་པའང་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེའི་རང་འགྲེལ་དུ། འདི་ལ་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞིན་
དུ་ཚད་མ་ལས་འབྲས་བུ་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ནི་མེད་ཀྱི། འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༦

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 171

ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་དང༌། བྱ་བ་དང་བཅས་པ་རྟོག་པ་དེ་ཉེ་བར་བླངས་ནས་ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་སྟེ། བྱ་བ་མེད་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་འབྲས་བུ་རྒྱུ་དང་རྗེས་མཐུན་པར་སྐྱེས་པ་ལ་རྒྱུའི་གཟུགས་འཛིན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་བྱ་བ་མེད་པའང་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་དག་ནི་མདོའ་འབྲས་རྟོག་དང་པོ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྩ་འགྲེལ་གྱི་ ིཚིག་རྫོགས་པའོ། །དེ་ཉིད་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ནི། བྱ་བ་ཞེས་སོགས་ཤླཽ་ཀ་བཅུ་དགུ་པོ་འདི་ཡིན་ལ། དེ་ཡང༌། བྱ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅེས་ཏེ།2

།ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞིས་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
སྤྱིར་སྟོན་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རྩ་བ་རྐང་པ་དང་པོ་གསུམ་པོ་དེའི་ཚིག་དོན་འཆད་པའི་དངོས་འགྲེལ་ནི། འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་དང༌། བྱ་བ་དང་བཅས་པར་རྟོག་པ་དེ་ཉེ་བར་བླངས་ནས་ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོགས་ཞེས་པ་སྟེ། འདིས་གཟུང་དོན་ལས་སྐྱེས་པའི་གཟུང་རྣམ་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང༌།
དེ་ཉིད་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ལ་ཉམས་མྱོང་ཙམ་དུ་ཞེས་པ་ནས། སྒྲུབ་བྱེད་གཞལ་བྱའི་རང་བཞིན་ཉིད།3

།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་འབྱེད། ཅེས་པ་ཡན་གྱིས། དོན་
རྟོག་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་སྤྱིར་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན། དེ་བདག་འགྱུར་བ་ཡིན། ཞེས་པ་ནས། ངེས་བྱེད་མིན། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་དོན་རྟོགས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་གཅིག་དགོས་པར་བསྟན། སྤྱིར་ཞེས་པ་ཡིན་ཞིང་ཁྱད་པར་དོན་རྟོགས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དེའང་དེ་ཉིད་ཀྱི་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གང་གི་སྒོ་ནས་སྔོ་སེར་སོགས་རྟོགས་པའི་དོན་རྟོགས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་ནུས་པ་གཅིག་དགོས་པར། དེ་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞིས་བསྟན། ཁྱད་པར་གསུམ་པོ་དེ་དང་ལྡན་པ་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་འཐད་ན། གསུམ་པོ་དེ་དང་ལྡན་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་དོན་ལས་སྐྱེས་པའི་གཟུང་རྣམ་ཉིད་ལས་གཞན་མེད་དོ་ཞེས་པར་རྣམ་འགས་ཞེས་པ་ནས། རང་བཞིན་ཉིད་ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་སྐབས་འདི་དག་ཏུ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༡ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༤

172 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གཟུང་རྣམ་དེ་ལ་དོན་གྱི་རང་བཞིན་ཞེས་པ་དང༌། གཞལ་བྱའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཅེས་ཀྱང་བཤད་ལ། དོན་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུའང་བཤད་ཅིང༌། རྣམ་པ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ན། ཤེས་པར་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། དོན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་བཤད་པ་ནི། དོན་གྱི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་མ་ཡིན་པས་རྣམ་པ་ཤེས་པར་བཤད་པ་དང་མི་འགལ་ལོ།།
ཊཱིཀ་བྱེད་དག་གིས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང༌། དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཁྱད་མེད་དུ་བྱས་ནས་ངོ་བོའམ་
གཟུང་རྣམ་ཞེས་པའི་འབྲུ་སྣོན་བྱས་པས་རང་ཉིད་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱས་སོ། །ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་གྱི་ཚད་མ་ལས། འབྲས་བུ་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ནི་མེད་ཀྱི།12 ཞེས་བྱ་བ་དེ་འཆད་པ་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་ཡིན་ན་དེ་ནི། །ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞིའོ། །བྱ་བ་མེད་པའང་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་རྩ་ཚིག་དེས། ཚད་མས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་གཏན་ནས་མེད་པའང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་འང་ཞེས་པའི་ནུས་པས་བྱ་བ་དོན་གཞན་ཡོད་པའང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁོང་ནས་འདྲེན་པར་བྱེད་ལ། དེ་ཉིད་དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་འཆད་པའི་རང་འགྲེལ་ནི། བྱ་བ་མེད་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་འབྲས་བུ་རྒྱུ་དང་དེ་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྐྱེས་པ་ལ། རྒྱུའི་གཟུགས་འཛིན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི། བྱ་བ་མེད་པའང་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ཡི་བདག་ཉིད་འཛིན་པ་དེ།3

།ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཅུའོ། །ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་
གྱི་འདི་ལ་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞིན་དུ། ཞེས་པའི་ཚིག་དེས་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཚད་འབྲས་དོན་གཞན་དུ་འདོད་ཅེས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་ཀྱང༌། ཇི་ལྟར་འདོད་པའི་ཚུལ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དང་བཅས་པ་མ་བསྟན་པས། དེ་དག་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་མདོ་ཚིག་དེ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་མཐོང་དང་དབང་འགྲེལ་དང༌། །ཞེས་བྱ་བ་ནས། བཞག་མེད་ཕྱིར།4

ཞེས་བྱ་བའི་བར་རོ། །རང་
ཉིད་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་སོགས་སོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༢༥༦ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༡༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༡༤
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༡༨

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 173

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ་ལ། རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་བསྟན།
གཞན་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་དགག །རང་ལུགས་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་དབང་པོ་དང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་དག་སྔོ་སེར་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མར་སྤྲོས་པ་དང་བཅས་ཏེ་སྨྲས་ན། དེ་དག་དོན་རྟོགས་པ་ཉིད་དུ་གང་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་པར་འདོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་སྤྱིར་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པ་དེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་སྒྲུབ་པར་བྱེད། ཅེས་ཏེ། དེ་ཙམ་གྱི་བྱེད་པ་དེ་ལས་ཀུན་གྱི་ནི་བྱ་བ་སྒྲུབ་བྱེད་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཞིང༌། ལས་གཅིག་ལ་ཡང་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་གྱི། བྱེད་པ་གང་གི་མཐུ་ལས་འབྲས་བུའམ་བྱ་བ་གང་རྣམ་པར་འཇོག་ནུས་པ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་དེ་ནི་བྱེད་པ་དེས་བསྒྲུབ་པའམ་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་བྱེད་པ་གང་གིས་དོན་རྟོགས་འཇོག་པར་ནུས་པ་དེ་ཉིད་དོན་རྟོགས་ཀྱི་འཇོག་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་གྱི། གཞན་དག་གིས་བཏགས་པ་ལྟར། དོན་རྟོགས་འཇོག་པར་མི་ནུས་པ་དག་ཀྱང་དེའི་འཇོག་བྱེད་དུ་ཁས་མི་ལེན་ནོ།།
འོ་ན་དོན་རྟོགས་འཇོག་པར་ནུས་པའི་ཚད་མ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཉམས་མྱོང་ཙམ་དུ་
ནི། །འདྲ་བའི་བདག་ཅན་ཤེས་པ་ནི་གང་གི་ལས་ནི་སོ་སོ་ལ། དོན་རྟོགས་ཐ་དད་རྣམ་པར་འབྱེད་ནུས་ཀྱི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པས། དོན་རྟོགས་སོ་སོར་འབྱེད་མི་ནུས་པས་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་ལ། དེ་ཡང་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་དོན་རྟོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པའི། རྒྱུ་དག་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཐ་དད་ཡོད་ཀྱང་དེའི་སྒོ་ནས་སྔོ་སེར་སོགས་ཐ་དད་ཀྱི་ལས་ལ། དོན་རྟོགས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་འདི་འབྲས་བུ་དོན་རྟོགས་ཐ་དད་པར་ནི་ངེས་བྱེད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་དུ་རིགས་པ་མིན་ནོ། །དོན་རྟོགས་རང་གི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་དག་ལ། དོན་རྟོགས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པས། དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར། དོན་རྟོགས་འདིའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ། དེའི་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་གང་ལས་འདི་སྔོན་པོ་འདིའི་རྟོགས་པ་པའོ1

། །འདི་སེར་པོ་འདིའི་རྟོགས་
པའོ། །ཞེས་འཇོག་ནུས་པའི་སྒོ་ནས་བྱེད་པ་དོན་རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ལས་སམ་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཚུལ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༡ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༩༧ བ ༥ འདིའི་རྟོགས་པ་པོའོ།

174 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

སོ་སོར་ངེས་པར་བྱེད་པ་དེ་དོན་རྟོགས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དམ་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པ་ཅན་དུ་གྲུབ་བོ། །འོ་ན་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཞིང་དོན་རྟོགས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་ནུས་པ་དེ་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་དུ་རིགས་ན། དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དབང་པོ་གསལ་མི་གསལ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་འགས་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ནི་གསལ་མི་གསལ་སོགས་ཐ་དད་པར་ནི་བྱེད་ན་ཡང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་དོན་རྟོགས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་མི་ནུས་ཏེ། དཔེར་ན་འདི་ནི་དབང་པོ་གསལ་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའོ། །འདི་ནི་དབང་པོ་མི་གསལ་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་སེར་པོ་རྟོགས་པའོ། །ཞེས་སོགས་སུ་བཞག་མི་ནུས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་གང་གི་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཡི་རིགས་ཐ་དད་དུ་དབྱེ་ནུས་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་འདི་ནི་དོན་དང༌། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བ་1

འཇོག་པར་བྱེད་པ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་
བར་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་སྔོ་སེར་སོགས་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡི་སྒྲུབ་བྱེད་དམ་འཇོག་བྱེད་ནི་གཞལ་བྱ་སྔོ་སེར་སོགས་དེའི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པའི་གཟུང་རྣམ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།
གཟུང་རྣམ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་
པར་སོ་སོར་འཇོག་ནུས་མོད། དེ་དོན་རྟོགས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་སྒྲུབ་བྱེད་སྔོན་པོའ་གཟུང་རྣམ་དེ་ཡང་ཚད་མ་དེ་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་ ིན། ཚད་མ་དེ་ནི་གཟུང་རྣམ་དེ་ལས་སྔོན་པོ་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བར་མི་འགྲུབ་བོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཡང་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དེས་ན་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་དོན་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། །བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ན་རེ། ཚད་འབྲས་དོན་གཞན་མ་ཡིན་ན། ཚད་མས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་དོན་གཞན་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཚད་མས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་པ་ནི་ཡུལ་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་རྟོགས་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས། དེའི་རྩོད་པ་འགོག་པ་ལ། དེའི་བདག་ཉིད་ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་སྟེ། གཞན་དག་གིས་ནི། འདིར་ཡང༌། བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་རྩོད་པ་སྤོང་བྱེད་དུ་སྦྱར་བས་འདི་དང༌།
1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༡ ན ༦ འབྲེལ་བ་འཇོག་པ་འཇོག་པར་བྱེད་པ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 175

གལ་ཏེ་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཡིན་པར།1

ཞེས་སོགས་རྩོད་ལན་གྱི་གཞུང་དག་བཟློས་པ་ཁོ་ནར་བཤད་
དོ། །སྔོན་པོ་དེའི་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་དང་འདྲ་བའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་སྔོན་པོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་རྫས་གཞན་མེད་ཀྱང་ཁྱོད་སྔོན་པོ་རྟོགས་པར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དོན་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་ནི་ཤེས་པ་ཁྱོད་རང་གི་བདག་ཉིད་གཟུང་རྣམ་གྱི་བྱེད་པས་རང་གི་ལས་སྔོན་པོ་ལ་ནི་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུར་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མ་ལ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས། བདག་ཉིད་བྱ་བ་རྫས་གཞན་དང་ལྡན་པའི་བྱེད་པ་པོ་མིན་ན་ཡང་སྔོན་པོ་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་དེའི་དབང་གིས་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་དེར་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འབྲས་བུ་རྒྱུ་ཕ་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་འདྲ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བུས་ཕའི་གཟུགས་འཛིན་པའི་བྱ་བ་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཡང༌། འཇིག་རྟེན་ན་བུས་རྒྱུ་ཕའི་གཟུགས་འཛིན་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ།།
གཉིས་པ་གཞན་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་དགག་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་དེ་གནོད་བྱེད་
མདོར་བསྟན་པ་དང༌། སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་དགག་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་གི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔྱོད་པ་པ་གང་དག་དང་པོར་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་མཐོང་བའི་བློ་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་ལས་རིགས་སོགས་ཁྱད་པར་ངེས་པའི་བློ་སྐྱེའོ། །དེ་ལས་དོན་ལ་འཇུག་གོ །དེ་ལས་དོན་འཐོབ་བོ། །དེ་ལས་བདེ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བློ་སྔ་མ་སྔ་མ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་དང༌། བྱེ་བྲག་པ་དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པའི་འབྲེལ་བ་ཚད་མ། དོན་རྟོགས་འབྲས་བུར་འདོད་པ་དག་རིགས་པ་ཅན་པ། སྤྱི་སོགས་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་བློ་ཚད་མ། ཁྱད་པར་ཅན་རྫས་འཛིན་འབྲས་བུར་འདོད་པ་དེ་དག་གི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པའི་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཉིད་དུ་མི་འདོད་དེ། ཚད་མས་དོན་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་ལ་ནི་ཆོད་པ་སྟེ། བྱ་བ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོད་ཅེས་པ་ལ། འབྲེལ་བྱེད་དག་གི་བསམ་པ་ན། བྱ་བ་དོན་རྟོགས་དང་དེ་དག་གི་བར་དུ་བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་ཆོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ནི། དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་པ་དོན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༤ ཕྲེང་། ༡༢

176 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

འདྲ་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེས་བར་ཆོད་པ་ལ་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག་དོན་རྟོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ་འདོད་དོ། །སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་རྣམ་དང༌། མངོན་སུམ་དེ་ལ་ཁྱད་མེད་པས་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་དེ་དང༌། ཆོས་གཞན་གྱིས་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་དུ་མི་འཐད་ཅིང༌། བྱེ་བྲག་པ་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དབང་དོན་ཕྲད་པའི་འབྲེལ་བ་རྫས་གཞན་དང༌། རིགས་པ་ཅན་པ་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་བློ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་དང་དོན་རྟོགས་ཀྱི་བར་དུ་རྣམ་པས་ཆོད་པ་ཇི་ལྟར་རིགས། དེ་གཉིས་གཞི་མ་གྲུབ་ཅིང༌། དང་པོར་དོན་ལ་ལྟ་བའི་མངོན་སུམ་ནི་དོན་རྟོགས་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་དག་རྒྱུ་འབྲས་སུ་དེ་བས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་འཐད། དེས་ན་ཁོ་བོ་ནི། ཆོད་པ་དང་བསྐལ་བ་དོན་གཅིག་ཅིང༌། ཡུལ་རྟོགས་པར་མི་ནུས་པ་ལ་ཡུལ་དེ་བསྐལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། བྱ་བ་དེ་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པའམ་འཇོག་པར་མི་ནུས་པ་ལ་བྱ་བ་དེ་ལ་ཆོད་པའམ་བསྐལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པས། བྱ་བ་ལ་ནི་ཆོད་པའི་ཕྱིར།1

།ཞེས་པ་དོན་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་ནི་འཇོག་མི་ནུས་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དུ་སྨྲའོ།།
གཉིས་པ་ལ། དཔྱོད་པ་པས་བློ་སྔ་མ་ཕྱི་མའི་འཇོག་བྱེད་ཚད་མར་འདོད་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་
སྨྲ་བ་སོགས་དབང་པོ་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་ཚད་མར་སྨྲ་བ་དགག་པ་ནི། སྔོ་སོགས་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་ལ་ནི་བྱེད་པ་དབང་པོ་དང་བློ་སྔ་མ་སོགས་རྣམས་ཕན་པ་ཉེ་བར་སྦྱོར་མོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དོན་རྟོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་མི་རིགས་ཀྱི། རྒྱུ་དེ་དག་ལས་ཐ་མའམ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་དོན་རྟོགས་ཐ་དད་དུ་གང་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དོན་རྟོགས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དམ་པར་འདོད་དོ། །དབང་པོས་དོན་རྟོགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་འཇོག་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། རྒྱུ་དབང་པོ་མི་འདྲ་བས་འབྲས་བུ་དོན་རྟོགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་འཇོག་ན། རྒྱུ་དབང་པོ་རིགས་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་གམ། རྫས་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག །དང་པོ་ལྟར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་གང་ཞིག་རིགས་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་འབྲས་བུ་སྔོ་སེར་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་རིགས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་ནུས་པ་འདི་འདྲ་མངོན་སུམ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དབང་པོ་ལ་ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ། སྔོ་སེར་སོགས་རྟོགས་པའི་དབང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༡༩

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 177

པོའ་མངོན་སུམ་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་དབང་པོ་རྣམས་རིགས་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ིགཉིས་པ་ལྟར་ན། ཆོས་ཅན་འདི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་མོ། །འདི་སེར་པོ་
རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་མོ། །ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་ཐ་དད་པར་འཇོག་པ་དེ་རྒྱུ་དབང་པོ་རྫས་ཐ་དད་པ་གང་ལས་ཡིན་ཏེ་མིན་པར་ཐལ། ལྷས་སྦྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོན་འཛིན་དབང་ཤེས་དང༌། མཆོད་སྦྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོན་འཛིན་དབང་ཤེས་གཉིས་རྒྱུ་དབང་པོ་དེ་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་གཉིས་ཀ་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་དུ་རིགས་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་མཁན་པོ་ནི་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། དོན་རྟོགས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་ནུས་པ་འདི་འདྲ་དབང་པོ་ལ་ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ། དབང་པོ་ནི་སྔོ་སེར་སོགས་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྔོ་སེར་སོགས་ལ་ལྟ་བའི་དབང་ཤེས་རྣམས་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། རྒྱུ་དབང་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྔོན་པོ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དབང་པོ་དང༌། སེར་པོ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་དབང་པོའ་སྒོ་ནས་དོན་རྟོགས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་ནུས་ཏེ། འདི་ནི་སྔོན་པོ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ ིདབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པས་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ་ཞེ་ན། ཡུལ་སྔོ་སེར་དེ་དག་ཐ་དད་ཀྱང་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་ཐ་དད་ཤར་བ་མེད་པ་ན། སྔོན་པོ་མཐོང་བ་དང༌། སེར་པོ་མཐོང་བ་ཙམ་དུ་ཡང་བཞག་མི་ནུས་ན། དེ་དག་གི་རྒྱུ་དབང་པོ་རྣམས་ལ་འདི་སྔོན་པོ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའོ། །འདི་སེར་པོ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་དེ་དག་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་འཆད་དོ།།
ལྷ་དབང་བློ་ནི། རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་འཆད་ཚུལ་རྒྱན་དང་འདྲ་ལ། ཕྱི་མ་གཉིས་རྒྱུ་དབང་
པོ་དེ་དག་གསལ་མི་གསལ་སོགས་ཐ་དད་ཀྱང་དེའི་སྒོ་ནས་དོན་རྟོགས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་པའི་ནུས་པ་མེད་དེ། དབང་པོ་གསལ་བ་ལས་སྐྱེས་པས་འདི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའོ། །མི་གསལ་བ་ལས་སྐྱེས་པས་འདི་སེར་པོ་རྟོགས་པའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་དེ་གང་ལས་ཡིན། ཞེས་འཆད་ཅིང༌། བོད་དག་ཀྱང་ཆ་ཙམ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་མོན་མནོས་བྱེད་དོ། །འོན་ཀྱང། དབང་པོ་དབང་ཤེས་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་འདི་བརྟག་མི་བཟོད་དོ། །འོ་ན་གཟུང་རྣམ་ཡང་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དབང་ཤེས་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

178 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཞེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྨྲ། སྤྱིར་རྣམ་པ་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ཙམ་ལ་ཁྱད་མེད་ཀྱང༌། ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ། སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་དང་སེར་པོའི་རྣམ་པ་སོགས་ཁྱད་པར་ཆེའོ། །ཞེ་ན། སྤྱིར་དབང་ཤེས་ ིཀུན་རང་རྒྱུ་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང༌། ནང་གསེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་སྔོན་པོ་འཛིན་ནུས་སུ་སྐྱེད་པའི་དབང་པོ་དང༌། སེར་འཛིན་དབང་ཤེས་སེར་པོར་འཛིན་ནུས་སུ་སྐྱེད་པའི་དབང་པོ་སོགས་ཁྱད་པར་ཆེའོ་ཞེས་བརྗོད་ན། སླར་ཡང་ཕོངས་པ་ཅི་ཞིག་ལེན། གཞན་ཡང་དབང་པོ་གཅིག་ཉིད་དབང་ཤེས་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པ་ལ་འདོད་ན་ནི་མཁས་པའི་ངང་ཚུལ་ཆེས་གསལ་བར་བྱས་ལ། དབང་ཤེས་ཀུན་ལ་རང་རྒྱུ་ཡིན་པའི་དབང་པོ་རེ་ཡོད་པ་མཚུངས་པ་ཙམ་ལ་འདོད་ན་ནི། དབང་ཤེས་ཀུན་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་རེ་ཡོད་པར་མཚུངས་པས་དབང་པོ་བཞིན་དུ་རྣམ་པས་ཀྱང་འཇོག་མི་ནུས་པར་ཐལ་ལོ།།
དེས་ན་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཙམ་གྱིས་དབང་པོ་ཚད་མ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ནི་རྣམ་པ་ལ་མཚུངས་ཤིང་དགག་སྒྲུབ་རྒྱས་པར་བརྗོད་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །ལྷ་དབང་བློའ་ིརྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པ་ནི། རྣམ་འགས་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ནི།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་
ཡང་ཡང་བཟླས་ཏེ་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་དབྱུང་དུ་མེད་དོ། །ད་ནི་དཀྱུས་མ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་དབང་སོགས་ཚད་མ་ཡིན་པ་བཀག་པ་འདིས་ནི། དེ་ལས་ལྷག་མ་འབྲེལ་བ་ཚད་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལའང་གནོད་བྱེད་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གྱི་སྒོ་ནས་དོན་རྟོགས་སོ་སོར་འཇོག་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ད་ནི་རིགས་པ་ཅན་པའི་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་དགག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རིགས་པ་ཅན་པ་ཁྱོད་བློ་རྣམ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་དང༌། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་རིགས་སོགས་འཛིན་པ་ཚད་མ་ཁྱད་པར་ཅན་རྫས་འཛིན་པ་འབྲས་བུར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་འགོག་པ་གནོད་བྱེད་དང་པོ་ཡིན་ལ། ཚད་འབྲས་ཡུལ་དོན་གཞན་དུ་མི་རིགས་པར་སྟོན་པ་གནོད་བྱེད་གཉིས་པ་ཡིན་ཞིང༌། རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་ལ། རྫས་བུམ་པ་རྟོགས་པ་བུམ་པའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་རིགས་སམ་སྤྱི་རྟག་པ་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་པར་འདོད་པས་ཚད་འབྲས་དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་ཡིན་ཞིང༌། བློ་དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འདོད་དོ།། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༩

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 179

ཚིག་གི་དོན་ནི། ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་དེའི་དངོས་པོའམ་རྣམ་པ་འཆར་བ་མེད་ན། ཁྱད་པར་
གྱི་བློ་ཡང་ཐ་དད་དུ་རྟོགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་འདི་ནི་བུམ་པའི་རིགས་སོགས་ཁྱད་པར་རྟོགས་པའོ། །འདི་ནི་བ་ལང་གི་རིགས་སོགས་ཁྱད་པར་རྟོགས་པའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཐ་དད་རྟོགས་མི་ནུས་པར་ཐལ། བློ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་གང་གིའང་རིགས་སོགས་ཁྱད་པར་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བློ་གཞན་ཁྱད་ཅན་རྫས་འཛིན་དག་ཀྱང་ཁྱད་པར་རིགས་སོགས་འཛིན་པའི་བློ་དེ་བཞིན་དུ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་འདི་ནི་ཁྱད་པར་ཅན་བུམ་པའི་རྫས་འཛིན་ནོ། །འདི་ནི་ཁྱད་པར་ཅན་བ་ལང་གི་རྫས་འཛིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་སུ་དབྱེ་མི་ནུས་པར་ཐལ། བློ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་རྫས་གང་གིའང་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའམ། ཡང་ན། ཁྱད་པར་ཅན་རྫས་འཛིན་སོ་སོར་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་རིགས་སོགས་འཛིན་པ་སོ་སོར་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་པ་གང་ཞིག །དེ་དག་སོ་སོར་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱའོ།།
ཡང་ན་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཁྱད་པར་གྱི་བློ་ཡང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་བློ་ལས་ཐ་དད་
དུ་རྟོགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་བློ་གཞན་དག་ཀྱང་ཁྱད་པར་གྱི་བློ་ལས་ཐ་དད་དུ་རྟོགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གང་གིའང་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཚད་འབྲས་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །ཞེས་བྱའོ། །གཞན་ཡང་བློ་དེ་གཉིས་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུར་མི་འཐད་དེ། བྱ་བ་དང་དེའི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་གཉིས་ལས་སུ་བྱ་བའི་ཡུལ་རྫས་ཐ་དད་པའང་རིགས་པ་ཤེས་པ་དག་མི་འདོད་ཅིང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན། པ་ལ་ཤ་ལ་སྟ་རེའི་བྱེད་པ་ཞུགས་པས་ནྱ་གྲོ་ཏ་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུའི་དོན་ནམ། ཡུལ་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུའི་ཡུལ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་བཏགས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།ཡང་ན་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་བློ་དེ་གཉིས་དོན་ནམ་ཡུལ་གཅིག་ཡིན་
ནོ། །ཞེ་ན་འོ་ན་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་བཏགས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་འཛིན་པའི་བློ་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཁྱད་པར་མ་

180 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་རིགས་སོགས་འཛིན་པ་དང༌། ཁྱད་པར་ཅན་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་རྫས་འཛིན་གྱི་བློ་གཉིས་སོ་སོར་བཏགས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། བློ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱའོ། །འདི་ནི་ལྷ་རྒྱན་གཉིས་ཀའི་འང་དགོངས་པའོ། །གཞན་ཡང་བློ་དེ་སྔ་ཕྱི་རིམ་བཞིན་འབྱུང་བ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བློ་དེ་དག་དུས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བློ་དེ་གཉིས་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཁྱེད་རང་ལའང་མི་མཚུངས་སམ་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཚད་འབྲས་དུས་མཉམ་ན་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་མི་འདོད་པ་འཕེན་པ་ཐོག་ཏུ་བབ་པའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། ཤེས་པ་གཅིག་གི་གཟུང་དོན་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་ཆ་དང༌། ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཆ་དག་ལྡོག་པ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་དེ་གཉིས་རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་ཡིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ད་ནི་བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དགག་པར་བྱ་
སྟེ། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་པ་ནི། བུམ་འཛིན་མིག་དབང་དེ་བུམ་པ་དང་སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་བ་དང༌། བུམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྦྱོར་བར་འདུས་པའི་འབྲེལ་བ་དང༌། བུམ་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་དཀར་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང༌། འདུས་པའི་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་དམ་བཅས་ནས་སླར་ཡང་དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པའི་འབྲེལ་བ་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་སྨྲ་བ་ནང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་མིག་གི་དབང་པོ་དེ་བུམ་པའི་གཟུགས་སོགས་ཡོན་ཏན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀུན་གྱིས་ཕྲད་ཅིང་འབྲེལ་བར་ཁྱད་པར་མེད་ན་ཡང་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བུམ་པའི་གཟུགས་སོགས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་འགའ་ཞིག་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། སྒྲ་སོགས་མི་རྟོགས་པའི་ངེས་པ་དེར་ནི་མི་འགྱུར་ཏེ། མིག་དབང་བུམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་བར་བྱེ་བྲག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་ཏེ། མིག་དབང་བུམ་པའི་དྲི་དང་འབྲེལ་བ་གྲུབ་ཀྱང་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བུམ་པའི་དྲི་མ་རྟོགས་ན། དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པའི་འབྲེལ་བ་དོན་རྟོགས་ཀྱི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་ན་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། མིག་དབང་དེ་བུམ་པ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་བདག་ཉིད་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 181

ཀུན་གྱིས་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་ཁས་ལེན་པ། དེ་ལྟ་ན་ཡང༌། མིག་ཤེས་ཀྱིས་བུམ་པའི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་ཆོས་འགའ་ཞིག་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། བུམ་པའི་མི་རྟག་པ་སོགས་མི་རྟོགས་པའི་ངེས་པ་དེར་ནི་1

མི་འགྱུར་ཏེ། བུམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དང་
འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་ལ་བྱེ་བྲག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་ཡིན་ལ། སྔ་མ་ནི་ལྷ་རྒྱན་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སོ། །ཡང་ན་ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། བྱེ་བྲག་པ་ཁྱོད་དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པའི་འབྲེལ་བ་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་འདོད་ན། འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་རྟག་དངོས་སུ་ཁྱེད་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། མིག་དབང་དེ་བུམ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚེ། མིག་དབང་དང་བུམ་པའི་བདག་ཉིད་ཀུན་གྱིས་འབྲེལ་དགོས་ཏེ། རྟག་པའི་རྫས་ལ་ཆ་ཤས་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལྟ་ནའང་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བུམ་པའི་ཕྱིའི་ཁ་དོག་དང། ཚུ་རོལ་གྱི་ངོས་ལ་སོགས་པའི་
ཆོས་འགའ་ཞིག་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ནང་གི་འཁྱོག་དང༌། གསེང་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་འགའ་ཞིག་མི་རྟོགས་པའི་ངེས་པ་དེར་ནི་མི་འགྱུར་ཏེ། མིག་དབང་དང༌། བུམ་པའི་ཕྱི་ནང་སོགས་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་བྱེ་བྲག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཁྱབ་ཁས་བླངས། འདོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་ལོ། །དེས་ན་དབང་པོ་དང་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་གཟུང་རྣམ་གང་གི་ཁྱད་པར་ལས། དོན་རྟོགས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་ནུས་པའི་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་དེ་དོན་རྟོགས་འདིའི་འཇོག་བྱེད་ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་པར་འཐད་ཀྱི། དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པའི་འབྲེལ་བ་ཚད་མར་མི་འཐད་དོ།།གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་ཡང༌། གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་ཁས་ལེན་མི་དགོས་ཏེ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་
འདུས་བྱས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་བག་ཆགས་ལས་དོན་རྟོགས་སོ་སོར་འཇོག་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པ་ཁྱོད། བག་ཆགས་ནི་ཤེས་པ་ལས་སྐྱེ་ཞིང༌། ཤེས་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ཞིག་ལ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། བློ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བ་མེད་པ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུས་བྱས་ལས་ནི་དོན་རྟོགས་སོ་སོར་འཇོག་ནུས་པ་མིན་ཏེ། བློ་ལ་ཤར་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དེའི་དངོས་པོ་མེད་ན། ཤེས་པ་རྣམས་སོ་སོར་དབྱེ་མི་ནུས་པས་ཤེས་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་དེ་ཡང་སོ་སོར་ 1 གཙང་། ཤོག ༡༠༡ བ ༧ ངེས་པ་དེར་མི་འགྱུར་ཏེ།

182 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཊཱིཀ་བྱེད་ཕལ་ཆེ་བས། བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུས་བྱས་ཀྱི་ནང་མཚན་བག་ཆགས་ལ་སྦྱོར་མ་ཤེས་པར་འདུས་བྱས་ཙམ་ལ་སྦྱར་བས་མུན་སྤྲུལ་བྱས་སོ།།
གསུམ་པ་རང་ལུགས་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་གཅིག་གི་རྫས་ཀྱི་ཆ་ལ་ཚད་
འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། བྱ་བྱེད་གཅིག་ཡིན་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་རྫས་གཅིག་གི་ཆ་ལ་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་ན་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་པ་མི་བདེན་ཏེ། ཚད་འབྲས་གཉིས་ཤེས་པ་གཅིག་གི་རྫས་ཀྱི་ཆ་ཡིན་ཀྱང༌། ལྡོག་པའི་ཆོས་ཐ་དད་པ་ཡིན་པ་ཁས་ལེན་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚད་འབྲས་གཉིས་དངོས་སུའམ། རྫས་ཐ་དད་མེད་པར་འདོད་ཀྱི། ལྡོག་པ་ཐ་དད་མེད་པ་ཙམ་དུའང་ཁས་མི་ལེན་པས། ཀླན་ཀ་དེའི་གནས་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཚད་འབྲས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་འབའ་ཞིག་དེ་ལྟར་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཐ་སྙད་དག་ཐམས་ཅད་བྱ་བྱེད་རྫས་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པར། ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་དེ་ལྟར་དུ་རྣམ་པར་གནས་ཏེ། སྟ་རེ་དང༌། ཤིང་ལྟ་བུ་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལའང་སྟ་རེས་ཤིང་གཅོད་པའི་བྱ་བྱེད་རྫས་ཐ་དད་མེད་པར་རྟོག་པས་བྱ་བྱེད་དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་པར་སྒྲོ་འདོགས་པས་ནི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་སྟ་རེ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་འབར་བ་དང༌། འབབ་པའི་བྱ་བ་ཡོད་ན་སྟ་རེས་ཤིང་བཅད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ཤིང་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཤིང་ཆད་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་རྣམ་རིག་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བ་
བཤད་པ་དང༌། གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ནི་གཉིས་ཏེ། གཞན་རིག་མངོན་སུམ་དང༌། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་སོ། །དང་པོ་ནི། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། བག་ཆགས་བརྟན་པ་ལས་བྱུང་བས་སྔོན་པོ་གསལ་བར་སྣང་བའི་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ། སྔོན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་འབྲས་བུ། ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ཞིང༌། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ནི། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། ཡུལ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པའི་གཟུང་རྣམ་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་རིག་པའི་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དེ་ཉིད་འཆད་པར་བྱེད་པ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 183

ནི། ཚད་མ་མདོར། ཡང་ན་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན།1

།ཞེས་པ་ནི། འདིར་གཉིས་སུ་སྣང་བ་སྐྱེས་
ཏེ། རང་རིག་གི་སྣང་བ་དང༌། ཡུལ་གྱི་སྣང་བའོ། །སྣང་བ་གཉིས་ལས། གང་རང་རིག་པ་དེ་ནི་འབྲས་བུར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་དེ་ཉིད་ལ། དེའི་དོན་འགྲེལ་པ་ནི། དོན་རིག་གང་ཡིན་སོ་སོར་རིག །ཅེས་པ་ནས། མྱོང་བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན།2

།ཞེས་པའི་བར་རོ། །གཞན་རིག་གི་ཚད་
འབྲས་དེ་ཉིད་འཆད་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར། དེའི་ངོ་བོ་ལས་དོན་ངེས། གང་གི་ཚེ་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དོན་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། དེའང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རང་རིག་པ་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་འགྲེལ་པ་ནི། གང་ཚེ་རྣམ་རིག་རྒྱུ་ཡི་ཡུལ། །ཞེས་པ་ནས། དོན་རིག་པར་ནི་འགྱུར་བ་ཡིན།3

།ཞེས་པའི་བར་རོ། །འདི་ལྟར་དུ་འགྲེལ་བྱེད་མཁས་པ་
དག་ཀྱང་མཐུན་པར་བཞེད་ཅིང༌། དེའི་ཕྱིར་ལྷ་དབང་བློས། མྱོང་བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན།།ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། དེས་ནི་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། རང་རིག་པ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་བར་དེ་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ནི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཞིང༌། བདག་ཉིད་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ན། དོན་མེད་པ་ལ་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་འདི་ནི་གཅིག་ཡིན་ནོ།4

།ཞེས་གསུངས་པས་དེ་ཡན་ཆད་སེམས་ཙམ་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་
འབྲས་འཆད་པའི་མདོ་ཚིག་གི་འགྲེལ་པར་བཤད་ལ། དོན་རིག་པར་ནི་འགྱུར་བ་ཡིན།5

།ཞེས་
པའི་འགྲེལ་པར། ལྷ་དབང་བློས། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་ཀྱི། །འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་འདི་བཤད་དོ།6

།ཞེས་གཞུང་འདི་དག་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་མཇུག་ཏུ། སེམས་ཙམ་པའི་འབྲས་རྟོག་གཞན་སྟོན་བྱེད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༤ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༤ ཕྲེང་། ༡༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༦
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༩ ཕྲེང་། ༡༨
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༣༡༩ ཕྲེང་། ༡༣ ནང་དུ་དྲངས། 6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༨

184 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

འདི་ཉིད་མཐུན་པར་རྒྱན་དང་ཆོས་མཆོག་ན་ཡང་གསལ་བར་ཡོད་ཅིང༌། དེའི་ཕྱིར་
བོད་ཁ་ཅིག་ལྷ་དབང་བློའ་འགྲེལ་པའི་དོན་དུ་བསམས་ནས། གང་ཚེ་རྣམ་རིག་རྒྱུའི་ཡུལ། ི 1

།ཞེས་
སོགས་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་སྦྱོར་བ་ནི། འགྲེལ་པའི་ཚིག་མ་མཐོང་ཞིང་དོན་མ་རྟོགས་པར་མཚོན་པའོ། །སེམས་ཙམ་པའི་གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དེ་ཉིད་ལ་དོགས་པ་གཅོད་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར། གང་གི་ཚེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་དེ། འདིའི་ཚད་མ། དེའི་ཚེ་ནི། ཤེས་པ་རང་རིག་པ་ཡིན་ཡང༌། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་དོན་གྱི་སྣང་བ་འདིའི་ཚད་མའོ། །གང་གི་ཕྱིར་དོན་དེ། དེ་ཡིས་འཇལ་བར་བྱེད། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར། དོན་གྱི་རྣམ་པ་དཀར་པོ་དང༌། དཀར་པོ་མ་ཡིན་2

ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་ན། དེ་དང་དེའི་ངོ་བོ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་འཇལ་བར་བྱེད་དེ།3

ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། གཞུང་དེའི་དོན་ནི། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་དཀར་
སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས། རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དཀར་སོགས་འཇལ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་དཀར་སོགས་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ཡང༌། དོན་དུ་སྣང་བའི་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་ཡིན་གྱི། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་འགྲེལ་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌། །ཞེས་པ་ནས། དེ་འདྲ་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ།4

།ཞེས་པའི་བར་རོ།།
ལྷ་དབང་བློས་ཀྱང༌། འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི་གང་གི་ཚེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ་
ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཤད་པས་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་གསུམ་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།5

།ཞེས་གསུངས་སོ། །འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་བཤད་ཅེས་པ་ནི། སེམས་ཙམ་པའི་གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་དོན་ནོ། །འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་སེམས་ཙམ་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དེ་ཉིད་ལ་དོགས་པ་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་དུ་མ་རིག་པའི་ཤེས་པ་ཉེ་བར་བླངས་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ཚད་མ་དང༌། འབྲས་བུ་དང༌། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༦
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢༨ ན ༥ དཀར་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༢ ཕྲེང་། ༦
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༢
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༢༠

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 185

གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་འདོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བྱ་བ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཉིད་སྨྲས་པ། གང་ཚེ་སྣང་བ་དེ་གཞལ་བྱ། །ཚད་མ་དང་དེའི་འབྲས་བུ་ནི། །འཛིན་རྣམ་རིག་པའོ་དེའི་ཕྱིར། །དེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མ་བྱས།1

།ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ཉིད་འགྲེལ་པ་ནི། བློ་
བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང༌། །ཞེས་པ་ནས། རང་རིག་ཅེས་2

ནི་རབ་ཏུ་བཤད།3

།ཅེས་པའི་བར་
རོ། །དེ་དག་གིས་ནི་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་དང༌། རྩ་འགྲེལ་ཇི་ལྟར་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་བཤད་ལ། ད་ནི་དོན་གྱི་འབྲེལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་གདུལ་བྱ་རེ་ཤིག་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བ་དག་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་ཚེ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་དང༌། དེའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་པར་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས། འབྲས་རྟོག་དང་པོར་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང༌། དེ་ཉིད་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབབས་པ་ན། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་བར་འོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་བས་ན་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་རང་རིག་དང་གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་རྟོགས་པ་ལ་གེགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི་བཞི་སྟེ། གཞལ་བྱ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང༌། ཚད་མ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང༌། འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང༌། དེ་གསུམ་ག་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའོ།། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང༌། འདིར་རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་གེགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། སྔོ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཡོད་ཅིང༌། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་སྔོ་སོགས་ཀྱང་མེད་དགོས་སྙམ་དུ་འཛིན་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་སྔོ་སོགས་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་རྣམ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་གཏད་པའི་གཟུང་རྣམ་དུ་འཛིན་པ་ནི། གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༡༠
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢༨ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༠༤ ན ༢ རང་རིག་ཅེས་པ་ནི་རབ་ཏུ་བཤད།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༡༣

186 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དང་། རང་རིག་གི་གཞལ་བྱ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །དེ་ཡང་ལོག་རྟོག་འདི་ནི་སྔོ་སོགས་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དང་། རང་རིག་གི་གཞལ་བྱ་ཡོད་པར་ངེས་ཀྱང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཆོད་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་སྔོ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་སྒོ་ནས། ཚད་འབྲས་གཉིས་ཀྱི་ཚད་མ་དང༌། གཞལ་བྱར་བཞག་པའི་གཟུང་རྣམ་ལ་ལོག་རྟོག་འགོག་པའི་རིགས་པ་དག་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དངོས་ཡིན་ཞིང༌། དེས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པ་དང༌། སྔོ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མེད་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དང༌། དེ་ལྟར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་འདོད་པ་ལྟར། བློ་རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་པ་ནི། གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ཚད་མ་དང༌། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་གཏན་མེད་དུ་འཛིན་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཐུན་མོང་བ་འགའ་ཞིག་ནི། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དངོས་མ་ཡིན་ཞིང་། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་རྟོགས་པ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པ་དག་གིས་ཀྱང་། ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་རིག་མངོན་སུམ་དག་གིས་རང་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
རྟོགས་པར་འདོད་པ་ནི། གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྟེ་དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བཀག་ནས། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་པས། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་ནའང༌། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུར་རིགས་སོ། །ཞེས་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །རང་རིག་གཏན་མེད་དུ་འདོད་པ་ནི། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྟེ། དེ་ནི་བློ་ལ་རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དག་གིས་འགོག་པར་བྱེད་ཅིང༌། རིགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཐུན་མོང་བ་ཕལ་ཆེར་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དངོས་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེས་སྒྲུབ་པའི་དོན་རྟོགས་པ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པ་དག་གིས་ཀྱང་བློ་ལ་རང་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 187

རིག་ཡོད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཚད་འབྲས་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་འཇུག་པ་དང༌། ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་རྫས་གཞན་དུ་
འཛིན་པ་ནི། ཐུན་མོང་དུ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཚད་འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང༌། ཚད་མ་ལས་གཞལ་བྱ་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དག་གིས་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་གཟུང་རྣམ་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་གཏད་པའི་གཟུང་རྣམ་ཡིན་པ་དང༌། གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ཚད་མ་གཟུང་རྣམ་དེ། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་ཐུན་མོང་དུ་དགག་པར་བཞེད་ནས། དོན་རིག་གང་ཡིན་བྱ་བ་ནས་གཟུང་སྟེ། སྔོ་སོགས་མྱོང་བར་སྣང་བ་ཡིན།1

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་
གཟུང་རྣམ་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་ལྟོས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པ་འགོག་པར་བྱེད་ཅིང་དེས་ནི། གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡང་རང་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པ་ཡིན་པ་ཡང་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས། ཇི་ལྟར་དེའི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་འདོད།2

།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དངོས་སྟོན་
པར་བྱེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་མྱོང་གྱུར་ན། །ཞེས་པ་ནས། མྱོང་བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན།3

།ཞེས་
པའི་བར་གྱིས་གཟུང་རྣམ་གྱིས་ཕྱི་རོལ་མི་རིགས་པའི་ཚུལ་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་འདི་དང་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱི་རིགས་པ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ནི། དོན་རིག་གང་ཡིན་ཅེས་སོགས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མདོ་སྡེ་པས་སྨྲས་པ་དག་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་མྱོང་གྱུར་ན།4

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་རྣམ་ཕྱི་
རོལ་དོན་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་སེམས་ཙམ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཚེ་རྣམ་རིག་རྒྱུ་ཡི་ཡུལ། །ཞེས་པ་ནས། དོན་རིག་པར་ནི་འགྱུར་བ་ཡིན།5

།ཅེས་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༤ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༥ ཕྲེང་། ༡༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༥ ཕྲེང་། ༡༨
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༥ ཕྲེང་། ༡༨
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༦

188 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

པའི་བར་གྱིས། གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དངོས་སྟོན་ཅིང༌། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌། །ཞེས་པ་ནས། དེ་འདྲ་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ།1

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དེ་ལ་
དོགས་གཅོད་རྒྱས་པར་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང༌། དོགས་པ་ཇི་ལྟར་གཅོད་པའི་ཚུལ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ན་དོགས་གཅོད་དངོས། དོན་རིག་2

དེ་བདག་ཉིད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བས་
རྫོགས་ཤིང༌། དེ་དང་འདྲ་བའམ། ཞེས་སོགས། རིགས་པ་གཞན་སྟོན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཚིག་དོན་གྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །བློ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང༌། །ཞེས་པ་ནས། རང་རིག་ཅེས་ནི་རབ་ཏུ་བཤད།3

།ཅེས་པའི་བར་གྱིས། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ། རྫས་ཐ་དད་ཡིན་
པ་སོགས་ཀྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་བཀག་ནས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཇི་ལྟར་འཇོག་པའི་ཚུལ་རྩོད་སྤོང་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་འཆད་དོ།།
ཡུལ་རྣམས་ལས་ནི་བྱུང་བ་ཡི།4

།ཞེས་པ་མན་ཆད་ནི། བློ་ཚུལ་གཉིས་དང་རང་རིག་སྒྲུབ་
པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་རང་རིག་དང་གཞན་རིག་གི་འབྲས་རྟོག་ཐམས་ཅད་ལ་འདི་གཉིས་གྲུབ་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་གཞན་རིག་གི་ཚད་མ་དང༌། རང་རིག་གི་གཞལ་བྱ་རི་བོང་གི་རྭ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ལྟར་ན། གཞལ་བྱ་དང་འབྲས་བུ་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པས་འབྲས་རྟོག་གི་རྣམ་གཞག་ཇི་ཙམ་ཞིག་བྱས་ཀྱང༌། རུས་སྦལ་གྱི་སྤུ་ལས་གོས་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། བདག་ཉིད་ཤ་ཐང་བར་བྱེད་པ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བླང་དོར་གྱི་གནས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚད་མ་སྐྲ་རྩེའི་རྡུལ་ཙམ་ཡང་ཁས་བླངས་པ་མེད་པས། དེའི་ཕྱིར་དོན་དེ་གཉིས་སྒྲུབ་པ་ལ་རིགས་པའི་ཚུལ་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པར་མཛད་ཅིང༌། འོན་ཀྱང་གཞུང་དེ་དག་གི་སྤྱིའི་བསྡུ་བ་ནི་གཞུང་དེ་དག་གི་སྐབས་ཉིད་དུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ་ལ། རྣམ་རིག་པའི་རང་རིག་མངོན་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༢
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣༠ བ ༥ དོན་རིག་གི་དེ་བདག་ཉིད་ཕྱིར་རོ།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༡༣
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༨ ཕྲེང་། ༡༨

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 189

སུམ་གྱི་འབྲས་རྟོག་བཤད། རྣམ་རིག་པའི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འབྲས་རྟོག་བཤད། གཞན་རིག་གི་འབྲས་རྟོག་དེ་ལ་དོགས་པ་སྤངས་ཏེ་རྒྱས་པར་བཤད། རང་རིག་གི་འབྲས་རྟོག་དེ་ལ་དོགས་པ་སྤངས་ཏེ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མདོ་སྡེ་པའི་དོན་རིག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག །རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དངོས་བསྟན། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དོན་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དངོས་སུ་རིག་པའི་མངོན་སུམ་གང་ཡིན་ཞེས་ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་རིག་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དྲིས་པས། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སོ་སོར་རིག་པའི་མངོན་སུམ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་དོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ལ། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་རིག་པའི་མངོན་སུམ་དེ་ནི་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པས། མངོན་སུམ་དེ་དག་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་དེ་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་རྟོགས་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་འཇོག་བྱེད་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱང་ཟླ་བ་གཉིས་རྟོགས་པར་ཐལ། ཟླ་གཉིས་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོན་ཏེ་དེ་དེའི་འཇོག་བྱེད་མ་ཡིན་ན། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སོ་སོར་རིག་པའི་མངོན་
སུམ་འདི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་དེ་མྱོང་བར་གང་ལས་འཇོག་པ་ཡིན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་མ་མྱོང་བ་ན། གཟུགས་སོགས་མྱོང་བར་མི་འཐད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་སོགས་ནི་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཟུགས་སོགས་མྱོང་བའི་མངོན་སུམ་མེད་དོ་ཞེས་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་བསྙོན་པར་མི་བྱེད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དོན་རིག་གང་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་དྲིས་པ་འདི་ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་མྱོང་བའི་གཟུགས་སོགས་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་མིན་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དྲིས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འོན་ཏེ་དེ་དེའི་འཇོག་བྱེད་མ་ཡིན་ན། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སོ་སོར་རིག་པའི་མངོན་སུམ་འདི་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་མྱོང་བ་ཡིན་པ་དེ་རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་འཇོག་པ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྨྲོས་ཤིག་ཅེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཁྱོད་ལ་དོན་རིག་གང་ཡིན་ཞེས་

190 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

སོགས་དྲིས་པ་འདི་ནི། མངོན་སུམ་འདི་དག་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་1

མྱོང་བ་
ཡིན་པར་ཁོ་བོ་ཅག་རང་གིས་ཀྱང་ཁས་བླངས་ནས་དེའི་འཇོག་བྱེད་ཁྱོད་ཇི་ལྟར་འདོད་དྲིས་པ་མ་ཡིན་གྱི། མངོན་སུམ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་རིག་པ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གང་ཡིན་ཞེས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་སྒོ་ནས། དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འདོད་པ་དགག་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་དྲིས་པ་ཡིན་ནོ།།
ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག །འདི་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ཉིད་ཁྱོད་ལས་ཤེས་པར་འདོད་ནས་རྣམ་པར་
དཔྱོད་པ་ཡིན་པས་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་འདྲི་བར་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་པ་འཆད་མོད། སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་མངོན་སུམ་གྱིས་ཕྱི་དོན་རིག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་ཤེས་འདོད་སྐྱེས་ནས་མདོ་སྡེ་པ་ལ་འདྲི་བ་ངོ་མཚར་ཆེའོ། །གལ་ཏེ་མིག་ཤེས་སོགས་དེ་དག་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པ། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་རྟོགས་པའི་འཇོག་བྱེད་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་དེ་དག་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་དང༌། དངོས་པོའ་ིབདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདྲ་བས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་རྟོགས་པར་འཇོག་གམ། འོན་ཏེ་དེ་དང་འདྲ་བ་ཙམ་གྱིས་འཇོག །དང་པོ་ལྟར་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་ཁྱོད་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་དང་ཡང་འདྲ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྡུལ་ཕྲན་གྱིས་དབང་ཤེས་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་ནས་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་མཐོང་བ་ན། སྔོན་པོའ་རྡུལ་ཕྲན་རྣམས་ཀྱང་སིལ་བུར་མཐོང་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མ་ ིམཐོང་བའི་ཕྱིར། རྡུལ་ཕྲན་གྱིས་དབང་ཤེས་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་པ་མི་འཐད་པས། སྔོན་པོ་ལ་ཡོད་པའི་རྡུལ་ཕྲན་རྣམས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ལ་རགས་པའི་རྣམ་པ་གཏད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ན་ཡང༌། སྔོན་པོ་རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ན། རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་རགས་པར་སྣང་བའི་རྣམ་པ་དེ་འདྲར་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པ་འཐད། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་དང༌། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདྲ་བ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༢ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༡༠༦ བ ༤ གཟུགས་སོགས་བྱེད་པ་ཡིན་པར་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 191

གཉིས་པ་ལྟར་ན། དོན་དེ་དང་འདྲ་བ་ཙམ་ཡིན་ཡང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་དོན་དེ་རྟོགས་པར་
འཇོག་མི་ནུས་ཏེ། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་ཟླ་བ་གཉིས་རྟོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དོན་དང་འདྲ་བ་ཙམ་ནི་དོན་རྟོགས་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བ་ཅན་ཡིན་པས་རྟགས་དེ་ལས་དོན་དེ་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་གཟུགས་སོགས་དེ་དག་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་པའི་གནོད་བྱེད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་དག་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ན་ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཡོད་དགོས་ནའང༌། རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་གང་གིས་ན་རགས་པར་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་དེ་འདྲ་རྩོམ་པར་བྱེད་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྡུལ་ཕྲན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རྣམ་པར་དཔྱད་ན། བརྟག་མི་བཟོད་པས། རྫས་སུ་གྲུབ་པའི་རྡུལ་ཕྲན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དངོས་པོ་མེད་པའི་རྡུལ་ཕྲན་སུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དངོས་མ་ཡིན་ཞིང༌། གལ་ཏེ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བ་ཙམ་ནི་དེ་རྟོགས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང༌། ཟླ་བ་གཉིས་རྟོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། རྟགས་དེས་དོན་དེ་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
བཤད་ཚུལ་གཉིས་པོ་འདི། འོན་ཏེ་འདི་མྱོང་དེ་གང་ལས། །འདི་ནི་དེ་ཉིད་རྣམ་དཔྱོད་ཡིན།1

།ཞེས་པའི་བཤད་ཚུལ་གཉིས་དང་རེ་རེ་ཞིང་སྦྱར་ན། ཡིད་འཕྲོག་པར་བྱེད་དོ། །ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག་གིས་དབང་ཤེས་ལ་སྔོ་སོགས་རགས་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ཡིན་པ་ཞེ་བཞག་བྱས་ནས། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་རྡུལ་ཕྲན་གྱིས་གཏད་པ་མི་འཐད་ཅེས་དགག་པ་བྱས་མོད། དབང་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རགས་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བར་མདོ་སེམས་སུའང་ཁས་མི་ལེན་པས་བབ་ཅོལ་འབའ་ཞིག་གོ །གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་དེ་དང་འདྲ་བ་དང༌། གཟུགས་སོགས་དེ་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་མྱོང་བའི་མཚན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༤ ཕྲེང་། ༡༨

192 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ནི། དོན་མཚུངས་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། འདིའི་དོན་ལ་རྒྱན་མཁན་པོས། འོ་ན་ནི། དེའི་ཚེ་ཡུལ་མཚུངས་པའི་ཤེས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ཡུལ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ཚེ་སྔ་མ་ཡང་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེའི་དེ་མ་ཐག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་ ིམ་ཡང་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། འདྲ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ ིཕྱིར་སྔ་མ་ཡུལ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་ཅིང༌། དེའི་རྗེས་སུ་བོད་འགའ་ཞིག་ཀྱང་འབྲངས་ནས། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། རང་དང་ཡུལ་མཚུངས་པའི་དབང་ཤེས་སྔ་མ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་བར་ཐལ། དེ་ལས་སྐྱེ་ཞིང་དེ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། འདྲ་བར་ཐལ། སྔ་མ་ཡང་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱང་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་མོད། འདི་ ིནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། སྐབས་དོན་བོར། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ལན་བཏབ། རང་ལའང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར། མདོ་སྡེ་པས། དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་མཐར་ཐུག་པ། །དེ་འདྲ་བ་དང་དེ་ལས་བྱུང༌།1

།ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་དོན་ཡང༌། དོན་ལས་དོན་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པ་ཞེས་པ་
སྟེ། འདྲ་བའི་དོན་ནི། སེངྒེ་དང༌། བྲམ་ཟེ་སྣ་ཉག་པར་འདྲ་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་གྱི། ཤེས་པ་དེ་ལ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཉིད་ཡུལ་དེ་དང་འདྲ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ།།
དེ་ན་མདོ་སྡེ་པས་འདྲ་བའི་དོན་དེ་ལ་བསམས་ནས་སྨྲས་ཀྱང་སྐྱོན་སྟོན་པ་ན་འདྲ་ཞེས་
པའི་ཚིག་ཙམ་ལ་འཁྲིས་ནས་སྐྱོན་སྟོན་ན། སྐབས་དོན་བོར་བར་འགྱུར་ཞིང༌། མདོ་སྡེ་པའི་འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་དོ། །འོན་ཏེ་འདྲ་བའི་དོན་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལ་བྱས་ན་རྩ་བའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་ལ་མི་འགྲོ་ཞིང༌། རྟགས་སྒྲུབ་ཀྱི་འཁོར་གསུམ་ག་རང་ལ་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་མདོ་སྡེ་པས་སྔོན་འཛིན་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་རྟོགས་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་ལས་སྔོན་པོའ་རྣམ་ལྡན་དུ་ ིསྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཆོས་ཅན། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་དེ་གཉིས་ཀ་སྔོན་པོའ་ིརྣམ་ལྡན་དུ་འདྲ་ཞིང་ཁྱོད་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པར་སོང་ལ། འདིའི་ཁྱབ་པ་ཁས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༤ ཕྲེང་། ༢༡

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 193

ལེན་ལ་མི་འགྲོ་བར་ནུ་ཞོ་ལེན་པ་དག་གིས་ཀྱང་རྟོགས་ནུས་སོ། །ཡང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཙམ་ཀ་བཀོད་ནས། དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་སྔོན་པོའ་རྣམ་ལྡན་དུ་མཚུངས་པར་རྟགས་སུ་བཀོད་ན། ཤེས་པ་ ིཡུལ་དང་འདྲ་བའི་དོན་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལ་འདོད་པར་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་ཁྱད་མེད་པས་འཁོར་གསུམ་ག་རང་ལ་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་སྔ་མའི་རྣམ་པ་ཤར་བར་ཐལ། དེ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། འདྲ་བའི་དོན་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལ་སེམས་ཙམ་པ་རང་ཡང་འདོད་པས། ཁྱབ་རྟགས་དངོས་སུ་ཁས་ལེན། གསལ་བ་ཡང་ཁས་བླངས་པས་འཁོར་གསུམ་ག་ལན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ།།
དེས་ན་ཚུལ་འདི་ནི་འགྲེལ་པ་བྱེད་པའི་ཟོལ་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཚར་བཅད་པའི་རྒོལ་
བའི་འདུག་གནས་སུ་འཇོག་པར་ཟད་དོ། །ལྷ་དབང་བློའ་འགྲེལ་པའི་དོན་དུ་བསམས་ནས། བོད་ ིཁ་ཅིག་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལས་སྐྱེས་པའི་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་དེ་མྱོང་བར་ཐལ། དེ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་དེ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། འདྲ་བར་ཐལ། དེ་སྔོན་པོའ་རྣམ་ལྡན་དུ་མཚུངས་ ིཔའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་ཡང༌། མདོ་སྡེ་པས་ཡུལ་དང་འདྲ་བའི་དོན། ཡུལ་དེའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ལ་བསམས་པ་མ་གོ་བར། འདྲ་བ་ཐུག་མེད་ལ་ཁྱེར་བ་ཡིན་པས། རང་ཉིད་བློ་གྲོས་ཡང་བ་ཙམ་དུ་གསལ་བར་བྱས་སོ། །དེས་ན་ལན་གྱི་གཞུང་མ་རྟོགས་པར་མ་ཟད། ཕྱོགས་སྔ་མའི་དོན་རྟོགས་པ་ཡང་མི་སྣང་ངོ༌། །འཐད་པའི་ཕྱོགས་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པས། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་ཙམ་སྒྲུབ་འདོད་ནས་རྟགས་འདི་བཀོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དོན་དེ་ནི་སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་གྲུབ་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རྟོགས་མ་རྟོགས་མདོ་སེམས་ཀྱི་རྩོད་པའི་གཞི་ཡིན་པས། མདོ་སྡེ་པས་ཀྱང་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྟགས་འགོད་ཅིང༌། སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མདོ་སྡེ་པས་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་ལས་སྐྱེ་ཞིང་སྔོན་པོ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་པར་བྱེད་དེ། རྟགས་སུ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པ་དང་སྦྱར་ན། རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱ་ཁྱད་མེད་དུ་འགྱུར་བས་མ་སྦྱར་བར། དེ་ལས་སྐྱེས་ན་དེ་དང་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་ཤིང༌། སྔོན་པོ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ༌ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་

194 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དོན་དུ་འབད་མེད་དུ་གྲུབ་སྙམ་པའོ།།
དེ་ཉིད་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པར་བསྟན་པ་ནི། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་དབང་
ཤེས་དེ་དྲན་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། རང་དང་དོན་དམ་ཡུལ་མཚུངས་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་གི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པ་རྟོགས་ཤིང༌། མྱོང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་དེ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། འདྲ་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དེའི་1

རྣམ་པ་ཤར་

བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །དེས་ན་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མར་ཕྱི་དོན་མ་སྦྱར་ན་སྐབས་དོན་བོར་ཞིང༌། རྟགས་ལའང་སྦྱར་ན་ལན་གྱི་སྐབས་སུའང་སྦྱར་དགོས་པས་མི་འདོད་པ་ཐོག་ཏུ་བབ་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་དག་གིས་ནི་སྔོན་པོ་དྲན་པ་དང༌། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་དྲན་པའི་ཁྱད་ཀྱང་མ་ཕྱེད་ཅིང༌། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཤིན་ཏུ་སྒྲུབ་པ་སླའོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་དོན་མཚུངས་ཅན་ཞེས་པ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་དྲན་པའི་ཤེས་པས་ནི་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་སྔོན་པོས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དྲན་དགོས་པས། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་དང༌། དེ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀས་སྔོན་པོ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་མཚུངས་ཤིང༌། དྲན་ཤེས་དེ་ལ་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པ་ཤར་བས། ཤེས་པ་རྣམ་གཅིག་ལྷག་པ་ཉིད།2

།ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
ལྷ་དབང་བློའ་འགྲེལ་པར། དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བ་དྲན་པ་ལས་བྱུང་བ་དེ། དེ་ལས་དེའི་རྣམ་ ིཔ་ཅན་ཡིན་ཞིང། དེ་ལས་བྱུང་བ་དེ་ལྟ་ན། དེ་ཡི་ནི་སྔ་མ་དེ་ཡུལ་དུ་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དེས་ཡུལ་མཚུངས་པ་ཅན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དོན་མཚུངས་ཅན་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ།3

།ཞེས་བཤད་པ་ཡང་ཁོ་བོས་བཤད་པ་དང་དོན་མཚུངས་པར་ཤེས་པར་བྱོས་
ཤིག །གལ་ཏེ་སྐྱོན་མེད་དེ། ཡུལ་དེ་ལས་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་དང༌། ཡུལ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པར་སྣང་བའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༤ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༡༠༩ ན ༢ ཁྱེད་ལ་དཔེ་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཕྱིར།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༩ ཕྲེང་། ༢༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥༣༡ ཕྲེང་། ༢༡

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 195

བྱེད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་རྟོགས་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་གང་ལ་དམིགས་པའི་བློ་ནི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཤེས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས། གཟུགས་འདི་མཐོང༌། སྒྲ་འདི་ཐོས་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པ་དེ་ལྟ་བུ་འདྲེན་ཞིང༌། སྔོན་པོ་དྲན་པའི་བློས། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཤེས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་ངེས་ཤེས་མི་འདྲེན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་1

འདྲ་བ་ཙམ་མཚུངས་ཀྱང༌། ངེས་ཤེས་འདྲེན་ཚུལ་མི་མཚུངས་པས། དྲན་
ཤེས་དེར་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་སྔ་མ་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ལ། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་རྟོགས་པའི་དབང་ཤེས་དེས། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་མྱོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ངེས་ཤེས་འདྲེན་ཚུལ་གང་གིས་དེ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་འདོད་པ་སྒྲ་སྣང་བ་དང༌། གཟུགས་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་དེ་དག་གི་ཡུལ་དུ་ཉེ་བ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་དེ་ཉིད་རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ལ། ཤེས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྲུབ་པ་ལྟར། སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པའི་རིགས་པས་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ངེས་ཤེས་དེ་དག་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་དང༌། མིག་ཤེས་དེ་དག་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་པོའ་རྒྱུད་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ལ་ ིགཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་དགོས་ཤིང༌། ངེས་ཤེས་དེ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ཕྱི་རོལ་དུ་སྒྲུབ་དགོས་པས། རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། གླང་པོ་ཆེའི་ཁྲུས་དང་འདྲ་བ་ཞིག་གོ།
གཞན་དག་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མི་སྦྱོར་བར། སྤྱིར་ངེས་པ་འདྲེན་མི་འདྲེན་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་
ཤན་འབྱེད་པ་ལ་སྦྱོར་མོད། དབང་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་རང་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་མི་སྲིད་པར་འདོད་པའི་མདོ་སྡེ་པ་དེ་འདྲ་གང་ན་བཞུགས་ཁྱེད་ཀྱིས་སྟོན་ཅིག །འདི་དག་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འགོག་པའི་རིགས་པའི་རྩ་བ་ཡིན་པས་རིགས་པར་འདི་དག་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་འདོན་པ་མ་ཤེས་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་པ་ལ་དགའ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཅིང༌། རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའི་རྐང་ཚུགས་པ་མི་སྲིད་ཀྱང༌། སྔོན་ཆད་གངས་རིའི་ཁྲོད་དུ་གཞུང་འདི་དག་འཆད་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༤ བ ༣ སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་ཙམ་མཚུངས་ཀྱང་།

196 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཤེས་པ་མ་བྱུང་ཞིང༌། རིགས་པའི་གནས་ཕྲ་རགས་རྣམས་ལས་གང་ཞིག་དགའ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་ཙམ་མཐོང་བའང་མི་སྣང་ངོ༌།།
རིགས་པ་དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟ་ན། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་དེའི་མྱོང་བྱ་སྔོན་པོ་དེ་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེར་མ་ཟད། སྔོན་འཛིན་དབང་ཤེས་དེ་ཡང་རང་ལས་རྫས་གཞན་འགའ་ཞིག་གི་མྱོང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སོ་སོར་རིག་པར་བྱ་བ་ཡང་རིག་བྱ་དེ་ནི་རིག་བྱེད་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས། སྔར་དོན་རིག་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། སོ་སོར་རིག །མངོན་སུམ་གང་ཡིན་འདི་ཉིད་དོ།1

།ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་བོ། །ཁོ་ན་རེ། གལ་ཏེ་སྔོན་པོ་
དེ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་མོད། སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་ཀྱང་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་ཅི་འགལ། ཞེ་ན། སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པ་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་གནོད་པ་དེས་ན། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བྱ་རྫས་གཞན་མེད་ཅིང༌། སྔོན་པོ་དེ་ལའང་མྱོང་བར་བྱེད་པ་རང་ལས་རྫས་གཞན་ཡོད་པར་མིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་པ་ལྟར། སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་དེར་ཡང་བརྩད་པའམ་སྐྱོན་འབྱུང་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་དེ་ནི་ཤེས་པ་རང་གི་རྫས་ཉིད་གཟུང་ཡུལ་དུ་གསལ་བ་ཡིན་ནོ།།
གང་དག་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཕྱི་རོལ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཐམས་ཅད་འདི་ལ་ཡང་འཇུག་
པར་མཚུངས་ཞེས་འཆད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྔོན་པོ་ཤེས་པ་ཡིན་ཀྱང་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་བླངས་པ་དང༌། འཛིན་རྣམ་དང་གཟུང་རྣམ་རྫས་གཞན་དུ་ཁས་བླངས་པ་འགོག་པ་གཉིས་ལ་སྦྱར་བ་མེད་ཅིང༌། དེ་གཉིས་གང་ལ་སྦྱར་ཀྱང་རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་གང་གིས་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་ཇི་ལྟར་འགོག །ཤེས་པ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ནི་སུ་ཡང་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་ལ་འོག་ཏུ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་གནོད་པ་སྟོན་པས་འདིར་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྔོ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༤ ཕྲེང་། ༡༦

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 197

འཛིན་མིག་ཤེས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྫས་མྱོང་བ་ལ་སྔོན་པོ་མྱོང་ཞེས་ཇི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་དེའི་རང་གི་དངོས་པོ་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རང་གི་གཟུང་བྱར་སྣང་བ་དེ་སྔོ་སོགས་ཀྱང་ཡིན་ལ། དབང་ཤེས་དེ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་རང་གི་རང་བཞིན་ཉམས་སུ་མྱོང་བའང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་བར་གྱུར་ཀྱང༌། སྔོ་སོགས་མྱོང་བར་བརྗོད་ཅིང་སྣང་བ་མི་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དངོས་བསྟན་པ་ནི། སྔོན་པོ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལས་
རྫས་གཞན་མ་ཡིན་མོད། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་དེ་རང་ལས་དོན་གཞན་གྱི་མྱོང་བྱེད་ཀྱིས་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་སྒྲོན་མེ་ནི་གསལ་བ་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསལ་བྱེད་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ན། རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དེ་ལྟར་བློ་རྣམས་ཀྱང་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མྱོང་བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་ཀྱིས་རིག་ཅིང་མྱོང་བ་ཅན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་འཛིན་རྣམ་དེའི་རིག་བྱ་གཟུང་རྣམ་དེ་འཛིན་རྣམ་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་ཚོར་བྱ་ཚོར་བྱེད་དེ།1

མྱང་བྱ་

མྱོང་བྱེད་དུ་འཐད་པར་དཀའོ།།
ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག་གཞུང་འདི་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་སྔོན་པོ་དེ་སྔོ་སྣང་དབང་
ཤེས་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་ན། ཚོར་བྱ་ཚོར་བྱེད་འཐད་པར་དཀའ་ཞེས་འཆད་མོད། དེ་ལྟ་ན་དཔེའི་སྐབས་སུ་ཡང༌། སྒྲོན་མེའི་གསལ་བྱ་བུམ་སོགས་རྣམས་སྒྲོན་མེ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཞེས་སྦྱར་དགོས་པས། བུམ་པ་དང་སྒྲོན་མེ་རྫས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་མ་སྦྱར་ན་དཔེ་དོན་མ་འབྲེལ་ཞིང༌། འོག་ཏུ་དེས་ན་གཞན་རིག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ཀྱང༌། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པར་འགྱུར་བས། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ་ལ་སྔོན་སྣང་དབང་ཤེས་ཚད་མར་བྱས་པའི་ཚེ། རང་རིག་འབྲས་བུར་འགྱུར་རོ།།གལ་ཏེ་འཛིན་རྣམ་ལ་གཟུང་རྣམ་དེ་རང་ལས་ཐ་དད་པ་ལྟར་བུ་སྣང་བའི་གཉིས་སྣང་མེད་
ན་དེ་གཉིས་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་མི་འཐད་ལ། གཉིས་སྣང་ཡོད་ན། 1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༦ ན ༦ དེ་གཉིས་ཚོར་བྱ་ཚོར་བྱེད་ནི།

198 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

འཛིན་རྣམ་དང་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལ་རང་རིག་དང་གཞན་རིག་གི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་དེ། གཉིས་ཀས་ཀྱང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་དང༌། གཉིས་སྣང་ཡོད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། རིག་བྱ་གཟུང་རྣམ་དེའི་རིག་བྱེད་འཛིན་རྣམ་ལ་རང་ལས་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་མེད་ཅིང༌། དེ་ལྟ་ན་ཡང་འཛིན་རྣམ་རང་གི་སྣང་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ནས་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྐྲ་1

སོགས་རང་ལས་ཐ་དད་དུ་
མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་བའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཚུལ་བཞིན་དུ་གང་གི་ཚེ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གཟུང་འཛིན་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བག་ཆགས་གོམས་པའི་དབང་གིས་རྣམ་པར་བསླད་པ་ཅན་གྱི་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པས་ཇི་ལྟར་གཟུང་རྣམ་དང༌། འཛིན་རྣམ་ཐ་དད་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་དུ་མེད་ཀྱང༌། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཐ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་གཉིས་རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་དུ་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཚེ་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཡི་མྱང་བྱ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་སྐད་བརྗོད་པའི་ཚུལ་དེས་བརྩད་པར་བྱ་བ་མིན་ཞིང་ཀླན་ཀའི་གནས་མེད་དོ།།
དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་རྣམ་
གཞག་འདི་འཛིན་རྣམ་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་པ་དང་མཐུན་པར་བྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི། རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ཁོ་རང་ལ་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་དང་མཐུན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེས་ན་དེ་གཉིས་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཐ་དད་ཀྱི། དོན་དམ་པར་ཐ་མི་དད་ལ། འོན་ཀྱང་། ཐ་དད་དུ་མི་བདེན་ཀྱང་། རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ནི། གཉིས་སྣང་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་པའི་དབང་གིས་སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་རང་ལས་ཐ་དད་པའི་སྐྲ་ཤད་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །གཞུང་འདི་སྔོན་ཆད་འཆད་ཤེས་པ་མ་འབྱུང་ངོ་། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་བྱས་པའི་ཚེ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་འདོད་རིགས་ཏེ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་དེས་ན་འཛིན་རྣམ་དེས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༦ བ ༥ སྒྲ་སོགས་རང་ལས་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 199

རྣམ་དེ་རང་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་རིག་པ་མེད་པར་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་མྱོང་བའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དོན་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཤད་པ་ནི། རྒྱ་
བོད་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་དག །གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་མྱོང་གྱུར་ན། །ཁྱོད་ལ་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེས།1

།ཟེར་ན། ཁོ་
བོ་ཅག་ལ་ཉམ་ཐག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི། དངོས་པོའ་གནས་ཚུལ་མི་འཐད་པ་ ིཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་ལ། ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་མྱོང་ངོ་ཞེས་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་དེ་ཅིའང་མེད་དོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པའི་དོན་ཅི་ཞིག་བརྗོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཅི་ཡང་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་གལ་ཏེ་བློ་རྣམས་ནི་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཡང་སྔོན་པོའ་རྣམ་པར་རྗེས་སུ་ ིཞུགས་པ་ཅན་དེ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཁྱེད་མདོ་སྡེ་པ་དང༌། ངེད་རྣམ་རིག་པ་གཉིས་ཀས་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ ིསྔོན་པོས་གཏད་པའམ། དེ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུའི་སྟོབས་ལས་ཤར་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་དཔྱད་པར་རིགས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན། སྔོན་པོས་གཏད་པ་ཡིན་ན། སྔོན་པོ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་འགྱུར་བས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་དགོས་ནའང༌། སྔོན་པོ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་མ་ཡིན་ནོ།།
རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། སྔོན་པོར་སྣང་བ་ཆོས་ཅན། རང་མཐོང་བའི་
དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རང་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་དེ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་བྲལ་བ་ན། ཁྱོད་དབང་ཤེས་དེས་མི་འཛིན་ཅིང་མི་མྱོང་བས་ཁྱབ། དབང་ཤེས་དེ་མྱོང་བྱེད་ཀྱིས་འཛིན་ཅིང་མྱོང་བ་ན། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དབང་ཤེས་དེས་ཁྱོད་འཛིན་ཅིང་མྱོང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་འདིས། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༥ ཕྲེང་། ༡༨

200 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན། རྟགས་འདི་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུན་གོམས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཁྱེད་རང་ལའང་མཚུངས་ཏེ། རྟགས་འདིས་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན། དེ་འདྲའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་ན། ཅི་སྨྲ། ཡེ་ཤེས་དེས་དེ་གཉིས་རྫས་སོ་སོར་མ་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི། རྫས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ན། ཡེ་ཤེས་དེས་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་པ་ཡིན་གྱི། རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་ནུས་སོ། །རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་པས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་དམིགས་དགོས་ན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་མ་དམིགས་པས་གཅིག་ཡིན་པར་དམིགས་དགོས་པ་དང༌། བདག་ཡོད་པར་མ་དམིགས་པས། །བདག་མེད་པར་དམིགས་དགོས་པ་ལ་སོགས་པར་ཡང་མཚུངས་སོ། །དེས་ན་རྗེས་དཔག་དེ་ལ་དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་ཡོད་ན། རྗེས་དཔག་དེའི་རྒྱུ་ལས་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལའང་འཛིན་སྟངས་དེ་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། སྦྱོར་ལམ་ལ་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ཡོད་ཀྱང་མཐོང་ལམ་ལ་ཡོད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །རྟགས་འདིའི་མཐའ་བཅད་1

པ་

རྒྱས་པར་ཁོ་བོས་ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
དེས་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་ཕྱི་རོལ་ཡན་གར་བར་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་
ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། སྔོན་པོ་ཁྱོད་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་དབང་པོ་དང་ཡིད་དེ་ཚང་ཡང་རེས་འགའ་མི་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ན་ནི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རྣམ་རིག་པའི་སྐབས་འདིར་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་དོན་ལ་ལྟོས་པའི་དབང་གིས་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་རེས་འགའ་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྔོ་འཛིན་དབང་བློ་ནི། ཕྱི་རོལ་མེད་ཀྱང་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རེས་འགའ་སྐྱེ་བར་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་མེད་ཀྱང་ཤེས་པ་སྔ་མ་འགའ་ཞིག་ནི། དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་འགའ་ཞིག་གི་བག་ཆགས་རབ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༨ བ ༡ རྟགས་འདིའི་མཐའ་དཔྱད་པ་རྒྱས་པར་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 201

ཏུ་སད་བྱེད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།
ཡང་ན། སྔར་དེ་ནི་ཕྱིའམ་གཞལ་ལས་ཞེས། འདི་ནི་དཔྱད་པར་རིགས་པ་ཡིན།1

།ཞེས་
པའི་སྐབས་སུ། སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་སམ། རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱེས་དཔྱད་ ིདགོས་པར་བསྟན་ནས། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན། ཕྱི་རོལ་ལས་མི་སྐྱེ་བར་རྐང་པ་བཞིས་བསྟན་ནས། འོ་ན་ཕྱི་རོལ་ལས་མི་སྐྱེ་ན། རྒྱུ་གཞན་ཇི་ལྟ་བུ་ལས་སྐྱེ། ཞེས་པའི་ལན་དུ་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེ་བར་གཞུང་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །རིགས་པ་དེ་དག་གིས་ཞར་ལ་དོན་གཞན་ཡང་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁེགས་པ་དེའི་ཕྱིར། བློ་གཅིག་ལ་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་གྲུབ་སྟེ། །གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྔོན་པོ་རྣམ་མེད་རྗེན་ཆེར་དུ་རྟོགས་པའམ། དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་གང་རུང་དུ་ངེས་ཤིང༌། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁེགས་པ་ན་སྔོན་པོ་རྣམ་མེད་རྗེན་ཆེར་དུ་རྟོགས་པར་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བར་མྱོང་བས་གྲུབ་ཅིང༌། ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ཁེགས་པ་ན། སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་དེ་
ལྟར་དུ་རྟོག་མེད་ཀྱིས་མྱོང་བ་དང༌། རྟོག་པས་དྲན་པའི་བློ་འདིའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་གྲུབ་པས་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ལ་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ་དང༌། མྱོང་བ་རང་རིག་པ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་གྲུབ་བོ་ཞེས་པའམ། ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དེ་དག་གིས་མྱོང་བ་རང་རིག་པ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་གྲུབ་བོ། །ཡང་ན། ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། དེའི་ཕྱིར་མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར། བློ་གཅིག་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱིས་གཏད་པའི་གཟུང་རྣམ་དང༌། དེ་མྱོང་བའི་འཛིན་རྣམ་སྟེ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱི་བློ་གཅིག་ལ་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་གཟུང་རྣམ་དང༌། དེ་མྱོང་བའི་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་ཡིན་ཞིང༌། གང་གི་ཕྱིར་ཚུལ་གཉིས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༥ ཕྲེང་། ༢༡

202 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཡོད་པ་དེ་ལྟར་དུ་མྱོང་བ་དང་དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བློ་གཅིག་པོ་འདི་ཡི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་པར་གྲུབ་པས། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར། གཟུང་རྣམ་གཏན་ནས་མེད་པའང་མི་འཐད་ཅིང༌། འཛིན་རྣམ་དེ་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་དབང་གིས་ཤར་བའི་གཟུང་རྣམ་ལ་ལྟོས་ཏེ། མྱོང་བ་རང་རིག་པ་ཡིན་པ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་གྱི། མདོ་སྡེ་པ་འདོད་པ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་གཏད་པའི་གཟུང་རྣམ་མྱོང་བའི་རང་རིག་འབྲས་བུར་མི་འཐད་ཅིང༌། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དག་འདོད་པ་ལྟར། གཟུང་རྣམ་མྱོང་བའི་རང་རིག་གཏན་ནས་མེད་པའང་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་རིགས་པ་སྔ་མ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུས་པའོ། །བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་སྔ་མ་ནི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་དག་གི་ལུགས་བྲིས་པ་ཙམ་མོ།།
གཉིས་པ་རྣམ་རིག་པའི་གཞན་རིག་གི་མངོན་སུམ་གྱི་འབྲས་རྟོག་བཤད་པ་ནི། གང་གི་
ཚེ་སྔོན་པོ་རྣམ་པར་རིག་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཡུལ་སྔོན་པོ་རྫས་གཞན་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པ་དེའི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་སྔོ་འཛིན་དེ་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་སྔོན་པོ་འདོད་མི་འདོད་དེ་ལྟར་མྱོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ཚད་མས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོར་མཐོང་བའི་ཚེ། ཁོ་བོས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་གོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། གང་གི་ཚེ་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་མིག་གི་ཤེས་པ། ཡུལ་སྔོན་པོ་དང་བཅས་པ་དེའི་ཚེ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལ་ནི། བློ་འཁྲུལ་བས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་རྣམ་པར་ངེས་ཤིང༌། ཞེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་རང་གི་རྫས་ཀྱི་ཆ་སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་རང་ལ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བར་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་ནས་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ནི་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གལ་ཏེ་སྔོན་འཛིན་དབང་ཤེས་འདི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་འདོད་པའི་རྣམ་པ་དང༌། རྣམ་པ་གཞན་དུ་མྱོང་བར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ན་སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་དེས་ཀྱང་སྔོན་པོ་འཇལ་བའི་ཚེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་དོན་སྔོན་པོ་རིག་པ་ནི་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་གཞན་རིག་གི་འབྲས་རྟོག་དེ་ལ་དོགས་པ་སྤངས་ཏེ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 203

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། བག་ཆགས་བརྟན་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྔོན་པོའ་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པའི་ཚད་ ིམ་འབྲས་བུ། ཞེས་པ་འདི་ལ། མདོ་སྡེ་པས་ཉེ་བར་བཀོད་པའི་དོགས་པ་གསུམ་ཏེ། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ། རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་འབྲས་བུར་མི་འཐད་དེ། སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཡིན་པས་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་རང་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་གཞན་རིག་དང༌། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་རང་རིག་ཡིན་པས། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུ། ཞེས་སྨྲས་པ་ན། དེ་ལྟར་ན་རང་རིག་འབྲས་བུར་སོང་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་སྔོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ། གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་མི་རིགས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ཉིད་ཚད་མར་འདོད་དགོས་ཏེ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། ཚད་འབྲས་ཡུལ་སོ་སོར་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་སྔོན་པོ་གཞལ་ཞིང༌། འབྲས་བུ་རང་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་དོགས་པ་དང་པོ་ལ་ལན་བསྟན་པ་ནི། མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྔོན་པོ་སོགས་ནི་གཞལ་བྱར་ཡོད་ན་ཡང༌། ཇི་ལྟར་སྔོན་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དབང་ཤེས་དེ་ལ། སྔོན་པོ་འདོད་མི་འདོད་སོགས་སུ་སྣང་བ་ནི། བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་གྱི། སྔོན་པོ་རང་གི་ངོ་བོས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་སྔོན་པོ་གཅིག་ཉིད་ལྷས་བྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་འདོད་པར་སྣང༌། མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་མི་འདོད་པར་སྣང་བའི་ཚེ། ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ལ་སྔོན་པོའ་རང་ངོས་ནས་རྣམ་པ་ཤར་བར་ ིའགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་སྔོན་པོ་དེ་འདོད་པ་ཡང་ཡིན། མི་འདོད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པ་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྔོན་པོ་དེ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ།
ལྷས་བྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་ཡིད་དུ་འོང་བར་སྣང༌། མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་སྣང་བའི་ཚེ་ན་བློ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་སྔོན་པོའ་རང་ངོས་ནས་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཡིན་པའི་ ིཕྱིར། གཞན་དག་གཞུང་འདི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཤེས་པས་ཡུལ་རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་པར་འདོད་པ་ལ།

204 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དེ་ལྟ་ན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ལྟ་བའི་ཚེ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་དགྲའི་མིག་ཤེས་ལ་མི་འདོད་པར་སྣང་ཞིང༌། གཉེན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་འདོད་པར་སྣང་བའི་ཚེ་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ཀས་གཟུགས་དེ་རྣམ་མེད་རྗེན་ཆེར་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་པའི་གནོད་བྱེད་སྟོན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་མདོ་སྡེ་པ་རང་གིས་ཀྱང་དབང་ཤེས་གཉིས་ཀ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པར་འདོད་པ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཚེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་གཅིག་ལ་འདོད་པར་སྣང༌། གཅིག་ལ་མི་འདོད་པར་སྣང་བ་གང་ཞིག །མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀ་སྣང་ཡུལ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་མཚུངས་སོ།།
བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། དེ་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ན་ཡང་
སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ལྟ་བའི་ཚེ་ན། མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་པོ་དག་ཏུ་ཐ་དད་པར་ནི་མྱོང་བར་མི་འགྱུར་བར་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀ་རུ་སྣང་བར་ཐལ། གཟུགས་དེ་མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྣང་བ་གང་ཞིག །སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀའི་རྫས་སུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་མ་མཐོང་བ་སྔོན་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་གང་རུང་རེ་བསྒྲིབས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་ཀ་མཐོང་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན། ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་དོན་གྱི་ངོ་བོའ་དབང་གིས་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། མ་མཐོང་བའི་ལས་ཀྱིས་གཟུགས་ ིདེའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཐོང་བ་བསྒྲིབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་མཐོང་བ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དུ་མའི་བདག་ཉིད་དངོས་དེ་ལ། །གཅིག་གི་བདག་ཏུ་མཐོང་བྱེད་པའི། །མ་མཐོང་བ་དེ་ཇི་ལྟར་ན། །དོན་གྱི་གནས་ལུགས་མཐོང་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་འདི་ནི་འགལ་བའོ། །གལ་ཏེ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པར་སྣང་བ་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ཡིན་གྱི། དོན་སྣང་བའི་བློ་དབང་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་མིན་ནོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 205

དབང་པོའ་ཤེས་པ་དེ་ལའང་འཆི་ལྟས་ཀྱིས་ཐེབས་པ་སོགས་ཀྱིས་དབང་གིས་སྔར་ལན་གཅིག་ ིམ་ཡིན་པར་ཡིད་དུ་འོང་བ་མཐོང་བའི་བུ་སྡུག་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཡིད་དུ་འོང་བར་མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་པར། ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་ཕྱོགས་སུ་སྣང་བ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁས་བླངས་ན་ཡང་། ཞེས་པ་ནས། འདིའི་བར་མུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་དག་དོན་རང་ངོས་ནས་བློ་ལ་སྣང་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ནའང་མ་མཐོང་བ་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་འདོད་མི་འདོད་ཉི་ཚེ་བར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། རང་སྡེ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དོན་རང་གི་ངོ་བོས་དབང་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་གཏོད་
བྱེད་ཡིན་པ་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མདོ་སྡེ་པ་དག་འདོད་པའི་སྔོན་པོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལའང༌། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་རིགས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་ཇི་ལྟར་ཤེས་པ་འདིའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་རྫས་ཀྱི་ཆ་ཉིད་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་འདོད་མི་འདོད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྣང་བ་དེ་ལྟར་དོན་སྔོན་པོ་ནི་འདོད་མི་འདོད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་ངེས་པར་འཇོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོགས་པ་གཉིས་པ་སྤང་བ་ནི། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུར་བྱས་པ་དེའི་ཚེ། དོན་སྔོན་པོ་སྣང་བའི་གཟུང་རྣམ་འདི་ཉིད་ནི་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་འཛིན་རྣམ་བདག་ཉིད་དེའི་ཚེ་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་ནི་ཕྱི་རོལ་དུ་ཆད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ལ་ལྟོས་པར་བྱ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་དུ་སྣང་གི །དོན་གཞན་ལྟ་བུར་སྣང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་ཡིན་ནའང༌། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། ཇི་ལྟར་དོན་སྔོན་པོ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་གྱུར་པ་དེ་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྔོན་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་འདོད་མི་འདོད་དུ་སྣང་ཞིང་གནས་པ་དེ་ལྟ་བུར། སྔོན་པོ་འདི་ནི་འདོད་མི་འདོད་དེ་ལྟར་གནས་སོ་ཞེས་ངེས་པར་བྱེད་ཀྱི། ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོས་རང་ངོས་ནས་རྣམ་པ་གཏད་པའི་དབང་གིས་ངེས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལའང་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞི་དང༌། འདིའི་ཁྱད་པར་ནི། སྔ་མས་སྔོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཞིང༌། འདིས་གཟུང་

206 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྣམ་ཚད་མར་བྱས་པའི་ཡིད་ཉིད་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། རྟགས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ།།འོ་ན་སྔོན་པོ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་སྔོན་པོར་ངེས་པ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་
དོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། འདི་ལྟར་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་མཐོང་བ་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་སྔོན་པོ་མཐོང་བར་འདོད་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ནི། དབང་ཤེས་དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བློ་འདི་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་གྱི། བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་རྒྱངས་ཆད་དེ་ལྟར་དུ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པར་འདོད་ཅིང་ཞེན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེས་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་ནི་སྔོ་འཛིན་གྱི་བློ་ལ་གནས་པ་དོན་སྔོན་པོ་དང་འདྲ་བའི་གཟུང་རྣམ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་སྒྲུབ་བྱེད་དེའི་རྣམ་པར་བཞག་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་དོན་སྔོན་པོ་དེ་ནི་བློ་ལ་གནས་པའི་རྫས་གཟུང་བྱ་སྔོན་པོ་དེ་ལྟར་དུ་སྣང་བའི་ཚད་མས་སྔོན་པོ་དེ་རབ་ཏུ་གསལ་ཞིང་རྟོགས་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དོགས་པ་གསུམ་པའི་ལན་སྟོན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་ཡང་དོན་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུར་འདོད་པ་མི་འགལ་ཏེ། དོན་རྣམ་ཡུལ་དུ་འཇོག་པའི་སྔོན་པོ་དེ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཟུང་རྣམ་ཚད་མས་སྔོན་པོ་གཞལ་བ་ན། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ཀྱང༌། ཚད་འབྲས་ཡུལ་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའང་མིན་ཏེ། གཟུང་རྣམ་ཚད་མས་གཞལ་བའི་སྔོན་པོ་དེ་གཟུང་རྣམ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་དེ་ཕྱི་རོལ་དུ་ཞེན་པའི་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པ་ནི། ཚད་མས་དྲངས་པའི་བཅད་ཤེས་མ་ཡིན་གྱི། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་རྟོག་པ་གཞན་ཡིན་ལ། ཁ་ཅིག་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཉིད་རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་ཞེན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེས་ན་གཟུང་རྣམ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ཡིན་ལ། ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ནི་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་གྱི། སྔོན་པོ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 207

དང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་བར་ལ་གཟུང་རྣམ་ཡོལ་བ་བཅད་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ལྟོས་སྟེ་སྔོན་པོ་ལྐོག་གྱུར་ཏུ་ཐལ་བ་དང༌། གཟུང་རྣམ་གྱིའང་རྣམ་པ་འཆར་དགོས་ཤིང༌། དེའི་ཡང་རྣམ་པ་འཆར་དགོས་པ་སོགས་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་སོགས་གནོད་བྱེད་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་ཁོ་བོས་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་སེམས་ཙམ་པ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ངོ་མཚར་ཆེ་ཞིང༌། ཕྱི་དོན་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དེ་བས་ཀྱང་ཆེས་ངོ་མཚར་མོད། ལུགས་ངན་པ་འདི་དག་ཁོ་བོས་ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་དུ་རྒྱས་པར་བཀག་ཟིན་པས་འདིར་ནི་མ་བྲིས་ཏེ། ཤི་ཟིན་པ་ལ་མཚོན་བསྣུན་པ་དགོས་པ་མེད་དོ།།
གལ་ཏེ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། སྔོ་འཛིན་མངོན་
སུམ་གྱིས་སྔོན་པོ་རང་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ནུས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྔོན་པོ་རང་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཞེས་བཤད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྔོན་པོ་རང་གི་ངོ་བོ་སྔོ་འཛིན་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་མོད་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱད་པ་ན། རྫས་གཞན་དུ་མེད་པར་གྲུབ་པས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་གྲུབ་ན། གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དོན་སྔོན་པོ་དང༌། དེ་རིག་པའི་དབང་ཤེས་དེ་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལྟ་ན་སྔོན་པོ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་འདོད་པ་ཁྱེད་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་རང་གི་ངོ་བོས་རྣམ་པ་འཆར་བ་མ་ཡིན་གྱི། བག་ཆགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ཡིན་པ་ན། སྔོན་པོ་དང་འདྲ་བ་ནི་1

ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བ་མེད་
པར་གྲུབ་ཟིན་ཅིང༌། རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པས་སྔོ་སོགས་དེ་དང་འདྲ་བའམ། གཞན་དང་འདྲ་
1 གཙང་། ཤོག ༡༡༦ བ ༦ སྔོན་པོ་དང་འདྲ་བ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་

208 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཡང་རུང༌། ཤེས་པ་ལ་སྔོན་པོ་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་རྒྱུ་ནི། དབང་ཡིད་དུ་མ་ཟད། དོན་སྔོན་པོ་ཡང་ཡིན་པས་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ནི་གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་གྱི། རྒྱུ་མཚན་གཞན་གང་ཡང་ཁྱོད་ལ་མེད་དོ། །ཇི་ལྟར་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་ལྟར་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཡང༌། བག་ཆགས་ཀྱི་འཁྲུལ་རྒྱུའི་དབང་གིས་ཤར་ ིབའི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་རྒྱུར་མེད་པར་ཡང་སྣང་བ་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་དགོས་པས། ཤེས་པ་དེ་ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྒྱུར་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དབང་གིས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར། རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཕྱི་དོན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པ་བདེན་ཏེ། དེ་འདྲ་མདོ་སྡེ་པར་མ་ཟད། རྣམ་རིག་པ་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ། །དེས་ན་རྒྱུ་མཚན་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་མི་འགྲུབ་བོ།།
བཞི་པ་རང་རིག་གི་འབྲས་རྟོག་དེ་ལ་དོགས་པ་སྤངས་ཏེ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དོན་
དམ་པར་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་བཞག་ཏུ་མེད་ཀྱང༌། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་འཁྲུལ་ངོ་དང་མཐུན་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་པར་བསྟན། དོན་དམ་པར་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་འཁྲུལ་པ་མི་རིགས་པའི་རྩོད་པ་སྤང༌། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཇི་ལྟར་འཇོག་པའི་ཚུལ་དང་བཞི།
དང་པོ་ནི། སྔོན་པོ་འཛིན་པའི་བློ་དབང་ཤེས་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་གཟུང་འཛིན་རིག་
གསུམ་རྫས་ཐ་དད་པ་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དང༌། མྱོང་བ་རང་རིག་པ་དག་ཐ་དད་པ་དང་ལྡན་པ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། མིག་གི་དབང་པོ་སྒྱུ་མའི་སྔགས་སོགས་ཀྱིས་བསླད་པ་རྣམས་ལ་འཇིམ་དུམ་སོགས་རྟ་གླང་དེའི་གཟུགས་དང་བྲལ་བ་ཡང་འཇིམ་དུམ་ལས་རྣམ་པ་གཞན་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ་འཇིམ་དུམ་ཉིད་རྟ་གླང་དུ་མེད་ཀྱང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་མ་ཡིན་གྱི། སྒྱུ་མའི་སྔགས་རྫས་ཀྱི་དབང་གིས་རྟ་གླང་གི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ནས་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སྒྱུ་མའི་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 209

སྔགས་སོགས་ཀྱིས་མ་བསླད་པའི་མིག་ཅན་གྱི་རུང་ཡུལ་དེར་འོངས་ན་ཡང་དེ་དག་རྟ་གླང་དེ་ལྟར་དུ་མཐོང་དགོས་པ་ལ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྱུ་མ་བྱེད་པའི་ཚེ། ཉེ་བར་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་འགའ་ཞིག་གིས་དེ་དག་རྟ་གླང་དུ་མཐོང་ཡང༌། མིག་མ་བསླད་པའི་སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱིས་རུང་ཡུལ་དེར་འོངས་པ་ན། དེ་དག་རྟ་གླང་དུ་མཐོང་བ་མི་སྲིད་ན། དེ་དག་རྟ་གླང་དུ་མེད་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་མྱ་ངམ་གྱི་ཐང་དུ་ཐག་རིང་པོ་ནས་བལྟས་པ་ན་གོང་བུ་ཆུང་ངུ་འགའ་ཞིག་ཆེན་པོར་སྣང་ཡང་མིག་མ་བསླད་པས་ཐག་ཉེ་བར་འོངས་ཏེ་བལྟས་པ་ན། ཆུང་ངུར་སྣང་གི་ཆེན་པོར་མི་སྣང་བས་ཆེན་པོར་མེད་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།
གཞན་དག་གིས་དཔེ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་ཤིང༌། དོན་གཅིག་ཉིད་
དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་པར་བཟུང་བས། དཔེ་གཉིས་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ཅི་ཡིན་གཏོལ་མ་བྱུང་བར་སྣང་ལ། སྔ་མ་བསྟན་བཅོས་ལ་གྲགས་པའི་དཔེ་དང། ཕྱི་མ་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་དཔེར་འཆད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་སོགས་སུ་སྣང་བ་ན་རྟ་གླང་སོགས་སུ་བདེན་པར་འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་མ་གྲགས་སོ། །དེས་ན་མཚོན་བྱའི་དོན་ཐ་དད་པ་གཉིས་དཔེ་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་པ་ཁོ་བོས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག །དེས་ན་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དང༌། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དང༌། རང་རིག་པ་དག་དོན་དམ་པ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་ཐ་དད་པར་ཡོད་པ་མིན་ཡང༌། དེ་གསུམ་གཞལ་བྱ་དག །འཇལ་བྱེད་དང༌། འབྲས་བུར་གནས་པའི་རྣམ་གཞག་འདི་ནི་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་བློ་འཁྲུལ་བ་དེ་ལ་དེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་རྗེས་སུ་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་སོ།།
གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་ཀྱིས། གཟུང་དང་འཛིན་པ་མྱོང་བ་
དག །ཐ་དད་ལྡན་བཞིན་རྟོགས་པར་འགྱུར།1

།ཞེས་པའི་གཟུང་འཛིན་རིགས་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་
དུ་མེད་བཞིན་དུ་དེ་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་བློ་འཁྲུལ་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་རྗེས་སུ་སྣང་བཞིན་བྱས། ཞེས་པ་འདི་གཞུང་གོང་མས་བསྟན་པའི་བློ་འཁྲུལ་པའི་སྣང་ཚུལ་དེ་དང་མཐུན་པར་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་པས། གཟུང་འཛིན་རིག་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༡༤

210 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གསུམ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་འདི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། རྟོག་པ་དེ་ལ་ནི་དེ་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་ཞེན་ཚུལ་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེ་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་སྒྲ་རྟག་པར་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ཡང་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་འགྱུར་བས། རྣམ་གཞག་འདི་ཉིད་ཚད་མས་གནོད་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན། གཟུང་དང་འཛིན་པ་མྱོང་བ་དག1

།རྫས་ཐ་དད་དང་ལྡན་པ་བཞིན་དུ་
རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་བཤད་པ་བྱེད་པ་དག་ནི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་གཏིང་མ་ཕྱིན་པའི་གཏམ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་ཀྱིས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། དེ་གསུམ་ལོག་ས་ཐ་དད་ལས་ལོག་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར། བློ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང༌།2

།ཞེས་པས་དེ་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་བསྟན། རྐང་པ་འོག་མ་གསུམ་
གྱིས་རྟོག་པ་ལ་ལོག་ས་ཐ་དད་ལས་ལོག་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བར་བསྟན་ཅིང་མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཅེས་པ་ནི། སྣང་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཞེན་ཚུན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྟོན་པ་མིན་ལ། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་ཡིན་པ་དང༌། སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ནི་མི་འགལ་ལོ། །གལ་ཏེ་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་ལ་ཡང་དེ་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་མེད་ཀྱང་དེ་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རང་ལས་སྣང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བུམ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ཡོད་པ་བཞིན་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་ལ་ཆོས་དེ་གཉིས་ལོག་ས་ཐ་དད་ལས་ལོག་པར་སྣང་ན། ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་དགོས་པར་ཐལ་ལོ།།
དེ་འདོད་ན་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་
སྣང་བར་འགྱུར་ཞིང༌། བྱས་མི་རྟག་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་འཛིན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༡༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༡༣

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 211

པའི་རྟོག་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་གཟུང་བ་འཛིན་པ་རིག་པ་དག །ཅེས་པ་རྐང་པ་བཞིས་དེ་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པས། དོན་དམ་པར་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་བཞག་ཏུ་མེད་ཀྱང་དེ་གསུམ་རང་འཛིན་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་ལ་ལོག་ས་ཐ་དད་ལས་ལོག་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་བཞག་ཅེས་པ་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་གཞུང་འདི་དག་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་འཇོག་པ་དེ་གསུམ་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་ཏེ། གཅིག་ལ་ཚད་འབྲས་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ཡང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་དགོས་ཀྱི། རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་བཞག་ཏུ་མི་རུང་ཞིང༌། ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་འཇོག་པའམ་རང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་དགོས་པས་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བློ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པའི་རྟེན་ངོས་འཛིན་པའི་གཞུང་ཡིན་གྱི། བློ་འཁྲུལ་པའི་སྣང་ཚུལ་དང་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདྲ་ཆོས་སྒྲིག་པ་ཙམ་མ་ཡིན་ཞིང༌། བློ་འཁྲུལ་བ་ལོག་ཤེས་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་པར་སྟོན་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་མེད་བཞིན་དུ་བློ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཞིང༌། དེའི་སྣང་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ལ་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ཡིན་པས། སེལ་ངོའ་རྣམ་གཞག་ཙམ་ཡིན་ལ། སེལ་ངོར་ཐ་དད་པས་ཐ་དད་པའི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། སེལ་ངོར་ ིཚད་འབྲ་གཞལ་གསུམ་ཡིན་པར་སྨྲའི། སེལ་ངོ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཐོག་མར་མ་སྦྱར་བར་རྣམ་གཞག་འདི་ཁས་བླངས་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གནོད་པ་འབབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྨྲའོ། །འདི་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་དང༌། གནོད་བྱེད་རྒྱས་པར་ཁོ་བོས་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་པས་འདིར་ནི་མ་བྲིས་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་སྨྱོན་པའི་ཟློས་གར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་དོན་དམ་པར་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་
པ་ནི་གཉིས་ཏེ། ཚུལ་སྒྲུབ་པ་དང༌། རྟགས་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཞེས་པ་ནས། གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་མེད་ཅེས་པའི་བར་གྱི་གཞུང་འདི་དག་གིས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་

212 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་དེ་1

ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་བདེན་པ་འགོག་
པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན། ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་2

གྲུབ་པའི་དངོས་པོར་མེད་དེ། གཅིག་ཏུ་ཡང་མི་བདེན། དུ་མར་ཡང་མི་
བདེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚུལ་སྒྲུབ་པ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་དང༌། ཁྱབ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་ནི། གཅིག་དང་དུ་མ་ལ་ཕུང་གསུམ་མི་སྲིད་པར་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྟོབས་ལས་འགྲུབ་པས་ཅུང་ཟད་གོ་སླ་བའི་ཕྱིར་མ་བཤད་དོ། །ཞེས་ཁ་ཅིག་སེམས་སོ། །ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་སྨྲ་སྟེ། རྟགས་འདི་འགོད་དགོས་ཀྱི་རྒོལ་བ་ནི། བློ་གཅིག་ལ་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་དང་རང་རིག་གསུམ་སྲིད་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་རྒོལ་བ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ཏེ། སྔ་རྒོལ་དང་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་རྩོད་གཞི་མཐུན་སྣང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱི་རྒོལ་ཡིན་ན། སྒྲ་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རྟགས་འདི་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱི་རྒོལ་ནི་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་དང༌། བློ་ལ་རང་རིག་ཡོད་པར་གྲུབ་ཀྱང་གཟུང་འཛིན་རིགས་གསུམ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཆོད་པའི་རྒོལ་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་མན་ཆད་ཀྱི་རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སུ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་དང་བློ་ལ་རང་རིག་ཡོད་པར་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་མན་ཆད་ཀྱི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་ལ་ཞུགས་ཀྱང་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་སྒྲོ་འདོགས་མ་
ལུས་པར་མ་ཆོད་པའི་རྒོལ་བ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་རྟགས་འདི་འགོད་པའི་ཡུལ་གྱི་རྒོལ་བ་ཤིན་ཏུ་དཀའོ། །ཚུལ་འདི་ནི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་དང༌། བློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་གང་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་ཡང་འདྲ་སྟེ། བློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་དེ་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་ནི་མི་སྲིད་པའི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༦ བ ༥ རིག་གསུམ་ཚད་འབྲས་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༤༦ བ ༦ ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྲུབ་པའི་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 213

ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་རྟགས་འདི་ཉིད་དགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱི་རོལ་དེས། རྫས་སུ་གྲུབ་ན་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་ངེས་ཟིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཁྱབ་པའི་ཚུལ་སྒྲུབ་པའི་གཞུང་སྐབས་འདིར་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ་གཅིག་ཏུ་མི་བདེན་པར་སྒྲུབ་པ་དང༌། དུ་མར་མི་བདེན་པར་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། དེ་ལྟ་མིན་ན། ཞེས་པ་ནས། ཐ་དད་མེད་པར་ངེས་པར་འགྱུར།1

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ནས། དུ་མར་མི་བདེན་པར་
སྒྲུབ་པའི་གཞུང་མ་བསྟན་ཏོ། །དེ་མི་སྟོན་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟགས་འདི་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱི་རྒོལ་ཡིན་ན། གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་དང༌། འཛིན་རྣམ་དེ་གཟུང་རྣམ་ལ་ལྟོས་ནས་རང་རིག་ཡིན་པའི་ཆ་གསུམ་པོ་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་ཀྱི། དེ་མ་གྲུབ་ན། ཆོས་ཅན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་གྲུབ་ན་ཡང་འཛིན་རྣམ་དེ་གཟུང་རྣམ་དང་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ངེས་དགོས་ཏེ། དེ་མ་ངེས་པར་འཛིན་རྣམ་གཟུང་རྣམ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རྒོལ་བ་སུ་ཡང་མི་སྲིད་དོ།།
འཛིན་རྣམ་དང་གཟུང་རྣམ་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ངེས་ན། ཐ་དད་དུ་བདེན་པར་འཛིན་
པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ཚར་བས་དེའི་ཕྱིར་རྟགས་འདི་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་དེ་གསུམ་དུ་མར་མི་བདེན་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་གྲུབ་པའི་རྟགས་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྒོལ་པ་དེས་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མི་བདེན་པར་གྲུབ་ཟིན་ནས་དེ་གསུམ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་མི་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་འགལ་ཏེ། གཅིག་ལ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་བྱས་མི་རྟག་ཐ་དད་དུ་མི་བདེན་པར་ངེས་ན། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་དགོས་པར་ཐལ་ལོ།།
གང་དག་རྟགས་འདིའི་ཤེས་འདོད་2

ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་
འཛིན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་མར་མི་བདེན་པར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༨ ཕྲེང་། ༣
2 ཞོལ། ཤོག ༡༤༨ ན ༣ རྟགས་འདིའི་ཤེས་པ་འདི་ཆོས་ཅན་དུ་

214 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ངེས་ན། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་འགྱུར་ཏེ། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དེ་སྤྱིར་ཐ་དད་ཙམ་དུ་བདེན་པ་ཁེགས་པ་ན། བྱེ་བྲག་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་གྱི་ཐ་དད་དུ་བདེན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ཅིང༌། དེ་ཆོད་པ་ན་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་བདེན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཡང་ཆོད་པས་སོ། །གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དེ་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་གྱི་ཐ་དད་དུ་བདེན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ཀྱང་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་བདེན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་མི་ཆོད་ན། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དེ་བདེན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ཀྱང་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་དེ་ཐ་དད་དུ་བདེན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་མི་ཆོད་པར་འགྱུར་བས་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། གཅིག་ཏུ་ཡང་མི་བདེན། དུ་མར་ཡང་མི་བདེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་སྦྱོར་གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་དུ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྨྲས་པ་འདིས། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་བདེན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་མི་ཆོད་པས། དེའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་གཞན་བསྟན་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་མ་བསྟན་པར་རྟགས་གཞན་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ།།
དེས་ན་རྟགས་སྦྱོར་འདི་ལྟར་1

འགོད་པ་དག་གིས་ནི། གཅིག་ཏུའང་མི་བདེན་ཞེས་པའི་
རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་པོ་འདི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བཀོད་པ་དོན་མེད་པ་དང༌། ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ངེས་མི་དགོས་པར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་དུ་མ་ཞིག་བློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས། དེ་ལྟ་མིན་ན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི། །ངོ་བོར་སྣང་ཅན།2

ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཅིག་ཏུ་ཡང་མི་བདེན་ཏེ། བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། བློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིགས་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་ཆོས་ཅན། བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བློ་མ་འཁྲུལ་པ་ལ་སྣང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྒྲོ་བཏགས་བློ་མ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༨ བ ༢ འདི་ལྟར་འདོད་པ་དག་གིས་ནི།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༢༡

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 215

འཁྲུལ་བས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའང་མི་སྲིད་དམ་ཞེ་ན། རྟོགས་པ་དང་སྣང་བ་ལ་ཁྱད་པར་ཆེ་སྟེ། ཤེས་པ་དེ་ལ་ཆོས་དེ་སྣང་ན་ཆོས་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་དགོས་ཤིང༌། རྣམ་པ་ཤར་ན་དངོས་རྟོགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། ཆོས་དེའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཆོས་ཤིག་གི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་དེ་ལ་ཡང་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་ནི། ཤུགས་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། རྟོགས་པ་ལ་རྣམ་པ་ཤར་མི་དགོས་སོ།།
གཞན་ཡང་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་ཆོས་ཅན། ཐ་དད་དུ་བདེན་པར་ཐལ།
བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་དངོས། མ་ཁྱབ་ན་ཐ་དད་དུ་བདེན་པར་སྒྲུབ་བྱེད་མི་རྙེད་ཅིང༌། ཐ་དད་དུ་མི་བདེན་ཀྱང༌། ཐ་དད་དུ་སྣང་ན་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་བས་བློ་མ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །རྒྱན་མཁན་པོས་གཞུང་འདི་དག་གྲངས་ཅན་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་བདག་ཤེས་རིག་གིས་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོད་པ་འགོག་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ནི། འགའ་ཞིག་བདེ་སོགས་ཕྱི་རོལ་ན།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གྲངས་ཅན་པ་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་
པར། རང་ཉིད་ཀྱིས་སྨྲས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང༌། གཞུང་གི་དོན་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །ད་ནི་གཅིག་ཏུ་མི་བདེན་པར་སྒྲུབ་པའི་གཞུང་གི་ཚིག་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་དེ་དོན་དམ་པར་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་གསུམ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་མི་བདེན་པར་དེ་ལྟ་མིན་པར་བདེན་ན་དེ་གསུམ་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་བདེན་དགོས་ནའང༌། དེ་གཉིས་གང་དུའང་མི་བདེན་ནོ།།
གཅིག་ཏུ་མི་བདེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། བློའ་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་གནས་པའི་གཟུང་ ིརྣམ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དང༌། རང་རིག་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཇི་ལྟར་ན་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་འགྱུར་ནས། མི་བདེན་ཏེ། གཅིག་ཏུ་བདེན་ན་གཅིག་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་རྣམས་གཅིག་པ་ཉིད་དེ་ཉམས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། རང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ལྡོག་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྣང་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། ལྡོག་པ་ཐ་དད་པས་ཐ་དད་དུ་མི་འགྲུབ་ན། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༠ ཕྲེང་། ༣

216 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གཞན་ཡིན་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལའང་གཞན་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཉམས་ནས་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་དེ་གསུམ་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་མིན་ཏེ། གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་དོན་དམ་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཚད་མས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དོན་བདེན་པ་མཐོང་བའི་བློས་དངོས་པོ་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། དངོས་པོ་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་ངེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང༌། གཅིག་ཏུ་བདེན་ན་གཅིག་ཡིན་དགོས་ཀྱང༌། བདེན་པའི་གཅིག་ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། གཅིག་ཡིན་པར་རྫས་སུ་གྲུབ་ན་གཅིག་ཡིན་དགོས་ཀྱང༌། རྫས་གཅིག་ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར། འདིར་ཡང་གཅིག་ཏུ་ཡང་མི་བདེན་དུ་མར་ཡང་མི་བདེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དགོད་པར་བྱའི། །བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དགོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བཀོད་ན། བདེན་པའི་གཅིག་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རིགས་པ་འདི་དག་ཤིན་ཏུ་འགྲིག་དཀའ་ཞིང༌། བློ་གཅིག་གིས་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་བདེན་པའི་གཅིག་མ་ཡིན་པར་སུས་ཀྱང་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཏེ། དེ་གསུམ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་རྟགས་དགོད་པ་ནི། བློ་གཅིག་གི་དངོས་པོ་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་དེ་དག་
ཆོས་ཅན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན། ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དེའི་དངོས་པོར་མེད་དེ། གང་གི་ཕྱིན་ན་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་གང་གིས་རྣམ་པར་དཔྱད་ན། ཁྱོད་ལ་གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་དང༌། དུ་མར་བདེན་པའི་རང་བཞིན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞན་དག་གི་འདོད་པ་ནི། རྟགས་འདིས་བློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་བདེན་པ་འགོག་པ་སྐབས་ཀྱི་དོན་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། ཁོ་བོ་ནི་དེ་གསུམ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་བདེན་པར་སྒྲུབ་པ་འགོག་པ་སྐབས་ཀྱི་དོན་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་འཁྲུལ་བ་མི་རིགས་པའི་རྩོད་སྤང་ནི། ཆོས་
མཐུན་པ་ཉིད་མཐོང་བ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྩོད་པའི་གཞུང་འདིའི་དོན་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། འཁྲུལ་བ་སྐྱེ་བ་ནི་བདེན་བརྫུན་ཆོས་མཐུན་པར་མཐོང་བ་ལས་སྐྱེ་དགོས་པ་ལ། འགྲོ་བ་འདི་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གཅིག་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་འཁྲུལ་བ་སྐྱེ་བ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 217

མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ཞེས་འགོད་པ་ཙམ་གྱིས་རྩོད་པ་སྨྲ་བ་པོའ་འདོད་པའི་གཏིང་མི་སླེབ་པའི་ ིདོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཉ་ཕྱིས་ལ་དངུལ་དུ་འཁྲུལ་བ་སྐྱེ་བ་ན། ཉ་ཕྱིས་ཀྱང་མཐོང་དངུལ་ཀྱང་མཐོང་ཞིང༌། དེ་ནས་ཉ་ཕྱིས་སུ་མ་ངེས་པར་དཀར་བར་ཆོས་མཐུན་པས་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་ནས་དངུལ་དེའི་བདག་ཉིད་མིན་པ་ལ། དེའི་བདག་ཉིད་དུ་ཞེན་པས་འཇིག་རྟེན་པ་དག་གི་ཉ་ཕྱིས་ལ་དངུལ་དུ་འཁྲུལ་བ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།
དེ་བཞིན་དུ་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མི་བདེན་ཀྱང༌། ཐ་དད་དུ་འཁྲུལ་བ་སྐྱེ་
ན། ཐ་དད་དུ་བདེན་པའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་མཐོང་ནས་དེ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་ཏེ། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་འཁྲུལ་བ་སྐྱེ་དགོས་པ་ཡིན་པ་ལ་སེམས་ཙམ་པ་འདི་ལ། དེ་འདྲའི་འཁྲུལ་བ་སྐྱེ་ཚུལ་ཁས་བླངས་པ་མེད་དེ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་འགྲོ་བ་འདི་ལ་ཐ་དད་དུ་བདེན་པའི་གཟུང་འཛིན་དེའི་བདག་ཉིད་མཐོང་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། ཉ་ཕྱིས་ལ་དངུལ་དུ་འཁྲུལ་བ་སོགས་ཕྱིའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་མོད། ནང་གི་མ་རིག་པས་བསླད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ཉེས་པ་ལས་བྱུང་བས་ཕྱིའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བ་ཅན་འདི་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་བདེན་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་དད་དུ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡང་ནང་གི་བསླད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་ཆོས་མཐུན་པར་མཐོང་བ་སོགས་ཅན་ཉིད་ལ་ལྟོས་པ་མེད་དེ། དཔེར་ན་རབ་རིབ་ལ་སོགས་ཀྱིས་མིག་བསླད་པས་སྐྲ་ཤད་སྣང་བ་བཞིན་ནོ།།
བཞི་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཇི་ལྟར་འཇོག་པའི་ཚུལ་ནི། རང་རིག་གི་
འབྲས་རྟོག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དེ་ལ་རང་གི་མྱང་བྱར་གྱུར་པའི་བློ་ནི་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་འདོད་པ་ནི། རང་གི་མྱོང་བྱ་དེའི་བདག་ཉིད་གཉིས་སྣང་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རིག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བདག་རིག་གམ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་འཛིན་རྣམ་དེ་ཉིད་རང་རིག་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དེ་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་མཚོན་ནས་དཔེར་བརྗོད་ན་འདོད་ཆགས་སོགས་གཞལ་བྱ་དེ་མྱོང་བའི་འཛིན་

218 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྣམ་ཚད་མ་དེ་རིག་པའི་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དེ་ཤེས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་དག་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་ན། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་གཞལ་བྱ། དེ་འཇལ་བྱེད་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་གནས་པའི་རྣམ་གཞག་འདི་ནི་ཤེས་པ་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱའི། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཤེས་པ་མི་སྲིད་དོ།།
འོ་ན་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་བཞིན་དུ་འཛིན་རྣམ་
གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱང་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། འཛིན་རྣམ་དེ་དག་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་ཚད་མས་མྱོང་བར་བྱེད་རུང་སྟེ། ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། རང་རིག་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འཛིན་རྣམ་དེ་ལ་ཡང་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་གཉིས་སྣང་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རང་ཉིད་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་རང་མྱོང་བར་བྱེད་རུང་ཉིད་དེ་ཚད་མ། འཛིན་རྣམ་རང་གི་བདག་ཉིད་གཞལ་བྱ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རང་རིག་ཡོད་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་སྦྱར་དུ་རུང་ཞིང༌། འདིར་ཡང་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་སྦྱར་དུ་རུང་བའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཇི་ལྟར་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པ་ཡིན་པས། གཞལ་བྱ་ལ་གཟུང་རྣམ་དངོས་སུ་མ་སྨོས་པར། རང་བདག་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་ནི1

་ཞེས་པ་དང༌། དེ་ཚད་བདག་
གཞལ་བྱ།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ནི། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་དུ་རུང་ལ། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ནི། ཁ་ནང་བལྟས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ་སྦྱར་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཚུལ་འདི་ནི་ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་གིས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག་གིས། འདི་ནི་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་ཞེས་པ་ཁ་ཕྱིར་བལྟས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱ། ཞེས་འཆད་པ་ཡང་ཁྱབ་ཆུང་2

བ་ཡིན་ཞིང༌། ལྷ་དབང་བློས། རྣམ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༨ ཕྲེང་། ༡༣
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥༡ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༡༢༣ ན ༢ ཞེས་འཆད་པ་ཡང་ཁྱབ་མཚུངས་པ་ཡིན་ཞིང་།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 219

རིག་པར་མ་ཟད་མདོ་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་གྱི་ལུགས་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་འཆད་ལ། དེ་ལའང་ཉམས་མྱོང་བདག་ཉིད་ཕྱིར་ཞེས་པ། དཔེར་ན་འདོད་ཆགས་སོགས་མྱོང་བཞིན་ཞེས་པའི་རྒྱས་བཤད་དུ་བྱས་ནས། འདོད་ཆགས་སོགས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཇི་ལྟར་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་སྟོན་པར་འཆད་དོ།།
རྒྱན་མཁན་པོ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་མྱོང་བའི་རང་རིག་གི་ཚད་
འབྲས་སྦྱོར་བར་རིགས་མོད། སྔོ་སོགས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཤེས་པ་ལ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཇི་ལྟར་བཞག་ཏུ་རུང་ཞེས་པའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། གཞུང་འདི་དག་སྦྱར་ནས་འཆད་ཅིང༌། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དང་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་རང་རིག་ཚད་འབྲས་འདྲེས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་མོད། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་དགག་སྒྲུབ་རྒྱས་པར་མ་བྲིས་སོ། །བདག་ལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས།1

།ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞི་རྒྱན་མཁན་པོ་མི་འདོན་
ནོ། །ལྷ་དབང་བློ་ལྟར་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་འཁྲུལ་པས་བྱ་བའི་ངོ་བོ་འཛིན་པས། ཡང་འདིར་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་དཔོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རང་རིག་ཚད་མར་བཤད་པ་དང༌། འདིར་རང་རིག་འབྲས་བུར་བཤད་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་དེ་ནི། བདག་ལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་བདག་ཉིད་དེ། རང་མྱོང་བར་བྱེད་རུང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུ་རང་རིག་བྱེད་པའི་ཆ་ལ་དགོངས་ནས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཚད་མར་བཤད་པ་དང༌། འདིར་རང་རིག་བྱའི་ཆ་ལ་བསམས་ནས་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཞེས་ནི་རབ་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་པས་མི་འགལ་ཞེས་པའོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་གཞུང་འདིའི་མཚམས་སྦྱར་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྨྲ་བ་ལ། ཚད་མའི་སྒྲའི་རྣམ་གྲངས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ་ཞེས་གསུངས་པས། དེའི་ལྟར་ན། རང་རིག་གི་འབྲས་རྟོག་གི་ཚད་མས་རྣམ་གྲངས་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་དང༌། རང་གི་མྱང་བྱར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་བདག་ཉིད་ཅེས་པ་དང༌། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དེ་མྱོང་བར་བྱེད་རུང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། འདིས་རང་རིག་པར་བྱེད་པ་ཞེས་པ་རྣམས་ནི། ཚད་མ་རྣམ་གྲངས་པ་ཡིན་པར་རབ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༨ ཕྲེང་། ༡༧

220 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཏུ་བཤད་དོ་ཞེས་པ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་སོ།།
གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་དེ་དག་འཐད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པ་དང༌། བློ་
ལ་རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བ་བཤད་པ་དང༌། གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟར། བློ་གཅིག་ལ་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་དང༌། བློ་ལ་རང་རིག་ཡོད་པར་མ་གྲུབ་ན། མདོ་སེམས་གང་གི་ལུགས་ལའང་འབྲས་རྟོག་གི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བཞག་ཏུ་མེད་ཅིང༌། དེ་ལྟར་ན་ཚད་མས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་རི་བོང་གི་རྭ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར་བས། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བླང་དོར་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལས་མ་རུངས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེ་བས་ན་དོན་དེ་གཉིས་སྒྲུབ་པ་ལ་འབད་པ་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཀྱང༌།1

ཞེས་པ་མན་ཆད་ཀྱིས། བློ་ལ་རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་
དག་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང༌། ཡུལ་རྣམས་ལས་ནི་བྱུང་བ་ཡི། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་འབྱེད་བློ་མེད་ཚེ་སོགས་བཞིན།2

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ།
རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་བསྡུ་བ་ནི། སྐབས་དེ་ཉིད་དུ་བཤད་པར་བྱ་ཞིང༌། བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་བསྡུ་བ་འདིར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།
དེ་ལ་ཡང་གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང༌། རང་ལུགས་བཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཊཱིཀ་
བྱེད་གཞན་དག་ན་རེ། ཡུལ་རྣམས་ལས་ནི་བྱུང་བ་ཡི། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ཚེ་བློ་དོན་མེད་ཅན་འགྱུར་3

ཞེས་པའི་བར་ནི། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའ་གཞུང་གིས་མ་བསྟན་པས་ཆོས་གྲགས་ ིརང་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང། དེ་མེད་པར་ནི་དེ་མི་འགྱུར།4

།ཞེས་
པའི་བར་གྱིས་གཟུང་དོན་རང་མཚན་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་མཇུག་ཐོགས་ཀྱི་གཞུང་ལྷག་མ་དག་གིས་ནི་གཟུང་དོན་རང་མཚན་དང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༣ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༨ ཕྲེང་། ༡༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༨ ཕྲེང་། ༡༨
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༩ ཕྲེང་། ༢

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 221

མི་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།།
དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་མེད་པར་ནི་དེ་མི་འགྱུར།1

།ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས། གཟུང་དོན་རང་
མཚན་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་ལ། ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བསྟན་ན། གཞུང་འདི་དག་གིས་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་ག་རྒྱུ་ཡིན་པར་མཚུངས་ཀྱང། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེའི་རྐྱེན་གཞན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་མི་སྐྱེ་ཞིང། དམིགས་རྐྱེན་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཆ་ནས་ཡུལ་དུ་འདོད་ཀྱི། རྣམ་པ་མ་ཤར་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་བསྟན་གྱི། རིགས་པ་གཞན་གང་ཡང་མ་བསྟན་པས། དབང་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་ཤར་ཏེ། དེའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཉིད་གཞུང་དེ་དག་གིས་བསྟན་པའི་རིགས་པར་འདོད་དགོས་ནའང༌། དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་འདོད་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། དེ་འདྲ་རིགས་པ་ཡང་དག་ཡིན་ན། སྒྲ་རྟག་པར་འདོད་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའང་རིགས་པ་ཡང་དག་ཡིན་པ་དགག་ཏུ་མེད་དོ། །དོན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ལ་ནི། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ཚེ་བློ་དོན་མེད་ཅན་འགྱུར།2

།ཞེས་པའི་བར་མཐའ་དག་གཟུང་དོན་རང་མཚན་དང་མི་
ལྡན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་ན། རྣམ་པ་འདི་འདྲའི་ཤེས་པ་ནི།3

།ཞེས་པ་མན་ཆད་དྲན་པ་རྣམ་ལྡན་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དྲན་ཤེས་དེས་དྲན་པའི་
གཟུང་དོན་རང་མཚན་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ལ་ཁྱེད་རང་ཊཱིཀ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་སྦྱར་བ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །པཎྜི་ཏ་ཁ་ཅིག །ཡུལ་ཤེས་ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པ་དང༌། དེ་ཤེས་ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པ་ཞེས་སོ་སོར་ཕྲལ་ནས་སོ་སོར་འཆད་དོ། །ཞེས་ཟེར་མོད། ཡུལ་ཤེས་པ་དང་དེ་ཤེས་པའི། །དབྱེ་བས་བློའ་ཚུལ་གཉིས་ཉིད། ི 4

།ཅེས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ། དེ་གཉིས་སོ་སོར་མ་ཕྲལ་བར་རིགས་པ་གཅིག་
ལ་སྦྱར་བ་དང་འགལ་ལོ། །ཡང་བོད་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ངེས་པར་བློ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །ཞེས་པ་ནས། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༩ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༩ ཕྲེང་། ༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩༩ ཕྲེང་། ༩
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༡༢

222 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ལྷན་ཅིག་མྱོང་བའི་ངེས་པས་འགྲུབ་1

ཅེས་པའི་བར་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་
རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ཉིད་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའ་ཡང་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་ ིཔ་ལས། ངེས་པར་བློ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ།།ཞེས་པའི་མཚམས་སྦྱར་དུ། དེ་དེ་ལྟར་ན་ཡུལ་ཤེས་པ།།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ངེས་པར་བློ་དང་བཅས་པ་ནི། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བདག་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་གཞན་གྱིས་སྟོན་པར་མཛད་དོ།2

།ཞེས་བཤད་པས། ཡུལ་ཤེས་དེ་ཡི་
ཤེས་པ་ཡི།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱི། མདོའ་ཚིག་དོན་ཁས་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲེལ་པའི་གཞུང༌། ིཡུལ་རྣམས་ལས་ནི་བྱུང་བ་ཡི།4

།ཞེས་སོགས་ཡིན་པར་དེ་ཉིད་དུ་གོང་དུ་བཤད་ཅིང༌། གཞུང་འདི་
དག་དེའི་རྒྱས་བཤད་དུ་བཤད་པས་སོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།།
འདི་ནི་གཞུང་འདི་དག་གིས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞུང་བཙུགས་ནས་བཀག་པ་ལ་དངོས་
སུ་བསྙོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང༌། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞུང་གིས་བསྟན་པའི་རིགས་པའི་རྒྱས་བཤད་དུ་སྨྲས་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞུང་གིས་བསྟན་པ་ལས་གཞན་པའི་སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པར་སྨྲས་པའང་རང་ཚིག་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ལུགས་འདིའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་ཁ་ཅིག་ཀྱང༌། འདི་དག་དོན་ཁས་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་གྱི། སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་དང་སྔོ་འཛིན་གྱི་རྣམ་པ་རྫས་ཐ་དད་འགོག་ ིཔའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་རྫས་ཐ་དད་བཀག་པ་ལ་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་འོང་དོན་མེད་ཅིང༌། དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་བཀག་པ་ཙམ་གྱིས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ། ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་པ་དག་ཀྱང་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། རི་བོང་གི་རྭ་དང༌། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་རྒོལ་བ་ནི་སུའང་མེད་དོ། །ཅི་སྟེ། དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༠ ཕྲེང་། ༡༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥༦༦ ཕྲེང་། ༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༡༡
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༨ ཕྲེང་། ༡༨

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 223

ན། དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ན། བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་གྲུབ་པ་བདེན་མོད། ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། དེ་འདྲའི་རྟགས་བཀོད་ཀྱང༌། བསྒྲུབ་བྱ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་དེའི་ཁྱད་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བས། འགོད་པ་པོ་བླུན་པོར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཆོས་ཅན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་དོ།།
ཡང་ལྷ་དབང་བློ་ན་རེ། ཉེ་རིང་ལ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱིས།1

།ཞེས་པར་མ་སླེབ་ཀྱི་བར་གྱི་
གཞུང་མཐའ་དག་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། དེ་ནས་ལྷག་མ་བློ་ངན་ལུགས་ངན་ཡིན།2

།ཅེས་པའི་བར་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཁས་བླངས་པའི་
རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏེ། གཞུང་དེའི་མཚམས་སྦྱར་དུ། ད་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་བློ་ཉིད་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་སྐྱེ་བར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཉེ་རིང་ལ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱི།3

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། ཞེས་
བཤད་པས་སོ། བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་ཁ་ཅིག །འདིའི་རྗེས་སུ་འབྲང་མོད་ཀྱི། དེ་དག་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། རིགས་པ་དེའི་དོན་བསྡུར། དེ་ཕྱིར་དོན་བརྟེན་སྐྱེས་གྱུར་པའི། །མྱོང་བ་ཇི་ལྟའི་རྒྱུ་བཞིན་དུ །རྣམ་པ་ཐ་དད་འཛིན་བྱེད་དེ།4

།ཞེས་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་སོགས་དོན་ལས་སྐྱེས་པའི་དབང་
གིས་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྲ་རྡུལ་དུ་མ་ཐ་དད་མཐོང། །མི་མཐོང་ཐ་དད་གང་ལས་ཡིན།5

།ཞེས་རྡུལ་ཕྲ་རགས་ལ་གསལ་བར་མཐོང་མི་མཐོང་
གི་ཁྱད་པར་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དབང་གིས་འཐད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་རགས་ཁས་ལེན་པའི་རྣམ་རིག་པ་ངོ་མཚར་རོ། །དེ་བས་ན་སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་དག་བཟློག་སྟེ་འཆད་པར་ཡིད་དམ་ཁས་བླངས་པ་མིན་6

ན་ལེགས་སོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༢ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༣ ཕྲེང་། ༤
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༢ ཕྲེང་། ༨
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༣ ཕྲེང་། ༢
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༢ ཕྲེང་། ༡༣
6 གཙང་། ཤོག ༡༢༥ བ ༤ ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ན་ལེགས་སོ།།

224 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་མང་པོ་དག་ལ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པ་དང་མ་བླངས་པའི་
སྐབས་འབྱེད་པ་ཙམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ཡང་ལྟ་ཅི་སྨོས། སྔ་ཕྱི་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་བསྡུས་དོན་འབའ་ཞིག་གིས་གཞུང་གིས་རྣམ་པར་བཅད་ནས། རིགས་པ་མཐའ་དག་འབྲུའི་ཕུང་པོ་གཏོར་བ་ལྟར་བློ་ཡུལ་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་མོད། འདིར་སེའུ་བཅུ་པའི་ཚིག་ལ་ཟློས་གར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པས། དེ་དག་གི་ལུགས་རྣམ་པར་དགོད་པ་མ་བྱས་སོ། །ད་ནི་གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སྔར་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟར་བྱེད་བྲག་སྨྲ་བ་མན་ཆད་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བ་དག་གི་ངོར་རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚུལ་སྟོན་པར་མི་བྱེད་ཀྱི། རེ་ཤིག་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཐབས་དང་བཅས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྔར་ཚད་མའི་དབྱེ་བ་དང༌། གཞལ་བྱ་དང༌། འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་འཆད་པའི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུའང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པ་དང་མ་བླངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚུལ་གཉིས་གཉིས་བཤད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཇི་ཙམ་ཞིག་བཤད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བློ་ཚུལ་གཉིས་དང་རང་རིག་ཡོད་པར་མ་གྲུབ་ན་གཞག་ཏུ་མེད་པས་དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བློ་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང༌། འོན་ཀྱང་རྣམ་རིག་པ་རང་གི་རིགས་པས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་མ་ནུས་ན། གྲུབ་པའི་མཐའ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཇི་ཙམ་ཞིག་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ་བརྒྱུད་པ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར་བས། དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་དོན་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དག་ཀྱང་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་མདོར། ཡུལ་ཤེས་དེའི་ཤེས་པ་ཡི། །དབྱེ་བས་བློ་ཡི་ཚུལ་གཉིས་ཉིད། །ཅེས་པ་དང༌། དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་སྟེ། །གང་ཕྱིར་མ་མྱོང་བར་འདི་མེད།1

།ཅེས་པའི་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གཉིས་གསུངས་པ་ལས། རྐང་པ་
དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་ཏེ། བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༡༡

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 225

སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་སྟོན་པ་ནི། ཡུལ་རྣམས་ལས་ནི་བྱུང་བ་ཡི། །ཞེས་པ་ནས། ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་མིན།1

།ཞེས་པའི་བར་རོ། །ཕྱི་དོན་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་
ཚུལ་རྩོད་སྤང་དང་བཅས་པ་སྟོན་པ་ནི། ངེས་པར་བློ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །ཞེས་པ་ནས། ལྷན་ཅིག་མྱོང་བའི་ངེས་པས་འགྲུབ།2

།ཅེས་པའི་བར་རོ།།
ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་ཏེ་བློ་ཚུལ་གཉིས་མ་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་ནི། དབང་པོའ་ིཁྱད་པར་གྱིས་གསལ་དང༌། ཞེས་པ་ནས། འདིར་ཡང་སྐྱོན་ནི་སྔར་བཞིན་ནོ།3

།ཞེས་པའི་བར་
རོ། །ཚད་མ་མདོའ་རིགས་པ་གཉིས་པའི་དོན་འཆད་པ་ནི། དེ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མྱོང་བ་ལ། །ཞེས་ ིཔ་ནས། ཚེ་སོགས་བཞིན་4

ཞེས་པའི་བར་རོ། །དེ་ཡང༌། ཡུལ་རྣམས་ལས་ནི་བྱུང་བ་ཡི། །ཞེས་པ་
ནས། དེ་མེད་པར་ནི་དེ་མི་འགྱུར།5

།ཞེས་པའི་བར་ནི། གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་
དུ་སྐྱེའོ། །ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡིན་ཞིང༌། དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར། ཡུལ་ཤེས་དེའི་ཤེས་པ་ཡི། །དབྱེ་བས་བློ་ཡི་ཚུལ་གཉིས་ཉིད།6

།ཅེས་
གསུངས་པ་ལ། ཡུལ་ཤེས་ཞེས་པ་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་དེ་དང་། ཤེས་པ་ནི༌གཞན་རིག་མངོན་སུམ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཟེར་ཞིང༌། དེའི་དབྱེ་བས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུའང་འགྲུབ་ཅེས་པའི་དོན་ནི། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་པ་ལ་ཁྱད་མེད་ཀྱང། མངོན་སུམ་ལས་དྲན་ཤེས་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པ་སླ་བས་དང་པོར་དྲན་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་བསྒྲུབས་ནས། དེ་གྲུབ་པ་ན་དེའི་རྟགས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ཡང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། དོན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ལ་ནི། །དོན་རྣམས་མེད་པར་དགོས་ན་ཡང༌།7

།ཞེས་པས་གཞན་རིག་མངོན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༨ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༠ ཕྲེང་། ༡༤
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༡ ཕྲེང་། ༡༣
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༣ ཕྲེང་། ༡༥
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༨ ཕྲེང་། ༡༨ 6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༡༡ 7 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༩ ཕྲེང་། ༣

226 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

སུམ་དང༌། དྲན་ཤེས་གཉིས་རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་པའི་དོགས་པ་དྲན་ཤེས་ལ་གཅོད་སླ་བས། དང་པོར་དྲན་ཤེས་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དྲན་ཤེས་རྣམ་ལྡན་དུ་དང་པོར་སྒྲུབ་པའི་འབྲེལ་བསྟན་ཏེ། མདོར་ན། མངོན་སུམ་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དྲན་ཤེས་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ། དེ་ཚེ་བློ་དོན་མེད་ཅན་འགྱུར།1

།ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་སྟོན་པར་
བྱེད་དོ། །དྲན་ཤེས་རྣམ་ལྡན་དུ་གྲུབ་པ་ན། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དངོས། ཉམས་མྱོང་རྣམ་ཤེས་དེ་ཡང་ནི། །ཞེས་པ་ནས། ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་མིན།2

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ།།
གཉིས་པ་གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་ནས་
དྲན་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ། ཕྱི་དོན་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བསྟན། ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་ནས་བློ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་རྒྱས་པར་བསྟན། སླར་ཡང་དྲན་པ་མྱོང་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་ཡིན་པའི་དམ་བཅའ་དགོད། དྲན་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང་པོར་བསྟན། དྲན་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྔོ་སེར་སོགས་ཡུལ་རྣམས་ལས་ནི་བྱུང་བ་ཡི། དབང་པོའ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ ིདག་ཡུལ་དེ་ལས་གཞན་དབང་ཡིད་སོགས་རྒྱུར་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་པ་འགས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་འགྱུར་གྱི། དབང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཟས་དང་དུས་ལ་སོགས་པ་བུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་བུ་དེ་ནི་ཕ་མ་གང་རུང་གཅིག་གི་གཟུགས་འཛིན་པར་འགྱུར་གྱི་ཟས་ལ་སོགས་པ་གཞན་འགའི་རྣམ་པར་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྔོན་པོ་དེ་ལས་གཞན་དབང་ཡིད་དང་ཡུལ་སྔོན་པོ་དག་ནི། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེའི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་མཚུངས་ན་ཡང༌། སྔོན་པོ་དེའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་ཆ་ནས་སྔོན་པོ་དེ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༩ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༩ ཕྲེང་། ༡༨

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 227

ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་དེ། སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཤར་བ་དེ་མེད་པར་ནི་སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་ ིདངོས་ཡུལ་དེར་མི་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་དྲན་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང་པོར་བསྟན་པ་
ལ། །འབྲེལ་དགོད། རིགས་པ་དངོས་བསྟན། དོགས་སྤོང་དགག་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། གཟུང་དོན་རང་མཚན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ལ་ནི། གཟུང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་མེད་པར་འཛིན་པའི་དོགས་པ་ཤེས་ཆེ་ན་ཡང༌། གཟུང་དོན་རང་མཚན་མེད་པའི་ཤེས་པ་ལ། དེའི་དོགས་པ་ཤས་ཆུང་བས་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པ་སླ་བའི་ཕྱིར། དྲན་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་དང་པོར་བསྒྲུབས་ནས། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་གཟུང་དོན་རང་མཚན་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་དྲན་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་དང་པོར་འཆད་དོ།།
གཉིས་པ་ནི། སྔོན་པོ་དྲན་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྔོན་པོའ་རྣམ་ལྡན་ཡིན་ཏེ། རང་དུས་ ིན་འདས་པའི་དོན་སྔོན་པོ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། རང་དུས་ན་འདུས་པའི་དོན་རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་ན། ཐུག་ཕྲད་དུ་འཛིན་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་ན་རང་དུས་ན་ཡོད་དགོས་པས་རང་དུས་ན་འདས་པའི་དོན་རང་དུས་ན་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་བློ་ལ་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང༌། དེའི་ཕྱིར། རང་རིག་ཀྱང་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ་བྱེ་བྲག་པའི་དོགས་སྤོང་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་རང་དུས་ན་འདས་པའི་དོན་དྲན་
པའི་ཤེས་པ་ལ་གཟུང་དོན་རང་མཚན་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་དྲན་པའི་ཤེས་པའི་དུས་ན་སྔོན་པོ་མེད་ཀྱང༌། སྔོན་པོའ་རིགས་རྟག་དངོས་ཡོད་ཅིང༌། དེ་ཉིད་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་དོན་ནོ་ ིཞེ་ན། སྔོ་སེར་སོགས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་རིགས་དོན་གཞན་ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་རང་ཡུལ་སྔོ་སེར་སོགས་ཁ་དོག་ཐ་དད་པ་ཅན་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རིགས་རྟག་དངོས་དེ་ཁ་དོག་1

དང་ལྡན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སྔོ་སེར་སོགས་
ཀྱི་རིགས་དོན་གཞན་དེ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་མི་རྟག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་རིགས་ཐམས་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༥༧ བ ༢ རིགས་རྟག་དངོས་པ་ཁ་དོག་དང་

228 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཅད་རྟག་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། རྟག་ནའང་སྔོ་སེར་སོགས་འཛིན་པའི་དྲན་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ཇི་ལྟར་ཡང་དྲན་ཤེས་དེ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་ཏེ། ཡིན་པར་མི་འཐད་དོ།།
བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ། མིང་སོགས་ལྡན་པ་མ་ཡིན་
པའི་འདུ་བྱེད་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་དོན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་འདྲའི་མིང་སོགས་གཟུང་དོན་རང་མཚན་ཡིན་པ་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་སྔར་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར་མི་འཐད་དོ། །དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་མིང་དང་རིགས་སོགས་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་ཀྱང༌། སྤྱིར་དྲན་ཤེས་ལ་གཟུང་དོན་ཡོད་པ་ཅི་འགལ་ཞེ་ན། རང་དུས་ན་འདས་པ་དྲན་པའི་ཚུལ་འདི་ཆོས་ཅན། གཟུང་དོན་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་དོན་གྱིས་ཕན་1

པའི་ནུས་པ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདོད་པ་ཙམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ལ། སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་མ་ཤར་ན་སྔོན་པོ་ཐུག་ཕྲད་དུ་ ིའཛིན་དགོས་པས། སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཤར་བ་བདེན་ཡང༌། རྣམ་པ་དེ་ཉིད་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་གཟུང་དོན་ ིརང་མཚན་མེད་པ་མི་འཐད་དེ། སྔོན་པོ་དྲན་པའི་རྣམ་པ་འདི་འདྲའི་ཤེས་པ་ནི་སྔར་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་སྔོན་པོ་དེ་དྲན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མྱོང་བའི་སྔོན་པོ་དེ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་དྲན་ཤེས་དེ་ཡང་གཟུང་དོན་གྱིས་གཏད་པའི་རྣམ་པས་སྟོང་ན་སྔར་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་སྔོན་པོ་དེ་དྲན་ཤེས་དེའི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་དེའི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་ནི་2

ཇི་ལྟར་ན། སྔོན་
པོ་དེ་གཟུང་དོན་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་ཏེ་ལྡན་པ་མི་འཐད་དོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་ཡང༌། རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ལས་སྐྱེས་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་དག་གཞུང་འདི་རང་གཞུང་དུ་བྱས་ནས་དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་གཟུང་དོན་རང་མཚན་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དག་ལ་ནི། གཞུང་ཕྱི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༥༧ བ ༦ གཟུང་དོན་གྱིས་དྲན་པའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥༨ ན ༣ སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་ནི་ཇི་ལྟར་དེ་ནི་ཇི་ལྟར་ན།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 229

མ་དག་མ་འབྲེལ་བཞིན་དུ་སྦྲེལ་བར་བྱེད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་ཡང་དག་དྲན་ལས་གྲུབ།1

།ཅེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་རིགས་པ་དག་དང་བཟློས་པར་འགྱུར་བ་སོགས་སྐྱོན་མང་པོ་བཤད་དུ་ཡོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་ཉིད་གཞན་གཞུང་ལ་སྦྱོར་བ་ཤིན་ཏུ་འབྲེལ་ཞིང༌། རྒྱན་མཁན་པོས་ཀྱང༌། གཞན་གཞུང་དུ་གསལ་བར་བཤད་དེ། རྒྱན་ལས། རྣམ་པ་འདི་འདྲའི་ཤེས་པ་ནི། །དྲན་ཡིན་དེ་ཡང་མྱོང་ལས་བྱུང༌། །དེ་ཡང་དོན་རྣམ་སྟོང་ན་དེ། །དེ་ནི་ཇི་ལྟར་དེ་ལྟར་འགྱུར།2

།ཉམས་

སུ་མྱོང་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་དྲན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཇི་ལྟར་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དང་ལྷན་ཅིག་པར་འགྱུར། དེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དྲན་པ་ནི་དེའི་ཕྱིར་དོན་ཉིད་ལས་འབྱུང་ངོ༌། །ཞེ་ན། དེ་ལ་བཤད་པ། དེ་ཚེ་མེད་ཕྱིར་དོན་ལས་མིན། །དེ་ལྟར་མྱོང་ལའང་དེར་འགྱུར་རོ།3

།ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།
དེས་ན་ཁོ་བོས་ནི་རྒྱན་གྱི་དགོངས་པ་བཞིན་དུ་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་
ལན་ནི། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལས་སྐྱེས་པའི་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་དེ་རང་གི་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཁྱོད་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་དེ་འདྲའི་སྔོན་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དུས་ན་འགགས་པས་སོ། །སྔོན་པོ་ལས་སྐྱེས་པས་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་དེ་ལྟར་འགྱུར་ན་མྱོང་བ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལའང་སྔོན་ ིཔོའ་རྣམ་པ་ཤར་བ་དེར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་དྲན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ནི་གཟུང་དོན་གྱིས་དངོས་སུ་ ིབཞག་པ་མིན་ཏེ། གསལ་བའི་རྣམ་པས་དབེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་པ་དེ་ནི། དྲན་ཤེས་དེ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། དྲན་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་དྲན་ཤེས་དེའི་གཟུང་དོན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་འགྱུར་བས་རུང་ཡུལ་དེར་གནས་པའི་སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱིས་ཀྱང༌། དྲན་པ་པོའ་སྐྱེས་བུ་དེ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་དྲན་པ་པོའི་སྐྱེས་བུ་བདག་ ི

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༣ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༩ ཕྲེང་། ༩
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༩ ཕྲེང་། ༡༠

230 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རྟག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་རྫས་ཡིན་པས་ནང་གི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱིས་མི་རྟོགས་ཏེ་དཔེར་ན་མིག་གི་དབང་པོའ་གཟུགས་བཞིན་ནོ། །ཞེ་ན། འོ་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྔོན་པོ་ ིདྲན་པའི་སྐྱེས་བུ་དེས་ཁོ་བོས་སྔོན་པོ་དྲན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང༌། གང་ཟག་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བ་སྟེ། གང་ཟག་གཞན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་འཆར་མི་སྲིད་ ིཔར་ཐལ། སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་དེ་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་སྐྱེས་བུ་བདག་ཉིད་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བའི་ ིཕྱིར། གཞན་དག་གིས་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་བརྗོད་ཀྱང་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་མ་གཏོགས་ ིསྦྱོར་མ་ཤེས་པས་རིགས་པའི་ཕྱོགས་སུ་མ་ཕྱིན་ཏོ།།
གལ་ཏེ་འཆད་པ་པོ་དང་ཉན་པ་པོའ་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་སྔོན་པོ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་ ིབྱ་ཤེས་པ་རང་ཉིད་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་རེ་རེ་དག་དང༌། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་ ིའབྲེལ་བར་འདོད་ན་ནི་དོན་སྔོན་པོ་གཅིག་ལ་ཐུན་མོང་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་འཆད་པ་པོ་དང༌། ཉན་པ་པོའ་སེམས་དག་གི་ཡུལ་སྔོན་པོ་དེ་གཅིག་ཡིན་པར་མཚམས་སྦྱོར་བར་ ིནི་མི་འགྱུར་རོ། །གཉིས་ཀའི་འང་གཟུང་དོན་ཕན་ཚུན་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འཆད་པ་པོའ་སེམས་ཀྱི་གཟུང་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་དང༌། ཉན་པ་པོའི་སེམས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ ིདུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་དེ་གཉིས། རྫས་ཐ་དད་ཀྱང༌། རིགས་འདྲ་བ་ལས་གཅིག་པར་ཐ་སྙད་ ིའདོགས་པ་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འཆད་པ་པོའ་སེམས་ཀྱིས་རང་གི་གཟུང་དོན་ཉན་ ིཔ་པོའ་སེམས་ཀྱི་གཟུང་དོན་དང་འདྲ་བས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ཅིང༌། ཉན་པ་པོའི་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ ིབཞིན་དུ་ཞེན་ན། གཉིས་ཀ་ལའང་གཉིས་ཀའི་གཟུང་དོན་ཕན་ཚུན་སྣང་དགོས་ནའང༌། དེ་ལྟར་སྣང་བ་མིན་ཏེ། འཆད་པ་པོའ་སེམས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཉན་པ་པོའི་སེམས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ལས་རྫས་ཐ་ ིདད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉན་པ་པོའ་སེམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གཟུང་སྟེ། གཟུང་བ་མི་འཐད་ ིཅིང༌། ཉན་པ་པོའ་སེམས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡང་འཆད་པ་པོའི་སེམས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ལས་རྫས་ཐ་དད་ ིཔའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཆད་པ་པོའ་སེམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཟུང་སྟེ་བཟུང་བ་མི་འཐད་ ིཔས་སོ། །སྔར་བཤད་རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་དང༌། མིང་སོགས་དང༌། མྱོང་བ་སྔ་མའི་དམིགས་རྐྱེན་དང༌། རང་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 231

སོགས་གང་ཡང་དྲན་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་མི་འཐད་པ་དེའི་ཚེ་རང་དུས་ན་འདས་པའི་དོན་དྲན་པའི་བློ་གཟུང་དོན་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱན་མཁན་པོ་ནི་རྣམ་པ་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་མི་འཐད་པ་དེའི་ཚེ། མི་བདེན་པ་བརྗོད་པའི་བརྫུན་ཚིག་ལས་དེའི་དོན་ལ་རྟོག་པའི་བློ་ལ་རྣམ་པ་ཤར་ཡང༌། གཟུང་དོན་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་པས། གཟུང་དོན་མེད་པའི་བློ་རྣམ་ལྡན་དུ་ལེགས་པར་གྲུབ་བོ། །ཞེས་འཆད་དོ།།
གསུམ་པ་དྲན་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་
ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པ་ནི། འོག་ནས་འཆད་མ་ཐག་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་བསྡུས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྔར་བཤད་པའི་རིགས་པས་དྲན་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པ་ན། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་བར་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་ལ་ཡང་འཆར་ཚུལ་གཉིས་ལས་མི་འདའ་སྟེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔོན་པོའ་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པའི་སྔོན་པོའི་རྣམ་ ིཔ་འཆར་བ་དང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་ཙམ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བའོ། །དེ་ཡང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་མ་ཤར་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་ལ་ ིསྔོན་པོའ་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པ་འཆར་མི་སྲིད་པས། མྱོང་བ་གསལ་རིག་ཙམ་ཁོ་ནའི་རྣམ་པ་ ིའཆར་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དྲན་པའི་བློ་དེ་ཉིད་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དྲན་པའི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ནའང་གཟུང་རྣམ་གྱི་ཆའི་རྣམ་པ་འཆར་རྒྱུ་མེད་པར་མྱོང་བ་གསལ་རིག་ཙམ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་དགོས་པས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དྲན་པའི་བློ་དེ་ཉིད་དྲན་པའི་ཤེས་པས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དྲན་པའི་བློ་སོ་སོར་མི་ཕྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཡང་ཤར་ཞིང་སྔོན་པོ་ ིམཐོང་བའི་གཟུང་རྣམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡང་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དྲན་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཤར་བར་གྲུབ་བོ། །ཞེས་པའོ། །ད་ནི་ཚིག་དོན་བཤད་པར་ ིབྱ་སྟེ། སྔོན་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཡང་ནི། གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཆ་གཉིས་ལ་ནི་བརྟེན་པར་གྱུར་པ་མིན་པར་རང་ལས་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་གཅིག་གིས་ལྷག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་དྲན་པའི་ཤེས་པས་དམིགས་པར་འགྱུར་རོ།།

232 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དེ་ལས་གཞན་དུ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཅན་མིན་ན། ཅི་ལྟར་སྔོ་འཛིན་ ིམིག་ཤེས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྔོན་པོ་མཐོང་བའི་གཟུང་རྣམ་གྱི་རྣམ་པར་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དྲན་པའི་ཤེས་པས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་སྔོན་པོས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དྲན་པར་མི་འཐད་དོ། །རྣམ་པ་གཅིག་གིས་ཁྱད་པར་ཅན། །དེ་ཤེས་པ་ཡི་དམིགས་པར་འགྱུར།1

།ཞེས་སྨྲས་པ་དེའི་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི་འདི་ལྟར་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང༌། དྲན་ཤེས་དེ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དག་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་ཤེས་པ་ལ། སྔ་མ་སྔ་མའི་ཤེས་པ་ལས་གཟུང་རྣམ་གཅིག་གིས་ལྷག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་གཉིས་པ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དྲན་པའི་བློ་དེ་ནི་དོན་དམ་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོས་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་དང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྟེ། གཟུང་རྣམ་གཉིས་ ིདང་བདག་གི་ངོ་བོས་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་ཅན་དུས་གསུམ་པའི་ཤེས་པ་དྲན་ཤེས་དེ་ཉིད་དྲན་པའི་བློ་ཡིས་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཤེས་པ་གསུམ་པ་ནི། གཟུང་རྣམ་གསུམ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་སྟེ་རྣམ་པ་བཞི་པ་ཅན་ཡིན་ནོ།།
གལ་ཏེ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་དོན་སྔོན་པོའ་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་མིག་ ིཤེས་དེ་དྲན་པ་ན་དོན་སྔོན་པོ་ཡང་དྲན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། འཁྲུལ་བ་ཡིས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔོན་པོའ་རྣམ་ལྡན་ལྟ་བུར་དྲན་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསྲེ་བ་ཡིན་གྱི། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔོན་པོའི་ིརྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་ནས། དྲན་ཤེས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་དྲན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་མིག་ཤེས་དེའི་རྒྱུ་སྣང་བ་དང༌། དབང་པོ་དང༌། ཡིད་བྱེད་ལའང་ཚུལ་དེར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་སྔོན་པོའ་འབྲས་ ིབུ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། ཁོ་དྲན་པ་ན་སྔོན་པོའང་དྲན་དགོས་ན་དེ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱུ་དང་ལྷན་ཅིག་འཛིན་དགོས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་རྫ་མཁན་ལ་སོགས་པ་དྲན་པ་མེད་པར་རྫའི་བུམ་པ་དྲན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་དབང་པོའ་ཤེས་པ་ལ་དོན་གྱིས་བྱས་ ིཔའི་ཁྱད་པར་དབང་ཡིད་སོགས་ཀྱིས་མ་བྱས་པ་དང་ཡོད་པས་དོན་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དྲན་ནོ་ཞེ་ན། དོན་གྱིས་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་གང་ལས་དབང་པོའ་ཤེས་པ་ནི་དོན་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འདྲ་བ་བསྟན་ ིཔ་དེ། ཤེས་པ་དོན་དང་འདྲ་བ་ལས་གཞན་ཅིར་ཡང་འགྱུར་བ་མི་འཐད་དེ། མཚེ་མ་སྤུན་དང་མིག་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༩ ཕྲེང་། ༡༩

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 233

འཕྲུལ་མཁན་གྱི་སྒོ་ང་སོགས་ལ་འདྲ་བས་གཅིག་ཏུ་བསྲེ་བ་མཐོང་ཞིང༌། མི་འདྲ་བ་དག་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་ཤེས་པ་དང་པོ་སྔོ་སྣང་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཆ་
གཉིས་པ་ཅན་མིན་པར་མྱོང་བ་གསལ་རིག་ཙམ་དུ་གནས་ན། མིག་ཤེས་དེ་དྲན་པའི་བློ་ལ་ཡུལ་གྱི་གཟུང་རྣམ་འཆར་རྒྱུ་མེད་པས་ཤེས་པ་གཉིས་པ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡང་མྱོང་བ་གསལ་རིག་ཙམ་གྱི་རང་བཞིན་གཅིག་པུ་ལ་ནི་རྣམ་པར་གནས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དྲན་ཤེས་དེ་ཉིད་ངེས་པར་འཛིན་ཅིང་དྲན་པའི་སེམས་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང༌། དེ་དྲན་པའི་བློ་གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་ནུས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀའང་མྱོང་བ་གསལ་རིག་ཙམ་དུ་གནས་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་པ་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དྲན་པའི་བློས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་ཇི་ལྟར་དམིགས་པའི་ཚུལ་བཟློག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དང་བཅས་པ་བསྟན་ནས། རྟགས་འགོད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དྲན་ཤེས་ཀྱི་མདུན་ནའམ་སྔོན་ན་གནས་པར་འགྱུར་བའི་སྔོ་འཛིན་དབང་བློ་དེ་སྔོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ངོ་བོར་གྲུབ་སྟེ། སྔོ་འཛིན་དོན་སྔོན་པོ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བསྲེ་བའི་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཅན། བློ་གཉིས་པ་དྲན་ཤེས་དང་པོ་དེས་ནི་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་དྲན་པ་ན། སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ ིདམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དྲན་པར་འགྱུར་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་སྣང་བ་ལས་གཞན་དུ་ན། ཡུལ་གང་ཡིན་ཐུག་ཕྲད་དུ་འཛིན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། དོན་གྱིས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་བརྒྱུད་ནས་སྐྱེས་པ་མི་སྲིད་པས་དྲན་ཤེས་སོགས་དོན་ལས་མ་བྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང༌། དེས་ན་ཤེས་པ་དང་པོ་སྔོ་འཛིན་གཅིག་པུ་ཉིད་དོན་དང་འབྲེལ་བར་དྲན་པར་འགྱུར་གྱི། སྔ་མའི་དོན་དང༌དྲན་ཤེས་འབྲེལ་བར་མཐོང་བ་མེད་པ་སྟེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དྲན་པ་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དྲན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་གཅིག་པུ་དོན་སྔོན་པོ་ལས་བྱུང་ཞིང་དེ་དྲན་པ་སོགས་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་དོན་སྔོན་པོ་དེ་ལས་བྱུང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཕྱི་དོན་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་

234 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བསྟན་པ་ལ། ཕྱི་དོན་བཀག་ནས་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པ་དངོས། ཞར་ལ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག །ཕྱི་དོན་བཀག་པའི་དོན་ལ་རྩོད་པ་སྤང༌། འོན་ཀྱང་མདོ་དང་འགལ་བ་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྟགས་དགོད་པ་ནི། ཡུལ་སྔོན་པོ་ནི་ཆོས་ཅན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་ལས་རྫས་གཞན་ཉིད་དུ་རིགས་པའི་རྣམ་པ་གང་གིས་ཀྱང་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་དེ། ངེས་པར་སྔོ་འཛིན་དབང་བློ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཅིག་ཅར་དུ་ནི་མྱོང་བར་འགྱུར་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྫས་གཞན་དུ་མེད་ན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་ཅི་ཞེ་ན། གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། རྣམ་ཤེས་འཁྲུལ་བས་ཟླ་བ་གཉིས་མེད་པར་ཟླ་བ་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །འདི་ཉིད་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་མཐུན་དཔེར་འདོད་པ་དག་གིས་ནི། ཟླ་གཉིས་དང་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་དབང་ཤེས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་འདོད་དགོས་ཏེ། མཐུན་དཔེ་རྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་ཟླ་གཉིས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འདོད་དགོས་པས་རང་ཉིད་ཕྱུགས་སུ་སྟོན་པར་
བྱེད་དོ། །ཅི་སྟེ། ཟླ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང༌། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་དབང་ཤེས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ཞིང་དཔེའི་སྐབས་སུ་ཡང་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན། ཐ་དད་མཐོང་བ་བཞིན་ཞེས་པའང་དེ་ཉིད་ལ་སྦྱར་དགོས་པས། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་དབང་ཤེས་ལ་ཟླ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་རང་ལས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་རང་ཉིད་ལས་རང་ཉིད་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ནི་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་དབང་ཤེས་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་བའི་རྟགས་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་སྒྲུབ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ན་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། སྔོ་སེར་ལྟ་བུ་རྫས་ཐ་དད་དག་ལ་ནི་ལྷན་ཅིག་མྱོང་བའི་ངེས་པ་འདི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་རྟགས་སྒྲུབ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ཏེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་འཛིན་རྣམ་གྱི་མྱོང་བ་མེད་པ་དེའི་ཚེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དོན་སྔོན་པོ་མྱོང་བ་འགའ་མེད་ཅིང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དོན་སྔོན་པོ་མྱོང་བ་མེད་པའི་ཚེ། མྱོང་བ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡང་འཛིན་རྣམ་གྱིས་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་མ་མཐོང་བས་ཁྱབ་པའི་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 235

ཕྱིར། རྟགས་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེས་ན་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་དེ་དག་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་རང་གི་དུས་ན། སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་ཤེས་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཚད་མས་བཟློག་པར་རབ་ཏུ་དཀའ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ཤེས་པ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པར་གྲུབ་སྟེ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རྒྱངས་ཆད་སྣང་བར་མྱོང་བས་གྲུབ་ཅིང༌། ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ཁེགས་པ་ན། སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་དེ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཙམ་དུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ཞར་ལ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་
མི་འཐད་དེ། མིག་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་གཞན་དབང་ཡིད་དག་ནི་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་ན་ཡང༌། གཟུགས་འཛིན་པའི་དབང་པོའ་བློ་རྣམས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དབང་ཡིད་ལས་ཐ་ ིདད་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་ནུས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་གཟུགས་ལས་གཞན་པ་ཡོད་པར་མི་འཐད་པས་གཟུགས་ཉིད་དབང་ཡིད་ལས་ཐ་དད་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་ལྟར་ན། གཟུགས་ཉིད་མིག་ཤེས་ལས་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པར་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་དབང་ཡིད་ཡོད་ཀྱང་མིག་ཤེས་སྐབས་འགར་མི་སྐྱེ་བ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་གྱི་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་མིག་ཤེས་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བག་ཆགས་དེ་ཉིད་སད་མ་སད་ལས་ངེས་པར་མི་སྨྲ་ན། དབང་ཡིད་ཡོད་ཅིང་འགལ་རྐྱེན་མེད་པའི་སྐབས་འགར་མིག་ཤེས་མི་སྐྱེ་བའི་རྟགས་ལས་གཟུགས་ཉིད་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་འགྲུབ་ན་ཡང༌། ཁོ་བོ་ཅག་གཟུགས་སྣང་གི་བག་ཆགས་སད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་བར་སྨྲ་ཞིང། དེ་ལྟར་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དེས་གཟུགས་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་མི་འགྲུབ་བོ།།གསུམ་པ་ཕྱི་དོན་བཀག་པའི་དོན་ལ། རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན།
ས་བོན་ལས་ནི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བའི་བྱེད་པ་པོ་དང༌། དུ་བ་ལས་མེ་གྲུབ་པ་ཞེས་པ་ཤེས་བྱེད་འབྲས་རྟགས་གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་འདྲ་རྣམས་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་

236 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་མེ་དང་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡང་གལ་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་དེའི་ངོ་བོར་བློ་ལ་སྣང་བ་དེ་ལྟར་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ངེས་པར་འབྲེལ་བའི་བློའ་སྣང་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ ིནས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་འགལ་བ་དག་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེས་པ་སྟེ། ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པ་མི་འགལ་ཏེ། ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བར་སྣང་ཞིང་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པའི་བློའ་སྣང་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ ིནས་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པར་གཞག་ནུས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ན་ཡོད་པའི་དོན་གྱི་གྲུབ་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་དུ་སོགས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་འཇོག་པར་མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བར་སྣང་བའི་བློའ་སྣང་ཚུལ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འཇོག་ན། མེར་སྣང་དང་དུར་སྣང་ཁོ་ན་མེ་དུར་ ིགཞག་དགོས་ཀྱི། དེ་མ་ཡིན་པའི་མེ་དུ་གཞག་མི་ནུས་སོ།།
དེ་ལྟ་ན་ཡང༌། མེར་སྣང་དང་དུར་སྣང་ནི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་ཁས་བླང་དགོས་
ཏེ། གལ་ཏེ་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལས་ངེས་པར་མི་སྨྲ་ནའོ། །ཞེས་སྔོ་སྣང་ཡང་དེའི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པར་ཁས་བླང་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། དུ་བ་མེས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་མིན་ཏེ། དུར་སྣང་ཉིད་དུ་བ་ཡིན་གྱི། དེ་མ་ཡིན་པའི་དུ་བ་མེད་ཅིང༌། དུར་སྣང་ནི་དབང་ཡིད་དང་དུར་སྣང་གི་བག་ཆགས་སད་པ་ཙམ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་དུ་བའི་རྟགས་ལས་རྒྱུ་མེ་རྟོགས་པ་མིན་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་མེར་སྣང་དང༌། དུར་སྣང་ལས་གཞན་པའི་མེ་དུ་མེད་ཀྱང༌། མེར་སྣང་དེ་དུར་སྣང་གི་རྒྱུ་དག་ནི་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཉིད་མེ་དུ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་དོན་དུ་འདོད་ན་ཡང༌། དུ་བའི་འབྲས་རྟགས་གང་ལས་མ་ངེས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་གོ་རིམ་འཆོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དུར་སྣང་སྔར་འབྱུང་ཞིང་མེར་སྣང་ཕྱིས་འབྱུང་བ་ཡོད་པས་དུ་བ་རྒྱུ་དང་མེ་འབྲས་བུར་འགྱུར་བའམ། ཡང་ན་འབྲས་བུ་སྔར་འབྱུང་ཞིང་རྒྱུ་ཕྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་བློའ་སྣང་བ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ ིསུ་འཇོག་པ་མི་འཐད་དོ། །གཞན་ཡང་ཤེས་པའི་རྫས་མིན་པའི་མེ་དུ་མེད་ན་དུ་བས་ལ་ལ་མེ་ལྐོག་གྱུར་དཔོག་པ་ཇི་ལྟར་རུང་ཞེ་ན། མདོ་སྡེ་པ་ཁྱེད་རང་ལྟར་ན། དུ་བའི་རྟགས་ལས་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཚེ། རྟགས་དུ་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལའི་སྟེང་དུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་མེ་རང་མཚན་དཔགས་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 237

པར་གང་ལས་ཤེས། གལ་ཏེ་རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་ངེས་པ་ན། མེ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་ཞུགས་པས་ལའི་སྟེང་དུ་བཙོ་སྲེག་སོགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པར་ནུས་པའི་མེ་གསལ་བར་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་སྐྱེ་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་སྔར་དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་དཔོག་པའི་ཚེ། རྟགས་དེས་ལྐོག་གྱུར་གྱི་མེ་དཔགས་པར་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་མེ་དུ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ལུགས་དེ་ལའང་དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་མེ་ཉིད་དཔོག་པ་མ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དུ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། རྟགས་དེས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ལྐོག་གྱུར་དཔགས་པར་སོང་བའི་ཚུལ་མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་རང་སྨྲ་བ་དང་མཚུངས་ཏེ། འདི་ལྟར་དུ་བའི་རྟགས་ལས་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཚེ། མེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་མེད་ཀྱང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་ཞུགས་པ་ན། དུ་བར་སྣང་བའི་བློ་དེས་བག་ཆགས་གསལ་བར་སད་པར་བྱས་པ་ཅན་གྱི་ལའི་སྟེང་དུ་བཙོ་སྲེག་སོགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པའི་མེར་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བའི་བློ་ཉིད་ནི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། བློ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་རྟོགས་པའམ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།
དེ་བས་ན་མདོ་སེམས་གཉིས་ལ་མེ་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པར་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་
པར་ཡོད་ཀྱང༌། དུ་ལྡན་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་འབྲས་རྟགས་འགོད་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང༌། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་མེ་དུ་མེད་ཀྱང་འབྲས་རྟགས་ཀྱིས་རྒོལ་བ་རང་གི་བློའ་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་མེ་མངོན་གྱུར་ ིདཔོག་པ་མ་ཡིན་ལ། ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མེ་དཔོག་པ་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་སྡེ་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །འདིས་ནི་ཕྱོགས་སྔ་མའི་སྐབས་སུ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་མེ་དུ་མེད་ན་འབྲས་རྟགས་ཀྱིས་རྒོལ་བ་རང་གི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་མེ་དཔོག་དགོས་པས། མེ་མངོན་གྱུར་དཔོག་པར་སོང་གི །ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མེ་དཔོག་པ་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་པ་འདིའི་ལན་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པའི་རྫས་མ་ཡིན་པའི་མེ་དུ་མེད་ཀྱང་འབྲས་རྟགས་ཀྱིས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མེ་དཔོག་པ་འཐད་དེ། དེ་མེད་ཀྱང་དུ་བའི་རྟགས་ལས་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཚེ་མེ་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་ཡང༌། ཞུགས་པ་ན། དུར་སྣང་གིས་མེར་སྣང་གི་བག་ཆགས་སད་པར་བྱས་ཏེ། མེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་བློ་སྐྱེས་ནས་མེ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་འཐད་

238 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

པའི་ཕྱིར། ད་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ་དེ། སེམས་རྒྱུད། ཅེས་སོགས་རྐང་པ་བཞི་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་མེ་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་མེ་ནི། དབང་ཤེས་དེ་དང་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫས་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན། དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་མི་འགྱུར་རོ།།
དེས་ན་དེ་འདྲའི་མེ་དེ་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་དང་རྒྱུ་ཚོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་
ཏེ། དེ་དང་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་ཤེས་དེ་ནི་མེར་སྣང་གི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དབང་ཤེས་དེ་ལ་སྣང་བའི་མེ་དེ་ཡང་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མེར་སྣང་གི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་འདི་ནི། དུར་སྣང་དབང་ཤེས་དང༌། དུར་སྣང་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དུ་བ་གཉིས་ལའང་རིགས་འདྲ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་བས་ན་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་དུར་སྣང་གི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པའི་མེ་དེ་དུར་སྣང་དབང་ཤེས་དང༌། དུར་སྣང་གི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པར་མཚུངས་པའི་དུ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་ཞེས་པའོ། །འོ་ན་དུར་སྣང་དབང་ཤེས་ཡང་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ཚིག་གི་དོན་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་མེ་དེར་སྣང་དུ་རུང་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་སྙིང་པོ་རྒྱུར་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་མེ་ཉིད་དུར་སྣང་གི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པའི་དུ་བར་ནི་སྣང་བའི་བློ་དང་དེའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དུ་བ་དག་གསལ་ཞིང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེས་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ཡང་ཤེས་སླའོ།།
གཞན་དག་སྐབས་འདིར་དུར་སྣང་གི་རྟགས་ལས་མེར་སྣང་གི་བག་ཆགས་གསལ་བར་
སད་པ་ཅན་གྱི། མེར་སྣང་གི་བློ་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་རུང་དཔོག་པར་འདོད་པ་དག་ནི་རྣམ་པར་འཁྱམས་པའི་བཤད་པ་སྟེ། མདོ་སྡེ་པས་དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་དཔོག་པའི་འབྲས་རྟགས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་ལན་ལ། འདི་ལྟ་བུའི་རྟགས་སྦྱོར་འགོད་ཚུལ་བཤད་པ་འབྲེལ་བ་མེད་དེ། དུར་སྣང་གི་རྟགས་ལས་མེར་སྣང་གི་བློ་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་རུང་དཔོག་མི་ནུས་ཤིང༌། གལ་ཏེ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 239

ནུས་ནའང་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། དཔོག་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྐབས་འདིའི་དུར་སྣང་དང་མེར་སྣང་ཞེས་པ་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་དབང་ཤེས་ཡིན་ཀྱང་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དུར་སྣང་མངོན་སུམ་གྱི་རྟགས་ལས་མེར་སྣང་མངོན་སུམ་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུར་རུང་དཔོག་ནུས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་1

མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་རུང་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་བས་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་གོ་
ལོག་ཏུ་ཐལ་བ་སོ་ན་གནས་སོ།།
གཞན་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་འབྲས་2

རྟགས་འགོད་པ་ན། མེར་སྣང་དང་དུར་སྣང་དངོས་
སུ་སྨོས་དགོས་ན། མདོ་སྡེ་པའི་འབྲས་རྟགས་འགོད་པ་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་མེ་ཡོད་དེ། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་དག་མེ་དུ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་མེ་དུར་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པས་དུར་སྣང་རྟགས་སུ་སྨོས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དེར་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དེ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང༌། ཚུལ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཁས་བླངས་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་དགོས་པར་མཐོང་ནས་དེ་དག་ཏུ་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཕུང་པོ་ལྔའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་བྱ་ཕལ་མོ་ཆེ་ཞིག་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལོག་པར་ལྟ་བ་མི་བཟད་པ་ཁས་3

ལེན་དགོས་ཤིང༌། དོན་འདི་ནི་ཁོ་བོས་
ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་དུ་རྒྱས་པར་བཀག་ཟིན་ཏོ། །དེ་བས་ན་མདོ་སྡེ་པས་ཁྱེད་ལ་མེ་དུར་སྣང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། དེ་དག་ལས་ཐ་དད་པའི་མེ་དུ་རང་མཚན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་ལྐོག་གྱུར་གྱི་མེ་དཔོག་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ལ། ཐོག་མར་དུ་བ་སྣང་ཞིང༌དེ་རྗེས་མེ་སྣང་བས་དུར་སྣང་རྒྱུ་དང་མེར་སྣང་འབྲས་བུར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དུ་བས་མེ་སྒྲུབ་

1 གཙང་། ཤོག ༡༣༤ བ ༡ རྟགས་ལས་ནི་མ་འོངས་པ་ན་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༦༥ བ ༤ གཞན་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་རྟགས་འགོད་པ་ན།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༦༦ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༡༣༤ བ ༥ མི་བཟད་པ་ལེན་དགོས་ཤིང་།

240 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

པའི་འབྲས་རྟགས་མི་འཐད་པ་དང༌། རྒྱུ་འབྲས་གོ་ལོག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་རྩོད་པ་ལ། དེ་ལྟར་འདོད་དོ་ཞེས་ལན་མ་འདེབས་ཤིག །དེས་ན་འདི་ལྟར་སྨྲ་བ་དག་གིས་ནི་རང་ཉིད་ལ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་གང་གི་ཡང་ཕྱོགས་ཙམ་ཡང་བློ་ཡུལ་དུ་མ་ཤར་བ་མཚོན་པའི་རྡོལ་ཐབས་སྨྲ་བ་ཡིན་ནོ།།
བཞི་པ་འོན་ཀྱང་མདོ་དང་འགལ་བ་མེད་པར་སྟོན་པ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། སློབ་
དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས། ཚད་མ་མདོར། ཕྱོ་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་བློ་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་འབའ་ཞིག་གསུངས་ཀྱི། ཕྱི་དོན་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་འདི་དག་ཅིའི་ཕྱིར་མ་གསུངས་ཞེ་ན། གང་ཞིག་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བཀག་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་རུང་བའི་རྒོལ་པ་མཁས་པ་རྣམས་ལ། བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྟོན་པའི་ཚེ་རིགས་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་འདི་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པའི་ཚུལ་འདི་ཡོད་པ་ཡིན་པས། སློབ་དཔོན་ཡང་འདི་ལྟ་བུའི་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་མི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་ཚད་མ་མདོར་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བའི་རྒོལ་བ་དག་གི་ངོར། ཕྱི་རོལ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སུ། །བློ་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་མ་ཟད། བློ་ཚུལ་གཉིས་དེའང་ནི་ལྷན་ཅིག་མྱོང་བར་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འགྲུབ་བོ།།
གསུམ་པ་ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བློ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་པ་ལ་
དགག་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ལ། ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་པའི་དབངཤེས་ཐམས་ཅད་སྣང་ཚུལ་ཁྱད་མེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བ་དང༌། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་བ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་དང༌། ཐག་ཉེ་རིང་ལས་ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བ་དང༌། གཟུང་དོན་སྐད་ཅིག་མ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོའ་མངོན་ ིསུམ་དེ་རང་གི་གཟུང་དོན་ལ་དམིགས་ནས་དེའི་རྣམ་པ་དེར་སྣང་བ་མིན་ན། སྔོན་པོ་དེའི་དོན་ཅན་གྱི་ཡིད་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ཀུན་ནི་ཡུལ་སྣང་ཚུལ་གྱི་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ ིཐལ། དོན་གྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཐུག་ཕྲད་དུ་འཛིན་པར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་འདོད་མི་རིགས་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 241

ཏེ། ཡིད་བྱེད་གོམས་པ་ཆེ་ཆུང་དང༌། ཡུལ་ཐག་ཉེ་རིང་དང་གསལ་མི་གསལ་གྱི་དབང་པོའ་ཁྱད་ ིཔར་གྱིས་ཡུལ་གསལ་བ་དང༌། མི་གསལ་བ་དང། འདྲེན་མ་ལ་སོགས་པ་སྣང་བ་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དུ་མ་དོན་སྔོན་པོ་གཅིག་ལ་ཐུན་མོང་དུ་དམིགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་དེ་མེད་དམ་ཞེ་ན། དོན་སྔོན་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང༌། སྔོན་པོ་དེའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོའ་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ནི་ ིརྒྱུའི་ཁྱད་པར་གཞན་འགའ་ཞིག་ལས་ཀྱང་གསལ་མི་གསལ་སོགས་ཆ་འགའ་ཡིས་ནི། སྣང་ཚུལ་ཐ་དད་པར་འགྱུར་བ་མི་འགལ་ཏེ། དཔེ་འདི་ལྟར་ཕ་ལ་བརྟེན་ནས་བུ་ཕ་དེ་ཡི་ནི་གཟུགས་དང་འདྲ་བར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཡང་། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལས་ནི་ཆ་འགའ་ཡིས་བུ་རྣམས་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཐ་དད་པར་ནི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བ་མེད་ན། མར་མེ་ལ་སོགས་པའི་རྩེ་
མོར་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་སྔོ་དང་དམར་དང་མདངས་གསལ་བར་མིག་མི་གསལ་བས་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཡང་མེད་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཤར་བ་མ་ཡིན་པར། དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དངོས་ཐུག་ཕྲད་དུ་མཐོང་བ་ཡིན་པར་ཐལ་ཞིང༌། དེ་འདོད་ན་དབང་པོ་གསལ་ལ་ཅི་ནུས་མེད་དེ། དབང་པོ་གསལ་བ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་སྣང་བར་ཐལ་ཞིང༌། ཡང་དག་མཐོང་ན་དེ་མཐོང་བ་དབང་པོ་ཉམས་པའང་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་མིག་བསམ་གཏན་གྱིས་སྦྱངས་པ་ལྟར་དུ། དེ་འདྲ་མཐོང་བའི་མིག་ཀྱང་རབ་རིབ་ཀྱིས་སྦྱངས་ནས་ཐ་མལ་པའི་དབང་པོ་སྐྱོན་མེད་གཞན་གྱིས་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་དོན་མཐོང་བ་ཡིན་པར་ཐལ་ཞིང༌། དེ་འདྲའི་མིག་ཤེས་དེ་ལ་གཞན་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ཁྲ་ཁོར་བས་དབེན་པའི་མར་མེའི་རྩེ་མོ་དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་བུར་ན་གསལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་པར་ཐལ་ཁྲ་ཁོར་བས་དབེན་པའི་མར་མེའི་རྩེ་མོ་ཉེ་བར་གནས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་མིག་ཤེས་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་མར་མེའི་རྩེ་མོ་ཁྲ་ཁོར་བར་སྣང་བའི་མིག་ཤེས་ལ་ལྟ་བ་པོ་རང་ཉིད་དང་མར་མེའི་བར་གྱི་སྣང་བ་བར་སྣང་གི་ཁ་དོག་སྐྱ་བོ་སེང་སེང་པོ་དང༌། མིག་གི་དབང་པོ་དང༌། མར་མེ་ལྟ་འདོད་ཀྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམས་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་ནི་མར་མེ་གཅིག་གིས་ཕན་པའི་ནུས་པ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི། ཁྲ་ཁོར་བས་

242 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཕན་པའི་ནུས་པ་ཚད་མས་མ་མཐོང་བ་དེས་ན་མར་མེ་ལས་གཞན་པའི་ཁྲ་ཁོར་བ་ནི་མིག་ཤེས་དེའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཞིང༌། རྒྱུ་མིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་གཟུང་དོན་ནི་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཁྲ་ཁོར་བ་དེ་ཉིད་བློ་དེའི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན། དེ་ཁོ་ན་ཡིན་ནམ། དེ་དང་མར་མེ་གཉིས་ཀ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། བློ་དེ་འདྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟ་མར་མེ་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་ལ་ལྟོས་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་མར་མེས་དབེན་པའི་དོན་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མར་མེ་དང་ཁྲ་ཁོར་བ་གཉིས་ཀ་དག་ཀྱང༌། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འགལ་རྐྱེན་མེད་ཅིང་སྔར་བཤད་ཀྱི་རྒྱུ་གསུམ་པ་དེ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་མར་མེ་ཉེ་བ་ཙམ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་དངོས་པོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ། རིགས་པ་དངོས་དང༌། དེའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བ་དང་
གསུམ།དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་གཅིག་ཉིད་ཉེ་རིང་ལ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱིས་གསལ་དང་མི་གསལ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཤེས་པས་ཡུལ་རྣམ་མེད་ཐུག་ཕྲད་དུ་འཛིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་ལ་གཉིས། སྣང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་དང༌། ལས་ལ་བརྟེན་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཡུལ་དབང་བར་གྱིས་སྣང་བའི་ཁྱད་པར་ལས་གསལ་མི་གསལ་དེར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་ལས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྣང་བས་དོན་དེ་ཆོད་ཅིང་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ནམ། མ་ཆོད་ཅིང་མ་བསྒྲིབས་པ་དག་ཡིན། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཐག་ཉེ་རིང་གཉིས་ཀ་ནས་གསལ་བར་མཐོང་བར་མཚུངས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྒྲིབ་བྱེད་མེད་པར་རྣམ་མེད་དུ་མཐོང་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའམ། དང་པོ་ལྟར་ན། ཐག་ཉེ་རིང་གཉིས་ཀ་ནས་མི་མཐོང་བར་མཚུངས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། བར་དུ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱིས་བསྒྲིབས་ཤིང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྣང་བའི་ཁྱད་པར་སྒྲིབ་བྱེད་ལ་མི་འདོད་ཀྱི། སྣང་བས་ཡུལ་གསལ་བར་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་པ་ལ། ཡུལ་ཐག་རིང་བའི་ཚེ་སྣང་བ་དེ་ཉིད་མི་གསལ་བས་ཡུལ་དེའི་ཆ་ཕྲ་མོ་འགའ་ཞིག་ནི་མ་མཐོང་ལ། ཐག་ཉེ་བ་ནས་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་དེའི་ཕྱིར། ཐག་ཉེ་རིང་ལས་ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་གི །ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བུམ་པ་གཅིག་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 243

ཉིད་ལ་ཐག་ཉེ་རིང་ནས་ལྟ་བའི་ཚེ། ཆ་ཅན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བུམ་པ་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་གསལ་བར་མཐོང་བ་དང་མི་མཐོང་བའི་ཁྱད་པར་ཐ་དད་གང་ལས་ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཉིད་རྣམ་མེད་ཐུག་ཕྲད་དུ་མཐོང་བར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐག་ཉེ་རིང་ནས་ལྟ་བའི་ཚེ། བུམ་པའི་ཆ་ཤས་ཕྲ་མོ་འགའ་ཞིག་མཐོང་མ་མཐོང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་མ་ཟད། བུམ་པ་རང་ཡང་གསལ་བར་མཐོང་མ་མཐོང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་དང་བཅས་ན་འཐད་ཀྱི་ཐུག་ཕྲད་དུ་འཛིན་ན་མི་འཐད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ།།
གཞན་ཡང་བུམ་པ་ལ་ཐག་ཉེ་རིང་ནས་ལྟ་བའི་ཚེ། བུམ་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྲ་བའི་རྡུལ་དུ་
མ་ཐ་དད་དུ་མཐོང་བ་དང་མི་མཐོང་བའི་ཁྱད་པར་ཐ་དད་པ་གང་ལས་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀའི་ཚེ་བུམ་པ་རྣམ་མེད་ཐུག་ཕྲད་དུ་མཐོང་བ་ཁྱད་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྐང་པ་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཆ་ཤས་སུ་མ་ཟད། ཆ་ཅན་བུམ་པ་རང་ཉིད་ཀྱང་གསལ་བར་མཐོང་མ་མཐོང་གི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཞེས་བསྟན་ལ། རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་དེའི་ཆ་ཕྲ་མོ་འགའ་ཞིག་ནི་མཐོང་མ་མཐོང་གི་ཁྱད་པར་ཡང་མི་འཐད་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། ཆ་ཅན་ཐུག་ཕྲད་དུ་བཟུང་བར་ཁྱད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བསྟན་ཅིང༌། དེ་ཡང་བུམ་པ་རྣམ་མེད་ཐུག་ཕྲད་དུ་སྣང་ན། བུམ་པའི་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་རྣམ་མེད་ཐུག་ཕྲད་དུ་སྣང་དགོས་པས་བུམ་པ་མཐོང་ནས་བུམ་པའི་ཆ་ཤས་ཕྲ་མོ་མ་མཐོང་བ་མི་སྲིད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ།།
ལྷ་དབང་བློ་ན་རེ། གཟུང་བྱའི་དོན་དེ་རགས་པའི་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་ནམ། ཕྲ་བའི་ཆ་
མེད་དུ་མ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་གཅིག་མཐོང་བ་དང༌། །མི་མཐོང་ཐ་དད་གང་ལས་ཡིན། །ཞེས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཕྲ་རྡུལ་དུ་མ་ཐ་དད་མཐོང༌། །མི་མཐོང་ཐ་དད་གང་ལས་ཡིན།1

།ཞེས་སྦྱར་ནས། འདི་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་
རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། མཐའ་གཉིས་པོ་དེ་ཁེགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དགག་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་པས། སྔོན་པོ་རགས་པའི་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་པ་དང༌། ཕྲ་བའི་ཆ་མེད་དུ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་རང་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༢ ཕྲེང་། ༡༢

244 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཡང་སྔོན་པོ་དེ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་སྡེ་པ་དང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་གཉིས་ཀ་ཡང་རྡུལ་ཕྲན་ཡན་གར་བ་ཁས་ལེན་ཞིང༌། རྡུལ་ཕྲན་ཡན་གར་བ་ཡིན་ན། རགས་པའི་ཆ་མེད་གཅིག་དང་ཕྲ་བའི་ཆ་མེད་དུ་མ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་རྒོལ་བ་གཙོ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་པ་གཉིས་པོ་འདིར་མཐའ་མ་ཆོད་ཀྱང༌། གཉིས་པོ་འདིར་མཐའ་བཅད་ནས་འགོག་པ་ཕྱི་དོན་འགོག་པ་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་ངོ་མཚར་རོ། །དེའི་ཕྱིར། འདིའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཕལ་ཆེ་བ་ནི། རི་བོང་གི་ཆ་ལ་སྒྲོགས་པར་ཟད་དོ། །གཞན་ཡང་ཚུལ་འདི་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་ན། མཐོང་མི་མཐོང་གི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་ཅེས་འགོག་པའི་རིགས་པར་སོང་གི །རྣམ་པ་མེད་ན་མཐོང་མི་མཐོང་གི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་ཅེས་འགོག་པར་མ་སོང་བས་སྐབས་དོན་ལས་ཉམས་སོ།།
རྒྱན་མཁན་པོ་ལྟར་ན། འདི་ཉིད་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་ཅིང་ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་པའི་
ཕྱི་རོལ་པ་ཁ་ཅིག་གི་འདོད་པ་འགོག་པ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་ཅིང༌། གལ་ཏེ་དེར་ཡང་མཐོང་མེད་ལ།1

།ཞེས་སོགས་བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་པས། སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ན་ཡང་མ་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་སྣང་བ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཆ་ཅན་བུམ་པའི་གཟུགས་ཀྱང་གསལ་མི་གསལ་གྱི་བློ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་སྣང་བ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་བུམ་པ་མཐོང་བའི་བློའ་སྣང་བ་གསལ་མི་གསལ་ ིཐ་དད་དུ་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་ན། བློ་ལ་རྣམ་པ་མེད་པ་འགལ་ཞིང༌། སྣང་བ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་བུམ་པ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་པར་འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྣང་བ་གསལ་མི་གསལ་གང་ལས་བུམ་པ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་པར་སྣང་བར་འགྱུར་བ་མེད་པར་ཐལ། སྣང་བ་དང་བུམ་པ་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་ཐ་དད་པས་གཞན་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཐག་རིང་བའི་ཚེ། སྣང་བ་དེ་ཡང་རྒྱུ་མཚན་ཅིས་མི་གསལ་བ་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པས་དུ་བ་དང་ཁུག་སྣ་སོགས་ཀྱི་རྡུལ་གྱིས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༢ ཕྲེང་། ༡༨

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 245

སྣང་བའི་རྡུལ་བསྒྲིབས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་དག་ཐག་ཉེ་བ་འདིར་སྣང་བའི་རྡུལ་གྱི་སྒྲིབ་བྱེད་ཅིས་མ་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པས། སྒྲིབ་རྡུལ་སྲབ་ཅིང་ཉུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། འོ་ན་ཐག་ཉེ་བའི་ཚེ་སྣང་བའི་རྡུལ་ཡང་སྲབ་ཅིང་ཉུང་བ་དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་ཐལ། ཐག་ཉེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། སྒྲིབ་རྡུལ་སྲབ་ཅིང་ཉུང་བ་གང་ཞིག །རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཐག་ཉེ་བ་ཙམ་གྱིས་སྣང་བ་ཆེས་མི་གསལ་བར་ཐལ་ལོ། །ཐག་ཉེ་བ་ལས་གཞན་དུ་ཐག་རིང་པོའ་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་ན། སྣང་རྡུལ་ ིཡང་སྲབ་མིན་མང་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཐལ། དེའི་ཚེ་སྒྲིབ་རྡུལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་གང་ཞིག །རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཐག་ཉེ་བ་ཉིད་སྣང་བ་ཆེས་གསལ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ན། རྫི་མ་ལ་སོགས་པ་མིག་ལ་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་སྣང་བ་ཆེར་གསལ་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྫི་མ་དེ་ཡང་མིག་ཤེས་ལ་ཆེས་གསལ་བར་སྣང་བར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ལས་ལ་བརྟེན་པའི་ལན་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཐག་ཉེ་རིང་ནས་སྔོན་པོ་ལ་ལྟ་
བ་དེར་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པ་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་གཟུགས་གཞན་ཞིག་ཡུལ་དབང་བར་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་ཐག་ཉེ་བ་ནས་བལྟ་བའི་ཚེ། ལས་གཟུགས་དེ་གསལ་ཞིང༌། ཐག་རིང་བ་ན་ལས་གཟུགས་དེ་མི་གསལ་བས་ཐག་ཉེ་རིང་ནས་བལྟ་བའི་ཚེ། སྔོན་པོ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་སྣང་བ་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་སྔོན་པོ་དང་ལས་གཟུགས་དེ་དག་རྣམས་ནི་ཕན་ཚུན་དུ་བསྒྲིབ་བྱ་སྒྲིབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ནི། ལས་གཟུག་ཀྱིས་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བས། སྔོན་པོ་ལ་ལྟ་བ་པོ་དེ་ལ་ཐག་ཉེ་རིང་གང་ནས་བལྟས་ཀྱང་ལས་གཟུགས་གཅིག་པུ་སྣང་བར་འགྱུར་གྱི། སྔོན་པོ་སྣང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ། དེའི་ཚེ་ཡུལ་དབང་བར་དུ་ལས་གཟུགས་ཀྱིས་ཆོད་ཀྱང་ཡུལ་དེ་ལས་གཟུགས་ཀྱིས་མ་བསྒྲིབས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན། ཐག་ཉེ་བ་ནས་བལྟ་བའི་ཚེ། ཅིག་ཅར་དུ་གསལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ལས་གཟུགས་དང་སྔོན་པོ་སོ་སོར་མཐོང་བར་འགྱུར་ཞིང༌། ཐག་རིང་བ་ནས་བལྟ་བའི་ཚེ། མི་གསལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་སྔོན་པོ་དང་ལས་གཟུགས་དག་ཅིག་ཅར་དུ་སོ་སོར་མཐོང་བར་འགྱུར་དགོས་ནའང༌། དེ་ལྟར་སོ་སོར་སྣང་བ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་མི་འཐད་དོ།།

246 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གལ་ཏེ། ཐག་ཉེ་རིང་ནས་བལྟ་བའི་ཚེ། ལས་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་དོན་གཞན་སྐྱེ་བ་
མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང༌། མཐོང་བ་མེད་པ་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཀྱིས་ཐག་རིང་བའི་ཚེ་གཅིག་གསལ་བ་བསྒྲིབས་ནས་ཡུལ་དེ་མི་གསལ་བར་སྣང་བར་བྱེད་ཅིང༌། ཐག་ཉེ་བའི་ཚེ་གཅིག་མི་གསལ་བ་བསྒྲིབས་ནས་གསལ་བར་སྣང་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། མ་མཐོང་བ་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐག་ཉེ་རིང་ནས་བལྟ་བའི་དབང་ཤེས་དེ་ལ་ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་དུ་སྣང་བར་ཅི་ཞིག་བྱེད་དེ་བྱེད་པར་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱེད་པ་གང་གིས་ཐག་ཉེ་བ་ནས་ལྟ་བའི་དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་གསལ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་དོན་དང༌། ཡུལ་མི་གསལ་བ་ལ་དོན་མིན་པ་གནོད་པར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་ཅིང༌། དེ་བཞིན་དུ། ཐག་རིང་བ་ནས་བལྟ་བའི་ཚེ། ཡུལ་མི་གསལ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་དོན་དང༌། ཡུལ་གསལ་བ་ལ་དོན་མིན་པ་གནོད་པར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་ལ་གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། དེ་དག་རྣམས་ནི་ཕན་ཚུན་དུ། །སྒྲིབ་འགྱུར། །ཞེས་པའི་དོན་ལས་གཟུགས་གསལ་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་བསྒྲིབས་པར་འགྱུར་རམ་མི་འགྱུར་ཞེས་དྲིས་པ་ལ་སྦྱར་ནས་གལ་ཏེ་བསྒྲིབས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ཕྱི་སྣང་བ་ནི། སྒྲིབ་བྱེད་དེ་ལ་གཅིག་སྣང་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ལས་གཟུགས་གཉིས་པོ་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ཕན་ཚུལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་དེ་ལ་ལས་གཟུགས་གསལ་མི་གསལ་གཉིས་པོ་གང་རུང་གཅིག་ཁོ་ན་སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་མ་བསྒྲིབས་ན་ཅིག་ཅར་ནི། གསལ་དང་མི་གསལ་རང་བཞིན་དག །མཐོང་འགྱུར།1

ཞེས་པའི་དོན་ལས་གཟུགས་གཉིས་ཕན་ཚུན་མ་བསྒྲིབས་ན། ཐག་ཉེ་རིང་ནས་བལྟ་བའི་
དབང་ཤེས་གཉིས་ཀས་ཀྱང༌། ཅིག་ཅར་དུ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལས་གཟུགས་དག་མཐོང་བར་མཚུངས་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀས་ལས་གཟུགས་དེ་གཉིས་ཀ་མ་བསྒྲིབས་པར་མཐོང་རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་མོད། འདི་དག་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་དྲི་བ་བྱས་པ་རང་ལའང་མཚུངས། ཁས་ལེན་མེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལན་གཉིས་སུ་འཕངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར། བྱེ་བྲག་པས། གལ་ཏེ་དེར་ཡང་མཐོང་མེད་ལ། །བརྟེན་ནས་གཟུགས་གཞན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༢ ཕྲེང་། ༢༡

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 247

འབྱུང་འགྱུར་ན།1

།ཞེས་སྨྲས་པའི་དོན་ནི། ཐག་ཉེ་བའི་ཚེ་ལས་གཟུགས་གསལ་བ་གཞན་འབྱུང་
ལ། ཐག་རིང་བའི་ཚེ་ལས་གཟུགས་མི་གསལ་བ་གཞན་ཡུལ་དབང་བར་དུ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་སྨྲས་ཀྱི། ཐག་ཉེ་རིང་ནས་བལྟ་བ་གཉིས་ཀའི་ཚེའང་ཡུལ་དབང་བར་དུ་ལས་གཟུགས་གཉིས་ཀ་འབྱུང་བར་མ་སྨྲས་སོ། །དེས་ན། ཕྱོགས་སྔ་མ་སྨྲ་བ་པོའ་འདོད་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ། ལས་གཟུགས་གཉིས་ ིཕན་ཚུན་བསྒྲིབས་སམ་མ་བསྒྲིབས་ཞེས་འདྲི་བ་ནི། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་དྲི་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དྲིས་ནས་འཕངས་པའི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཐག་ཉེ་བ་ནས་བལྟ་བའི་ཚེ་མིག་ཤེས་ལ་བུམ་གཟུགས་གསལ་བར་སྣང༌། ཐག་རིང་བའི་མིག་ཤེས་ལ་མི་གསལ་བར་སྣང་ན། བུམ་གཟུགས་གསལ་བ་དང་མི་གསལ་བ་དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་བསྒྲིབས་སམ་མ་བསྒྲིབས། བསྒྲིབས་ན། དབང་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་བུམ་གཟུགས་གསལ་བ་གཅིག་པུ་སྣང་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་གཉིས་ཀ་སྣང་རུང་གང་ཞིག །གསལ་བས་མི་གསལ་བ་བསྒྲིབས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཕུད་མཚམས་དང་བཅས་པ་ཁས་བླངས་སོ།།
མ་བསྒྲིབས་ན་དབང་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀས་གསལ་མི་གསལ་གྱི་བུམ་གཟུགས་གཉིས་
ཀ་མཐོང་བར་མཚུངས་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀས་བུམ་གཟུགས་དེ་གཉིས་ཀ་མ་བསྒྲིབས་པར་མཐོང་རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་འཁོར་གསུམ་ཁས་བླངས་སོ། །དེ་ལ་གཉིས་སྣང་འགྱུར། །ཞེས་པའི་དོན་དུ། བསམས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་གསལ་བ་ཁས་ལེན་ལ་མི་འགྲོ་ཞིང༌། དེ་མ་བསྒྲིབས་ན་ཅིག་ཅར་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་སྨྲས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་ཁས་ལེན་ལ་མི་འགྲོ་སྟེ། ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོས་ཐག་ཉེ་བ་ནས་བལྟ་བའི་ཚེ། གསལ་བའི་ལས་གཟུགས་མཐོང་གི་མི་གསལ་བའི་ལས་གཟུགས་མི་མཐོང་ཞིང༌། ཐག་རིང་བའི་ཚེ། དེ་ལས་བཟློག་པར་སྨྲས་ཀྱི། གཉིས་ཀའི་ཚེ། གཉིས་ཀ་མཐོང་རུང་དུ་མ་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཊཱིཀ་བྱེད་དག་གིས་ཇི་སྐད་སྨྲས་པ་འདི་ནི། ལྷ་དབང་བློ་དང༌། རྒྱན་མཁན་པོ་གང་གི་ཡང་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། བོད་དག་གིས་རང་རང་གི་བློ་གྲོས་ཀྱི་མཚང་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྨྲས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ལ། ཕྱོགས་འདི་ལ་ད་དུང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི་ཡི་གེ་མངས་པས་འཇིགས་ཏེ་མ་བྲིས་སོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༢ ཕྲེང་། ༡༨

248 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་དག་གི་ཕྱིར་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་
པར་གྱུར་པའི་མྱོང་བ་དབང་ཤེས་རྣམས་ཐག་ཉེ་རིགས་སོགས་ཅི་ལྟར་ཡོད་པའི་རྒྱུ་བཞིན་དུ། །ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་འཛིན་པར་བྱེད་དེ། །དེ་ལས་ལྷག་མ་ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་པ་དག་གིས་གང་སྨྲས་པ་དེ་དག་རྣམས་ནི་བློ་གྲོས་ངན་པས་ཀུན་ནས་བསླང་བའི་ལུགས་ངན་ཡིན་ནོ།།
བཞི་པ་གཟུང་དོན་སྐད་ཅིག་མ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་ལ།
རིགས་པ་དངོས་དང༌། སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་སྒྲ་དང་མར་མེ་རྣམས། །རང་འཛིན་མངོན་སུམ་དང་ནི་ཅིག་ཤོག་མངོན་སུམ་དེ་དྲན་པའི་བློ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན། དེ་དག་ལས་སྔ་མའི་རང་1

དུས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཞིང༌། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པས་དེ་རྣམས་ནི་མངོན་སུམ་
དང་དྲན་ཤེས་ཀྱི་དུས་ན་ཞིག་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་མངོན་སུམ་དང་དྲན་ཤེས་ལ་རང་དུས་ན་མེད་པ་དེ་དག་རྣམ་མེད་ཐུག་ཕྲད་དུ་གསལ་བར་འགྱུར་ཞེས་པ་སྟེ། ངག་དོན་ནི། ཤེས་པ་སྒྲ་དང་མར་མེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་མངོན་སུམ་དང་དྲན་ཤེས་ལ་རྣམ་མེད་ཐུག་ཕྲད་དུ་སྣང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་གི་དུས་ན་ཞིག་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དག་ལས་དུས་སྔར་བྱུང་ཟིན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དག་གི་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་ཡིན་ན་སྐྱོན་དེ་ཡོད་ཀྱང༌། རྒྱུ་མ་ཡིན་ཞིང་དུས་མཉམ་ཡིན་པས་ཐུག་
ཕྲད་དུ་འཛིན་པ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་དུ་གསལ་ན་དོན་ཀུན་གསལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་ཡིན་ཡང་རྒྱུ་ཚོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པས་སྒྲ་གཟུང་དོན་དུ་ངེས་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་རྣམས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། ཉན་ཤེས་དང་སྒྲ་རྒྱུ་ཚོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པས་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་སྒྲ་ཁོ་ན་འཛིན་ནོ་ཞེས་ཉན་ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་འདི་ཡང་འཐད་པ་མེད་དེ། །དེ་ལྟར་ན་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་རྣ་བའི་དབང་པོའང་འཛིན་པར་ཐལ། དེ་དང་རྒྱུ་ཚོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག་ན་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༢ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༡༣༩ བ ༤ དེ་དག་ལས་སྔ་མའི་དུས་སུ་བྱུང་བ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 249

རེ། སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེས་སྒྲ་རང་དང་རྒྱུ་ཚོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྒྲ་འདི་ཁོ་བོ་དང་རྒྱུ་ཚོགས་གཅིག་ཡིན་པས་གཟུང་བར་བྱའོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་འཐད་ན་ཡང༌། ཤེས་པ་དེ་ལ་དེ་འདྲའི་རྟོག་པ་འདི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ།།
དེ་ལྟ་ན་སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྒྲས་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་གཟུང་
དོན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྒྲ་འདི་ཁོ་བོ་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཡིན་པས་གཟུང་བར་བྱའོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་འཐད་ན་ཡང༌། ཉན་ཤེས་ལ་འདི་འདྲའི་རྟོག་པ་འདི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ། །འོ་ན་སྒྲ་དེ་སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན། དེའི་དུས་ན་མེད་པ་ཇི་ལྟར་གསལ་བར་སྣང་1

ཞེ་ན། སྒྲ་དེས་བྱས་པའི་སྒྲ་འཛིན་
ཤེས་པའི་དུས་ན། སྒྲ་དེ་མེད་ཀྱང་སྒྲ་དེ་གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་ལས་སྒྲའི་དོན་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །དུས་མཉམ་པས་རྣམ་པ་གཏོད་པ་ཅི་འགལ་ཞེ་ན། རང་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དོན་གཞན་ནི་རང་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་གཏོད་པར་མི་བྱེད་དེ། རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ནི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དུས་མཉམ་པས་རྣམ་པ་གཏོད་པར་མི་བྱེད་ཅིང༌། ཤེས་པ་དེ་ལ་རང་གི་རྣམ་པ་གཏད་པ་ཡིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་མིན་ན། ཤེས་པ་དེའི་གཟུང་དོན་དུ་གསལ་བར་ཡང་ཇི་ལྟར་འགྱུར། དེ་བས་ན་གཟུང་དོན་ཡིན་ན། ཤེས་པ་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་འགྲུབ་བོ།།
གལ་ཏེ་གཟུང་དོན་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ནི་རྣམ་མེད་དུ་མི་འཛིན་ཡང༌། རྡོ་རྗེ་ལ་སོགས་པ་
རང་གྲུབ་ནས་ཀྱང་ཡུན་རིང་དུ་མི་འཇིག་པའི་དངོས་པོ་རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་པ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རང་གྲུབ་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་འཇིག་པའི་བརྟན་དངོས་སུ་འདོད་པ་གང་ཡིན་པའི་རྡོ་རྗེ་རྡོ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་ཆོས་ཅན། འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་ཤེས་པ་ནི་ཅིག་ཅར་རང་ཉིད་ཁོ་ནས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྐྱེན་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྟག་དངོས་ཡིན་པ་བུད། གལ་ཏེ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པས་ཕན་འདོགས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། རྡོ་རྗེ་སོགས་འདིའི་འབྲས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༢ བ ༥ ཇི་ལྟར་གསལ་བར་སྤང་ཞེ་ན།

250 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བུ་དེ་དག་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ངོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རྡོ་རྗེ་སོགས་སྐད་ཅིག་སོ་སོར་གཞན་དང་གཞན་རྒྱུན་ལྡན་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་དག་གིས་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ནས་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་ན་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ཐ་དད་དུ་འབྱུང་བའི་རྡོ་རྗེ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་བསྐྱེད་པ་འདིར་ཡང་སྐྱོན་ནི་སྔར། གང་གིས་ཤེས་ལ་མེད་གསལ་འགྱུར།1

།ཞེས་
སོགས་སུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ།།
བཞི་པ་སླར་ཡང་དྲན་པ་མྱོང་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པ་
ནི། ཚད་མ་མདོར། དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་སྟེ། །དེ་ནི་ཤེས་པ་མེད་པར་མིན།2

།ཞེས་གསུངས་
ཤིང༌། དེའི་དོན་ལ་3

ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞུང་འདིས་རིག་བྱ་
རིག་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་པ་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པ་རྣམ་པ་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱང༌། ཤེས་པས་གཟུགས་སོགས་དེ་བདག་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མྱོང་བ་ལ་ནི་བརྩོད་པ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། རིག་བྱ་རེག་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང་རྒོལ་བ་དེ་དག་གིས་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་དེ་དག་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པས། དེ་གྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་ཚུལ་གཉིས་བསྒྲུབ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་སྔོན་པོ་དང་སེར་པོ་སོགས་སོ་སོར་མཐོང་བ་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་དྲན་པའི་རྟགས་ལས་གྲུབ་པས། དེའི་ཕྱིར། མདོ་ཚིག་དེ་ནི་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན་དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་སྟེ། །དེ་ནི་ཤེས་པ་མེད་པར་མིན།4

།ཞེས་པའི་གཞུང་གི་
དོན་དུ་སྨྲས་པའི་དྲན་པའི་རྟགས་ལས། ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཐ་དད་པར་གསལ་བར་མྱོང་བ་མེད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༣ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༡༣
3 ཞོལ། ཤོག ༡༧༣ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༡༤༠ བ ༥ དེའི་དོན་གྱི་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༠ ཤོག ༢༢༢ ཕྲེང་། ༡༢ ནང་དུ་གསལ།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 251

པར་ཐལ། །དབང་ཤེས་རྣམས་རང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་སོ་སོར་ཕྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དབང་ཤེས་དེ་དག་ལ་འདི་ནི་འདི་ལྟར་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་འདི་ལྟར་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་མིན་གྱི་སེར་པོ་རྟོགས་པའོ་ཞེས་ཐ་དད་དུ་དྲན་པ་འདི་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྔོ་སེར་སོགས་ཐ་དད་དུ་མྱོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དབང་པོ་སོགས་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་ཁྱད་པར་ལས་མྱོང་བ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བས། དེའི་ཕྱིར་ཐ་དད་དུ་དྲན་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་དུ་དྲན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་ཚོགས་པའི་ཁྱད་པར་ལས་བྱུང་བའི་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་ནི་དབང་ཤེས་རྣམས་ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་ཐ་དད་པར་དྲན་པའི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་རྣམ་པར་འབྱེད་ནུས་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཡང། ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་པ་གསལ་པོར་མྱོང་བ་མེད་པ་ལ་ནི་ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་དྲན་བློ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་མཚེ་མ་སྤུན་ལ་སོགས་པའི་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གསལ་པོར་ཉམས་སུ་མ་མྱོང་བ་ན། དེ་དག་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་དྲན་པ་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་བློ་ལ་རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། ཚུལ་གཉིས་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་
རིག་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་དང༌། དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་རིག་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བ་བཤད་པ་དང། གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་གྲུབ་པ་ན། ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་རིག་ཡོད་དེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ། རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཕྱི་རྒོལ་ཁོ་རང་གིས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་སྒྲུབ་མི་དགོས་ཤིང༌། ཁྱབ་པ་གཅིག་པུ་བསྒྲུབས་པས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས། ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཀྱང༌། རང་རིག་ཕལ་ཆེར་གྲུབ་པ་ཡིན།1

།ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་ཕལ་ཆེར་ཞེས་པའི་དོན་ནི་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཡི། བློ་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་ཤུགས་ལ་རང་རིག་ཏུ་འགྲུབ་པས་དེའི་ཕྱིར་རང་རིག་ཕལ་ཆེར་གྲུབ་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བློ་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༣ ཕྲེང་། ༢༡

252 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་ངེས་པ་ན། རང་རིག་མེད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཤུགས་ལ་ཆོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྟགས་དེས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་གྲུབ་པ་ན། རང་རིག་ཤུགས་ལ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བློ་རྣམ་བཅས་སུ་ངེས་ནས་རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པའི་རྒོལ་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡང་འདོད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་དག་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་ངེས་ཀྱང༌། རང་རིག་འགོག་པའི་ཕྱིར་དང༌། གལ་ཏེ་དེ་དང་འདྲ་བ་ལས། །མྱོང་གཞན་ཅི་ཡོད་ཅེས་འདོད་ན།1

།ཞེས་སོགས་གཞུང་གི་སྐབས་འགར་རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པ་དག་
གིས་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་ནས། ལན་འདེབས་པའི་དོགས་པ་བསུ་ཞིང་དེ་དག་ལ་ལན་བཏབ་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན། ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཀྱང༌།2

།ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞིས་བློ་ཚུལ་
གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་རིག་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བདེ་སོགས་བཞིན། ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཁྱབ་པ་གཅིག་པུ་བསྒྲུབས་པས་ཆོག་པར་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང༌། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་སྔར་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། རྟགས་འདི་བཀོད་པའི་ཚེ། རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་རྣམས་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
རྟགས་དེའི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། ཤེས་པ་དེ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་གཟུང་
རྣམ་དེ་ལ་མྱོང་བྱེད་ཡོད་དགོས་ཤིང༌། རང་ལས་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་བཀག་ནས། རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་རྣམ་དེ་མྱོང་བར་གྲུབ་པ་ན། གཟུང་རྣམ་ཡོད་པ་ལ་རང་རིག་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྟགས་དེའི་ཁྱབ་
པ་3
འགྲུབ་པ་ལ་ཚད་མ་བཞི་དགོས་ཏེ། གཟུང་རྣམ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང༌། གཟུང་རྣམ་ལ་མྱོང་བྱེད་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༤ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༣ ཕྲེང་། ༢༡
3 ཞོལ། ཤོག ༡༧༥ ན ༤ དེས་ན་རྟགས་དེའི་ཁྱབ་པ་ལ་ཚད་མ་བཞི་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 253

ཡོད་དགོས་པར་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང༌། རང་ལ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་འགོག་པའི་ཚད་མ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་ཉིད་དེའི་མྱོང་བྱེད་ཡིན་པར་ངེས་པའི་ཚད་མའོ། །དེ་ཡང་གཞི་གཟུང་རྣམ་ངེས་པའི་ཚད་མ་མ་སྐྱེས་ན། དེ་མྱོང་བྱེད་ཡོད་དགོས་པར་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང༌། འཛིན་རྣམ་དེའི་མྱོང་བྱེད་ཡིན་པར་ངེས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེ་ས་མེད་ཅིང༌། རང་ལས་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་ཁེགས་པ་ཙམ་གྱིས་རང་རིག་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། རི་བོང་གི་རྭ་བཞིན་ནོ། །གཟུང་རྣམ་ཚད་མས་ངེས་ཀྱང་དེ་ལ་མྱོང་བྱེད་ཡོད་དགོས་པར་མ་ངེས་ན། འཛིན་རྣམ་དེའི་མྱོང་བྱེད་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་མི་སྐྱེ་ཞིང༌། རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་ཁེགས་ཀྱང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་རྣམ་པ་དེ་ལ་མྱོང་བྱེད་གཏན་མེད་དུ་འཛིན་པའི་དོགས་པ་གཅོད་མི་ནུས་པས། རྣམ་པ་ཡོད་པ་ལ་རང་རིག་ཡོད་པས་ཁྱབ་བ་མི་འགྲུབ་བོ།།
མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་མ་ཁེགས་ན། སྤྱིར་མྱོང་བྱེད་ཡོད་པར་ངེས་ཀྱང༌། དེ་
ཙམ་གྱིས་རང་རིག་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་མི་འགྲུབ་ཅིང༌། ཚད་མ་གཞན་གསུམ་སྐྱེས་ཀྱང་འཛིན་རྣམ་ཉིད་དེའི་མྱོང་བྱེད་ཡིན་པར་མ་ངེས་ན། རང་རིག་ཚད་མས་མི་ངེས་ཏེ། འཛིན་རྣམ་རང་རིག་གི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་མ་ངེས་ན་ཡང་ཁྱབ་བྱེད་རང་རིག་ཉིད་ཚད་མས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཟུང་རྣམ་ལ་དེས་ཁྱབ་པ་ག་ལ་ངེས། འཛིན་རྣམ་དེའི་མྱོང་བྱེད་ཡིན་པར་ངེས་ན། དེ་ལ་མྱོང་བྱེད་ཡོད་པར་ངེས་པས་ཁྱབ་ཀྱང༌། འཛིན་རྣམ་དེའི་མྱོང་བྱེད་ཡིན་པར་ངེས་པ་ལ། སྤྱིར་མྱོང་བྱེད་ཡོད་པར་ངེས་པ་དང༌། མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་ཁེགས་པའི་ཚད་མ་གཉིས་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྣམ་པ་ཡོད་པ་ལ་རང་རིག་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་འགྲུབ་པ་ལ་ཚད་མ་བཞི་པོ་འདིར་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང་གཟུང་རྣམ་ངེས་པའི་ཚད་མ་ནི། རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པའི་ཚད་མ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔར་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བཤད་པ་ལས་གཞན་མེད་པས་ཚད་མ་དེ་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཉེ་བར་མཁོ་ཡང༌། རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་འདིར་བཟླས་ཏེ་བཤད་པ་མ་བྱས་སོ། །གཟུང་རྣམ་ལ་སྤྱིར་མྱོང་བྱེད་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཚད་མ་ཁྱབ་པ་འགྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་ཀྱང༌། གཟུང་རྣམ་ངེས་ན། དེ་ལ་མྱོང་བྱེད་གཏན་མེད་དུ་འཛིན་པའི་དོགས་པ་

254 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གཅོད་སླ་ཞིང༌། ཤེས་པས་ཡུལ་གཏན་ནས་མ་མྱོང་བར་འདོད་པའི་རྒོལ་བ་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སུའང་མེད་པས། དེའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ལ་མྱོང་བྱེད་མེད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཟུར་དུ་གཞུང་བཙུགས་ནས་རྒྱས་པར་མ་གསུངས་པར་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་འགོག་པ་སོགས་ཀྱི་མཐའ་གཅོད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཞར་བྱུང་གི་ཚུལ་གྱིས་ཅུང་ཟད་ཙམ་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་ནི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཤེས་པ་རྣམས་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་གྲུབ་པའི་མཐའ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཏེ། ཤེས་པ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བའི་མྱོང་བྱེད་ཡོད་ཀྱང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་མེད་ཀྱི། རང་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིས་བྱུང་གི་ཤེས་པས་མྱོང་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་པ་དང༌། དཔྱོད་པ་པ་གང་དག་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས། མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བྱེད་མི་སྲིད་ཅིང༌། དེ་ལྟ་ན་ཡང་རང་ལས་ཕྱིས་བྱུང་གི་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་མྱོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བའོ།།
དེ་ཡང་རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང༌། དཔྱོད་པ་པ་མ་གཏོགས་པའི་རང་རིགས་ཁས་མི་ལེན་
པའི་ཕྱི་རོལ་པ་དག་རང་ལས་ཕྱིས་བྱུང་གི་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བར་འདོད་པ་ཡིན་ཞིང༌། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ནི་རང་ལས་ཕྱིས་བྱུང་གི་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་དགོས་པར་མི་འདོད་ཀྱི། ཤེས་པ་རྣམས་ཡུལ་མྱོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དང༌། རང་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་ཡོད་པ་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཤེས་པ་རྣམས་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་བཞག་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲོན་མེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་ཤེས་པ་ཡུལ་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་དང༌། རང་རིག་མེད་པ་ལ་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་རིགས་པ་དག་གིས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། ཚིག་ཚོགས་སྐྱུང་བའི་ཆེད་དུ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞན་ཟུར་དུ་གཞུང་བཙུགས་པ་མ་མཛད་དོ།།བློ་ལ་རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པའི་རྒོལ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཤེས་
པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་མི་སྲིད་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། ཤེས་པ་རྣམས་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་དགོས་པར་འདོད་པ་སུའང་མེད་ཅིང༌། དེའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 255

འགོག་པའི་རིགས་པ་མ་གསུངས་སོ། །དེ་ལ། དེ་དངོས་ཅན་གྱི་བློ་ཡིས་ནི། །ཞེས་པ་ནས། མྱོང་ལ་མེད་པའང་ཅི་ཡི་ཕྱིར།1

།ཞེས་པའི་བར་གྱི་བློ་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བྱེད་ཡོད་ཀྱང༌། རང་ལས་
ཕྱིས་འབྱུང་གི་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་དགོས་པར་འདོད་པ་དག་གི་ཕྱོགས་ལ་ཤེས་པ་རྣམས་རང་ལས་ཕྱིས་བྱུང་གི་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ཅིང༌། གཞན་ཡང་དཀར་སོགས་མཐོང་བ་ན། །ཞེས་པ་ནས། དོན་མི་གསལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར།2

།ཞེས་པའི་བར་
གྱིས་རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པའི་རྒོལ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་མོང་དུ། ཤེས་པ་རྣམས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་གྱིས་མྱོང་དགོས་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ཞིང༌། བདག་རིག་མིན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལ།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ཤེས་པ་ཐམས་
ཅད་ལྐོག་གྱུར་དུ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་དགག་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། རང་རིག་མེད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་དེ་ཉིད་རིགས་པ་སྔ་མས་ཁེགས་པར། བདག་རིག་མིན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལ།4

།ཞེས་སོགས་རྐང་བ་བཞིས་བསྟན་ཅིང། བརྟེན་
དམིགས་གོམས་པའི་ཁྱད་པར་ལས། །ཞེས་པ་ནས། །རང་ཉིད་གསལ་བ་བདག་མྱོང་ཡིན།5

།ཞེས་
པའི་བར་གྱིས། དོན་དེ་ཉིད་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞན་རྒྱས་པར་སྟོན་པར་བྱེད་ལ། གཞན་ཡང་མངོན་སུམ་མེད་པས་ན། །ཞེས་པ་ནས། རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡོད་མིན་ཕྱིར།6

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་
ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་འགོག་པར་བྱེད་ཅིང༌། ཁྱོད་ཀྱི་བློ་ནི་བློ་གཞན་གྱིས། །ཞེས་པ་ནས། གཞན་དེའང་མཐོང་བར་གདོན་མི་ཟ།7

།ཞེས་པའི་བར་
གྱིས་རྒོལ་བ་དེའི་ལུགས་ལའང་ཤེས་པ་རྣམས་རང་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་གི་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༤ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༥ ཕྲེང་། ༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༥ ཕྲེང་། ༢༠
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༥ ཕྲེང་། ༢༠
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༥ ཕྲེང་། ༢༡
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༧ ཕྲེང་། ༢ 7 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༨ ཕྲེང་། ༡༣

256 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དགོས་པར་འདོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ་ལ། གཟུང་རྣམ་ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་
བློ་ལ་རང་རིག་ཡོད་པ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་འགྲུབ་པར་བསྟན་པ་དང༌། རྟགས་དེའི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་ཡང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་རང་གཞན་གྱི་རྒོལ་བ་གང་དག་བློ་ལ་རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་རྣམས་ནི་རང་རིག་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་རྟགས་ཡང་དག་གིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཡང་དག་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་རིག་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བས་སོ། །རྟགས་དེའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་གྲུབ་ཅེ་ན། ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཕལ་ཆེར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང༌། གང་གི་ཚེ་ཤེས་པ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་སྣང་བ་ཡིན་པར་གྲུབ་པ་དེའི་ཚེ་གཟུང་རྣམ་དེ་ཉིད་རང་ལས་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་ཁེགས་ཤིང༌། འཛིན་རྣམ་གྱིས་མྱོང་བར་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་མྱོང་བ་རང་རིག་ཡོད་པར་བདེ་བླག་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟགས་འདིའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པར་མ་ཟད། ཁྱབ་པ་འགྲུབ་པ་ལ་ཡང་ཕན་པ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པ་ལ་ཆེས་ཉེ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཕལ་ཆེར་ཞེས་སྨོས་སོ།།
གཉིས་པ་རྟགས་དེའི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཤེས་པ་རྣམས་
རང་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་གི་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བར་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌། འཛིན་རྣམ་གྱིས་མྱོང་བ་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་དང༌། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་རང་རིག་མེད་ཅིང་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང༌། དེའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་མྱོང་བྱེད་ཡོད་ཀྱང༌། རང་རིག་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། རང་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་གི་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤེས་པ་སྔ་མ་སྔ་མ་རྣམས་ནི་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱིས་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 257

མྱོང་བ་ཡིན་གྱི། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་རིག་མེད་ཀྱང་སྔོན་པོ་དེའི་དངོས་པོའམ་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དབང་བློ་ཕྱི་མ་ཡིས་ནི་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་སྔ་མ་འགགས་པ་དེ་ཇི་ལྟར་མྱོང་བ་ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རིག་མེད་ན་དབང་ཤེས་དེས་གང་ཡང་མྱོང་བར་མི་འཐད་ཅིང༌། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་སྔ་མའི་མྱོང་བྱེད་ཡིན་ན། སྔོན་པོ་མ་མྱོང་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
སྐྱོན་དེ་དག་ཇི་ལྟར་ཡོད་པའི་ཚུལ་འཆད་པ་ནི། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་དེ་ཆོས་ཅན། ཉམས་
མྱོང་མ་ལུས་བཟློག་པར་འགྱུར་ཞིང་ཁྱོད་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་ངོ་བོའང་མྱོང་བྱེད་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔོན་པོའང་མ་མྱོང་བར་ཐལ། དེ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་མེད་ན། མྱོང་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་འགལ་ཞིང༌། མྱོང་བའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ན་ཡང་ཡུལ་མྱོང་བ་ཡིན་པར་འགལ་ལ། ཡུལ་མྱོང་ན་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་དགོས་ཞིང༌། མྱོང་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་ན་ཡང༌། རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་ཡོད་དགོས་པས། རང་རིག་མེད་པ་འགལ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། ཚུལ་འདི་ནི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་མྱོང་བ་དང༌། རང་རིག་མེད་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་རིགས་པའི་སྙིང་པོ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་སྔོན་པོ་གང་གི་ནི་རྣམ་པར་སྣང་བ་གང་ཡིན་པའི་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་དེས་སྔོན་པོ་དེ་མྱོང་བ་མིན་ཞེས་པའང་ཐོས་པར་ཐལ། དེ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་སྔ་མའི་མྱོང་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དོན་དུ་སྣང་བ་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ནི་ཁ་ཕྱི་རོལ་དུ་མངོན་པར་ཕྱོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་སྣང་བས་ཁྱབ་ལ། རང་གི་མྱོང་བྱར་གྱུར་པའི་བློ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་བློ་རྣམས་རྟག་ཏུ་བདག་ལ་ནང་མངོན་ཕྱོགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དེའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་ལ། སྐྱོན་སྤོང་དགོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་
ནི། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་མེད་ཀྱང༌། མྱོང་བའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཤེས་པ་རྣམས་ཡུལ་དེ་དང་འདྲ་བ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་འཇོག་བྱེད་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེས་འདོད་དོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་འདྲ་བའི་དོན་ཆོས་མཚུངས་ལ་འདོད་ན་ཡུལ་ཤེས་ཁྱད་མེད་དུ་

258 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཐལ། འདྲ་བའི་དོན་གཟུང་རྣམ་ལ་འདོད་ན་མྱོང་བའི་འཇོག་བྱེད་དུ་མི་འཐད། འདྲ་བ་ཆོས་མཚུངས་པ་ཐུག་མེད་ཀྱི་སྐྱོན་གཞན་བསྟན། གཟུང་རྣམ་མྱོང་བའི་འཇོག་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཚུལ་གྱི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཤེས་པ་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་འཇོག་བྱེད་དུ་སྨྲས་པ་དེ་ལ་འདྲ་བའི་དོན་ཆོས་མཚུངས་པ་ཙམ་ལ་འདོད་དམ། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ལ་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན། འདྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་དུ་མྱོང་བ་ཉིད་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་པ་ཡུལ་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་བཞིན་དུ། ཡུལ་ཡང་ཤེས་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པས། ཤེས་པས་ཡུལ་མྱོང་བ་བཞིན་དུ། ཡུལ་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་པ་མྱོང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཡུལ་དང་ཆོས་མཚུངས་པས་ཡུལ་མྱོང་བར་འཇོག་པ་བཞིན་དུ། ཡུལ་ཡང་ཡུལ་ཅན་དང་ཆོས་མཚུངས་པས་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མྱོང་བར་འཇོག་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཡུལ་ཅན་དང་ཡུལ་ཕན་ཚུན་ཆོས་མཚུངས་པར་ཁྱད་མེད་ཀྱང༌། ཡུལ་ཅན་མིག་ཤེས་སོགས་ནི་བློ་ཡིན་ཞིང༌། ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ནི་བློ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བློ་ཡིན་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་པ་གཉིས་ཚོགས་པ་དེ་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་འཇོག་བྱེད་དུ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེ་ནི་བློ་གཅིག་པུ་ཉིད་འཇོག་བྱེད་དུ་སྨྲ་བར་རིགས་ཀྱི། འདྲ་བ་དེའི་ཟུར་དུ་སྨོས་པ་དོན་མེད་དེ། ཡུལ་དང་འདྲ་བ་ལས་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། བློ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་བསྒྲུབ་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཡུལ་དང་འདྲ་བའི་དོན་ཡུལ་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་ཙམ་ལ་མི་འདོད་
པར་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ལ་འདོད་ན། དེ་ནི་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་འཇོག་བྱེད་དུ་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མྱོང་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དང་འདྲ་བའི་རྣམ་འཇོག་གི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་མིན་པར་ཐལ། ཤེས་པ་དེའི་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་དེ་རང་ཉིད་མྱོང་བའི་འཛིན་རྣམ་དེ་ཡི་རྣམ་པ་བཞག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུང་རྣམ་དེ་མྱོང་བའི་ངོ་བོའ་འཇོག་བྱེད་མ་ཡིན་ན། དེས་གང་ ིའཇོག་པར་ནུས་ཤེ་ན། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ན། གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ལས་རྣམས་ལ། དོན་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་འཇིག་རྟེན་ན་དབང་ཤེས་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་རྟོགས་པར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་རྟོགས་པའི་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 259

འཇོག་བྱེད་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ཡི་སྔོ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་མྱོང་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་སད་པ་ལས་སྔོ་སོགས་ཕྱི་རོལ་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་མྱོང་བར་གྲགས་པ་ཡིན་གྱི། དབང་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་མྱོང་བ་ལས་དེ་ལྟར་གྲགས་པ་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་ནི་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་རྟོགས་པའི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པར་མི་འདོད་དོ།།
གཞན་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྔོ་
སོགས་སྣང་བའི་དབང་བློ་ནི་སྔོ་སོགས་དང་དངོས་པོ་གཅིག་ཡིན་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་ཚད་མ་གང་ཡང་མེད་ཅིང༌། དེ་འདྲའི་བློ་ནི་སྔོ་སོགས་དང་དངོས་པོ་གཅིག་མ་ཡིན་ན། བློ་དེ་ནི་ཇི་ལྟར་དོན་སྔོ་སོགས་མྱོང་བ་ཡིན་ཏེ། དུས་མཉམ་རྫས་ཐ་དད་ལ་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཡང་གཟུང་དོན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་དུས་མཉམ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ན་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན། དེ་དེའི་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་མི་འཐད་ལ། སྔོན་པོ་དེ་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་སྔོན་པོ་ནི་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཁས་བླངས་ཀྱང་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ཉིད་ཕྱི་རོལ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྨད་དུ་བྱུང་བའོ། །ལྷ་དབང་བློ་དང་རྒྱན་མཁན་པོ་གཉིས་ཀའང་སྐབས་འདིར་ཕྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་པར་མཐུན་ཞིང༌། ལྷ་དབང་བློས་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཕ་རོལ་པོས་བཀོད་པའི་དྲི་བར་བཤད་ལ། རྒྱན་གྱིས་རང་གཞུང་དུ་བཤད་ཅིང༌། དེ་དག་གི་ཚུལ་ནི་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ། །དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་བས་ན་གང་གི་ཚེ་ཤེས་པའི་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ནི་དོན་དང་འདྲ་བའི་རྒྱུ་ཅན་མ་ཡིན་ན་དེའི་ཚེ་ཤེས་པ་འདི་ཡི་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་དེ་རང་ཉིད་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་འཛིན་རྣམ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཉེ་བར་སྒྲུབ་སྟེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་ནི། གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་འདྲ་བའི་དོན་ཡུལ་དང་ཆོས་མཚུངས་

260 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

པ་ལ་བྱས་ནས། དེ་ཉིད་མྱོང་བའི་འཇོག་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་ན་དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཤེས་པ་དེ་ཡུལ་དང་བདག་ཉིད་ཀུན་གྱིས་འདྲ་ན་ནི། ཤེས་པ་ཤེས་པ་ཉིད་མིན་འགྱུར་ཞིང༌། །ཆ་འགའ་ཞིག་གིས་མཚུངས་ན་ནི། ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མྱོང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།བཞི་པ་ནི། རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པའི་རྒོལ་བ་དག་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཤེས་པ་
རྣམ་བཅས་སུ་ཁས་ལེན་པ་མེད་ཀྱང༌། སྐབས་འདིར་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་རིགས་པའི་དཔུང་མ་བཟོད་པར། ཤེས་པ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱོགས་ཁས་བླངས་ཏེ། ཚུལ་འདི་ལྟར་སྨྲ་ན་ལན་འདི་ལྟ་བུས་དགག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དོགས་པ་བསུ་བའི་སྒོ་ནས་མཐའ་གཅོད་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་སྔོ་སོགས་ལས་སྐྱེ་ཞིང༌། དེའི་ངོ་བོ་ཡི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་སྔོ་སོགས་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འདོད་ལ། སྔོ་སོགས་མྱོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྐྱེས་འདྲ་བ་སྔོ་སོགས་མྱོང་བའི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་གྱི། མྱོང་བའི་ངོ་བོའ་འཇོག་བྱེད་མ་ཡིན་ལ། སྔོ་སོགས་མྱོང་ ིབས་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་དུ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་དྲན་པའི་བློས་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་དེ་ཡང༌། ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཉམས་མྱོང་སྔ་མ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་དེ་ལས་སྐྱེས་ཤིང༌། དེའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉམས་མྱོང་སྔ་མ་ཉམས་སུ་མྱོང་ངོ་ཞེས་དོན་བཞིན་དུ་ནི་ངེས་པ་འདྲེན་པ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ལན་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་ལའང་ངེས་པ་དེ་ནི་རྟག་ཏུ་འདྲེན་པའི་ཁྱབ་པ་མེད་ཅིང༌། རེས་འགའ་ཉམས་མྱོང་སྔ་མ་ལའང་ངེས་པ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དོན་ལའང་ངེས་པ་རྟག་ཏུ་འདྲེན་པའི་ཁྱབ་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་དོན་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་མྱོང་བ་མེད་པའང་ཅིའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲན་ཤེས་ལའང་མྱོང་བ་སྔ་མའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་འཛིན་རྣམ་གྱིས་མྱོང་བར་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་ནི།
གཞན་ཡང་དཀར་སོགས་མཐོང་བ་ན་དཀར་སོགས་མངོན་པར་གསལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རིག་པ་གསལ་བ་ནི་སྐྱེས་པའི་སྣང་བ་འདི་གང་ཡིན། དེ་ཅི་དཀར་སོགས་མངོན་པར་གསལ་བ་ལས་རྫས་གཞན་པའི་དངོས་པོའམ་1

འོན་ཏེ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ཡིན། ཞེས་པ་སྟེ་དཀར་སོགས་སྣང་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༠ བ ༥ དངོས་པོའ་འོན་ཏེ་དེའི་བདག་ཉིད་ ི

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 261

བའི་དབང་ཤེས་དེ་དཀར་སོགས་གསལ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནམ། དེ་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པའོ། །དེ་དེ་ལས་རྫས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དཀར་སོགས་གསལ་བ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། ཅི་ལྟར་དཀར་སོགས་ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གསལ་བར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དཀར་སོགས་མངོན་པར་གསལ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཤེས་པ་རྣམས་གསལ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ན་ཡུལ་གསལ་བ་ཡིན་པ་འཐད་ཀྱི། ཤེས་པ་དེ་རྣམས་གསལ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་མིན་ན། འགྲོ་བ་མ་ལུས་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གང་ཡང་གསལ་བ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྐྱོན་མེད་དེ། ཤེས་པ་རྣམས་རང་ཉིད་གསལ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཡང༌། ཡུལ་གསལ་བ་ནི་རང་ཉིད་གསལ་བྱེད་གཞན་གྱིས་གསལ་བར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ནའང་རང་ཉིད་གསལ་བྱེད་ཀྱི་བློ་རྫས་གཞན་དེའང་དེ་ལས་རྫས་གཞན་གྱི་བློས་གསལ་བར་བྱེད་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་མི་འཐད་དོ།།
སྐབས་འདི་དག་གི་གསལ་བ་ཞེས་པ་ནི། མྱོང་བ་དང་དོན་གཅིག་གོ །གཞན་ཡང་ཤེས་
པ་རྣམས་རང་ཉིད་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པར་རང་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་གི་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བར་བྱེད་དགོས་ན་མཐོང་བ་དཀར་སོགས་དང་དེ་འཛིན་པའི་བློའ་འབྲེལ་བ་ ིརྗེས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་དེ་གཉིས་ལས་གཅིག་དཀར་སོགས་རྟོགས་པའི་ཚེ། གཉིས་པ་དཀར་སོགས་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་མཐོང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་ན། རྗེས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་ཀྱིས། ངའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དཀར་སོགས་མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་ཇི་ལྟར་ཡུལ་དཀར་སོགས་ཡུལ་ཅན་མིག་ཤེས་དེ་ཡི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དྲན་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དྲན་ཤེས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་ཀ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བར་མཐོང་བ་ན། མིག་ཤེས་ཀྱིས་དཀར་སོགས་མཐོང་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་འགྱུར་བ་འཐད་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་དེ་ལྟར་ངེས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལ་ཕ་རོལ་པོས་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་ཏེ་ལན་འདེབས་པ་ནི། མིག་ཤེས་གང་གིས་དཀར་སོགས་མཐོང་བ་ན། དཀར་སོགས་དང་འདྲ་བའམ་དཀར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ནི། དཀར་སོགས་མཐོང་བ་དྲན་པའི་སེམས་གཞན་གྱིས་ནི་མཐོང་ཞིང་ངེས་པར་གྱུར་པ་དེ་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དཀར་སོགས་མཐོང་བ་དྲན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་

262 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ན། ཞེས་པ་སྟེ། དོན་ནི་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་མིག་ཤེས་ལ་དཀར་སོགས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དྲན་པས་དཀར་སོགས་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དྲན་པ་ཡིན་གྱི། མིག་ཤེས་ཀྱིས་དཀར་སོགས་མཐོང་བའི་ཚེ། མིག་ཤེས་རང་ཉིད་ཀྱང་མྱོང་བྱེད་ཀྱིས་མྱོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་དུ་དྲན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ།།
དེའི་ལན་སྟོན་པ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱིས་དཀར་སོགས་མཐོང་བ་དྲན་པའི་ཤེས་པས་མིག་
ཤེས་འདི་དཀར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་དྲན་པས་ན། རང་རིག་ཡོད་པར་འགྲུབ་སྟེ། འདི་ལྟར་དཀར་སོགས་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཅི་ལྟར་ཁྱོད་གཞན་དཀར་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོའམ་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་དེ་རྗེས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་རིག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཅི་སྟེ་ན་རང་དཀར་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོའམ་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་དེ་དེའི་ཚེ་མྱོང་བྱེད་ཀྱིས་མི་རིག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དཀར་སོགས་མ་མཐོང་ན་དཀར་སོགས་དྲན་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་དཀར་སོགས་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་འདི་དཀར་སོགས་དང་འདྲ་བའམ། དཀར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པས་ན། རང་རིག་ཡོད་པར་གྲུབ་སྟེ། ཅི་སྟེ་རང་གི་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་ཀྱིས་མི་རིག་ན་དེ་ལ་ཅི་ལྟར་གཞན་དཀར་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོའམ་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དཀར་སོགས་རིག་པར་འགྱུར། ཞེས་པ་སྟེ། ངག་དོན་ནི། དཀར་སོགས་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གཞན་དཀར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དཀར་སོགས་རིག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཁྱོད་1

རང་གི་
དངོས་པོར་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་ཀྱིས་མི་རིག་པའི་ཕྱིར། ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག་གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་ལ་གླང་པོ་ཆེ་རྟོག་པའི་དམུས་ལོང་དང་ཆོས་མཚུངས་ཤིང༌། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་མི་རིག་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱོད་རང་མི་རིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་དག་ནི་ཁོ་བོས་ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་དུ་རྒྱས་པར་བཀག་ཟིན་ཏོ།།
གཞན་ཡང་མིག་ཤེས་ལ་དཀར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དཀར་སོགས་
དྲན་པ་ན། ཡུལ་ཅན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དྲན་དགོས་ན། དཀར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བས་དཀར་སོགས་མྱོང་བར་འདོད་དགོས་ནའང་ཕྱོགས་དེ་ནི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདྲ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༢ ན ༡ ཁྱོད་ཁྱེད་རང་གི་དངོས་པོར་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 263

བ་ལས་ནི་མྱོང་ཞེས་པའང། ཡིན་ཡང་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་པས།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྔར་
ཉིད་རྣམ་པར་བསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཅི་ལྟར་དཀར་སོགས་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་དེ་ནི་མཐོང་བ་དཀར་སོགས་དང་འདྲ་བ་ཡིན་པར་རྗེས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་དེས་ངེས་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་ནི་སྔར་མཐོང་བའི་དུས་ན་ཤེས་པ་མྱོང་བྱེད་ཡོད་པ་མིན་པས་སོ། །ཁྱབ་སྟེ། འདྲ་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ཚད་མས་མཐོང་བ་དག་ནི་ཕན་ཚུན་འདྲ་བར་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཤེས་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པར་ཁས་བླངས་ཀྱང་རང་རིག་ཁས་མ་བླངས་ན། དོན་མཐོང་བའི་ཚེ་ཤེས་པ་མཐོང་བ་མེད་པས་དོན་དྲན་པའི་ཚེ་ཤེས་པ་དྲན་པ་མི་འཐད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱང་མི་འདོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཡུལ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་ཚད་མས་མཐོང་བ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེའི་ཚེ་དོན་དང་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་དག་སྨོས་སུ་ག་ལ་ཡོད་དེ་དོན་དང་ཤེས་པ་གང་ཡང་དྲན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གིས་དཀར་སོགས་གསལ་བར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་དཀར་སོགས་མངོན་པར་གསལ་བ་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་བཀག་ནས་དབང་ཤེས་དེ་དཀར་སོགས་མངོན་པར་གསལ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་མྱོང་བྱེད་ཡིན་དགོས་པས་རང་རིག་མེད་པ་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཅི་སྟེ་དཀར་སོགས་གསལ་བར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་དེ་རང་ཉིད་དཀར་སོགས་མངོན་པར་གསལ་བའི་དངོས་པོའམ་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། འོ་ན་ནི། དབང་ཤེས་དེ་རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་དེས་མྱོང་བར་འགྱུར་དགོས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། དབང་ཤེས་དེ་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་ཀྱིས་མི་གསལ་ན་ནི།2

དབང་ཤེས་དེ་ལ་དོན་མི་གསལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས། དཀར་སོགས་མངོན་པར་གསལ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་རང་རིག་དང༌བཅས་པ་ཉིད་དུ་ལེགས་པར་གྲུབ་བོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ།
གསུམ་པ་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་རང་རིག་མེད་ཅིང་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༥ ཕྲེང་། ༡༣
2 ཞོལ། ཤོག ༡༨༢ བ ༤ མྱོང་བྱེད་ཀྱིས་མི་གསལ་ན།

264 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

མྱོང་བར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ། རིགས་པ་སྔ་མས་ཀྱང༌དེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་འཕངས་པར་བསྟན་པ་དང༌། ཚུལ་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་མངོན་གྱུར་ཡིན་ཀྱང༌། བདག་རིག་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལ་དོན་ཀུན་མཐོང་བ་མེད་པས་དོན་དང་ཤེས་པའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་པ་འདི་ཡིས་ནི་བློ་ཐམས་ཅད་ནི་མངོན་སུམ་མིན་ཞིང་ལྐོག་དུ་གྱུར་པས་རང་རིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བའི་དཔྱོད་པ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལའང་ལན་བཏབ་བོ། །ཇི་ལྟར་ལན་བཏབ་ན། ཤེས་པས་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་མེད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་སུ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་མཐོང་བ་དྲན་པ་མི་སྲིད་དགོས་པས་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སོ།།
གཉིས་པ་ཚུལ་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཤེས་པ་ཐམས་
ཅད་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པ་དགག །ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་དགག །ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་དགོས་པ་དགག་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། བདེ་སོགས་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་རང་རིག་ཡོད་པར་བསྟན། བདེ་སོགས་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་དགོས་པའི་ལན་དགག །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདེ་བས་འདོད་ཅངི་སིམ་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གདུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་རང་རྒྱུད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བདེ་སྡུག་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་ཀྱང་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བདེ་སྡུག་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། བློ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། རྟེན་དབང་པོ་དང༌། དམིགས་པ་ཡུལ་དང༌། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིད་བྱེད་སོགས་གོམས་པའི་ཁྱད་པར་ལས་འདོད་མི་འདོད་ཐ་དད་པར་ནི་འཇུག་པ་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་རིག་ཡོད་དེ། བདེ་སྡུག་དེ་དག་བློ་གང་ཞིག །དེ་དག་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་བློ་གཞན་དེ་ཤེས་ཤིང། མྱོང་བ་གང་ཡིན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཚད་མས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་བདེ་སོགས་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་དགོས་པའི་ལན་དགག་པ་ནི། གལ་
ཏེ་བདེ་སྡུག་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་རིག་ཅིང་མྱོང་བ་ཡིན་ན། སྐྱོན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ནི།

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 265

རྒྱུད་གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་སྤྱོད་ཅིང་མྱོང་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སོགས་ལ་རྟོག་པའི་བློ་རྫས་གཞན་དང༌། གཞན་གྱི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སོགས་ལ་རྟོག་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་རྟོག་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སོགས་དེས་བསྐྱེད་པ་དང་དེར་སྣང་བའི་བློ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སོགས་རིག་ཅིང་མྱོང་བྱེད་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ནི་མིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དམིགས་པར་བྱེད་པ་གཞན་ལ་ཡང་གཉིས་པོ་འདི་དག་གདོན་མི་ཟ་བར་ཡོད་དོ་ཞེས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་དགོས་ཏེ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་མེད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་གང་ཞིག །གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སོགས་ལ་རྟོག་པའི་བློ་དེ་ཅི་སྟེ། བདེ་སོགས་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་མིན་ཞིང༌། དེའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་ཅན་ཡང་མ་ཡིན་ན། བློ་དེ་ཡུལ་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་དེ་ཡུལ་དུ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་བདེ་སྡུག་དེ་ཉིད་གཟུང་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་ཀྱང༌། དེའི་སྤྱི་རྟག་དངོས་ཡན་གར་བ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སྡུག་ལ་རྟོག་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། བདེ་སྡུག་དེ་མ་བཟུང་ན་དེའི་སྤྱི་རྟག་དངོས་དེ་དག་ཀྱང་མི་འཛིན་པར་ཐལ། སྤྱི་རྟག་པ་དེ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་དངོས་པོ་མིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང༌། རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེའི་ཕྱིར་བདེ་སྡུག་སོགས་ཀྱིས་དོན་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་བདེ་སྡུག་སོགས་མྱོང་བྱེད་དེ་ནི་བདེ་སྡུག་སོགས་ཀྱི་བློ་དེ་ལས་རྫས་གཞན་མིན་པ་ངེས་ན། མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་བློ་དང་ནི་བདག་རིག་ཡོད་པར་གྲུབ་བོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལ་འཛིན་བྱེད་ཀྱང་།1

།ཞེས་
སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལྷག་མ་འདི་དག་དཔྱོད་པ་པའི་འདོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔྱོད་པ་པ་ནི། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལྐོག་གྱུར་དུ་འདོད་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སོགས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མི་མཐོང་དོན་གཅིག་ལྡན་སོགས་ཀྱིས། །ཞེས་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་གྱི། དཔྱོད་པ་པ་དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་དང༌། བྱེ་བྲག་པ་སོགས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཁས་ལེན་གྱི་རྒྱང་ཕན་པ་དང༌། དཔྱོད་པ་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཁས་མི་ལེན་པས་གང་དག་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས། ཞེས་སོགས་ཁས་ལེན་མེད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༦ ཕྲེང་། ༡༠

266 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་དཔྱོད་པ་པ་ལ་བདེ་སོགས་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་ན། རྒྱུད་གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་བདེ་སོགས་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བར་འདོད་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པས། རྒོལ་བ་དེ་དག་གི་ལུགས་ཀྱིས་གནོད་བྱེད་འདི་ལ་སྐྱོན་སྤོང་ཇི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང༌། དེ་ལ་ལན་གདབ་པའི་ཚུལ་དང་བཅས་པ་དཔྱོད་པ་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པའི་ཞར་ལ་འོངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་ནོ།།དེས་ན་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། བདེ་སོགས་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་ན། གཞན་གྱིས་ཀྱང་ནི་དེ་དཔྱོད་1

འགྱུར།2

།ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་ལ་བདེ་སོགས་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བར་
འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་པ་དང༌། རིགས་པ་ཅན་པ་དག་ན་རེ། གལ་ཏེ་ལྷས་བྱིན་གྱི་བདེ་སོགས་ལ་རྟོག་པའི་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་བློ་ནི། ལྷས་བྱིན་གྱི་བདེ་སོགས་དེ་ལ་འཛིན་བྱེད་ཡིན་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཉིད་ནི་མིན་ལ་ལྷས་བྱིན་གྱི་བདེ་སོགས་ལ་རྟོག་པའི་ལྷ་སྦྱིན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་རྫས་གཞན་ནི་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་མི་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བ་དང༌། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པས་ལྐོག་གྱུར་དུ་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཐ་དད་པ་དེ་གང་ལས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀས་དོན་ཁྱོད་རྣམ་མེད་ཐུག་ཕྲད་དུ་འཛིན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས། གལ་ཏེ་རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་པར་འདྲ་ཡང༌། རང་གི་བདེ་སྡུག་རང་གིས་མྱོང་བའི་རྒྱུ་སྔོན་གྱི་མ་མཐོང་བའི་ལས་ཡོད་ལ། གང་ཟག་གཞན་གྱིས་རང་གི་བདེ་སྡུག་མྱོང་བའི་རྒྱུ་ལས་མེད་ཅིང༌། རང་གི་བདེ་སྡུག་དང་དེ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་རྫས་གཞན་བདག་གི་དོན་གཅིག་ལ་ལྡན་པ་སོགས་ཀྱིས་འབྲེལ་ལ། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་དང་རང་གི་བདེ་སོགས་བདག་གི་དོན་གཅིག་ལ་ལྡན་པའི་འབྲེལ་བ་མེད་པས། དེ་གཉིས་མྱོང་བ་དང་མ་མྱོང་བ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལྷས་བྱིན་གྱི་བདེ་སོགས་ལ་རྟོག་པའི་ལྷས་བྱིན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་བདེ་སོགས་སྔ་མ་རྣམས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༤ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༡༤༩ བ ༦ གཞན་གྱིས་ཀྱང་ནི་དེ་གཅོད་འགྱུར།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༦ ཕྲེང་། ༤

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 267

ནི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འཛིན་ཅིང་མྱོང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དག་དང་བདག་གི་དོན་གཅིག་ལ་ལྡན་པའི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་རྟག་པའི་དོན་གཅིག་ལ་ལྡན་པའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་ན་དུས་མཉམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཡུལ་རྣམ་མེད་ཐུག་ཕྲད་དུ་འཛིན་པར་མཚུངས་པ་ལ་སྔོན་གྱི་ལས་དབང་གིས་མྱོང་མ་མྱོང་གི་དབྱེ་བ་ཡོད་པའང༌། གལ་ཏེ་དེར་ཡང་མཐོང་མེད་ལ། །བརྟེན་ནས་གཟུགས་གཞན་འབྱུང་འགྱུར་ན།1

།ཞེས་སོགས་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་རིགས་པ་
ཡང་དག་གིས་བསལ་ཟིན་ཏོ།།
སྐབས་འདིར། གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་མཐའ་དག་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་འདི་ལྟར་སྨྲ་སྟེ།
ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སོགས་ལ་རྟོག་པའི་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་བློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སོགས་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་དུ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་འཛིན་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྔོན་གྱི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་མོད། ཐལ་འགྱུར་འདིའི་ཁྱབ་པ་དེ་འཛིན་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྔོན་གྱི་ལས་མེད་པ་ལ་དེ་མི་འཛིན་པས་མ་ཁྱབ་ན། དེ་མྱོང་བའི་རྒྱུད་གྱུར་པའི་སྔོན་གྱི་ལས་མེད་པ་ལ་དེ་མི་མྱོང་བས་ཁྱབ་པ་ཡོད་པ་བུད། ཅེས་པ་མ་གཏོགས་གཞན་ཁས་ལེན་ལ་འགྲིག་པ་མེད་ཅིང༌། དེ་ཡང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་སྡིག་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་ལ། དེའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྔོན་གྱི་དགེ་སྡིག་གི་ལས་དགོས་ཀྱང་དེ་འཛིན་པ་ལ། དེ་འཛིན་པའི་རྒྱུར་སྔོན་གྱི་དགེ་སྡིག་གི་ལས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་དུ་ན་དགེ་སྡིག་གི་ལས་མ་བསགས་པར་དགེ་སྡིག་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་བདེ་
སྡུག་མྱོང་བ་ཡོད་པའམ། ཡང་ན། ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་སྡིག་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་བདེ་སྡུག་ལ་རྟོག་པའི་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་བློ་དེ་ཡང་དགེ་སྡིག་གི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན་དངོས་སུ་འགལ། ཅི་སྟེ། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་མི་འཛིན་པར་ཐལ། དེ་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་སྔོན་གྱི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མངོན་སུམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་བས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་ལ་དེ་མྱོང་བའི་རྒྱུར། སྔོན་གྱི་ལས་དགོས་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་པ་ལ་དེ་མངོན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༢ ཕྲེང་། ༡༨

268 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

སུམ་དུ་འཛིན་པའི་རྒྱུར། སྔོན་གྱི་ལས་དགོས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་མངོན་སུམ་དུ་མི་འཛིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་པའི་རྒྱུར་སྔོན་གྱི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པའི་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའ་རིགས་པ་མ་རུངས་པར་མ་བྱེད་ཅིགི །
གཞན་ཡང་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པ་གང་དག་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་འདོད་པ་དེ་དག་གི་
ལྟར་ན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞན་གྱི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པའི་ཚེ། བདེ་སོགས་རང་རྒྱུད་ལ་མྱོང་བའི་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སོགས་མྱོང་བའི་ཤེས་པ་དང༌། བདེ་སོགས་རྣམ་མེད་ཐུག་ཕྲད་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་མཚུངས་པས་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ཡང་བདེ་སྡུག་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དེ་བཞིན་དུ། བདེ་བས་སིམ་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གདུང་བར་འགྱུར་རོ།།
གལ་ཏེ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་སྡུག་སོགས་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་དང་དབང་པོ་ཕྲད་པས། བདེ་
བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་མྱོང་བར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ཕ་རོལ་པོའ་རྒྱུད་ཀྱི་འཁྲིག་པའི་བདེ་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་ནི། བུད་མེད་ ིལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དང། དེའི་དབང་པོ་ཕྲད་ཅིང་འདུས་པ་མེད་པས་དེ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ནི་རྣལ་འབྱོར་བ་དེ་དག་ལ་ནི་སྐྱེ་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བའི་དོན་དུ་འགྱུར་དགོས་ནའང་རང་རྒྱུད་ལ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེས་པ་གྱུར་ཉིད་ནི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བའི་དོན་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་ལ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་དགོས་པ་གང་ཞིག །སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བྱེད་ཡིན་ན་རང་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་གི་བློ་རྫས་གཞན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཐལ་ཆོས་དང་རྟགས་ཕྱི་ཟུར་དངོས། དེས་ན་ཤེས་པ་རྣམས་རང་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་བའི་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བར་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ། སྡུག་བསྔལ་རང་རྒྱུད་ལས་སྐྱེས་པ་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བའི་དོན་དུ་ཁས་བླངས་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་འོན་ཀྱང་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལ་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བའི་དོན་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། རྣལ་འབྱོར་པས་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སྡུག་མྱོང་བར་ཐལ་བ་སོ་ན་གནས་སོ། །གཞན་དག་གིས་གཞུང་འདི་ཙམ་ཡང་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 269

འཆད་ཤེས་པ་མ་བྱུང་བར་སྣང་ངོ༌།།
འོ་ན་ཁྱེད་རང་ལ་ཡང༌། རང་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སྡུག་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་བློ་དང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གཉིས་ཀས་བདེ་སྡུག་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་པས་ཀྱང་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སྡུག་མྱོང་བར་ཐལ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་སོགས་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་མིན་པར་གདུང་དང་ཕན་འདོགས་རྒྱུ་མ་ཡིན་གྱི་གང་ཚེ་རང་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་གི་ངོ་བོར་སྣང་བ་ནི། གདུང་བའི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་ཙམ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་དོན་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་དེ་ལྟར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དམིགས་མྱོང་དག་ནི་འཇོག་བྱེད་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། དོན་དང་འདྲ་བའི་དམིགས་པར་འཇོག་ཅིང༌། རང་ཉིད་གསལ་བ་བདག་མྱོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ། རང་བློ་ཐམས་ཅད་རྟགས་
ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པར་ཐལ་བ་དང༌། དེ་ཉིད་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང༌། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ནི། དེ་བས་ཀྱང་གནོད་པ་དུ་མའི་གནས་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་ནི་རྟགས་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་དགོས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། གང་ཟག་སུའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་དབང་ཤེས་རྟགས་ལས་རྟོགས་དགོས་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་དང༌། ཡིད་
ཤེས་རྟགས་ལས་རྟོགས་དགོས་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པ་དང༌། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་སྤྱིར་དགག་པ་དང་སོ་སོར་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་ངོར་རྟགས་ཡང་དག་གིས་སྒྲུབ་དགོས་པས་ཁྱབ་པ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་རྣམས་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་ངོར་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་ན་རྟགས་དེ་ཡང་བདག་

270 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྐྱེན་དབང་པོའམ། དམིགས་རྐྱེན་དོན་ནམ་དབང་ཤེས་རང་གི་འབྲས་བུའམ། འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་བློ་དང་ཡང་ན་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིད་བྱེད་སྔ་མ་རྣམས་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་རྒྱུར་དགོས་པ་གང་ཞིག །དེ་རྣམས་གང་ཡང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཟུར་སྔ་མ་དེར་ཐལ། རྒྱུ་འབྲས་ཚོགས་པ་འདི་དག་ལས་མ་གཏོགས་པའི་དབང་ཤེས་དང༌། འབྲེལ་བ་ཅན་གཞན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དུ་འོས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་ཡིད་ཕྲད་པ་སོགས་ཀྱང་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲས་དབང་ཤེས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཟུར་ཕྱི་མ་སྒྲུབ་པ་ནི། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་ངོར། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་དབང་ཤེས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ལ་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར། དོན་ཡང་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །དབང་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་བློ་དང༌། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་བྱེད་སྔ་མ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཤེས་པ་ཡིན་པས་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་པའི་སྔར་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེའི་ངོར་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། བསྒྲུབ་བྱ་སྔར་མ་གྲུབ་པ་ནི་རྟགས་སམ་ཕྱོགས་ཆོས་ཉིད་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ་རྟགས་ཡང་དག་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ན། ཁྱབ་པ་དང་ཁྱབ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚིག་དོན་གང་ཡང་ཁྱད་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་སོ་སོར་དགག་པ་ལ། རང་གི་ངོར་རང་བློ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དོན་གསལ་རྟགས་ཡིན་པ་དགག་པ་དང༌། རང་བློའ་ཆོས་རྟགས་ཡང་ ིདག་ཡིན་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དོན་གསལ་བ་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡིན་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དོན་གསལ་དེ་ཉིད་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ་འདོད་དམ། འདི་གསལ་བར་བྱ་བའི་དོན་ལ་འདོད། །དང་པོ་ལྟར་ན། དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་བློ་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྟགས་ཡིན། གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་རྟགས་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་འདིས་ནི་དེས་གསལ་བར་གྱུར་པའི་དོན་ཡང་རྟགས་ཡིན་པ་གསལ་ཏེ། གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ན། དེ་ཡིས་གསལ་བར་གྱུར་པའི་དོན་ཡང་ཚད་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 271

མས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོན་ཏེ་རང་བློའ་རྟགས་དོན་གསལ་བ་དེ་སྔར་མི་གསལ་བའི་ངོ་བོར་གནས་པ་རྐྱེན་ ིགྱིས་གསལ་བར་བྱས་པའི་དོན་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དོན་ལ་ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་རྐྱེན་གྱིས་བྱར་མེད་པར་ཐལ། དོན་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྔར་ནས་རྟག་པར་ཡོད་པ་ཉམས་སོ། །སྐྱེ་འགག་བྱེད་པ་དེ་འདོད་ན་ཡང༌། དོན་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་སྔ་ཕྱི་སོ་སོར་སྐྱེས་པའི་ཚེ། དེའི་རྒྱུའི་དོན་ཡང་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེ་འགག་བྱེད་པ་གང་ཞིག །རྒྱུ་འབྲས་དུས་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྔར་མི་གསལ་བའི་ངོ་བོར་གྲུབ་ཟིན་ནས་གནས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཕྱིས་རྐྱེན་གྱིས་གསལ་བར་བྱས་ནས་རང་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་ཉམས་སོ། །དོན་གསལ་དེ་ཡང་ཚད་མས་ཤེས་པར་གྱུར་པའམ། ཚད་མས་ཤེས་པར་མ་གྱུར་པ་གང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡིན། གལ་ཏེ་ཚད་མས་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་དོན་གསལ་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཚད་མ་ཡང་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པར་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་མེད་པར་དོན་གསལ་དེ་ཚད་མས་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ལས་འཐད། ཤེས་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། ཤེས་པ་ཉིད་ད་དུང་ཚད་མས་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་མེད་པར་ཚད་མ་དེས་ཤེས་པའི་དོན་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་གང་ལས་འཐད། ཅེས་བཤད་པར་བྱའོ།།
གལ་ཏེ་ཚད་མས་ཤེས་པར་མ་གྱུར་པའི་དོན་གསལ་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་
འཐད་དེ། དོན་གསལ་དེ་ཚད་མ་ཤེས་པར་གྱུར་པ་ཉིད་དུ་བཅད་པ་མེད་ཀྱང༌། དེ་ནི་ཅི་ལྟར་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་ལྷ་དབང་བློའ་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། ིའགྲེལ་བྱེད་གཞན་དག་འདི་རྐང་པ་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱབ་སྒྲུབ་ཏུ་བྱས་ནས། དེའང་ཤེས་པའམ་ཤེས་མ་གྱུར། །ཞེས་པའི་དྲི་བ་ཕྱི་མ་ཁས་ལེན་པ་འགོག་པ་ནི། མཐོང་བ་མཐོང་གྱུར་མིན་གཞན་གྱིས། །མཐོང་གྱུར་འགར་ཡང་མཐོང་འགྱུར་མེད། །ཁྱད་པར་དེ་གཞན་མཐོང་བ་ལའང༌། །ཡོད་ཕྱིར་རང་བློ་རྟོགས་པར་འགྱུར།1

།ཞེས་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་མཐོང་བ་དོན་གསལ་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་མ་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༧ ཕྲེང་། ༡༥

272 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གྲུབ་པའི་སྔར་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱིས་མཐོང་བར་གྱུར་པའི་དོན་གསལ་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་རྟོགས་པའམ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། དོན་གསལ་བ་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །དེ་བསྒྲུབ་བྱ་མ་གྲུབ་པའི་སྔར་རང་གི་ཚད་མས་འགར་ཡང་མཐོང་བར་གྱུར་པ་མེད་ལ་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དོན་གསལ་བ་དེ་གཞན་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་དོ།།
ལྷ་དབང་བློ་དང༌། ཤཱཀྱ་བློ་ལྟར་ན། མ་མཐོང་མཐོང་ཅན་གཞན་གྱིས་ནི། །མཐོང་བ་
ལ་ལར་མཐོང་བ་མེད། །བྱེ་བྲག་དེ་གཞན་མ་མཐོང་ལའང༌། །ཡོད་ཕྱིར་རང་བློ་རྟོགས་པར་འགྱུར།1

།ཞེས་བཏོན་ནས་དེར་མ་ཟད་དོན་གསལ་རང་གི་ཚད་མས་མ་མཐོང་བ་རང་རྒྱུད་ལ་རང་གི་ངོར་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡིན་ན། ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་དོན་ལ་ལྟ་བ་པོ་མ་ཡིན་པ་ནི་མ་མཐོང་ཅན་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། དོན་ལ་ལྟ་བ་པོ་ནི་མཐོང་ཅན་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དོན་ལ་ལྟ་བ་པོར་མངོན་པར་འདོད་པ་ལས། གཞན་ལྟ་བ་པོ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། ལྟ་བ་པོའ་སྐྱེས་བུས་མཐོང་བའི་དོན་དེ་དག་ལ་ལར་མཐོང་བ་མེད་ཅིང་མ་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལྟར་ ིཡིན་པ་ལ་དོན་གསལ་བའི་སྐྱེས་བུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དོན་གསལ་བ་ཚད་མས་མ་དམིགས་ཀྱང་དོན་མཐོང་བར་ཁས་ལེན་ན། བུམ་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་པོ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེས་བུས་མ་མཐོང་བའི་མངོན་པར་གསལ་བའི་བུམ་གཟུགས་དེ་བུམ་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་པོ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་བུམ་གཟུགས་འཛིན་པའི་རང་བློ་རྟོགས་པའམ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། མངོན་པར་གསལ་བའི་བྱེ་བྲག་དེ་ལྟ་བ་པོ་ལས་གཞན་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་བུམ་གཟུགས་ལ་ཡང་ཡོད་ཅིང་ལྟ་བ་པོས་ཀྱང་དོན་གསལ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བུམ་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་པོ་དང་ལྟ་བ་པོ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བུམ་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་མ་མཐོང་བའི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འཆད་དོ། །དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེའི་ཕྱིར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློའ་ཆོས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཅན་གྱི་དོན་ཆོས་ཡན་གར་བ་ལས་ནི་བློ་ནི་རྗེས་སུ་ ིདཔོག་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༧ ཕྲེང་། ༡༥

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 273

གཉིས་པ་རང་བློའ་ཆོས་རྟགས་ཡིན་པ་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་རང་གི་ངོར་རང་རྒྱུད་ལ་ ིདབང་ཤེས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ནི། དབང་ཤེས་རང་གི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པས་ཇི་སྐད་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་རྣམས་མེད་དོ་ཞེ་ན། རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་རང་གི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་གང་ཡིན་པ་དབང་ཤེས་རང་གི་ཆོས་སམ། འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་བདེ་སོགས་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལ་བློ་དབང་ཤེས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་དབང་ཤེས་ལས་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་དབང་ཤེས་དེའི་རྫས་ཡིན་པས། བསྒྲུབ་བྱའི་སྔར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་དེ་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་དེ་ཆོས་ཅན། བློ་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་ཐ་དད་གང་ལས་ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་རྒྱུ་ཚོགས་མཚུངས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་དེ་དང་རྒྱུ་ཚོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་བདེ་སོགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་མ་ཡིན་ཀྱང༌། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་ལས་གཞན་ལས་སྐྱེས་པའི་བདེ་སོགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ཤེས་དང་རྒྱུ་ཚོགས་གཞན་ལས་སྐྱེས་པའི་བདེ་སོགས་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་དགག་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
རང་གི་ངོར་རང་རྒྱུད་ལ་དབང་ཤེས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ནི་ལྔ་པོ་དང་དབང་པོ་ལྔ་དང་ནི་དམིགས་པ་བློ་ཕྱི་མ་དག་མ་གཏོགས། དེའི་འབྲས་བུ་གཞན་ཉེ་བར་མཚོན་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དག་གང་ཡང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། དེ་ལ་དབང་པོ་དང་བློ་ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་དབང་ཤེས་དང་དབང་པོ་ལས་འདས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་གོ་བྱེད་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་རྟགས་ཡིན་ན་དེའི་ཚེ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཚུར་མཐོང་ཐ་མལ་བའི་དབང་པོ་ལས་འདས་པར་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང༌། བློ་ཕྱི་མ་རྣམས་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་ལྔ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་པོ་གང་ཡང་དེ་མཐོང་དབང་

274 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཤེས་ལས་སྐྱེས་པ་དང༌། དབང་ཤེས་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་ལས་གཞན་དུ་སྐྱེ་སྲིད་པ་དང་བྲལ་བའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གང་ཡིན་པ་གཅིག་ཀྱང་ཚད་མས་རྟོགས་པ་མེད་པས་དབང་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན། དེའི་འབྲས་བུ་ཚད་མས་ཤེས་པ་མེད་པ་གང་ཡིན་པའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་བབ་ཅོལ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་
ཡོད་ན་ཡང་རྟགས་དེ་དང་ནི་ལྷན་ཅིག་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་མཐོང་བ་མེད་པར་ཇི་ལྟར་རྟགས་དེ་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟགས་ཡང་དག་དག་ནི་རང་དང་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་མ་མཐོང་བའི་རྒོལ་བའི་ངོར་བསྒྲུབ་བྱ་གསལ་བྱེད་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་རང་གི་ངོར་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་སུ་གང་བཀོད་ཀྱང་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཡིན་ན་བློ་ཡིན་དགོས་ཤིང༌། བློ་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་བྱར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ། རྟགས་དེ་ཉིད་ལས་རང་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་སྔར་རྒྱུད་གཞན་ལ་བློ་དེ་ནི་གྲུབ་པར་བྱས་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་གཞན་བློ་མཐུན་དཔེར་བྱས་ཏེ། རང་བློ་གོ་བྱེད་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན་ནི། གཞན་རྒྱུད་ལ་རྟགས་ཀྱིས་བློ་སྒྲུབ་པ་དེ་ལ་ཡང་ནི་དཔེ་གཞན་ཞིག་དེའི་སྔར་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལ་ཡང་དེའི་སྔར་དཔེ་གཞན་ཞིག་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་དེ་ནི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་གཞན་བློ་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་ན། རྟགས་ཇི་ལྟ་བུས་སྒྲུབ། ཅི་སྟེ། ཡུལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པོ་ཞེ་ན། བློ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས་དོན་གྲུབ་ཀྱི་དོན་གྱི་རྟགས་ལས་ཇི་ལྟར་ཡང་བློ་དེ་གྲུབ་པ་མིན་པར་ཐལ། བློ་དེ་འཛིན་རྣམ་གྱིས་རབ་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་དོན་རང་ཉིད་སུས་ཀྱང་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དག་ནི་ཤོ་ལོ་ཀ་འདི་ཉིད་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུར་བསམས་པར་སྣང་ངོ་། །གལ་ཏེ་ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ལས་གཞན་བློ་དཔོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། རང་རྒྱུད་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་བློ་ཀུན་སློང་གི་རྟོག་པ་དངོས་སུ་གྲུབ་ཅིང༌། རྟོག་པ་དེ་ལས་ནི་བརྗོད་དང་གཡོ་འགུལ་སོགས་འབྱུང་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 275

བར་མཐོང་ནས་དེ་ཉིད་དཔེར་བྱས་ཏེ། གཞན་ལ་ཡང་ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ལས་བློ་དཔོག་པ་ཡིན་ཡང༌། ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་གཞན་སེམས་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། བདག་རྒྱུད་ལ་བློ་དང་ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ཡིད་ཤེས་རྟགས་ལས་རྟོགས་དགོས་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། གལ་
ཏེ་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པ་རང་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་རྟགས་གང་གིས་སྒྲུབ། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་སོགས་བློའ་ིཆོས་དང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལ་གཉིས་ནི་དབང་པོ་འདས།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྔ་མས་གོ་ནུས་པ་ལ་
དགོངས་ནས་འདིར་མཐའ་དེ་དག་འགོག་པའི་གཞུང་དངོས་སུ་མ་བཀོད་དོ། །ཅི་སྟེ། གཟུང་དོན་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་བོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་བློ་རྟོག་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་གཟུང་དོན་གྱི་རྟགས་འགའ་ཡང་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་སྒྲོ་བཏགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་དགོས་པ་དགག་པ་ལ། དངོས་
དང༌། རྩོད་པ་སྤང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན། བློ་སྔ་མ་ནི་བློ་ཕྱི་མ་གཞན་གྱིས་ཇི་ལྟར་རབ་ཏུ་གསལ་བར་འགྱུར་ཞིང། གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་གང་ལས་ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་པ་ཐལ། གཉིས་ཀའང་གསལ་བ་མིན་པའི་བདག་ཉིད་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། ལྐོག་གྱུར་ཁོ་ན་ཡིན་པ་འགལ་ལོ།།
གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤང་པ་ནི། གཉིས་ཀ་གསལ་བ་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཉིད་དུ་མཚུངས་
ན། གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད། ཅེས་སྨྲས་པ་དེ་ལ་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཡིན་ན་གཉིས་ཀའང་མངོན་པར་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་དུ་མཚུངས་པ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་བར་གོ་ནས་དེ་ལྟར་ན་ཡུལ་རྣམས་ནི་ཇི་ལྟར་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དང༌། གསལ་བའི་ངོ་བོར་མཚུངས་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན། འདི་ལྟར་ཡང་ན་ནི། ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༨ ཕྲེང་། ༢

276 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

འགྱུར་ལ། ཡང་ན་ནི་ཤེས་པ་གང་གིས་ཀྱང་ཡུལ་མི་རིག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྔོན་པོ་ཤེས་པ་མིན་ཡང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གསལ་བ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་དེའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་འཕོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྔོན་པོ་གསལ་བར་སྣང་བའི་མིག་ཤེས་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་དེའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱང་བློ་ཕྱི་མ་ལ་བློ་སྔ་མའི་རྣམ་པ་འཆར་བར་འདོད་ན་བློ་ཕྱི་མ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་རིག་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། བློ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བ་དེ་ལྟ་མིན་ན་ཡུལ་ཡང་ནི་བློ་དང་ལྷན་ཅིག་ཆོས་མཚུངས་ཉིད་དེ། ཡུལ་ལ་བློའ་རྣམ་པ་མ་ཤར་བ་བཞིན་དུ་བློ་ལ་ཡང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ ིཤར་བར་ཁྱད་མེད་པས་བློས་ཡུལ་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ། ཡུལ་གྱིས་ཀྱང་བློ་རྟོགས་པའམ། ཡང་ན་ཡུལ་གྱིས་བློ་མ་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ། བློས་ཀྱང་ཡུལ་མ་རྟོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་སྟེ། བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་དག་གིས་གཞུང་འདི་དག་འཆད་ཤེས་པ་སྔོན་ཆད་མ་བྱུང་བར་སྣང་ངོ༌། དེའི་ཕྱིར་ངེད་ཀྱི་ལུགས་ལ། བློ་རང་ཉིད་གསལ་བའི་ངོ་བོས་རབ་ཏུ་གསལ་ཞིང་གཞན་གཟུགས་སོགས་གསལ་བའི་ཤེས་པ་དེ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་འཕོ་བ་ཡིས་གཟུགས་སོགས་དེ་ཤེས་པ་དེའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གསལ་བ་ན་ནི། ཤེས་པ་དེ་ལ་གཟུགས་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་པས། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་གསལ་བ་མིན་པའི་ངོ་བོར་མཚུངས་ན། ཡུལ་རྟོགས་པ་མི་འཐད་ཀྱང་ཤེས་པས་ཡུལ་རྟོགས་པ་ལ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་གསལ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་མི་དགོས་ཀྱི། ཤེས་པ་ཉིད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་གསལ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་ཆོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཀླན་ཀའི་གནས་མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།
གལ་ཏེ་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་གསལ་བར་འདོད་པ་དེ་བཞིན་
དུ། མིག་ཤེས་དྲན་པའི་བློ་ཕྱི་མ་ལ་ཡང༌། མིག་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཡིན་པས་ཅིའི་ཕྱིར། མིག་ཤེས་དེ་ཉིད་རང་གི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་བློ་ཕྱི་མ་དྲན་ཤེས་དེས་རྗེས་སུ་མྱོང་བར་མི་འདོད་དོ་ཞེ་ན། བློ་གཞན་སྔ་མ་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། བློ་ཕྱི་མ་ཁྱོད་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དེ། ཁྱོད་དང་འདྲ་བའམ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 277

ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཡང་དེ་ཡིས་ནི། ཁྱོད་རབ་ཏུ་གསལ་ཞིང་མྱོང་དགོས་པར་མི་འདོད་པའམ་མི་རིགས་ཏེ། ཁྱོད་རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་དོན་གསལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དོན་དེའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དོན་དེ་ཁྱོད་ལ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དོན་དེ་གསལ་བར་གྲུབ་ཀྱང་དོན་དེ་མྱོང་བར་མི་འགྲུབ་ཅིང༌། ཤེས་པས་ཡུལ་གསལ་བར་བྱེད་དགོས་ཀྱང༌། ཤེས་པ་རང་ཉིད་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་མྱོང་བྱེད་གཞན་གྱིས་མྱོང་བར་བྱེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། མི་མཚུངས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲོན་མེ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང༌། སྒྲོན་མེ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀ་གསལ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པར་ཁྱད་མེད་པས་སྒྲོན་མེ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་རང་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་གི་སྒྲོན་མེ་གཉིས་པས་གསལ་བར་བྱེད་མི་དགོས་པ་བཞིན། ཞེས་པ་ནི། ཤེས་པ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་མཚུངས་པས་ཤེས་པ་སྔ་མ་དེ་ཕྱི་མས་མྱོང་བར་བྱེད་མི་དགོས་པ་མཚོན་པའི་དཔེའོ། །མར་མེ་དང་མུན་ཁུང་གི་བུམ་པ་དག་ཀྱང་བུམ་པ་དེ་མར་མེ་དེར་བརྟེན་ནས་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ངོ་བོ་ཡིས་ཐ་སྙད་རབ་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ཞེས་པ་ནི། ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཕོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་གསལ་བར་བྱེད་པ་མཚོན་པའི་དཔེའོ། །གཞན་དག་གིས་གཞུང་འདི་དག་གི་བརྡ་སྤྲོད་ནུས་པ་མ་བྱུང་བར་སྣང་ངོ༌།།
གཉིས་པ་དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར། གང་གི་
ཕྱིར་ཡུལ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ལ་ཡང་དུས་ཕྱིས་མྱོང་བའི་དྲན་པ་སྐྱེ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་རང་རིག་པ་ཉིད་དུ་ཡོད་དོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་ཕྱིར་མ་མྱོང་བར་འདི་མེད། ཉམས་སུ་མ་མྱོང་བར་དོན་དྲན་པ་མཐོང་བ་ནི་མེད་དེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དྲན་པ་བཞིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེའི་
དོན་ཡང་ངས་སྔར་གཟུགས་མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་དྲན་པའི་ཚེ། དྲན་པ་དེའི་འཛིན་སྟངས་ལ་གཟུགས་མཐོང་སྙམ་པའི་ཡུལ་དྲན་པའི་ཆ་དང༌། ངས་མཐོང་སྙམ་པའི་ཡུལ་ཅན་དྲན་པའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་ལ། གང་གི་ཚེ་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་སྔར་མ་སྐྱེས་པར་གཟུགས་མཐོང་སྙམ་དུ་དྲན་པའི་བློ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༣ ཕྲེང་། ༤

278 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

མི་སྐྱེ་བཞིན་དུ། གཟུགས་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་མྱོང་བའི་བློ་སྔར་མ་སྐྱེས་པར་ཡང་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་དྲན་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་མི་འཐད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་དྲན་པའི་ཚེ་ན་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཡང་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔར་གཟུགས་མྱོང་བའི་ཚེ། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡང་མྱོང་བར་གྲུབ་བོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། དེ་ཉིད་འཆད་པར་བྱེད་པ་ནི། ཡུལ་དང་དབང་པོ་ཙམ་གྱིས་ནི། ཞེས་པ་ནས། བདག་རིག་གྲུབ་1

ཅེས་པའི་བར་རོ། །མདོ་སྔ་མ་དེའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ། ཅི་སྟེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའང་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་ན། ཐུག་མེད། ཐུག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཤེས་པ་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་མྱོང་བར་བྱེད་པ་ནའོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ལའང་དྲན་པ་སྟེ།2

ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་དོན་འཆད་པ་ནི། ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་རིག་ན་ནི། །ཞེས་པ་ནས། མྱོང་ལ་མྱོང་བ་གཞན་མ་ཡིན།3

།ཞེས་པའི་བར་རོ། །ཚད་མ་མདོར། དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གཞན་དག་ལ་འཕོ་བ་ནི།
མེད་འགྱུར་དེའང་འདོད་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གདོན་མི་ཟ་བར་རང་རིག་པའི་ཤེས་པ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ།4

།ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ནི། ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་རྗེས་མྱོང་བར་ཞེས་པ་མན་ཆད་དོ། །དེ་བས་ན་འདི་མན་ཆད་ཀྱི་གཞུང་གི་ཚོགས་དག་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་མདོ་ཚིག་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་དག་གི་དོན་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཡང་ཚད་མ་མདོར། དེའི་ཕྱིར་ཤེས་པའི་ཚུལ་གཉིས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །རང་རིག་པ་ཉིད་དུ་ཡང་ངོ༌།5

།ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ནུས་
པས་འཕངས་པའི་ཚུལ་གཉིས་གྲུབ་པས་རང་རིག་ཇི་ལྟར་གྲུབ་ཚུལ་གྱི་རིགས་པ་དག་འཆད་པར་བྱེད་པ་ནི། ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཀྱང༌།6

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྔར་བཤད་པ་དག་
ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་གིས་གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༩ ཕྲེང་། ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༣ ཕྲེང་། ༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༩ ཕྲེང་། ༦
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༢༥༨ ཕྲེང་། ༡༣
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༣ ཕྲེང་། ༥
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༣ ཕྲེང་། ༢༡

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 279

ད་ནི་གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་
རང་རིག་སྒྲུབ་པ་དངོས་བཤད་པ་དང༌། རྟགས་དེའི་ཁྱབ་འབྲེལ་ངེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་རྒྱས་པར་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཡུལ་དང་དབང་པོ་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་ནི། ངས་གཟུགས་མཐོང་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན། རྒྱུ་གང་ལས་ཁོ་བོས་གཟུགས་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་དྲན་པས་ཁྱད་པར་བྱས་པའི་ངེས་པ་འདིར་འགྱུར་བ་དོན་མཐོང་བར་མ་ཟད་དོན་ལས་གཞན་དོན་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཡང་མཐོང་ཞིང་མྱོང་བ་ཡོད་པ་གདོན་མི་ཟ་སྟེ། དེས་ན་གཟུང་རྣམ་པར་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་རིག་ཡོད་པར་གྲུབ་པར་མ་ཟད། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་དྲན་པའི་རྟགས་ལས་ཀྱང་བདག་རིག་ཡོད་པར་གྲུབ་བོ། །ངག་དོན་ནི། ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་རིག་ཡོད་དེ། ངས་གཟུགས་མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་དྲན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། ཡི་གེ་རིང་པོ་སོགས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་དང༌། གཞན་
རིག་ཕྱི་མ་ཡུལ་ལ་མི་འཕོ་བར་ཐལ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་དབང་ཤེས་ལ་མྱོང་བྱེད་ཙམ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཀྱང༌། རང་རིག་ཡོད་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། ཤེས་པ་སྔ་མ་རྣམས་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་རིག་ཅིང་མྱོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་ཡི་གེ་རིང་པོ་དང་ཐུང་ངུ་སོགས་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱི་དུ་མ་རིམ་ཅན་དུ་འབྱུང་བ་རྣམས་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་དང་པོ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་དེ་ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་ཐ་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ནས་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱི་རྣམས་མི་འཛིན་ཅིང༌། ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་སྔ་མ་རྣམས་ཆ་ཤས་ཕྱི་མ་རྣམས་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་ནས་ཉན་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆ་ཤས་དུ་མས་ཉན་ཤེས་དུ་མ་བསྐྱེད་པ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་སྔ་མ་རྣམས་ཆ་ཤས་ཕྱི་མའི་བར་དུ་གནས་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། ཡི་གེ་རིང་པོ་ལ་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱིའི་གོ་རིམ་མེད་པར་ཐལ། ཆ་སྔ་མ་རྣམས་ཆ་ཐ་མའི་བར་དུ་ཚོགས་ནས་གནས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་རང་འཛིན་ཉན་བློ་ལ་ཆ་དེ་དག་ཅིག་ཅར་སྣང་བར་ཐལ།

280 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཆ་དེ་དག་ཉན་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་གང་ཞིག །སྔ་ཕྱིའི་གོ་རིམ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཡི་གེ་རིང་པོ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཡི་གེ་རིང་པོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་དེ་ལ་ཆ་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཅི་ལྟར་ན་ཁྱེད་རྣམས་རིམ་པ་མེད་པར་ཅིག་ཅར་དུ་འཛིན་པའི་ ིཉན་ཤེས་ནི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱེད་རྣམས་ཕན་ཚུན་དུས་དེས་འདྲེ་བ་མེད་པའི་གོ་རིམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དེའི་ལན་དགག་པ་ལ། ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་ཀུན་གྱིས་ཉན་ཤེས་གཅིག་ཁོ་ན་ ིསྐྱེད་པ་དགག་པ་དང༌། དེའི་ཆ་ཤས་དུ་མས་ཉན་ཤེས་དུ་མ་སྐྱེད་པ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཆ་སྔ་མ་ཕྱི་མའི་བར་དུ་གནས་པ་དགག་པ་དང༌། ཆ་ཤས་རྣམས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་ལའང་ཉེས་པ་དེ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱི་རྣམས་ཀྱིས་ཉན་ ིཤེས་གཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེད་དམ། དུ་མ་སྐྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དེའི་ཆ་ཤས་རྣམས་སྔ་ཕྱི་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བས་ཉན་ཤེས་གཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེད་དམ། ཅིག་ཅར་འབྱུང་བའི་སྒོ་ནས་ཉན་ཤེས་གཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་སྔ་མ་རྣམས་ཕྱི་མའི་བར་དུ་གནས་ནས། དེའི་མཐར་ ིདེ་དག་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་གཅིག་པོ་དེ་སྐྱེའམ། ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་སྔ་མ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ ིདེ་ཆ་ཤས་ཕྱི་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་ནས། དེས་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་ཐོས་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་སྔ་མ་མཐའི་ཆའི་བར་དུ་གནས་ནས་ཀུན་གྱིས་ཉན་ཤེས་གཅིག་སྐྱེད་པ་ཡིན་ན། ཡི་ ིགེ་རིང་པོ་དེའི་ཆ་སྔ་མ་སྐྱེས་པའི་འོག་ནས། འོག་ཏུ་ཡི་གེ་རིང་པོའ་སྒྲ་ཇེ་ཆེ་ཇེ་ཆེར་འཕེལ་བར་ ིའགྱུར་བར་ཐལ། ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་སྔ་མ་སྔ་མ་སྐྱེས་ཟིན་པ་རྣམས་ཀྱང་ཆ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དག་རྫོགས་ ིཀྱི་བར་དུ་བསྡད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཐ་མར་ནི། དེའི་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱི་རྣམས་རིམ་ལྡན་དུ་ ིཐོས་པའི་ཉན་བློ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱི་རྣམས་རིམ་མིན་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་པའི་རྗེས་སུ་དེ་འཛིན་ཉན་ཤེས་གཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བརྟག་པ་ཕྱི་མ་ལྟར། ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་སྔ་མ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་དེ་ཉིད་ཆ་ཤས་ཕྱི་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་ནས་དེས་ ིཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་རྣམས་སྔ་ཕྱི་རིམ་ལྡན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་སྔ་མ་ ི

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 281

ཐོས་པའི་ཉན་བློ་ནི་ཆོས་ཅན། ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་སྔ་མ་དེའི་འོག་ཆ་གཉིས་པ་དེའི་རྗེས་སུ་རང་ཉིད་ ིགནས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆ་གཉིས་པ་དེའི་དུས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུང་ཡུལ་ཆ་སྔ་མ་དེ་ནི་གནས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་པར་ཆ་སྔ་མ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་རང་ཉིད་ཆ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་ན་དེ་རྣམས་རྫོགས་པའི་ཕྱིས་ཀྱང་དེ་མི་འཇིག་པའི་རྟག་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་གྲུབ་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་གནས་ན། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གནས་དགོས་པར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ཆ་ཤས་རྣམས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་ལའང་ཉེས་པ་དེ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ནི། གལ་ཏེ་
ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་རྣམས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་འཛིན་ཉན་ཤེས་གཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེད་དོ་ ིཞེ་ན། ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་རྣམས་རིམ་མེད་ཅིག་ཅར་ནི་སྐྱེས་ནས་དེ་ཉིད་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ ིཔའི་སྒོ་ནས་དེ་འཛིན་ཉན་ཤེས་གཅིག་སྐྱེད་པ་ལ་ཡང༌། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་འདི་ཡོད་དེ། རང་གྲུབ་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་གནས་ན། རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་ཀུན་སློང་གི་རྩོལ་བ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ ིབར་ཐལ། དང་པོར་ལན་གཅིག་བཙལ་བ་ལས་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་དུ་གཅིག་དུ་སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། རིག་བྱེད་པ་གང་དག་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ནི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་སྔར་ནས་གྲུབ་ཟིན་ཡིན་ཅིང༌། དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྐྱེན་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པར་འདོད་པ་ལའང༌། རྟག་པ་རྐྱེན་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་ན། ཅིག་ཅར་དུ་གསལ་བར་བྱེད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་ན་རྩོལ་བ་ཕྱི་མ་རྣམས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འདི་རྗེས་སུ་གནས་པ་ཉིད་དོ།།
གཉིས་པ་དེའི་ཆ་ཤས་དུ་མས་ཉན་ཤེས་དུ་མ་སྐྱེད་པ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་
ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱི་རྣམས་ཀྱིས་ཉན་ཤེས་གཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཉན་ཤེས་དུ་ ིམ་སྐྱེད་པ་ཡིན་པས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་རེ་རེས་དེ་འཛིན་གྱི་ཉན་ཤེས་རེ་སྐྱེད་ན། ཡི་གེའི་ཆ་དང་པོ་འཛིན་པའི་ཉན་ཤེས་དང༌། དེ་མྱོང་གི་བློ་རྫས་གཞན་རིམ་གྱིས་སྐྱེའམ། ཅིག་ཅར་སྐྱེ། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱི་རྣམས་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་སྔ་ཕྱི་རྣམས་དང་དེ་དག་མྱོང་བའི་བློ་རྫས་གཞན་རྣམས་མ་སྤེལ་བར་སྐྱེ་བའམ། འོན་ཏེ་སྤེལ་ནས་སྐྱེ། དང་པོ་ལྟར་ཁས་ལེན་པས་ཉན་ཤེས་སྔ་ཕྱི་དུ་མ་ཡིས་ནི། ཡི་གེའི་ཆ་སྔ་ཕྱི་དེ་དག་འཛིན་ཞིང་དེ་

282 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྣམས་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་རྣམས་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་བློ་ཕྱི་མ་དེས་ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་ཐ་མ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་དེ་ཁོ་ན་མྱོང་བར་འགྱུར་གྱི། སྔ་མ་རྣམས་ ིནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་བར་ཆོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན། ཆ་ཤས་ཐ་མ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་དེ་ཡང་ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པ་མིན་པ་དེས་ན་ཡི་གེ་རིང་པོ་ཐོས་པའི་ཉན་བློ་དྲན་པ་མི་འགྱུར་ཏེ། མྱོང་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་བརྟག་པ་གཉིས་པ་ལྟར་ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་འཛིན་པའི་ཉན་བློ་རྣམས་སོ་སོ་
ཐ་དད་དུ་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་རེ་རེས་སྤེལ་ནས་མྱོང་ངོ་ཞེ་ན། ཡི་གེའི་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་ཆ་སྔ་ཕྱི་རྣམས་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་བར་ཆོད་པ་1

མེད་པར་སྣང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། མྱོང་བྱེད་
རྫས་གཞན་གྱིས་བར་བཅད་པའི་ཕྱིར། འཇུག་པ་མྱུར་བས་བར་མ་ཆད་དུ་མཚམས་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་སྔར་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་བསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱི་རྣམས། བར་ཆད་པར་མཐོང་ཞིང་ཐོས་ན་ཡང་འཇུག་པ་མྱུར་བས་འཁྲུལ་རྒྱུ་བྱས་ཏེ་བར་རྣམ་པར་ཆད་པ་མེད་པར་འཁྲུལ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཡི་གེ་ཨ་ཨི་ལྟ་བུའི་ཐུང་ངུ་གཉིས་ནི་སྐྱེན་པར་བརྗོད་པའི་ཚེ་ན་ཡང་ཡི་གེ་དེ་གཉིས་བར་རྣམ་པར་ཆད་པ་མེད་པར་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། མྱུར་བར་ཐོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱི་རྣམས་འཇུག་པ་མྱུར་བས་འཁྲུལ་རྒྱུ་བྱས་ཏེ། བར་མ་ཆད་པའི་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ ིབར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི། དབང་ཤེས་ཀྱིས་བར་མ་ཆད་པར་ཐོས། ཡང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ནམ། ཡིད་ཤེས་ལ་དེ་དག་བར་ཆད་པར་སྣང་ཡང༌། ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ནམ། དབང་ཤེས་ལ་བར་ཆད་པར་གསལ་བར་སྣང་ཞིང་རྟོག་པས་བར་མ་ཆད་དུ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་གྲང༌། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡི་གེ་རིང་པོ་ཉན་པའི་དབང་པོའ་ཤེས་པས་ཡི་གེ་བར་རྣམ་པར་ཆད་པར་མཐོང་ཞིང་ཐོས་ན་ཡང་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དེ་ ིལས་ཏེ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་རྣམས་བར་ཆད་པ་མེད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་ཡི་གེ་རིང་པོ་ཐོས་པའི་དབང་པོའ་བློ་རྣམས་ཀུན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ ི 1 ཞོལ། ཤོག ༡༩༥ བ ༣ བར་ཆོས་མེད་པར་སྣང་བར་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 283

ཡང་ཡི་གེའི་བདག་ཉིད་ཀུན་གྱི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡང་མིག་འཛུམས་པའི་ཡུན་ཚད་དུ་གནས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུན་ཚད་དེ་ཡང་རིམ་གྱིས་རྡུལ་ཕྲན་ནི་གོ་ས་དུ་མར་འཕོས་པའི་ཡུན་ཚད་དག་དང་འབྲེལ་བས་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་བླ་འོག་བསྒྲེས་པའི་དུས་ཀྱང་དུས་ཆུང་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཕྱིར། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།
དེས་ན་གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་ནི། རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་བླ་འོག་བསྒྲེས་པའི་ཡུན་ཚད་ནི་དུས་
མཐའི་སྐད་ཅིག་མའི་ཚད་ཡིན་པས་མིག་འཛུམས་པའི་ཡུན་ཚད་གཅིག་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་དེ་ལྟ་བུ་དུ་མ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བའི་ཡུན་ཚད་ཡོད་དགོས་ཤིང༌། ཡི་གེ་ཐུང་མཐའི་ཚད་ཀྱང་མིག་འཛུམས་པའི་ཡུན་ཚད་དུ་ངེས་པས། དེས་ན་ཡི་གེ་རིང་ཐུང་གང་ལ་ཡང་ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་རིམ་ཅན་དུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཅེས་པའོ། །ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡི་གེ་རིང་ཐུང་གང་ལ་ཡང་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱི་དུ་མ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ཡོད་པས་ཁྱབ་སྟེ། ཡི་གེ་ཐུང་ངུའི་ཡུན་ཚད་ལ་ཡང་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་དུ་མ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བའི་ཡུན་ཚད་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཡུན་ཚད་དང་མིག་འཛུམས་པའི་ཡུན་ཚད་དུས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཡི་གེ་ཐོས་པའི་བློ་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་དུ་མ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དུས་མའི་སྐད་ཅིག་མ་དུ་མ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བའི་ཡུན་ཚད་ཀྱིས་རྫོགས་དགོས་པའི་ཡི་གེ་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་ཡི་གེ་རྣམས་ནི་སྐད་ཅིག་དུ་མ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བའི་ཡུན་ཚད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་རེ་རེ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ནི། ཡི་གེ་ ིརིང་པོ་ཐོས་པ་ཡིན་པར་མི་འཐད་ཅིང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཡི་གེ་ཐུང་ངུའི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་འཛིན་པ་ཡང་ཡི་གེ་ཐུང་ངུ་འཛིན་པར་མི་འཐད་དོ། །དེའི་ཕྱིར། ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱི་རྣམས་ཆ་ཅན་དུ་ལྡན་ ིཔའི་ཡི་གེ་ཉིད་ཡི་གེ་རིང་པོ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་དེའི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་ཐོས་པའི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་ཆ་ཅན་ཉན་ཤེས་ཉིད་ཡི་གེ་རིང་པོ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་སུ་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན་པ་ལ། ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱི་དག་ཐོས་པའི་ཆ་སྔ་ཕྱི་རྣམས་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་ ིབར་ཆོད་ཅིང་སྐྱེ་ན་དེ་དག་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་ཡི་གེ་རིང་པོ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་གཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡི་གེ་རིང་པོ་སོགས་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་

284 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཡི་གེ་རིང་ཐུང་དང༌། གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཆ་སྔ་ཕྱི་རྣམས་ཀྱི་བར་དུ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་བློ་གཞན་གྱིས་ནི་ཆོད་ན་ཡང་ཆོད་པ་མེད་པར་སྣང་བ་ཅན་ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་དོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།
གལ་ཏེ་ཡིད་ཤེས་ལ། དེ་དག་བར་ཆོད་པར་གསལ་བར་སྣང་ཡང༌། ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་བར་
མ་ཆད་དུ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྔ་ཕྱི་བར་ཆད་ཀྱང་བར་མ་ཆད་དུ་སྣང་བ་དེ་དབང་པོའ་ཤེས་ ིཔ་འཁྲུལ་བ་ལས་གཞན་དུ་ཡིད་ཤེས་ཡིན་ན། དེ་འདྲའི་ཡིད་ཤེས་དེ་དངོས་པོའ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ ིརྣམས་ནི་ཐ་དད་དུ་མཚོན་པ་མེད་པར་གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་འཁྲུལ་བ་ཅན་གྱི་དྲན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང༌། དེ་ལ་ནི། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་བར་ཆད་པར་གསལ་བར་སྣང་ཉིད་ག་ལ་ཞིག་སྟེ། རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་ནི་བརྗོད་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་སྒྲ་དོན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དབང་པོས་གཟུང་བའི་རང་མཚན་སྒྲ་དོན་དུ་བྱས་པ་ལ་སྒྲ་སྦྱོར་བ་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གལ་ཏེ་བརྟག་པ་གསུམ་པ་ལྟར་ཁས་བླངས་ནས་དབང་པོའ་ཤེས་པས་བར་ཆོད་པར་མཐོང་ན་ཡང་རྟོག་པས་བར་མ་ཆད་ ིདུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། དོན་ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱི་རྣམས་དང་དེའི་མྱོང་བའམ་ ིཡི་གེ་རིང་པོ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་ཆ་སྔ་ཕྱི་རྣམས་ཆོས་གཞན་གྱིས་བར་ཆོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་རིགས་པ་གང་ལས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡི་གེ་རིང་པོ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱི་རྣམས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་སྣང་བ་དག་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་རིགས་པ་དམ་པ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་དག་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་སྐྱེ་ན་དེ་དག་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་བློ་རྣམས་དེ་དག་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་དགོས་ནའང་བློ་དུ་མ་དུས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། བློ་སྔ་མ་རྣམས་བློ་ཕྱི་མ་རེ་རེ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ནུས་པ་ངེས་པ་དེ་ནི་ཚད་མ་གང་ལས་མ་གྲུབ་པར་འདོད། ཅིག་ཅར་བློ་དུ་མ་སྐྱེ་བ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཅིག་ཅར་བློ་དུ་མ་སྐྱེ་བ་མཐོང་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་བློ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་ངེས་པའི་འདི་ལྟར་དུ་དཔྱད་པར་བྱ་ཞིང་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་དོ།།
རྒྱན་མཁན་པོ་ནི་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཡི་གེ་རིང་པོ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་ཆ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 285

ཤས་སྔ་ཕྱི་དག་ཀྱང་མྱོང་བྱེད་བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་བར་རྣམ་པར་ཆོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བར་ཆོད་པར་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་བློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་མ་མཐོང་བས་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པ་འདི་ལྟར་བར་རྣམ་པར་ཆད་པར་དེ་ཉིད་ཀྱང་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའམ། ཡང་ན། དེ་ཉིད་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པ་ལྟར། བློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་ཡང་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པ་འདི་ལྟར་དུ་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་ཞེས་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཅིག་ལ་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པ་དང༌། ཅིག་ཤོས་ལ་འགྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ན་ནང་འགལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཞེས་འཆད་དོ། །གལ་ཏེ་ཤེས་པ་དུ་མ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་ན། ཁྱེད་རང་གི་མདོ་དང་འགལ་ཏེ། མདོ་ལས་འདི་ལྟར། སེམས་གཉིས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་གནས་མ་ཡིན་ཏེ། གོ་སྐབས་མེད་དོ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལུང་དེའི་དོན་ནི། རྒྱུད་གཅིག་ལ་རྣམ་ཤེས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་མི་སྲིད་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཀྱི། རིགས་མཐུན་པའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །རིགས་མཐུན་གཉིས་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྔ་མ་དེ་རྣམས་རིགས་མཐུན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རེ་རེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྐྱེད་པ་ལ་ནུས་པ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་ཡང་དག་རྟོགས་ཀྱི་རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཤེས་པ་སྔ་མས་ཤེས་པ་རིགས་མཐུན་གཉིས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་སྲིད་ན། མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཅིག་ཅར་དུ་བྱེད་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྲིད། དེ་ལྟ་ན་རྟོག་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་ཡོད་དགོས་ནའང༌། རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་རྣམས་རང་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཤེས་པ་རེ་རེ་ཁོ་ནའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་ངེས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ།གལ་ཏེ་བརྗོད་དང་རྗེས་འབྲེལ་དེ་ལ་ནི། གསལ་བར་སྣང་ཉིད་ག་ལ་ཞིག་ཅེས་པ་མི་འཐད་
དེ། ངོ་ཤེས་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཡང་གང་ངོ་ཤེས་པའི་དངོས་པོ་དེ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་རིགས་མཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་བར་བསྟན་པ་འདིས་ནི། དཔྱོད་པ་པ་གང་ཞིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་འདིའོ་ཞེས་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་དག་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བས་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོག་པ་དེ་ཡང་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན། རྒྱུད་གཅིག་ ི

286 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ལ་དབང་ཤེས་རྫས་ཐ་དད་གཉིས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་འདིའོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པ་ཡིན་ན། ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བས་ཁྱབ་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྐྲ་དང་སྒོང་དང་མར་མེ་སོགས། །སྔ་ཕྱི་རྫས་ཐ་དད་པ་དག་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ན། གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས་སྔར་གྱི་དེ་འདིའོ་སྙམ་དུ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དག་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན། གསལ་སྣང་ཡོད་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་འདིའོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་དངོས། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་བློ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། གསལ་སྣང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་དངོས། འདོད་ན། ཅི་ལྟར་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར། སྔར་གྱི་དེ་འདིའོ་སྙམ་དུ་ངོ་ཤེས་པ་ཡོད་ཀྱང་དེ་འདྲའི་ངོ་ཤེས་ལས་ནི། ཡི་གེ་སོགས་ཀྱི་སྔ་ཕྱི་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་ངེས་པ་མེད་པས་ངོ་ཤེས་མངོན་སུམ་ཚད་མར་མི་འཐད་དོ།།
གཞན་ཡང༌། སྔར་གྱི་དེ་ཉིད་ནི་འདིའོ་ཞེས་བྱ་བར་ངོ་ཤེས་པ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཇི་ལྟར་
དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔོན་མྱོང་བའི་དོན་དྲན་པ་ལས་སྔ་མ་དེའི་ཆོས་དེ་1

ལྟར་གྱི་ཆོས་སུ། སྒྲོ་འདོགས་པ་མེད་པར་ཁྱོད་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་སྔ་ཕྱི་གཅིག་
འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གིས་ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་རེ་རེ་འཛིན་པའི་ཉན་ཤེས་ ིརྣམས་དང༌། དེ་དག་མྱོང་བའི་བློ་རྫས་གཞན་རྣམས་སྤེལ་ནས་སྐྱེ་བ་དང་། མ་སྤེལ་བར་སྐྱེ་བ་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་རིམ་བཞིན་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་བསྟན་ནས། ཕྱོགས་གཉིས་པ་འགོག་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་ཅག་ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་རེ་རེ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་རྣམས་དང་དེ་དག་མྱོང་བའི་བློ་ ིརྫས་གཞན་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་མི་འདོད་ཀྱི་ཡི་གེ་རིང་པོའ་ཆ་ཤས་དང་པོ་ཐོས་པའི་ཉན་ ིཤེས་དང༌། དེ་མྱོང་གི་བློ་རྫས་གཞན་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཁྱོད་རང་གི་ཁས་བླངས་དང་འགལ་ཏེ། དོན་སྔོན་པོ་འཛིན་པ་དང༌། སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་མྱོང་བའི་བློ་རྫས་གཞན་དག་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་རིགས་པ་ཅན་པ་ཁྱོད་རང་ཡང་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྟགས་སོ་ཞེས་གྲུབ་པའི་མཐའ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༩༨ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༡༦༡ བ ༤ དེའི་ཆོས་ད་ལྟར་གྱི་ཆོས་སུ་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 287

ལས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཞིང་དེར་མ་ཟད་རིགས་པས་ཀྱང་
གནོད་དེ། འདི་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་རྣམས་དང་དེ་དག་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་བློ་རྫས་གཞན་དག་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་སྔོན་པོ་སྣང་བ་དང༌། སྔོར་སྣང་ཤེས་པ་སྣང་བ་དག་རྒྱུད་གཅིག་ལ་དུས་མཉམ་རྫས་སོ་སོར་ཡོད་ན་དེ་གཉིས་སོ་སོར་རྟོགས་དགོས་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་རྫས་སོ་སོར་རྟོགས་པའམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་མྱོང་བྱེད་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འབའ་ཞིག་མྱོང་བྱེད་གཉིས་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བློ་རྟོག་པ་ ིགཅིག་གིས་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བས་དེ་གཉིས་སོ་སོར་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བློ་དེས་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བས་གཅིག་ཏུ་མི་འགྲུབ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་གཉིས་སོ་སོར་མ་རྟོགས་པའི་མི་འཐད་ཅིང༌། འགྲུབ་ན་བློ་དེ་གཉིས་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་དོན་སྔོན་པོ་དང༌། དོན་སྔོན་པོ་ཤེས་པའི་བློ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཕྱི་ནས་ཇི་ལྟར་སོ་སོར་དྲན་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་དེ་མྱོང་བྱེད་ཡིན་ན། དེ་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག །ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་སྔོན་པོ་མྱོང་བ་དང་སྔོ་འཛིན་མྱོང་བ་སོ་སོར་ལེགས་པར་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག་གིས་དོན་དང་ཤེས་པའི་མྱོང་བ་དག །ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཕྱོགས་སྔ་མ་འགོད་པ་ན། ཤེས་པ་དང་དེའི་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བའི་འདོད་པ་བཀོད་ནས་ལན་གྱི་གཞུང་འདི་དག་ཐམས་ཅད་དོན་སྔོ་སོགས་དང་དེ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པའི་སྣང་བ་གཉིས་རྫས་གཞན་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ལ་སྦྱར་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་བདེན་ཏེ། ཡུན་རིང་མོ་ནས་མ་འབྲེལ་བ་འབའ་ཞིག་སྨྲ་བ་ལྷུར་བླངས་པའི་གོམས་པ་མཐུ་ཆེས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་པ་རྣམས་དང་དེ་དག་མྱོང་བའི་བློ་རྫས་གཞན་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལ་བརྗོད་པའི་རིགས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དག་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བའང་ཁེགས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་སྔོན་པོ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང༌། སྔོན་པོའ་དོན་ ིགྱི་ཡིད་སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་དག་གིས་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་སྔ་ཕྱི་རིམ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་སྔོན་པོ་ཁོ་ནའི་རྣམ་པ་སྣང་བ་དང༌། སྔོ་སྣང་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་མྱོང་

288 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བྱེད་རྫས་གཞན་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པའི་བརྩད་པའི་སྐྱོན་འདི་གདོན་པ་དཀའ་ཞིང་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་འདི་ལྟར་ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོ་སོགས་མཐོང་བའི་ཚེ། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་གཟུང་རྣམ་གཅིག་ཉིད་དམ་དེའི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་གཅིག་ཚད་མས་རྟོགས་ཀྱི་དེའི་ཚེ་སྔོ་སྣང་ལས་རྫས་གཞན་པའི་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེ་བར་ཚད་མས་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ནི་མྱོང་བར་བྱེད་པ་ལ་འཛིན་རྣམ་ཉིད་འཛིན་རྣམ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་མྱོང་བ་རྫས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་གཞན་རིག་ཕྱི་མ་ཡུལ་ལ་མི་འཕོ་བར་ཐལ་བ་ལ། ཐལ་བ་དངོས་དང། དེའི་ལན་
དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྔོ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་དེ་སྔོ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་གཞན་གྱིས་རྗེས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་འདོད་པ་དེ་ལའང་སྔོ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་དེ་དྲན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མྱོང་བྱེད་ཡོད་དགོས་པས་སྔོ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་དེ་ནི་གང་གིས་མྱོང་བ་ཡིན། གལ་ཏེ་དེ་ཡང༌། དེ་ལས་ཕྱིས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་ཡིན་ན། ཤེས་པ་སྔ་མ་སྔ་མ་རྣམས་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱིས་རིག་ཅིང་མྱོང་བའི་ཕྲེང་བ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འདི་རྣམས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དེ་ནི་གང་ཞིག་ཡིན། གལ་ཏེ་མྱང་བྱ་བློ་སྔ་མ་རྣམས་མྱོང་བྱེད་བློ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡུལ་གཞན་སྔོན་པོ་ལ་ནི་འཛིན་བྱེད་དུ་འཕོ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔ་མ་ལས་དེའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དེའི་ལན་དགག་པ་ལ། ཕྱི་དོན་ཉེ་བས་སྔ་མ་བཏང་སྟེ་ཡུལ་ལ་འཕོ་བ་
དགག །སྔ་མ་འཛིན་པའི་ནུས་པ་ཟད་ནས་ཡུལ་ལ་འཕོ་བ་དགག །ཡུལ་དང་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་དགག །ཡུལ་ལ་འཕོས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཐ་མ་ཁོ་ནས་སྔ་མ་མི་མྱོང་བར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྐྱོན་མེད་དེ། སྔོ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཉེ་བ་ན། དེས་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་འཛིན་པའི་གེགས་བྱས་ནས་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་འཛིན་པ་བཏང་སྟེ། སྔོ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་འཛིན་བྱེད་དུ་འཕོ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 289

ཀྱིར་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཕྱི་མའི་སྣང་ཡུལ་དུ་ཉེ་བ་ཡང་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཡང་ཡིན་པའི་སྔོ་འཛིན་དབང་བློ་སྔ་མ་དེ་དག་མི་འཛིན་པར་ནི་སྔོ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཉེ་བ་ཙམ་གྱིས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཕྱི་མ་དེ་ཅི་ལྟར་གཞན་སྔོ་སོགས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཕྱི་མ་དེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔ་མ་ལས་དེའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། དེས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔ་མ་འཛིན་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྔོ་སོགས་ཉེ་བ་ཙམ་གྱིས་གེགས་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བདག་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་ངེས་པའི་ནང་གི་ཡན་ལག་ནི། དེ་དག་ལ་གཞན་ཕྱི་མ་ནི་ཡན་ལག་གང་གིས་ཀྱང་གེགས་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་གེགས་བྱེད་པར་འདོད་དམ། ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་གཟུང་དོན་དུ་ཉེ་བ་ཡོད་པས་གེགས་བྱེད་པར་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་དེ་ལ་གེགས་བྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ནི་ཉེ་བ་ན། ཤེས་པ་ཕྱི་མ་འགས་1

ཀྱང་དབང་བློ་སྔ་མ་མྱོང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་འདོད་ན་ཕྱི་རོལ་
གྱི་དོན་དེ་ཉེ་བ་མིན་པའི་གནས་སྐབས་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པ་དེས་ན་དབང་ཤེས་གང་ལ་ཡང་མྱོང་བྱེད་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། རྩ་བ་མྱོང་བྱེད་ནི་མེད་ན། བློའ་དྲན་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ ིབའི་ཕྱིར། མྱོང་བ་དང༌། དྲན་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་བས་ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པ་འདི་ནི་ཨ་རེ་མཛེས་ཏེ། དེ་ལས་མི་མཛེས་པ་ཅི་ཞིག་བྱར་ཡོད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཉེར་བས་གེགས་བྱེད་པར་འདོད་དོ། །ཞེ་ན། འདས་པའི་དུས་ཀྱི་སྒྲ་སོགས་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བློ་གང་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་ཉེ་བ་ནི་ཡོད་པ་མིན་པས་དོན་ལ་འཕོ་བའི་རྒྱུ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་སྔ་མ་འཛིན་པའི་ནུས་པ་ཟད་ནས་ཡུལ་ལ་འཕོ་བ་དགག་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་
དང༌། དེའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་སྔ་མ་བདག་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་རིམ་གྱིས་ཟད་པ་ན། ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཡུལ་གཞན་ཕྱི་རོལ་ལ་ནི་འཕོ་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༠ བ ༦ ཤེས་པ་ཕྱི་མ་རིགས་ཀྱང་དབང་བློ་

290 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་དོན་འཛིན་ནུས་སུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མི་སྲིད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན་དོན་བློ་དེ་ཉིད་གང་ལས་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཉེར་ལེན་མེད་པར་འགྱུར་བས་སྔར་གྱི་བློ་ནི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་རང་འཛིན་ནུས་སུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཟད་པ་ན་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་དེ་དོན་ལ་འཕོ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་པ་ཕྱི་མ་དོན་འཛིན་ནུས་སུ་སྐྱེད་པའི་བློ་སྔོན་ལ་མེད་པར་དོན་འཛིན་པའི་བློ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ཀྱི་དོན་གཞན་ལ་ཆགས་ནས་སྒྲ་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཉམས་པ་ན་ཤེས་པ་དེ་སྐྱེ་བ་ཚད་མས་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་དེའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་ལ། རང་སྡེ་དག་གི་སྐྱོན་སྤོང་དགག །གཞན་སྡེ་དག་གི་
སྐྱོན་སྤོང་དགག །མཐའ་གཞན་བཅད་པའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡིད་བྱེད་སྔ་མའི་ནུས་པ་ཉེར་ལེན་དུ་ཡོད་པ་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་སྐྱེ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་གི་ཉེར་ལེན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་སྐྱེ་ན། ཡིད་བྱེད་སྔ་མའི་ནུས་པ་ཉམས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ཡོད་དགོས་ཏེ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱུན་ཆད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེ་ན། ཁྱོད་མདོའ་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ ིརྣམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་ཁས་ལེན་ན། རྣམ་ཤེས་དེ་ལས་དུས་ཅིག་ཅར་འཇུག་ཤེས་རིགས་མི་མཐུན་དུ་མ་སྐྱེ་ཡང་ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་སྐབས་འགར། གཟུགས་མཛེས་ལ་ཆགས་པའི་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་སེམས་གཅིག་གིས་དེའི་ཚེ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་འཛིན་སོགས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཉམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་ཀུན་གཞིའི་1

ལས་འཇུག་ཤེས་
གཞན་འབྱུང་བ་མིན་ནོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པར་རིགས་ཀྱི། དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡིད་བྱེད་སྔ་མའི་ནུས་པ་རྒྱུར་དོན་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པར་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་ན། ཡུལ་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཡོད་པའི་ཚེ། ཡིད་གཞན་འཇུག་ཤེས་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིད་བྱེད་སྔ་མའི་འཇུག་པ་ནི་མཚུངས་པར་ཡོད་པ་ལ་ལྟོས་པར་མི་འགྱུར་བས། ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ལ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༡ བ ༥ དེའི་ཚེ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལས་འཇུག་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 291

ལྷག་པར་ཆགས་པའི་ཚེ། སྒྲ་སོགས་ཉེ་བར་ཡོད་ཀྱང་དེ་འཛིན་གྱི་བློ་ནི་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྔོན་མེད་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པའི་དགའ་སྟོན་ཁོ་བོས་བསྒྲུབས་སོ། །གཞན་ཡང་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་ཡིད་དོན་གཞན་ལ་ཆགས་པའི་ཚེ། ཤེས་པ་གཞན་མི་སྐྱེ་བའི་རིགས་པར་མ་ཟད། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རིམ་བཞིན་སྐྱེ་བས་ཀྱང་བློ་སྔ་མའི་ནུས་པ་ལ་ལྟོས་པར་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་གཞན་སྡེ་དག་གི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། ཡིད་དེ་རྟག་པ་
གཅིག་པུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་སྣ་སྒོར་སོང་སྟེ། ཡུལ་གཞན་དྲི་ལ་ནི་ཆགས་པ་ན་དབང་པོ་གཞན་ལ་མི་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་གཞན་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ཤེས་པ་སྔ་མའི་ནུས་པ་ལ་ལྟོས་པས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། དེ་ཡང་འཐད་པ་མིན་ཏེ། སྐབས་ལ་ལར་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་འཇུག་ཤེས་དྲུག་ཀ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་མཚུངས་པར་ཡོད་པ་ལ་ཡང་ཡུལ་གཅིག་ལས་གཞན་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ་ཡིད་གཅིག་ཁོ་ནར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཁས་བླངས་དང་ཡང་འགལ་ཏེ། ཁྱོད་རང་ལྟར་ན་ཡང་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། བདག་ཡིད་རྟག་པ་ཕྲད་པའི་ལྡན་པ་ཙམ་ལས་ནི་དབང་ཤེས་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཁྱོད་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །རྟག་པ་ལ་རེས་འགའ་ཕྲད་ཅིང༌། རེས་འགའ་མ་ཕྲད་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བྱེད་པ་གཅིག་ལས་བྱ་བ་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཤེས་གཅིག་གིས་ཤེས་པ་དུ་མ་སྐྱེད་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ནའང་ཅི་ལྟར་མར་མེ་གཅིག་གིས་སྐྱེས་བུ་དུ་མས་གཟུགས་མཐོང་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་ཡིད་ཆོས་ཅན། རིམ་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་པ་དུ་མ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་1

བར་ཐལ།

ཅིག་ཅར་དུ་མ་མི་བསྐྱེད་པ་གང་ཞིག །ཕྱིས་ཀྱང་སྔར་དང་ནུས་པ་མི་འདྲ་བའི་བྱེ་བྲག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་གསལ་ཐམས་ཅད་ཁས་བླངས། ཡིད་རྟག་པས་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདིས་ནི། རྒྱང་པན་པ་གང་དག་འབྱུང་བའི་རང་བཞིན་གྱིས་ལུས་རྟག་པས་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་དང༌། གྲངས་ཅན་པ་སྐྱེས་བུ་རྟག་པས་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བཤད་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༢ བ ༢ ནུས་པ་མེད་པར་འབྱུང་བར་ཐལ།

292 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

པ་ཡིན་ཏེ། རྟག་པས་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། གལ་ཏེ་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ལས་ཤེས་པ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདུ་བྱེད་རྟག་ན་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་རིགས་པ་སྔ་མས་ཁེགས་ཤིང༌། མི་རྟག་ན་སྔར་མེད་པའི་འདུ་བྱེད་དེ་ཕྱིས་གང་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན། གལ་ཏེ་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་བག་ཆགས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་བློ་སྔ་མ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་དོན་འདི་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བློ་སྔ་མས་བསྒོས་པའི་བག་ཆགས་ལས་བློ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། བློ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་བློ་སྔ་མའི་ནུས་པ་ལ་ལྟོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་མཐའ་གཞན་བཅད་པའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་ལ་རྣམ་
ཤེས་ཕྱི་མའི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་ནུས་པ་དང༌། ཉེར་ལེན་གྱི་ནུས་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། དེ་ལ་གཟུང་ཡུལ་གྱི་ནུས་པ་ཉམས་པ་ཉིད་ན། ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་ལ་འཕོ་བ་ཡིན་གྱི། སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་ཉམས་ནས་འཕོ་བ་མིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཞེ་ན། དབང་པོའ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ ིཀྱི་གཟུང་དོན་ལ་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལས་གཞན་པའི་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་གཟུང་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཤེས་པ་སྔ་མ་ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན། ཤེས་པ་སྔ་མས་ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་གཟུང་ཡུལ་བྱེད་པ་དང༌། ཤེས་པ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་གཉིས་སོ་སོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་དགོས་ན། ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པ་དང༌། མི་སྐྱེད་པའི་ཆ་གཉིས་མེད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་ཤེས་པ་ཕྱི་མས་བཟུང་བ་དང་མ་བཟུང་བའི་ཆ་གཉིས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་གཟུགས་སོགས་རྣམས་ལ་ཡང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་བཟུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆ་ཤས་མེད་དགོས་པས། བུམ་པ་མཐོང་བ་ན་བུམ་པའི་ཁོག་པ་དང་མགྲིན་པའི་སྦུགས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། གཟུགས་སོགས་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་རྡུལ་ཕྲན་དང༌། ཕ་རོལ་གྱི་ངོས་ལ་སོགས་པ་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་ཡང༌། གཟུང་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་སྲིད་ཀྱི། རྣམ་པར་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 293

ཤེས་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་མེད་པ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་ཕ་རོལ་གྱི་ངོས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་གྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ན། བུམ་པ་མཐོང་ནས་དེའི་ཁོག་པ་མ་མཐོང་བ་ལྟ་བུའི་ཆ་གཉིས་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག །སྣང་བ་གཟུང་བ་མ་ཡིན་མེད། །ཅེས་པ་རང་གཞུང་དུ་བྱས་ནས་
སྣང་བ་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་ཀྱང་གཟུང་ཡུལ་མ་ཡིན་པས། གཟུང་ལ་གཟུང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ལས། །གཞན་མིན་སྐྱེད་བྱེད་ཉིད་མཚན་ཉིད།1

།ཅེས་པ་ལ་སྣང་བས་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།
ཡུལ་དབང་བར་གྱི་སྣང་བ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་བཟུང་བ་མ་ཡིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སྣང་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་སྔ་མས་ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་གཟུང་ཡུལ་བྱེད་པ་དང༌། སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་སོ་སོར་ཡོད་པའི་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་ཏེ། སྣང་བ་ནི་རིགས་པ་ཕྲ་བར་སོང་བ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མ་བཟུང་བ་སྲིད་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་ཆ་མེད་པའི་ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་ཕྲ་རགས་སོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་མོད། དེ་ལ་ཕྲ་སོགས་ངོ་བོ་ཡི།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་དང༌། ཟློས་པའི་
ཉེས་པར་འགྱུར་དུ་དོགས་སོ།།
དེ་ལྟར་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཙམ་ལ་སྤྱི་ཁྱབ་སྒྲུབ་པ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་བཤད་
ནས། ཤེས་པ་སྔ་ཕྱི་ལ་སྒོས་ཁྱབ་སྒྲུབ་པ་ནི། ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཡུལ་ལ་འཕོ་བ་ན། ཤེས་པ་སྔ་མའི་གཟུང་བའི་ནུས་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་གྱི། སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ནུས་པ་གཞན་ཉམས་པ་མིན་ན། ཤེས་པ་སྔ་མ་ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་གཟུང་བའི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་མིན་པར་འགྱུར་དགོས་ནའང༌། ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་གྱི་ནུས་པ་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་མེད་དེ། གཟུགས་སོགས་རྣམས་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་བསྐྱེད་པ་དེ་ལྟ་མིན་པར་ནི་རང་འཛིན་དབང་བློ་ལ་དངོས་སུ་ཕན་འདོགས་པ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་གཟུང་བའི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་ལས་གཞན་གཟུང་དོན་འདིའི་དངོས་པོར་འཇོག་པའི་ཐབས་ཀྱི་ངེས་པ་གཞན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༠ ཤོག ༢༩༦ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༣ ཕྲེང་། ༩

294 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ། ཅི་ཡང་མེད་ཅིང༌། བློ་སྔ་མ་ལའང་བློ་ཕྱི་མ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཟུང་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡོད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། བློ་སྔ་མ་དེ་ཡང་བློ་ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་དེ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གནས་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་པས། ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་གྱི་ནུས་པ་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་ཅན་དུ་ཁས་ལེན་པར་མི་རིགས་སོ།།
བློ་སྔ་མ་ལ་བློ་ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཅི་ཞེ་ན། ཤེས་པ་སྔ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་འཛིན་པ་ཡི་ནི་སེམས་ཀྱི་གཟུང་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཕྱི་མ་རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་དེ་དང་ལྡན་པར་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སེམས་ཕྱི་མ་དེའི་ཉེར་ལེན་དང་ཁྱོད་མྱོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞུང་འདིའི་དོན་ནི། ཤེས་པ་སྔ་མ་ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་ཉེར་ལེན་དང༌། ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཤེས་པ་སྔ་མའི་མྱོང་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་ན། ཤེས་པ་སྔ་མ་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པ་དང༌། ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་གཟུང་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ལ་ལྟོས་ནས་ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་ཚང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རང་འཛིན་ཤེས་པ་ཉེར་ལེན་དང་མྱོང་བྱ་ཡིན་པ་དེ་ནང་སེམས་ཀྱི་གཟུང་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་འདྲ་དེ་ནང་སེམས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡོད་ན། དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་དགོས་ཞེས་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།
ཁ་ཅིག་རང་འཛིན་ཤེས་པ་རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་གཟུང་དོན་གྱི་མཚན་
ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་ནས་ནང་སེམས་ཀྱི་གཟུང་དོན་མེད་པ་འདོད་པ་ལ་ནི། མིག་ཤེས་དེ་རང་གི་དེ་མ་ཐག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་མིག་ཤེས་དྲན་པའི་བློའ་གཟུང་དོན་དུ་ཐལ་བ་བཟློག་ཏུ་མེད་དོ། །གལ་ ིཏེ། ཤེས་པ་ཕྱི་མས་ཤེས་པ་སྔ་མ་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན། ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཡུལ་ལ་འཕོ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ན། རྣལ་འབྱོར་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་རང་གཞན་གྱི་སེམས་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སོགས་གཉིས་ཀ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཅི་ཞེ་ན། གཟུགས་སོགས་དང་ནི་སེམས་སྔ་མ་གཉིས་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 295

ཀ་སེམས་ཕྱི་མས་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་དེ་ལྟར་གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་དོ་ཞེས་དཔྱོད་པ་འདི་གཟུགས་སོགས་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་ངེས་པ་བརྟེན་དགོས་པའི་མ་དག་པའི་བློ་ཅན་ཐ་མལ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། རྣལ་འབྱོར་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་རང་གཞན་གྱི་སེམས་དང༌། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སོགས་གཉིས་ཀ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ནི་བདག་རྐྱེན་ཏིང་ངེས་འཛིན་གྱི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་དེ་གཉིས་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྔོན་ཆད་གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་རྟོག་གེ་སྨྲ་བ་མཐའ་དག་གིས་རྣ་བར་མ་ལྷུང་བའི་ལེགས་པར་བཤད་པའི་གཏམ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང་ཤེས་པ་སྔ་མ་ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་དུ་འགྱུར་ན། ཤེས་པ་སྔ་མ་དེ།
ཤེས་པ་ཕྱི་མས་རེས་འགའ་འཛིན་ཞིང་རེས་འགའ་མི་འཛིན་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་དོ། །གཟུགས་སོགས་ཕྱིའི་གཟུང་བ་དེ་ལ་ཆེས་ཕྲ་བ་དང༌། ཐག་རིང་བ་དང༌། སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱིས་བསྒྲིབས་པ་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིས་རེས་འགའ་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་མིན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན་ཡང༌། གཟུགས་སོགས་འཛིན་པའི་བློ་སྔ་མ་ལ་སྔར་མེད་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་སོགས་གང་གི་སྒོ་ནས་ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གེགས་ཕྱིས་སྐྱེས་པ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ། དེའི་ཕྱིར། རང་བློ་སྔ་མ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་འགྱུར་ན་ནི། དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུའི་སེམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཁོ་ན་འཛིན་པར་འགྱུར་དགོས་པ་དེས་ན། དོན་གཞན་ཕྱི་རོལ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་བོ། །གལ་ཏེ་ཤེས་པ་སྔ་མས་ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་མི་འཐད་དེ། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ནུས་པ་དོན་གཞན་དུ་མ་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་ཤེས་པ་སྔ་མས་ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་དང༌། དེ་ཉིད་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཅིང༌། ནུས་པ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་ནུས་པ་ཅན་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་ལས་རྫས་ཐ་དད་དོ་ཞེ་ན། དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ནུས་པ་དོན་གཞན་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ནུས་པ་དུ་མ་དང༌། གཅིག་མེད་ཀྱང་རང་འབྲས་བསྐྱེད་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་གཅིག་དང་དུ་མ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར།

296 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གལ་ཏེ་ནུས་པ་དོན་གཞན་དུ་མ་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ན།
རྒྱུ་གཅིག་ལས་འབྲས་བུ་དུ་མ་འབྱུང་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། རྒྱུ་གཅིག་ཉིད་ལ་རང་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ནུས་པ་དུ་མ་ཡོད་པས་རྒྱུ་གཅིག་ལས་འབྲས་བུ་དུ་མ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་གྱི། འབྲས་བུ་དག་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟར། རྒྱུ་གཅིག་ཁོ་ན་ལས་འབྲས་བུ་གཅིག་ནི་སྐྱེ་བ་ཅིར་ཡང་མི་རུང་གི་འོན་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་ཚོགས་པ་དག་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་གཅིག་ཀྱང་འབྲས་བུ་འགའ་ཞིག་གི་ཉེར་ལེན་དུ་འགྱུར་ཞིང༌། འགའ་ཞིག་གི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་བས་འབྲས་བུ་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ཏེ། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་ཚོགས་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྒྱུ་གཅིག་པོ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་ལྷ་དབང་བློའ་ིའགྲེལ་པར། གཅིག་ལས་གཅིག་ནི་ཅིར་མི་རུང༌། །ཚོགས་པ་དག་ལས་ཐམས་ཅད་འབྱུང༌།1

།ཞེས་
འདོན་པ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ཞིང༌། རྒྱན་མཁན་པོས། མ་ཡིན་འགའ་ཞིག་གཅིག་ལས་གཅིག །འབྲས་བུ་ཚོགས་པ་དག་ལས་འབྱུང༌། །ཞེས་བཏོན་ནས། འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པ་དག་ལས་འབྱུང་ཞིང༌། འོན་ཀྱང་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་ནི་ཉེར་2

ལེན་ཅན་གཅིག་ཁོ་ན་དངོས་
སུ་སྐྱེ་བའང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་མར་མེའི་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་རེ་རེ་ལས་ཕྱི་མ་རེ་རེ་ཁོ་ན་དངོས་སུ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ།།
གསུམ་པ་ཡུལ་དང་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་བློ་ཕྱི་མ་
གཞན་གྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་འགྱུར་བས་ཉེས་པ་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཡི་གེ་ཨ་ཨི་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེས་པ་ན། ཨི་ལ་དཔྱོད་པའི་བློ་གཅིག་པུ་དེ་ལ་བརྗོད་པ་ཨ་ཨི་གཉིས་རིམ་མིན་ཅིག་ཅར་ཉིད་དུ་སྣང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་གི་གཟུང་དོན་ཨི་འཛིན་པ་ན་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རང་གི་ཉེར་ལེན་ཨ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡང་ཨས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ནས་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། སྔ་ཕྱིར་སྣང་བ་ཅན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༦༤༨ ཕྲེང་། ༡༢
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠༥ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༦༧ ན ༦ འགའ་ཞིག་ནི་ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་ཉེར་ལེན་

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 297

ཉིད་ཕྱིར།1

།ཞེས་པ་ལྷ་དབང་བློའ་འགྲེལ་པར་འབྱུང་ཡང་། རྒྱན་དུ། སྔ་དང་ཕྱི་མའི་དོན་སྣང་ཕྱིར། ི།ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་པ་སྔ་མའི་གཟུང་དོན་ཨ་དང་ཕྱི་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཨི་གཉིས་ཀ་དུས་མཉམ་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ལ་སོགས་ཞེས་པའི་ཚིག་ནི། འདི་དག་དང་རིགས་མཚུངས་པའི་གནོད་བྱེད་གཞན་ཡང་སྡུད་པར་བྱེད་པའོ། །འདོད་པར་མི་རིགས་ཏེ། ཨ་ཨི་གཉིས་ཐོས་པའི་དུས་རྟག་ཏུ་རིམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་ཨ་གཅིག་པུ་ཐོས་པའི་ཚེ་གཅིག་ཀྱང་ལན་གཉིས་གཉིས་སྣང་བར་འགྱུར་བར་
ཐལ། ཨ་བདག་ཉིད་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང་དེ་རིག་པའི་མྱོང་བྱེད་དོན་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་སྣང་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཡུལ་ལ་འཕོས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཐ་མ་ཁོ་ནས་སྔ་མ་མི་མྱོང་བར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་ཡུལ་གཞན་ཕྱི་རོལ་ལ་འཕོ་བ་ན། འཕོ་ཁ་མའི་བློ་ཐ་མ་དེ་དེའི་བློ་ཕྱི་མས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མིན་པར་བློ་ཕྱི་མ་དེས་དོན་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་རྒྱུད་གཞན་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་རང་གིས་མ་མྱོང་བ་བཞིན་དུ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་སྔ་མ་ཐམས་ཅད་རང་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དོན་ལ་འཕོ་ཁའི་བློ་ཐ་མ་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་མ་མྱོང་ན་དེས་ཤེས་པ་སྔ་མ་མྱོང་བར་མི་རྟོགས་ཤིང༌། དེས་ན་སྔ་མ་སྔ་མ་རྣམས་ལ་མྱོང་བྱེད་ཚད་མ་ཡོད་པ་ཚད་མས་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རིག་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཤེས་པ་ཕྱི་མས་མྱོང་བར་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་བདག་གིས་མྱོང་བ་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། གཞན་གྱིས་མྱོང་བར་གྱུར་བ་ནི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པས་བདག་གིས་མྱོང་བ་ཡང་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་བཞིན་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ན། བདག་གིས་མྱོང་བ་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་བདག་ལ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པར་འགྱུར་བ་བདག་གིས་མྱོང་བ་དེ་ཉིད་ཚད་མ་གང་ལས་འགྲུབ་རེ་ཞིག་རང་ལས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་པ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། བློ་ཕྱི་མས་མྱོང་བ་མི་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་མིག་ལ་སོགས་པ་རང་རིག་མེད་ཅིང་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ཡང༌།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༣ ཕྲེང་། ༡༧

298 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

མིག་ལ་སོགས་པས་དོན་གསལ་ལོ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལྟར་རང་རིག་མེད་ཅིང་བློ་ཕྱི་མས་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ཡང༌། བདག་རྒྱུད་ལ་མྱོང་བར་འཇོག་པ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དོན་གསལ་བའི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ནི་རང་གསལ་བར་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། རང་གིས་བདག་རྐྱེན་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པ་ལ་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པས་དབང་པོས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་དུ་འགྱུར་གྱི་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་གསལ་བར་འདོད་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་རང་ཉིད་གསལ་བའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ན། དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་རང་གསལ་བའི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་ཀྱང་དོན་གསལ་བར་བྱེད་ན་འགྲོ་བ་འདི་མཐའ་དག་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུའི་གཞུང་གི་ཚོགས་མཐའ་དག་བཤད་ཟིན་ཅིང༌། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ་འདི་ལ་གཞུང་གི་ཚད་ནི་ཤླཽ་ཀ་སུམ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་རྒྱ་དཔེ་ལས་འབྱུང་ངོ་ཞེས་གྲགས་སོ།།
ཁ་བ་ཅན་འདིར་སྔོན་ཆད་གྲགས་པའི་གཞུང༌། །ཀློག་པ་ལས་གཞན་དགོས་པ་མ་
གཟིགས་ཏེ། །ཚུལ་འདི་མ་བཟོད་རང་ཉིད་གཞུང་འདི་ལ། །འགྲེལ་བྱེད་རི་མོའ་རྩོན་པ་བླངས་པ་ ིསྙམ། །རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་སྟེ་གསུམ་པའོ།། །།

༄༅། །རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་གཞན་དོན་ལེའུའི་རྣམ་བཤད་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །ཨོཾ་སྭ་སྟི། ལྷག་བསམ་རྒྱ་ཆེན་སྤྲིན་གྱི་ཁུར་ལས་བསོད་ནམས་ཆུ་བོ་ཡུན་དུ་
བབས་པས་བྲན་གྱུར་པ། །ཡེ་ཤེས་མྱུ་གུས་མཐའ་དག་རྒྱལ་བའི་བདེ་བ་མ་ལུས་ཡལ་ག་སྟོང་གིས་མངོན་པར་བྲིས། །ཁྱོད་ཀྱི་གྲགས་པའི་མེ་ཏོག་ལྟར་དཀར་ལྦུ་བའི་ཕྲེང་འཛིན་ཆུ་གཏེར་སྐ་རགས་གཡོ་བ་ཡི། །ས་ཆེན་འཕྲིན་ལས་དྲི་བཞོན་གྱིས་ཁྱབ་འཇམ་དབྱངས་དཔག་བསམ་ལྗོན་པའི་དབང་པོ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག།
དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ། མདོའ་གོ་རིམས་ཇི་ལྟ་བའི་དབང་དུ་ ིབྱས་ན། རང་གི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་ཡང༌། གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟར་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཐོག་མར་བཤད་ཟིན་ནས། ད་ནི་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ལེའུ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་མདོའ་གཞན་དོན་གྱི་ལེའུའི་བརྗོད་བྱ་ནི། རང་གིས་ ིགོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚད་མ་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས། མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་དངོས་སུ་གཅོད་པའི་ཡན་ལག །སྒྲུབ་ངག་དང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་འགོག་པའི་ཡན་ལག་སུན་འབྱིན་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་ཡང་སུན་འབྱིན་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ། མདོ་ལས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་པར་ངེས་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། འདིར་ཡང་གཞན་གྱི་ལོག་པ་རྟོག་པ་སུན་འབྱིན་པའི་རིགས་པ་དང༌། གཞན་གྱིས་རང་ཉིད་ལ་བཀོད་པའི་སུན་འབྱིན་རྣམས་སྐྱོན་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གཞུང་གི་སྐབས་ཕལ་ཆེ་བར་བཤད་པ་དག་ལས་ཀྱང་རྟོགས་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདིར་གཞན་དོན་ལེའུའི་སྐབས་སུ་སྒྲུབ་ངག་བསྟན་ཟིན་པ་ན། སུན་འབྱིན་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་སྟོན་པའི་མདོའ་ཚིག་རྣམ་པར་འགྲེལ་པའི་གཞུང་ ི

300 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ལོགས་སུ་རྩོམ་པ་མ་མཛད་ཅིང༌། དེའི་ཕྱིར་སྒྲུབ་ངག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་སྟོན་པའི་མདོའ་རྩ་ིཚིག་རྣམ་པར་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ལེའུ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་ན། རྗོད་བྱེད་སྒྲུབ་ངག་གི་རང་བཞིན་དང༌། དེའི་བརྗོད་བྱ་བསྒྲུབ་བྱ་དང༌། གཏན་ཚིགས་རྣམས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་མདོའ་གཞུང་ཚན་གསུམ་དུ་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་ ིའགྲེལ་པར་བྱེད་པའི་ལེའུ་འདིའི་དོན་ཡང་གསུམ་པོ་དེར་འདུས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་བས་ན། འདིར་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བཤད་པ་ལ། རྗོད་བྱེད་ངག་གི་རང་
བཞིན་བཤད་པ་དང༌། བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར། གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི། །རང་གིས་མཐོང་དོན་རབ་གསལ་བྱེད།1

།ཅེས་གསུངས་པའི་འདི་
ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་དེ་ཉིད། སླར་ཡང་སྐབས་འདིར་བཟླས་ཏེ་སྨྲ་བར་མི་བྱེད་ཀྱི། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སྨོས་པའི་རང་གིས་མཐོང་བ་ཞེས་པ་དང༌། དོན་ཞེས་པ་དང༌། གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི་ཚིག་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྒོ་ནས་མདོ་ཚིག་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལ་ཡང༌། རང་གིས་མཐོང་བ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་དང༌། དོན་སྨོས་པའི་དགོས་
པ་བཤད་པ་དང༌། གསལ་བྱེད་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། སྔ་རྒོལ་རང་གིས་མ་མཐོང་བའི་རྟགས་བརྗོད་པ་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་རང་གིས་མཐོང་བ་སྨོས་པ་བསྟན་པ་དང༌། སྔ་རྒོལ་རང་གིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་གྱི་རྟགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་རྗོད་པར་བྱེད་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གོ་ཞེས་སྨོས་པས་ཆོག་མོད། རང་གིས་མཐོང་བ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། སེར་སྐྱ་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི། རྒོལ་བ་རང་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རྒོལ་གཞན་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དེ་རྒོལ་བ་བདག་གི་ཚད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༡

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 301

མས་མཐོང་བ་མིན་ཡང་ཕྱི་རྒོལ་གཞན་དག་གིས་མཐོང་བ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། གྲངས་ཅན་པས་སངས་རྒྱས་པ་ལ། བློ་བདེ་ཆོས་ཅན། སེམས་མེད་དེ། སྐྱེ་འཇིགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པ་ན། རྟགས་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དེ་བློ་བདེ་ལ་གྲངས་ཅན་རང་གི་ཚད་མས་མ་མཐོང་ཡང༌། བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་པར་ཕྱི་རྒོལ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ལས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་པར་བྱེད་པས། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་བརྗོད་པ་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་བདག་གིས་མཐོང་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྨོས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། སྔ་རྒོལ་རང་གིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ལུང་ལས་བཤད་པ་ཙམ་གྱི་
རྟགས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་བསྟན་པ་དངོས་དང༌། རང་གི་ཐལ་འགྱུར་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌། རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པས་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་སངས་རྒྱས་པས་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པས། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་དགག།བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་གྲངས་ཅན་རང་ལུགས་ལ་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་རིགས་པར་བསྟན། རྒོལ་བས་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའོ།།
དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་སྟོབས་1

ཤུགས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་གནོད་སྒྲུབ་
ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལུང་ཚིག་གནོད་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོད་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིན་ལྐོག་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ཡང༌། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་མ་དག་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་ཚད་མས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་ལུང་ཡོངས་སུ་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ལུང་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དེར་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་འཇུག་པར་

1 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༣ བ ༢ དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་རྗེས་སུ་ ཞོལ་གཙང་གཉིས་སུ་སྟོབས་ཞུགས་ཅེས་བྲིས་པ་མང་བས་ཚང་མ་མཆན་དུ་བཀོད་མེད།

302 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

མི་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་ལ་ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། འདི་ནི་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའ་བཤད་པའི་ཚུལ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ན་གཞུང་འདི་ ིཉིད་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཚུལ་སྤྱིར་སྟོན་པ་ཡིན་ཞིང༌། གཞུང་འོག་མ་དག་ནི། བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་པ་ལ། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ།།
རྒྱན་མཁན་པོ་ནི། འདི་ལྟར་འཆད་དེ། བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་པ་ནི། དངོས་པོ་སྟོབས་
ཤུགས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ། བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་བརྗོད་པའི་སངས་རྒྱས་པའི་ཚིག་ཙམ་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོད་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དོན་ལ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་མ་དག་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་ལུང་ནི་ཤིན་ཏུ་སྐོག་གྱུར་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཁོ་ནར་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཡོངས་སུ་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། སངས་རྒྱས་པའི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་གྲུབ་ན། སྐྱོན་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། བློ་བདེ་སེམས་མེད་དེར་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེར་གྲངས་ཅན་རང་གི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་འགལ། བློ་བདེ་སེམས་ཡོད་ཡིན་པ་དེར་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེ་དཔག་གནོད་བྱེད་དུ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དེ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡིན་པ་འགལ། ཞེས་འཆད་ཅིང༌། དེ་ལྟར་ན། གཞུང་འདི་དང༌ལུང་ལ་གནོད་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་རིགས་པ་རྣམ་གྲངས་པར་བཤད་པར་བྱའོ།།
སྐྱེ་འཇིག་ཅན་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་དེའི་ཚེ། བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་
ཅན་དུ་བརྗོད་པའི་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དེ་ནི། བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་མིན་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ། བློ་བདེ་སེམས་ཡོད་དུ་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དོན་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་གཞན་བློ་བདེ་སེམས་མེད་ལ་ནི་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དེས་གྲུབ་པའི་རྟགས་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དང༌། རྟགས་དེས་གྲུབ་པའི་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 303

བློ་བདེ་སེམས་མེད་ལ་སོགས་པ་མ་ལུས་པ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ། བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དེ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དོན་ལ་གནོད་པ་སྟོན་པའི་རྒོལ་བ་ངེད་ཀྱི་ངོར་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཡང༌། ཚད་མར་ཁས་བླངས་པ་དང་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་པ་ལ་ཚད་མར་གྲུབ་པས། དེའི་ཕྱིར། ལུང་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་པས་ལུང་དེ་བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ངོ་བོར་བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རམ། ལུང་དེ་ཉིད་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་པས་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ངོར་བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་གང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སངས་རྒྱས་པས་ཁས་བླངས་པའི་ལུང་གང་ཡིན་ཏེ་སངས་རྒྱས་པས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ལུང་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག་གལ་ཏེ། ལུང་དེ་སངས་རྒྱས་པ་ཁོ་ན་ལ་ལྡན་པ་ལས་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་པ་གང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲེལ་བའི་ལུང་གང་ཡིན་ཞེས་འཆད་མོད། བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་སངས་རྒྱས་པ་ལ་ལུས་དང༌གྲིབ་མའི་ཚུལ་དུ་ལྡན་པར་རྒོལ་བ་སུ་ཡང་ཁས་ལེན་པ་དཀའ་ཞིང༌། གཞུང་ལ་ལེགས་པར་འབྱོར་བ་མ་མཐོང་ངོ༌།།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་པས་ཁས་བླངས་
པ་ཙམ་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཇི་ལྟར་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དོན་ལ་ཚད་མས་གནོད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དེ་དང་འགལ་བའི་བློ་བདེ་སེམས་ཡོད་དུ་ཁས་ལེན་པ་སྐབས་སུ་བབས་པའི་སངས་རྒྱས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ལས་བཤད་པ་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས། བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལུང་དེའི་དོན་ལས་གཞན་པ་ཁས་ལེན་ན། ལུང་དེ་ཁས་ལེན་པ་འདོར་བའི་ཡན་ལག་ཡིན་གྱི་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པའི་ཡན་ལག་མིན་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ན་རེ། ལུང་འདོར་བའི་དུས་གསུམ་སྟེ། ལུང་དེའི་དོན་སུན་འབྱིན་པ་ལ་རྣ་བ་གཏོད་པའི་དུས་དང༌། ལུང་དོན་ལ་གནོད་པ་མཐོང་བའི་དུས་དང༌། ལུང་དོན་ལ་འགལ་བ་ཁས་ལེན་པའི་དུས་སོ། །དེ་དག་ལས་དང་པོའ་ཚེ་མ་འདོར་ཡང༌། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་ཚེ་ངེས་པར་ ི

304 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

འདོར་དགོས་ཤིང༌། སངས་རྒྱས་པའི་ངོར། བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཡང༌། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་འདོར་བའི་དུས་གསུམ་པོ་ཚང་བར་གྲངས་ཅན་ཁྱོད་རང་གིས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་གིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་པ་ཉིད་གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་འདོར་བའི་དུས་དང་པོ་ཚང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པར། ལུང་ལ་གནོད་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་དང༌། གཉིས་པ་ཚང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པར། ཚད་མས་ཞེས་སོགས་དང༌། གསུམ་པ་ཚང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པར། དེ་དང་འགལ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
གཉིས་པ་བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་གྲངས་ཅན་རང་ལུགས་ལ་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་
བྱེད་བརྗོད་རིགས་པར་བསྟན་པ་ནི། གྲངས་ཅན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གིས་བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་རྟོགས་པ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བར་གྱུར་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ནི། སངས་རྒྱས་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཅིས་མ་བརྗོད་དེ། །བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་ᩏᨕར་བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་རྟགས་ཡང་དག་གིས་སྒྲུབ་པར་འདོད་པའི་རྒོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་རང་གི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ལ། ལུང་དེ་ཁྱོད་ཚད་མར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་མ་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། ལུང་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་མ་ཡིན་ན། དེའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲངས་ཅན་ཁྱོད་རང་གིས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པར་མི་འཐད་ཅིང༌། སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་ཡིན་ན། རིགས་པ་གང་གིས་ལུང་དེ་ཚད་མར་འཛིན་པའི་རིགས་པ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་པ་ལ་བརྗོད་པར་རིགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་པ་འདིས་ཀྱང་རིགས་པས་གྲུབ་པར་མཐོᩏ་᪠འི་དོན་ནི་ཅིས་མི་འཛིན་ཏེ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་བློ་བདེ་སེམས་མེད་ནི། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོᨵས་པ་ཡིན་ལ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུ᪱་དེ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་ཁོ་ནས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། གཞན་ལ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྔར་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐ་མལ་པར་གྱུར་པ་ལས་ཕྱིས་ལམ་སྒོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གང་དག་གིས་བློ་བདེ་སེམས་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང༌། ཐ་མལ་ལས་འདས་པའི་དབང་པོ་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དག་འགའ་ཞིག་ལ་བསྟན་᪍་ན། ཐབས་དེའི་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཤེས་ནས་ཉམས་སུ་བླངས་པས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གྲངས་ཅན་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 305

པ་འདིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་པ་ལ་ཐབས་གང་གིས་བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་འབྱུང་བའི་ཐབས་དེ་སྟོན་པར་རིགས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང༌། དེའི་ཐབས་ནི་སྟོན་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏᨓ། འདི་ལྟར། བློ་བདེ་སེམས་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང༌། དེ་ཉིད་ཐབས་གང་ལས་འབྱུང་བའི་དོན་དེ་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དཔྱᨕད་པ་བྱས་ཀྱང་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། བློ་བདེ་སེམས་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེ་ཐབས་གང་དང་ཡང་འབྲེལ་བ་རྣམ་པར་ཆད་པ་ཅན་ཡིན་པས། མངོན་སུ᪱་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་མ་ཟད། སྤྱིའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཚད་མའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་གཞན་དག་གིས་ནོར་བ་ཁོ་ནར་བཤད་དོ།།
གསུམ་པ་རྒོལ་བས་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་
ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་བུའི་བསམ་པའི་དབང་ཙམ་གྱིས་ནི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དེ་ཉིད་དང༌། དེ་ཉིད་མིན་པར་འཇོག་ནུས་པར་ཐལ། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་᩶ᩏ་། དེར་སྣང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་དབང་གིས་དེ་དག་ཏུ་འཇོག་ནུས་པ་གང་ཞིག །འདོད་པ་དེ་ནི་དངོས་པོའ་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟེན་པ་མིན་པར་རང་དགར་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ ིཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ནི་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་ཡོད་ཅིང་ཡོད་པ་ལྟར་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ཚད་མས་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་གྱི། ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་མེད་པ་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ལུང་ཙམ་ལས་ཤེས་པས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མིན་ནོ།།
གཉིས་པ་རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པས་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་
སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་དོན་ལ་ཡོད་ཀྱང༌། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དངོས་དང༌། འབྲེལ་བ་མེད་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པ་ནི། རྟོགས་པ་མེད་པ་དང་མཚུངས་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དངོས་ལ་འབྲེལ་བའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནའང་རང་བཞིན་དང་ནི་འབྲས་བུའམ། སྣང་བ་མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ཀྱི་དེ་གསུམ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་

306 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཆོས་དངོས་དང་འབྲེལ་བའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་དོ། །དེ་བས་ན་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡང་བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་མི་འཐད་དོ། །དེས་ན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་དངོས་པོ་ལ་གྲུབ་པའི་རྟགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་གྲངས་ཅན་རང་ལའང་ཅིའི་ཕྱིར་མ་གྲུབ་སྟེ། གྲངས་ཅན་རང་ཡང་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་བློ་བདེ་ལ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་རིགས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་ལ་མི་གནས་ན། སངས་རྒྱས་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རྟགས་ཆོས་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ལས་གཞན་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པར་མི་རིགས་པས། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་སྔ་རྒོལ་ལ་མ་གྲུབ་ཅིང༌། ཕྱི་རྒོལ་ལ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་མི་འཐད་ཅེས་བྱ་བའོ། །ཁ་ཅིག་རང་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་མ་གྲུབ་ཅེས་པ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་རང་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་མ་གྲུབ་ཅེས་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། གྲངས་ཅན་ནི་སྐྱེས་བུ་གཅིག་པུ་ཤེས་པ་ཡིན་ཞིང༌། གཞན་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་སེམས་མེད་བེམ་པོར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ད་ལྟ་གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་གཞན་སྟོང་ངེས་པའི་དོན་དུ་སྨྲ་བ་ཁ་ཅིག་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བེམ་རིགས་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པར་སྨྲ་བ་དང་འདྲའོ། །སྐྱེས་བུ་དེ་ནི་རྟག་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་གྱི་བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་གྱི། མེད་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་རང་གི་ཐལ་འགྱུར་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་
རྟགས་སུ་མི་རུང་ན། བྱེ་བྲག་པས་སྤྱི་ཆ་མེད་གཅིག་ཉིད། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་འཕྲོད་འདུས་འབྲེལ་བར་ཁས་བླངས་པ་ལ་གནོད་པ་སྟོན་པའི་ཚེ། ཁྱོད་དང་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་སོགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཐལ་བ་སྒྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པས་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་ལ། བ་ལང་གི་སྤྱི་རྟག་དངོས་ཆོས་ཅན། ཆ་བཅས་སུ་ཐལ། གསལ་བ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འཕྲོད་འདུས་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་གཞན་ཀྱིས་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང༌། གྲངས་ཅན་གྱིས་བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞན་གྱིས་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་མི་རུང་བར་བཤད་པ་མི་འགལ་ཏེ། གྲངས་ཅན་གྱིས་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 307

རྟགས་དེ་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་ཕྱིར་རང་རྒྱུད་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་ལ་ཐལ་བ་དེ་ནི་བྱེ་བྲག་པ་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིས་མི་འདོད་པའི་ཆོས་ཐལ་བར་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་འདོད་པའི་ཆོས་དེ་ལྟར་ཐལ་བ་འཕངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བ་ལང་གི་སྤྱི་དེ་གཅིག་ཆ་བཅས་སུ་མེད་ན་གཞན་གསལ་བར་དུ་མ་ལ་འཕྲོད་འདུས་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའང་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆ་བཅས་སུ་མེད་ན་གསལ་བ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བ་དགག་ནུས་པར་ཐལ། དེ་ཆ་བཅས་ཀྱི་བདག་གཅིག་པའི་ཁྱབ་བྱ་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་གཉིས་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་སུ། དཔེར་ན། དུ་མ་ལ་ཡོད་པའི་གཅིག་པུ་དེ་ནི་ཡུལ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་གཞན་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་དང༌། དུས་དང༌། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ངེས་པའི་གསལ་བ་གཅིག་དང་འདྲེས་པས་རང་བཞིན་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ནི་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པར་དང་ལྡན་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཡང་དུ་མ་ལ་ཡོད་པའི་གཅིག་པུ་ནི་ཞེས་པས་ཤེས་འདོད་ཆོས་
ཅན་བསྟན་ལ། ཡུལ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་གཞན་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་བསྟན་ཅིང༌། ཡུལ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྟགས་བསྟན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལྡོག་པ་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ་རྣམ་ངེས་སུ། རང་རྒྱུད་དངོས་སུ་སྨོས་ནས་ཐལ་འགྱུར་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཐལ་འགྱུར་དང༌། རང་རྒྱུད་གཉིས་བཤད་པ་ནི། ཕྱི་རྒོལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཐལ་འགྱུར་དང༌། ཐེ་ཚོམ་བསལ་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་རང་རྒྱུད་གསུངས་པའམ། ཡང་ན་རང་རྒྱུད་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། ཐལ་འགྱུར་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ།།གཞན་དག་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་དང་རང་རྒྱུད་ཕྲུགས་གཅིག་པུ་འདིའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་
ཅན་དུ་བྱེ་བྲག་པ་དང་སངས་རྒྱས་པ་གཉིས་ཀའི་རང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པ་རྟག་དངོས་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་བ་ལང་གི་སྤྱི་ཙམ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༩༧ ཕྲེང་། ༡༢

308 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ནི་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར་ཐལ་འགྱུར་དེའི་གསལ་བར་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པར་ཐལ་ཟེར་རམ། དུ་མ་དང་བཅས་པར་ཐལ་ཞེས་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་སུའང༌། ཆ་བཅས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། བ་ལང་གི་སྤྱི་ཙམ་ནི་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བ་ལང་གི་སྤྱི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བ་ལང་དཀར་ཟལ་ལ་རྗེས་སུ་སོང་བའི་ཆ་དང༌། ནག་རྒུར་ལ་རྗེས་སུ་སོང་བའི་ཆ་གཉིས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་གསལ་བར་དུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་པ་ཙམ་འགོད་ཅིང༌། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་སུ་ཡང་དུ་མ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཙམ་འགོད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་རང་རྒྱུད་འགོད་པའི་ཚེ། བ་ལང་གི་སྤྱི་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་སྟེ། དུ་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་དམ། དེ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་མེད་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། དུ་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད། དང་པོ་ལྟར་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་བར་འགྱུར་ཏེ། བ་གླང་གི་སྤྱི་ནི། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཐལ་རང་གཉིས་ཀའི་ཁྱབ་པ་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆ་ཡོད་མེད་དངོས་
འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན། ཆ་མེད་མ་ཡིན་ཏེ། ཆ་བཅས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ནས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སྨྲ་བ་སྨྱོན་པའི་ཟློས་གར་མ་བྱེད་ཅིག །གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་དུ་མ་ཡིན་ནམ་མིན། ཡིན་ན། བ་ལང་གི་སྤྱི་དུ་མ་མ་ཡིན་པའང་ཉམས་ཤིང༌། མིན་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དུ་མར་ཐལ། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། ལན་མེད་དོ། །དེ་བས་ན། བ་ལང་གི་སྤྱི་ཙམ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་འདོད་པ་ནི། རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པའི་བབ་ཅོལ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་བ་གླང་གི་སྤྱི་རྟག་དངོས་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས། དུ་མར་ཐལ། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཆོས་ཅན་དུ་གང་འཛིན་ཡང་སླའི། དུ་མར་ཐལ། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ཕྱིན་ཆད་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པ་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆོས་དེ་ལ་དུ་མ་ཡོད་ན། ཆོས་དེ་དུ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཆོས་དེར་རང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་འབྲེལ་ན། ཆོས་དེ་དུ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཡིན་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 309

པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བས་མཚོན་ཏེ། ཇི་སྲིད་ལྕེའི་དབང་པོའ་ནུས་པ་མ་ཉམས་ཀྱི་བར་དུ་བརྗོད་ཀྱང་འདིའི་གནོད་བྱེད་ཟད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །འོ་ན། ིབ་གླང་གི་སྤྱི་རྟག་དངོས་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ན། རྟགས་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། རྟགས་འདིའི་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པས་ཉེས་པ་ཅི་འགྱུར་སྨྲོས་ཤིག།
དེ་ལྟར་ན་རྟགས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཚུལ་འདི་ནི་བློ་གྲོས་
ཀྱི་འཇུག་པ་བ་གླང་རྒན་པོའ་གཅོད་བྱེད་ལྟར་ཤིན་ཏུ་རྩིང་བས། བ་ལང་གི་སྤྱི་རྟག་དངོས་གཞི་མ་ ིགྲུབ་ན། བ་ལང་གི་སྤྱི་རྟག་དངོས་ཆ་དུ་མས་སྟོང་བ་ཡང་གཞི་མ་གྲུབ་དགོས་སོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་རྟགས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་ཉེས་པས་སྐྲག་པ་སྟེ། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་གཞི་མ་གྲུབ་ན། མོ་གཤམ་གྱི་བུའི་སྔོ་བསངས་དང་བྲལ་བ་གཞི་གྲུབ་དགོས་པ་བཞིན་དུ། བ་གླང་གི་སྤྱི་རྟག་དངོས་གཞི་མ་གྲུབ་ན། བ་གླང་གི་སྤྱི་རྟག་དངོས་ཆ་དུ་མས་སྟོང་པ་ཡིན་པ་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་ཏེ། ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་ན་གཞི་གྲུབ་དགོས་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟགས་འདིའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། རྟགས་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འཐད་པའི་ཚུལ་ལ་སེམས་རེངས་པར་གྱིས་ཤིག །དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན། དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ན། རང་རྒྱུད་རྟགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡང་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་ན། རང་རྒྱུད་རྟགས་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་དོན་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་དོན་ཞེས་པའི་ཚིག་སྨོས་ཤེ་ན། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་དོན་ཞེས་པའི་ཚིག་སྨོས་པ་ནི། ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ། སྒྲ་དང་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་1

ངག་རྟགས་ཡང་དག་ཉིད་མ་ཡིན་པས། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་རྗོད་པར་
བྱེད་པའི་ངག་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་མིན་པར་སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་
1 ཞོལ། ཤོག ༩ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༨ ན ༦ བདག་ཉིད་ཅན་དག་རྟགས་ཡང་དག་

310 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དོན་ལས་བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་ནས་བཞག་པ་ཙམ་གྱིས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་འཆད་པ་ནི། ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་རྟོག་པ་དང་ལུང་ཙམ་གྱིས་བཏགས་པ་དག་ནི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་ལ་འཁྲུལ་བ་སྲིད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་དང་ལུང་དག་ནི་རང་བྱེད་པ་པོའ་འདོད་པ་ཙམ་ ིདང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་དག་གི་འདོད་པ་ནི་དངོས་པོའ་གནས་ལུགས་ལས་ ིགཞན་དུ་འཇུག་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་གསལ་བྱེད་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི་ཚིག་སྨོས་ཤེ་ན། རིགས་པ་ཅན་ལ་སོགས་པ་རང་གཞན་གྱི་རྟོག་གེ་པ་སྔ་མ་དག་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་དག་ཀྱང་སྒྲུབ་ངག་གིས་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ན། སྒྲ་ནི་མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། བུམ་པ་བྱས་པ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཡང་བྱས། དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་དུ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས། ངག་ལྷག་ཆད་ཀྱི་སྐྱོན་དང་བཅས་པ་སྨྲ་བར་བྱེད་ལ། གང་གི་ཚེ། སྔ་རྒོལ་རང་གིས་མཐོང་བའི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་དོན་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་ངག་ཅེས་པ་ཙམ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཀོད་ན། དེའི་ཚེ་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་དེ་ལྟ་བུ་དག་ཀྱང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཡིན་པ་མཚན་ཉིད་དེས་མ་བཅད་དམ་སྙམ་དུ་དོགས་པར་འགྱུར་བས། དེ་ལྟ་བུའི་དོགས་པ་བསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི་ཚིག་སྨོས་སོ།།
གཞན་དག་ན་རེ། གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི་ཚིག་ནི་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་ལྟ་བུ་སྒྲ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་
སྒྲུབ་ངག་དག་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་གསལ་བྱེད་1

ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་
སེལ་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་སེལ་ནུས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་སོགས་འགོག་པའི་རིགས་པ་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་གསལ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༠ ན ༢ གསལ་བྱེད་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 311

བྱེད་ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་དེ་ལྟ་བུའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་མ་ཡིན་གྱི། གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི་ཚིག་མ་སྨོས་པ་རང་གིས་མཐོང་བའི་དོན་བརྗོད་པ་ཙམ་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཀོད་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་བཀོད་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀྱང་གཞན་དག་གིས་འདོད་པའི་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ལ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཀྱང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདོད་དགོས་པར་གྱུར་རོ། །སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བ་ཤས་ཆེ་ཞིང༌། གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི་ཚིག་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སྨོས་པ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གནས་མེད་པས་དེའི་ཕྱིར་དོགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་བ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི་ཚིག་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ། །བསྒྲུབ་བྱ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་གི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཚུལ་འདིས་མཚོན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱ་ཡི། གཞན་དུ་ན་ཚིག་ཙམ་གྱིས་ལོག་རྟོག་ཐམས་ཅད་སེལ་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་རྣམ་པ་གཉིས་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན། ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ཟུར་དག་གི་དགོས་པ་གཏན་ལ་
འབེབས་པར་བྱེད་པ་ན་ཡང༌། ཚིག་དེ་དག་གི་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་དངོས་བསྟན་པ་དང༌། དགོས་པ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བཤད་པའི་སྐབས་གཉིས་གཉིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང༌། གཞན་ལ་བསྟན་པར་བྱ་ཉིད་ཕྱིར།1

།ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་རང་གིས་མཐོང་
བ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་དངོས་བསྟན་ནས། ཡོངས་བརྟགས་ཡོངས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར།2

།ཞེས་
སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་དེ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་འཆད་པ་དང༌། དོན་སྨོས་དེ་ནི། ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གསུམ་གྱིས་དོན་ཞེས་པའི་ཚིག་སྨོས་པའི་དགོས་པ་དངོས་བཤད་ནས། དོན་ལས་དོན་ནི་གྲུབ་ཕྱིར་རོ་།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དགོས་པ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་འཆད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་ཡན་
ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་ཡན་ལག་ལྷག་པ་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་ནི། རང་ཉིད་གང་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་སོང་བའི་རྒོལ་བའི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས། དེ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༤ ཕྲེང་། ༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༤ ཕྲེང་། ༩
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༥ ཕྲེང་། ༡༡

312 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བརྗོད་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཐུན་དཔེ་དངོས་སུ་སྨོས་ཀྱང་དེའི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མ་བསྟན་པས། ཁྱབ་པ་བརྗོད་པ་མ་ཚང་ལ། ཉེར་སྡོད་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པ་དང་ཟློས་ཤིང་། མཇུག་སྡུད་དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་དང་ཟློས་པའི་ཕྱིར། ངག་ཆད་ལྷག་གི་སྐྱོན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང༌། སྐྱོན་གཞན་རྣམས་ནི་སྒྲུབ་ངག་གི་སྐྱོན་ཡིན་པར་རྟོགས་སླ་ཞིང༌། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དག་གིས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་ཡང་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། དེ་དག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཟུར་དུ་མ་གསུངས་ཤིང་རྣམ་འགྲེལ་དུ་ཡང་མ་གསུངས་ལ། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་ཉིད་དོགས་པའི་གནས་ཆེ་བས་དེ་ཉིད་འགོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཚད་མ་མདོར། འོན་ཏེ། རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་སྟོན་པར་དམ་བཅའ་བ་བཀོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ལ་དྲི་བར་བྱའོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ནི། དེ་ལ་དཔག་བྱ་བསྟན་པ་ནི། །གཏན་ཚིག་དོན་གྱི་ཡུལ་དུ་འདོད། །ཡན་ལག་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་གཏན་ཚིག་ཀྱི་དོན་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་དེས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ།1

།ཞེས་
གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་པ་ལ། དོན་གྱིས་དོན་རྟོགས་ཕྱིར་དོན་ལ།2

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
འདི་དག་གི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་ལ། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་
མཚན་བཤད། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་ན་གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ལ་སྐྱོན་འབྱུང་ཞིང༌། སྐྱོན་དེ་རང་གི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ལ་མི་མཚུངས་པར་བསྟན། འགྲེལ་བྱེད་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རྩོད་ལན་འབྲེལ་མེད་དུ་བསྟན་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། གཞུང་འདི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༡༥ ཕྲེང་། ༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༥ ཕྲེང་། ༡༣

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 313

དག་གི་བསྡུས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཚིག་དང་རྟགས་ཚིག་གཉིས་ཀའང་ཚིག་རང་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། འོན་ཀྱང་ཚིག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་མི་སྐྱེའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ཕྱོགས་ཚིག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་དངོས་དང་བརྒྱུད་པ་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་ཞིང༌། རྟགས་ཚིག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ལ་དྲན་པ་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་བརྒྱུད་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ཞིང༌། རྟགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་ཏུ་འཐད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།
ད་ནི་གཞུང་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་
ཕྱོགས་ཚིག་དང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པའི་ཚིག་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་དེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ཀྱི་དོན་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་དགོས་ཤིང༌། ཚིག་དེ་དག་ཀྱང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚིག་དེ་དག་རང་ཉིད་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་གནས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཚིག་རང་གི་བརྗོད་བྱ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་མི་རུང་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས། སྒྲ་བྱུང་གི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཕྱོགས་ཀྱི་ཚིག་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱ་གྱུར་པའི་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀྱང༌། རང་སྨྲ་བ་པོའ་ིཀུན་སློང་གི་བསམ་པ་སྟོན་ཅིང་དཔོག་པར་བྱེད་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚིག་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ལས་ཚིག་དེའི་བརྗོད་བྱ་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་སྒྲ་བྱུང་གི་རྗེས་དཔག་ཅེས་མི་ཟེར་གྱི། ཚིག་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ལས་སྨྲ་བ་པོའ་རྒྱུད་ལ་བརྗོད་འདོད་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ལྟ་ ིབུ་ལ་སྒྲ་བྱུང་གི་རྗེས་དཔག་ཅེས་ཟེར་བ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །ཕྱོགས་ཚིག་དང་རྟགས་ཚིག་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་ཀྱང༌། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ཕྱོགས་ཚིག་གིས་དངོས་བརྒྱུད་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་མི་ནུས་ཤིང༌། རྟགས་ཚིག་གིས་བརྒྱུད་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

314 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྟགས་དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་སྒྲུབ་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཕྱོགས་ཚིག་དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དག་སྐྱེ་ཡི། ངེས་པ་དངོས་སུ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བརྒྱུད་པ་ཡིས་ཀྱང༌སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་དེ། སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར་སྔར་མ་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཙམ་བརྗོད་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིག་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་ཚིག་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་ཀྱང་བརྒྱུད་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ངག་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཏན་ཚིགས་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལ། རྒྱན་མཁན་པོ་ལྟར་ན། ལུང་འགལ་
སྤོང་བའི་གཞུང་དུ་འཆད་ཅིང༌། བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་མཐའ་དག་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ངོ༌། །དེ་ལྟར་ན། བཤད་པའི་ཚུལ་འདི་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས། ཕྱོགས་ཆོས་འབྲེལ་བ་བསྒྲུབ་བྱ་དག །བརྗོད་པ་ལས་གཞན་སྤང་བར་བྱ།1

།ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་
ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱིས། དེ་ལ་དཔག་བྱ་བསྟན་པ་ནི། །གཏན་ཚིགས་དོན་གྱི་ཡུལ་དུ་འདོད།2

།ཅེས་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཚིག་
དེས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱོགས་དེ་ནི་བརྗོད་པར་བཤད་པས། ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཅིང༌། དེའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་བཞེད་པར་གྲུབ་བོ།།
ཡང་ན། ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པ་དེ་དག་
མདོའ་ཚིག་གང་གིས་བསྟན་ཞེ་ན། དེ་ལ་དཔག་བྱ་བསྟན་པ་ནི། །གཏན་ཚིགས་དོན་གྱི་ཡུལ་དུ་ ིའདོད།3

།ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༩ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༢

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 315

གིས་སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་དེས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའི་མདོ་ཚིག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྔར་བཤད་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམས་མདོ་དང་སྦྱོར་བའི་གཞུང་ཚིག་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང༌། གཏན་ཚིགས་དོན་གྱི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས།1

།ཞེས་པ་ནི། གང་དང་སྦྱོར་བའི་མདོའ་ཚིག་ ིསྣ་སྨོས་པ་ཡིན་ལ། མདོ་དེ་ཡིས། དེ་ལས་ཐེ་ཚོམ་དག །སྐྱེ་ཕྱིར་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན།2

།ཞེས་
པའི་རིགས་པ་དེ་ཚིག་ཟིན་ལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བསྟན་པས། དེ་ཉིད་མདོ་དེས་བསྟན་པར་མ་བསྒྲུབས་པར། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་བརྗོད་པ་ཡིས། །བརྒྱུད་པ་ཡིས་ཀྱང་ནུས་པ་མེད།3

།ཅེས་པའི་
རིགས་པ་དེ་ཉིད་མདོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཚིགས་དོན་གྱི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས། །ནུས་མེད་དེ་ནི་བརྗོད་པར་བཤད།4

།ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལྟ་ན་གཞུང་གི་དོན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཁོ་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྨྲས་པའི་ཕྱོགས་
སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་རིགས་པ་འདི་དག།ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་བཤད་པའི་རིགས་པའི་དོན་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ཡིན་ན། དེ་ལས་ཐེ་ཚོམ་དག །སྐྱེ་ཕྱིར་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན།5

།ཞེས་པ་འདི་ཉིད་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ།6

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་དུ་ཆུག་མོད། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་བརྗོད་པ་ཡིས། །བརྒྱུད་པ་ཡིས་ཀྱང་ནུས་པ་མེད།7

།ཅེས་པ་དེ། མདོ་ཚིག་གང་གི་དོན་ཡིན་ཞེ་ན། བརྒྱུད་པ་ཡིས་ཀྱང་ནུས་
པ་མེད་ཅེས་པ་དེ་ནི་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། འོན་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༥ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༥ ཕྲེང་། ༡༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༥ ཕྲེང་། ༡༧
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༥ ཕྲེང་། ༡༩
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༥ ཕྲེང་། ༡༦
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༡༥ ཕྲེང་། ༡༤ 7 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༥ ཕྲེང་། ༡༧

316 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དེ་ནི་དེས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་ཅིང་བསྟན་པར་བཤད་དེ། ཚུལ་
གསུམ་གྱི་ནུས་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པས་རང་ཉིད་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་འཕངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཤད་ན་ཤིན་ཏུ་འགྲིག་པར་མངོན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས་ཀྱང༌། སྐབས་འདིར་མདོ་ཚིག་འདི་དག་དྲངས་སོ། །འོ་ན་བཤད་ཚུལ་སྔ་མའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཕྱོགས་ཆོས་འབྲེལ་བ་བསྒྲུབ་བྱ་དག །བརྗོད་པ་ལས་གཞན་སྤང་
བར་བྱ།2

།ཞེས་པའི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཆོས་དང༌། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་
དང༌། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དག །བརྗོད་པ་ལས་གཞན་སྤང་བར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཞེས་པ་ལ་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་སྡེབ་སྦྱོར་གྱི་དབང་གིས་ཆོས་ཞེས་པའི་བར་གྱི་ཚིག་མི་མངོན་པར་བྱས་པའོ།།
འདིར་གཞན་དག་ན་རེ། ཕྱོགས་3

ཚིག་དངོས་བརྒྱུད་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་
བྱེད་མ་ཡིན་ཞིང༌། རྟགས་ཚིག་བརྒྱུད་ནས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ན། རྟགས་ཚིག་དེ་ཉིད་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་དངོས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བརྒྱུད་ནས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཕྱོགས་ཚིག་ཕྱོགས་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་ཚིག་དེ་ཚུལ་གསུམ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཚིག་དེ་ཉིད་དངོས་སུ་རང་གི་བརྗོད་བྱ་གང་གི་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་ཀྱང༌། བརྒྱུད་ནས་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ན། རང་ཡུལ་གང་ཡང་དངོས་སུ་མ་རྟོགས་ཀྱང་ཡུལ་གཞན་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པ་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །འོ་ན། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་བརྗོད་པ་ཡིས། །བརྒྱུད་པ་ཡིས་ཀྱང་ནུས་པ་མེད།4

།ཅེས་པས་རྟགས་ཚིག་བརྒྱུད་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་འཕངས་པ་མ་ཡིན་
ནམ་ཞེ་ན། སྐྱེ་ཕྱིར་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན།5

།ཞེས་པས་རྟགས་ཚིག་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༢༢ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༩ ཕྲེང་། ༡༢ 3 ཞོལ། ཤོག ༡༣ བ ༣ རྫོགས་ཚིག་དངོས་བརྒྱུད་
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༥ ཕྲེང་། ༡༧ 5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༥ ཕྲེང་། ༡༧

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 317

ཤུགས་ལ་འཕངས་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན། ནུས་པ་མེད་ཀྱང་ནུས་སྟོན་བྱེད།1

།ཅེས་པས་ཀྱང༌།
རྟགས་ཚིག་རང་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་ཀྱང༌། བརྗོད་བྱ་ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་འཐད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། བརྒྱུད་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་
ཕྱོགས་ཚིག་དེ་ལའང་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚིག་ནི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚིག་དེ་ནི་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ཐེ་ཚོམ་དང༌། དེ་ཉིད་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཤེས་པར་འདོད་པའི་བསམ་པས་སྒྲུབ་བྱེད་འདྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཕྱིར་རྒོལ་བསྒྲུབ་བྱའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁས་ལེན་པ་ན་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚིག་དེ་འཇུག་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ན། ཐེ་ཚོམ་སོགས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཐེ་ཚོམ་དང་ཤེས་འདོད་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པ་མེད་པར་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དེ་དག་བརྗོད་པ་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། འདི་ལྟར། ནང་གི་ཡན་ལག་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་དག་ལ་ཡང་དག་གནས་ཤིང་ཚུལ་གསུམ་དེ་ལ་དྲན་པ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་ནི་དེ་ཉིད་བརྗོད་པའི་རྟགས་ཚིག་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་པས་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་མེད་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་ཤིན་ཏུ་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ།།གལ་ཏེ་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་མེད་ན་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པ་དེ་ཉིད་གང་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བརྗོད་པ་གོ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་བསྟན་པ་མེད་པར་ནི་གཏན་ཚིགས་འཇུག་པ་འཐད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཕྱོགས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དག་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཉིད་ལས་ནི་གཏན་ཚིགས་འཇུག་དགོས་པས་ཕྱོགས་ཚིག་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ནུས་པ་གྲུབ་པར་འདོད་དགོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། རྟགས་ཀྱི་ནུས་ཡུལ་གོ་བའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༥ ཕྲེང་། ༡༨

318 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བརྗོད་པ་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་དང་པོར་བསྟན་མི་དགོས་ཏེ། ཕྱོགས་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་དེ་མེད་ཀྱང་ཁྱབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱིས་མཚོན་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་དག་ལ་སྒྲ་ནི་བྱས་པ་ཡིན་ལ། གང་བྱས་པ་ཡིན་པ་འདི་འདྲ་ཀུན་མི་རྟག །དཔེར་ན། བུམ་པ་བཞིན། ཞེས་ནི་བརྗོད་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་སྔ་རྒོལ་ལ་སྒྲ་དེ་ནི་འཇིག་བློ་སྟེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དཔག་འདོད་ཡོད་པ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གོ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚིག་དེ་ལས་སྔ་རྒོལ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པར་འདོད་པའི་འདོད་པ་ཡོད་པར་བརྗོད་ཚུལ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤུགས་ཀྱིས་གོ་བར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྔ་རྒོལ་གྱིས་ཚིག་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །ལྷ་དབང་བློའ་འགྲེལ་པར། བཤད་ ིཟིན་འདི་ལ་དེ་མེད་ཀྱང༌། །ཞེས་བཏོན་ནས་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་ལ་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་ཅིང༌། སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་འདི་ལ་ཕྱོགས་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་དེ་མེད་ཀྱང༌། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་མན་ཆད་སྔར་ལྟར་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕྱོགས་སྒྲུབ་ངག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི་མེད་ན་ཡང༌། བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་པ་ལ་ནི་གེགས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཀྱང་སྒྲུབ་ངག་གིས་ཡན་ལག་མ་ཚང་བར་འགྱུར་བས་ཉེས་པ་ཡང་མེད་ལ། ཚུལ་གསུམ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མ་བསྟན་ན་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་གེགས་བྱེད་པས་དེའི་ཕྱིར་ཚུལ་གསུམ་ལས་ཚུལ་གང་ཡང་རུང་བ་ཉིད་མ་བསྟན་ན་སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་མ་ཚང་བར་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ།།
གསུམ་པ་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་ན། གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་
ལ་སྐྱོན་འབྱུང་ཞིང་རང་གི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ལ་སྐྱོན་དེ་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ལ། གཞུང་གི་འབྲེལ་དགོད་པ་དང༌། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་གཞུང་དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང༌། རང་ལུགས་བཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་བརྗོད་པ་ཡིས།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༥ ཕྲེང་། ༡༧

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 319

ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཙམ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པའང་དམ་བཅའ་བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་རྩོད་པ་བཀོད་ནས། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པར་དམ་
བཅའ་བར།1

།ཞེས་སོགས་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་སྟེ། མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་
བཅའ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བའི་རྒོལ་བ་དེ་ལ། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའ་བརྗོད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ། དེ་དག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཏན་ཚིག་ལྟར་སྣང་དམ་བཅར་ཐལ་བ་མིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཞིང༌། ཁྱད་པར་མེད་པར་བརྗོད་ན་ཡང༌།2

།ཞེས་སོགས་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་རྩོད་སྤོང་དུ་འཆད་
པར་བྱེད་དོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། རང་གིས་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨྲས་སམ་མ་སྨྲས། མ་སྨྲས་ན་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་སྨྲས་པའི་ཕྱིར། སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པར་རིགས་ཀྱི། སྐབས་དོན་ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འཕྱན་པར་བྱེད་པའི་ལན་དེ་ལྟ་བུས་ཅི་ཞིག་བྱ། གལ་ཏེ་སྨྲས་ན། དེ་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཆེས་3

ཤིན་ཏུ་འཁྲུལ་བ་སྟེ། ངོ་བོ་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་དོན་
ལས་མ་གཏོགས་པར་རང་ཉིད་དང་འདོད་པ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་དོན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཙམ་བརྗོད་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་དུ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་རྣམ་གཉིས་སུན་འབྱིན་པར་ཟད་དོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རིགས་པ་ཅན་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་
ཁས་བླངས་པ་དང༌། ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་པ་ནང་འགལ་བར་འཕངས་པའི་སྐྱོན་རང་ལ་མི་འབྱུང་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་པའི་ཚུལ་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པར་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན། བསྒྲུབ་བྱ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱི་རྒོལ་གི་ངོར་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༦ ཕྲེང་། ༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༦ ཕྲེང་། ༡༡
3 ཞོལ། ཤོག ༡༥ བ ༦ མཚན་ཉིད་ཤིན་ཏུ་འཁྲུལ་བ་སྟེ།

320 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཡང་དམ་བཅར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་པ་ཡིན་ཞིང། རང་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཡང་སྐྱོན་དེ་མི་འབྱུང་ངམ་ཞེ་ན། ངེད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པར་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་མ་སྨྲས་མོད། སྨྲས་ན་ཡང་སྐྱོན་དེ་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའ་ནའང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །རིགས་པ་ཅན་འགོག་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུ་ནི།1

ལྟག་

ཆོད་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར། བསྒྲུབ་བྱ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་དང༌། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ཁས་བླངས་ཤིང༌། བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པར་གྱུར་ན། ཚུལ་གསུམ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ཁས་བླངས་ཤིང༌། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པ་ན། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་གྲུབ་པ་ཚང་བ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན། འདི་ན་ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པའི་མཚན་ཉིད་དང་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ན། དངོས་པོ་བུམ་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ཞེས་པ་དང༌། ཚུལ་མཚུངས་པ་ཡིན་པས་རྡུལ་གྱི་ཁྲོད་ན་རྩེ་བའི་བྱིས་པའི་རིགས་པའོ།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ནི། རིགས་པ་ཅན་གྱིས་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་
ལག་ཏུ་སྨྲས་པ་ལ། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་མི་འཐད་དེ། ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱས་པས་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ན་སྐྱོན་ཅི་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་ན། ཁྱོད་རང་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨྲས་པ་ལ། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ངོ༌། །ཞེས་བརྗོད་ནས་སྐྱོན་དེ་རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ལ་མི་མཚུངས་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་ཚིག་ཚེགས་2

སྐྱུང་བའི་ཕྱིར་དུ་གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ལ་སྐྱོན་འབྱུང་བའི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༦ ན ༦ ཚུལ་དེ་ལྟ་བུའི།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༦ བ ༦ དེ་ཡང་ཚིག་ཚོགས་སྐྱུང་བའི་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 321

ཚུལ་སྟོན་པའི་གཞུང་ལ་ལོགས་སུ་མ་བཀོད་པར། རང་གི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ལ་སྐྱོན་དེ་མི་མཚུངས་པའི་ཚུལ་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་ནུས་པས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རིགས་པ་ཅན་གྱིས་སྨྲས་པའི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ཁས་བླངས་ན། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པར་བརྗོད་པ་དམ་བཅར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ན་ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དང༌། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བཀོད་པ་དང༌། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་རིགས་གཅིག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར། སྒྲ་ནི་མི་རྟག་སྟེ། གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བློ་བཞིན། ཞེས་བཀོད་པ་ན། དེ་འདྲའི་རྟགས་དཔེ་དང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་ན། དེ་འདྲའི་རྟགས་དཔེ་དང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བཀོད་བཞིན་པ་དང༌། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་ན་དེའི་ཚེ། དེ་འདྲའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཡང་ཆོས་ཅན། དམ་བཅའ་ཡིན་པར་ཐལ། བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་འགལ་ལོ། །ཞེས་པའོ།།
གཉིས་པ་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་གཞུང་དོན་བཤད་པ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན། ཁྱེད་རང་གིས་ཀྱང་
རིགས་སྒོར། བསྒྲུབ་བྱ་སྟོན་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨྲས་པའི་ཕྱིར། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་དེ་དག་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྒྱན་དུ། བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའ་ནའང༌། ཞེས་བཏོན་ནས་ཁོ་བོ་ཅག་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་1

མི་སྨྲ་
མོད། སྨྲས་སུ་ཟིནའང་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་དེ་མེད་དོ། །ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་ཀྱང༌། ལྷ་དབང་བློའ་འགྲེལ་པར། བསྒྲུབ་བྱ་སྟོན་པ་དམ་བཅའི་བར། །སྨྲ་བའི་སྐྱོན་དེ་འཐད་མིན་ཏེ།2

།ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། རིགས་པ་ཅན་པ་བསྒྲུབ་
བྱ་སྟོན་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་ལ་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༧ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༡༤ བ ༢ མཚན་ཉིད་དུ་མ་སྨྲ་མོད།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༦༦༤ ཕྲེང་། ༡༠

322 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བཅའ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འཕངས་པར་དེ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་འབྱུང་བའི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་འདི་ལྟར་རིགས་པ་ཅན་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་སྟོན་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལ། དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བརྗོད་པ་དམ་བཅར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འཕངས་པ་དེ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཡང་འབྱུང་བར་མཚུངས་པ་མིན་པར་ཐལ། རིགས་པ་ཅན་གྱིས་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་ཕྱོགས་དང་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་པོ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ཤིང༌། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་ཕྱོགས་ཡིན་ན། སྦྱོར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར།
གལ་ཏེ། འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱིས་རིགས་སྒོར་བསྒྲུབ་བྱ་སྟོན་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨྲས་
པ་ལ་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་ཕྱོགས་ཚིག་དང་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་གཉིས་ཀ་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་ཡིན་པར་རིགས་གཅིག་གམ་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བའི་གནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཡང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་དམ་བཅར་འགྱུར་རོ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་མི་ཆོད་དོ་ཞེ་ན། རིགས་སྒོར་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ན། ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ངེས་གཟུང་གི་ཚིག་གི་ཁྱད་པར་མེད་པར་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྤྱིར་བརྗོད་ན་ཡང་དེ་གཉིས་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པར་རིགས་གཅིག་གམ་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་སྲིད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་རིགས་སྒོར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འདོད་པར་གྱུར་པ་ཞེས་ངེས་གཟུང་གི་ཁྱད་པར་དང་བཅས་ཏེ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པར་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེས་ན། ཏེ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་ཁྱད་པར་བཅས་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། རིགས་གཅིག་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་མི་འགྱུར།1

།ཞེས་པའི་ནུས་པ་
ཁོང་ནས་འབྱིན་པར་བྱེད་དོ།།
ཡང་ན་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་ཕྱོགས་དང༌། དཔེ་རྟགས་མ་
གྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་པོ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པར་ཁྱད་པར་མེད་པར་བརྗོད་ཅིང་ཁས་བླངས་ན་ཡང་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་པོ་དེའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་བརྗོད་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༦ ཕྲེང་། ༡༢

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 323

དམ་བཅར་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚིག་གཉིས་ཀ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་པར་རིགས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚིག་ཀྱང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བརྗོད་པའི་ཚིག་ཡིན་པར་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་བརྗོད་པའི་ཚིག་དང༌། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་པར་རིགས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བརྗོད་ན་ནི། རིགས་གཅིག་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་མི་འགྱུར།1

།ཞེས་པ་བཤད་པར་བྱའོ།།
ཡང་ན་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ངེད་དང་རིགས་པ་ཅན་གཉིས་ཀས་བསྒྲུབ་བྱ་སྟོན་
པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁྱད་པར་མེད་པར་བརྗོད་ཅིང་ཁས་བླངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་རིགས་པ་ཅན་གྱིས་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཁས་བླངས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅར་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རིགས་པ་ཅན་གྱིས་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་ཕྱོགས་དང༌། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་རིགས་གཅིག་ཏུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ངེད་ཀྱིས་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཁས་བླངས་ཀྱང༌། དེ་འདྲའི་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་དེར་རིགས་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན། ཁྱད་པར་མེད་པར་བརྗོད་ན་ཡང༌། །རིགས་གཅིག་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ། །རིགས་གཅིག་མིན་ལ་སྐྱེ་མི་འགྱུར།2

།ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག།བ་
ལང་དང་བ་མེན་ལྟ་བུ་རིགས་གཅིག་པ་དག་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་གྱི། རིགས་མི་མཐུན་པ་དག་ནི་ཐེ་ཚོམ་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མ་གྱུར་པ་ཞེས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་ཚིག་མེད་པར། བསྒྲུབ་བྱ་བསྟན་པ་དམ་བཅའ་འོ་ཞེས་སྤྱིར་བརྗོད་ན་ཡང་། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅར་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཅིག་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ཞིང་ཅིག་ཤོས་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པས་རིགས་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།།
རིགས་མི་གཅིག་པ་ཙམ་གྱིས་ཐེ་ཚོམ་མི་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་རྟག་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༦ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༦ ཕྲེང་། ༡༡

324 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

པའི་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ། ཁྱོད་ལ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ངེས་བཟུང་གི་ཚིག་དང་བཅས་ཏེ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་སྨྲས་པས་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དང༌། ཕྱོགས་གཉིས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་རིགས་གཅིག་པ་ཁེགས་ཀྱང༌། མ་གྲུབ་པ་ཙམ་དུ་རིགས་གཅིག་པ་མ་ཁེགས་པས། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅར་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་སོ། །ཞེ་ན། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་རིགས་གཅིག་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཅིག་ཀྱང༌། མ་གྲུབ་པ་ཙམ་དུ་རིགས་གཅིག་པས་དམ་བཅར་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་ན། རྫ་མཁན་རྫ་བུམ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཀུན་ཡང་དམ་བཅའ་བར་ནི། ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་ཏུ་འདོད་པ་གཞན་དག་ལ་ཡང༌། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའ་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་བརྗོད་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིནཔའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེ་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་སྟོན་པའི་ཚིག་དག་ཆོས་ཅན། ཅི་ལྟར་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་གྱིས་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་འགོག་པའི་
རྩོད་ལན་འབྲེལ་མེད་དུ་བསྟན་པ་ནི། མང་པོ་ལེན་གྱི་བུ་ལ་སོགས་པ་རིགས་སྒོའ་ཊཱིཀ་བྱེད་པ་དག་ ིགིས་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་པ་འགོག་པ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། ཕྱོགས་ཀྱི་ཚིག་ནི་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། ལྟར་སྣང་བ་དང་བཅས་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཚིག་དང་དཔེའི་ཚིག་བཞིན་ནོ། །ཞེ་ན་ཞེས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་བཀོད་ནས། དེ་ཉིད་འགོག་པ་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་མ་ངེས་སོ་ཞེས་པའི་སྐྱོན་སྟོན་ཅིང༌། དེའི་ལན་དུ་རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། ཚིག་ཡིན་1

པ་ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་རོ། །ཞེ་ན། ཞེས་དོགས་པ་བསུ་
བའི་འགལ་སྤོང་བཀོད་ནས། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་ཡང་སུན་འབྱིན་གྱིས་མ་ངེས་སོ། །ཞེས་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་པར་བྱེད་ཅིང༌། དེའི་ལན་དུ་རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། སུན་འབྱིན་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༩ བ ༤ ཚིག་མིན་པ་ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 325

སྔ་མ་དང་སྐྱོན་སྤོང་རིམ་པར་བཀོད་པ་རྣམས་དང༌། དེ་དག་གི་ལན་དུ་སུན་འབྱིན་རིམ་པར་བརྗོད་པ་དེ་རྣམས་ནི། མཁས་པའི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་དོགས་སྤོང་རིམ་པར་བཀོད་ནས་དེ་ལ་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ལན་རིམ་པར་བཏབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ཡང་དོགས་སྤོང་རིམ་པར་བཀོད་པ་རྣམས་ནི་རིགས་པ་ཅན་གྱིས་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་
ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྩ་བའི་རྟགས་འགོད་པའི་དུས་ཉིད་ནས་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་མ་གོ་བར། རྩ་བའི་རྟགས་འགོད་པའི་ཚེ་མེད་ཅིང༌། ཕྱིས་མ་ངེས་པ་འཕངས་པ་ན། རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདི་དག་རིམ་པ་བཞིན་དོགས་སྤོང་དུ་བཀོད་པར་རིགས་སྒོའ་འགྲེལ་བྱེད་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཟོ་བྱས་པ་ཡིན་པས་རིགས་པ་ཅན་གྱི་ཞེ་འདོད་དང་ ིའབྲེལ་བ་མེད་ཅིང༌། ཞེ་འདོད་ཡིན་པ་བཞིན་མ་གོ་བར་མིན་པ་བཞིན་བཀོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་དག་དང་པོ་ནས་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི། ལྟར་སྣང་བ་དང་བཅས་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ནི། སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་པས་སུན་འབྱིན་མ་ངེས་པར་འཇུག་པ་སྤངས་ཟིན་ཅིང༌། བརྗོད་ཅེས་པས་ཚིག་ཡིན་པར་བསྟན་ནས་མངོན་སུམ་མ་ངེས་པར་འཇུག་པ་སྤངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་ངེས་ཞེས་པ་དང༌། སུན་འབྱིན་གྱིས་མ་ངེས་ཞེས་པའི་
ལན་རིམ་པ་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་རིགས་པ་ཅན་པའི་འདོད་པ་བཀོད་པ་དེ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཚིག་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། ལྟར་སྣང་བ་དང་བཅས་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པར་ཐལ། ལྟར་སྣང་བ་དང་བཅས་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕངས་ཀྱང༌། རིགས་པ་ཅན་གྱིས་ཐལ་འགྱུར་དེ་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར་དང༌། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དང་བཅས་ཏེ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ན་ཁྱབ་པ་དེའི་ཁས་ལེན་ལ་མི་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་རིགས་པ་ཅན་གྱིས་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་ངག་ལྟར་སྣང་དང་བཅས་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་ལ་གནོད་བྱེད་ཇི་ལྟར་བསྟན་པར་བྱ་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་དེ་ནི་རིགས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་

326 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དེ་ལྟ་བུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པར་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱང་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྔར་རང་དོན་ལེའུར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
སྐབས་འདིར། རྒྱ་འགྲེལ་རྣམས་སུ། འདོན་པ་ནི་འདོན་པ་གཞན་སྔོན་དུ་སོང་བའོ། །ཞེས་
དཔྱོད་པ་པ་ཟེར་བ་ལ། རྒྱས་པས་བྷ་ར་ཏ་འདོན་པས་མ་ངེས་པར་བརྩོད་པ་ན། རིག་བྱེད་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ལན་བརྗོད་ན། རིག་བྱེད་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད། གང་ཞིག་གཞན་དུ་གདོན་པར་མི་ནུས་པའོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་ལན་མ་ཡིན་ཏེ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་འགལ་བ་མེད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་མི་1

དེ་ལས་གཏན་ཚིགས་བཟློག་པར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་རིག་བྱེད་དགག་
པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་པའི་རང་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་དེ་དག་དྲངས་པ་ནི། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་འགོག་པའི་མཚོན་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ།།
བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་མང་པོས། རིགས་པ་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་
པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། དེའི་སྐྱོན་སྤོང་རིམ་པ་གཉིས་པོ་དེ་ལྟར་དུ་བསུ་བའི་ཆ་ནས་རིགས་སྒོའ་འགྲེལ་ ིབྱེད་མཁས་པའི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་སྐྱོན་སྤོང་དེ་དག་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་སྐྱོན་སྤོང་དུ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་དེས་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཤིང༌། སྐྱོན་སྤོང་དེ་དག་གིས་དེའི་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ནི། དེ་བས་ཀྱང་མཁས་པའི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱང༌། གལ་ཏེ་དེ་ལའང་ནུས་ཡོད་དེ།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔ་མ་བསུ་བའི་ཆ་ནས་
མཁས་པའི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཚིག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟགས་ཚིག་འཇུག་པ་དེ་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཆད་ཤེས་པ་སྔོན་ཆད་གངས་རིའི་ཁྲོད་དུ་མ་བྱུང་བར་སྣང་ངོ༌།།

1 ཞོལ། ཤོག ༢༠ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༧ ན ༧ ཁྱད་པར་གྱིས་ནི། དེ་ལས་གཏན་ཚིགས་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༥ ཕྲེང་། ༢༠

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 327

གཉིས་པ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ་ཤུགས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་བསྒྲུབ་བྱའི་རང་
བཞིན་བཤད་པ་དང༌། དངོས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་རྟགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། གཞན་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དགག་པ། གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་དགག་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་དང། མཚན་ཉིད་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། ཕྱོགས་སྒྲུབ་ངག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་ན། ཅིའི་ཕྱིར་ཁྱེད་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་སྐབས་སུ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་ཅེ་ན། ཕྱོགས་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཅན་ཉིད་ཡིན་པས། སྒྲུབ་ངག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་ཡང༌། གཞན་དག་ཕྱོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ལོག་པར་སྨྲ་བ་མཐོང་བས། དེ་དག་གི་རྨོངས་པ་མེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ཟུར་དང་པོ་བཞིའི་
དོན་བཤད་པ་དང༌། ཚིག་ཟུར་ཐ་མ་མ་བསལ་བའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཚིག་བཞིའི་དགོས་པ་མདོར་བསྟན་པ་དང༌། རྟོགས་དཀའ་བའི་དགོས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར། ངོ་བོ་ཁོ་ན་རང་ཉིད་དང༌། །འདོད་དང་མ་བསལ་བསྟན་པར་བྱ།1

།ཞེས་གཞན་
དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་དེ་ལ་ངོ་བོ་དང༌། ཁོ་ནའི་ཚིག་ཕྲད་དང༌། བདག་ཉིད་དང༌། འདོད་པ་ཞེས་པ་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་གི་ཟུར་བཞི་ཡིས། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་གང་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་སོང་བའི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང༌། དེའི་ཚེ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་མིན་པ་དང༌། དངོས་སུ་སྒྲུབ་ངག་གིས་མ་བརྗོད་ཀྱང༌། དོན་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་བརྗོད་པ་དང༌། རྒོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །ཞེས་པ་རྣམས་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པར་བཟུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་གྲུབ་ཟིན་པ་དང༌། མ་གྲུབ་ཏུ་ཟིན་ཀྱང་དེའི་ཚེ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་དང༌། གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཙམ་ལྟ་བུ་རྒོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང༌། རྒོལ་བ་རང་གིས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༢

328 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དེའི་ཚེ་ཁས་མ་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཕྱོགས་ཡིན་པ་ ིརྣམ་པར་བཅད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང་སྐབས་འདིར་མ་བསལ་བའི་ཚིག་གི་དགོས་པ་མ་གསུངས་པ་ནི། དེ་ཉིད་བཤད་
པའི་གཞི་ཆེ་བས། འདིར་ཚིག་གཞན་དག་གི་དགོས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མ་བཤད་པར་ཟུར་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་སེམས་ཏེ། རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང༌། རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་བཤད་པ་དང༌། གཞན་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་དང༌། གཞན་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་དགག་པ་སྟེ། རྣམ་པ་བཞི་འགྱུར་བ་ལས། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ཟུར་མ་བསལ་བ་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་དང༌། རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་བྱེད་པ་གཅིག་པས། དེའི་ཕྱིར་མ་བསལ་བ་ལོགས་སུ་བཀར་ནས་བཟློག་ཕྱོགས་བསལ་བ་དང་བཅས་ཏེ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །བྱེད་པ་གཅིག་གིས་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་མ་བསལ་བའི་དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། དེའི་བཟློག་ཕྱོགས་བསལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་དགོས་ཏེ། དགག་བྱ་མ་ཤེས་པར་དེ་བཅད་པའི་དགག་པ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ན། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བ་ཡང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དམ་བཅའ་གང་གི་དོན་ལ་ཚད་མ་དང༌། ཁས་བླངས་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་དེ་ཉིད་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བོད་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཚད་མས་བསལ་བ་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་འཇུག་མི་འཇུག་དཔྱོད་པའི་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་མ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། གྲངས་ཅན་སྒྲ་རྟག་པ་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་ལེན་པའི་ཚེ། སྒྲ་རྟག་པ་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་འགོག་པ་དང༌། མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཚད་མས་བསལ་ན་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་འཇུག་མི་འཇུག་དཔྱོད་པའི་གཞིར་མི་རུང་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག་གིས།
སྐབས་འདིར་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་
བཤད་གཉིས། རྒྱས་བཤད་ལ། འདོད་པ་དང༌། རང་ཉིད་དང༌། མ་བསལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 329

གསུམ། ཞེས་པའི་བསྡུས་དོན་འགོད་པ་ནི། གཞུང་གི་ཚིག་ཙམ་ལ་ཡང་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་མདོར་བསྟན་དུ། མ་བསལ་བ་མདོར་བསྟན་པ་མེད་པར་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱས་བཤད་བཀོད་ན། རྩོམ་པ་པོ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྡ་ལ་མ་བྱང་བར་འགྱུར་ཏེ། མདོར་བསྟན་དུ་ཡོད་ཀྱང་རྟོགས་སླ་བ་བསམས་ནས་དེའི་རྒྱས་བཤད་མི་བྱེད་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་མཁན་པོ་དག་གི་ལུགས་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཀྱང༌། མདོར་བསྟན་མེད་པའི་རྒྱས་བཤད་དང༌། རྒྱས་བཤད་མེད་པའི་དོན་བསྡུ་སོགས་ནི་ལུས་མེད་པའི་ཡན་ལག་དང་འདྲ་བར། རང་ཉིད་ངོ་ཚ་བའི་གནས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་མདོར་བསྟན་དུ་མ་བསལ་བ་མི་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཚད་མས་བསལ་བ་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་འཇུག་མི་འཇུག་དཔྱོད་པའི་གཞིར་མི་རུང་བ་ཉིད་ཡིན་པར་སྨྲས་ནས། རྒྱས་བཤད་དུ། བསྡུས་དོན་དེ་ལྟར་འགོད་པ་ནི་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འདོད་པ་དང༌། རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱས་བཤད་དང། མ་བསལ་བའི་རྒྱས་བཤད་རྒྱུན་གཅིག་ཏུ་འཆད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཚད་མས་བསལ་བ་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་འཇུག་མི་འཇུག་དཔྱོད་པའི་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་དངོས། མ་ཁྱབ་ན། དེ་ཡིན་པ་ལ། ངོ་བོ་ཚིག་ཕྲད་བདག་ཉིད་འདོད།1

།ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མ་བསལ་བ་མདོར་བསྟན་མི་འཆད་པས་ཁྱབ་པ་བུད། འོ་
ན། ཚིག་ཟུར་བཞིའི་དགོས་པ་འཆད་པ་ན། མདོར་བསྟན་དང༌། རྒྱས་བཤད་གཉིས་སུ་བྱས་ནས། མ་བསལ་བའི་དགོས་པ་འཆད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད་གཉིས་མི་བྱེད་པ་ཅི་ཞེ་ན། ཤིན་ཏུ་ཡོད་དེ། ཁས་བླངས་དེ་ཡང༌། ཞེས་སོགས་ཤླཽཀ་གཅིག་ནི་མ་བསལ་བ་མདོར་བསྟན་ཡིན་ཅིང༌། ལྷག་མ་རྣམས་དེའི་རྒྱས་བཤད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོ་ན་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ཡང༌། རང་ཉིད་དང་འདོད་པ་གཉིས། རང་ཉིད་དང་པོར་སྨོས་
ཤིང༌། འདིར་ཡང་མདོར་བསྟན་གྱི་སྐབས་སུ། ངོ་བོ་ཚིག་ཕྲད་བདག་ཉིད་འདོད།2

།ཅེས་རང་ཉིད་
དང་པོར་སྨོས་པ་ལ། དགོས་པ་འཆད་པའི་ཚེ། རྒོལ་བས་ཁས་བླངས་པ་བཟུང་ངོ་། །ཞེས་རང་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་ཐ་མར་སྨོས་ཤིང༌། རྒྱས་བཤད་དུ་ཡང་འདོད་པ་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ། རང་ཉིད་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༦ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༦ ཕྲེང་། ༡༨

330 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྒྱས་བཤད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བཤད་བྱ་དང་འཆད་བྱེད་གོ་རིམས་མི་མཐུན་པ་དང༌། མདོར་བསྟན་དང༌། རྒྱས་བཤད་གོ་རིམས་མི་མཐུན་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། མདོར་བསྟན་གྱི་སྐབས་སུ་རང་ཉིད་དང་པོར་སྨོས་པ་ནི། རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་དེ་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་དང༌། ཚིག་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་གཞན་བསྟན་
བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་ཡིན་པ་གཅོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་དང་ཕྲད་ ིཔ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་ནི། ཚིག་གཞན་དང་ཕྲད་ན་དོན་སྟོན་གྱི། མ་ཕྲད་ན་མི་སྟོན་པས། དེའི་ཕྱིར་ཚིག་ཕྲད་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཞེས་པའི་ཚིག་དང་ཕྲད་པ་ལས། བསྒྲུབ་བྱ་ཁོ་ནར་ཞེས་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་གཅོད་ཅིང༌། རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་དང་ཕྲད་པ་ན་རྒོལ་བ་ཁོ་ནས་ཁས་བླངས་པ་ཞེས་པར་འགྱུར་བས། བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་ཡིན་པ་གཅོད་ ིནུས་པ་ཡིན་གྱི། རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་དེ་1

ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་དང་མ་ཕྲད་ན། རྒོལ་བ་རང་ཉིད་
ཀྱིས་ཁས་བླངས་ཞེས་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་ཚིག་དེས་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་ ིཔ་ཐམས་ཅད་རྒོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཡང་ཡིན་པས་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ནམ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་མི་ཆོད་དོ། །དེས་ན་རྒོལ་བ་རང་ཉིད་ཁོ་ནས་ཁས་བླངས་པ་ཞེས་པ་གོ་བ་ལ། ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་དང་ཕྲད་དགོས་པས། རང་ཉིད་ཅེས་པ་འདོད་པའི་ཐོག་མར་སྨོས་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པ་ཐོག་མར་སྨོས་ན། རང་ཉིད་དང་ཁོ་ནའི་བར་དུ་འདོད་ཚིག་གིས་ཆོད་པས་དེ་གཉིས་ཕྲད་དགོས་པར་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལྟ་ན་ཡང་དགོས་པ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་འདོད་པའི་དགོས་པ་སྔོན་ལ་བཤད་པ་ནི།
འདོད་ཚིག་གི་དགོས་པ་རྒོལ་བ་རང་གི་ཞེ་འདོད་མ་ཡིན་པའི་དོན་རྣམས་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་གཅོད་པ་ཡིན་ཞིང༌2

། རང་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་ནི་གཞན་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་པ་ ི

1 ཞོལ། ཤོག ༢༤ ན ༢ རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་དེ་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་དང་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༤ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༡༩ བ ༢ གཅོད་པ་ཡིན་ཅིང་། ཞོལ་གཙང་གཉིས་སུ་ཅིང་ཞེས་པ་མང་དུ་བྱུང་ངོ་།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 331

ཕྱོགས་ཡིན་པ་གཅོད་པ་ཡིན་ལ། རྒོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཁྱབ་བྱེད་དང༌། གཞན་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་པ་དེའི་ཁྱབ་བྱ་ཡིན་པས། ཁྱབ་བྱེད་དང་པོར་བཀག་ན། ཁྱབ་བྱ་དགག་ ིསླ་བར་དགོངས་ནས། མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྐབས་སུ། འདོད་པའི་དགོས་པ་སྔར་སྨོས་ཤིང་རང་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་ཕྱིས་སྨོས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་འདི་དག་གིས། གཞུང་ལུགས་བྱི་དོར་རྨད་དུ་བྱུང་བ་བགྱིས་པ་ལ། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཐུགས་དགེས་པར་གྱུར་ཅིག །དེ་ཡང་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་གི་འགྱུར་ཁ་ཅིག་ལས། ངོ་བོ་ཁོ་ན་བསྟན་བྱ་བ། །རང་ཉིད་འདོད་དང་མ་བསལ་བ། །ཞེས་འབྱུང་ཞིང༌། འགྱུར་ཁ་ཅིག་ལས། ངོ་བོ་ཁོ་ན་རང་ཉིད་དང༌། །འདོད་དང་མ་བསལ་བསྟན་པར་བྱ། །ཞེས་འབྱུང་ཞིང༌། འགྱུར་གཞན་ལས། རང་གི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་བསྟན། །བདག་འདོད་རང་གི་ཆོས་ཅན་ལ། །མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང༌། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་མ་བསལ་བ།1

།ཞེས་འབྱུང་བ་རྣམས་ནི། འགྱུར་ཁྱད་མ་གཏོགས་དོན་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང༌། བོད་
ཁ་ཅིག།ངོ་བོ་ཁོ་ན་འདོད་པ་དང༌། །རང་ཉིད་མ་བསལ་བསྟན་པར་བྱ། །ཞེས་བསྒྱུར་ནས་འཆད་པ་ནི། ཚིག་ཕྲད་དང་རང་ཉིད་འབྲེལ་བར་སྟོན་པའི་གནད་ཟབ་མོ་མ་རྟོགས་པར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སུན་འབྱིན་པའི་རང་བཟོ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ཚིག་ཀྱི་ཟུར་ལྔའི་ནང་ནས་ངོ་བོ་ལ་རྒྱས་བཤད་མི་མཛད་པ་ནི། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་པ་ཞིག་དགོས་པར་འདོད་པའི་རྒོལ་བ་སུ་ཡང་མེད་པས་ལོག་རྟོག་གི་གཞི་ཆུང་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། གཞན་རྣམས་ནི་ལོག་རྟོག་གི་གཞི་ཆེ་བས་རྒྱས་བཤད་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །གང་དག་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་དགོས་པ་ལ་རྒྱས་བཤད་མ་མཛད་པར་འདོད་པ་དེ་དག་ནི། རང་ཉིད་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ཡིས།2

།ཞེས་
སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བལྟ་བའི་བྱ་བ་མ་བྱས་པར་ཟད་དོ། །འོན་ཀྱང་རང་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་འཆད་པའི་ཞར་ལ་གསུངས་པ་ནི་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་རྟོགས་དཀའ་བའི་དགོས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། འདོད་པ་དང༌། རང་ཉིད་ཀྱི་
དགོས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་བཤད་པ་དང༌། རྣམ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༠ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༢ ཕྲེང་། ༥

332 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟུར་དུ་འདོད་པ་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ངག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ན་ཡང༌། རྒོལ་བའི་ཞེ་བས་འདོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ན། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་སྨོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གྲངས་ཅན་གྱིས། མིག་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མལ་ཆ་དང་སྟན་བཞིན། ཞེས་བཀོད་པ་ན། བདག་གི་དོན་བྱེད་པ་དངོས་སུ་མ་སྨྲས་ཀྱང༌། གྲངས་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱིས་བདག་དོན་བྱེད་པ་རྟགས་དེའི་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་ཕལ་ཆེ་བའི་འདོད་པ་ཡིན་ལ། མི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ནི། བདག་དོན་བྱེད་པར་རང་ལུགས་ལ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། དེ་ལྟ་ན་བདག་དོན་བྱེད་པ་སྐབས་འདིའི་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་དག་དང་ལྡན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་མི་དགོས་ལེགས་པོར་སོམས་ཤིག།
གཞུང་གི་འཆད་ཚུལ་སྔ་མ་འདི་ཉིད་ལ་རྒལ་ཞིང་བརྟག་པ་འདི་ཡོད་དེ། འདོད་པ་ཞེས་
པའི་ཚིག་གི་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། དེའི་ཚེ་ངག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ལ་དོན་གྱི་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་ཞིག་དགོས། ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ནམ། རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། མ་བརྗོད་ན་ཡང་འདོད་པས་ཁྱབ།1

།ཞེས་པའི་སྦྱོར་བ་འགོད་པའི་
སྐབས་སུ། ཕྱི་མ་ཉིད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པར་སྨྲས་པ་དང་འགལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འདོད་ཚིག་གི་དོན་ཚང་ན་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་ན། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེ་འདོད་ཚིག་གི་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡིན་པ་བུད། གང་བྱས་ན་རྟག་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས། གྲངས་ཅན་གྱིས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་བཀོད་པ་ན། སྒྲ་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚད་མས་བསལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༦ ཕྲེང་། ༢༠

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 333

ན་ངག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ཀྱང༌། རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ན། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདོད་ཚིག་སྨོས་པར་འདོད་པ་ནི། ལྐུགས་པའི་འཛུམ་བག་གོ།
གལ་ཏེ། རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཡིན་ན། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་འདོད་ཚིག་སྨོས་པར་འདོད་ཀྱི། རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཀྱིས་ཕྱོགས་སུ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ན། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྨོས་པར་མི་འདོད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཁས་བླངས་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཕྲི་བ་ཙམ་གྱིས་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མི་འཐོབ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཡིན་ན། ཕྱོགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཡིན་ན། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ། སློ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས། འདོད་ཚིག་སྨོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གྲངས་ཅན་གྱིས་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། བདག་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ན། མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། འདུས་བསགས་ཆོས་ཅན། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒོལ་བ་རང་ལུགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ། སྒྲ་རྟག་པ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་ཡིན་པར་ཐལ། རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།
དེས་ན་ཁོ་བོ་ནི་གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། མདོར་བསྟན་དུ། མ་གྲུབ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་དོན་བརྗོད།1

།ཅེས་པའི་སྐབས་སུ་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་ངག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་སྨྲས་
ཀྱང༌། རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཀྱིས་དོན་གྱི་བསྒྲུབ་བྱར་བརྗོད་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་བསྟན་པར་སྨྲས་པ་ལ། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་ངག་ཏུ་དངོས་སུ་སྨྲས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། ངག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་སྨྲས་ཀྱང་རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་དེ་འདྲ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་ངག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ན་ཡང་སྔ་རྒོལ་གྱི་ཞེ་བའི་འདོད་པས་ཁྱབ་པའི་སྒོ་ནས་དོན་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་ཅིང་ཁས་བླངས་པ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། གྲངས་ཅན་གྱིས། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༦ ཕྲེང་། ༡༩

334 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མལ་ཆ་དང་སྟན་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པ་ན། བདག་གི་དོན་བྱེད་པ་ངག་ཏུ་མ་སྨྲས་ཀྱང་ཞེ་འདོད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་སྟེ། སྔོན་མེད་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པར། བདག་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འདིས་ནི། བསྟན་བཅོས་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཁས་བླངས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་བཤད་པ་
ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་ཡིན་ ིཔ་སེལ་བར་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ་བཤད་པ་དམིགས་བསལ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲས་རྒོལ་བ་རང་གིས་ཁས་མ་བླངས་པ་ཐམས་ཅད་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་གཅོད་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་རྒོལ་བས་ཁས་བླངས་པ་བཟུང་ངོ༌། །ཞེས་སྨྲས་པ་ལྟར་ན། རྒོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་མ་བླངས་པ་ཐམས་ཅད་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་གིས་གཅོད་དགོས་པར་འགྱུར་ཞིང༌།
དེ་ལྟ་ན། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ། བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་པ་གཅིག་ ིཔུ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ནས། དེ་ཉིད་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་གཅོད་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་གི་དགོས་པ་ཡིན་པ་བཤད་པ་མི་འཐད་དོ། །ཞེ་ན། རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་རྒོལ་བ་བདག་ཉིད་ལས་གཞན་གྱི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་ཡིན་པ་བཟློག་ན་ཡང་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་པ་ཕྱོགས་ཡིན་པ་གཅོད་བྱེད་དུ་དམིགས་ཀྱིས་ ིབསལ་ཏེ། བཤད་པ་དེ་དོགས་པའི་གནས་ནི་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། རྒོལ་བ་རང་ལས་གཞན་གྱི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་ཀྱང༌། རང་གིས་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་དོགས་པ་ ིཤས་ཆེ་ཞིང༌། དེའི་ཚེ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྔ་རྒོལ་གྱིས་བཀོད་པའི་རྟགས་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ནམ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་སོགས་ཀྱི་དོགས་པའི་གནས་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་རང་འགྲེལ་དུ། དམིགས་བསལ་འདི་ནི་དོགས་པ་དེ་བཟློག་པའི་དོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྷ་དབང་བློའ་དགོངས་པ་ཡིན་ཞིང༌། འོན་ཀྱང་འདོད་ཚིག་གི་དགོས་པ་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་ ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༡༥ ཕྲེང་། ༢༡

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 335

པས། སྐབས་སུ་བབ་པར་མ་མཐོང་ངོ༌།།
དེས་ན་རྒྱན་མཁན་པོའ་དགོངས་པ་བཞིན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ ིཚིག་གིས་རྒོལ་བ་རང་ཉིད་མི་འདོད་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཕྱིར། རྒོལ་བས་ཁས་མ་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་པ་ཡང༌། ཕྱོགས་ཡིན་པར་བཅད་པར་ ིགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱིས་རང་འགྲེལ་དུ། རང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བས་ནི། བསྟན་བཅོས་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཁས་བླངས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་དོ།1

།ཞེས་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་པ་ཕྱོགས་ ིཡིན་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ། རང་ཉིད་སྨོས་དགོས་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེ་ན། འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེས་རྒོལ་བ་རང་ཉིད་ལས་གཞན་གྱི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་ཡིན་པ་བཟློག་ན་ཡང་འགའ་ཞིག་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་རྒོལ་བའི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་རྒོལ་ ིབའི་འདོད་པ་ཡང་ཡིན་ཞིང༌། དེས་ན་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་མཐོང་བས། དེ་ལྟ་བུའི་དོགས་པའི་གནས་ནི་བཟློག་པ་དེའི་དོན་དུ་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་འདི་ནི་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པར། བདག་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་པ་ཕྱོགས་ ིམ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྨོས་པ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཡིན་པས་འགལ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དཔྱིས་ཕྱིན་པའི་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།
གལ་ཏེ། རྒོལ་བའི་ཞེ་བས་མི་འདོད་པའི་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར། རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་
ཀྱི་ཚོགས་དོན་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པའི་འགལ་བ་ཡང་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་ན་གྲངས་ཅན་གྱིས་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། འདུས་བསགས་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། རྟགས་དེ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྒྲུབ་པ་དང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་འགལ་རྟགས་དུ་མར་དབྱེ་བ་བྱེད་པར་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཚོགས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་ནི་སྒྲའི་སྦྱོར་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ནས། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དག་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་དུ་མར་དབྱེར་རུང་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི། སློ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའ་བཤད་པའོ། །རྒྱན་མཁན་ ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༣༤༡ ཕྲེང་། ༧

336 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

པོ་ནི་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། གལ་ཏེ། མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱར་རྒོལ་བས་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ན། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན་དང༌། བདག་དོན་བྱེད་པ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བདག་དོན་བྱེད་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་སོགས་སུ་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བའི་བདག་དོན་བྱེད་པ་དེ་ཉིད། གྲངས་ཅན་གྱིས་བཀོད་པའི་སྨྲས་ཆོས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་འགོག་པ་ན། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་སྦྱོར་རམ། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་སྦྱོར། ཞེས་སོགས་སུ་བརྟགས་ནས་འགོག་པའི་འགོག་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དག་དང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བརྗོད་པ་ཙམ་ཡིན་པས་མི་འགལ་ལོ། །ཞེས་པ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་སོ།།
གྲངས་ཅན་གྱི་སྦྱོར་བ་དག་གི་དོན་ནི། ཁོ་བོས་ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་དུ་རྒྱས་པར་
བཤད་ཟིན་ཏོ། །མ་བརྗོད་ན་ཡང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཐོག་མར། གཅེས་པའི་གནད་འདི་ལྟར་གོ་བར་བྱ་སྟེ། གྲངས་ཅན་གྱིས། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མལ་ཆ་དང་སྟན་བཞིན་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། གལ་ཏེ་བདག་གཞན་དེ་མ་གྲུབ། །དཔེ་ལའོ།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁྱོད་
ཀྱིས་གཞན་ཞེས་པ་བདག་ལ་བསམས་པ་ཡིན་པས། རྟགས་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱ་དང་འགལ་བ་དང༌། དཔེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ། གྲངས་ཅན་ན་རེ། བདག་དོན་བྱེད་པ་དངོས་སུ་མ་སྨྲས་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སུ་མ་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་དེ་བས་ན་རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ་དང༌། དཔེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་བའི་ཉེས་པ་ཡང་མེད་ཅིང༌། དེའི་ཕྱིར་རྟགས་དེ་ལ་རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ་དང༌། དཔེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་ནི། འཕེལ་བ་དང་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གྲངས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༦༧༠ ཕྲེང་། ༧ ནང་དུ་གསལ།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 337

ཅན་གྱི་ལན་དེ་ཉིད་མི་འཐད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཀྱང༌། གྲངས་ཅན་གྱི་རྟགས་དེ་དག་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཤིང༌། འདིར་ཡང༌། འདོད་ཚིག་གི་དགོས་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར། ངག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་སྨྲས་པས་བདག་དོན་བྱེད་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་མི་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་དགག་པར་བཞེད་ནས། མ་བརྗོད་ན་ཡང་འདོད་པས་ཁྱབ། །བདག་གི་དོན་བཞིན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད།1

།ཅེས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་བརྗོད་ན་ཡང༌། ཞེས་སོགས་རྐང་
པ་གཉིས་གསུངས་ལ། མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེས་ན། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བརྗོད་པའི་སུན་འབྱིན་དེ་ལྟག་ཆོད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དེ་དཔེར། ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞིའོ། །མ་བརྗོད་ན་ཡང་། ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་པོ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཆད་པ་ནི། གལ་ཏེ། ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞིའོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བརྗོད་པའི་སུན་འབྱིན་གྱི་ཚུལ་དེས་གྲངས་ཅན་གྱི་ཟོལ་སྦྱོར་གཅིག་པུར་མ་ཟད། རྒྱང་ཕན་གྱི་གཉིས་བཅས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཟོལ་སྦྱོར་རྣམས་ཀྱང་ཁེགས་པར་བསྟན་པ་ནི། འདིའི་ནི་ཞེས་སོགས་སོ།།
ད་ནི་ཚིག་གི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ། བདག་དོན་བྱེད་པ་དངོས་སུ་མ་
སྨྲས་ཀྱང༌། ཞེ་འདོད་ལ་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་སྒྲུབ་འདོད་པ་ཡིན་པར་གང་ལས་ཤེས་ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་བདག་དོན་བྱེད་པ་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ན་ཡང༌། མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་གྲངས་ཅན་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་ཞེ་བས་འདོད་པ་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་འགོག་པའི་སྐབས་སམ་ཤུགས་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། བདག་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཚུལ་དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར། བདག་དོན་བྱེད་པ་ཉིད། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་སོང་བས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་མཐུན་དཔེར་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྐྱོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཇི་སྐད་དུ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བདག་དེ་ཉིད་གཞན་གྱི་སྒྲས་བརྗོད་ན་དེའི་ཚེ་དཔེ་ལ་མ་གྲུབ་ཅེས་བཤད་པ་བཞིན་ཏེ། དེར་མ་ཟད། མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱར་སོང་བས། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༦ ཕྲེང་། ༢༠

338 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་དེར་ནི་རྟགས་འདུས་བསགས་དེ། འདོད་ཡུལ་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡིན་པས། རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་མ་བརྗོད་ན་ཡང་འདོད་པ་ནི། སྐབས་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་གྲངས་ཅན་དང༌། སངས་རྒྱས་པ་བདག་ཡོད་མེད་གང་ལ་རྩོད་པ་ན། བདག་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིས། འདུས་བསགས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་དེ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། བསྒྲུབ་བྱ་ཅི་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་གང་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་དོན་བྱེད་པ་དང༌། བདག་དོན་བྱེད་པ་གང་ཡང་དེའི་ཚེ་མིག་སོགས་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་མི་འཐད་ཅིང༌། གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ་མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པ་ལས། གཞན་དུ་
ཡིན་ན་རྟགས་དེས་རྒོལ་བ་སྒྲུབ་པར་མི་འདོད་པའི་དོན་བསྒྲུབས་པའམ། ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པ་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། མིག་སོགས་དེ་རང་ལས་གཞན་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཙམ་ཕྱི་རྒོལ་སངས་རྒྱས་པས་ཀྱང༌། སྔར་ནས་གྲུབ་ཟིན་ཅིང༌། གྲངས་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཙམ་ཞིག་སྐབས་འདིར་སྒྲུབ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་ལྷ་དབང་བློའ་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། རྒྱན་ ིམཁན་པོ་ལྟར་ན། གལ་ཏེ། དེའི་ཚེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་པ་ལས་གཞན་དུ་ཡོད་ན་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་དང༌། མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་གཉིས་ལས་མ་འདས་པས། དེ་གཉིས་གང་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན། གལ་ཏེ་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ་དང༌། དཔེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྐྱོན་སོ་ན་གནས་པས། གྲངས་ཅན་ལ་མི་འདོད་པ་ཐོག་ཏུ་བབ་པར་འགྱུར་བའམ། ཡང་ན། མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་བདག་འགྲུབ་པའི་འབྲས་བུའམ། དགོས་པ་གང་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། མིག་སོགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པར་གྲུབ་པས། བདག་འགྲུབ་པ་ལ་ཅི་ཡང་མི་ཕན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
སྐབས་འདིར་ལྷ་དབང་བློའ་འགྲེལ་པར། གཞན་དུ་ན། གལ་ཏེ་རྩོད་པའི་གཞི་གྱུར་པ་བསྒྲུབ་ ིཔར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་མི་འདོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་སྔར་མིང་ཅན་དང་འབྲེལ་བ་ལས།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 339

སྔར་སྒྲའི་ངོ་བོ་དོན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ་
ཞེས་སོགས་བཤད་པ་ནི། བརྡ་སྤྲོད་པའི་སློབ་མས་སྨྲས་པའི་ཟོལ་སྦྱོར་དཔེར་བཀོད་པ་ཙམ་ཡིན་པ་ལ། དེ་ལྟར་མ་གོ་བར་མཁས་པར་གྲགས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་མི་འདོད་པ་སྟེ། མིང་གི་སྒྲ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལྡན་ཡིན་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་ཞིང༌། སྒྲ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་དུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་བརྡ་སྤྲོད་པའི་ངོར། མིང་གི་སྒྲ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལྡན་ཙམ་དུ་བསྒྲུབས་པ་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ཉིད་ལྷ་ཤཱཀ་གི་དགོངས་པར་སྨྲ་བ་ནི། ལྷ་དབང་བློའ་འགྲེལ་ ིཔར། འབྲས་མེད་འགྱུར། སྤྱིར་གཞན་གྱི་དོན་ཉིད་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བར་མི་འགྱུར་རོ།2

།ཞེས་བཤད་པ་
ལ་བལྟ་བའི་བྱ་བ་ཙམ་ཡང་མ་བྱས་པར་འདོམས་དཀྲིས་དང༌། མགོའ་ཅོད་པན་ནོར་བའི་མཁས་པ་ ིཁྱོད་ཀྱིས། རང་གི་མིག་དང༌། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གཉིས་ཀའི་ངང་ཚུལ་གསལ་བར་བྱས་སོ།།འོ་ན་འགྲེལ་པར་བཀོད་པའི་དཔེ་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་བརྡ་སྤྲོད་པའི་སྟོན་པ་
དྲང་སྲོང་བྷ་ཏྲི་ཧ་རིས། ཤེས་དང་ལྡན་དང་ཕྱི་དོན་དང༌། །རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་དེ། །དེ་དེ་སྒྲས་བརྗོད་པས་རྟོགས་པས། །སྤྱི་ནི་འགྲེལ་པར་རབ་ཏུ་གནས།3

།ཞེས་གོའུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་གཅིག་
བརྗོད་འདོད་ཤེས་པའི་དོན་དང༌། ཕྱི་རོལ་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུའི་དོན་དང༌། གོ་དང་ཨོ་དང་ཨུ་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་སྒྲ་རང་གི་ངོ་བོ་བརྡ་དག་ལ་མི་ལྟོས་པར་གོ་བར་བྱེད་ཅེས་དོན་གསུམ་ལྡན་དུ་འདོད་དོ། །དེའི་སློབ་མ་སྒྲ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང༌། མེད་པར་འདོད་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། སྒྲ་ལ་ལྷས་བྱིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མིང་གི་སྒྲ་དང༌། བ་ལང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རིགས་ཀྱི་སྒྲ་གཉིས་ལས། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དག།སྒྲ་གཉིས་ཀ་ཡང་བརྡ་མ་སྦྱར་བའི་སྔོན་རོལ་ནས། ལྷས་བྱིན་པའི་དོན་གྱིས་ན་ལྷས་བྱིན་ཞེས་པ་དང༌། འགྲོ་བའི་དོན་གྱིས་ན་བ་ལང་ཞེས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལྡན་དུ་མཚུངས་པར་འདོད་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལྡན་དུ་མི་འདོད་དོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༧༠ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༦༤༧ ཕྲེང་། ༡༥
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༤ ཤོག ༥༨༧ ཕྲེང་། ༡༢ ནང་དུ་དྲངས།

340 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་དུ་མེད་པར་འདོད་པ་དག །རིགས་ཀྱི་སྒྲ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང༌། མིང་གི་སྒྲ་
བརྡ་མ་སྦྱར་བའི་སྔོན་རོལ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལྡན་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལྡན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པས། རྒོལ་བ་འདིས་རྒོལ་བ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་ངོར། མིང་གི་སྒྲ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་ལྡན་དུ་ཟོལ་སྦྱོར་གྱིས་སྒྲུབ་འདོད་ནས། མིང་གི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། བརྡའི་སྔོན་རོལ་ནས་དོན་ལྡན་ཡིན་ཏེ། སྒྲའི་རྣམ་དབྱེ་བརྒྱད་དང་ལྡན་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལྡན་རྣམ་དབྱེའི་མཐའ་ཅན་གྱི་སྒྲ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འགོད་པར་བྱེད་ལ། དེའི་ཚེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལྡན་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར། བརྡའི་སྔ་རོལ་ནས་དོན་ལྡན་ཡིན་པ་ཙམ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། རྟགས་འགོད་པ་པོའ་རྒོལ་བ་ ིརང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་མི་འདོད་པའི་དོན་བསྒྲུབས་པ་དང༌། ཕྱི་རྒོལ་སྒྲ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ངོར། གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབས་པས་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར་བ་བཞིན། ཞེས་པའོ།།དེ་ལྟར་ན། གྲངས་ཅན་གྱི་ཟོལ་སྦྱོར་ལ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བཀོད་པའི་སུན་
འབྱིན་དེ་ཉིད་གནོད་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་བསྟན་ནས། སུན་འབྱིན་དེས། རྒྱང་ཕན་གྱི་གཉིས་བཅས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡང་ཁེགས་པར་ཞར་བྱུང་གི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་པ་ནི། གྲངས་ཅན་གྱི་ཟོལ་སྦྱོར་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདིས་ནི། རྒྱང་ཕན་གྱི་གཉིས་བཅས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ཡང༌། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་དང༌། རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་དག་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱང་ཕན་པས། སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་འདོད་ཅིང༌། ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཀྱི་ཟླ་བཅས་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ཞེ་འདོད་རྐྱང་པ་ངག་ཏུ་སྨྲས་ན། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོར་མེད་པའི་ཉེས་པས་འཇིགས་ནས། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་དང༌། བུམ་པ་གང་རུང་གི་ཟླ་བཅས་ཡིན་ཏེ། ཨུཏྤ་ལ་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཅས་པའི་རྩིག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འགོད་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་བཀོད་པ་ན་བུམ་པ་བུམ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཟླ་བོ་ཡིན་པར་འགལ་བས། ཤུགས་ཀྱིས་ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཀྱི་ཟླ་བཅས་སུ་འགྲུབ་ལ། དེ་གྲུབ་ན་ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་ཏུ་འགྲུབ་པས་ལུས་ཞིག་ན། བློ་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྲུབ་ཅིང༌། དེ་ལྟར་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་འགྲུབ་སྙམ་དུ་བསམས་པའོ། །དེའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱོར་བ་ལ་ཡང་བུམ་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 341

པ་ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཀྱི་ཟླ་བཅས་ཡིན་པ་ཉིད། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ་དང༌། དཔེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།1

།ཅི་སྟེ་དེའི་ཚེ་ཡང་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ནི་གང་རུང་གི་
ཟླ་བཅས་སྤྱི་ཙམ་ཡིན་པར་འདོད་ན། བུམ་པ་དེ་ཉིད་ནི་བུམ་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཀྱང་ཚད་མས་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ན། བུམ་པ་བུམ་པ་དང་ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་གང་རུང་གི་ཟླ་བཅས་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན། རྒྱད་ཕན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བུམ་པ། ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་དང༌། བུམ་པ་གང་རུང་གི་ཟླ་བཅས་ཡིན་ཞེས་དམ་བཅས་པའི་ཚིག་འདི་དེ་ཆོས་ཅན། མི་ཤེས་པ་འབའ་ཞིག་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱས་སྟོང་པའི་དོན་བརྗོད་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི། ལྷ་དབང་བློའ་བཤད་ལུགས་ཡིན་ ིཞིང༌། རྒྱན་མཁན་པོ་ལྟར་ན། གལ་ཏེ་སྦྱོར་བ་འདི་ལྟར་སྨྲས་པའི་ཚིག་གི་ཤུགས་ཀྱིས་བུམ་པ་ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཀྱི་ཟླ་བཅས་ཡིན་པ་དང༌། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པ་གཉིས་ཀ་འཕེན་པས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱོར་ངག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཤུགས་ཀྱིས་བུམ་པ་ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཀྱི་ཟླ་བཅས་ཡིན་པ་དང༌། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པ་གཉིས་ཀ་འཕེན་ནུས་སོ་ཞེས་པ་འདི་དེ་མི་ཤེས་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་འཕེན་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱས་སྟོང་པའི་རྗོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་དོ།།
གལ་ཏེ། དེ་ཉིད་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། །ལུས་མི་འགྱུར་ན་གྲུབ་མ་ཡིན།2

།ཞེས་བྱ་
བའི་རིགས་པ་དེ་ཉིད་སྒྲ་དང་བུམ་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་རྟོགས་ན་སྒྲ་འཇིག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྒྲའི་འཇིག་པ་སྒྲུབ་ན། དཔེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་ཞིང༌། བུམ་པའི་འཇིག་པ་སྒྲུབ་ན། དེ་སྒྲ་ལ་མ་གྲུབ་པས་དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་

1 ཞོལ། ཤོག ༣༢ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༢༥ ན ༢ ཉེས་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ།།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༧ ཕྲེང་། ༡༠

342 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གཉིས་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་དང་བུམ་པའི་འཇིག་པ་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང༌། སྒྲ་བུམ་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་འཇིག་པ་ཙམ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིས། སྒྲ་ནི་འཇིག་པ་ཙམ་དང་ལྡན་པ་དེ་ལྟར་རྟགས་ཡང་དག་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པའི་ཟླ་བཅས་དང༌། ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཀྱི་ཟླ་བཅས་གཉིས་ཀ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བུམ་པ་དང་ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་གང་རུང་གི་ཟླ་བཅས་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པར་གྱུར་ན། བུམ་པའང་ལུས་བུམ་གང་རུང་གི་ཟླ་བཅས་ཙམ་པོ་དེ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་དུ་ཆུག་ན་ཡང༌། དེ་འདྲ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ། མི་རྟག་པ་སྤྱི་ཙམ་སྒྲུབ་ཅེས་བརྗོད་ཀྱང་མི་རྟག་པ་སྒྲ་ཡི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་བྱར་སོང་བས། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་ཉེས་པ་སོ་ན་གནས་སོ་ཞེ་ན། སྒྲ་ཁོ་ན་ལ་ལྡན་པའི་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་མ་འབྲེལ་བ་བཟློག་ཅིང་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར། མི་ལྡན་པ་དང་གཞན་ལ་ལྡན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་ན། སྒྲ་ཁོ་ན་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཚུལ་དུ་མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་སྒྲ་ལས་གཞན་ལ་ལྡན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་སྒོ་ནས་མི་སྒྲུབ་ཀྱི། སྒྲ་ཡང་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་ཚུལ་དུ་སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་མི་ལྡན་པ་གཅོད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་གཞན་མཐུན་དཔེ་ལ་ནི་རྗེས་འགྲོ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ། མི་རྟག་པ་ཙམ་སྒྲུབ་ན། དེ་ནི་གློག་དང་མར་མེ་ལ་སོགས་པའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབས་པར་འགྱུར་ལ། མི་རྟག་པ་ཁྱད་པར་བ་ནི་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ། གཞི་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྒྲུབ་ན། གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབས་པར་འགྱུར་ན་ཡང་འདིར་སྒྲ་དེ་ལ་མི་རྟག་པ་སྤྱི་ཙམ་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་གྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། ཆོས་ཅན་སྒྲས་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་མི་རྟག་པ་དེ་ནི་མཐུན་དཔེ་བུམ་པ་སོགས་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྐྱོན་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།1
གཉིས་པ་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་བཤད་པ་ནི། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༣ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༢༦ ན ༣ སྐྱོན་དང་ལྡན་པ་མིན་ནོ།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 343

དུ་འདོད་ཚིག་སྨོས་པ་ལ་1

འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ལ་རྟག་པ་ཙམ་བཀག་པ་ན། ཆོས་ཅན་སྒྲས་ཁྱད་
པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་མི་རྟག་པའི་སྤྱི་རྟག་དངོས་དང༌། ཆོས་མི་རྟག་པ་དག་གིས་2

ཁྱད་པར་

དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་ཅན་སྒྲའི་སྤྱི་རྟག་དངོས་བཀག་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་འགོག་པའི་རྟགས་རྣམས་བསྒྲུབ་བྱ་འགོག་པའི་འགལ་བ་དག་ནི་ཡིན་པ་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པ་བཀག་ཀྱང་ཞེ་འདོད་འགོག་པའི་འགལ་བར་མི་འགྱུར་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུ་རྟགས་འགལ་བར་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་སྒྲ་ལ་ནི་ཚོགས་སྤྱི་རྟག་དངོས་དེ་དག་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་ཞེ་འདོད་ལ་གནོད་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་སྒྲ་སྤྱི་རྟག་དངོས་དང་ལྡན་པ་དེ་ལྟར་དུ་མི་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། སྔ་རྒོལ་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་འདོད་ཡོད་པ་མིན་གྱི་སྐབས་འདིར་སྒྲ་ལ་ཆོས་མི་རྟག་པ་འབའ་ཞིག་སྔ་རྒོལ་གྱི་འདོད་པས་དམིགས་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་གྲངས་ཅན་པའི་ངོར། སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ན། གྲངས་ཅན་པ་ན་རེ། རྟགས་དེས་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་ཙམ་བཀག་པ་ནི། སྒྲའི་སྤྱི་རྟག་པ་དོན་གཞན་ཡང་བཀག་ཅིང༌། དེ་བཀག་ན་ཆོས་ཅན་སྒྲ་ཡང་བཀག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ཡང་བཀག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྟགས་དེ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་འགོག་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་དེའི་ཚེ། བྱེ་བྲག་པའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲའི་སྤྱི་རྟག་དངོས་དོན་གཞན་བཀག་པས་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་བཀག་པའི་འགལ་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་པའི་ལན་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང༌། གྲངས་ཅན་གྱིས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་པ་དེས་མཚོན་པ་རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང༌། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་གཅོད་པ་ཉིད་འདོད་ཚིག་གི་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།
གཉིས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དགོས་པ་དངོས་བཤད་པ་དང༌།
དགོས་པ་དེ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། ཕྱོགས་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༣ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༢༦ ན ༣ སྨོས་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན།
2 ཞོལ། ཤོག ༣༣ བ ༢ ཆོས་མི་རྟག་པ་ཁྱད་པར་དུ་

344 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ། བདག་ཉིད་ཀྱི་ནི་སྒྲ་སྨྲོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཅན་གཅིག་ལ་བསྟན་བཅོས་ལས་རྟག་མི་རྟག་བདག་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དུ་མ་རྣམ་པར་བཞག་ཀྱང་རྩོད་པའི་སྐབས་སུ་རྒོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཚེ་འདོད་ཡུལ་དུ་བྱས་ཤིང་ཁས་བླངས་པའི་ཚོགས་དོན་ཁོ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་གྱི། བསྟན་བཅོས་ལས་ཆོས་ཅན་དེའི་ཆོས་སུ་བཤད་པ་མཐའ་དག་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་མི་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྨོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་དགོས་པ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ1

། གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་
བ་བཤད་པ་དང༌། གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་གཞུང་འདི་དག་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲའི་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ཡིན་2

ལ། དེ་
ཡང༌། སྐྱོན་ཡིན་དེ་གཞན་བྱས་ལའང་མཚུངས། །ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་གཞན་སྡེ་ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཁས་བླངས་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། མཚན་ཉིད་འཇུག་པ་མེད་ཕྱིར་རོ།3

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་རང་སྡེ་ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་
འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ། བསྟན་བཅོས་འདོད་འཇུག་དོན་ཞེ་ན།4

།ཞེས་སོགས་ནི། རང་ཉིད་སྒྲ་
ཡང་དོན་མེད་འགྱུར།5

།ཞེས་པའི་འགལ་སྤོང་ཡིན་པས། རང་སྡེ་འགོག་པའི་སྐབས་ལས་འཕྲོས་པ་
ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར། དེ་ཡན་ཆད་ལ་རང་ལུགས་ཀྱི་རང་སྒྲའི་དགོས་པ་བཤད་པ། ཞེས་པ་དང༌། བསྟན་བཅོས་འདོད་འཇུག་དོན་ཞེ་ན།6

།ཞེས་པ་མན་ཆད་ལ་གཞན་ལུགས་ཀྱི་རང་སྒྲའི་དགོས་པ་
དགག་པ། ཞེས་སྐབས་སོ་སོར་བཅད་ན། གཞུང་གི་འབྲེལ་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།
དེ་བཞིན་དུ། རྒྱུ་སོགས་མཚན་ཉིད་བསལ་བྱ་ལ།7

།ཞེས་སོགས་ནི་ཕྱོགས་སྐྱོན་དང་

1 ཞོལ། ཤོག ༣༤ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༢༦ བ ༦ རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་།
2 ཞོལ། ཤོག ༣༤ བ ༢ སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༠ ཕྲེང་། ༡༢
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༠ ཕྲེང་། ༡༩
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༠ ཕྲེང་། ༡༩
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༠ ཕྲེང་། ༡༩
7 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༡ ཕྲེང་། ༢༠

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 345

རྟགས་སྐྱོན་མི་འགལ་ཞིང༌། ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་ཡང་འགྱུར་ན། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་རྣམས་ཀྱིས་རྟགས་ཡང་དག་གི་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས། ཕྱོགས་ཀྱི་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་དགོས་ན་ཡང༌། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དག་སེལ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཕྱོགས་ལ་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་ཀྱི་སྐྱོན་སྤོང་བ་ཙམ་ཡིན་པས། ཕྱོགས་སྐྱོན་གང་ཡིན་རྟགས་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བར་སློབ་དཔོན་མི་བཞེད་དོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་པས། འདི་དེ་དག་གི་སྐྱོན་མིན་ནམ།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གི་འཕྲོས་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ། བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་ཕྱོགས་མཚན་ཉིད།2

།ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང༌། ཕྱོགས་ལ་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་ཀྱི་
སྐྱོན་སྤོང་བའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཚིག་ལྔ་སྨོས་དགོས་ན། རིགས་སྒོའ་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ ིཉིད་ལ་ཚིག་ཟུར་ལྔ་པོ་དེ་མ་ཚང་བས་མཚན་ཉིད་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞེས་པའི་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ཙམ་ཡིན་པས། གཞུང་སྔ་མ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ཡིན་གྱི། དོན་ཚན་ལོགས་པ་ཞིག་སྟོན་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདི་དག་ལ། ཞར་ལ་ཚིག་ལྔ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བསྟན་ཞེས་པ་དང༌། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང༌། རིགས་སྒོའ་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ ིཞེས་བསྡུས་དོན་སོ་སོར་བཅད་ནས་བཤད་ན་ཡང་གཞུང་གི་འབྲེལ་རྒྱུན་ཆགས་པར་ཉམས་པར་འགྱུར་བས། འདིར་ནི། དེ་དག་རྒྱུན་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ཆགས་པ་བཤད་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ་ལ། གཞན་སྡེ་ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་
འདོད་པ་དགག་པ་དང༌། རང་སྡེ་ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པས། གྲངས་ཅན་པ། དཔྱོད་པ་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོར། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། གྲངས་ཅན་སོགས་ན་རེ། གལ་ཏེ་བྱེ་བྲག་པས་དྲང་སྲོང་གཟེགས་ཟན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ཁས་བླངས་ནས། ལུང་དེའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅས་དེའི་དོན་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་བྱར་བཟུང་བས་བསྟན་བཅོས་དེའི་དོན་གཅིག་ལ་རྟགས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༡ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༢ ཕྲེང་། ༣

346 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དེས་རབ་ཏུ་གནོད་ནའང་གཏན་ཚིག་འགལ་བ་དང་དམ་བཅའ་བ་དག་ཚད་མས་བསལ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རང་གི་བསྟན་བཅོས་ལུང་ཚད་མ་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་བཅོས་དེ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་པས། རྟགས་དེས་བསྟན་བཅོས་དེ་ལས་བཤད་པའི་དོན་གཅིག་ལ་གནོད་ན་ཡང༌། བསྟན་བཅོས་དེ་ལུང་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཁེགས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། བསྟན་བཅོས་དེ་ལུང་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཁེགས་ན། བསྟན་བཅོས་དེ་ལས་བཤད་པའི་དོན་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་ཁེགས་ཤིང༌། དེ་ཁེགས་པ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་ཡང་ཁེགས་པས། རྟགས་དེ་ཉིད་རང་གི་དམ་བཅའ་འགོག་པའི་སྒོ་ནས་འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་ཞེས་པའོ། །དེས་ན་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་འགོད་མཁན་གྱི་གྲངས་ཅན་པ་དང༌། དཔྱོད་པ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པར་ཚད་ཆེན་ལས་བཤད་ཅིང༌། ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོའ་འདོད་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང༌། སྐབས་འདི་དག་ཏུ་ ིཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོའ་ཞེ་འདོད་གང་ཡིན་པ་དང༌། དེ་ལ་ལན་ཇི་ལྟར་དུ་བཏབ་པ་ལ་སོགས་གང་ཡང་ ིགངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་རྟོག་གེ་པ་རྣམས་ལ་སྔོན་ཆད་བློ་ཡུལ་དུ་མ་བྱུང་བར་སྣང་ཞིང༌། འོན་ཀྱང་དེང་སང་གི་ཉན་པོ་དག་ནི། འཆད་པ་པོའ་ཁ་ལ་བལྟ་ཞིང་བྲག་ཆའི་སྒྲ་ཙམ་གྱིས་ཚིམ་པར་སྣང་ངོ༌།། ིདེ་ཡང་གྲངས་ཅན་གྱིས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་དེ་ལྟར་རྒོལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བྱེ་བྲག་པའི་བསྟན་
བཅོས་ལས། སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་བཤད་ཅིང༌། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ན་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པས། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ན། བྱས་པ་དེས་སྒྲའི་སྟེང་དུ་རྟག་པ་ཙམ་བཀག་པའི་ཕྱིར། རྟག་པའི་བྱེ་བྲག་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡང་བཀག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་བྱེ་བྲག་པ་རང་གི་བསྟན་བཅོས་ལས་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པར་བཤད་པ་དེ་བཀག་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ན་བསྟན་བཅོས་དེ་ལུང་ཚད་མ་ཡིན་པ་བཀག་པས་ལུང་དེ་ལས་བཤད་པའི་དོན་རྣམས་བཤད་པ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་པ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། ལུང་དེ་ཉིད་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བཤད་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་དོན་ལ་གནས་པ་ཁེགས་དགོས་པས་བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་ཞེས་པའོ། །ཁ་ཅིག་རིགས་པ་ཅན་སྐབས་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོར་འཆད་པ་ནི། རིགས་པ་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཀོད་པའི་རྟགས་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སུན་འབྱིན་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 347

བརྗོད་པ་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་རོ།།
གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། བྱེ་བྲག་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་གྲངས་ཅན་སོགས་ཀྱིས་
བཀོད་པའི་སྐྱོན་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་དང༌། བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ ིཕྱོགས་ཡིན་པ་སྤྱིར་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ན། རྟགས་དེས་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་ཙམ་ཁེགས་པ་ན། རྟག་པའི་བྱེ་བྲག་སའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པའི་དྲི་རྟག་པ་ཡང་ཁེགས་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་ན། སྒྲའི་སྟེང་དུ་བྱེ་བྲག་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་པའི་ལུང་གི་དོན། དྲི་སའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་བྱེ་བྲག་པའི་བསྟན་བཅོས་ལུང་ཚད་མ་ཡིན་པ་བཀག་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་འགལ་བར་འགྱུར་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་བྱེ་བྲག་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ན། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དྲི་ལ་སའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པ་བཟློག་པའི་སྒོ་ནས་ཀྱང༌། ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་པས་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་འགལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དྲི་རྟག་པ་ཡིན་པ་དེ་བྱེ་བྲག་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་པ་གང་ཞིག།ཁྱོད་དྲི་རྟག་པ་འགོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཕྱི་མ་ཉིད་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའོ།།
གལ་ཏེ། དེའི་ཚེ་དྲི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་སའི་ཡོན་ཏན་དུ་
གྱུར་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པ་བཀག་པས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འགལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་དེ་ནི་གཞན་ལའང་མཚུངས་ཏེ། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འགལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དང༌། དེ་གཉིས་ཀའི་ཚོགས་དོན་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ། དེའི་ཚེ། འདིར་ཆོས་ཅན་སྒྲའི་ཆོས་ལ་རྩོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་པས་སྒྲའི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་གནོད་ན། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། དྲི་སའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པ་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ། བྱེ་བྲག་པས་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། བྱས་པས་སྒྲ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པའི་རྟག་པ་བཀག་པ་

348 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དང༌། དྲི་སའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པ་བཀག་པས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་མི་འགྱུར་མཚུངས་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་བྱས་པས་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པའི་རྟག་པ་སྒྲ་ལ་བཀག་པས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འགལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལ་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་སྟོན་པའི་བྱེ་བྲག་པ་རང་གི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལ་གནོད་པ་ཉིད་ལས་རྒྱུ་མཚན་གཞན་མེད་ཅིང༌། རྒྱུ་མཚན་དེ་བྱས་པས་དྲི་སའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ལ་ཡང་ཚང་བའི་ཕྱིར། །ཅི་སྟེ། བྱེ་བྲག་པས་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དེ་ཆོས་ཅན་སྒྲའི་ཆོས་སུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱིས་ནམ་མཁའི་ཡང་ཡོན་ཏན་དེའི་ཚེ་སྒྲའི་སྟེང་དུ་རྒོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པར་བརྗོད་ན། དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཕྱི་རྒོལ་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་ཤེས་པར་འདོད་ནས་དྲི་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་འགའ་ཡིས་སྔ་རྒོལ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་སྤང་འདོད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང་རྒོལ་བའི་སྤང་འདོད་དེ་རྟོགས་པ་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པའི་ཚིག་དེ་དག་གི་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
སྤྱིར་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་བྱེ་བྲག་པས་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་འགོད་པའི་ཚེ།
ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་མིན་ཤེས་པར་འདོད་ནས་དྲི་བ་ལ་སོགས་པར་རྒོལ་བ་དེ་ལ་དཔག་འདོད་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡང་མ་ཚང་ཞིང་། རྒོལ་བ་དེ་ཚེ་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ལ་དཔག་འདོད་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡང་མ་ཚང་བཞིན་དུ། ནན་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་པའི་བྱེ་བྲག་པ་ཁྱོད་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་འདི་ཡང་རྟགས་དེའི་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་གསལ་བར་དབང་ཕྱུག་གི་སྤྱོད་པ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པའི་ཚིག་དེའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒོལ་བ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་དཔག་འདོད་ཡོད་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའི་འདྲའི་དཔག་འདོད་ཡོད་པ་ནི་ཚིག་དེའི་འབྲས་བུའི་རྟགས་ཅན་མིན་པར་བརྗོད་དེ། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་ཚིག་གི་རྟགས་ཀྱི་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་དཔག་འདོད་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིས་ནི་དེ་འདྲའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱེ་བྲག་པས། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 349

པའི་ཚེ་ན། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་དོན་ལ་གནོད་ཀྱང་དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གཞན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཅི་ཞིག་ཀྱང་གནོད་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་ཡིན་པ་སྤྱིར་དགག་པ་ ིལ། ལུང་དོན་མཐའ་དག་བསྒྲུབ་བྱར་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད། ལུང་དོན་མཐའ་དག་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག།ལུང་དོན་ལ་གནོད་པའི་རྟགས་བཀོད་ན་རྒོལ་བ་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དགག །དེ་དག་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་ཚེ་ན། རྟགས་དེས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་གཅིག་ལ་གནོད་ན་ཡང༌། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་ན། དངོས་སྟོབས་ཚད་མའི་ཡུལ་ལ་ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་འགྱུར་དགོས་ན་ཡང་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་རང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་འགྲུབ་པ་ལ་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཡུལ་ལ་ཚིག །ཅེས་སོགས་སུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དངོས་སྟོབ་ཀྱི་ཚད་མ་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་དེ་ནི་ཚད་མས་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་བཞག་ནུས་པས། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་འགའ་ཞིག་ལ་གནོད་པ་ཙམ་གྱིས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ།།
གལ་ཏེ་གཞལ་བྱའི་གནས་ལ་དཔྱོད་པ་དེའི་ཚེ་རང་གཞན་གྱི་སྟོན་པའི་ལུང་དོན་འཐད་མི་
འཐད་དཔྱོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་པས། ལུང་ཚད་མར་ཁས་མ་བླངས་ན། རྩོད་པ་དོར་བའམ། རྩོད་པའི་གཞི་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པ་དེའི་ཚེ། ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་མ་བླངས་ན། རྩོད་པ་དོར་བར་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་འདྲ་དེ་ལུང་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དཔྱད་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། ལུང་ཚད་མར་ཁས་མི་ལེན་པས་ཁྱབ་བམ་ཞེ་ན། ལུང་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ལུང་དོན་ལ་དཔྱད་པ་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པ་བྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང༌། ལུང་དེ་ཉིད་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་མིན་གྱི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་

350 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཡུལ་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་དཔྱད་པ་བྱེད་པ་འདིར་ནི། ལུང་དེ་ཉིད་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པའི་ཐབས་ཡᨑན་ཏེ། ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་ལུང་ཁས་ལེན་ན་མཛེས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་ན། འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དཔྱད་པ་བྱེད་པའི་ཚེ།
ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་ན། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ལུང་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ལུང་ཡོད་ཀྱང༌། ལུང་དེ་ཉིད་དོན་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མིན་གྱི། ལུང་དེས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་ལ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གནོད་མི་གནོད་དཔྱོད་པ་འདི་ནི་ལུང་དེ་ཉིད་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པའི་ཐབས་ཡིན་ཏེ། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཚད་མར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
རྒྱན་མཁན་པོ་ན་རེ། རྗེས་སུ་དཔག་པས་ལུང་གི་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་འདི་ནི། ལུང་ཁས་ལེན་
པའི་ཐབས་ཡིན་ཏེ། ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་ལུང་ཁས་ལེན་ན་མཛེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་བརྟགས་པར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེ་ན། བརྟག་མི་བཟོད་པའི་བསྟན་བཅོས་ནི། དེའི་ཚེ་ཁས་བླངས་པ་ཡོད་ཀྱང་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་འཆད་ཅིང༌། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ན་རེ། རྩོད་
པ་ལ་འཇུག་པ་དེའི་ཚེ་བསྟན་བཅོས་ཁས་བླངས་པ་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང༌། བསྟན་བཅོས་ནི་ཁས་ལེན་འདོར་བའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་བཤད་པ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་འདི་ནི་ལུང་ཁས་ལེན་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།2

།ཞེས་འཆད་དོ། །དེས་ན་ལུང་དེ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་གཏན་
ལ་འབེབས་པའི་ཆ་ལ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་གནོད་པ་ཡོད་མེད་སོགས་བརྟགས་པས། དེ་ལྟར་ཡུལ་གཉིས་ལ་དཔྱད་པ་རྣམ་པར་དག་ན། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་དེ་ནི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་འདོད་པའི་དུས་ཡིན་པའི་དེའི་ཚེ་དེ་འདྲའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་ནི་རང་གི་དོན་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དོན་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་འདྲའི་བསྟན་བཅོས་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་དེ་དང་ནི་འགལ་བར་སེམས་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༠ ཤོག ༣༨༩ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༤ ཤོག ༦༨ ཕྲེང་། ༡

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 351

འོ་ན་དཔྱད་པ་1

གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་དེ་གཞལ་བྱའི་གནས་ཐམསཅ་ལ་གནོད་སྒྲུབ་
ཏུ་ཁས་བླངས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་པ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་ནི་དཔྱོད་པ་འཕོ་བ་ན། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པར་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཚུར་མཐོང་གི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མ་དང༌། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་འཇལ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ནི་ཞེས་པའི་དགར་ཚིག་གི་ནུས་པས་འཕངས་པ་ནི། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་ཀྱང་གཞལ་བྱའི་གནས་གཞན་གཉིས་ལ་དཔྱད་པ་འཕོ་བ་ན། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་དག་ནི་ཚུར་མཐོང་གི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མ་དང༌། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་སོགས་ཀྱིས་ཅི་རིགས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུང་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པའི་སྐབས་དེར་ཡང་ཞེས་པའམ། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་དེར་ཡང་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ནི་མེད་ན་མིའབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གིས་གནོད་པ་ཉིད་སྤང་བར་བྱ་ཞེས་པའམ། རྟགས་དེས་གནོད་པ་ཉིད་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། འབྲེལ་ཡུལ་ཁེགས་ན། དེ་ལ་འབྲེལ་བའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱང་ཁེགས་ཤིང༌། དེ་ཁེགས་ན་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་ཁེགས་པས་རྟགས་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ལ་གནོད་པ་ནི། རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་མིན་ཏེ། ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ། གཞལ་བྱའི་གནས་གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་ནི་མ་ལུས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དཔྱོད་པའི་གནས་ཀུན་ལ་བསྟན་བཅོས་དག་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གཟུང་དགོས་ཞེས་པའི་ལུགས་འདི་རིགས་པ་གང་གིས་བྱས་ཤིང༌། རིགས་པས་གྲུབ་པར་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་ད་ནི་བ་ལང་རྫི་ལ་སོགས་པ་གྲུབ་མཐའ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས། དུ་བས་མེ་ནི་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྐྱེ་བོ་དང་པོ་སྐྱེ་བའི་ཚེ། ལུང་གི་ཡན་ལག་མེད་པར་རེང་བུར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། ལུང་གི་ཡོན་ཏན་དང་ཉེས་པ་གང་ཡང་མ་མཐོང་བ་རྣམས་ལ་དཔྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལུང་ལ་བརྟེན་དགོས་པའི་གྲུབ་མཐའ་མི་བཟད་པའི་གདོན་དང་འདྲ་བ་འདི་ནི། ཀྱེ་མ་ཁྱོད་ལ་སུ་ཡིས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༣༩ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༣༠ བ ༢ འོ་ན་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་

352 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དགོས་པ་ཡིན་ཞེས་དཔྱད་པའོ།།
གཉིས་པ་ལུང་དོན་མཐའ་དག་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ། མཐུན་
དཔེ་ལ་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ལས། ཆོས་ཅན་དེའི་ཆོས་སུ་བཤད་པ་ཀུན་གྱིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་ལ་ཁྱབ་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་བསྟན་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དེས་ཆོས་ཅན་དེའི་ཆོས་སུ་ལུང་ལས་བཤད་པའི་དོན་གཅིག་ལ་གནོད་ན་ཡང༌། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ཡང་དག་འགོད་ཚུལ་འདི་ནི། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་གསུམ་ན་དེ་འདྲའི་རྟགས་ཡང་དག་འགོད་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ན། བྱས་པ་དེས་སྒྲ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་སྒྲ་དེའི་ཆོས་སུ་ལུང་ལས་བཤད་པ་རྣམས་ནི་སྒྲ་ལ་མ་གྲུབ་པས་སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་མ་གྲུབ་པར་ནི་ཇི་ལྟར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་མ་གྲུབ་ཀྱང་བྱས་པའི་རྟགས་ལས་མི་རྟག་པ་དེ་སྒྲ་ལ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན་བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་བརྗོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྒྲ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་སྒྲའི་ཆོས་སུ་ལུང་ལས་བཤད་པ་དེ་དག་བཀག་པས། སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་བཀག་པའི་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ལྡན་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དག་སྒྲ་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་རྟགས་ཡང་དག་འགོད་པ་ན། ཆོས་ཅན་དེའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྟགས་
དེ་ལ་ཁྱབ་པ་དཔེའི་སྟེང་དུ་བསྟན་དགོས་ན། ངག་སྨྲ་བའི་རྟགས་ལས་ཕ་རོལ་པོའ་བརྗོད་འདོད་ ིདཔག་པ་དང་དུ་བའི་རྟགས་ལས་ལ་ལ་མེ་དཔོག་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ན། གང་ཟག་ཕ་རོལ་པོའ་ཆོས་ ིཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངག་སྨྲ་བ་ལ་ཁྱབ་པ་མཐུན་དཔེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བསྟན་དགོས་པ་དང༌། དུ་ལྡན་ལའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དུ་བ་ལ་ཁྱབ་པ་མཐུན་དཔེ་ཚང་མང་གི་སྟེང་དུ་བསྟན་དགོས་པར་འགྱུར་ན་ཡང༌། དེ་ལྟར་ཆོས་ཅན་ཆོས་ནི་མ་ལུས་པ། མཐུན་དཔེ་དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་བླངས་ཤིང་བསྟན་པ་མེད་ལ་ཁོ་ནར་ནི་སྐྱེ་བོས་ཚིག་དང་དུ་བ་སོགས་ལས་ཕ་རོལ་པོ་སེམས་དང་ལྡན་པ་དང༌། ལ་མེ་ཡོད་སོགས་སུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་དེ་ནི་འཐད་པ་མ་ཡིན་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 353

ནོ། །གལ་ཏེ། དེ་དག་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་དག་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། གྲངས་ཅན་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཡིས་སྨྲ་བ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྟགས་ལ་ཁྱབ་པ་དཔེའི་སྟེང་དུ་བསྟན་དགོས་པར་དམ་བཅས་པ་དེ་ལ་གནོད་པས་དེ་དག་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་རྒྱུ་དག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་དོན། བྱས་པ་དང་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་རྣམས་ནི་རང་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ལྟ་བུ་དག་སྒྲུབ་པ་ལ་ཁྱབ་པ་ལ་མི་འཁྲུལ་བས་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྟགས་དེ་དག་ནི་རང་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་རྒོལ་བའི་འདོད་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་དེ་དག་དང༌། མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱི་རྒོལ་གཞན་དག་གཏན་ཚིགས་དེས་ཅི་ལྟར་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་སྔ་ཕྱིའི་དེ་དག་གི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འཆད་ཤེས་པ་སྔོན་ཆད་མ་བྱུང་བར་སྣང་ངོ༌།།
གསུམ་པ་ལུང་དོན་ལ་གནོད་པའི་རྟགས་བཀོད་ན་རྒོལ་བ་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དགག་
པ་ནི། གལ་ཏེ། ལུང་དོན་བཀག་པས་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་ན་ཡང༌། རྒོལ་བ་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་སྔར་ཁས་བླངས་པའི་ལུང་དོན་ལ་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། གཏན་ཚིག་དེ་ནི་རྒོལ་བ་དེས་སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་པའི་ཉེས་པས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་ནི། གསར་དུ་སྐྱེས་པ་མིན་ཏེ། རྒོལ་བས་གཏན་ཚིགས་དེ་བརྗོད་དམ་མ་བརྗོད་ཀྱང་རུང་བྱས་པ་ནི། སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་དང་འགལ་ཞིང༌། དེ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན། རྒོལ་བས་འདིར་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པས་ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་བྱས། གལ་ཏེ། བྱེ་བྲག་པ་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་མ་བརྟགས་པར་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། རྒོལ་བ་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་རྒོལ་བས་མ་བརྗོད་ན། དེ་ཅི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལ་གནོད་པ་མིན་ནམ། རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ན་དེ་བརྗོད་པའི་རྒོལ་བ་སྐྱོན་ཅན་ཡིན། བྱས་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས། སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་

354 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཡིན་1

ཏེ། དེའི་ཕྱིར། དེ་བརྗོད་པས་རྒོལ་བ་མི་རིགས་པ་བྱེད་པ་མིན་ནོ།།
གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ན། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བཀོད་པས་ཀྱང་རྒོལ་བ་སྐྱོན་ཅན་ཏུ་མི་
འགྱུར་ཏེ། གཏན་ཚིགས་བརྗོད་དམ་མ་བརྗོད་ཀྱང༌། །ལྟར་སྣང་རྒོལ་བས་འདིར་ཅི་བྱས། །རྒོལ་བས་བརྗོད་པའི་ཉེས་པ་ཡིས། །གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གྱུར་མ་ཡིན།2

།ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་མཚུངས་
ཏེ། རྩོད་པའི་ཚེ། གཞན་དག་ལ་རང་གི་དམ་བཅའ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་བླངས་ནས་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བརྗོད་པ་ནི། རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པ་ཉིད་ནི་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོན་མེད་པའི་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པས་རྒོལ་བ་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ན། བྱེ་བྲག་པས་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་འདིར་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་རྟགས་བྱས་པ་དེ། རྒོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་ནུས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔར་བཤད་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ལ་ལར། བཤད་པའི་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་རིགས་པས་གྲུབ་པ་མིན་ཀྱང་དེ་བཀག་པས་ན། རིགས་པས་གྲུབ་པར་སྨྲ་བའི་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་གཞན་པ་དག་ཀྱང་འགོག་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོད་པ་ནི རྒྱལ་རིགས་ངན་པའི་ཚུལ་ལུགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྩ་བའི་དམ་བཅའ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ནས། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་ཡང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་ལས། ཆོས་ཅན་དེའི་ཆོས་སུ་བཤད་པའི་དོན་ཀུན་གྱིས་རྟགས་ལ་ཁྱབ་པ་མཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་མཚུངས་པར་བསྟན་པར་བྱས་ནས་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་པར་སུས་ཀྱང་ནུས་པ་མ་ཡིན་པ་དེས་ན། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་པའི་ཚེ། དེ་ལྟར་བརྗོད་དགོས་ན། ཀུན་ཏུ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ།།
བཞི་པ་དེ་དག་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་
པ་སྐྱོན་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པས་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་ཀྱང༌། རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཞི་གཅིག་ལ་ཆོས་དངོས་འགལ་གཉིས་སྒྲུབ་བྱེད་ནུས་མཚུངས་
1 ཞོལ། ཤོག ༤༡ བ ༦ གནོད་བྱེད་མིན་ཏེ།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༩ ཕྲེང་། ༡༦

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 355

གཉིས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་པས་གཉིས་ཀ་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་སོང་ན། འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞིང༌། འདིར་ཡང༌། སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་བྱས་པས་འགྲུབ་ལ། སྒྲ་ལ་རྟག་པ་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པར་སྟོན་པའི་ལུང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདིར་ནི་དེ་འདྲ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགལ་བ་ནུས་མཚུངས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲའི་སྟེང་དུ་རྟགས་བྱས་པ་དེས་མི་རྟག་པ་དང་འགལ་བ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་སྒྲ་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་འགལ་བ་མི་རྟག་པ་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དག་གཞི་མཐུན་དུ་འདུར་མི་རུང་ཞིང༌། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་བྱས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔྱིས་ཕྱིན་པར་བཤད་དོ། །འོན་ཏེ། དེ་དག་ཕན་ཚུན་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ནུས་མཚུངས་སུ་གྱུར་པའི་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་ནི་མིན་ཡང༌། རྟགས་དེས་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ལ་གནོད་པ་ན། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་བསླད་པའམ། བཀག་པའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་གནོད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དང་སྒྲ་གཉིས་མ་འབྲེལ་ཀྱང༌། ལུང་དོན་བཀག་པ་ཙམ་གྱི་ཆ་ནས། རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནམ། དེ་གཉིས་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན། འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་ལུང་དོན་བཀག་པ་ཙམ་གྱིས་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ན། བསྒྲུབ་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་རྟགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གནོད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལུང་དོན་འབྲེལ་མེད་གཅིག་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར།
གལ་ཏེ། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དེ་སྒྲའི་ཆོས་སུ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དེས་ན། དེ་ཉིད་ལ་
རྟགས་ཀྱིས་གནོད་ན་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་གྱི། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ནི། སྒྲ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང༌། སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་བཀག་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་བཀག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ། སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྟགས་ཀུན་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་བསྒྲུབ་མི་ནུས་ན་སྐྱོན་ཅན་དང༌། ནུས་ན་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་

356 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་མེད་ན། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་དེ་ནི་1

འདིར་
ཚན་མས་རྟོགས་པ་མེད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་མི་རྟག་པ་ལ་གནོད་པ་འདིར་ནི། བསྟོན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལ་གནོད་པ་འབའ་ཞིག་གི་སྒོ་ནས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ནི་རྟགས་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པ་དང༌། ཆོས་ཅན་གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་ལའང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གནོད་འགྱུར། །ཞེས་པའི་སྐྱོན་སོ་ན་གནས་སོ།།
གཉིས་པ་རང་སྡེ་ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་
དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གལ་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ལས་བཤད་པ་མཐོང་བའི་དོན་མ་ལུས་པ་རང་གིས་བསྒྲུབ་བྱར་བྱེད་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་བསྟན་བཅོས་ཁས་ལེན་པ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་བསྟན་བཅོས་རང་དབང་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་ཡིན་ན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚད་མ་གཞན་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།
དེས་ན། རང་དབང་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་དེ་ཉིད་རང་གི་
བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་པར་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་དང་འགལ་བ་དམ་བཅའ་དང་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་ཕྱོགས་སྔ་མ་འདིའི་དོན་ནི་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་རྟགས་གཅིག་གིས་བསྒྲུབ་བྱར་བྱེད་དགོས་ཞེས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང༌། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཡང་མ་ཡིན་གྱི། འདི་ལྟར་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པས་ནི། བསྟན་བཅོས་དེ་ཉིད་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སླུ་བར་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཉིད་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་མི་སླུ་བར་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ན། བསྟན་བཅོས་དེའི་བརྗོད་བྱ་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་
1 ཞོལ། ཤོག ༤༣ ན ༦ འབྲེལ་བ་དོན་འདིར་ཚད་མས་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 357

འབྱུང་བ་དེ་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བས་ན་དམ་བཅའ་མ་ཡིན་པའི་ལུང་དོན་གང་ཡང་མེད་དོ། །དེས་ན་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ནའང༌། རང་གིས་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཉིད་རང་གི་བརྗོད་བྱ་མཐའ་དག་ལ་མི་སླུ་བར་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པས་དེའི་བརྗོད་བྱ་མཐའ་དག་དེའི་ཚེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་པས། ཕྱི་རོལ་པ་སོགས་ལས་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ།།
གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང༌། དེའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་དང༌། དོན་
བསྡུ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅར་ཐལ་བ་དང༌། རང་སྒྲ་སྨོས་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒོལ་བས་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པ་འགའ་ཞིག་ཀྱང༌། དམ་བཅའ་བར་ནི་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན། དམ་བཅའ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ནི་དམ་བཅའ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་པ་གཅད1

་པའི་ཕྱིར་
དུ། རིགས་སྒོར་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་འདོད་པ་དང༌། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ངེས་གཟུང་སྨོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མཐའ་དག་དམ་བཅའ་ཡིན་ན། བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ཡང༌། བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་རིགས་པས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྨོས་པ་ཙམ་ལས་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་དམ་བཅའ་ཡིན་ན་རྒོལ་བས་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་ཞིག་དགོས་ཤིང༌། དེ་འདྲའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ནི། རྒོལ་བས་བསྒྲུབ་བྱར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། རྒོལ་བས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱར་མི་འདོད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་ཆོས་གཞན་ཡང་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེའི་ཚེ་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མིན་པའི་ལུང་དོན་ལ་གནོད་པས་རྟགས་འགལ་བར་ཅི་ཞིག་འགྱུར།
གཉིས་པ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ཡང་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལས་ཕྱི་རོལ་
1 ཞོལ། ཤོག ༤༤ བ ༢ དེ་ཡིན་པ་གནོད་པའི་ཕྱིར་དུ།

358 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་གྱི། དེའི་ཟུར་དུ་སྨོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་ཡང་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མཐའ་དག་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དེའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་ལ་འདོད་པས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པར་
ཤེས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་དགག །ཆོས་ཅན་ཐུན་མོང་དུ་གྲུབ་ཟིན་པ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་དགག །ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ་སྨོས་པ་ཡིན་པ་དགག།དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་སྔ་མ་ལ་གནོད་པ་མཐོང་ན། དེ་དོར་ནས་བསྟན་བཅོས་གཞན་ལ་འདོད་པས་འཇུག་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ། རང་ཉིད་འདོད་ཅེས་པའི་ཚིག་སྨོས་པ་ཡིན་ཞེ་ན1

། འོ་ན་རང་གི་འདོད་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་མི་
ནུས་སམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་འདི་གང་ཟག་གང་གི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བཟློག་དགོས་པ་ཡིན། གཞུང་ཁ་ཅིག་ཏུ། གང་ལས་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་ཡིན་ཞེས་སྦྱར་རོ། །དེ་ཡང་གང་ཟག་རྟོག་ལྡན་བསྟན་བཅོས་ལ་རང་ཉིད་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་འདོད་པ་བཞིན་དུ་བྱར་རུང་བར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ། རང་ཉིད་སྨོས་མི་དགོས་ཏེ། དེ་ནི་ལུང་དེའི་དོན་ཚད་མས་བཀག་པ་མེད་པར་ངེས་ན། ལུང་དེ་ཚད་མར་འཛིན་པ་གང་གིས་ཀྱང་བཟློག་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། གལ་ཏེ་ཚད་མས་བཀག་པར་ངེས་ན་ཡང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་ཙམ་ལས་ཐབས་གང་གིས་ཀྱང་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བླུན་པོ་དེ་ལྟར་དོགས་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡང༌། རང་སྒྲ་སྨོས་པ་དོན་མེད་དེ། རྒོལ་བ་བླུན་པོ་དེ་དག་སྔར་ཡང་གྲུབ་མཐའ་ནི། རང་ཉིད་འདོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་ཅིང༌། དེ་ནི་ཕྱིས་ཀྱང་རྟོག་དཔྱོད་མི་བྱེད་པར་ཅི་ཞིག་ལྟར་ལུང་གཞན་ཚད་མར་འཛིན་པ་ནི། ཅིས་མི་ཐོབ་སྟེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལུང་དོན་ལ་གནོད་པས་འདོད་ཡུལ་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་མེད་པ་དང༌། ཁས་བླངས་པའི་ལུང་དོན་མཐའ་དག་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པ་དང༌། ལུང་དོན་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་གནོད་པས། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་ན། ཉེས་པ་ཐུག་པ་མེད་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་དེ་འདྲའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར། ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདིར་ནི། རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྨོས་པར་ 1 ཞོལ། ཤོག ༤༥ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༣༤ བ ༢ ཚིག་སྨོས་པ་ཡིན་ཅེ་ན།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 359

མཛད་དོ། །ཞེས་བྱ་བར་ཁས་ལེན་པར་རིགས་སོ།།
གཉིས་པ་ཆོས་ཅན་ཐུན་མོང་དུ་གྲུབ་ཟིན་དགོས་པར་ཤེས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་དགག་
པ་ནི། ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་སྔ་མ་ལས་གཞན་པའི་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ན། ཕྱི་ནང་གི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས་བྱས་པའི་རང་རང་གི་འདོད་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དང༌། འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་དག་ཡོངས་སུ་སྤངས་ནས་གཉིས་ཀ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རབ་ཏུ་གྲགས་ཤིང༌། མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་སྒྲ་ཙམ་དག་ནི་རྩོད་གཞིར་གཟུང་དགོས་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ། རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དུ་རང་སྒྲ་སྨོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཁྱད་གཞིར་གཟུང་ནས་ཁྱད་ཆོས་ལ་དཔྱད་པ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཆོས་ཅན་དེ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རང་གི་འདོད་པས་བརྟགས་པའི་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་བྱས་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་རྟག་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ལ། རྩོད་པ་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ་སྨོས་པར་འདོད་
པ་དགག་པ་ནི། འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཅི་སྟེ་ཆོས་ཅན་གྲུབ་ཟིན་དུ་ཤེས་པ་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་དུ་སྨོས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་གྲུབ་ཟིན་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཅན་གྲུབ་ཟིན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚིག་ཟུར་དུ་རང་ཉིད་སྨོས་མི་དགོས་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་འདི་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དེ་རྟོགས་ནུས་1

སུ་དགོངས་ནས།
གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་དེའི་ཚེ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་པ་དང༌། སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོར་ནི་བསྟན་པ་དག་ནི་ཡོད་པ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ། ཕྱོགས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༤༦ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༣༥ ན ༧ རྟོགས་ནུས་པར་དགོངས་ནས།

360 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་པ་འདི་ནི་འབྲས་བུ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡང༌། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རང་སྒྲ་སྨོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པའི་སྤྱིའི་ནི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་དུ་རང་དོན་ནི། ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་དོན་མཐོང་ཡིན།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་ཡན་
གར་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་ནུས་ཤིང༌། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར་ནི་དེའི་ཆེད་དུ། རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་དེ་སྐད་མ་བསྟན་ཀྱང་ཕྱོགས་ལ་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་སོགས་ཀྱི་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར། འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དག་གིས་སྤྱི་ཞེས་པ་སྤྱི་མཚན་ལ་བྱས་ནས། རང་མཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ། རང་སྒྲ་སྨོས་མི་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་སྦྱར་བ་ནི། རྗེས་དཔག་གིས་རང་མཚན་མ་འཇལ་བར་ཁས་ལེན་པའི་ངན་རྟོག་བློ་ཡུལ་དུ་འཚངས་པ་སྟེ། ལུགས་ངན་པ་དེ་ནི་ཁོ་བོས་ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་དུ་རྒྱས་པར་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར་འདིར་མ་བྲིས་སོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག་དུ་བས་ལ་ལ་མེ་དཔོག་པ་ན། གསལ་བ་དང་འབར་བ་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་
དུ་མ་བྱས་པའི་མེ་སྤྱི་ཙམ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ཡང༌། རྩོད་པ་དང་རྩོད་ལན་སོགས་ཧ་ཅང་འབྲེལ་བར་མ་མཐོང་ཞིང༌། ཁོ་བོའ་འབའི་ཞིག་གིས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང༌། གལ་ཏེ། ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་བསྒྲུབ་བྱར་བྱ་ན་དེ་ལས་ཉེས་པ་ཅིར་འགྱུར་བས་དེ་གཅད་

2

པའི་ཆེད་དུ་རང་སྒྲ་སྨོས་པ་ཡིན་ཞེས་བྲིས་པས་ཆོས་ཅན་ཡན་གར་དེ་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ན། དེ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་མི་སྲིད་ཅིང༌། ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མེད་པར་འགྱུར་བས། དཔེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་པ་དང༌། རྟགས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུང་དུ་རང་སྒྲ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ཉེས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨ ཕྲེང་། ༥
2 ཞོལ། ཤོག ༤༦ བ ༦ དེ་གཅོད་པའི་ཆེད་དུ་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 361

ཀྱི་ཟུར་དུ་རང་སྒྲ་སྨོས་མི་དགོས་པར་ཐལ། རྟགས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་དང༌། དཔེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་པ་འདི་ནི་རྟགས་དཔེ་དེ་དག་གིས་སྐྱོན་མིན་ནམ་ཏེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་1

རྟགས་དཔེ་ལ་ལྟོས་པའི་སྐྱོན་ནི་སྦྱོར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་སྐྱོན་
དང་གཞི་མཐུན་དུ་འདོད་པ་རིགས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་དག་གིས་ཕྱོགས་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཤིང་འགྲུབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ཡིན་ནའང་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་མ་ལུས་པ་ཡང༌། སྦྱོར་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་འགྲུབ་པ་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དམ་བཅའ་བ་དེ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་གང་ཡིན་པ་དེ་2

ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་
དུ་འདོད་རིགས་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་པ་དཔེ་རྟགས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་རྣམས་ནི། ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་མིན་ཏེ། དེ་ཡང་དམ་བཅའ་བ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་བ་ནི། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན། བུམ་པ་རྟག་ཅེས་སོགས་སུ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའི་སྐྱོན་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ལ་སོགས་ཉེས་པ་ཡང༌། །ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་འགྱུར་ཏེ།3

།ཞེས་པ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མི་འདོད་པ་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་
ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ལན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་རྟགས་དཔེའི་ཉེས་པ་ཡང༌། སྦྱོར་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་ཁས་བླངས་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལྟར་ན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚེ་ན། རྟགས་དང་དཔེའི་སྐྱོན་མ་ལུས་པར་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་ཚིག་ཟུར་ཚད་མར་སྨོས་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ནི། སྐྱོན་ཆགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་རྟགས་དཔེ་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་སེལ་བ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་དམ་བཅའ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི་མ་ཁྱབ་པ་དང༌། དེ་ལས་བཟློག་པ་ཁྱབ་ཆེས་པའི་ཉེས་པ་དག་ནི་སྤོང་བའི་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༧ ན ༣ ཡན་ལག་ཕྱིས་རྟགས་དཔེ་ལ་
2 གཙང་། ཤོག ༣༦ ན ༤ སྐྱོན་གང་ཡིན་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༡ ཕྲེང་། ༡༧

362 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཕྱིར་དུ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་དག་གི་ནུས་པ་འབྱིན་ཤེས་པ་སྔོན་ཆད་མ་བྱུང་བར་སྣང་ངོ༌།།
འོ་ན་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཚིག་ཟུར་རྣམས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཙམ་དང༌།
འབྲེལ་བའི་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་ཀྱི་སྐྱོན་གང་གཅོད་ཅེ་ན། རང་ཉིད་ཚིག་ཕྲད་ངོ་བོའ་སྒྲ་མ་བསལ་བ་ ིདང་བཅས་པ་དག་གིས། མ་ཁྱབ་པ་ལས། ལྡོག་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འདོད་སྒྲས་མ་ཁྱབ་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །གལ་ཏེ། ཕྱོགས་མིན་པ་ལ་ཡང་ཁྱབ་ཆེས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ། རང་ཉིད་དང་། ཚིག་ཕྲད་དང༌། ངོ་བོའ་སྒྲ་སྨོས་དགོས་ན། རིགས་སྒོར་བཤད་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ལ། རང་ ིཉིད་དང་ཚིག་ཕྲད་སྨོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། རིགས་པའི་སྒོར་བསྒྲུབ་བྱར་རྒོལ་བས་ཁས་བླངས་པའམ། འདོད་པར་གྱུར་པ་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་མ་བསལ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ནི། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆེས་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་དེ་རྣམས་ལ་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འདིའི་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསལ་བ་ནི་ཚད་མས་གནོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་པ་སོགས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་རྒོལ་བས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པར་གྱུར་པ་ཞེས་པ་དེ་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་རིགས་སྒོའ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ལ་རང་ཉིད་དང་ཚིག་ཕྲད་དངོས་སུ་སྨོས་ ིཔ་མེད་ཀྱང༌། དེའི་དོན་ཚང་བ་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་ཞེས་པས་སྔ་རྒོལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁས་བླངས་པ་ཤུགས་ལ་འཕེན་པའི་ཕྱིར། རང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡོད་ལ་ལྟ་བའི་རྐྱེན་ད་ལྟར་གྱི་དུས་གོ་བྱེད་དུ་ཡོད་པས་ཚིག་ཕྲད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། རང་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་ཞེས་པས་ཤུགས་ལ་འཕེན་ནུས་ཀྱང་དངོས་སུ་སྨོས་ཤིང༌། རིགས་སྒོར་ཤུགས་ལ་འཕེན་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དངོས་སུ་མ་སྨོས་པ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་བཤད་པ་ལོག་རྟོག་གཙོ་བོར་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། རིགས་སྒོར་བཤད་པ་རིགས་མི་མཐུན་གཙོ་བོར་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལོག་རྟོག་གཙོ་བོར་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ལ་ནི། ཚིག་ཟུར་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མཚན་ཉིད་གཉིས་དོན་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 363

གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ན། ཀུན་ལས་བཏུས་པར་ཡང༌། འདོད་ཚིག་གིས་ད་ལྟར་བས་དུས་གོ་
བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་ཕྱོགས་ཡིན་པ་བསལ་བས། ཚིག་ཕྲད་སྨོས་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚིག་ལ་བསྟན་བྱ་བ་ཞེས་པ་ཁྱད་གཞི་བསྟན་པར་ཚིག་ཏུ་གཙོ་བོར་མ་འབྲེལ་ན་དེའི་ཚེ། རང་ཉིད་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ཡིས་ཁོ་ནའི་ངེས་གཟུང་གི་དོན་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་ད་ལྟ་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་ནུས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན། བསྒྲུབ་བྱར། རང་ཉིད་འདོད་པར་གྱུར་པ་མ་བསལ་བ་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་དག་ནི། སྔ་རྒོལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་དུས་གསུམ་ག་ལ་འཇུག་པའི་བྱེད་པའི་རྐྱེན་གྱི་མཐའ་ཅན་བསྟན་བྱ་བ་ཁྱད་གཞི་སྟོན་པའི་ཚིག་ཏུ་གཙོ་བོར་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ངེས་གཟུང་མ་སྨོས་ན། དུས་གཞན་མ་འོངས་པ་ན་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་ཞིང༌། ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་རྟགས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱར་རང་ཉིད་འདོད་པར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་ལན་བཏབ་པ་ན་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་དེ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཚིག་ཕྲད་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཚིག་ཕྲད་ཀྱིས་ནི། བསྟན་བྱ་བ་ཁྱད་གཞིར་འབྲེལ་ཡང༌། ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་ཅིང་མ་འོངས་པ་ན་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་བའི་གཏན་ཚིགས་ད་ལྟ་ཕྱོགས་ཡིན་པར་གཅོད་ནུས་ཏེ། ཚིག་ཕྲད་དེས་བསྟན་བྱ་བར་ཁྱད་གཞིར་འབྲེལ་ཡང༌། བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་གཞི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པ་གཅོད་ནུས་པའི་ཕྱིར།
འོ་ན་རིགས་པའི་སྒོར་བཤད་པ་ལྟར། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ཡང་འཆད་པ་རིགས་ཀྱི་ཉེས་
པ་མང་པོ་སྤང་དགོས་པའི་བསྟན་བྱ་བ་ཁྱད་གཞི་སྟོན་པའི་ཚིག་ཏུ་འབྲེལ་བར་སྨོས་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ན་རེ། སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་དུ་འདོད་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱོགས་སྒྲུབ་ངག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་མོད། ཅི་སྟེ་སྟོན་ན་ཡང༌། མཚན་ཉིད་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་དུ་སྨོས་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བསྟན་

364 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བྱ་བ་ཞེས་པའི་དོན་སྒྲུབ་ངག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ལ་འཆད་དགོས་པས། བསྟན་བྱ་བ་ཁྱད་གཞི་སྟོན་པའི་ཚིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་ངོ་བོ་ལ་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ་འདི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཡིན་ན་སྒྲུབ་ངག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡང་དག་མ་བཤད་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་འདི་ལྟར་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ནི་སྒྲུབ་ངག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ན། དཔེ་རྟགས་ཀྱི་ནུས་ཡུལ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གང་ཡིན་མི་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙམ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་དོགས་པ་གཅད་པའི་ཕྱིར་དུ། ཕྱོགས་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་ཁོ་ན་རང་ཉིད་འདོད་པར་སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་ཚད་མས་མ་བསལ་བ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། ངོ་བོ་ཁོ་ན་བསྟན་བྱ་བ། །རང་ཉིད་འདོད་དང་མ་བསལ་བ།1

།ཞེས་བསྟན་བྱ་བའི་ཚིག་དང་འབྲེལ་
བར་སྨོས་སོ་ཞེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན་རིགས་པ་ཅན་པ་དག་བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པར་བྱ་བ། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པས་དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཙམ་ཕྱོགས་ཡིན་ན། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ཡང་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བས་དེ་ཙམ་ཉིད་ཕྱོགས་མ་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་ཡིན་ན། བསྒྲུབ་བྱ་ཁོ་ནར་བསྟན་པ་2

ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བསྟན་
བྱ་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བསྟན་བྱ་བ་ཁྱད་གཞིར་འབྲེལ་བའི་དོན་ནི། བསྟན་པར་བྱ་ཞེས་པ་བཤད་པའི་གཞིར་བྱས་ནས། གང་བསྟན་པར་བྱ་ན། བསྒྲུབ་བྱ་ཁོ་ནར་རང་ཉིད་འདོད་ཅིང་མ་བསལ་བའོ། །ཞེས་བཤད་དགོས་པའི་དོན་ནོ།།
འོ་ན་རིགས་སྒོའ་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་ཅིང༌། མ་འོངས་ ིཔ་ན་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་བའི་གཏན་ཚིགས་སོགས་ད་ལྟ་ཕྱོགས་ཡིན་པ་གཅོད་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཅིའི་ཕྱིར་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་ཕྲད་མ་སྨོས་ཞེ་ན། དེ་ཡང་འདོད་པ་ཞེས་པའི་སྐད་ཀྱི་བྱིངས་ཀ་ཏ་བ་དེ་ཉིད་ཉེར་བསྒྱུར་གྱི་དབང་གིས་དོན་དུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་པ་ལ། སྐབས་འདིར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༢
2 ཞོལ། ཤོག ༤༩ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༣༨ ན ༢ བསྟན་པ་ཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 365

བསྒྲུབ་བྱར་རྒོལ་བ་རང་ཉིད་འདོད་པར་གྱུར་པ་ཞེས་འཆད་པ་ན། འདོད་པའི་སྐད་ཀྱི་བྱིངས་དེ་ཉིད་ནི་ཊ་ཞེས་པའི་ཉེ་བསྒྱུར་གྱིས་ཉེ་བར་བསྒྱུར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདིར་ནི། འདོད་པའི་སྐྱོན་ནི་ཊའི་མིང་ཅན་དེ་ཉིད་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཁྱད་ཆོས་ལྟ་བུར་སྟོན་པའི་རྐྱེན་དུ་ཡོད་པས་འདོད་ཚིག་ཡན་ལག་གམ་ཕལ་པ་མིན་ཞིང༌། བསྟན་བྱ་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཁྱད་གཞི་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡིན་པས་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ཚིག་དེས་ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་ཅིང་མ་འོངས་པ་ན་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་བའི་གཏན་ཚིགས་སོགས་ད་ལྟ་ཕྱོགས་ཡིན་པ་གཅོད་མི་ནུས་ཏེ། དཔེར་ན། འོངས་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེ་ཉིད་སྤྱིར་ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་ལ་འཇུག་ཀྱང༌། ལྷས་བྱིན་འོངས་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་ཚིག་ཁྱད་གཞིར་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་ད་ལྟར་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་གོ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ།།
རིགས་སྒོའ་འདོད་པར་གྱུར་པའི་ཚིག་དག་ལ་ནི་ཡན་ལག་ཉིད་ཡིན་གྱི་གཙོ་བོར་ལྟ་ ིབུར་སྟོན་པའི་རྐྱེན་དུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ད་ལྟར་གྱི་དུས་གོ་བྱེད་དུ་ཡོད་པས་རིགས་སྒོའ་འདོད་ ིཚིག་དེ་ཡིས་ནི་ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་ཡིན་པ་འགོག་པར་ནུས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དེར། ཁོ་ནའི་ངེས་བཟུང་སྨོས་པ་དོན་མེད་དོ། །འདི་ནི་རྒྱན་མཁན་པོས། འདོད་རྐྱེན་འདིར་ནི་ཡན་ལག་ཡིན། །འདོད་པར་གྱུར་པའི་ཚིག་དག་ལ། །ཡན་ལག་མ་ཡིན་དེ་ཡིས་ནི།1

།ཞེས་པ་འདོན་པ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཡང་ན། འདོད་རྐྱེན་འདིར་ནི་ཡན་
ལག་མིན། །འདོད་པར་གྱུར་པའི་ཚིག་དག་ལ། །ཡན་ལག་ཉིད་ཡིན་དེ་ཡིས་ནི།2

།ཞེས་འདོན་པ་
ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། རིགས་པའི་སྒོ་འདིར་ནི་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ལ་ནི་ཊ་ཞེས་པའི་རྐྱེན་དེ་འདོད་པ་ཡན་ལག་གམ། ཁྱད་ཆོས་ལྟ་བུར་སྟོན་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་གྱི། འདོད་པ་ཁྱད་གཞི་ལྟ་བུར་སྟོན་བྱེད་དུ་གཙོ་བོར་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་རིགས་སྒོའ་འདོད་པར་གྱུར་པའི་ཚིག་ ིདག་ལ། རྐྱེན་དེ་ད་ལྟར་གྱི་དུས་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་པས་རིགས་སྒོའ་འདོད་ ི

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༢ ཕྲེང་། ༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༢ ཕྲེང་། ༧

366 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཚིག་དེ་ཡིས་ནི། ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་ཡིན་པ་འགོག་པར་ནུས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེའི་ཕྱིར་དེར་ཁོ་ནའི་ངེས་གཟུང་སྨོས་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེས་པའམ། ཡང་ན། ཀུན་ལས་
བཏུས་པ་འདིར་ནི་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ལ་ནི་ཊའི་མིང་ཅན་གྱི་རྐྱེན་དེ་ད་ལྟར་གྱི་དུས་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡོད་པ་མིན་ཞིང༌། རིགས་སྒོའ་འདོད་པར་གྱུར་པའི་ཚིག་དག་ལ་ད་ལྟར་གྱི་དུས་ ིགོ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་པས། རིགས་སྒོའ་འདོད་ཚིགས་དེ་ཡིས་ནི། ད་ལྟ་སྒྲུབ་ ིབྱེད་དུ་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་ཡིན་པ་འགོག་ནུས་ཤིང༌། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཁོ་ནའི་ངེས་བཟུང་སྨོས་པ་དོན་མེད་1

ཞེས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་མདོར་ན། རིགས་སྒོར་
བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ན། འདོད། གང་དུ་འདོད་ན། བསྒྲུབ་བྱར་འདོད། གང་གིས་ན། སྔ་རྒོལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འདོད། ཅེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདོད་ཚིག་ཁྱད་གཞི་སྟོན་པའི་ཚིག་ཏུ་འབྲེལ་བས་འདོད་ཚིག་གིས་ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་ཕྱོགས་ཡིན་པ་གཅོད་ནུས་ཤིང༌། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་བསྟན་བྱ་བ་ཁྱད་གཞི་སྟོན་པའི་ཚིག་དང༌། འདོད་ཚིག་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བས་དེའི་ཚེ་འདོད་ཚིག་གིས་ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་སོགས་ད་ལྟ་ཕྱོགས་ཡིན་པ་གཅོད་མི་ནུས། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ། རང་ཉིད་སྨོས་པར་འདོད་པ་དགག་པ་འཕྲོས་དོན་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་ནས།
གསུམ་པ་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ཕྱོགས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚིག་ཟུར་དུ་སྨོས་པའི་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་དེ་དག་རྗོད་བྱེད་མིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་དོན་དེ་དག་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དུ་སྨོས་པར་མི་རིགས་པ་དེས་ན་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་དེས་རྒོལ་བ་བདག་ཉིད་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའ་འདོད་པ་ཀུན་ཕྱོགས་སུ་བྱས་པ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་སྔ་རྒོལ་དེ་ཁོ་ནའི་འདོད་པ་ནི་སྐབས་ཀྱི་ ིབསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དེས་ན་རྒོལ་བ་མི་འདོད་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་འབྲེལ་བའི་འདོད་པ་ལ་ཡང་གནོད་པ་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་རྒོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་མེད་པའི་
1 ཞོལ། ཤོག ༥༡ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༣༨ བ ༧ སྨོས་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེས་བཤད་པར་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 367

ཕྱིར། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ལུང་དོན་བཀག་པ་ཙམ་གྱི་ཆ་ནས་ཕྱོགས་དང་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་མེད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་སྟེ། རྐང་པ་དང་པོ་ནི། གཞན་ལུགས་དགག་པའི་དོན་བསྡུ། དེ་ནས་གསུམ་ནི། ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་དོན་བསྡུ། དེ་ནས་བཞི་ནི། རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་དོན་བསྡུ་བའོ།།
གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ཟུར་ལྔ་པ་མ་བསལ་བའི་ཚིག་གི་དོན་བཤད་པ་ལ། །མདོར་
བསྟན་པ་དང༌། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྔར་རྒོལ་བས་ཁས་བླངས་པ་བཟུང་ངོ༌། །ཞེས་སྨོས་པའི་ཁས་བླངས་པ་དེ་ཡང་ཚད་མ་དག་གིས་བཀག་པ་མེད་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །འདི་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཚད་མས་བསལ་བ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་རྟེན་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ནི། གྲུབ་བསལ་མ་ཞུགས་ཤིང༌། ཕྱི་རྒོལ་ཐེ་ཚོམ་དང་ལྡན་པའི་དོན་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བརྗོད་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་གནོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་མཚོན་པ་ཡིན་གྱི། ངེས་པར་ཐེ་ཚོམ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དགོས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་ཀྱང་གློ་བུར་དུ། དུ་བ་ལས་མེ་རྟོགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གཞུང་སྤྱིའི་བསྡུ་བར་བཤད་པ་དང༌། གཞུང་དོན་
བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར། མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང༌། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལའོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ལ་རང་རྟེན་ལའོ། །ཞེས་
པས་གཞི་གང་ལ་ཚད་མས་མ་གསལ་བ་དགོས་པའི་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་ཡིན་ཞིང༌། ཚད་མ་ཇི་ལྟ་བུས་མ་བསལ་བ་དགོས་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང༌། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་མ་བསལ་བ་དགོས་སོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།
འོ་ན་ཚད་མ་དེ་དག་གིས་བསལ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེའི་དཔེ་སྟོན་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར།
གཞན་དུ་ནི་དཔེར་ན། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། བུམ་པ་རྟག་པ་དང། གཞལ་བྱའི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དམ་བཅའ་བ་ཙམ་གྱིས་དེར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ། །གང་ལ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༣

368 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་མེད་ལ། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་ན། བསལ་བ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རི་བོང་ཅན་ནི་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ལ། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་དབྱེ་བ་ཡིས།1

།ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞི་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་
དང༌། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལའོ།2

།ཞེས་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཞིར་བཤད་པ་དང༌།
སྔར་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བཤད་པ་ལ་འགལ་བ་སྤོང་བའི་གཞུང་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་འདི་ཉིད་བསལ་བའི་དབྱེ་བ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་དང་སྦྱོར་བ་ནི། ཕྱོགས་སུ་མ་ཕྱིན་པའི་གཏམ་མོ། །ཡང་དག་ངེས་ལྡན་བརྗོད་འདོད་པ།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་གསུངས་
པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་བསལ་བྱ་སེལ་ཚུལ་དཔེ་དང་བཅས་པ་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པར་བྱེད་ཅིང༌། སྐྱེས་བུའི་འདོད་དང་རྗེས་འབྲེལ་བ།4

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གྲགས་པ་དང༌། མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་
འདི་ལ་ཡང༌།5

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་གྱིས་སེལ་ཚུལ་དཔེ་དང་བཅས་པ་སྟོན་པའི་མདོ་
ཚིག་དེ་དག་གི་དོན་འཆད་པ་ཡིན་ལ། ཀུན་ཏུ་རྒོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱི།6

།ཞེས་སོགས་ནི། རང་རྟེན་
ལའོ། །ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་སྒྲུབ་ཡན་ལག་གྱུར་པ་ཡི།7

།ཞེས་སོགས་
ཀྱི་འབྲེལ་ནི་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
དེ་ཡང་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་རང་གི་གཞལ་བྱའི་བཟློག་ཕྱོགས་
སེལ་བའི་ཚུལ་ནི། རྗེས་དཔག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བའི་ཚུལ་ལེའུ་སྔ་མ་དག་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པས། དེའི་ཕྱིར། འདིར་དེ་ཉིད་སྟོན་པའི་མདོ་ཚིག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༢ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༢ ཕྲེང་། ༡༦
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༤ ཕྲེང་། ༦
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༦ ཕྲེང་། ༧
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༦ ཕྲེང་། ༡༦ 7 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༨ ཕྲེང་། ༣

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 369

གི་རྒྱས་བཤད་མ་བྱས་ཤིང༌། འོ་ན་མངོན་སུམ་གྱི་ལ་ཡང་མི་བྱེད་པར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བའི་ཚུལ་ཡང་གོང་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པས། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་རྟོགས་སླ་བ་ལ་དགོངས་ནས། མངོན་སུམ་གྱིས་གཞལ་བྱའི་བཟློག་ཕྱོགས་སེལ་བའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་མ་གསུངས་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དེ་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་མངོན་སུམ་དོན་དང་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ལ། རྗེས་དཔག་དོན་དང་ཞེས་པ་དང༌། ཡིད་ཆེས་དོན་དང་ཞེས་སོགས་མི་གསུང་བར། མངོན་སུམ་དོན་དང་ཞེས་གསུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། དོན་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་དང༌། མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བྱའི་དཔེར་བརྗོད་སྟོན་པ་ན་སྒྲ་མེད་དོ་ཞེས་སོགས་དཔེར་བརྗོད་དུ་མི་བྱེད་པར། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་དཔེར་བརྗོད་དུ་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། དེ་ཉིད་དཔེར་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་ཙམ་ཞིག་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན་མདོའ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མི་སྟོན་པར་ཡིད་ཆེས་གྲགས་པའི་སེལ་ཚུལ་དང་པོར་ ིའཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། ཡིད་ཆེས་དང་གྲགས་པའི་སེལ་ཚུལ་ནི་བཤད་པར་བྱ་བ་མང་བའི་ཕྱིར་དང༌། མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་ནི་བཤད་པར་བྱ་བ་ཉུང་བའི་ཕྱིར་རྟོགས་དཀའ་བའི་རིམ་པ་བཞིན་བཤད་པ་དང༌། དེ་ལ་ཁས་བླངས་འབྲས་རྟགས་ཏེ། །འགྲོ་ལ་གྲགས་པར་རང་བཞིན་རྟགས་ཡིན་ན། །འོ་ན་རྟགས་དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་དེ་དག་གིས་རང་གི་གཞལ་བྱའི་བཟློག་ཕྱོགས་སེལ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་འབྲེལ་ཆགས་པར་འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ་ལ། མདོ་ལས་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་
བཞིར་ཕྱེ་བ་དང༌། ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་མི་འགལ་བར་བསྟན། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་སེལ་ཚུལ་དཔེ་དང་བཅས་པ་སྟོན་པའི་མདོའ་དོན་རྒྱས་པར་བཤད། གྲགས་པའི་སེལ་ཚུལ་དཔེ་དང་བཅས་པ་སྟོན་ ིཔའི་མདོའ་དོན་རྒྱས་པར་བཤད། མངོན་སུམ་གྱི་སེལ་ཚུལ་དཔེ་དང་བཅས་པ་སྟོན་པའི་མདོའི་ིདོན་1

རྟོགས་དཀའ་བ་ཅུང་ཟད་བཤད། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པའི་མདོ་ཚིག་གི་དགོས་པ་རྒྱས་པར་བཤད། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་ཚུལ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་དགོས་པར་ 1 ཞོལ། ཤོག ༥༣ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༤༠ བ ༤ སྟོན་པའི་མདོའ་རྟོགས་དཀའི་བ་

370 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གསུངས་པའི་མདོའ་དོན་བཤད་པའོ།། ིདང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཞིར་ཕྱེ་བ་
དང༌། སྔར་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་བཤད་པ་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ན། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དང་། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་དང༌། ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིས། རང་གི་གཞལ་བྱའི་བཟློག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་ཚད་མ་དེ་ནི། མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང༌། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལའོ།1

།ཞེས་རྣམ་
པ་བཞིར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚད་མ་དང༌། གྲགས་པའི་ཚད་མ་དེ་དག་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་ན། དེ་དག་རྟགས་གང་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚད་མ་ནི། ལུང་རྣམ་དག་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་གྱི་འབྲས་བུའམ། དེ་ལ་མི་འཁྲུལ་བར་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཞིང༌། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ནི། འགྲོ་བ་ལ་གྲགས་པའི་མིང་ཅན་བརྗོད་རུང་གྲགས་པའི་ཁྱབ་བྱའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ།།
ཡང་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་རང་ལུགས་ལ་ལུང་རྣམ་དག་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་
བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མི་བཞེད་ཀྱང༌། གསུང་རབ་ལ་དཔྱད་པ་ཤས་ཆེར་མ་རྗོགས་པས། ལུང་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པར་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ད་ལྟ་ངེས་མི་ནུས་པའི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པའི་ཐབས་སུ་གདུལ་བྱ་དེ་འདྲའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྦྱིན་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ།2

།ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་འབྲས་བུར་ཁས་
བླངས་པའི་སྒོ་ནས། ལུང་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་འབྲས་རྟགས་སུ་གཞན་ངོར་རེ་ཤིག་ཁས་བླངས་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་འདི་ཉིད་དུའང༌། དེ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢༨ ཕྲེང་། ༡༣

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 371

ལ་ཁས་བླངས་འབྲས་རྟགས་ཏེ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་
དག་མེད་པ་དང༌། ལུང་རྣམ་དག་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པ་གཉིས་ཀའང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་ཁོ་བོས་ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཅིང༌། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་སྦྱོར་ཇི་ལྟར་འགོད་པའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ནི། རང་དོན་ལེའུར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་མི་བཞེད་དེ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དངོས་མེད་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁོ་བོས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང༌། རྟོགས་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་འདོད་པའི་དབང་གིས་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་གང་ཡང་སྦྱར་དུ་རུང་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ། འགྲོ་ལ་གྲགས་པ་རང་བཞིན་རྟགས།2

།ཞེས་བྱ་
བ་འདི་གསུངས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་སེལ་ཚུལ་དཔེ་དང་བཅས་པ་སྟོན་པའི་མདོའ་དོན་རྒྱས་པར་ ིབཤད་པ་ལ། ལུང་དང་རང་ཚིག་གཉིས་ཀ་ཡིད་ཆེས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་དཔེ་གཅིག་གིས་བསྟན་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པ་དང༌། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་བཟློག་ཕྱོགས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌། སེལ་བྱེད་ཚད་མའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ་ཡིད་ཆེས་ལོགས་སུ་བཤད་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ་དང༌། རིགས་སྒོར་རང་ཚིག་དང་ལུང་ཚིག་འགལ་བ་སོ་སོར་གསུངས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་དང༌། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཟློག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་དགག་པ་དང༌། ཡུལ་གང་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེ་ལུང་ཇི་ལྟ་བུ་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་དངོས་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་ནི་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ཡིད་ཆེས་པས་མ་བསལ་བ་ཞེས་པའི་བཟློག་
ཕྱོགས་ཀྱི་དཔེ་སྟོན་པ་ན། གཞལ་བྱའི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དམ་བཅའ་བ་ཙམ་གྱིས་དེར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༢ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༢ ཕྲེང་། ༡༦

372 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དམ་བཅས་པ་དེ་ཡིད་ཆེས་བསལ་བའི་དཔེར་གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཡིད་ཆེས་ཞེས་པའི་ཚིག་དེའི་བརྗོད་བྱར་རང་ཚིག་དང་ལུང་ཚིག་གཉིས་ཀ་བསྡུས་ནས་དེ་གཉིས་ཀ་དཔེ་གཅིག་པོ་དེས་མཚོན་ཏེ། བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རང་ཚིག་དང་ལུང་ཚིག་གཉིས་ཀ་ཡིད་ཆེས་ཞེས་པའི་ཚིག་གཅིག་གིས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྒོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྨྲས་པའི་རང་ཚིག་དང༌། གཞན་ལུང་བྱེད་པ་པོས་སྨྲས་པའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཅན། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། ཡིད་ཆེས་ཞེས་པའི་ཚིག་གཅིག་གིས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པ་པོ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཡང་དག་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་སུ་ཁས་བླངས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ན། ཁྱེད་གཉིས་དེར་ཡིད་ཆེས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལྟར་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་སྟོན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཇི་ལྟར་རྒོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ནི་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པ་མིན་ན་རང་གིས་བསམ་པའི་དོན་གཞན་ལ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ། རང་གི་ཚིག་ནི་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་བཅོས་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པ་ལ་མི་བརྟེན་ན་བསྟན་བཅོས་དེར་གྲགས་པའི་དོན་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་དཔྱོད་པ་ཡང་མི་འཇུག་གོ་ཞེས་མཚུངས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ། རང་ཚིག་དང་ལུང་ཚིག་གཉིས་ཀ་ཡིད་ཆེས་ཞེས་པའི་ཚིག་གཅིག་གིས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ལུང་ཚད་མར་ཁས་མ་བླངས་ན། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་དཔྱད་པ་མི་འཇུག་གོ །ཞེས་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་དེའི་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་འཇུག་པའི་དུས་ནི། སྐབས་སུ་བབ་པའི་རྟེན་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཉིད་ལ་བཟློག་ཕྱོགས་འགོག་པའི་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་འདི་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ། ལུང་འདི་རང་གི་ཚིག་དང་ལྷན་ཅིག་ཡིད་ཆེས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང་འདིར་སྐབས་རྟེན་ཞེས་པ་ནི། ལུང་ཁས་བླངས་ནས་དཔྱོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་
པའི་རྟེན་ནམ་གཞིར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཙམ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་གྱི། ལུང་ཁས་བླངས་ནས་ཤིན་ལྐོག་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 373

རྟེན་ཆོས་ཅན་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པས། དེ་ལ་ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་རང་ཚིག་དང་ལུང་ཚིག་གཉིས་ཡིད་ཆེས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པ་དེས་ན། རང་ཚིག་དང་འགལ་བ་དང༌། ལུང་ཚིག་དང་འགལ་བ་འདི་ལ། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་པའི་དཔེ་དག་ཀྱང་མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་གཉིས་ཀ་མཚོན་ནུས་ཏེ། སྤྱིར་གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་རྣམས་ནི་ཡོད་པ་མིན་ན་གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེ་ཉིད་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སླུ་བར་མི་རུང་བ་བཞིན་དུ། བསྟན་བཅོས་ཀྱང་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སླུ་བར་མི་རུང་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་གཞུང་འདི་ཉིད་དཔེ་གཅིག་པོ་དེས་རང་ཚིག་དང་འགལ་བ་དང༌། ལུང་ཚིག་
དང་འགལ་བ་གཉིས་ཀ་ཐུན་མོང་དུ་མཚོན་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་གཉིས་དཔེ་གཅིག་གིས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་གང་ཡང་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དོན་གྱི་སྐབས་སུ་རང་ཚིག་དང༌། ལུང་ཚིག་གཉིས། ཡིད་ཆེས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་བཤད་པས། དཔེ་གཅིག་གིས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་བཤད་མི་དགོས་སོ། །གལ་ཏེ་གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ནི་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་དམ་བཅས་པའི་དོན་དེ་ཡིད་ཆེས་བསལ་བའི་དཔེར་ཇི་ལྟར་རིགས་ཞེ་ན། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེ། རང་ཚིག་འགལ་ལ་གསལ་བའི་དཔེ་ཡིན་ཞིང༌། ལུང་དང་འགལ་བ་ལ་ཕྱོགས་ཙམ་བསྟན་པའི་དཔེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱོན་མེད་དོ། །འོ་ན་ལུང་དང་འགལ་བའི་གསལ་བའི་དཔེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ལུང་དང་འགལ་བ་དེ་ལ་གསལ་བའི་དཔེ་ནི། མ་འོངས་པ་ན། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལས་རྣམ་སྨིན་བདེ་བ་མི་འགྲུབ་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལས་རྣམ་སྨིན་བདེ་བ་འབྱུང་བར་ལུང་ཙམ་གྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པའི་དོན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་

374 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དག་མེད་དོ་ཞེས་བདེན་ཞེན་གྱི་སྨྲས་པ་ན། དངོས་ཤུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དངོས་སུ་གཞལ་བྱ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མེད་པར་དམ་བཅས་ཤིང༌། ཚིག་དེ་ཉིད་རང་གིས་བསམས་པའི་དོན་གཞན་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་བདེན་ཞེན་གྱི་སྨྲས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས། ཚིག་དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་པར་དམ་བཅས་པས། དེའི་ཕྱིར་དམ་བཅའ་དངོས་ཤུགས་འགལ་བའི་ཚིག་ཅེས་བྱ་ལ། དེའི་ཚེ་དངོས་ཀྱི་དམ་བཅའི་དོན་འགྲུབ་པ་ལ་ཤུགས་ཀྱི་དམ་བཅས་གེགས་བྱེད་ཅིང༌། ཤུགས་ཀྱི་དམ་བཅའི་དོན་འགྲུབ་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དམ་བཅས་གེགས་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དམ་བཅའ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི་ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་དམ། གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་དམ་བཅས་ཙམ་ན་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་གཉིས་ཕན་ཚུན་
གེགས་བྱེད་ཀྱི་འགལ་བར་གྱུར་པ་ནི། རང་ཚིག་འགལ་བའི་རྣམ་པ་གསལ་བའི་དཔེ་ཡིན་ཞིང༌། དངོས་ཤུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་དེ་གཉིས་ཀའི་དོན་ལ་གནོད་པའི་ཚད་མ་ནི། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་པས། དམ་བཅའ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་ཚད་མས་བསལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། རང་ཚིག་གི་བསལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་རང་ལུགས་ལ་ལུང་རྣམ་དག་རང་གི་བརྗོད་བྱ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་བཞེད་ཀྱང༌། གཞན་ངོར། རེ་ཤིག་དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ལ་འཁྲུལ་ནས། སློབ་དཔོན་གྱི་སློབ་མ་ཁ་ཅིག །སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ།1

།ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་
སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་དང་བཟློག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་ཅིང༌། དེ་ཉིད་ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་དོན་ནོ། །ལུང་གེགས་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དག་ནི་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་བཟློག་ཕྱོགས་ལ་གེགས་བྱེད་ཙམ་དང༌། རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་དང༌། ལོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་མི་སྲིད་དེ། ཕ་རོལ་པོས་ལུང་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་ན། བསྒྲུབ་མི་ནུས་ཤིང༌། གྲུབ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པས་སྒྲུབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་ཡང་ལུང་དེ་ཉིད་རང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢༨ ཕྲེང་། ༡༣

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 375

གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་ན། ལུང་དེ་ཉིད་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་གྱིས་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་འདོད་དགོས་པས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པ་ཙམ་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་འགྲུབ་པར་ཐལ་ལོ།།
དེས་ན་གེགས་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་དོན་ནི། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་
ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ན། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་མི་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་ཡང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བར་སྟོབས་མཚུངས་པས། ལུང་གཉིས་པོ་རང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པ་དང༌། སྒྲ་རྟག་པར་དམ་བཅས་པ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྟོབས་མི་མཚུངས་ཀྱང། དམ་བཅའ་དེ་གཉིས་རང་རང་གི་དམ་བཅའི་དོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་མིན་སྟོབས་མཚུངས་པས་ཕན་ཚུན་རང་རང་གི་དམ་བཅའི་དོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་བཞིན། འདི་ཉིད་སློབ་དཔོན་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ཡང་རང་ལུགས་ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཀྱང༌། གེགས་བྱེད་པ་ནི་གནས་པར་གྱུར་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་རེ་ཤིག་གནོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
དེ་བས་ན་ལུང་གེགས་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་དོན། ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་ལོག་
ཕྱོགས་ལ་གེགས་བྱེད་ཙམ་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡུལ་ལ་ལུང་གནོད་སྒྲུབ་མཚན་ཉིད་པར་མི་བཞེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ན། ཚད་མས་མ་གྲུབ་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང༌། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པའི་ལུང་དེ་ཉིད། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། མི་འབྱུང་བའི་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཀྱང༌། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ།2

།ཞེས་པའི་ལུང་ཆོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་བྱའི་
དོན་ལ་མི་སླུ་སྟེ། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ན། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པས་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་དེ། སྦྱིན་པས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༤ ཤོག ༡༠༢ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢༨ ཕྲེང་། ༡༣

376 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པའི་ལུང་དེ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་དང༌། སླུ་བ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་དེ་ཉིད། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། མི་འབྱུང་བ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དོན་འདི་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་དེའི་ཕྱིར་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་གཞུང་འདི་དག་གིས་ཀྱང་ལུང་རྣམ་དག་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་དང༌། དེའི་བཟློག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པ་བཀག་ནས། གེགས་བྱེད་ཙམ་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ཡང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཡིན་པ་དང༌། གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འགོག་ཅིང༌། རང་ལུགས་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བརཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ལུང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་བཟློག་ཕྱོགས་ཀྱི་
གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ཡུལ་དེ་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པ་ལུང་དེ་ལ་ངེས་པར་བརྟེན་དགོས་པ་མིན་པའི་དངོས་པོ་ལ་བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་བརྗོད་ཅིང་དམ་བཅས་ན་ཡང༌། ལུང་དེར་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་བཟློག་ཕྱོགས་དམ་བཅས་པའི་དོན་དེ་ལ་གནོད་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་གྱི་གེགས་བྱེད་ཙམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། ལུང་དེ་དང་དམ་བཅའ་དེ་གཉིས་པོ་དག་རང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་མིན་ནུས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རང་གི་ཚིག་1

དམ་བཅའ་ནུས་

མཚུངས་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ལུང་ཚིག་དེ་ཡང་རང་གི་བརྗོད་བྱ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་ཚེ་རང་གི་ཚིག་གི་བདག་ཉིད་དང་མཚུངས་པར་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་གནོད་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེ། ལུང་ཚིག་དང་འགལ་བ་དམ་བཅས་ན་ལུང་ཚིག་དེ་ཉིད་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་བཟློག་ཕྱོགས་2

དམ་བཅའི་དོན་ལ་

1 ཞོལ། ཤོག ༥༨ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༤༤ ན ༧ རང་གི་ཚིག་གི་དམ་བཅའ་
2 ཞོལ། ཤོག ༥༨ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༤༤ བ ༢ བཟློག་ཕྱོགས་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའི་དོན

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 377

གནོད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་ཡང༌། ལུང་དང་དམ་བཅའ་དེ་དག །གང་གི་དོན་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་པའི་ཚད་མ་དེ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པའི་དོན་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་དང་འགལ་བ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་ཚེ། ལུང་དང་དམ་བཅའ་དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་རང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་བཟློག་ཕྱོགས་ལ་གེགས་བྱེད་ཡིན་གྱི། གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཀྱང༌། སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ལ་གནོད་པ་བཞིན་ནོ།།ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱིས། ཅིག་ཤོས་ལ་གནོད་པ་དེ་ལྟ་མིན་པར་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་
ཏན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་ཡང༌། རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་བཟློག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ན། རིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་དམ་བཅས་ཀྱང་རང་དང་ནུས་པ་མཚུངས་པའི་དམ་བཅའི་དོན་ལ་གནོད་དགོས་པའམ། དེར་མ་ཟད། རྗེས་དཔག་གིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་ཅན་གྱི་དམ་བཅའི་དོན་ལ་ནི་གནོད་དགོས་ན་ཡང༌། དེས་དེ་དག་ལ་ཇི་ལྟར་ཡང་གནོད་པ་མི་འཐད་དོ། །གཞན་ཡང༌། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལུང་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་པ་ནི། སྔར་ཉིད་རྣམ་པར་བཟློག་ཟིན་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ན། ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་ནས་དཔྱོད་དགོས་པའི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དག་ལ་ལུང་དང་འགལ་ན། དེས་གནོད་པའི་སྐྱོན་འདི་འཇུག་པར་འདོད་ཀྱི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་གཞུང་འདི་དག་གིས་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལུང་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་དང༌། ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་བཟློག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང༌། རྒྱབ་རྟེན་གྱི་རིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་སྟེ། ཚུལ་གསུམ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་སེལ་བྱེད་ཚད་མའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ། ཡིད་ཆེས་ལོགས་སུ་བཤད་
པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ་ནི། གལ་ཏེ། སེལ་བྱེད་ཚད་མའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། གཞན་རིགས་མངོན་སུམ་དང༌། རང་རིག་མངོན་སུམ་སོགས་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་མངོན་སུམ་དོན་དང་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཤིང༌། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དང༌། ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་སོགས་གཅིག་ཏུ་མ་བསྡུས་པར་དབྱེ་བའི་གྲངས་འཛིན་རེ་རེ་ལོགས་སུ་བགྲངས་པ་ཅི་ཞེ་

378 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ན། ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་ཁྱད་མེད་ཀྱང༌། སེལ་བྱེད་ཚད་མའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། དེ་གཉིས་སོ་སོར་ཕྱེ་བ་ནི། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་1

ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལན་གཞུང་གི་
དོན་དུ་བཤད་པར་བྱ་ཞིང༌།
ཁ་ཅིག།མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང༌། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལའོ།2

།ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཞེས་པའི་གསལ་ཀ་མེད་པར། རྗེས་དཔག་དང་ཞེས་སྤྱིར་སྨོས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཡིད་ཆེས་ལོགས་སུ་སྨོས་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གཞི་བྱས་ནས་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ལས་ལོགས་སུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། གཞུང་འདི་དག་འཆད་མོད། དེ་ལྟར་ན་རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག །རྗེས་དཔག་ཙམ་ལས་ལོགས་སུ་བཤད་པར་འདོད་དགོས་ཤིང༌། རྗེས་དཔག་དང་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པར་རྗེས་དཔག་ཙམ་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཚིག་དེ་ཉིད་གསུངས་པ་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན། ཐ་དད་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་གཞུང་འཆད་པའི་ཐབས་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་ན་ཡང༌། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་དབྱེ་བ་ཡིས།3

།ཞེས་པའི་གཞུང་དང་ཇི་ལྟར་འགལ་བར་མི་འགྱུར། དེས་ན་སྔ་མ་ལྟར་གཞུང་གི་ཚིག་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་ངེས་ན་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་དཔྱད་པའི་སྐབས་སུ། ལུང་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་ཚད་མར་ཁས་བླངས་ནས༌། དེ་ལས་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ནི། རྗེས་དཔག་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་མིན་4

པས་དངོས་པོ་སྟོབས་
ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དང༌། རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་ཁྱད་པར་མེད་ན་ཡང་སེལ་བྱེད་ཚད་མའི་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ། མངོན་སུམ་ཙམ་གྲངས་འཛིན་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་པ་ལྟར། རྗེས་དཔག་ཙམ་གྲངས་འཛིན་གཅིག་ཏུ་མ་བྱས་པར་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དང༌། 1 ཞོལ། ཤོག ༥༩ བ ༡ བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༢ ཕྲེང་། ༡༥
4 ཞོལ། ཤོག ༦༠ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༤༥ བ ༢ ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པས་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 379

ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གཉིས་གྲངས་འཛིན་རེ་རེ་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་ནི། ལུང་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་ཡིན་པས། དེ་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མ་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་མི་འཇུག་ཅིང༌། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་ལ་ཡང༌། ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་མི་འཇུག་གོ །ཞེས་ཚད་མ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་ན། རྗེས་དཔག་གི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདོད་ན། སྐབས་དེར་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་རྣམས་ཀྱང་གྲངས་འཛིན་རེ་རེ་སྨོས་དགོས་པ་ཉིད་དུ་ཧ་ཅང་ཐལ་ཆེས་པར་གྱུར་པའམ། ཡང་དེ་གསུམ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་རིགས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྨོས་མི་དགོས་ན་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང༌། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀྱང༌། ལོགས་ཤིག་ཏུ་གྲངས་འཛིན་རེ་རེ་བྱས་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་རིགས་གཅིག་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་རིགས་སྒོར་རང་ཚིག་དང་ལུང་ཚིག་གི་འགལ་བ་སོ་སོར་གསུངས་པའི་དགོས་པ་
བཤད་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་རང་ཚིག་དང་ལུང་ཚིག་གཉིས་ཀ་ཡིད་ཆེས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་དེ་གཉིས་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའ་དཔེ་གཅིག་གིས་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། རིགས་སྒོར། རང་ཚིག་དང་འགལ་བ་དང་ཁས་བླངས་དང་འགལ་བའི་དཔེ་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རིགས་སྒོར་དངོས་ཤུགས་འགལ་བའི་རང་གི་ཚིག་ཀྱང་ལུང་དང་འགལ་བ་ལས་དཔེར་བརྗོད་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་མེད་པའི་དམ་བཅའི་ཚིག་ཙམ་རང་གི་དོན་གྱི་བཟློག་ཕྱོགས་བརྗོད་པའི་དམ་བཅའི་དོན་ལ་གེགས་བྱེད་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དག་གི་བཤད་པ་ཡིན་ལ། རྒྱན་མཁན་པོ་ནི་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། གལ་ཏེ་རང་ཚིག་དང་ཁས་བླངས་པའི་ཚིག་ལ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟ་བུ་ནི་མེད་ན། ཅིའི་ཕྱིར་རིགས་པའི་སྒོར། རང་ཚིག་དང་འགལ་བ་དང༌། ཁས་བླངས་དང་འགལ་བ་གཉིས། དཔེར་བརྗོད་སོ་སོར་བསྟན་ཞེ་ན། བདེན་ཏེ་དེ་གཉིས་གང་ཡང་རང་གི་དོན་གྱི་བཟློག་ཕྱོགས་བརྗོད་པའི་དམ་བཅའི་དོན་

380 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ལ་གེགས་བྱེད་པའི་ཚིག་ཙམ་ཡིན་པར་ཁྱད་པར་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་རང་གི་ཚིག་དང་འགལ་བ་ཡང་ཁས་བླངས་དང་འགལ་བ་ལས་ཐ་དད་པར་བྱས་པ་ནི་ངག་སྔ་མས་བཞག་པ་ཕྱི་མས་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ནི། ཁས་བླངས་དང་འགལ་བ་ཡིན་ལ། དངོས་སུ་སྨོས་པའི་དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་དེའི་ཤུགས་ལས་འོངས་པའི་དམ་བཅས་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ནི། རང་ཚིག་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངག་གི་དབྱེ་བ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་གྱི། ནུས་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་ཅིང་འདི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཏེ། རིགས་སྒོར། རང་ཚིག་འགལ་བའི་དཔེར་བརྗོད་དུ། ངག་ཐམས་ཅད་བརྫུན་ཡིན་ཞེས་དམ་བཅས་པ་དང༌། ཁས་བླངས་དང་འགལ་བའི་དཔེར་བརྗོད་དུ་འུག་པ་པས་སྒྲ་རྟག་པར་དམ་བཅས་པ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ལྔ་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཟློག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། དེ་ལ་དཔྱད་པའི་ཚེ། ལུང་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པ་ལས་གཞན་མེད་ཅིང༌། རྒོལ་བ་དེ་ཡིས་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་མངོན་ལྐོག་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེ་ཡང༌། ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་ན་གཞལ་བྱའི་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། བཟློག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ན། ལུང་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒོལ་བས་ཚད་མར་མི་འདོད་ན་ཡང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་བཟློག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་མིན་ནམ་ཅི་སྟེ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱེད་རང་གི་བརྗོད་བྱ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་འཇུག་པ།1

རྒོལ་བས་ཁས་བླངས་པ་ལ་ལྟོས་པར་
མི་རིགས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །གལ་ཏེ། ལུང་དེ་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་ཚད་མར་ཁས་བླངས་ནས། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ། གནོད་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་དོར་ན། རང་ཚིག་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་ཚིག་འགལ་བ་དང༌། བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་གཉིས། ཐ་དད་མེད་པར་འགྱུར་བས་ཏེ་མི་འགལ་བར་ཐལ། སྔར་ཤིན་ལྐོག་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༦༡ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༤༦ བ ༤ འཇུག་ན། ཁོ་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་འཇུག་པ་རྒོལ་བས་ཁས་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 381

དཔྱོད་པའི་ཚེ། སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་དོར་ན། རང་ཚིག་འགལ་བ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ན། ལུང་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སླུ་བར་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་བྱས་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་འདི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་ཉིད་དུ་འགྱུར་དགོས་པས། དམ་བཅའ་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང༌། དོན་དེ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་པར་ཁོ་བོས་སྨྲས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་རོ།།
དྲུག་པ་ཡུལ་གང་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེ། ལུང་ཇི་ལྟ་བུ་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་དངོས་
བཤད་པ་ནི། དེས་ན་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མ་ལ། རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་དོན་དག་ལ་བསྟན་བཅོས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་དོར་ནའང་ཉེས་པ་མེད་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དག་ལ་བསྟན་བཅོས་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་འདོད་ན། སྤྱོད་པ་ཉིད་མི་འཇུག་ཅིང་རྟོགས་པའི་ཐབས་མེད་དོ། །འདིས་ནི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེ། ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་གྱི། དེའི་ཚེ་ཡང་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་མ་བསྟན་ཏོ། །འོ་ན་དེའི་ཚེ། ལུང་ཇི་ལྟ་བ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླང་བར་བྱ་ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་ཡང་ལུང་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བར་ཁས་བླང་དུ་རུང་བས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་འདི་དག་གི་དོན་ལ་ཚད་མས་བརྟག་པ་བྱས་པ་ན། ཕྱི་རོལ་པ་ལ་སོགས་པའི་ལུང་ཕལ་ཆེར་ནི། ནང་འགལ་བ་བརྗོད་པ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ཆགས་སོགས་ཆོས་མིན་པའི་རྩ་བར་བརྗོད་ཅིང་སླར་ཡང་གངྒ་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་ངོགས་ཀྱི་ཁྲུས་ཀྱིས་ཆོས་མིན་སྡིག་པ་དག་པར་འགྱུར་བ་སྟོན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། གང་ཞིག་གང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་གནོད་པ་དེས་ནི། དེའི་འབྲས་བུ་འཇོམས་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མངར་བ་དང་སྣུམ་པའི་རྫས་ཀྱིས་བད་ཀན་ལ་མི་གནོད་པ་བཞིན། ཆུས་ཁྲུས་ཀྱིས་ཀྱང་སྡིག་པའི་རྒྱུ་ཆགས་སོགས་ལ་གནོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་འགལ་ཁྱབ་དམིགས་པའོ།།

382 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

འོ་ན་དེའི་ཚེ་ལུང་ཇི་ལྟ་བུ་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱ་ཞེ་ན། ལུང་གང་
ཞིག་གི་དོན་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་དང་ལྐོག་གྱུར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་འགྲུབ་ཅིང་མ་མཐོང་བ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་སྟོན་པའི་ཆ་ལ་རང་ཚིག་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་མེད་པའི་ལུང་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་པ་དེ། ལུང་ཚད་མར་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟག་ལ་བརྟེན་ནས། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ།1

།ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་དེ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྟོག་ལྡན་
དག་དཔྱོད་པ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །འདིས་ནི་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། མི་འབྱུང་བ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ།2

།ཞེས་པ་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། མི་
འབྱུང་བ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེས་ན་འདི་དག་ལ་བྱས་པ་ཙམ་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་ཀྱང༌། སྒྲའི་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག།
གསུམ་པ་གྲགས་པའི་སེལ་ཚུལ་དཔེ་དང་བཅས་པ་སྟོན་པའི་མདོའ་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་ ིཔ་ལ། བརྗོད་རུང་གྲགས་པ་སེལ་བྱེད་དངོས་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང༌། དེ་ཉིད་མདོའ་དོན་བཤད་ ིནས་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པར་སྒྲུབ་པ་དང༌། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་དང༌། གྲགས་པ་ལོགས་སུ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་དང༌། ཡིད་ཆེས་དང་གྲགས་པ་ལོགས་སུ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་དེ་དག་སློབ་དཔོན་གྱིས་དགོངས་པར་སྒྲུབ་པ་དང་ལྔ། དང་པོ་ནི། སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་རྣམ་རྟོག་ཡིད་ཆེས་ཤིང་གཏིང་ཚུགས་པས་སྦྱར་བ་གང་ཡིན་པའི་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་ཉིད་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་བཀག་པ་མེད་དེ། ཁྱོད་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་ཙམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བར་དམ་བཅས་པ་རྣམས་ནི། གནོད་པ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢༨ ཕྲེང་། ༡༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢༨ ཕྲེང་། ༡༣

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 383

མེད་པའི་ངག་ཡིན་ནོ། །འདིས་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་ན། འདོད་པའི་དབང་གིས་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་ཆོས་སུ་བསྟན་ནས། གྲགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དང༌། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་གྲགས་པས་བསལ་ཞེས་པའི་སྐབས་འདིར། སེལ་བྱེད་ཀྱི་གྲགས་པ་དངོས་ནི། དེ་
ལྟ་བུའི་བརྗོད་རུང་གྲགས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་གྲགས་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ན་ཡང༌། གྲགས་པ་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་གྱི། དེ་ནི་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་ལ་ནི་སྐྱེས་པ་སྟེ། ཐ་སྙད་མཚན་ཉིད་པས་བཞག་པ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་དེ་གྲགས་པའི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ།།
ངག་དོན་ནི། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་
གྲགས་པའི་མིང་གི་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་གྲགས་པ་དངོས་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་འདོད་པས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གྲགས་པའི་མིང་ཅན་བརྗོད་རུང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གནོད་པ་ལ་དེའི་ཡུལ་ཅན་དུ་གྱུར། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེར་མ་ཟད་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལ་ཡང་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་མཉན་བྱ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་ལ་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་གྲགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ངོས་གཟུང་བ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་བཤད་པ་ནི། འདོད་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཅན་གྱི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ནི་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང༌། འདོད་པ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པར་དགག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་སྣ་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ལ་སྔར་བརྡ་བྱས་ཟིན་པ་དང༌། སྔར་བརྡ་བྱས་མ་ཟིན་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་གང་ཡང་གདགས་སུ་རུང་བར་རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་བོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་རུང་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་གྲགས་པའི་བསལ་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་སེལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་དོན་ཡིན་པ་ཙམ་དང་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཅན་བྱུང་བ་སྔར་གྲགས་ཟིན་པའམ་ནི་

384 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་སྔར་གྲགས་མ་ཟིན་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་ཡིས་རང་དང་མི་མཐུན་པའི་བཟློག་ཕྱོགས་དག་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་ཞིང། དེ་ཉིད་གྲགས་པས་ཇི་ལྟར་གནོད་པའི་ཚུལ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་དེ་ཉིད་མདོའ་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པར་སྒྲུབ་པ་ ིལ་དངོས་དང༌། དཔེའི་བརྒལ་ལན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐོག་མར་སྤྱིའི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བ་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་མེད་ལ། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་ན། བསལ་བ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རི་བོང་ཅན་ནི་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་འདིའི་དོན་བཤད་ནས་སེལ་བྱེད་ཀྱི་གྲགས་པ་བརྗོད་རུང་གྲགས་པ་ལ་བཞེད་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་མདོ་ཚིག་དེའི་དོན་ནི། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་འགོག་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མེད་དེ། དེ་འགོག་པའི་རྟགས་གང་བཀོད་ཀྱང༌། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན། དེ་འགོག་པ་ནི། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་ན། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་མི་རུང་བ་དེ་ཉིད་གྲགས་པས་བསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ནོ།།
བརྗོད་དུ་རུང་གི་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་འགོག་པའི་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པའི་རྟགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་རྟགས་སུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་རྟགས་དེའི་དམ་བཅའ་གྲགས་པས་བསལ་བ་ནི། དཔེར་ན། རི་བོང་ཅན་ནི་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་པ་སྟེ། འདིའི་དོན་ལ་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློ་ནི། གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མེད་ལ་ཞེས་པའི་མདོ་ཚིག་སྔ་མ་འདི་བརྗོད་རུང་གྲགས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་པར་བསྟན་ཅིང༌། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་བསལ་བ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་མདོ་ཚིག་ཕྱི་མ་འདིས། དངོས་སུ་བརྗོད་རུང་གྲགས་པས་བསལ་བ་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བར་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་ཀྱང༌། དེ་ཉིད་འཇུག་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༧༢༠ ཕྲེང་། ༡༩

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 385

ཏུ་མི་རུང་བར་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་མེད་པར་བསྟན་ཅིང༌། དེའི་ཤུགས་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་ཡང་འགྲན་ཟླའི་ཚད་མ་དེ་ལྟ་བུ་མེད་པར་བསྟན་ཏེ། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་དོན་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ལ་ཡང་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མ་མེད་ན། དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་དོན་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ལ་འགྲན་ཟླ་ཡོད་པར་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་སྙམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་སུ་དཔག་པས་སྒྲུབ་རྣམས་
ལ།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་དོན་འདི་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།།
སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ནི་དེ་བཀག་ནས། མདོ་ཚིག་སྔ་མ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་སྒྲ་བྱུང་
གྲགས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་པར་བསྟན་ཅིང༌། ཤུགས་ལ་རྗེས་དཔག་གཞན་ལ་ཡང་འགྲན་ཟླ་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོ་ན་རེ། སྔ་མས་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་པར་གཙོ་བོར་བསྟན་ཅིང༌། ཕྱི་མས་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་མི་སྲིད་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།།
འདིར་ནི་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའ་བཤད་པ་ཉིད་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ལ་འགྲིག་པར་ ིམངོན་པས་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་མདོའ་དཔེར་བརྗོད་ལ། རི་བོང་ཅན་ནི་ཟླ་ ིབ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས། ཟླ་བ་ཉིད་སྒྲུབ་གཏན་ཚིགས་ལ། །ཐུན་མོང་མིན་པ་ཉིད་བཤད་པ། །གྲགས་པ་ལས་ནི་ཐ་དད་པའི། །དངོས་པོའ་ངོ་ ིབོ་ལ་བརྟེན་པའོ།2

།ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རི་བོང་ཅན་ནི་ཟླ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་
ཚུལ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཞིང༌། དང་པོ་ནི་རི་བོང་ཅན་ཆོས་ཅན། ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པར་གྲགས་པ་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་རི་བོང་ཅན་ཆོས་ཅན། དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དཔེར་བརྗོད་སྔ་མ་དང་སྦྱར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། གཞན་དུ་འདིར་ནི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༤ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༢༧ ཕྲེང་། ༢

386 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གནོད་པ་ཡིས།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མདོའ་དོན་འཆད་པར་བྱེད་ཅིང༌། དཔེར་བརྗོད་ཕྱི་མ་དང་སྦྱར་ ིབའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མདོའ་དོན་འཆད་པ་ནི། ཡང་ན་འཇིག་རྟེན་བརྗོད་པ་ལ། ི 2

།ཞེས་སོགས་
ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་དཔེའི་བརྒལ་ལན་ཡང༌། ཚུལ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པས། གཞུང་གི་དོན་འཆད་པ་ནི་དེ་ལྟར་གོ་བར་བྱའོ།།
ད་ནི་ཚིག་གི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་སློབ་དཔོན་གྱིས་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་
ཞེས་གསུངས་ཀྱི། བརྗོད་དུ་རུང་བས་གནོད་པར་མ་གསུངས་པ་མིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་དེ་ཉིད་སེལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་དེ་དོན་ལ་དངོས་སུ་གྲགས་པ་མེད་ཀྱང་དངོས་པོ་དེ་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་རུང་བ་ཉིད་དེའི་སྟོབས་ཉིད་ལས་དོན་དེ་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཀུན་འཇུག་རུང་དུ་འབྲེལ་བར་གྲུབ་པ་དེས་ན་དོན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དེ་ནི་འདོད་པའི་དབང་གིས་འཇུག་ཏུ་རུང་བར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཞིང༌། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་ཞེས་པས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་བརྗོད་རུང་གྲགས་པ་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་པ་ལས་གཞན་དུ་གྲགས་ཟིན་གྱི་གྲགས་པ་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་ན། རི་བོང་ཅན་ནི་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཡོད་པ་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་འདིར་ནི། དེ་ལྟར་གནོད་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་དེས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡོད་པ་དེ་ཟླ་བར་གྲགས་མ་ཟིན་པའི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ཡང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གང་གི་ཚེ་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་ཞེས་པས་བརྗོད་རུང་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ།
དཔེར་སྨོས་པའི་གཏན་ཚིགས་དེའི་དོན་ཡང་། རི་བོང་ཅན་ནི་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ན་གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་ཡང་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་མ་ཡིན་པའི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་མ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རྟགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པས་མི་གནོད་དུ་ཆུག་མོད། དེ་

1 བསྟན་འགྱུར། དེཔ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༤ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དེཔ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༢

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 387

ཙམ་གྱིས་དོན་དེ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། མངོན་སུམ་ཡང་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་གི་དོན་དེ་ཚད་མས་འགོག་ན། རྗེས་དཔག་ལས་འགོག་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་དོན་ལ་དབང་པོ་ལ་སོགས་པའི་མངོན་སུམ་དངོས་སུ་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་འགོག་པ་ལ། ཡོད་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཡིན་ཡང༌། ཡོད་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པས། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པ་དེ་ལ་གནོད་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་གང་ལ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ན་ཡང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་དེར་ནི། རྟགས་ཇི་སྙེད་བཀོད་པ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཡོད་པ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་ཞིང་ཆོས་གཞན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་སྒྲུབ་ལ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ཀྱང༌། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་ན་རྟགས་གཞན་བཀོད་ན་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་དགོས་ཞེས་དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་དོན་དུ་རི་བོང་ཅན་ནི་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གྲགས་པའི་བསལ་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ། དཔེར་བརྗོད་པ་འབྲས་བུ་དང་ནི་ལྡན་པར་འདོད་ཀྱི། གཞན་དུ་ན། བརྗོད་བྱ་ཚད་མས་བསལ་བའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་སྟོན་པ་ན། རྟགས་སྦྱོར་དེ་ལྟ་བུ་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ།།
དེ་དག་གིས་གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་མེད་ལ། ཞེས་པ་དཔེ་
དང་བཅས་པའི་དོན་བཤད་ནས་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་ན། བསལ་བ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་མདོ་ཚིག་གིས་དངོས་སུ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་འདོད་པའི་དབང་གིས་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་མི་རུང་བ་ལ་བརྗོད་རུང་གྲགས་པས་གནོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ནི་བརྡ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་ཡིན་ཞིང༌། བརྡ་དེ་ཡང་འདོད་པ་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ལ། འདོད་པ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་རང་དགར་འཇུག་པས་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲ་ཡིས་གྲུབ་པའི་བརྗོད་རུང་དོན་གང་ལ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་འདོད་པའི་དབང་གིས་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་མི་རུང་བར་དམ་བཅས་པའི་དོན་ལ་བརྗོད་རུང་གྲགས་པ་

388 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དེ་ཉིད་ཀྱིས་གནོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་ན། བསལ་བ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །མདོ་ཚིག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་དོན་འཆད་པ་ནི། མདོ་ཚིག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤུགས་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་བསྒྲུབ་པའི་དོན་རྣམས་ལ་ཡང་འགལ་བ་ལ་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སུ་བརྗོད་རུང་གྲགས་པའི་བཟློག་ཕྱོགས་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང༌། བརྗོད་རུང་གྲགས་པ་དངོས་སུ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལྟར་དཔེར་བརྗོད་དེ་ཉིད་དང་སྦྱར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མདོ་དེ་དག་གི་དོན་ཇི་ལྟར་
འཆད་པའི་ཚུལ་བསྟན་ཟིན་ནས། ད་ནི་རི་བོ་ཅན་ནི་ཟླ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དཔེར་བཀོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། དེ་ཉིད་དང་སྦྱར་ཏེ། མདོ་དེ་དག་གི་དོན་བཤད་པ་ནི། གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་མེད་ལ། ཞེས་པའི་མདོ་ཚིག་དེས་བརྗོད་རུང་གྲགས་པ་འགོག་པའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། བརྗོད་རུང་གྲགས་པ་ལ་གནོད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མེད་པར་བསྟན་པ་ལས། ཡང་ན་འཇིག་རྟེན་ན་རི་བོང་ཅན་ལ་སོགས་པ་ཟླ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲས། བརྗོད་པ་དེ་ཉིད་དངོས་པོའ་དབང་གིས་ཞུགས་ ིཔར་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྗེས་དཔག་མེད་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་ཟླ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་རི་བོང་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལ་དངོས་པོའ་དབང་གིས་འཇུག་པར་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་མེད་ ིཀྱང༌། ཚད་མ་གཞན་ཡོད་པར་མི་འགལ་ཏེ། མངོན་སུམ་ཡང་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། དེ་སྒྲུབ་རྗེས་དཔག་ལས་འགྱུར་ཏེ། །སྒྲ་དོན་ལ་དབང་འཇུག་མེད་ཕྱིར།1

།ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ།།
གལ་ཏེ་རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་དངོས་པོའ་དབང་གིས་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཡོད་པ་ ིཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་གཞན་ཡོད་པ་ཅི་འགལ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་གང་ལ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ན་ཡང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་དེར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༤ ཕྲེང་། ༡༦

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 389

རྟགས་ཇི་སྙེད་བཀོད་པ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་གྲགས་བསལ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་པ་སྟོན་པ་ན། རི་བོང་ཅན་ནི་ཟླ་བ་ཡིན་ཏེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་གསུངས་པ་འབྲས་བུ་དང་ནི་ལྡན་པར་འདོད་དོ།།
དེ་ལྟར་ལུང་དང་པོའ་དོན་བཤད་ནས། གཉིས་པའི་དོན་འཆད་པ་ནི། སྒྲ་ནི་བརྡ་ལ་བརྟེན་ ིཔ་ཅན། །དེ་ཡང་འདོད་ཙམ་བརྟེན་པ་ཡིན།1

།སྒྲ་ཡིས་གྲུབ་པ་མ་གྲུབ་མིན་པས་ཟླ་བ་ལ་སོགས་
པའི་སྒྲ་དངོས་པོའ་དབང་གིས་འཇུག་པ་ནི། བརྗོད་རུང་གྲགས་པའི་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དེ་ ིལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །རྗེས་སུ་དཔག་པས་ཞེས་སོགས་སྔ་མ་དང་འདྲའོ། །གལ་ཏེ་ཟླ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ། དངོས་པོའ་དབང་ ིགིས་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་དཔག་མེད་པར་བརྗོད་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེས་ན་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཡུལ་གྱི་རིགས་ཐ་དད་པ་ཅན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡུལ་གྱི་རིགས་ཐ་དད་པར་བསྟན་པས་ཅི་ཞིག་འགྲུབ་ཅེ་ན། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེས་ན་དངོས་པོའ་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་རྣམས་རང་གི་གཞལ་བྱར་ཡོད་པ་དང༌། མེད་པའི་རྗེས་སུ་ ིའཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་ཡུལ་གྱི་རིགས་ཐ་དད་པའི་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེ། དངོས་པོའ་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་ལ་མི་འཇུག་པར་ ིའདོད་པ་ལས་སྐྱེས་པ་སྟེ། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་ཡུལ་ལ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་དཔེའི་བརྒལ་ལན་བསྟན་པ་ལ་ཡང༌། བཤད་ཚུལ་སྔ་མའི་དཔེར་བརྗོད་ལ་བརྒལ་
བའི་ལན་དུ་སྦྱར་བ་དང༌། ཕྱི་མའི་དཔེར་བརྗོད་ལ་བརྒལ་བའི་ལན་དུ་སྦྱར་བ་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི། མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་མི་འཇུག་ཅིང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་པའི་འགལ་རྟགས་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་ཐུན་མོང་མ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༤ ཕྲེང་། ༡༩

390 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཡིན་པའི་རྟགས་སུ་བཤད་ཅེ་ན། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རི་བོང་ཅན་འདོད་པའི་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་མི་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྟགས་སུ་འདོད་ཅིང་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཇུག་ཅིང༌། སྒྲ་དངོས་པོའ་དབང་གིས་འཇུག་པར་འདོད་པའི་བརྡ་སྤྲོད་པའི་བློ་ངོར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ ིམཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྡ་སྤྲོད་པའི་ངོར་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པ་ཅི་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བརྡ་སྤྲོད་པའི་ངོར་རི་བོང་ཅན་འདོད་པའི་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པ་དེ་ལ་མཐུན་དཔེ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། ཟླ་བར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྲགས་པའི་རི་བོང་ཅན་ལ་ཡང་ཟླ་བའི་སྒྲ་གྲགས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་མི་འདོད་པའི་བརྡ་སྤྲོད་པ་དེ་ཟླ་བའི་སྒྲ་གྲགས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པའི་དོན་གང་ཞིག་འདོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པར་མི་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཙམ་ལ་དགོངས་ནས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་མཚན་ཉིད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་དེ། རི་བོང་ཅན་གྲགས་པའི་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རི་བོང་ཅན་ནི། ཟླ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་པའི་བརྗོད་
བྱ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བཀོད་པ་ན། འདི་ལ་ཡང་མཐུན་དཔེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། གང་ཞིག་ཟླ་བར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྲགས་པའི་རི་བོང་ཅན་ལ་ཡང་ཟླ་བའི་སྒྲ་དངོས་པོའ་དབང་གིས་འཇུག་པར་མི་འདོད་པ་དེ། དངོས་པོའི་ིདབང་གིས་ཟླ་བར་གྲགས་ཤིང་བརྗོད་པའི་དོན་གང་ཞིག་གི་འདོད་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་དངོས་པོའ་དབང་གིས་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པ་དེ་ལ་མཐུན་དཔེ་མེད་པ་ཅན་ ིཡིན་པས་ཡོད་པ་དེ་ནི་རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་དངོས་པོའ་དབང་གིས་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པའི་ ིཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་སུ་འདོད་ཅིང་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་དེ་རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་དངོས་པོའ་དབང་གིས་མི་འཇུག་ ིཔར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཟླ་བ་གཅིག་ལས་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 391

གྱིས། རི་བོང་ཅན་ནི། ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན། གྲགས་པ་མཐའ་དག་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་རྒོལ་བ་བརྡ་སྤྲོད་པའི་བློ་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་ཅེ་ན། གལ་ཏེ། རི་བོང་ཅན་ནི་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དཔེར་བཀོད་པའི་རྟགས་སྦྱོར་གཅིག་པུ་འདི་ཉིད་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་པས་གནོད་པ་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ནི་དེ་སྐད་བཤད་ན། ཟླ་བ་གཅིག་ལས་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་མེད་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་པར་རིགས་ན་ཡང༌། དེ་ཉིད་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་ནི་མིན་ཏེ། མདོ་ཚིག་འདིས་ནི། ཇི་ལྟར་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་མ་ཡིན་པ་ལ་གྲགས་པས་གནོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ད་ཏྲིག་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་མིན་1

པ་ལ་ཡང་གྲགས་པས་གནོད་དོ་ཞེས་
གྲགས་པས་གནོད་པའི་མཚན་ཉིད་སྤྱིར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་ན། རི་བོང་ཅན་གྲགས་པའི་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་མི་རུང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང༌། རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་དངོས་པོའ་དབང་གིས་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པ་ ིལ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་འགལ་རྟགས་ཡིན་གྱི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་མ་ཡིན་པ་ལ། གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་དག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པར་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་དག་ནི་བཏགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དེ་དག་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པར་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན། བཏགས་པའི་དགོས་པ། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་རྣམས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཞན་དུ་འདིར་ནི་གནོད་པ་ཡིས།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དཔེར་བརྗོད་སྔ་མ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པར་བཤད་པའི་
དགོས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་ལ། ཡང་ན་འཇིག་རྟེན་བརྗོད་པ་ལ།3

།སོགས་ཀྱིས་དཔེར་བརྗོད་ཕྱི་མ་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པར་བཏགས་པའི་དགོས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང༌། རི་བོང་ཅན་ཟླར་

1 ཞོལ། ཤོག ༦༩ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༥༢ བ ༢ བརྗོད་རུང་ཡིན་པ་ལ་ཡང་གྲགས་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༤ ཕྲེང་། ༡༥
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༢

392 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

མི་འདོད་པ།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན། དེ་དག་ལ་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་མ་ངེས་པར་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི། དེ་དག་རང་རང་གི་དམ་བཅའི་བཟློག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར། སྣ་ཚོགས་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་རུང༌།2

།ཞེས་
པར་བཤད་ཟིན་པས་འདིར་མ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང༌། ཟླ་བར་གྲགས་ཟིན་པ་གཅིག་ལས་མེད་པ། འདིར་ཡང་དྲི་ཡི་བསྟན་བཅོས་ལས། ག་བུར་ལ་ཟླ་བ་དང༌། ཁམས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལས། དངུལ་ཆུ་ལ་ཟླ་བ་དང༌། སྙན་དངགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལས། གཞོན་ནུ་མའི་གདོང་སོགས་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་སྦྱར་བ་འཇིག་རྟེན་ན་ནི་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་སྙན་དངགས་མཁན་སོགས་ཀྱི་བརྡ་ལས་རི་བོང་ཅན་ལས་གཞན་པ་ལ་ཡང་
འཇུག་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་དེ་རི་བོང་ཅན་ཁོ་ན་ལ་ཐུན་མོང་མིན་པར་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱང་ཅི་ལྟར་འཐད་ཅེས་པའམ། ཡང་ན་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་སུ་སྦྱར་ནས་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཟླ་བའི་སྒྲ་དེ་རི་བོང་ཅན་ཁོ་ན་ལ་ཐུན་མོང་མིན་པར་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱང་ཅི་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཟླ་བའི་སྒྲ་དེ་བརྡ་ལས་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་ལ་ལར་དེ་གྲུབ་ནི།3

།ཞེས་སོགས་ལ་བཤད་པའི་ཚུལ་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་
སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློ་ནི། སྐབས་འདིར། གལ་ཏེ་ལ་ལར་དེ་གྲུབ་ན། །དེ་ནི་དངོས་སྟོབས་ལས་གྲུབ་ཡིན། །གྲགས་པས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ན། །རི་བོང་ཅན་ལའང་བཟློག་མེད་ཕྱིར། །དངོས་པོ་ལ་ནི་གྲུབ་པ་དེ།4

།ཞེས་སྦྲེལ་ནས་འཆད་ཅིང༌། གལ་ཏེ་ལ་ལར་དེ་གྲུབ་ན། །དེ་ནི་དངོས་སྟོབས་
ལས་གྲུབ་ཡིན། །གྲགས་གྲུབ་ཁས་ལེན་རི་བོང་ཅན། །མ་ཡིན་པ་ལའང་བཟློག་མེད་ཕྱིར།5

།ཞེས་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༤ ཕྲེང་། ༡༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༡༡
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༡༡
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༡༡

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 393

པའི་གཞུང་མེད་ལ། འདོད་ལ་གེགས་བྱེད་མེད་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་པའི་མཇུག་ཏུ། གལ་ཏེ་ལ་ལར།
ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཤོ་ལོ་ཀ་མི་འདོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་གི་འཆད་ཚུལ་འདི་ཡིན་ཏེ། དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་དཔེ་མེད་ཅན།2

།ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། གལ་ཏེ་བརྡ་སྤྲོད་པའི་ངོར། ག་བུར་ལ་སོགས་པ་ལ་
ལར་ཟླ་བའི་སྒྲ་དེ་གྲུབ་པ་ཡིན་པས། རི་བོང་ཅན་གྲགས་པའི་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་མེད་པ་རྟགས་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། བརྡ་སྤྲོད་པ་དེ་ནི་ག་བུར་སོགས་ལ་ཡང་ཟླ་བའི་སྒྲ་དངོས་སྟོབས་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་3

པར་འདོད་དགོས་ཏེ། དེ་དག་ལ་གྲགས་པས་གྲུབ་པར་
ཁས་ལེན་ན་རི་བོང་ཅན་ལའང༌། གྲགས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་བཟློག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་ནས། དངོས་པོ་ལ་ནི་གྲུབ་པ་དེ།4

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །སློབ་དཔོན་
ཆོས་མཆོག་ཀྱང་གཞུང་གི་འདོན་ཚུལ་ལྷ་དབང་བློ་དང་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང༌། གྲགས་གྲུབ་ཁས་ལེན་རི་བོང་ཅན། །མ་ཡིན་པ་ལའང་བཟློག་མེད་ཕྱིར།5

།ཞེས་པའི་གཞུང་ཚིགས་བཅད་དང་ལྷུག་པ་གང་
ཡང་རྣམ་ངེས་ན་མེད་དོ།།
སློབ་དཔོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་འཆད་ཚུལ་འདི་ཡིན་ཏེ། བརྡ་ལས་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ལ། ཐུན་མོང་མིན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཅི།6

།ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། གལ་ཏེ་བརྡའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ལ། །དོན་གཞན་
ལ་ཡང་འཇུག་པའི་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། འཚེད་པ་པོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བརྡའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཡིན་ཀྱང༌། འཚེད་པའི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་ལ་ཁོ་ནར་སྒྲ་དེ་གྲུབ་ཀྱི་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པ་བཞིན་ཞེ་ན། བརྡ་སྤྲོད་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་འཚེད་པ་པོའ་སྒྲ་དེ་ནི་བརྡའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་འདོད་ ིམི་རིགས་ཀྱི་འཚེད་པ་པོའ་སྐྱེས་བུ་ལ་སྒྲ་དེ་ཉིད་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་འདོད་ ིདགོས་ཏེ། དེ་ཉིད་དེ་ལ་གྲགས་པས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་ན། རི་བོང་ཅན་ལའང་ཟླ་བའི་སྒྲ་གྲགས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༧
3 ཞོལ། ཤོག ༧༠ བ ༢ གྲུབ་པ་མིན་པར་འདོད་དགོས་ཏེ།
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༡༣
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༡༢
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༡༡

394 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

པའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་བཟློག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་ནས། དངོས་པོ་ལ་ནི་གྲུབ་པ་དེ།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་བཤད་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོའ་ལུགས་ ིཀྱི་གཞུང་ཇི་ལྟར་འདོན་པའི་ཚུལ་ནི། ད་ལྟ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་འགྱུར་གསར་གྱི་གཞུང་གྱི་གོ་རིམས་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཆད་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟར། འདིར་ཡང་ག་བུར་དངུལ་སོགས་ལ། །འཇིག་རྟེན་ན་ནི་མཐོང་བའི་ཕྱིར།2

།ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། ཟླ་བ་གཅིག་ལས་མེད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས། གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས་པར་སྨྲ་བའི་རིགས་སྒོའ་ིའགྲེལ་བྱེད་ན་རེ། གལ་ཏེ་ག་བུར་ལ་སོགས་པ་ལ་ལར་ཟླ་བའི་སྒྲ་དེ་གྲུབ་པ་ནི། སྤོས་སྦྱོར་མཁན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་དགར་སྦྱར་བ་ཡིན་ལ། རི་བོང་ཅན་ནི་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་ཏུ་རུང་བར་དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། ག་བུར་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་མི་འཐད་དོ། །ཞེ་ན་རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་དེ་ནི་དངོས་སྟོབས་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་རི་བོད་ཅན་ནི་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དེ་ཉིད། སློབ་དཔོན་གྱིས་གྲགས་པས་གནོད་པའི་དཔེར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་ཉེས་པ་དེར་མ་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་གྲགས་པས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ན། རི་བོང་ཅན་མ་ཡིན་པ་ག་བུར་ལ་སོགས་པ་ལའང་སྒྲ་དེ་གྲགས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་བཟློག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་གྲགས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལ་རི་བོང་ཅན་གཅིག་པུ་3

ཟླ་བ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་
གསུངས་པར་སྨྲ་བ་མི་འཐད་དོ།།
གལ་ཏེ་ག་བུར་ལ་སོགས་པ་ལ་ནི། གདུང་བ་སེལ་བ་དང་དཀར་བ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་
པོའ་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཟླ་བའི་སྒྲ་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་དེ་དག་རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་གྲགས་པའི་ ི

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༡༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༩
3 ཞོལ། ཤོག ༧༡ བ ༡ རི་བོང་ཅན་གཅིག་ཏུ་ཟླ་བ་ཡིན་པའི་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 395

དབང་གིས་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་རི་བོང་ཅན་ལའང་ཟླ་བའི་སྒྲ་དངོས་པོའ་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་འཇུག་པ་བཟློག་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡང་གདུང་བ་སེལ་བ་ ིདང་དཀར་བ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་རི་བོང་ཅན་ལ་རྒྱུ་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་དེ་དག་མེད་ན་རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་འཇུག་པ་བཟློག་ཀྱང་ཉེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོའ་རྒྱུ་ིམཚན་གྱིས་འཇུག་དགོས་པའི་སྒྲ་རྒྱུ་མཚན་མེད་པར་མི་འཇུག་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོའ་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་བརྡ་ཅན་གྱི་ཟླ་ ིསོགས་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའམ། ནང་གི་སྒྲ་རྣམ་རྟོག་ལས་བྱུང་བའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་ནི་དོན་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དོན་གང་ལ་ཡང་འདོད་པས་བརྡ་སྦྱོར་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་བརྗོད་རུང་དེས་གནོད་ན་གྲགས་པས་གནོད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།
གལ་ཏེ་བརྡ་སྤྲོད་པའི་ལུང་ལ་ཡང་ག་བུར་ལ་སོགས་པ་ལ་ལར་ཟླ་བའི་སྒྲ་དེ་གྲུབ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ན། དེའི་ངོར་མཐུན་དཔེ་མེད་པར་འཐད་ཅེ་ན། བརྡ་སྤྲོད་པའི་ལུགས་ལ་ག་བུར་སོགས་ལ་ཡང་ཟླ་བའི་སྒྲ་དེ་ནི་དངོས་སྟོབས་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། དེ་དག་ལ་དེ་གྲགས་པས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ན། རི་བོང་ཅན་ལའང༌། གྲགས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་འདོད་དགོས་པ་བཟློག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་བརྡ་སྤྲོད་པའི་ངོར་རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་སྒྲ་གྲགས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་ཏུ་རུང་བར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་མེད་པར་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན། གལ་ཏེ་དངོས་པོའ་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ག་བུར་ལ་སོགས་པ་ལ་ལར་ཟླ་བའི་སྒྲ་དེ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན་ག་བུར་ལ་ ིསོགས་པ་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་དེ་ནི་དངོས་སྟོབས་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ག་བུར་ལ་སོགས་པ་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་སྦྱར་བའི་ཚེ། ཟླ་བའི་སྒྲ་ལས་དངོས་པོའ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་ག་བུར་ལ་ ིསོགས་པ་དེ་དག་རྟོགས་པ་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་དག་དེའི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པས། དེ་དག་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་དངོས་པོའ་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། རྟོག་པས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ན། རི་བོང་ ིཅན་ལའང་བཟློག་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་བཏོན་ནས་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་ཡང་ཟླ་བའི་སྒྲ་ལས་རྟོག་པས་ག་བུར་ལ་སོགས་པ་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ན། རི་བོང་ཅན་ལའང་ཚུལ་དེ་བཟློག་ཏུ་མེད་

396 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

པའི་ཕྱིར་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་ཀྱང་རྒྱན་གྱི་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་དག་གིས་ཅི་ཞིག་འགྲུབ་ཅེ་
ན། མདོར་བསྡུས་ན། དེས་ན་ཐམས་ཅད་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་ཉིད་དེ་འགོག་པ་ལ་དོན་གང་ལ་ཡང་འདོད་པའི་དབང་གིས་བརྡ་སྦྱོར་བ་འགོག་ཏུ་མེད་པའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་གྲགས་པ་ཞེས་བྱའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བརྗོད་རུང་གྲགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་གནོད་པ་བྱེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་འདིས་ནི་བརྡའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ལ་ནི་བརྗོད་བྱའི་དོན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང༌། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དེ་དག་རྣམས་དོན་སྣ་ཚོགས་པ་དེར་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་འགོག་པ་ནི་ཚད་མ་དང་འགལ་བ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེས་ནི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲའི་དོན་ནམ་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱི་ནི་དོན་དོན་དམ་པ་ཉིད་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལ་གནོད་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།བཞི་པ་གྲགས་པ་ལོགས་སུ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་ནི། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་
གི་གཞལ་བྱ་བརྗོད་རུང་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་པ་དེས་ན། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དང༌། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ། གྲགས་པ་རྗེས་དཔག་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དང༌། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་ཁྱད་པར་མེད་ན་ཡང་སེལ་བྱེད་ཚད་མའི་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་མངོན་སུམ་ལྟར་རྗེས་དཔག་ཅེས་གཅིག་ཏུ་མ་བསྡུས་པར་དེ་གཉིས་གྲངས་འཛིན་རེ་རེ་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྔ་མ་ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ལོགས་སུ་སྨོས་པ་བཞིན་ནོ།།
ལྔ་པ་ཡིད་ཆེས་དང་གྲགས་པ་ལོགས་སུ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་དེ་དག་སློབ་དཔོན་གྱི་
དགོངས་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། ཡིད་ཆེས་དང་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ། སེལ་བྱེད་ཚད་མའི་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ན། ལོགས་སུ་སྨོས་པ་ཡིན་པར་གང་ལས་ཤེས་ཞེ་ན། ཡིད་ཆེས་དང་གྲགས་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཀྱང༌།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 397

སེལ་བྱེད་ཚད་མའི་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རྩ་བར། རྗེས་དཔག་ཅེས་གཅིག་ཏུ་མ་བསྡུས་པར་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་དང༌། ཡིད་ཆེས་དང༌། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གསུམ་ག་གྲངས་འཛིན་རེ་རེ་ཐ་དད་དུ་བཤད་པ་ལ་དེ་དག་གི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གོ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་ཡིད་ཆེས་དང་གྲགས་པས་གནོད་པའི་འདི་གཉིས་ནི་དམ་བཅས་པ་ཙམ་གྱིས་འགལ་བ་ཡིན། ཞེས་པ་དང་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་ན། ཞེས་གནོད་ཚུལ་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་པར་རབ་ཏུ་བརྗོད་དེ། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གི་གནོད་པ་ལ་གནོད་ཚུལ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའང་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ནི་ལུང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་ཡུལ་དང༌། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ནི་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་ཡུལ་ལ་བཟློག་ཕྱོགས་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ན། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་ལ་བཟློག་ཕྱོགས་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་པར་ཤུགས་ལ་གོ་ནུས་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་མངོན་སུམ་གྱི་སེལ་ཚུལ་དཔེ་དང་བཅས་པ་སྟོན་པའི་མདོའ་དོན་རྟོགས་དཀའི་བ་
ཅུང་ཟད་བཤད་པ་ལ། བཤད་པའི་སྐབས་དབྱེ་བ་དང༌། བཤད་པ་དངོས་གཉིས། དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་ཚུལ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདི་ལ་ཡང༌། མདོའ་རྩ་བར། མངོན་སུམ་དོན་དང་ཞེས། ིདོན་སྨོས་པ་དང༌། བསལ་བྱའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་སྟོན་པ་ན། འགྲེལ་པར་སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་སྒྲའི་སྟེང་དུ་མཉན་བྱ་བཀག་པ་དཔེར་མཛད་པ་གཉིས་ཀྱི་དགོས་པ་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་བཤད་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་བཤད་པ་དངོས་ལ། རྩ་བར་དོན་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་དང༌། འགྲེལ་
པར་མཉན་བྱ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་ནི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་དུ་མའི་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་གྲགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞིག་ཡིན་པ་སྒྲ་དང་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ཐ་དད་པའི་ཆ་དེ་དག་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན། ཉན་ཤེས་ལ་སྒྲ་སྣང་བའི་ཚེ། སྒྲ་དང་སྒྲའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་སྣ་ཚོགས་སུ་ནི་སྣང་བའི་བློ་ཉན་ཤེས་ནི། སྐྱེ་དགོས་པ་ལ། དེ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། སྒྲ་དང་སྒྲའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་གཉིས་སུ་སྣང་བ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་ཉན་ཤེས་ལ།

398 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

སྣང་བར་གྱུར་པའི་སྒྲ་དང་དེའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་གྲུབ་བོ་ཞེས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་མངོན་སུམ་དོན་དང་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཉན་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྒྲ་དང་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྒྲའི་ཆོས་འདི་ཉིད་ནི་སྒྲ་ལ་མེད་དོ་ཞེས་སྤོང་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་སྒྲའི་ངོ་བོར་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བྱས་མི་རྟག་སོགས་སྒྲའི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྒྲ་དེ་ལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལས་ལྷག་མ་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་དེ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བའི་དངོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་དམ་མིན་ཏེ། དངོས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤྱི་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་འགྲེལ་པར་མཉན་བྱ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་ནི། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་གྱི་
བསལ་བའི་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲ་མེད་དོ་ཞེས་དཔེར་སྨོས་པས་ཆོག་མོད། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཇི་སྐད་བཤད་1

དེས་ན་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ལྡོག་པ་
དེ་དག་སོགས་ཀྱི་སྤྱིའི་ཆོས་རྣམས་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་དངོས་ཡུལ་མིན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན། དེ་དག་སྒྲ་ལ་མེད་དོ་ཞེས་སྤོང་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྒྲའི་ངོ་བོར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་སྒྲ་ལ་སྤོང་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་མཉན་བྱ་སྨོས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། དོན་དེ་དག་ནི་སྒྲའི་ཆོས་རང་མཚན་མེད་དོ། །ཞེས་པ་དཔེར་སྨོས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲའི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་རང་མཚན་ཡིན་ན། དེ་ཉིད་སྒྲ་ལ་སྤངས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བར་འགྱུར་བས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་སྒྲའི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་རང་མཚན་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་ཉིད་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་སྒྲ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྒྲ་རྟག་པ་ནི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་བསལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཚུལ་འདི་ནི་ཁོ་བོའ་འབའི་ཞིག་གིས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། གོང་དུ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བར་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་དེ་མ་ཐག་འདིར་རང་མཚན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་
1 ཞོལ། ཤོག ༧༤ ན ༥ ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེས་ན་རྟོག་པས་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 399

མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བའི་མགྲིན་བཟང་དག་གིས་ང་རོ་ཇི་ཙམ་ཞིག་བསྒྲགས་ཀྱང་མཁས་པ་དག་གི་རྣ་བ་མགུ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
མཉན་བྱ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་སྒྲ་མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་
བྱེད་ཚད་མ་ངོས་ཟིན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་ལ་མཉན་བྱ་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་མཉན་བྱ་སྒྲ་དེ་ལ། །ཁྱད་ཆོས་སུ་བརྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ངོས་ཟིན་པའི་དགོས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། སྒྲ་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་དེ་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དགོས་པ་དེ་དག་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ། མཉན་བྱའི་སྒྲས་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་བཤད་པ་ཡིན་ ིནོ། །ངག་དོན་ནི། མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བའི་དཔེར་བརྗོད་སྟོན་པ་ན། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒྲ་མཉན་བྱ་ཡིན་པར་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་གནོད་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྨོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན། དེས་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་དང༌། འདིས་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ལྔ་པ་རང་རྟེན་ལ། ཞེས་སྨོས་པའི་མདོ་ཚིག་གི་དགོས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ལོག་
རྟོག་སེལ་བའི་དགོས་པ་དངོས་བཤད་པ། བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་དེ་དཔེར་བརྗོད་ནས་དགག་པ། རང་གི་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་སྤང་བ། དགོས་པ་བསྟན་པའི་དོན་བསྡུ་བ། ཞར་ལ་ཁྱད་པར་མ་གྲུབ་པ་སོགས་ཕྱོགས་སྐྱོན་དུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ་དང་ལྔ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པས་མ་བསལ་བ་ཞེས་སྨོས་པས་ཆོག་མོད། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྩོད་པའི་དུས་ཀུན་དུ་རྒོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་གང་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལྡན་པའི་རྟེན་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་ན་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་གྱི་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་གྱི་ནི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་མིན་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ། །འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་གནོད་དེ།

400 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

སྐབས་གཞན་དུ་ཆོས་ཅན་གཞན་ལ་ནི་གནོད་ཀྱང༌། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་འདི་ལ་ཅི་ཞིག་བཀག་སྟེ་གནོད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་འབྲེལ་མེད་གཞན་ལ་གནོད་པས། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་གནོད་པར་ཤེས་པའི་
དོན་དུ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚེ། རང་ཉིད་འདོད་པ་ཞེས་སྨོས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་འདིར་དེའི་དོན་དུ་རང་རྟེན་ལ་སྨོས་པ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དོན་འདི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ཀྱང་རང་གི་ཆོས་ཅན་སྨོས་པས་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་ནི་གནོད་པས་ཀྱང༌། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ནི་གྲུབ་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་དགོས་པ་ཁྱད་པར་བ་ཡོད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ།།
བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་ན། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་
གནོད་དགོས་ཏེ། རྟེན་ནི་འགལ་བར་གྱུར་པ་ཡིས།1

།དེ་བརྟེན་པ་ནི་འགལ་བ་སྟེ་རྟེན་གཞི་ཚད་
མས་ཁེགས་ན་བརྟེན་ཆོས་ཚད་མས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་དོན་དུ་རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། དེའི་དོན་དུ་རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པ་ལས་གཞན་དུ་མ་སྨོས་ན། རྒོལ་པས་འདོད་ཡུལ་བྱས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞིག་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ཞེས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ན། དེས་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་ནས་རྒོལ་པའི་འདོད་ཡུལ་གྱི་ཆོས་ལ་གནོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྙམ་དུ་སེམས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ན་རང་གི་ཆོས་ཅན་སྨོས་སོ། །ཞེས་པའམ། ཡང་ན་དེ་ལྟར་སྨོས་པ་ལས་གཞན་དུ་མ་སྨོས་ན། ཆོས་ཅན་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་དང༌། ཆོས་ཀྱི་ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཚོགས་དོན་དེ་ལ་གནོད་པ་ཉིད་ཁོ་ནས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་ཡིན་པར་སེམས་པ་དེས་ནི་དེ་བཟློག་པའི་དོན་དུ་རང་གི་ཆོས་ཅན་སྨོས་སོ།།
དེ་ལ་འདིར། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ནི། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་གང་ལ་བརྟེན་
པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཚད་མས་ཁེགས་ན། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༦ ཕྲེང་། ༢༡

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 401

ཚད་མས་ཁེགས་པས་དམ་བཅའ་

1

ཚད་མས་ཁེགས་པས་དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་བར་སྟོན་
པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ཚད་མས་ཁེགས་པ་ཙམ་གྱིས་དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་བར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གྲངས་ཅན་པའི་ངོར། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའི་ཚེ་ན། སྒྲ་ཉིད་ལ་མི་རྟག་པ་བརྟེན་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས། དེའི་ཚེ་སྒྲ་ཚད་མས་ཁེགས་ན། སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་བརྟེན་པ་ཡང་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞིང༌། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་རྟག་རྫས་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ནི། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་རྟག་རྫས་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་རྟག་རྫས་བརྟེན་པར་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པས་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ནི། དེའི་ཚེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་རང་གི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཚད་མས་བཀག་པ་ཉིད་དེ་རྟག་རྫས་ཡིན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བས། དེ་ཚད་མས་བཀག་ན། དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་བ་ལྟ་ཅི་སྨོས། དམ་བཅའ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་རང་གི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་ཚད་མས་བཀག་པས། དམ་བཅའ་བསལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་ཙམ་ཚད་མས་བཀག་ཀྱང་དམ་བཅའ་བསལ་བའི་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་རང་གི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་དང༌། ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པའི་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡང༌། ཆོས་ཅན་ལའོ་ཞེས་མ་སྨོས་པར་རང་རྟེན་ལའོ་ཞེས་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ།།
དོན་འདི་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། ཅི་སྟེ་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་བཀག་པས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་
པ་འདི་ཡང་འདོད་ཡུལ་བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པ་དང༌། དེ་ལ་གནོད་ན་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་བསྟན་པའི་དོན་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་བདེན་མོད། འོན་ཀྱང་རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་ནི། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ་འགའ་ཞིག་ཆོས་ཅན་ནི་འབའ་ཞིག་པ་བཀག་པ་ལ་ཡང་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་ལྡན་པར་ཁས་ལེན་ནོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ལོག་རྟོག་དགག་པར་བཞེད་ནས་བསྒྲུབ་བྱའི་
1 ཞོལ། ཤོག ༧༦ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༥༧ བ ༣ ཚད་མས་ཁེགས་པས་དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་

402 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཆོས་རང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་ན། དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་གྱི། སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཡང༌། ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པར་གྱུར་པ་དག་ཚད་མས་བཀག་པས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡང་རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་དེ་དཔེར་བརྗོད་ནས་བཀག་པ་ནི། འགའ་ཞིག་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་དཔེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་དཔེར་ན་བྱེ་བྲག་པ་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་རྟག་རྫས་དང་1

སྒྲ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་2

གཞན་དུ་འདོད་པ་
ལ། སངས་རྒྱས་པས། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྐྱེན་གཞན་དག་གིས་སྔོན་མེད་པའི་རང་བཞིན་གསར་དུ་བསྐྱེད་དུ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་ཡོན་ཏན་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་རྟག་རྫས་མིན་ཏེ། རང་གི་ཡོན་ཏན་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པ་ལ། བྱེ་བྲག་པས་སུན་འབྱིན་བར་བྱེད་པ་ཁྱེད་སངས་རྒྱས་པའི་རྟགས་དེས་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་རྟག་པའི་རྫས་ཡིན་པ་བཀག་པ་དེ་བཞིན་དུ། ནམ་མཁའ་སོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོའང་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་བཀག་པའི་ཕྱིར་རྟགས་ཆོས་ཅན་འགོག་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེའང་སུན་འབྱིན་པ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་ཚེ་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཚད་མས་བཀག་པས། འདོད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་འགའ་ཡང་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ཚད་མས་བཀག་ན། དེ་རྟག་རྫས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རི་བོང་གི་རྭ་གཞི་མ་གྲུབ་ན། དེ་དངོས་པོས་སྟོང་པ་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།
རྟགས་ཡང་དག་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་ན། གཞི་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་
དག་གིས་ནི། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགོས་པ་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་

1 ཞོལ། ཤོག ༧༧ ན ༣ ནམ་མཁའ་རྟག་རྗས་སྒྲ་ལ་སོགས་
2 ཞོལ། ཤོག ༧༧ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༥༨ ན ༥ ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དུ་འདོད་པ་ལ།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 403

ཚོགས་འདི་དག་དང༌། ཁོ་བོ་ཅག་ཕན་ཚུལ་བསྐལ་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་པའི་ཆོ་1

ངེས་སྒྲོགས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པ་འདིས་ནི་སྒྲས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མི་རྟག་པ་དང༌། མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཀ་གྲངས་ཅན་པའི་ངོ་བོར་བསྒྲུབ་དགོས་པ་བཞིན་དུ། སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀ་ཕན་ཚུན་རྟེན་དང་བརྟེན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་ཡིན་ན་དེའི་ཚེ་རྟེན་ཆོས་ཅན་གང་ལ་ཚད་མས་གནོད་ན། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱང་ཚད་མས་འགོག་དགོས་པས་སྐབས་ཀྱི་དམ་བཅའ་དེ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར། ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང། ཕན་ཚུན་རྟེན་དང་བརྟེན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། དེའི་ཆོས་ཅན་བཀག་པས་བསྒྲུབ་བྱ་བཀག་པར་འགྱུར་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་ཆོས་ཅན་ཡང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་དེའི་ཚེ་ཆོས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་བྱས་པ་དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་ཆོས་ཅན་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པར་བྱ་ཞིང༌། མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པར་སྒྲ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ཡང༌། སྒྲ་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་མི་དགོས་སོ། །སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཡང༌། ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་ཙམ་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་བ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ནི་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཡང་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་རང་གི་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་བཀག་པས། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་པས་གྲངས་ཅན་ལ་བཀོད་པའི་སྦྱོར་བ་འདིར་ཡང༌། ཆོས་ཅན་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་དམ་བཅའ་ལ་གནོད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར། གྲངས་ཅན་པ། བདེ་བ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་དང༌། གཏི་མུག་གསུམ་ཆ་མཉམ་དུ་འདྲེས་པར་གྱུར་པའི་གཙོ་བོ་སྒྲ་སོགས་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་པས་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྐྱེན་གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་པར་ནུས་པ་མིན་པའི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅིག་ཅར་སྒྲ་སོགས་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་བཀོད་པ། འདི་ཉིད་རྟགས་ཀྱི་སྐྱ་རིས་ཙམ་ཡིན་ཞིང༌། དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བདེ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༧༧ བ ༣ ཞེས་པའི་ཚེ་དེས་སྒྲོགས་པ་ཡིན་ནོ།

404 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བ་ལ་སོགས་པ་ནི་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། རིམ་གྱིས་དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །འདི་ལ་ཡང་གཞན་དག་དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་རྟགས་ཀྱི་དོན་དུ་བསམས་ནས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་རྒོལ་ཏེ། འདི་ལྟར་འབྲས་བུའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་དེས་ཆོས་ཅན་བདེ་སོགས་བཀག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་འགོག་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །དེའི་ལན་ནི། གལ་ཏེ་ཅིག་ཅར་སྒྲ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་འདི་ལ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་ནི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པ་ཡིན་པར་ངེས་ན་དེའི་ཚེ། རྟགས་ཆོས་ཅན་དག་འགལ་བར་འགྱུར་བ་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང༌། རིམ་བཞིན་དོན་བྱེད་པ་རྟགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དང་མི་རྟག་པའི་བདེ་སོགས་ཉིད་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟགས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་བཀག་པའི་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅིག་ཅར་སྒྲ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྐྱ་རིས་འདི་ཉིད་རྟགས་སུ་ཁས་མི་ལེན་པ་ཅི་ཞེ་ན། ཅིག་ཅར་སྒྲ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བདེ་སོགས་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་འདི་ནི་ལྷག་ལྡན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་འདོད་རིགས་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང༌། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཡང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་བཟློག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་ནའོ། །ཡང་ན། ངེད་ཀྱིས་གྲངས་ཅན་འགོག་པའི་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་འདི་ལ་སོང་ཚོད་དང༌། སྐྱ་རིས་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང༌། སོང་ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། རིམ་བཞིན་དོན་བྱེད་པ་བདེ་སོགས་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་སོང་བ་ཡིན་པས་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་འགོག་པའི་འགལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། འགལ་བ་མེད་ཕྱིར་ཞེས་པའི་བར་རོ།།
སྐྱ་རིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཅིག་ཅར་སྒྲ་སོགས་འབྲས་བུ་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་མིན་པ་ཉིད་བདེ་
སོགས་རྟག་པ་མིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་ཀྱི་སྐྱ་རིས་ཙམ་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་ཞིང་དེ་ནི་ལྷག་ལྡན་གྱི་རྟགས་ཡིན་གྱི་ཆོས་ཅན་འགོག་པའི་འགལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཞེས་སོགས་སོ། །དེས་ན་སྐྱ་རིས་དང་སོང་ཚོད་དེ་གཉིས་ཡིན་གྱི། དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་སྐྱ་རིས་དང་སོང་ཚོད་གང་ལ་ཡང་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་གི་རྟགས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་བདེ་སོགས་འགོག་པའི་སྒོ་ནས་རྟགས་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་ཀླན་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 405

ཀའི་གནས་མེད་དོ། །ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་རིམ་བཞིན་དོན་བྱེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བདེ་སོགས་རྟག་རྫས་མིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལྷག་ལྡན་ཡིན་པར་འདོད་ཅེས་སྦྱོར་བ་དང༌། རིམ་བཞིན་དོན་བྱེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མི་རྟག་པའི་བདེ་སོགས་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྷག་ལྡན་ཡིན་པར་འདོད་ཅེས་སྦྱོར་བ་སྣང་མོད། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལྷག་ལྡན་དང༌། །གཞན་དག་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ། །ལྷག་ལྡན་ཡིན་པར་འདོད་པ་གང༌། །གཉིས་ཀའང་འཇིག་རྟེན་འདས་ལུགས་ཡིན། །ཡང་གཞན་དག་ཅིག་ཅར་སྒྲ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་བདེ་སོགས་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ལྷག་ལྡན་དུ་འདོད། ཅེས་སྦྱོར་བའང་འབྲེལ་གང་ཡང་མེད་དོ།།
བཞི་པ་དགོས་པ་བསྟན་པའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་རྒོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་ཡུལ་
དུ་བྱས་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཆོས་དེའི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པ་ནི། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་ཡིན་གྱི་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་ཉིད་དམ་ཆོས་གཞན་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་པ་འདི་རང་རྟེན་ལ་ཞེས་པས་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སྨོས་པའི་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲ་ཡིས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་རང་གི་ཆོས་ཅན་སྨོས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་གཞན་ལའང་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤུགས་ལ་བརྗོད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ལྔ་པ་ཞར་ལ་ཁྱད་པར་མ་གྲུབ་པ་སོགས་ཕྱོགས་སྐྱོན་དུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ་
ནི། གལ་ཏེ་ཁྱད་པར་མ་གྲུབ་པ་དང༌། ཁྱད་པར་ཅན་མ་གྲུབ་པ་དང༌། གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་ལྟར་སྣང་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེ་དག་ཀྱང་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་བརྗོད་པའི་སྐབས་འདིར་ཅིའི་ཕྱིར་མ་བརྗོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་ཁྱད་པར་ཅན་མ་གྲུབ་པ་ནི། དཔེར་ན་བདག་ནི་ཁྱབ་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཁྱད་པར་མ་གྲུབ་པ་ནི། གྲངས་ཅན་ལ་སྒྲ་འཇུག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་ནི། བདག་ནི་འདུ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་དགའ་བྱེད་བདག་པོ་ལ་སོགས་པས་སྨྲས་སོ། །དེ་ལ་བདག་ཁྱབ་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་

406 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཅི་ཡོད། ཅིའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་ཅན་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེས་དྲིས་པས། བདག་ནི་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ཁྱད་པར་ཉིད་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ཡིན་ཞིང༌། འདི་ཉིད་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་དམ་བཅས་པ་ན། ཁྱད་པར་ཅན་བདག་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཁྱད་པར་ཅན་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྟགས་གང་བཀོད་ཀྱང༌། རྟེན་ཆོས་ཅན་མེད་པའི་སྒོ་ནས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡིན་གྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མ་ཡིན་ནོ།།
དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་འཇིག་གོ་ཞེས་པ་འདིར། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་འཇིག་པ་དེ་ཉིད་གང་ལ་མ་
གྲུབ་པས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན། གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་སྒྲ་འཇིག་གོ་ཞེས་དམ་བཅས་པའི་ཚེ་ན། གྲངས་ཅན་གྱིས་འཇིག་པ་དེ་ཉིད་སྒྲ་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། གྲངས་ཅན་གྱིས་སྒྲ་འཇིག་པར་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད། སྒྲ་འཇིག་པ་གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །བདག་ནི་འདུ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་རོ། །གལ་ཏེ་ཁྱད་པར་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཕྱོགས་འགྲུབ་པ་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་དེ་ལྟར་ན་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོན་འགལ་མ་ངེས་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཉིད་འགྲུབ་པ་ལ་ནི་གནོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང༌། དམ་བཅའ་བ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡིན་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་དཔེ་རྟགས་ལ་ལྟོས་པའི་སྐྱོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དཔེ་རྟགས་དེ་ཉིད་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྔར་བཤད་ཟིན་ཅིང༌། དེའི་ཕྱིར་རྟེན་ཆོས་ཅན་མེད་ནས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་སོགས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མིན་ནོ།།
དྲུག་པ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པ་སོགས་ཀྱི་དཔེ་རྣམས་ཀྱི་གནོད་ཚུལ་ཤུགས་
ལ་རྟོགས་དགོས་པར་གསུངས་པའི་མདོའ་དོན་བཤད་པ་ལ། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌། དེ་ ིཇི་ལྟར་འཆད་པའི་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི་ཚད་མ་མདོའ་རྩ་བར། མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་ ི

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 407

དང༌། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལའོ།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ། མངོན་སུམ་
སོགས་བཞིས་བསལ་བའི་དཔེ་སྟོན་པ་ན། གཞན་དུ་ནི། དཔེར་ན། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང༌། ཞེས་པ་ནས། རི་བོང་ཅན་ནི་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་པའི་བར་དུ་གསུངས་ནས། དེ་ནས། འདི་ཡང༌། ཆོས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་དང་འགལ་བ་སེལ་བའི་སྒོ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ཕྱོགས་འདིས་ནི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་རང་གི་ངོ་བོ་སེལ་བར་བྱེད་པ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ཡན་ལག་རྣམས་ལས། ཡན་ལག་ཅན་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། སྲང་དམའ་བའི་ཁྱད་པར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡན་ལག་ཅན་ནི་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྫས་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་དང་རྫས་དག་རྫས་དང་རྫས་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ངག་ཐམས་ཅད་བརྫུན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། ངག་དང་ངག་གི་བདག་ཉིད་བརྫུན་པའི་དོན་ཅན་ཉིད་དུ་ངག་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བརྫུན་པ་ཉིད་ཡིན་ན། གལ་ཏེ་ངག་དང་བརྫུན་པ་དག །ཐམས་ཅད་དུ་སེལ་བར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་ན་གཉིས་ཀ་ཡི་རང་གི་ངོ་བོ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་ངག་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བརྫུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེལ་བ་དེ་ལྟ་ན། གཉིས་ཀའི་ཁྱད་པར་སེལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའོ།།
གཉིས་པ་དེ་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་ལ། སྤྱི་དོན་དང༌། གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་
ལྟར་སློབ་དཔོན་གྱིས། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རྩ་བར། མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་མ་བསལ་བ་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ལ་དགོས་པར་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང༌། དེའི་བཟློག་ཕྱོགས་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ལ། ཆོས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་དང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་དང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་དང༌། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀ་ལ་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ལས། ཀུན་ལས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༣

408 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བཏུས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ་ཆོས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་འཆད་པ་ན། མངོན་སུམ་དང༌། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་རྗེས་དཔག་དང་ཡིད་ཆེས་དང་གྲགས་པས་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་དངོས་སུ་བཤད་ཅིང༌། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པ་སོགས་ཀྱི་དཔེ་སྟོན་པ་ན་དམ་བཅའ་དེ་དག་ལ་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་ཚུལ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་མ་གསུངས་པར། མདོར་བསྡུས་ཏེ་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་ཚུལ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་ནས་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་ཚུལ་རྟོགས་དགོས་པར་སྟོན་པ་ནི། འདི་ཡང་ཆོས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་དང་འགལ་བ་སེལ་བའི་སྒོ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་ལ་ཕྱོགས་འདིས་ནི། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་རང་གི་ངོ་བོ་སེལ་བར་བྱེད་པ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།དེས་ན་རང་འགྲེལ་དུ། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པ་སོགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ལ་
མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་ཚུལ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་རྒྱས་པར་མ་བསྟན་ཀྱང༌། མདོར་བསྡུས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་ཅིང༌། ཇི་ལྟར་བསྟན་ན། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པའི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་ཡན་ལག་ཅན་གཞན་མ་ཡིན་སྟེ། སྲང་དམའ་བའི་ཁྱད་པར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པས་བསྟན་ཅིང༌། དེ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་གནོད་བྱེད་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་གནོད་བྱའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ནི་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གནོད་བྱེད་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ན་སྒྲ་རྟག་པ་གནོད་བྱར་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་ཅན་ནི། ཡན་ལག་རྣམས་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པ་དང༌། རྫས་ནི་མེད་དེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་གནོད་པའི་གནོད་ཚུལ་དངོས་སུ་སྨོས་ནས། གནོད་བྱའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ།།
ངག་ཐམས་ཅད་བརྫུན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པས། །ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་
ཁྱད་པར་གཉིས་ཀ་ལ་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང༌། ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ངག་དང་ངག་གི་བདག་ཉིད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་ཉིད་ཀྱི་གནོད་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 409

ན་ཊཱིཀ་བྱེད་གང་དག་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པ་སོགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་མ་བསྟན་ཞེས་སྨྲས་པ་དང༌། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་དེ་དག་གི་གནོད་ཚུལ་མ་བསྟན་ཞེས་སྨྲ་བ་གཉིས་ཀ་ཡང་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་མང་དུ་མ་ཐོས་ཤིང༌། མདོ་རྩ་འགྲེལ་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་རང་གར་སྨྲས་པས་རང་ཉིད་གླེན་པར་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ད་ནི་དམ་བཅའ་དེ་དག་ལ་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གནོད་པའི་ཚུལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང༌། ཆོས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་ཚུལ་ནི་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
དེ་བས་ན་འདིར་དམ་བཅའ་ལྷག་མ་དག་ལ་གནོད་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་
པོ་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགོག་པའི་དམ་བཅའ་ལ། མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་ཚུལ་བསྟན་པ་ལ། གནོད་བྱའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་ལ་གནོད་ཚུལ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་རྣམས་ལས་ཡན་ལག་ཅན་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པས་ཤུགས་ལ་འཕངས་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཡན་ལག་རྣམས་ལས་ཡན་ལག་ཅན་གཞན་ཡིན་པ་ཙམ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པས་དམ་བཅའ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཙམ་ཞིག་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་སྒྲུབ་འདོད་དེ། བྱེ་བྲག་པས་དེ་ལྟར་དམ་བཅའ་བ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་པ་ལ་གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་གཞན་ཡིན་པ་ཙམ་སངས་རྒྱས་པས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རང་ལུགས་ལ་ཡན་ལག་ཅན་བུམ་པ་དང༌། ཡན་ལག་རྣམས་གཞན་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་ཀ་རྫས་སུ་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་གཉིས་གཞན་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་གཉིས་གཞན་ཡིན་པའི་ཆ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ཅིང༌། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡིན་པས། བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་རྫས་གཞན་དུ་ཁས་མི་ལེན་ནོ།།
དེའི་ཕྱིར་བྱེ་བྲག་པས་དེ་ལྟར་དམ་འཆའ་བའི་དགོས་པ་ནི། རྡུལ་ཕྲན་ལ་སྒྲིབ་ཐོགས་བྱེད་
པ་སོགས་འབྲས་བུ་མེད་པར་མཐོང་ནས་གང་གིས་སྒྲིབ་ཐོགས་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་དམ་འཆའ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཇི་ལྟར་དམ་འཆའ་བའི་ཚུལ་ནི། ཡན་ལག་རྣམས་ལས་ལྗིད་སོགས་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཡོད། ཅེས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཆོས་གསུམ་ནི་ཡན་ལག་རྣམས་ལ་མེད་པའི་ལྗིད་

410 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང༌། དེས་དྲངས་པའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་འཕྲོ་འདུའི་རྒྱུ་བྱེད་པའོ། །དེ་ལ་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ལ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སུ་ལྡན་ཞིང༌། ཡན་ལག་ཅན་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་ལ། གསུམ་པོ་ཉིད་ཀྱང་ཕན་ཚུན་རྫས་ཐ་དད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་ཡིན་ལ། ལྗིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་ནི། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་ལྗིད་དོན་གཞན་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་དོན་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་པར། ལྡན་དོན་རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པར་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་ཉེས་བཤད་ཀྱི་
དུག་གིས་ལྡོངས་པར་མ་བྱས་པ་དག་གིས་ཆེས་གསལ་བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་དེ་ལ་གནོད་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། སྤྱིར་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་ཁྱད་ཆོས་གང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་དེ་ཡང་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་བྱས་པ་ཡིན་པས། དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་ཚད་མས་གནོད་ན་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།དེས་ན་འདིར་ཡང་ལྗིད་དོན་གཞན་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་པོ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
བྱེད་ཆོས་སུ་བྱས་ནས་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་དེ་དག་ལ་ཚད་མས་གནོད་ན་དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་ཚད་མས་བསལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་ཡན་ལག་ཅན་ལ་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ལྗིད་དང་དེས་དྲངས་པའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་འཕྲོད་འདུའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཆོས་གསུམ་ཡོད་ཅེས་པ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་ཅན་ལ་ཡན་ལག་རྣམས་ལ་མེད་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང༌། དེའི་བྱ་བ་ཡུལ་གོ་ས་གནོན་པའི་ནུས་པ་དོན་གཞན་དང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་འཕྲོད་འདུའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པར་འདོད་ཅིང༌། དེ་བཞིན་དུ་དྲི་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་རྣམས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༨ ཕྲེང་། ༦

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 411

ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་ལ། དེས་ན། བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་ཅན་ཆོས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པའི་ཆོས་གསུམ་ནི། ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང༌། དེའི་བྱ་བ་དང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་འཕྲོ་འདུའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་གསུམ་ཡིན་པས། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཡང༌། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཚད་མ་མདོར། ལྗིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང༌། དེའི་བྱ་བ་སོགས་གསུམ་པོ་ཁོ་ན་དངོས་སུ་སྨོས་པ་དང༌། དེ་ཉིད་ཀྱི་གནོད་ཚུལ་ཁོ་ན་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི། གཞན་རྣམས་མཚོན་པའི་དོན་ཏུ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར། དམའ་མེད་དེ་ཉིད་ཉེར་མཚོན་ཏེ། །གཟུགས་སོགས་ལྷག་དང་ལྷག་ཇི་བཞིན།1

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལྟ་བུའི་དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་
པའི་ཚུལ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་རྣམས་ལ་ཡན་ལག་རྣམས་ལ་མེད་པའི་ལྕིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང༌། དེས་དྲངས་པའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དོན་གཞན་ཡོད་པ་སྲང་དམའ་བའི་ཁྱད་པར་འཛིན་པ་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཁེགས་པས་རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་ཅིང༌། དེའི་ཚུལ་ཡང་རྒྱས་པར་ཚིག་དོན་གྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡན་ལག་ཅན་བུམ་པ་དེ་ཉིད་དང༌། དེའི་ཡོན་ཏན་གཟུགས་དྲི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་ལ་སོ་སོར་སྣང་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ལྕིད་དང་གཟུགས་དྲི་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་རྣམས་རང་ཉིད་གང་ལ་ལྡན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་བུམ་པ་དང་དེའི་ལྕིད་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་ན། བུམ་པའི་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་ལུས་ཀྱི་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སོ་སོར་སྣང་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་གཉིས་ཐ་དད་མེད་པར་ལུས་ཤེས་ཀྱིས་གཞལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ལ། འདི་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་རྣམས་ནི་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
དེས་ན་ཡན་ལག་གི་ལྗིད་ཐམས་ཅད་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་
ལྗིད་ལྷག་པོ་ཡོད་པ་ལ་སྲང་དམའ་བའི་ཁྱད་པར་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་ཅིང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལྗིད་དེ་ཡན་ལག་ཅན་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་པ་ལ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༩ ཕྲེང་། ༣

412 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པ་ཡིན་པས། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གི་གནོད་ཡུལ་སོ་སོར་དང༌། གཉིས་ཀས་ཀྱང་དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པའི་ཚུལ་ལེགས་པར་གནས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། གཞན་དག་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་ཡོད་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་ཅེས་འཆད་མོད། དེ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་ཀྱང་དམ་བཅའ་འདིའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པར་སོང་གི །ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། ཅི་སྟེ་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་ཙམ་ལ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། འདི་དང་ཁ་ཅིག་ཡན་ལག་ཅན་ཙམ་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོར་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་གནོད་བྱེད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཡན་ལག་ཅན་ཙམ་དང༌། ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་གཞན་ཡིན་པ་ཙམ་གང་ཡང་བྱེ་བྲག་པས་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་ཡན་ལག་རྣམས་ལ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་དེ་ལ་ཡོད་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་མ་བརྗེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། བྱེ་བྲག་པ་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར། དེ་གཉིས་ཙམ་ཞིག་སྒྲུབ་འདོད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་མ་ཤེས་པས་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་དམ་བཅས་པའི་དོན་ལ། མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་ཅིང༌། ཐ་སྙད་ལ་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་ཅེས་སོགས་སྣ་ཚོགས་པ་ཅིག་སྨྲ་དགོས་པ་བྱུང་མོད། རྩ་བ་བཅད་ཟིན་ནས་ཡལ་ག་གཅོད་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་འདིར་དེ་དག་གི་དགག་སྒྲུབ་རྒྱས་པར་མ་བྲིས་སོ། །ལྗིད་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་དེ་རྣམས་ཡན་ལག་ཅན་ལ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པས་གནོད་དེ། ལྗིད་སོགས་རྫས་ཐ་དད་གསུམ་རང་ལ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་ན་ཆ་ཤས་མེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལྗིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པར་དངོས་སུ་དམ་བཅས་ཤིང༌། ཡན་ལག་ཅན་དུ་སྨྲས་པའི་ཤུགས་ལ་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་དང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་པས་རང་ཚིག་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལ་སྐབས་འདིར་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གནོད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི། ཁས་བླངས་སྔ་ཕྱི་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 413

འགལ་བའི་གནོད་པ་ལ་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གི་གནོད་པ་ལ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར། ཁས་བླངས་འགལ་བ་དང༌། རང་ཚིག་འགལ་བའི་གནོད་པ་ནི། མངོན་རྗེས་ཀྱིས་གནོད་པའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཡང་འགལ་བ་མེད་དོ། །གཞན་དག་ན་རེ། ཡན་ལག་རྣམས་ལ་མེད་པའི་ལྗིད་སོགས་ཆོས་གསུམ་ཡན་ལག་ཅན་ལ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། སྲང་ནི་དམའ་བ་དག་ཏུ་འགྱུར།1

།ཞེས་པ་དང་གྲངས་མཚུངས་པ་ནི་མི་རུང་ངོ༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་
གནོད་པ་མ་བཟོད་ནས། འཕེལ་ལྡན་འབྲས་བུ་ཕྲེང་བ་ཡི། །ལྕི་བ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ན།2

།ཞེས་
ལྗིད་སོགས་དོན་གཞན་གསུམ་མེད་པར་ཁས་བླངས་པས་ཁས་བླངས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །མཁས་པ་ཁྱེད་ཀྱི་ཁས་བླངས་འགལ་བའི་ཚུལ་འདི་ནི་ངོ་མཚར་བ་ཞིག་སྟེ། ལྷ་དགའ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལྟར་ཡན་ལག་ཅན་ལ་ལྗིད་སོགས་དོན་གསུམ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་མ་བཟོད་པར་ཁས་བླངས་དེ་བོར་ཏེ་དེ་ལྟ་བུ་མེད་པར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ཁས་བླངས་སྔ་མ་མ་བོར་བར་ཕྱི་མ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཁས་བླངས་སྔ་མ་མ་བོར་གྱི་བར་ལ། ཕྱི་མ་ཁས་མ་བླངས་ཤིང༌། ཕྱི་མ་ཁས་བླངས་པའི་ཚེ། སྔ་མ་བོར་བའི་ཕྱིར། ཁས་བླངས་འགལ་བར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། གཞན་དུ་ན་གྲངས་ཅན་གྱིས་བྱས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེས་པའི་རྗེས་སུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཡང་ཁས་བླངས་འགལ་བའི་གནོད་པ་འབབ་པར་ཐལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི་ཁས་བླངས་འགལ་བའི་གནོད་པ་མི་འབབ་པའི་གང་ཟག་སུའང་མི་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།
བརྟག་པ་གཉིས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན། ཕྱོགས་དེ་ཡང་གཞུང་གི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འབའ་
ཞིག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། འཕེལ་ལྡན་འབྲས་བུའི་ཕྲེང་བ་ཡི། །ལྕི་བ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་
པས་ལྕིད་སོགས་དོན་གཞན་གསུམ་ཡན་ལག་ཅན་ལ་མེད་པར་ཁས་བླངས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ན།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༨ ཕྲེང་། ༡༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༨ ཕྲེང་། ༡༩
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༨ ཕྲེང་། ༡༩

414 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཁས་བླངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་གནོད་བྱེད་སྟོན་པར་རིགས་ཀྱི། ཡུངས་ཀར་བར་གྱི་ལྗིད་དག་ཀྱང༌།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གནོད་བྱེད་སྟོན་པར་ཇི་ལྟར་འཐད། དོན་འདི་ནི་ལྗིད་སོགས་དོན་གཞན་ཡོད་ཀྱང༌། སྲང་ལ་བཅལ་བས་མི་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྨྲས་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟར་མིན་པར་ལྗིད་སོགས་དོན་གཞན་ཡན་ལག་ཅན་ལ་མེད་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་ལྗིད་སྲང་ལ་གཞལ་བས་རྟོགས་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། ཡན་ལག་ཅན་ལ་ལྗིད་སོགས་དོན་གཞན་2

གསུམ་མེད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་ཀྱང༌། འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་རང་ཉིད་ལ་དེ་མ་ཐག་ལྡོག་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག།
ཡང་གཞན་དག་ན་རེ། ཡན་ལག་ཅན་ཞེས་སྨྲས་པའི་དུས་གཉིས་ནས་ཡན་ལག་ཚོགས་
པ་ཙམ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་པ་ཞིག་ཏུ་ཤུགས་ལ་དམ་བཅས་པ་དེས་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་གྱི་དོན་དུ་དམ་བཅས་པ་ལ་གནོད་པས་རང་ཚིག་གིས་གནོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། །ཁྱོད་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །མ་ཁྱབ་ན་ཡན་ལག་ཅན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་བུད། འདོད་ན་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ་ཞིང༌། བདེན་པར་གྲུབ་ན་ཆ་མེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་རང་ཡང་རགས་པ་ཡིན་པའི་རྫས་གྲུབ་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་སྐབས་འདིར་རང་ཚིག་འགལ་བའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་འཆད་པ་ནི། དངོས་འགལ་ངོ་མི་ཤེས་པར་ཟད་དོ། །གྲགས་པས་གནོད་ཚུལ་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། ཡན་ལག་ཅན་ཞེས་པ་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཙམ་ལ་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པས་ཡན་ལག་ཅན་རང་གི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཙམ་མིན་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་གནོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན། གྲགས་པས་གནོད་པ་དམ་བཅའི་སྐྱོན་ཡིན་ནམ་མིན། མ་ཡིན་ན་མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་དང་འགལ། ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་རྣམས་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་ལ་གྲགས་པས་གནོད་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་ན་ཁ་སང་གི་ལྷས་བྱིན་དེ་རིང་ཡང་ཡོད་པ་སོགས་སུ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༢༠
2 ཞོལ། ཤོག ༨༦ ན ༥ ལྗིད་སོགས་དོནགསུམ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 415

གྲགས་པའི་ཕྱིར། འདིས་མཚོན་ཏེ་གནོད་བྱེད་ཆེས་མང་ལ། འདོད་ན་དེ་དམ་བཅའ་སྐྱོན་ཅན་དུ་ཐལ་ཞིང༌། གྲགས་པས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མ་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་པ་གང་ཞིག།དེ་ལ་གྲགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མངོན་སུམ་དང་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་
པའི་དོན་འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་གྲགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གྲགས་པས་གནོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མ་དང་གྲགས་པའི་གནོད་ཡུལ་རིགས་མི་གཅིག་པར་གོང་དུ་རྒྱས་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འདི་ལྟར་སྨྲ་བ་ནི། ཅོ་འདྲི་བའི་ཚིག་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཞེས་པ་དེ་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལ་ཟེར་རམ། བརྗོད་རུང་གྲགས་པ་ལ་ཟེར་རམ། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་པ་ཡིན་ན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྡ་ལ་བྱང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། མངོན་རྗེས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ན། འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་ཐ་སྙད་དེ་ལྟར་བྱེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གཉིས་ལྟར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞི་གྲུབ་ན་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། མངོན་རྗེས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ན། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་དག་ནི་གྲགས་པས་གནོད་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་གཏོལ་མ་བྱུང་བར་སྣང་ངོ༌།།
རང་ལུགས་ནི་ཡན་ལག་ཅན་ལ་ཡོད་པའི་ལྗིད་སོགས་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཡན་ལག་ཅན་
ལས་རྫས་གཞན་དུ་མེད་ན། བུམ་པ་སོགས་ཡན་ལག་ཅན་རྣམས་ལ་ལྕི་བ་དང་དཀར་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་རྟོག་སོ་སོར་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ཡན་ལག་ཅན་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེ་བྲག་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་པས་ལྗིད་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་རྟོག་དངོས་པོའ་དབང་གིས་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། ལྗིད་སོགས་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཡན་ལག་ཅན་ ིལས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་པར་དམ་བཅས་པ་དེ་ལ་ལྗིད་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་འདོད་པའི་དབང་གིས་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བས་གནོད་པའི་ཕྱིར། གྲགས་པས་གནོད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེས་ན་འདིས་ནི་གྲགས་པས་གནོད་པས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་

416 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གྱི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་གང་ཡང་རུང་བ་དང་མི་མཐུན་པས་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ལྗིད་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཡན་ལག་ཅན་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་ཀྱང༌། དེ་དག་དེ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལྗིད་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་དངོས་པོའ་དབང་གིས་འཇུག་པ་ལ། གྲགས་པས་གནོད་པ་ཡིན་པས་གནོད་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་ ིཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡང་མི་འབྱུང་ངོ༌།།
གཉིས་པ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལ། མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་
གནོད་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་ནི་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཡན་ལག་ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་བ་དང༌། ཡན་ལག་རྣམས་ནི་ཡན་ལག་ཅན་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཡན་ལག་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བའི་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ནི་གང༌། ཁྱད་པར་ནི་ཇི་ལྟ་བུ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་གནོད་ཅེ་ན། གཞན་དག་ན་རེ། ཡན་ལག་ཅན་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བའི་ཚེ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ཞིང༌། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དུ་རུང་བ་དེའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བའི་ཚེ་ན། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ཞིང་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དུ་མི་རུང་བ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
དེ་ཡང་རྒྱལ་དབང་བློས། ཡན་ལག་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང༌། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དུ་
མི་རུང་བ་དེའི་ཁྱད་པར་དུ་བཤད་པ་ལ་དཔགས་ནས། ཡན་ལག་ཅན་ལའང་དེ་ལྟར་འདོད་པར་ཟད་མོད། ཚུལ་དེ་ནི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རང་ལྡོག་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་མེད་ཙམ་ཞིག་རྩོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གཞི་ལྡོག་རྣམས་རང་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་མེད་རྩོད་པ་ཡིན་པས། སྐབས་འདིའི་ཡན་ལག་ཅན་ལ་ཡང་དེ་དག་ལ་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་ཅན་རྣམས་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང༌། དེ་དག་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དུ་རུང་བ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ན་ཡང༌། བུམ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 417

མཐོང་དུ་རུང་བ་ལ། ཚད་མས་གནོད་པ་ཇི་ལྟར་འཐད། དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། ཡན་ལག་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བའི་ཚེ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དུ་མི་རུང་བ་ཁྱད་པར་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཉིད་ལ་གནོད་པའི་ཚུལ་ནི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། དེའི་དོན་ཡང་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དུ་རུང་བ་མེད་པར་ཐལ། ཡན་ལག་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དུ་མི་རུང་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་བུམ་པའི་མཆུ་ལ་སོགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བས་བསལ། ཡན་ལག་ཅན་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བའི་ཚེ་ནི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་རྣམས་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང། ཆ་ཤས་མེད་པ་དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཉིད་ལ་ཇི་ལྟར་གནོད་པའི་ཚུལ་ནི། བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་དེ་རྣམས་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆ་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། འདི་དག་གིས་ཐལ་འགྱུར་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། ཆ་མེད་མ་ཡིན་ཏེ། ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། ཡན་ལག་རྣམས་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་མ་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་འགའ་ཞིག་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ཤུགས་ལ་འཕེན་ཅིང་རྟགས་དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
ཐལ་འགྱུར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གནོད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་
བུམ་པ་སོགས་ཡན་ལག་ཅན་རྣམས་ཆ་མེད་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་ལ་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པ་ཡིན་ཞིང༌། དོན་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཡོད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡན་ལག་ཅན་ཞེས་ཡན་ལག་ཅན་དུ་ཁས་བླངས་པ་ན་ཡན་ལག་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པས་ཆ་བཅས་སུ་སྨྲས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དངོས་སུ་ཆ་མེད་དུ་སྨྲས་པས་རང་ཚིག་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལ། མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། རྫས་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་དང་རྫས་དག་རྫས་དང་རྫས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་ཅེས་པ་ནི། རྫས་ཀྱི་རང་ལྡོག་ཙམ་འགོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བའི་རྫས་དེའི་དོན་ལྡོག་ཏུ་

418 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བྱེ་བྲག་པས་སྨྲས་པ་དེ་ཉིད་འགོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་པས་སྨྲས་པའི་རྫས་ཀྱི་དོན་ལྡོག་ནི། རང་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི། རྫས་དང་ཡོན་ཏན་རྫས་ཐ་དད་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ན་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་མི་འཐད་པས་རྫས་རྫས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
བུམ་པའི་གཟུགས་སོགས་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལ་ཡང༌། གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མཛེས་པ་
དང་མི་མཛེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྫས་གཞན་མི་བརྟེན་ན། དེ་དག་ལ་མཛེས་མི་མཛེས་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་རྟོག་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་པས་བརྟེན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་སོགས་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱང་རྫས་སུ་ཐལ། རང་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཡོན་ཏན་རྫས་སུ་ཐལ་བ་དང༌། རྫས་རྫས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཐལ་བ་དངོས་སུ་འཕངས་ནས་ཁས་བླངས་ཀྱི་གནོད་པ་སྟོན་ཅིང༌། དེ་དག་གི་ཤུགས་ལ་རྫས་བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཡོན་ཏན་གཟུགས་སོགས་དང་དུས་མཉམ་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། ཕན་ཚུན་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕངས་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ཡང་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་ཅིང༌། རྫས་དེ་ཉིད་རང་ལས་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ལ་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་ལ། རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་སྨྲས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་དེ་དང་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ཤིང༌། དངོས་སུ་དེ་དང་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་འབྲེལ་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་པས་རང་ཚིག་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་དངོས་སུ་དུས་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་གི་རྟེན་དུ་ཁས་བླངས་པ་དང༌། ཡང་དེ་དང་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྨྲས་པའི་ཤུགས་ལ་འབྲེལ་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པ་གཉིས། རང་ཚིག་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།།
འདི་དང་སྔ་མ་གཉིས་ལ་གྲགས་པས་གནོད་པའི་ཚུལ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་ལས་རིགས་
བསྒྲེས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 419

གནོད་པའི་ཚུལ་འཆད་པ་ན། ཁ་ཅིག་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པ་ཡིན་པས། ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་པ་བྱེ་བྲག་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཡ་གྱལ་ཁས་བླངས་མེད་པར་ཡང༌། །ཁས་བླངས་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། །ནན་གྱིས་ཁྱོད་འདི་འདོད་ཅེས་པ། །གསལ་བར་དབང་ཕྱུག་སྤྱོད་པ་ཡིན། །དེས་ན་འདི་ནི་ཁས་བླངས་པ་དང༌། ཁས་བླངས་དགོས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་མདོ་སྡེ་པས་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཁས་བླངས་ན། དེ་ཉིད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་པས་སྟོང་པར་ཁས་བླངས་དགོས་པས་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་གྱི་སྐྱོན་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བརྗོད་ཅིང༌། གཞན་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཙམ་གྱིས་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་ན། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཁས་མ་བླངས་པའི་རྒོལ་པ་སུ་ཡང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ།།
བཞི་པ་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀ་ལ་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་
དཔེ་ནི། ངག་ཐམས་ཅད་བརྫུན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལ་ཚིག་ཐམས་ཅད་བརྫུན་ཚིག་ཡིན་ན་ཚིག་གང་ལས་ཀྱང་དོན་གོ་བའི་ནུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བས། དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་སྨྲས་པའི་ཤུགས་ལ་དོན་སྟོན་པའི་ཚིག་གང་ཡང་མེད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། དོན་བདེན་པ་སྟོན་པ་དང༌། བརྫུན་པ་སྟོན་པའི་ཚིག་ཐམས་ཅད་བཀག་ཅིང༌། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་གི་ཁྱད་པར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཀག་པས། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀ་བཀག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དམ་བཅའ་འདི་ཉིད་ལ་ནི་རང་ཚིག་གིས་གནོད་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པར་བཞེད་ནས། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་དམ་བཅའི་དཔེར་བརྗོད་ཙམ་ཞིག་དང༌། དེ་ལ་རང་ཚིག་གིས་གནོད་ཚུལ་ཙམ་ཞིག་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དམ་བཅའ་གཞན་རྣམས་ལ་ནི་རྗེས་དཔག་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་ཡང་བསྟན་པར་བཞེད་པས། དམ་བཅའི་དཔེར་བརྗོད་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང༌། རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་སོགས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་དངོས་སུ་བཀོད་ནས། གནོད་བྱའི་དམ་བཅའ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་དམ་བཅའ་འདི་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་སོགས་གཞན་གྱིས་གནོད་ཚུལ་འགྲེལ་པ་

420 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྣམས་སུའང་མ་བཤད་དོ།།
གཉིས་པ་གཞུང་གི་དོན་ལ། བཤད་པའི་འབྲེལ་དགོད། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་རྗེས་དཔག་
གིས་གནོད་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད། དེས་གནོད་ཚུལ་གཞན་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་བར་བསྟན་པའོ།། དང་པོ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། ཆོས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལ་མངོན་སུམ་དང༌། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དང༌། ཁས་བླངས་དང་གྲགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནོད་པའི་དཔེར་བརྗོད་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པ་འདིས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་ཆོས་ཅན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་དག་ནི། དམ་བཅའི་སྐྱོན་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་དེ་དག་ལ་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པའི་དཔེར་བརྗོད་ནི། ཚིག་ཚོགས་སྐྱུང་བའི་ཆེད་དུ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་རྒྱས་པར་མ་བཤད་པར་དེ་དག་ལ་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་ཚུལ་གྱི་དོན་ནི་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་དོན་དུ། རྗེས་དཔག་སོགས་ཀྱིས་གནོད་ཚུལ་གྱི་དཔེ་ནི་ཕྱོགས་ཙམ་རེ་མདོར་བསྡུས་ནས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག །ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དང་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་ཚུལ་གྱི་དོན་ནི་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་བསྟན་བཅོས་འདིར་དཔེར་བརྗོད་པའི་ཕྱོགས་ཙམ་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སེལ་བའི་དཔེར་བརྗོད་ཀྱི་དོན་རྒྱས་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ་ཞེས་འཆད་དོ།།གཉིས་པ་ལ། བྱེ་བྲག་པའི་དམ་བཅའ་ངོས་གཟུང་བ་དང༌། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
འགོག་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་ཅན་ནི་ཡན་ལག་དག་ལས་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་དམ་བཅས་པའི་དོན་ནི། རྡུལ་ཕྲན་རིགས་མཐུན་དུ་མ་ཕན་ཚུན་ཕྲད་པའམ་ལྡན་པས་བརྩམས་པར་གྱུར་པའི་དོན་གང་ལྗིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང༌། དེས་དྲངས་པའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་འཕྲོད་འདུའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་སྟེ། ཡན་ལག་ལས་རྫས་གཞན་དུ་འཇོག་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་དམ་འཆའ་བ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་ཞིང་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 421

པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པ་ལ་རྒོལ་བ་རང་གི་འདོད་དོན་གྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་བྱེ་བྲག་པ་དེས་ནི་མ་མཐོང་བ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་ལ་མཐོང་བ་དང་ཐོགས་པ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མེད་པར་མཐོང་ནས་འབྲས་བུ་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་སྒྲུབ་པར་འདོད་དེ་ཡན་ལག་ཅན་ནི་ཡན་ལག་དག་ལས་གཞན་ཡིན་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གཞན་ཡོད་པ་ཙམ་ནི་སྒྲུབ་ན་སངས་རྒྱས་པ་ལ་གྲུབ་ཟིན་སྒྲུབ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་པས་རང་ལུགས་ལ་ཡང་བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་ཡན་ལག་དག་ཐ་དད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགོག་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་ནི། གལ་ཏེ།
དེ་ལྟར་ན་འཇིམ་རིལ་ལྔ་བསྲེས་པའི་གོང་བུ་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མ་བསྲེས་པའི་འཇིམ་རིལ་ལྔ་ལ་མེད་པའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དག་ལ་མེད་པའི་ལྕིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལྷག་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་རྟགས་ཁས་བླངས་སོ། །འདོད་ན། འཇིམ་རིལ་བོངས་ཚོད་མཉམ་པོ་བཅུ་ཚན་གཅིག་ལས་ལྔ་མ་བསྲེས་ཞིང༌། ལྔ་བསྲེས་ནས་སྲང་ལ་བཅའ་བ་ན། ཕྱི་མ་ཉིད་སྲང་ནི་དམའ་བ་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། སྔར་མ་བསྲེས་པའི་ཚེ་ལྕིད་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །བསྲེས་པ་ན་ཕྱི་མ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལྕིད་དང་དེས་དྲངས་པའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ལྷག་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མངོན་སུམ་ཚད་མས་བསལ་བས་ལྗིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་མི་འགྲུབ་བོ།།
དེས་ན་ཡན་ལག་ཅན་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་ལྗིད་དོན་གཞན་དང་དེའི་བྱ་བ་གཉིས་འཕྲོད་
པ་འདུ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་མིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་དེ་ཚད་མས་མཐོང་བ་མིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་ལྕིད་དང་བྱ་བ་དོན་གཞན་གཉིས་དང༌། དེ་དག་གི་འཕྲོད་འདུའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་དག་ཚད་མས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཚད་མས་གནོད་པར་ཐལ། གང་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སུ་མེད་ན་ཡན་ལག་ཅན་

422 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྫས་གཞན་མི་འབྱུང་བའི་ལྗིད་ལ་སོགས་པ་ཡན་ལག་གསུམ་པོ་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་དམ་བཅས་པ་གང་ཞིག །ཁྱད་པར་རྫས་གཞན་གསུམ་པོ་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་གནོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཉིས་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཚོགས་ཆེན་པོའ་བར་དུ་རིམ་གྱིས་བསྲེས་ ིཔའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ཀྱི་ཕྲེང་བ་དག་ཅིག་ཅར་སྲང་ལ་བཅལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན། ཕྱིས་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་པུ་དེའི་ལྗིད་སྲང་ལ་བཅལ་བས་རྟོགས་ཀྱི་སྔར་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཉིས་བསྲེས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་གཞན་དུ་མ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ལྗིད་ཉིད་ཡོད་ཀྱང་སྲང་ལ་བཅལ་བས་སོ་སོར་མི་རྟོགས་ཏེ། དཔེར་ན་རས་བལ་གྱི་ཁུར་སྲང་ལ་བཅལ་བ་ན། རས་བལ་གྱི་འདབ་མ་ཐམས་ཅད་བསྡོམས་པའི་རས་བལ་གྱི་ཁུར་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལྗིད་སྲང་ལ་བཅལ་བས་རྟོགས་ཀྱི། ཁུར་དེ་ལ་རས་བལ་གྱི་འདབ་མ་རེ་རེ་ནས་བཞག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྕིད་སོ་སོར་ཡོད་ཀྱང་སྲང་ལ་བཅལ་བས་སོ་སོར་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ལྗིད་ཡོད་ན་སྲང་ལ་བཅལ་བས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་སོ་ཞེས་བྱེ་བྲག་པ་གཞན་དག་ཟེར་རོ།།འོ་ན་དེ་ལྟར་ན། འཇིམ་རིལ་ལྕིད་མཉམ་བཅུ་ཚན་གཉིས་པོ་དེའི་བཅུ་ཅིག་ཅར་བསྲེས་
ནས་སྲང་ཁར་ལྡན་པར་བྱས་པ་དང༌། བཅུ་ཚན་གཅིག་དང་པོར་གཉིས་གཉིས་སོ་སོར་བསྲེས་ཤིང་ཕྱིས་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་ཏེ་སྲང་ཁར་ལྡན་པར་བྱས་པའི་རྡུལ་གྱི་ཚོགས་པ་གཉིས་པོ་དག་སྲང་སོ་སོར་དུས་ལྷན་ཅིག་བཅལ་བ་ན་ལྕིད་ནི་ཆེ་ཆུང་ཐ་དད་དུ་དམིགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རིམ་གྱིས་བསྲེས་པ་དེ་ཉིད་ཅིག་ཅར་བསྲེས་པའི་གོང་བུ་ལ་མེད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ལྔའི་ལྗིད་ལྷག་པོར་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདིས་ནི། ཕྲ་མོ་ནས་བརྩམས་རྫས་ཕྲད་དག།ཅེས་པར་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཉིས་ཕྲད་པ་ན། ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་གཅིག་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་བཞིན་དུ་དེ་དང་རྡུལ་ཕྲན་གསུམ་བསྲེས་པས་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ཀྱི་ཕྲེང་བ་འཕེལ་ཚུལ་ཁས་བླངས་པ་དེ་ཉིད་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་འཇིམ་རིལ་གཉིས་བསྲེས་པ་ན་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་སྐྱེ་ཡང༌། གོང་བུ་དེ་ཉིད་འཇིམ་རིལ་གཞན་དང་བསྲེས་པ་ན། ཡན་ལག་ཅན་སྔ་མ་དེ་ཉིད་འཇིག་ཅིང༌། དེ་བཞིན་དུ། འཇིམ་རིལ་བཅུ་པོ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་ནས། ཡན་ལག་ཅན་སྔ་མ་ཐམས་ཅད་ཞིག་ནས་བཅུ་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་པས་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 423

བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཐ་མ་ཁོ་ན་གནས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་ལྕིད་ནི་ཐ་དད་འགྱུར། །ཞེས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་གསེར་མ་ཤ་ལྔ་ཆ་གཉིས་ལས་གཅིག་རིམ་པ་ཡིས་བསྲེས་པ་དང༌། གཅིག་མ་བསྲེས་པ་ན་མ་ཤ་ལྔ་ལྔར་གྲངས་མཚུངས་པ་ནི་མི་རུང་བར་ཐལ། རིམ་གྱིས་བསྲེས་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཡན་ལག་ཅན་སྔ་མ་རྣམས་ཞིག་ནས་མཐའི་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་ལས་མེད་ཅིང༌། ཅིག་ཤོས་ལ་ཡན་ལག་ཅན་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཅི་སྟེ་རྫས་ལྔ་མེད་ཀྱང་ལྔའི་ཐ་སྙད་འཇུག་ན་ནི། སྒྲ་རྟོག་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པ་དང༌། གྲངས་
དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཡུངས་ཀར་གྱི་ཚད་ཙམ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཚོགས་ཆེན་པོ་གོང་ནས་གོང་དུ་ནི་འཕེལ་བ་དང་ལྡན་པའི་འབྲས་བུ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ཀྱི་ཕྲེང་བའི་ལྕི་བ་ཡ་གྱལ་རེ་རེ་བ་དག་སྲང་ལ་བཅལ་བས་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྲང་ལ་བཅལ་བས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྲང་ནི་དམའ་བ་དག་ཏུ་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་ཅན་དེ་རྩོམ་པའི་རྒྱུ་རྡུལ་ཕྲན་ཉིད་ཀྱི་ལྗིད་སྲང་གིས་གཞལ་བར་བྱ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡུངས་ཀར་ཙམ་དུ་མ་ལོངས་བར་གྱི་ལྗིད་དག་ཀྱང་ཆུང་ངུ་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་ཞིང་དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལྗིད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྲང་ལ་བཅལ་བས་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྲང་ལ་བཅལ་བས་མི་རྟོགས་པས་ན། འབྲས་བུ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལྗིད་ནི་སྲང་ལ་བཅལ་ཀྱང་མི་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག།སྲང་ལ་བཅལ་བས་རྟོགས་པའི་ལྗིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་ཅན་དང་རས་བལ་གྱི་ལྗིད་གཉིས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། རས་བལ་གྱི་འདབ་མ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་དེ་མཐོང་བ་མེད་ཅིང༌། རས་བལ་གྱི་ལྗིད་སྲང་ལ་བཅལ་བས་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ། ཡན་ལག་ཅན་དེའི་འབྲས་བུའི་ལྗིད་ཀྱང་སྲང་ལ་བཅལ་བས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ལྗིད་མ་རྟོགས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་གཞན་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡོན་ཏན་ཅན་རྫས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་ཅི་འགལ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལྗིད་དོན་གཞན་ཉིད་རྟོགས་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ་དེའི་ཡོན་ཏན་གཟུགས་དོན་གཞན་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མ་ཤ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཡན་ལག་ལས་ལྷག་པའི་ཡན་ལག་རྫས་གཞན་ཡོད་པ་མིན་ནོ།།

424 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

སོགས་པས་ནི་འོལ་མ་སི་ལ་སོགས་པ་བཟུང་ངོ༌། །འོ་ན་སློབ་དཔོན་གྱིས་སྲང་དམའ་
བའི་ཁྱད་པར་མི་འཛིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ལྗིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཁོ་ན་འགོག་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་སྲང་དམའ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ལྗིད་ལྷག་པོ་ཡོད་པ་བཀག་པ་དེ་ནི། ཉེ་བར་མཚོན་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་གཟུགས་སོགས་ལྷག་པོ་དང༌། དེ་དག་གང་ལ་ལྡན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ལྷག་པོ་རྫས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་ཡོད་ན་ཅི་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་པོའ་ཤེས་པས་མཐོང་ ིདགོས་པ་ལ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་དེས་གནོད་ཚུལ་གཞན་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་བར་བསྟན་པ་ནི། རྒྱན་མཁན་པོ་
ལྟར་ན། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པའི་དཔེར་བརྗོད་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་ནི་ཉེ་བར་མཚོན་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་པའི་དཔེར་བརྗོད་གཞན་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དང་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁས་བླངས་དག་གིས་གནོད་ཚུལ་ཡང་རྟོགས་པར་བྱའོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དམ་བཅའ་དེ་དག་ལ་ཁས་བླངས་དང་རང་ཚིག་དང་རྗེས་དཔག་དང་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཅི་རིགས་པར་གནོད་པ་དག་ནི་སྲིད་པས་ན། དམ་བཅའ་གང་ལ་ཁས་བླངས་སོགས་གང་གིས་གནོད་པ་དེ་ལ། དེ་དང་དེའི་གནོད་ཚུལ་ཅི་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་འཆད་ལ་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློ། ཁས་བླངས་རང་གི་ཚིག་སོགས་ཀྱིས། །གནོད་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་པས་ན། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཕྱོགས་ལ་ནི། །དཔེར་བརྗོད་གཞན་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ། །ཞེས་འདོན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་ལ་སྲང་དམའ་བའི་ཁྱད་པར་དམིགས་པ་མེད་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པར་མ་ཟད། ཁས་བླངས་རང་གི་ཚིག་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་ཅིང༌། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགོག་པའི་ཕྱོགས་ལྟར་སྣང་ལ་ནི། གནོད་པ་དེ་དག་ཡོད་པ་ལྟར། དཔེར་བརྗོད་གཞན་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་སོགས་ལ་ཡང་རྗེས་དཔག་དང་ཁས་བླངས་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་དེ་དག་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་འཆད་ཅིང༌།
ཁོ་བོ་ནི་འདི་བཞིན་འཆད་དེ། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་འདི་ཉིད་ལ་
རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པ་ཇི་ལྟར་སྲིད་པ་བཞིན་དུ། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་སེལ་བའི་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 425

དམ་བཅའ་གཉིས་ལ། ཁས་བླངས་ཀྱིས་གནོད་པ་དང༌། ངག་ཐམས་ཅད་བརྫུན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལ། རང་ཚིག་གིས་གནོད་པ་གཙོ་བོར་འབབ་ཅིང༌། ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་དང་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་དག་ནི་སྲིད་པས་ན་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སེལ་བའི་དམ་བཅའ་ལ་རྟགས་ཀྱིས་གནོད་ཚུལ་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་དོན། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་ནི་དཔེར་བརྗོད་གཞན་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་སེལ་བ་གཉིས་ལ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་ཁས་བླངས་ཀྱི་གནོད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དང༌། ངག་ཐམས་ཅད་བརྫུན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལ། རང་ཚིག་གིས་གནོད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དེ་དག་གི་དོན་ཇི་ལྟར་འཆད་པའི་ཚུལ་ཡང་རྟོགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལ་སྲང་དམའ་བའི་ཁྱད་པར་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་གནོད་ཚུལ་འཆད་པའི་ཚེ། ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་ལས་གཞན་ཡིན་པ་ཙམ་གནོད་ཡུལ་གྱི་དམ་བཅའ་མ་ཡིན་གྱི། ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གནོད་ཡུལ་གྱི་དམ་བཅའ་ལེགས་པར་བསུ་ནས། དེ་ལ་རྟགས་དེ་ཉིད་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟར། སློབ་དཔོན་གྱིས་རྫས་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་དང་རྫས་དག་རྫས་དང་རྫས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁས་བླངས་ཀྱི་གནོད་པ་སྟོན་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ནི་རྫས་ཀྱི་རང་ལྡོག་ཙམ་མ་ཡིན་གྱི། རང་ལས་རྫས་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པ་རྫས་ཀྱི་དོན་ལྡོག་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དམ་བཅའི་དོན་ཁོང་ནས་ཕྱུང་ནས་དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་ཁས་བླངས་ཀྱི་གནོད་པ་བསྟན་པར་བྱ་དགོས་ཤིང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་རྣམས་ནི་ཡན་ལག་ཅན་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལ་ཡང་ཡན་ལག་རྣམས་ཞེས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་གང་སོང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་བཀོད་ནས་དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་ཁས་བླངས་ཀྱི་གནོད་པ་བསྟན་པར་བྱ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ངག་ཐམས་ཅད་བརྫུན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་དངོས་སུ་སྨོས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཚིག་གང་ལ་ཡང་དོན་སྟོན་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་སྨྲས་པའི་ནུས་པ་ཕྱུང་ནས་དེ་ལ་རང་ཚིག་གིས་

426 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གནོད་པ་འབབ་ཚུལ་བསྟན་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།
གཉིས་པ་གཞན་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་ལ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་
ལ་བརྟགས་ནས་དགག །བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་བརྟགས་ནས་དགག །ངེས་བཟུང་གི་སྦྱར་ས་ལ་བརྟགས་ནས་དགག །དང་པོ་ལ། དངོས་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར། བསྒྲུབ་བྱ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་འདིར། །གྲུབ་པ་མེད་ལ་དོན་བྱས་ཉིད། །དེ་ལྟ་ན་ནི་རྟགས་དང་དཔེ། །མ་གྲུབ་བརྗོད་པ་ཐལ་བར་འགྱུར།1

།ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་འཆད་པར་བྱེད་པ་ནི། རིགས་
པ་ཅན་པས་བསྒྲུབ་བྱ་བསྟན་པར་བྱ་བ་དམ་བཅའོ། །ཞེས་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨྲས་པ་ལ་དེ་ལྟར་ན། ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར་གྲུབ་ཟིན་པ་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་མིན་བཞིན་དུ། གཞན་ཕྱི་རྒོལ་དག་ལ་དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་དེ་ལྟར་དུ་བཀོད་པ་དེ་དེའི་ཚེ་སྔ་རྒོལ་བསྒྲུབ་བྱར་མི་འདོད་ན་ཡང་བསྒྲུབ་བྱར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེ་དུས་གསུམ་གའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། བསྒྲུབ་བྱའི་སྒྲ་དེ་སྤྱི་སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་པ་ཙམ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་ལ་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་བྱར་ཐལ་ཞེས་འཕེན་གྱི་མ་གྲུབ་པ་ཀུན་དེར་མི་འཕེན་པ་ཅི་ཞེ་ན། བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒྲས། ཤེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་མ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་སྒྲ། དེས་སྔ་རྒོལ་གྱིས་ད་ལྟ་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ལ་བརྟེན་པ་ཁོ་ན་གོ་བར་བྱེད་པ་མིན་པ་དེས་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་དག་མ་གྲུབ་པ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་དཔེར་ནི་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་གཞན་དུ་རིགས་པ་ཅན་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་སྨྲས་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒྲ་དེས་མ་གྲུབ་པ་ཙམ་གོ་བར་བྱེད་ན་རི་བོང་རྭ་ལ་སོགས་པ་མ་གྲུབ་པ་ཀུན་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར། ཞེས་འཕེན་པར་རིགས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་ལྟར་མ་འཕངས་པ་ནི། བསྒྲུབ་བྱའི་སྒྲ་དེས་ཤེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་མ་གྲུབ་པ་ཙམ་གོ་བར་བྱེད་ཀྱི། མ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་གོ་བར་མི་བྱེད་པས་སོ།།
གཉིས་པ་དེའི་ལན་དགག་པ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ལས་ལ་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༠ ཕྲེང་། ༡༩

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 427

བྱེད་པ་པོའ་རྐྱེན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལས་ཀྱང་བྱེད་པ་པོའི་འདོད་ཕུགས་དམ་པ་ཡིན་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ ིབཀོད་པ་ནི་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱ་བའི་སྒྲ་ཙམ་གྱིས་ཁྱབ་ཀྱང་འདོད་ཕུགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་འོ་མས་འབྲས་ཆན་ཚོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་ལ་འོ་མ་ལ་ཟ་བའི་བྱ་བས་ཁྱབ་ཀྱང་བྱེད་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ལས་མ་ཡིན་གྱི། ཟ་བའི་བྱ་བས་ཁྱབ་པའི་འདོད་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་འབྲས་ཆན་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ལ་ཡང་བྱ་བའི་སྒྲ་ཙམ་གྱིས་ཁྱབ་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་བྱ་བ་འཇུག་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ལས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པས་བསྒྲུབ་བྱར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་སྐྱོན་སྤོང་དང་པོའོ། །གཞན་ཡང་དེས་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ན། སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ལྔའི་ནང་ནས་དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན། དེ་ཉིད་བརྗོད་པའི་ཚིག་དམ་བཅའ་བརྗོད་པར་འགྱུར་བས་སོ། །ཞེས་པ་སྐྱོན་སྤོང་གཉིས་པའོ།།
གཞན་ཡང་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང༌། སོ་སོའ་རྒྱུད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་དང་སྐབས་
ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དང༌། ཁས་བླངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་བཞི་ཡོད་ལ། བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་ཁས་བླངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཡིན་དགོས་ཏེ། ཁྱད་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཁྱད་ཆོས་ཁས་བླངས་ནས་དཔྱོད་པ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་མ་ཡིན་པས་ཁས་བླངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ནི། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་ཡོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཞལ་བྱ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སོ་སོའ་རྒྱུད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་ནི། བདག་ཡོད་ཅེས་པ་དང་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སོ་སོ་ལ་ངེས་པའི་འདོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
སྐབས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ནི། ལུས་ཅན་མིན་པའི་བདག་ཤི་ནས་རྣམ་སྨིན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བདག་ཁས་བླངས་པའི་སྐབས་ཀྱི་འདོད་པ་ཁྱད་པར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁས་བླངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་མ་བརྟགས་པར་ཁྱད་གཞི་ཙམ་ཞིག་དང་པོར་ཁས་བླངས་ནས། དེའི་

428 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྗེས་སུ་མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་དཔྱོད་པའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུད་དབང་དུ་བྱེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། སོ་སོའ་རྒྱུད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་དང༌། སྐབས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་སྐྱོན་སྤོང་གསུམ་པ་བསྟན་ཏོ། །དེ་དག་ལས་སྐྱོན་སྤོང་དང་པོའ་ལན་ནི། ལས་ལ་བྱེད་པ་པོའི་རྐྱེན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ ིརྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཉེ་བར་བཀོད་པའི་ལན་གྱིས་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའ་ལས་ལོགས་སུ་རྣམ་པར་འབྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་ཀྱང་རྣམ་པ་འགས་ཀྱང་ཕྱི་རྒོལ་ལ་མ་གྲུབ་ཅིང༌། དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དེས་ཤེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་བྱར་འཕངས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། སྐྱོན་སྤོང་གཉིས་པའི་ལན་ནི། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ཡང་ལན་དུ་རུང་བ་མིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ངག་འགོད་པའི་སྔར་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་གང་ཞིག །དེ་1

སྒྲུབ་ངག་འགོད་པའི་སྔར་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ལ་རྟགས་ཀྱི་
བསྒྲུབ་བྱས་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། སྐྱོན་སྤོང་གསུམ་པའི་ལན་ནི། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་དང་ཁས་བླངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པར་ཐལ། རིགས་པ་ཅན་གང་གིས་ཁས་བླངས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨྲ་བས་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་བསྟན་པ་དམ་བཅའོ་
ཞེས་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་ཅི། ཆོས་སམ་འོན་ཏེ་ཆོས་ཅན་ནམ། གཉིས་ཀ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ཡིན་ན། དེ་ཉིད་དགག་པའི་ཕྱིར། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རྩ་བར། ཆོས་བསྒྲུབ་བྱ་ན་ཆོས་མཐུན་མེད།2

།ཅེས་
གསུངས་ཤིང༌། དེའི་རང་འགྲེལ་དུ། གལ་ཏེ་ཆོས་མི་རྟག་པ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། བསྒྲུབ་བྱ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་མི་རིགས་ཏེ། མི་རྟག་པ་དེ་ཆོས་མཐུན་པ་དེ་རྟོགས་པའི་དཔེ་ནི་མེད་དོ།3

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེའི་དོན་ནི། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡན་གར་བ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། སྒྲ་མི་
1 ཞོལ། ཤོག ༩༦ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༧༣ ན ༢ གང་ཞིག སྒྲུབ་ངག་འགོད་པའི་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༡ ཕྲེང་། ༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༡༧ ཕྲེང་། ༩

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 429

རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་མ་གྲུབ་པའི་སྔར། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ངེས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ན་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་མཐུན་དཔེ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་འགོག་པ་ལ་རྩ་བར། ཆོས་ཅན་ཡིན་ན་རྟགས་དོན་མེད།1

།ཅེས་གསུངས་ཤིང༌། དེའི་རང་འགྲེལ་དུ། ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་སྒྲ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་མི་རིགས་སོ།2

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌།
དེའི་དོན་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་སྐྱེ་ལྡན་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་ན། ཆོས་ཅན་སྒྲ་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་གཏན་ཚིགས་བཀོད་པ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲ་ཙམ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ཅི་སྟེ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ཡང་གང་ཡིན། ཆོས་ཅན་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ཞིང༌། ཆོས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་ལ་ཟེར་རམ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་ལ་ཟེར།
དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་ཉིད་དགག་པའི་ཕྱིར་མདོའ་རང་འགྲེལ་དུ། ཅི་སྟེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ན་ ིགཉིས་ཀའི་སྐྱོན་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་གསུངས་ཤིང། དེ་ཡང་གོང་དུ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་འབྱུང་
བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཅི་སྟེ་ཕྱི་མ་ལྟར་ཆོས་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་འགོག་པའི་ཚུལ་ཀུན་ལས་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་དུ་མ་གསུངས་པས་དེ་ཉིད་འགོག་པའི་ཚུལ་རྣམ་འགྲེལ་འདིར་ཁ་བསྐང་སྟེ་འཆད་པ་ཡིན་ཞིང་། མདོ་རྩ་འགྲེལ་དུ་དེའི་འགོག་ཚུལ་མི་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དེ་ཉིད་འགོག་པའི་ཚུལ་རིགས་པ་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྨྲས་པའི་རྟགས་དཔེའི་མཚན་ཉིད་དང་ནང་འགལ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། ཁས་བླངས་ནང་འགལ་ཡང་སྐྱོན་དུ་རྟོགས་སླ་བས་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་ཚུལ་ནི། འདི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་སྟོན་པ་དམ་བཅའོ་ཞེས་བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་དང། ཆོས་ཡན་གར་བ་སོགས་ལ་བྱས་ན། ཆོས་བསྒྲུབ་བྱ་ན་ཆོས་མཐུན་མེད།4

།ཅེས་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༡ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༡༧ ཕྲེང་། ༡༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༡༧ ཕྲེང་། ༡༤
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༡ ཕྲེང་། ༡

430 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

སོགས་ཀྱིས་སྐྱོན་འབྱུང་བར་མ་ཟད། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ནའང། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེའི་ཚེ། དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་རྟགས་སོ་ཞེས་པ་དང་། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་དེའི་ཆོས་ཡོད་པ་ཅན་དཔེའོ་ཞེས་རིགས་པ་ཅན་ཁྱོད་རང་གིས་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེའི་མཚན་ཉིད་སྨྲས་པ་དེ་དག་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་གང་གི་ཚེ། སྐྱེ་ལྡན་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲ་དེ་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། དེ་དང་དཔེ་བུམ་པ་དག་རྟགས་སྐྱེ་ལྡན་དུ་ཆོས་མཐུན་པར་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་སྐྱེ་ལྡན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་ངེས་པར་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲ་དང་བུམ་པ་རྟགས་སྐྱེ་ལྡན་དེར་ཆོས་
མཐུན་པའི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ངེས་ན། བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རྟགས་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་གྲུབ་བོ། །ཡང་མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲའི་ཆོས་སྐྱེ་ལྡན་བུམ་པ་ལ་ཡོད་པར་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་བུམ་པ་དཔེ་ཉིད་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་དེའི་ཆོས་ཡོད་པ་དཔེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚོགས་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། དཔེའི་མཚན་ཉིད་སྨྲས་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་པ་ལ། དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སོགས་དེ་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ན། བསྒྲུབ་བྱ་སྟོན་པ་དམ་བཅའོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒྲ་ཚོགས་དོན་ལ་འཇུག་ཀྱང། དཔེ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒྲ་ནི། ཆོས་ཅན་ལ་འཇུག་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ནི། འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དག་ན་རེ། བསྟན་བཅོས་སུ་དཔེ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། རྩོད་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་དཔེ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཞན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ།།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 431

ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། འོ་ན་བསྟན་བཅོས་སུ་དཔེ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་
ཚེ། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་ཞེས་སོགས་སྨོས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། དེའི་ཚེ་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན་ལ་འཇུག་པར་འདོད་བཞིན་དུ། བསྒྲུབ་བྱའི་མིང་གིས་མ་བསྟན་པར་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་ཆོས་ཅན་ཞེས་པའི་མིང་རང་ཉིད་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་འཐད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚེ། ཆོས་ཅན་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས། བསྒྲུབ་བྱ་སྟོན་པ་དམ་བཅའོ་ཞེས་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན་ལ་འཇུག་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཞེས་འཆད་ཀྱང་མ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་དེ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱིས། ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱར་རྟགས་དོན་མེད།1

།ཅེས་བཀག་ཟིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། གལ་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་བཀག་ཟིན་ཀྱང༌། འདིར་ཉེས་པ་གཞན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་བུའི་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒྲ་ཆོས་ལ་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱང་བཀོད་ནས། ཅིའི་ཕྱིར་སུན་མི་འབྱིན། དེ་དག་ལ་དོགས་པ་ཤས་ཆུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཁྱད་པར་དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒྲ་དངོས་སུ་མི་འཇུག་ཅིང༌། ཉེ་བར་བཏགས་ནས་འཇུག་པ་མཚུངས་པའིཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་ངེས་གཟུང་གི་སྦྱར་ས་ལ་བཏགས་ནས་དགག་པ་ནི། ཁྱེད་སངས་རྒྱས་པ་
ལྟར། ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁོ་ནའི་ངེས་གཟུང་སྦྱོར་བས། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་དམ་བཅའོ་ཞེས་དམ་བཅའི་སྔར་ངེས་གཟུང་སྦྱོར་རམ། བསྒྲུབ་བྱ་བསྟན་པར་བྱ་བ་དམ་བཅའ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་དམ་བཅའི་ཕྱིར་སྦྱོར། ཞེས་དྲིས་ནས། དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་འཐད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ། ཚད་མ་མདོར། །སྔ་མར་ངེས་གཟུང་དོན་མེད་ཕྱིར། །ཕྱིས་ངེས་གཟུང་ན་མི་འདོད་འགྱུར།2

།ཞེས་གསུངས་
པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་འཆད་པ་ལ། དང་པོ་དམ་བཅའི་སྔར་ངེས་གཟུང་སྦྱོར་བ་དགག་པ་ནི། ངེས་གཟུང་དེ་དམ་བཅའ་སྔར་སྦྱོར་ན། བསྒྲུབ་བྱ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་མ་ཟིན་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༡ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༨

432 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དུ་ཡིན་ནམ། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡིན། དང་པོའ་ིདོན་དུ་སྦྱར་བ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་མ་སྦྱར་ཡང་སྔར་གྲུབ་མ་ཟིན་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཉིད་ལས་དོན་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རིགས་པ་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་དཔེ་རྟགས་རྣམས་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཁྱབ་ཅིང་འཕངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་དཔེ་རྟགས་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་དོགས་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གཅད་དགོས་པའང་མེད་དོ། །དེའང་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་རྟགས་སོ་ཞེས་པས། རྟགས་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་འཕེན་ལ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་དཔེའོ། །ཞེས་པས་དཔེ་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་འཕེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དམ་བཅའ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་སྔར་ངེས་གཟུང་སྨོས་ན། རིགས་པ་ཅན་དེ་ཡིས་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པ་དོན་མེད་དེ་དེའི་དགོས་པར་རིགས་པ་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྨྲས་པའི་དཔེ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར། འོས་གཞན་མེད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་བསྟན་པ་དམ་བཅའ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་དམ་བཅའི་ཚིག་གི་གཞུག་དེར་ངེས་གཟུང་བརྗོད་པས་བསྒྲུབ་བྱ་བསྟན་པ་ལ་དམ་བཅས་ཁྱབ་པ་གོ་བར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་མི་ལྡན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པར་རྟོགས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་སོ་ན་གནས་སོ།།
གསུམ་པ་གཞན་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད་དང་དཔེ་དགག་པ་ལ།
དམ་བཅའ་དང་གཏན་ཚིགས་འགལ་བ་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དོན་ཡིན་པ་དགག་པ་དང། དེ་ལྟ་བུའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་དག་ན་རེ། དམ་བཅའ་དང་གཏན་ཚིགས་འགལ་བ་ནི་དམ་བཅའི་སྐྱོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཉིད་དགག་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་མདོར། གཏན་ཚིགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ། །དམ་བཅའི་སྐྱོན་ཞེས་རུང་བ་མིན།1

།ཞེས་གསུངས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་འཆད་པ་ནི། །རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ་ནི་འདོད་ཡུལ་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དང༌། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་འགྲུབ་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༤ ཕྲེང་། ༡

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 433

ལ་ཕན་པ་མེད་པས་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ནམ། རྟགས་ཆོས་གཉིས་རྩོད་གཞི་ལ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་སྒོ་ནས་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་སོང་བ་གང་ཡིན། དང་པོ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་ན་ནི་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་དགོས་ན་ཡང༌། ཕྱོགས་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞན་བཀོད་པ་ལ་ལྟོས་པ་ནི་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་ཙམ་ནས་སྐྱོན་དུ་གོ་བ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཀྱང་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །གལ་ཏེ་རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་སོང་བ་དེ་རྟགས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ནའང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྷན་ཅིག་རྟགས་རྩོད་གཞི་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་པོ་དེའི་དམ་བཅའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་དགག་པ་ལ། མི་རྟག་པ་གཏན་ཚིགས་
ཀྱི་དོན་མིན་པར་བསྟན་པ་དང༌། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་པ་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་པ་ཅན་པ་ན་རེ། རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བས་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་སོང་བ་དེ་ཡང༌། དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་སྟེ། ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཉིད་དགག་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་མདོར། དེ་ནི་དཔེ་ཉིད་མ་སྦྱངས་དག །ཆོས་མི་མཐུན་པས་བརྗོད་པ་ཡིན།1

།ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་འཆད་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་སྟེ། ཐམས་ཅད་མི་
རྟག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་འདི་ལ། མི་རྟག་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་པ་དང་ལྡན་པས། སྒྲ་ལ་རྟག་པ་སྒྲུབ་པ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་ན། རྟགས་ཀྱིས་དམ་བཅའ་དེ་ནི་བཟློག་པར་འགྱུར་ན་ཡང༌། སྦྱོར་ངག་འདི་ལ་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་མི་མཐུན་དཔེའི་སྦྱོར་བའི་ཁྱབ་པ་ཕྱོགས་ཙམ་བསྟན་པ་ཉིད་ལས་དོན་གཞན་ཅི་ཞིག་མཐོང་བ་ཡོད་ཅེས་ཏེ། དེ་ཡང་། སྒྲ་རྟག་སྟེ། ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདིས་གང་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་ནི་མི་རྟག་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། སྒྲ་ནི་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༠ ཤོག ༥༢༠ ཕྲེང་། ༡༥

434 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ངག་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་བསྟན་ཅིང༌། མི་རྟག་པ་དེ་སྒྲུབ་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་མ་བསྟན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།
དེ་ལ་མི་རྟག་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་མ་བསྟན་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་སྟེ་ཐམས་ཅད་མི་
རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ངག་དེས་སྒྲ་རྟག་པ་དེ་ལ་མི་རྟག་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་པ་ཁྱབ་པ་
1

འཕངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་སྒྲ་ལ་ནི་གཞན་རྟག་པ་དེ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཚུལ་དུ་བརྗོད་ནས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་གོ་ཞེས་པའི་སྤྱིར་བཏང་གི་ཚིག་ནི་དེའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་སྨྲས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ནའོ། །ཅི་སྟེ་སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་འགོད་འདོད་པ་ཡིན་ན། སྒྲ་རྟག་ཅེས་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ནས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་ཅེས་པའི་སྤྱིར་བཏང་གི་ཚིག་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ལ་འབྲས་བུའང་ཅི་ཞིག་ཡོད། སྒྲ་རྟག་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་པར་རིགས་སོ། །དེའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་གྱིས་མདོའ་རང་འགྲེལ་དུ། གལ་ཏེ་སྒྲ་ལ་གནས་པ་ཡི་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེལ་བར་བྱེད་ན་འགྱུར་ ིབ་ཡིན་ན། ཐམས་ཅད་ལ་གནས་པ་བརྗོད་པ་ན། འདི་ཆོས་མི་མཐུན་དཔེའི་སྦྱོར་བ་ཉིད་ཡིན་པར་རིགས་སོ།2

།ཞེས་གསུངས་སོ། །ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ལྟ་
བུའི་སྦྱོར་བ་དེས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་རྟགས་སུ་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་ལས་ཡུལ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་མི་རྟག་པ་དང་འགལ་བ་རྟག་པས་ཁྱབ་པར་སྨྲ་བས་སྒྲ་ནི། མི་རྟག་པ་ལས་གཞན་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་པ་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་
ལ། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་ཙམ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་དང༌། སྒྲ་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱོར་བ་དེས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་རྟགས་སུ་འཕངས་པ་ཡིན་ཀྱང༌། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་སྒྲ་ལ་མ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ཉིད་དམ་བཅའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་ནོ། །ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་ཇི་ལྟར་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༠ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༧༦ ན ༣ བཀོད་པ་ཁྱབ་པའམ། འཕངས་པ་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༡༩ ཕྲེང་། ༡༦

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 435

འགྱུར་ཞེ་ན། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ཐམས་ཅད་ཅེས་པའི་སྤྱི་དེ་ནི་ཁྱད་པར་སྒྲ་མི་སྤོང་བས་སྒྲ་ཡང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ནི་སྒྲ་དེ་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་ན། སྒྲ་ཡང་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་དེ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་ན། སྒྲ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཤིང་ཤ་པ་ཁོ་ན་ཤིང་མིན་ནོ། །ཞེས་པས་སྤྱིས་ཁྱད་པར་སྤངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེ་ན། དེ་ནི་སྤྱིས་ཁྱད་པར་སྤངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། དཔེར་ན། སྐབས་འགར་ཤིང་ཤ་པ་ཉིད་ནི་ཤིང་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཚིག་དེས་ཤིང་གི་སྤྱི་སྒྲ་ཤ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་བཀག་པ་ཙམ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། སྒྲ་ཁོ་ན་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་ཡང༌། ཐམས་ཅད་ཅེས་པའི་མཉན་པ་1

དེ་སྒྲ་གཅིག་
ཉིད་ལ་འཇུག་པ་འགོག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཙམ་གྱིས་སྒྲ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་2

ཁོངས་སུ་འདུ་བ་
མིན་པ་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་སྒྲ་ཁོ་ན་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུ་བ་དེ་མེད་ན་ཁྱད་པར་ཀུན་ཐམས་ཅད་དེའི་ཁོངས་སུ་འདུ་བ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤངས་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ནི་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དག་གི་བཤད་ལུགས་ཡིན་ལ། རྒྱན་མཁན་པོ་ལྟར་ན། གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲས་ནི་མ་ལུས་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། སྒྲ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་ན་སྒྲ་ལས་གཞན་པའི་ཁྱད་པར་ཀུན་ཀྱང་ཐམས་ཅད་དེ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱོགས་རེ་བ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་ཚང་བ་དེར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འཆད་ལ། འདི་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཏེ། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ། གང་གི་ཚེ་འདི་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་གཞན་ཡང་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་ན། དེ་ཡང་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་པས་སོ།།

1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༡ བ ༢ ཐམས་ཅད་ཅེས་པའི་གཉན་བྱ་དེ་སྒྲ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠༡ བ ༢ སྒྲ་ནི་ཐམས་ཅད་ཁོངས་སུ་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༡༩ ཕྲེང་། ༡༡

436 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

གཉིས་པ་སྒྲ་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ལ།
དངོས་དང་རྩོད་པ་སྤང་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པས་ནི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་སྒྲ་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་ལ་བསམས་པ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་རྟགས་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། དེ་ལ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། ཅི་སྟེ་སྒྲ་མ་གཏོགས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མིན་ལ། སྒྲ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། དེ་ཡང་དམ་བཅའ་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་འཆད་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་སྒྲ་མ་ཡིན་པ་
དེ་ཉིད་རྟགས་སུ་འགྱུར་ལ། དེ་ནི་སྒྲ་ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང༌། ཁྱད་པར་མེད་པས་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་སྒྲ་རང་ཉིད་སྒྲ་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལྡོག་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་དངོས་སུ་བཀོད་པར་གྱུར་པ་ནི་ཤེས་བྱེད་ཡང་དག་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་ཤེས་བྱ་ཤེས་བྱེད་སོགས་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤང་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཆོས་དང་ནི་
ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་སོ་སོར་མེད་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀུན་ལ་གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མཚུངས་པ་མིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་ལྡོག་པ་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ན། སྐབས་གཞན་དུ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཅི་ཞེ་ན། ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པ་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དང༌། ཆོས་ཆོས་ཅན་ཐ་དད་པའི་ཆ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྫས་དེ་ཉིད་དང་རྫས་གཞན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པར་འགྱུར་བ་རིགས་ཏེ། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་ནི་རྣམ་པར་དཔྱད་ན་བྱས་མི་རྟག་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པ་རྣམས་ལ་དཔག་བྱ་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་དོན་གྱི་ཐ་སྙད་གནས་པ་འདི་ནི། རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་པ་ཙམ་དུ་འཐད་དོ།།
འོ་ན་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་མཚན་ལ་མི་སླུ་བར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཆོས་ཆོས་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༡༩ ཕྲེང་། ༡༨

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 437

ཅན་ཐ་དད་པའི་སྒྲ་རྟོག་གི་ཐ་སྙད་འདི་ཆོས་ཅན། དོན་རང་མཚན་ལ་སླུ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། བདག་ཉིད་ཅི་ལྟ་བའི་དངོས་པོ་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་ཐ་དད་དུ་གནས་པའི་རང་མཚན་གྱི་མཐར་ཐུག་ཅིང་དེ་ཉིད་ལ་འབྲེལ་བའི་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ཐ་དད་པར་སྣང་བར་གྱུར་པ་དེ་ནི། ཁྱོད་འཇུག་པའི་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་རྣམས་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ལ། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་གཉིས་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་པ་དོན་སྤྱི་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་བློ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཅན་ཆོས་ཅན་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བྱས་པ་དེས་ན་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ་བདག་ཉིད་ཅི་ལྟའི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཤེས་པ་ལ་གྲུབ་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་པ་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་ཡིན་ན། ཤེས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ལ་སྣང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟགས་པ་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བའི་ལན་དུ། མ་བྱས་རྟག་པ་སོགས་ལས་ཐ་དད་པའི་སྒྲ་རང་མཚན་གྱི་མཐར་ཐུག་པའི་སྒོ་ནས་མ་བྱས་རྟག་པ་སོགས་ལས་ལོག་པའི་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྣང་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཤིང༌། སྔ་མ་ནི་འགྲེལ་པ་དག་གི་ལུགས་བརྗོད་པ་ཙམ་མོ། །དེས་ན་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་དོན་བསྡུ་དང༌། དཔེར་ན་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་དེའི་དཔེ་སྟོན་པ་དང༌། ཕྱོགས་ཞེས་སོགས་དཔེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྩོད་སྤོང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྒྱན་མཁན་པོ་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང། དེས་ན་ཞེས་སོགས་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པའི་རྩོད་སྤོང་གཞན་གྱི་དོན་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རང་འགྲེལ་དུ། འོན་ཏེ་ཡང་འདུས་པ་རྣམས་ནི། འདུས་པ་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འདུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་དམ་བཅའ་བའི་དོན་གྱིས་ན་ཕྱོགས་གཅིག་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་མཐོང་ངོ༌། །དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་ནི་མི་རྟག་ཏེ། འདུས་བྱས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེ་ན། འདིར་འདུས་པ་དང་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་དམ་བཅའ་བའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མིག་ལ་སོགས་པ་དང༌། འདུས་བྱས་ཀྱི་

438 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་གཞུང་འཛུགས་པ་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་
བློས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་དོ།།
དེ་ཡང་འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་གྲངས་ཅན་གྱིས་འདུས་བསགས་རྣམས་གཞན་དོན་བྱེད་པར་
སྒྲུབ་པ་ལ་འདུས་བསགས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་འདིར་འགལ་རྟགས་ཡིན་པས། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པར་ཁྱེད་རང་གིས་སྨྲས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཁྱེད་རང་གི་དམ་བཅའ་འདི་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ལ་འདུས་བྱས་ཉིད་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་དག་ལ་ཡང་གྲངས་ཅན་གྱིས་འདུས་བསགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་མིག་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ན་ཡང༌། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཞིག་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་གྱི། འདུས་བྱས་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩོད་གཞིར་མ་འདུས་པའི་དཔེ་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟགས་སྦྱོར་དེ་དག་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན་ནི་བྱེ་བྲག་དང༌། རྟགས་ནི་སྤྱི་ཡིན་པས་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་ཉིད་དུ་འཐད་ཀྱི། གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །འདུས་བྱས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས་དེ་ཉིད་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་འདུས་བྱས་ཙམ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་དཔེར་ན་རྩོལ་བྱུང་གི་སྒྲ་ནི་མི་རྟག་སྟེ། རྩོལ་བྱུང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་བཞིན་ནོ།།
གལ་ཏེ་དེ་ལ་ཡང་རྩོལ་བྱུང་སྒྲའི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་སུ་སྦྱར་ནས་ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་
ཞིང༌། སླར་ཡང་དེ་ཉིད་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། །རྩོལ་བྱུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྩོལ་བྱུང་གི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་གམ། ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་སུ་སྦྱར་ནའང༌། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དང་ཐ་དད་མ་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་རྩོལ་བྱུང་གི་སྒྲ་དང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གོང་བུ་རྭ་ཅན་འདི་རྭ་ཅན་ཉིད་ཕྱིར་རྟ་མིན་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལ། རྒྱན་མཁན་པོ་ན་རེ། རྩོལ་བྱུང་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན། སྒྲའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༣༢༠ ཕྲེང་། ༡

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 439

པ་ལས་ཡང་ན་བསྒྲུབ་བྱ་རྗེས་དཔག་གིས་འཇལ་བའི་དུས་སུ་སྒྲའི་ཡན་ལག་གམ། ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་མ་ཡིན་ཏེ། སྔར་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་དུས་སུ་རྩོལ་བྱུང་དེས་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་དེ་མཚོན་ཅིང་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་བྱས་ནས་ཕྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་འཇལ་བའི་ཚེ། བྱ་བ་དེ་ཉིད་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ལྷས་བྱིན་གྱི་ཁྱིམ་གང་ཡིན་ཞེས་བྲིས་པ་ན། གང་ན་བྱ་རོག་སྒྲ་སྒྲོགས་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། བྱ་རོག་གིས་ལྷས་བྱིན་གྱི་ཁྱིམ་མཚོན་པར་བྱས་ནས་ཕྱིས་བྱ་རོག་མེད་ཀྱང་ལྷས་བྱིན་གྱི་ཁྱིམ་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ། རྩོལ་བྱུང་གིས་སྔར་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་དུས་སུ་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་དེ་ལྕེ་རྐན་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བར་མཚོན་པར་བྱས་ནས། ཕྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་འཇལ་བའི་ཚེ་མཚོན་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པས། དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ལན་གཞན་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ།།
འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། རྩོད་ལན་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་མེད་
པའི་ཕྱིར་དང༌། དོན་ལ་ཚད་མས་གནོད་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩོད་ལན་ཇི་ལྟར་མ་འབྲེལ་ཞེ་ན། ཁོས་རྩོལ་བྱུང་གི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྩོལ་བྱུང་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་ན། རྩོལ་བྱུང་དེ་ཉིད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་ལན་དུ། རྩོལ་བྱུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྗེས་དཔག་གིས་འཇལ་བའི་ཚེ། རྩོལ་བྱུང་དེ་ཉིད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པས། སྐྱོན་མེད་ཅེས་པའི་ལན་བཏབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ལན་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་འཇལ་བའི་ཚེ་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཞིག་ཡོད་དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་ཇི་ལྟར་མེད་ཅེ་ན། དཔེ་དོན་དེ་གཉིས་ཀྱང་ཆོས་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་ནི་རྩོལ་བྱུང་གི་རྫས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལྷས་བྱིན་གྱི་ཁྱིམ་ནི་བྱ་རོག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྩོལ་བྱུང་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་དང༌། བྱ་རོག་ལྷས་བྱིན་གྱི་ཁྱིམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱ་རོག་ནི་ལྷས་བྱིན་གྱི་ཁྱིམ་གྱི་གནས་སྐབས་གྱི་ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་ལ་

440 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཚད་མའི་གནོད་བྱེད་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྗེས་དཔག་གིས་འཇལ་བའི་དུས་སུ་རྩོལ་བྱུང་དེ་སྒྲའི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཚད་མས་གནོད་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དེའི་ཚེ་རྗེས་དཔག་དེས་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲ་མི་རྟག་པ་གཞལ་ལམ། འོན་ཏེ་དེས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སྒྲ་ཙམ་ཞིག་མི་རྟག་པར་གཞལ། དང་པོ་ལྟར་ན་ཁས་བླངས་དངོས་སུ་འགལ་བར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དེས། འདུས་བྱས་ཙམ་
མི་རྟག་པར་འཇལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཞིག་ཡོད་སོམས་ཤིག།གཞན་ཡང་གོང་བུ་རྭ་ཅན་རྟ་མ་ཡིན་པར་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་དེས་ཀྱང༌། རྭས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་གོང་བུ་ཙམ་རྟ་མ་ཡིན་པར་འཇལ་བ་ཉིད་དུ་ཐལ་ལོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ན་རེ། གོས་དཀར་པོ་ཅན་ཁྲིད་དེ་ཤོག།ཅེས་པ་ན། གོས་དཀར་གྱི་ཁྲིད་བྱའི་སྐྱེས་བུ་མཚོན་པར་བྱས་ཀྱང༌། ཁྲིད་ཡོང་བའི་བྱ་བའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གོས་དཀར་འོང་ངམ་མི་ཡོང་ཡང་སླའི་སྐྱེས་བུ་ཉིད་མངོན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་མཚོན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཁོངས་སུ་འདུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཙམ་སྒྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་ནི། དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱའི་ནང་དུ་མི་འདུ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་བའི་ཚེ་ན། ལྕེ་རྐན་སོགས་ཀྱི་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ན། དེའི་ཚེ་སྒྲའི་ཁྱད་པར་དུ་སྦྱར་བའི་རྩོལ་བྱུང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་པ་འགལ། མ་ཡིན་ན་ཡན་ལག་རྣམས་ཡན་ལག་ཅན་ལས་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པ་ལ། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དང༌། ལྗིད་སོགས་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པ་ལ། ལྗིད་སོགས་ཆོས་གསུམ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་འདོད་དགོས་པར་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་འགྱུར་བས། བྱེ་བྲག་པའི་དམ་བཅའ་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་སེལ་བ་སོགས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་ཇི་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་སླར་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 441

རང་ཉིད་ཀྱིས་ཉམས་པར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ནང་འགལ་བའི་ཁུར་གྱིས་ངལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་འཆད་དེ།
འདིར་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་ནི། ལྕེ་རྐན་སོགས་ཀྱི་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཙམ་དང༌། སྐྱེས་བུའི་
རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཀུན་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པའི་རྩོལ་བྱུང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ན། ཕྱོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ནའང༌། རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་རྩོལ་བྱུང་དང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པས། གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པའི་སྐྱོན་མེད་ཅེས་སྟོན་པ་ནི། ཕྱོགས་ཡན་ལག་ཡིན་ནའང་ཞེས་སོགས་སོ།།
གཉིས་པ་དེ་ལས་ཡང་ན་སྐྱེས་བུའི་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཀུན་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་འགྲོ་
བྱེད་པའི་རྩོལ་བྱུང་ཙམ་ནི། དེ་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་ལྕེ་རྐན་སོགས་ཀྱི་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་ནས། དེ་ཉིད་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་གྱི། ལྕེ་རྐན་སོགས་ཀྱི་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་དུས་སུ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་མིན་ནོ། །དེས་ན་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་སྦྱར་བའི་རྩོལ་བྱུང་ནི། ལྕེ་རྐན་སོགས་ཀྱི་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཙམ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཚེ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་རྩོལ་བྱུང་དེ་ནི། སྐྱེས་བུའི་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཀུན་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པའི་རྩོལ་བྱུང་ཙམ་ཡིན་པས་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། རྩོལ་བྱུང་གི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཁྱད་པར་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡང་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་དུ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་རྐང་པ་ཐ་མ་གཉིས་ནི་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲ་རྟགས་སུ་བཀོད་པས་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་ན། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མཉན་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡང་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་སྒྲུབ་ལ་ཁྱད་པར་མཉན་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡང༌། དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་དུ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་དང་མཉན་བྱ་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དངོས་བསྟན་རྟགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར། གང་ཕྱིར་གཏན་

442 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཚིགས་དག་དང་ནི། །དེར་སྣང་ཕལ་ཆེར་ཕྱོགས་ཆོས་ཉིད། །དེས་ན་གཏན་ཚིགས་སོགས་དོན་གྱི། །སྔོན་དུ་དེ་དབྱེ་བསྟན་པར་བྱ།1

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་
རབ་དབྱེ་བཤད་པའི་དགོས་པ་སྤྱིར་བསྟན། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚིག་ལ་རྩོད་པ་སྤང༌། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུར་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས། བསྒྲུབ་བྱ་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་ཅེ་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། ཕྱོགས་ཆོས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡིས། །མདོར་བསྡུས་པ་འདི་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་དོན་སྒྲུབ་ངག་སོ་སོས་བརྗོད་བདེ་བར་གཟུང་བ་གྲུབ་པ་དབྱེ་2

བའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚིག་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། འདིར་ཕྱོགས་ནི་ཆོས་དང་ཆོས་
ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་ཡིན་པས་གལ་ཏེ་དེའི་ཆོས་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན་ཚོགས་པ་དེ་མ་གྲུབ་ན། གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་གྲུབ་ན་གཏན་ཚིགས་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་འདི་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། འདིར་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲ་ནི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་ཉེ་བར་བཏགས་ནས་འཇུག་ལ། དེའི་དགོས་པ་ཡང་སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ།།
གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྟགས་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་སུ་འགྱུར་བས། ཆོས་
གཞན་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཆོས་ཅན་ལས་གཞན་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་ཀྱིས་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་ཁོ་ནར་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ན། སྐྱོན་དེར་འགྱུར་ན་ཡང༌། རྣམ་གཅོད་ནི་དུ་མ་ཞིག་མཐོང་སྟེ། འདི་ལྟར་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཚིག་ཕྲད་སྦྱར་ས་ཐ་དད་པར་བྱེད་པས་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན། སྒྲ་བྱས་པ་ཁོ་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཚིག་ཕྲད་དེ་ཁྱད་པར་དག་དང་ལྷན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༠ ཤོག ༥༥༢ ཕྲེང་། ༡༧ ནང་དུ་དྲངས།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠༦ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༨༠ བ ༢ གྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 443

ཅིག་བརྗོད་པས། སྒྲ་ལ་བྱས་པ་མི་ལྡན་པ་རྣམ་པ་གཅོད་པར་བྱེད་ལ། སྒྲ་ཁོ་ན་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཚིག་ཕྲད་དེ་ཁྱད་པར་ཅན་དག་དང་ལྷན་ཅིག་བརྗོད་པས། བྱས་པ་སྒྲ་ལས་གཞན་ལ་ལྡན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པར་བྱེད་ཅིང༌། བ་ལས་བེའུ་འབྱུང་བ་སྲིད་པ་ཁོ་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཚིག་ཕྲད་དེ་དང་བྱ་བ་དག་ནི་ལྷན་ཅིག་བརྗོད་པས་ཤིན་ཏུ་མི་སྲིད་རྣམ་གཅོད་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ལ་ངེས་གཟུང་1

གི་དོན་ནི་ཁྱད་པར་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཚིག་གིས་སྟོན་པར་བྱེད་
ལ། ཚིག་ཕྲད་ཀྱིས་ནི་དེ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཚིག་ཕྲད་དེ་དངོས་སུ་སྦྱར་བ་མེད་ཀྱང་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་ལས། ངེས་གཟུང་དེའི་དོན་རྣམ་གཅོད་ཉིད་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། ངག་རྣམས་ནི་སྨྲ་བ་པོའ་འདོད་པས་དམིགས་པའི་འགལ་ཟླ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་ ིའབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚིག་ཕྲད་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་ཡང་རྣམ་གཅོད་གསུམ་རྟོགས་པ་ཡང་རིམ་པ་བཞིན། དཔེར་བརྗོད་ན་ནག་པ་འཕོང་རྐྱེན་ཞེས་པའམ། སྲིད་སྒྲུབ་འཕོང་རྐྱེན་ཞེས་པའམ། སྔོན་པོ་མཚོ་སྐྱེས་ལ་སྲིད་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །དཔེ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ནི། ནག་པ་ལ་འཕོང་རྐྱེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་དམ་མེད་སྙམ་དུ་ཤེས་པར་འདོད་ནས་དྲིས་པ་ན། ནག་པ་འཕོང་རྐྱེན་ཞེས་བརྗོད་པ་དེར་ཡང་འདོད་པས་དམིགས་པའི་ཟླ་བོ་ནག་པ་འཕོང་མི་རྐྱེན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་དོན་རྣམས་ལ་ནི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ནག་པ་འཕོང་རྐྱེན་པ་དེ་ལྟར་གྲགས་པ་དང༌། ཉན་པ་པོས་དེ་ཙམ་ཞིག་ཤེས་པར་འདོད་ནས་དྲིས་པའི་སྐབས་སྟོབས་ཀྱི་ནུས་པ་དང༌། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་ནི། ནག་པ་ལ་འཕོང་རྐྱེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་གོ་བར་བྱེད་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་སྟེ་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། སྲིད་སྒྲུབ་ལས་གཞན་པའི་འཕོང་རྐྱེན་པ་ཡོད་མེད་ཤེས་པར་འདོད་ནས་དྲིས་པ་ན། སྲིད་སྒྲུབ་འཕོང་རྐྱེན་ཞེས་བརྗོད་པ་དེར་ཡང་འདོད་པས་དམིགས་པའི་ཟླ་བོ་སྲིད་སྒྲུབ་ལས་འཕོང་རྐྱེན་པ་གཞན་ཡོད་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་དོན་རྣམས་ལ་ནི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྲིང་སྒྲུབ་ལས་འཕོང་རྐྱེན་པ་གཞན་མེད་པ་དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་དང༌། ཉན་པ་པོས་དོན་དེ་ཉིད་ཤེས་པར་འདོད་ནས་དྲིས་པའི་སྐབས་སྟོབས་ཀྱི་ནུས་པ་དང་སྒྲ་དེ་ནི། སྲིད་སྒྲུབ་ལས་འཕོང་རྐྱེན་པ་གཞན་མེད་པར་བརྗོད་པར་འདོད་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༦ བ ༦ དེ་ལ་ངེས་གཟུངས་དོན་ནི་

444 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་སྟེ་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར།
མཚོ་སྐྱེས་སྔོན་པོ་སྲིད་དང་མི་སྲིད་ཅེས་ཤེས་པར་འདོད་ནས་དྲིས་པ་དེ་ཡང་འདོད་པས་
དམིགས་པའི་ཟླ་བོ་མཚོ་སྐྱེས་སྔོན་པོ་མི་སྲིད་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་དོན་རྣམས་ལ་ནི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། མཚོ་སྐྱེས་ཕལ་ཆེར་དཀར་པོ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་དུ་གྲགས་པ་དང༌། ཉན་པ་པོས་མཚོ་སྐྱེས་སྔོན་པོ་སྲིད་མི་སྲིད་ཤེས་པར་འདོད་ནས་དྲིས་པའི་སྐབས་སྟོབས་ཀྱི་ནུས་པ་དང༌། སྒྲ་དེ་ནི་མཚོ་སྐྱེས་སྔོན་པོ་སྲིད་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་སྟེ་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། གཞན་དག་གིས་སྐབས་འདིར་འཆད་ཚུལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་བྱས་མོད། ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་པ་དེས་ན་ཆོས་ཅན་སྒྲ་དེ་རྟགས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱིས་1

མི་ལྡན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྒྲ་དེའི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆོས་བྱས་པ་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྐྱོན་བརྟེན་པ་མིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུར་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་
པ་དང༌། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ།2

སྤྱིའི་དོན་དང༌། གཞུང་གི་དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི།
སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྦྱོར་བ་དགུར་ཕྱེ་བ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་སྟེ། རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་དང༌། དེ་དག་གི་བཟློག་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་འགལ་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་གཉིས་དང༌། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲན་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། རེག་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཞི་དང༌། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་སྟེ། དགུ་པོ་རྣམས་སོ།།

1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༧ བ ༤ རྟགས་ཀྱིས་མི་ལྡན་པ་རྣམ་པར་ གཙང་། ཤོག ༨༡ བ ༣ རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་མི་ལྡན་པ་རྣམ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠༧ བ ༥ དང་པོ་ནི། སྤྱི་དོན་དང་།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 445

འདི་ལྟར་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ་ནི། འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་
མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་དངོས་པོའ་དབང་གིས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་པའི་ ིཕྱིར། འབྲས་རང་གི་སྦྱོར་བ་གཉིས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། འགལ་རྟགས་འདི་དག་ཀྱང་འདོད་པའི་དབང་གིས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་ན་ཡང༌། འདི་དག་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འགལ་རྟགས་གཉིས་སྨོས་སོ། །འབྲས་རང་གཉིས་ཀྱི་ལྡོག་པ་དངོས་པོའ་དབང་གིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ ི ཤུགས་ཀྱིས་རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་ཡང་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་བདེ་བླག་ཏུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བས་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་གཞི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་བཞི་པོ་དེ་ཉིད་གསུངས་སོ། །ལྡོག་ཁྱབ་གཅིག་པུ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང་རྗེས་ཁྱབ་གཅིག་པུ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཕན་ཚུན་མ་འཁྲུལ་བར་བསྒྲུབས་ཤིང༌། དེ་ཡང་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གཞིར་བྱས་ནས་བསྒྲུབས་པས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྦྱོར་བ་གཉིས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཡང་རྗེས་ཁྱབ་གཅིག་པུ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་གཞལ་བྱ་དང་ལྡོག་ཁྱབ་གཅིག་པུ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་མཉན་བྱ་སྨོས་སོ།།
རྗེས་འགྲོ་གྲུབ་ཙམ་དང༌། རྗེས་འགྲོ་གཙོ་བོ་གྲུབ་པ་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཆ་མཉམ་དུ་
གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བ་བཀག་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་ལྡོག་པ་དགོས་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་རྩོད་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་རྣམ་པར་བཅད་པ་རྟགས་ཀྱི་ནུས་ཡུལ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་ལྷག་མ་གསུམ་སྨོས་སོ། །མདོར་ན་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་སྐབས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཉིད་རྟགས་ཀྱི་ནུས་ཡུལ་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་དང༌། བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ཉིད་གོ་བར་བྱེད་པའི་

446 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་དེ་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང་དེའི་བཟློག་ཕྱོགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་འགོད་པའི་སྒྲུབ་ངག་གི་དབྱེ་བ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུར་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌།
དགོས་པ་དེ་ཉིད་མདོར་བསྟན་པ་ནི། རང་བཞིན་འབྲས་བུ་གྲུབ་དོན་དུ།1

།ཞེས་སོགས་
རྐང་པ་བཞི་ཡིན་ཞིང༌། ལྷག་མ་དག་གིས་ནི་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་འབྲས་རང་གི་རྟགས་གཉིས་སྨོས་པའི་དགོས་པ་དང༌། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་མཉན་བྱ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་རྣམས་ལ་རྒྱས་བཤད་དངོས་སུ་གསུངས་ཤིང་། གཞན་ལྷག་མ་དྲུག་སྨོས་པའི་དགོས་པ་རྒྱས་བཤད་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱི་དགོས་པ་དངོས་སུ་བཤད་པ་ན། འགལ་རྟགས་གཉིས་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ཡང་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྡོག་ཁྱབ་གཅིག་པུ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་མཉན་བྱ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཕན་ཚུན་མི་འཁྲུལ་པར་བསྒྲུབས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་རྗེས་ཁྱབ་ཁོ་ན་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་སོགས་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་སྨོས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་ལྷག་མ་བཞིའི་དགོས་པ་ཡང་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་དངོས་སུ་རྒྱས་བཤད་མ་མཛད་དོ།།
གཉིས་པ་གཞུང་གི་དོན་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུར་ཕྱེ་བའི་སྐབས་སུ་གཏན་ཚིགས་ཡང་
དག་གཉིས་དང་བཟློག་པ་གཉིས་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུའི་རྟགས་གཉིས་དངོས་པོའ་དབང་གིས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཁྲུལ་བར་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་རྟགས་ ིཡང་དག་གི་མཚན་གཞི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ་སྨོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་མཉན་བྱ་དང་སྤྱི་གཞལ་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་
2

གཉིས་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྗེས་ཁྱབ་འབའ་ཞིག་པ་དང༌། ལྡོག་ཁྱབ་འབའ་ཞིག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩༢ ཕྲེང་། ༢
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠༩ བ ༡ ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 447

པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་རྩོད་ཅིང། སུན་དབྱུང་བའི་སྒོ་ནས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀ་གྲུབ་དགོས་པས། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་སོ། །ཞེས་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་སྨོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ལྷག་མ་ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་ལྡོག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དངོས་སུ་བཀོད་ནས་རྩོད་གཞི་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་རྣམ་པར་བཅད་པ་རྟགས་ཀྱི་ནུས་ཡུལ་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྨོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེ་གཉིས་སྨོས་པའི་
དགོས་པ་བཤད། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་མཉན་བྱ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྩོལ་བྱུང་གི་རྟགས་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཙམ་མཚོན་ནུས་པར་བསྟན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་མཚོན་ནུས་པར་བསྟན། རྟགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་འཆད་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱང་འཆད་དགོས་པར་མཚུངས་པའི་རྩོད་པ་སྤང༌། རྩོལ་བྱུང་གི་རྟགས་དེས་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་མཚོན་པའི་དཔེ་ཡང་ཤུགས་ལ་འཕངས་པར་བསྟན། རྟགས་ཡང་དག་མཚོན་པའི་དཔེ་དེ་གཉིས་ཀ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཉིད་ལས་གཞན་འབྲས་བུའི་རྟགས་ཀྱིས་ནི་གོ་བྱ་མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རྒྱུ་ནི་འབྲས་བུ་ལ་འཁྲུལ་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འཇུག་པས་ཁྱབ་པས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་འབྲས་རྟགས་ཀྱི་དཔེར་སྨོས་པའི་རྩོལ་བྱུང་གི་རྟགས་འདི་ནི། འབྲས་རྟགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་མཚོན་པར་ནུས་པའི་དཔེ་ཐུན་མོང་བར་འཐད་དོ། །དེ་ཡང་མི་རྟག་སྟེ། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི། རྟགས་ཀྱི་སྐྱ་རིས་ཙམ་ཡིན་པས་འདིར་འབྲས་རྟགས་ཀྱི་དཔེར་སྨོས་པའི་སྦྱོར་བའི་དོན་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་མི་རྟག་པའི་སྒྲ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། སྒྲའི་རྐྱེན་ལྕེ་རྐན་ལ་སོགས་པའི་

448 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཉན་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་དཔྱོད་པ་པ་ན་རེ། རྟགས་འདི་མ་ངེས་ཏེ། རྩོལ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྟག་པ་སྔར་ཡོད་པ་གསལ་བར་བྱས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། སྔར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཉན་པའི་ཤེས་པ་ནི་ལྕེ་རྐེན་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་བཙལ་མ་ཐག་གསར་དུ་བྱུང་བར་ངེས་པ་1

ཡིན་པར་ཐལ། སྔར་ནས་
རྟག་པར་ཡོད་པ་ཡི་སྒྲ་ཐོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྩོལ་བ་དེ་སྒྲ་རྟག་པ་ཐོས་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་སེལ་བ་དང༌། དེ་ཐོས་པའི་རྣ་བའི་དབང་པོ་དང༌། སྒྲ་རྟག་པ་རང་གི་ངོ་བོ་གང་ལ་ཡང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཕན་པ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དེས་དུས་རྟག་ཏུ་ཉན་ཤེས་བསྐྱེད་པར་ཐལ། དེ་རྟག་པའི་སྒྲ་
ཡིན་པ་གང་ཞིག།རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ན་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་འབྲས་བུ་མི་བྱེད་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཉན་པའི་ཤེས་པ་འདི་འདྲ་རེས་འགའ་བའི་སྒྲའི་འབྲས་བུར་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པས་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཉན་པའི་ཤེས་པ་རང་རྒྱུ་མི་རྟག་པའི་སྒྲ་སྔོན་དུ་སོང་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྩོལ་བྱུང་ཉན་ཤེས་དེ་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པ་མེད་པའི་རྟགས་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་འབྲས་རྟགས་དེས་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། རྩོལ་
བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཉིད་ཤུགས་ལ་འཕངས་པས་བྱས་པ་རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་དུ་སྨོས་མི་དགོས་སོ། །ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་འབྲས་རྟགས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཤུགས་ལ་འཕངས་པའི་རྟགས་དེས་རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་ཉིད་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ལས་ཐ་དད་པར་བྱས་པ། དཔེར་སྨོས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འབྲས་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་དང་ལྷན་ཅིག་བྱས་པ་རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་དཔེར་བསྟན་པ་ན་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་དེ་འདྲར་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་བར་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱང་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྨོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྟགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་ནི། རང་དོན་ལེའུར་བརྗོད་ཟིན་པའི་
ཕྱིར། ཡང་འདིར་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད། གཞན་དུ་ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༠ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༨༣ བ ༤ བྱུང་བར་ངེས་པ་མིན་པར་ཐལ།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 449

སྨོས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རང་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བཤད་ཟིན་པའི་དོན་འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་ངག་གི་བརྗོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྗོད་བྱེད་སྒྲུབ་ངག་གི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་བརྗོད་བྱ་འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཙམ་འདིར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་ཟློས་པའི་སྐྱོན་མེད་ཅིང༌། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་ལ་ནི། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་འདིར་བཤད་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མ་བཤད་དོ། །དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྔར་རང་དོན་ལེའུར་འབྲས་རང་གི་རྟགས་འཆད་པ་ན། འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་ཀྱང༌། རྟགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང༌། ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་དབྱེ་བ་མ་བཤད་ལ། འདིར་ནི་སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་དག་མ་བཤད་པར་རྗོད་བྱེད་སྒྲུབ་ངག་གི་དབྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ། བརྗོད་བྱ་འབྲས་རང་གི་རྟགས་དེ་དག་གི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ཙམ་ཞིག་བཤད་པ་ཡིན་པས་བཟློས་པའི་སྐྱོན་མེད་ཅིང༌། རང་དོན་ལེའུར་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་པ་དེ་ལས་ཐ་དད་པ་འདིར་བཤད་རྒྱུའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་བ་སྟོན་ན། མཚན་ཉིད་ཀྱང་སྟོན་དགོས་པ་མི་མཚུངས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཊཱིཀ་བྱེད་དག་གིས་འདི་ཙམ་ཡང་འཆད་མ་ཤེས་པར་སྣང་ངོ༌།།
བཞི་པ་ནི། འོ་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་
དངོས་སུ་སྨོས་པ་བཞིན་དུ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་ཡང་སྨོས་པར་རིགས་ཏེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐབས་འདིར་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པའི་རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་མ་སྨོས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། འབྲས་རྟགས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་དུ་བཀོད་པའི་སྦྱོར་བ་དེས་འབྲས་བུའི་རྟགས་དངོས་སུ་མཚོན་པར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པའང་ཤུགས་ལ་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལྕེ་

450 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རྐན་ལ་སོགས་པའི་རྩོལ་བ་ལས་གསལ་བ་དང་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ལྕེ་རྐན་ལ་སོགས་པའི་རྩོལ་བ་ལས་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀ་ཡང་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་ནུས་པར་འདྲ་བར་རིག་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་རང་རྒྱུ་མི་རྟག་པའི་སྒྲ་སྔོན་དུ་སོང་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྩོལ་བྱུང་ཉན་ཤེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་ནུས་པར་དགོངས་ནས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་ཤུགས་ལ་འཕངས་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་སུ་འབྲས་རྟགས་མཚོན་པའི་དཔེར། སློབ་དཔོན་གྱིས་རིག་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། སྒྲའི་རྐྱེན་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཉན་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་བརྗོད་དོ།།
ལྔ་པ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་
འདི་གཉིས་སུ་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཉིས་པོ་དེ་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ལ་འཁྲུལ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ཤེས་པའི་དོན་དུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་མི་འཁྲུལ་བར་ཐལ། རྒྱུ་གང་ཡོད་པ་ན། སྐྱེ་ཞིང་དེ་ཉིད་ཕན་བྱེད་དུ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་དེ་རྒྱུ་དེ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའམ་རང་དང་བདག་ཉིད་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་པ་ཅན་གང་ཡིན་པའི་ཁྱབ་བྱེད་ཁྱབ་བྱ་དེ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྟན་པས་ཀྱང་གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་ལྡན་པ་ཅན་དང་འདུ་བ་ཅན་སོགས་ཀྱི་རྟགས་གང་དག་ལ་རྟགས་ཆོས་བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱུང་དེ་འདྲའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་དག་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མིན་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ལ་བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ཡང༌། དེ་ཉིད་ཁོ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་འདུའི་འབྲེལ་བ་ཕུང་སུམ་པ་བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དེ། དེས་ན་ཐ་དད་མི་འཁྲུལ་བའི་ངེས་པ་ནི་མེད་ན་མིའབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ལས་ཡིན་ལ། མི་འཁྲུལ་བའི་ངེས་པ་མེད་པ་1

སྒྲུབ་བྱེད་མིན་ནོ། །ཞེས་པ་དོན་བསྡུའོ།།
གཉིས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་མཉན་བྱ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་ལ། སྲོག་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༢ ན ༥ ངེས་པ་མེད་དེ། སྒྲུབ་བྱེད་མིན་ནོ།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 451

སོགས་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་འབའ་ཞིག་ཅན་ཡིན་པ་དགག།དེས་ན་དེ་ཉིད་མཉན་བྱ་དང་མཚུངས་པར་བསྟན། །དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང༌། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མཉན་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ཡང༌། ལྡོག་ཁྱབ་འབའ་ཞིག་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་སུ་རིགས་པ་ཅན་གྱིས་སྨྲས་པ་དེ་དག་མཉན་བྱས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་དང་མཚུངས་པར་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་རིགས་པ་ཅན་ནི། གསོན་ལུས་ཆོས་ཅན། བདག་དང་བཅས་ཏེ། སྲོག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ན། བདག་བཅས་ཡིན་པས་གསོན་ལུས་ལས་གཞན་མེད་པས་མཐུན་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྗེས་ཁྱབ་མེད་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་མི་མཐུན་དཔེ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟེང་དུ་བདག་མེད་ལ་སྲོག་དང་མི་ལྡན་པས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལྡོག་ཁྱབ་འབའ་ཞིག་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
དེས་ན་དེ་ཉིད་ལྡོག་ཁྱབ་འབའ་ཞིག་པའི་རྟགས་ཡིན་པས་བཀག་པའི་སྒོ་ནས། མཉན་
བྱ་དང་མཚུངས་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཚིག་གི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་ཉིད་ནི་ངེས་པ་ཉིད་རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་པར་བརྗོད་ཟིན་ཅིང་། དེ་ཡང་རྟགས་ཆོས་བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱུང་གང་རུང་གི་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ལ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན། ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་ན། རྗེས་འགྲོ་ཡང་གནས་དགོས་པས། རྗེས་འགྲོ་མེད་ཅིང་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་ལྡོག་པ་འབའ་ཞིག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་སྤྱིར་བཀག་ནས༌། སྲོག་ལྡན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་པ་འབའ་ཞིག་པའི་རྟགས་ཡིན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ནི། སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་རང་གི་བདག་ཉིད་དམ་རྒྱུའི་དངོས་པོར་ནི་གྱུར་པའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་ན། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྡོག་པ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་ན་ཁྱད་པར་སྲོག་སོགས་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་པ་མེད་ཅིང་རྗེས་འགྲོའང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། བདག་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་གང་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་རྟགས་འདི་ལ་ལྡོག་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཞེས་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། མི་

452 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྡོག་པའང་འབའ་ཞིག་ཅན་དུ་བཤད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ན་འདིར་ལྡོག་པ་མ་ངེས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་ལྡོག་པ་ངེས་ན་གོ་བར་1

བྱེད་པར་
འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་འདི་མ་ངེས་པའི་ནང་དུ་འགོད་པར་མི་འགྱུར་བས། དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ལྡོག་ཁྱབ་ངེས་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། བདག་ལོག་པས་སྲོག་སོགས་ལྡོག་པ་དགག་པ་དང༌།
དེ་ཉིད་མི་མཐུན་དཔེ་བུམ་པའི་སྟེང་དུ་ངེས་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་བདག་ནི་ལྡོག་པ་ཡིས།2

།སྲོག་སོགས་དག་ནི་ལྡོག་པར་འགྱུར་ན་སྲོག་སོགས་མེད་པས་བུམ་སོགས་བདག་
མེད་ལ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་དགོས་ན་ཡང་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་མེད་གཞན་ལྡོག་པར་ནི་གྱུར་པ་ཡིས། །གཞན་ལྡོག་པར་ནི་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འབྲེལ་བ་མེད་པ་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། བདག་ནི་སྲོག་སོགས་ཀྱི་འདུ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས། སྲོག་སོགས་དེ་བདག་དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་ཐོག་མར་བདག་ནི་དམིགས་པ་ནི། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིས་སྲོག་སོགས་དེ་དམིགས། བདག་རྟོགས་པ་མེད་པར་ཡང་དེ་རྗེས་སྲོག་སོགས་དེ་མ་རྟོགས་ན། དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་འདི་གྲུབ་པར་འགྱུར་ན་ཡང༌། བདག་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེ། མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ལ་མཐོང་བ་དང༌། མ་མཐོང་བའི་ཚུལ་དེ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པས་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གྲུབ་པར་མི་འཐད་དོ།།
གཉིས་པ་དེ་ཉིད་མི་མཐུན་དཔེ་བུམ་པའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ་དགག་པ་ནི། བདག་དེ་ཉིད་བུམ་
སོགས་གཞན་ལ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཅན་ཡིན་པ་ལྟར་གསོན་ལུས་ལ་ཡང་མ་མཐོང་བར་མཚུངས་པ་ལ་གསོན་ལུས་ལ་ཡོད་ཅིང་བུམ་སོགས་ལ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་དེ་དག་གང་ལས་འཐད། དེས་ན་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་ཡིན་ན། བུམ་སོགས་བདག་མེད་དུ་མི་འགྲུབ་ཅིང༌། དེ་ལ་བདག་ལྡོག་པ་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། བདག་ལོག་པས་སྲོག་སོགས་ལྡོག་པའི་ཁྱབ་པའང་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༣ ན ༣ ངེས་ན་གོ་བར་འགྱུར་རོ།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩༣ ཕྲེང་། ༥

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 453

ཇི་ལྟར་འགྲུབ་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་བུམ་སོགས་ལ་སྲོག་མེད་པར་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ་བདག་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་ཇི་ལྟར་མི་རྟོགས་ཤེ་ན། དེ་ནི་མི་འདྲ་སྟེ། སྲོག་སོགས་ལ་ལར་མཐོང་བ་ཡིས་གང་ལ་
1

དེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཉིད་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞིང༌། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བདག་མཐོང་ན། །ཡོད་མེད་ཉིད་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར་2

ནའང་བདག་ནམ་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་
ཏེ་གསོན་ལུས་ལ་བདག་མེད་ན་སྲོག་སོགས་ཀྱང་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྲོག་ལོག་པ་རྣམས་ལ་བདག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། བློ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་གང་ཞིག་ནི་མེད་པ་ཡིས་བུམ་པ་ལ་སྲོག་མཐོང་བ་མེད་པ་ལྟར་གསོན་ལུས་ལའང་གལ་ཏེ་བློ་དེ་མེད་ན་སྲོག་ཀྱང་གསོན་ལུས་ལ་མེད་པར་རིགས་པ་ཡིན་གྱི། བདག་ཡོད་མེད་ཀྱིས་སྲོག་ཡོད་མེད་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མིན་པར་གལ་ཏེ། གསོན་ལུས་དང་བུམ་པ་བདག་མེད་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཅུང་ཟད་ཆོས་མཐུན་ན་དེའི་ཕྱིར། གསོན་ལུས་སྲོག་ལྡན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་བུམ་པ་ཡང་སྲོག་ལྡན་དེར་རྟོག་དགོས་ན། ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། འདི་ལྟར་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་ཡིན་ན་བུམ་སོགས་རྣམས་བདག་དང་བཅས་པར་ཅིས་མི་དཔོག་ཅིང༌། དཔོག་རིགས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་གཞལ་བྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བུམ་སོགས་བདག་བཅས་སུ་གྲུབ་མཐའ་ལས་མི་འདོད་དོ། །ཞེ་ན། དེ་ཙམ་ནི་ཁས་ལེན་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་གྱི། ཚད་མ་ཉིད་རྟོག་ལྡན་གྱི་འདོད་པ་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་པར་རིགས་ཏེ། ཚད་མས་གྲུབ་པ་དེ་མེད་པར་ནི། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དོན་མཐུན་གང་གིས་ཀྱང་ནུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བདག་བློ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། བློ་སྲོག་གི་རྒྱུ་ཡིན་ཞེ་ན། དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྲོག་དང་མིག་འབྱེད་ལ་སོགས་ནི་དྲན་འདོད་རྩོལ་བ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དག་ཡུལ་དབང་བློ་ལས་བྱུང་ལ་དེ་ཡང་ཕན་ཚུན་རྐྱེན་ལ་ནི་ལྟོས་པའི་རང་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཏུ་བཏགས་པའི་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་དངོས་པོ་འདི་རྐྱེན་དང་བཅས་པའི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་དེ་ཙམ་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་རྗེས་འགྲོ་དང༌། མེད་ན་མི་སྐྱེ་བའི་ལྡོག་པ་ལ། བརྟེན་པ་ཡིན་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༣ བ ༥ གང་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩༣ ཕྲེང་། ༡༣

454 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མ་མཐོང་བའི་བདག་ཀྱང་བློ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུར་རྟོག་ན་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་དེས་ན་དེ་ཉིད་མཉན་བྱ་དང་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ལ། མཚུངས་པར་བསྟན་
པ་དངོས་དང༌། མི་མཚུངས་པའི་ལན་དགག་པ་དང༌། དེས་ན་སྲོག་བདག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེས་ན་སྲོག་སོགས་ནི་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མཉན་བྱ་དང༌། སྲོག་སོགས་འདི་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་ཡིན་པར་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་མཐུན་ཕྱོགས་1

གང་ལ་ཡང་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་འབའ་ཞིག་པར་
འདོད་པའི་རྟགས་འདི་དག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་འཆད་པ་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་མཉན་བྱ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་མི་མཚུངས་པའི་ལན་དགག་པ་ལ། ལན་དགོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས།
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྲོག་སོགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་པ་འབའ་ཞིག་པ་ཅན་ཡིན་ཡང་མཉན་བྱ་འདི་ནི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། མཉན་བྱ་ལྡོག་ཁྱབ་འཁྲུལ་བ་ཁས་བླངས་འགལ་བར་བསྟན་པ་དང༌། སྲོག་སོགས་ལྡོག་པ་འབའ་ཞིག་པ་ཅན་ཡིན་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཉན་བྱ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མིན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཉིད་ལས་དེ་ལྡོག་པ་མིན་ཏེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ཀྱང་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་དོན་གྱིས་མཉན་བྱ་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་འཁྲུལ་པ་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་ནི་གཞན་སྲོག་སོགས་ལའང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། སྲོག་སོགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་འགྲོ་མེད་ཀྱང་ལྡོག་པ་རྐྱང་པ་ཡིན་པ་འགལ་ལོ།།
གཉིས་པ་སྲོག་སོགས་ལྡོག་པ་འབའ་ཞིག་པ་ཅན་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་
ཁྱབ་མེད་ཅིང་ལྡོག་པ་འབའ་ཞིག་པ་ཡིན་པ་ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱི་ངེས་བཟུང་སྨྲས་པ་དང༌། ཁས་བླངས་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༤ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༨༦ བ ༧ མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་ལ་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 455

འགལ་བར་བསྟན། དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་སྤོང་མི་འཐད་པར་བསྟན། སྲོག་སོགས་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་དགག།དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་ལྟར་སྒྲུབ་མིན་ཉིད་ལས་དེ། །ལྡོག་མིན་ཅེས་མཉན་བྱ་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ཀྱང་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་སྨྲས་ཤིང༌། སྲོག་སོགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པར་སྨྲས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་སྲོག་སོགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མིན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཉིད་ལས་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཁས་བླངས་པས་སྲོག་སོགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་གནས་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྲོག་སོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ལྡོག་ཅེས་པའི་ཚིག་གཅིག་གིས་ཀྱང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀ་གྲུབ་པར་བསྟན་པར་བརྗོད་དེ་ངེས་བཟུང་ཅན་གྱི་ལྡོག་པ་བརྗོད་པ་ལས་རྗེས་འགྲོ་དོན་གྱིས་གོ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་འདི་དག་འཆད་ཤེས་པ་སྔོན་ཆད་གངས་རིའི་ཁྲོད་དུ་མ་བྱུང་བར་སྣང་ངོ༌། །སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློ་ནི། དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་དོན་གོ་བས། །གཅིག་གིས་གཉིས་ཀ་བསྟན་པར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་བརྗོད་ཅེས་འཆད་མོད། ཧ་ཅང་འབྲེལ་བ་མ་མཐོང་ངོ༌། །དེའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལས་ལྡོག་པ་འདི་འདྲའི་མི་འཁྲུལ་བ་1

གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ལྡོག་པ་འབའ་ཞིག་པ་
ཅན་གྱི་རྟགས་སྨྲས་པ་ནི། ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ལྡོག་པ་དགོས་པ་དང༌། ཁས་བླངས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་སྲོག་སོགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་མེད་པ་དང་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བ་འགལ་ཏེ། སྲོག་ལྡན་ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལས་གཞན་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བཀག་པ་དེ་ཉིད་འགོག་པར་རིགས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་སྤོང་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ལ། དངོས་དང༌། ཚུལ་དེ་རང་ལ་
མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྲོག་སོགས་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སམ་མཐུན་ཕྱོགས་བདག་ལས་ལྡོག་པ་མེད་དེ། སངས་རྒྱས་པ་ཁྱེད་ལྟར་ན། བདག་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དངོས་མེད་ལས་རྟགས་ལྡོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་ན། དངོས་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༥ བ ༢ མི་འཁྲུལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།

456 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་མེད་པ་དེས་ན་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མིན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མེད་པའི་ལྡོག་པ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། རྟགས་དངོས་མེད་པས་ལྡོག་པ་མེད། ཅེས་རྟགས་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་ནི་ཅི་ལྟར་དངོས་མེད་ལས་ལྡོག་པར་འདོད་ཅིང༌། འགོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། དངོས་མེད་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་ནི་རང་ཚིག་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྲོག་ཆོས་ཅན། བདག་ལ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་རིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ལས་ལྡོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྲོག་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོར་ཡོད་པར་དེ་ནི་བདག་དངོས་པོར་མེད་ནའང་དེ་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ་སྲོག་ལྡོག་པ་དངོས་པོ་མེད་པའང་བདག་དངོས་མེད་ལ་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པའི་རིགས་པ་ཅན་པ་བླུན་པོ་ཡི་ནི་རྣམ་དཔྱོད་ལ་ལྟོས་ཤིག །གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་སྲོག་བདག་དེ་ལས་ལྡོག་པ་མེད་ན་གཏན་ཚིགས་སྲོག་དེ་བདག་ལ་འཇུག་པར་འདོད་དམ་ཅི། དེ་ཡང་མིན་ཞེ་ན། སྲོག་ཆོས་ཅན། ཅི་སྟེ་བདག་ལ་འཇུག་པ་འགོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། བདག་ལས་ལྡོག་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལས་ལྡོག་པ་བཀག་པ་ནི་དེ་ལ་འཇུག་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དངོས་མེད་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞིར་མི་རུང་ན། སྒྲུབ་དང་དགག་པ་མ་གཏོགས་པར་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་ཐ་སྙད་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། དངོས་མེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེས་དཔྱོད་པའི་སྐབས་འདིར་ནི་མི་སྨྲ་བ་ཐོབ་ཅིང་ཐ་སྙད་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེར་མ་ཟད་དངོས་པོར་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འཇུག་པ་མེད་ཅིང༌། ཐ་སྙད་དེ་ནི་དངོས་པོར་མེད་པ་ལའང༌དོན་མཐུན་དུ་འཇུག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། དངོས་མེད་དགག་སྒྲུབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བའི་རིགས་པ་འདི་ཡིས་འགྲོ་བ་ལ་དགག་པའི་དོན་ནི་གཏན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཡུལ་འདིའི་བུམ་པ་ཡུལ་གཞན་ན་མེད་པ་དང༌། ཁ་སང་གི་བུམ་པ་དེ་རིང་མེད་པ་ལྟ་བུ་དགག་བྱ་ཡུལ་དུས་ལ་ལྟོས་ནས་འགོག་པས་མེད་དགག་གི་དོན་དང་ཐ་སྙད་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཡུལ་འདིའི་བུམ་པ་ཡུལ་གཞན་ན་མེད་པ་དེ་ལ་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་པར་ཐལ། ཇི་ལྟར་དེ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ན་ནི་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འཇུག་པའི་སྒོ་ནས་དགག་བྱ་མི་འགོག་ཅིང༌། ཅི་ལྟར་དེ་དངོས་པོར་མེད་པ་དེ་ལྟར་ཡང་ནི་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 457

དེའི་སྒོ་ནས་དགག་བྱ་འགོག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཚུལ་དེ་རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ལ། རྩོད་པ་ནི། འོ་ན་ཁྱེད་ལ་ཡང་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྔར་ནས་ཡོད་ན་བསྒྲུབ་མི་དགོས་ཤིང་དགག་མི་ནུས། སྔར་ནས་མེད་ན་དགག་མི་དགོས་ཤིང་བསྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེ་ན། འདི་ནི་དངོས་པོ་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་མེད་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་བཟློག་པ་དང༌། མེད་པ་ལ་མེད་པར་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་ཡོད་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་བཟློག་པ་སོགས་རིགས་པས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལུགས་མ་གོ་བས། དངོས་པོའ་དགག་ ིསྒྲུབ་དང་བློ་ངོའ་དགག་སྒྲུབ་མ་ཕྱེད་པར་རྩོད་པ་ཡིན་ཞིང༌།དེ་ཡང་གངས་ཅན་གྱི་བླུན་པོ་མང་པོ་ ིཞིག།སྟོང་ཉིད་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་ན། བློས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དང༌། ཉེ་ཚེ་བའི་སྟོང་ཉིད་སོགས་སུ་འགྱུར་བས་ཡང་དག་པའི་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྨྲས་པ་དང༌། བློས་མ་བཅོས་པར། རིགས་པའི་བརྟགས་དཔྱད་དོར་ནས་གཉུག་མའི་དོན་སྒོམ་དགོས་སོ། །ཞེས་ངེས་དོན་གྱི་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པ་དང༌། སྙིང་ནས་སྒྲུབ་པ་ལྷུར་བྱེད་ན་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཤེས་མི་དགོས་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་གི་སྤྲིན་རུམ་འཐུག་པོས། བསྟན་པའི་ཉི་མ་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་ཡང་མེད་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དག་ཀྱང་ཕྱོགས་སྔ་མ་འདི་ཉིད་བློ་ཡུལ་དུ་བཞག་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་རྩོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་སྤང་དགོས་པས།
དེའི་ལན་བསྟན་པ་ལ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་རྟེན་སྒྲ་དོན་ཡིན་པར་བསྟན། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་
དངོས་རྟེན་རང་མཚན་ཡིན་པར་དགག །སྒྲ་དོན་ལ་དགག་སྒྲུབ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དངོས་མེད་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞིར་མི་རུང་བ་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་སྒྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་དང་དངོས་མེད་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་དགག་པའི་ཐ་སྙད་རྣམས་ཀྱི་དངོས་རྟེན་ཕྱི་རོལ་རང་མཚན་མིན་གྱི། སྒྲ་དོན་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་ནས་འདིར་ནི་སྒྲུབ་པ་དང་དགག་པ་ཐམས་ཅད་བྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲ་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དངོས་པོའ་ིགནས་ཚུལ་ལ་སྒྲ་དང་པོར་གྲུབ། དེའི་རྗེས་སུ་བྱས་པ་སྒྲའི་སྟེང་དུ་གྲུབ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་མི་རྟག་

458 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

པ་སྒྲ་ལ་ཕྱིས་གྲུབ་པའི་གོ་རིམས་དེ་འདྲ་མེད་དེ། སྒྲ་ནི་རང་རྒྱུ་ལས་བྱས་མི་རྟག་གི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ནའང་རྩོད་གཞི་ཆོས་ཅན། སྒྲ་དེ་དངོས་པོར་གྲུབ་ཅིང༌། དེའི་རྗེས་སུ་བྱས་པ་སྒྲ་ལ་གྲུབ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་སྒྲ་ལ་ཕྱིས་གྲུབ་པའི་གོ་རིམས་དེ་དག་དང་འབྲེལ་བར་སྣང་བའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དེ་ཉིད་སྒྲ་ལ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་ཅིང༌། རྟག་པ་འགོག་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དངོས་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་དོན་ཡིན་ལ། སྒྲ་དོན་དེ་ཡང་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲའམ་ཐ་སྙད་དག་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པ་ཉིད་ལས་ཡོད་ཅེས་སྒྲུབ་པ་དང༌། མེད་ཅེས་འགོག་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པར་འདོད་པས། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དངོས་རྟེན་དངོས་པོར་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདི་དག་ཀྱང་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་རྟེན་རང་མཚན་ཡིན་པར་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། རང་མཚན་ཡིན་ན་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་རྟེན་དུ་རུང་བ་འགོག་པ་མ་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་ན། ལོག་པའི་ལམ་ནས་འཁྲུལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སོན་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་རྟེན་རང་མཚན་ཡིན་པ་དགག་པ་ནི། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་
དངོས་རྟེན་རང་མཚན་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་མིན་པར་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དངོས་རྟེན་ཡིན་ན། རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་ན། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྣམས་ཀྱི་རྫས་ཀྱི་ཆོས་བྱས་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་བསྒྲུབས་སམ། མ་བྱས་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་བཀག་པ་ན། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དེའི་རྫས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབས་པ་དང༌། རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་རིགས་མི་མཐུན་ཐམས་ཅད་བཀག་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་དང་སྒྲའི་རྫས་ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་ཐ་དད་མེད་པའི་གྲུབ་སྡེ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲ་དང་དེའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་སྒྲ་དང་སྒྲའི་བྱས་མི་རྟག་རྣམས་དུས་མཉམ་ཡིན་པས་འབྲེལ་མེད་རྫས་གཞན་དུ་འགྱུར་བས། བུམ་སྣམ་ལྟ་བུ་གཞན་དང་གཞན་བཀག་པ་དང་ནི་སྒྲུབ་པས་གཞི་མཐུན་དུ་འདུ་བས་མ་ཁྱབ་པ་བཞིན་དུ། བྱས་པ་བསྒྲུབས་པ་དང་ནི་རྟག་པ་དགག་པ་དག་ཆོས་ཅན་སྒྲ་གཅིག་ལ་འདུ་བས་ཁྱབ་པར་མི་འགྱུར་རོ།།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 459

གསུམ་པ་སྒྲ་དོན་ལ་དགག་སྒྲུབ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡོག་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སྒྲ་ལྟ་བུ་གཅིག་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་ན། སྒྲ་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་རྟགས་བྱས་པ་དེ་སྒྲ་ལ་གསར་དུ་བརྟེན་པ་ལྟ་བུ་དང༌། ཁྱད་ཆོས་གཞན་རྣམས་དེའི་ཚེ་སྒྲ་ལ་ཡོད་མེད་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པས་བཏང་སྙོམས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེའི་ཚེ་སྒྲ་ལ་མ་བྱས་པ་འགོག་པ་ན་མ་བྱས་པ་དེ་ཡིས་གསར་དུ་དབེན་པ་ལྟ་བུ་དང༌། དེ་ལས་གཞན་བྱས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ལ་གསར་དུ་ལྟོས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ཞིང༌། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་བྱས་པར་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་མི་རྟག་པ་དེ་གསར་དུ་བརྟེན་པ་དང༌། གཞན་རྣམས་བཏང་སྙོམས་ལྟ་བུ་དང༌། རྟག་པ་འགོག་པ་ནི་དེ་ཡིས་གསར་དུ་དབེན་པ་དང་སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་འགྲུབ་པ་ཡང་སྒྲ་དེའི་རང་རྒྱུ་ལས་གཞན་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ལ་ལྟོས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ཞིང༌། དེ་ལྟར་དངོས་པོའ་གནས་ཚུལ་ལ། མེད་པ་ཡི་ནི་དོན་ ིསྣང་བ་ཅན་གྱི་བློ་རྟོག་པ་དེས། སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་གྲུབ་ཅིང༌། རྟག་པ་འགོག་པ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་མ་བརྟགས་པར་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པ་ཙམ་དུ་ཐ་དད་པའི་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་དག་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ཐོག་མ་མེད་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དེ་ཡིས་བྱས་པའི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོན་ཁས་བླངས་པ་ལ་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པ་གསུམ་དོན་དམ་དུ་ཐ་དད་མེད་པར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དོན་དམ་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་འཇིག་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་དོན་གཅིག་ལ་ཡང་ཆུ་སྐྱོར་བ་དེའི་འབྲས་བུ་ཅན་དང༌། བཞོ་བཀལ་དང་གདུང་འདེགས་པ་སོགས་དེའི་འབྲས་བུ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་ལོག་པ་དེ་དང༌། དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་ལྡོག་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་མ་འཇུག་པའི་གཞིར་རུང་བ་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་ཁས་བླངས་པ་ལ། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་
མས་གནོད་པར་མི་འགྱུར་དུ་ཆུག་མོད། ཐ་སྙད་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་རང་མཚན་ལ་མི་སླུ་བ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་གསར་དུ་འཕེལ་བ་ལྟ་བུ་དང༌། རྟག་པ་གསར་དུ་འགྲིབ་པ་ལྟ་བུར་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡིས་བསླད་པ་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་སོགས་དེ་དང་

460 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

དེ་དག་གིས་རང་མཚན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དེ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་མིན་ཡང༌། མ་བྱས་རྟག་པ་སོགས་ལས་ཐ་དད་པའི་དོན་རང་མཚན་ལ་བརྒྱུད་ནས་བརྟེན་པ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་འགའ་ལས་རང་མཚན་ལ་མི་སླུ་ཞིང་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་མཐོང་བས་དོན་རང་མཚན་ལ་སྦྱོར་ཞིང་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་བསླད་པའང་ཤེས་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ནི། རྒྱན་མཁན་པོའ་གཞུང་འདོན་པའི་ཚུལ་ཡིན་ ིཞིང༌། དེ་ལྟར་ན། དེས་ན་དེ་དག་གིས་བསླད་པའང༌། སྣང་མཁན་གྱི་བློ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་གྱི་དེ་དག་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་སྒྲུབ་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློ་ནི། དེ་དག་མི་ཤེས་བསླད་པ་ཅན། །ཞེས་འདོན་ཅིང༌། དེ་ལྟར་ན་དེས་ན། ཐ་སྙད་དེ་དག་ཀྱང་དངོས་པོའ་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས། མི་ཤེས་པའི་བསླད་པའམ། ིའཁྲུལ་བས་བྱས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་སྲོག་ལྡན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་དགག་པ་ནི། རིགས་པ་
ཅན་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྲོག་ལྡན་གྱིས་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བུམ་པ་སོགས་ལས་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་པ་དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གསོན་ལུས་ལ་བདག་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་འཇུག་པའི་ཕྱིར་བུམ་པ་དེ་ཡང་བདག་མེད་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྙམ་དུ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་བདག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ནུས་མི་ནུས་རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བུམ་སོགས་བདག་མེད་དུ། སངས་རྒྱས་པས་ཁས་བླངས་པས་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་པས་ཁས་བླངས་པ་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཙམ་ལས་བུམ་པ་ལ་བདག་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་འགྲུབ་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྲོག་ལྡན་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་བདག་དངོས་པོ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་དེ་ལས་ལྡོག་པ་མེད་དོ། །ཞེས་ཁས་ལེན་ན་ཡང༌། དེ་རྟགས་དེ་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་མི་ལྡོག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་འགྱུར་ཏེ། བུམ་པ་དེ་ལ་བདག་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་སྒོ་ནས་མཐུན་ཕྱོགས་1

གང་

ཡིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར། གཞན་དག་གིས་ནོར་བར་བཤད་དོ།།
དེས་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པར་ཡང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་འགྱུར་ཏེ། བདག་ཡོད་མེད་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༩ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༩༠ བ ༢ མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་ཡིན་ཐེ་ཚོམ་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 461

ཀྱང་ཕུང་པོ་གཉིས་ལས། གང་རུང་གཅིག་ལ་ནི་ངེས་པར་གྲུབ་ན། དེའི་སྒོ་ནས་གཞན་ཅིག་ཤོས་ལས་ནི་ལྡོག་པ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ངེས་སུ་འགྲུབ་བོ་ཞེ་ན། སྲོག་ལྡན་ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཡིན་ཡང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་ལ་མེད་ངེས་སུ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། ཡོད་ན་སྣང་རུང་གི་བདག་མེད་ལ་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་ཡོད་ཀྱང་མཐོང་བ་མེད་པའི་བདག་མེད་དག་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཐེ་ཚོམ་དེ་འདྲ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྲོག་ཆོས་ཅན། བདག་མེད་འགའ་ཞིག་ལ་མ་མཐོང་བས་བདག་མེད་འགར་ཡང་མེད་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། བདག་མེད་ཀྱི་གསལ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་ཡང༌། དེའི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མཁྲེགས་པ་ཤིང་སོགས་མཚོན་གྱིས་ཆོད་ཀྱང༌། མཁྲེགས་པ་རྡོ་རྗེ་སོགས་མཚོན་གྱིས་མི་ཆོད་པ་བཞིན་སྙམ་དུ་དོགས་པར་འགྱུར་རོ།།
གཞན་ཡང་སྲོག་སོགས་དེ་བདག་མེད་ལ་ཡོད་སྲིད་དམ་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བ་གང་
ལས་ཀྱང་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་བདག་མེད་ལ་ཡོད་པ་ལ་འགལ་བའམ་གནོད་བྱེད་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གནོད་བྱེད་ཡོད་ན་སྲོག་དེ་ཡང་སྐབས་ལ་ལར་བདག་དེའི་འབྲས་བུ་དང་བདག་ཉིད་གང་རུང་དུ་ངེས་པའི་སྒོ་ནས། བདག་སྲོག་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་ངེས་པ་ལས་གཞན་པའི་སྲོག་སོགས་བདག་མེད་ལ་ཡོད་པ་འགོག་བྱེད་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པ་གང་ཞིག།དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་སྐབས་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བུམ་པ་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་ཡིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྲོག་སོགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་མ་ལྡོག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་མ་ཟད། བདག་མེད་ལ་ཡོད་པའི་གནོད་བྱེད་མ་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། བདག་མེད་པ་ལས་ཀྱང་འདི་ནི་ལྡོག་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟའོ། །སྲོག་བདག་མེད་ལ་ལྡོག་ཏུ་ཆུག་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་བདག་མེད་ལ་མེད་པ་ལས་བདག་བཅས་སུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རིགས་པ་ཅན་གང་གིས་ཆོས་དེ་ནི་གཞི་དེ་ལས་ལྡོག་པ་མེད་པ་ངེས་པར་དངོས་པོར་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སྲོག་སོགས་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་པར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ།།

462 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བཞི་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། གལ་ཏེ་གཏན་ཚིགས་སྲོག་སོགས་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་མེད་ན་དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་དུ་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་ལྡོག་པ་རྐྱང་པ་ཅན་ཡིན་པ་ཉམས་ལ། གལ་ཏེ་སྲོག་སོགས་དེ་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡང་མིན་ཞིང༌། མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་ཡང་མིན་ན། གསོན་ལུས་དེ་བདག་མེད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཞིང༌། བདག་བཅས་ཀྱང་མིན་པར་འགྱུར་རོ།།
གསུམ་པ་དེས་ན་སྲོག་བདག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ་ལ། གོ་བྱེད་འབྲེལ་བ་ལ་ལྟོས་པར་བསྟན། དེ་བདག་སྲོག་ལ་མ་གྲུབ་པར་བསྟན། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དུ་བ་གང་གི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་གོ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ལ་མེ་གང་མེད་ན་མི་འབྱུང་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་དགོས་ཤིང༌། དེའི་ཕྱིར། དུ་ལྡན་ལ་ལ་དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་མེ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ན་མེ་ལོག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དུ་བ་ལྡོག་པར་བྱེད་ཅིང་མེ་དེ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་འཇུག་པ་ན་ཡང་དུ་བ་འཇུག་ཅིང་སྐྱེ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་བུའི་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་དེ་ཡང་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཁྱད་པར་བ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། མེ་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལས་འབྲས་བུ་དུ་བ་སྐྱེ་བ་མཐོང་བ་དང་མ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་དེ་དག་ལས་མེ་རྒྱུ་དང་དུ་བ་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དེ་བདག་སྲོག་ལ་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ལ། མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དངོས་
བཤད་པ་དང༌། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྲོག་སོགས་ཆོས་ཅན། གསོན་ལུས་ལ་དོན་གཞན་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡོད་ན་དེ་ཡོད་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲ་ངེས་པ་ཡོད་ན། དེ་གཉིས་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གྲུབ་དགོས་པ་གང་ཞིག །བདག་དེ་རྟག་དུ་མི་འཇིག་པའི་རྫས་ཡིན་པས་དེ་ཡོད་པའི་རྗེས་སུ་སྲོག་ཡོད་པའམ། དེ་མེད་པ་ན། སྲོག་དེ་དག་མེད་པར་འགྱུར་བའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སྲོག་ཆོས་ཅན། བདག་དེས་ཁྱོད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཅི་ལྟར་ཡང་བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདག་དེ་དག་མེད་པར་གཞན་ལས་བྱུང་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 463

བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་ཐ་དད་རྣམས་རྒྱུ་ཐ་དད་རྣམས་ལས་ནི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་ཚོགས་པའི་ནུས་པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་སྣ་ཚོགས་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། གལ་ཏེ་རྒྱུའི་ནུས་པ་ཐ་དད་པས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་བྱེད་པ་མིན་ན་འགྲོ་བ་འདི་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། འབྲས་བུ་འདི་ཐ་དད་པར་བྱེད་པ་ནི། རྒྱུ་ཐ་དད་དུ་བྱེད་
པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་དུ་བ་མེ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་ཞིང༌། མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བས་རང་བཞིན་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་གཅིག་པུ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གཅིག་ཉིད་ཡིན་པ་ཉམས་པར་ཐལ། དུ་བའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རང་བཞིན་དང༌། མེ་མ་ཡིན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་མའམ་གཉིས་སུ་གནས་པ་གང་ཞིག །དེ་ཡིན་ན་མེ་དང་མེ་མིན་རང་བཞིན་གཉིས་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞན་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ནི་དུ་བ་དེ་བསྐྱེད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་དེ་མེ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞིང་དེ་དུ་བ་བསྐྱེད་པའི་མེའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ན་དུ་བ་དེ་ནི་དེ་ལས་ཅི་ལྟར་འབྱུང་དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་མེ་དང་འབྲས་བུ་དུ་བ་དག་ཕན་ཚུན་མི་འཁྲུལ་བའི་རང་བཞིན་ངེས་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེས་ན་རང་བཞིན་མཐོང་བ་རང་བཞིན་ཅན་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་མཐོང་ན་ཡང་རྒྱུ་དེ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཆུ་དང་འོ་མས་འབྲས་ཆན་རུལ་པ་གཅིག་སྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་དུ་མ་ལས་འབྲས་བུ་གཅིག་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་རིགས་མི་མཐུན་པས་འབྲས་བུ་རིགས་གཅིག་བྱེད་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཆུ་དང་འོ་མ་གཉིས་ཀའང་ཆོས་ཅན། རིགས་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཤེར་བའི་ནུས་པ་རིགས་མཐུན་གང་ལས་འབྲས་ཆན་རུལ་པ་གཅིག་ཐུན་མོང་དུ་སྐྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཅི་ཆུ་དང་འོ་མ་འདི་ནི་ཐ་དད་དང་གཅིག་པའི་བདག་ཉིད་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནམ་གཞན་དུ་ན་རྫས་ཐ་དད་པར་ཡང་ཡིན་ཞིང༌། གཤེར་བའི་ནུས་པ་ཉིད་གཅིག་པ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་གཤེར་བའི་ནུས་པ་ཡང་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། ཆུ་དང་འོ་མ་རང་རང་ངོ་བོ་ལ་སོ་སོར་གནས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཤེར་བའི་ནུས་པ་རིགས་གཅིག་ཅེས་བརྗོད་རིགས་ཏེ། དེའི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བློ་ལུས་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་རྣམ་པ་རིགས་ཐ་དད་མེད་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མེའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་

464 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ནི་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་རིགས་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ། མེ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་མཚུངས་པའི་ཆ་གང་གིས་ནི་མེར་རྟོགས་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་ནམ་གཟུང་དོན་ཡིན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའམ། ཡང་ན། དེ་བཞིན་དུ་མེའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ནི་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་བསྐྱེད་པའི་ཆ་གང་གིས་ནི་མེར་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་དུ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རིགས་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་ཅིང༌། དེའི་ཕྱིར། དུ་བ་ཡིན་ན་མེ་དེས་ནི་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་དེས་ན། དུ་བའི་རྟགས་ལས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེད་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དུ་བ་མེ་དེ་ལ་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། མེར་ཤེས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་མེ་དེས་ཉེར་ལེན་བྱས་ཤིང༌། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱི་ཡན་ལག་བུད་ཤིང་སོགས་གཞན་ལ་ནི་ལྟོས་པ་ཉིད་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འབྲས་བུ་གཞན་དག་ཀྱང་རང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་དེ་བཞིན་དུ་འགྲུབ་པས་དེའི་ཕྱིར་འབྲས་བུའི་རྟགས་ནི་འཁྲུལ་བ་མེད་ཅིང༌། དུ་བའི་ཉེར་ལེན་དང་བུད་ཤིང་གི་འགྱུར་བའི་ཡན་ལག་གི་རྟེན་དམར་འབར་བ་དེ་ལ་མེར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ན། གལ་ཏེ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་དེ་མེ་མིན་ན། དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྔོ་ཕྱུར་བ་དེ་ཡང་དུ་བ་མིན་ཞིང༌། གལ་ཏེ་དེ་དུ་བ་ཡིན་ན། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་མེ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་དག་གི་ཞར་ལ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱང་མི་འཁྲུལ་བར་བསྟན་པ་ནི། འབྲས་རྟགས་དེ་ལྟར་མི་འཁྲུལ་དུ་ཆུག་མོད། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཇི་ལྟར་མི་འཁྲུལ་ཞེ་ན། ཅི་ལྟར་རང་བཞིན་དང་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་རང་གི་རྒྱུ་མཚན་ལ་ལྟོས་ནས་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི། འཇིག་པ་དང་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པའི་ཚུལ་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་ནོ།།
གསུམ་པ་དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་བཤད་པ་ནི། གཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་
སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ལས་སྲོག་ལྡན་ལྡོག་ཁྱབ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་མིན་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་འདིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་དཔག་པར་བྱ་སྟེ། ལྡོག་པ་འབའ་ཞིག་པ་ཅན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 465

བ་ཙམ་དེ་དག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་མཉན་བྱ་ཉིད་ནི། དཔེར་བརྗོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་མ་དམིགས་པའི་དཔེ་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ། རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་མ་
དམིགགས་པའི་དཔེ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་དཔེ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། ཞར་ལ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་འཆད་པ་ན། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་དཔེ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། སྐབས་དེར་དེ་གཉིས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་འབྲས་རང་གི་དཔེར་བརྗོད་ལས་ཐ་དད་པར་ནི་དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡོད་ན་ལྟར་རུང་གི་རྒྱུ་དང༌། ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྡོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱའི་དོན་ལྡོག་པར་ནི་བརྗོད་པ་ལས་མི་དམིགས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་ནི་ཤུགས་ལ་གྲུབ་ཟིན་པས་དངོས་སུ་མ་བཀོད་པའི་ཕྱིར།
གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་དང་རང་བཞིན་ལས་མ་དམིགས་པའི་དཔེར་བརྗོད་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་མོད།
མ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལྟར་རུང་གི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་པར་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྐབས་འདིར་སློབ་དཔོན་གྱི་གསུང་གང་གིས་བསྟན། གང་གིས་ཀྱང་མ་བསྟན་ན་ནི། འབྲས་རང་གི་དཔེ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལས་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་ལོག་པས་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་ལོག་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་ཀྱང་རྟགས་དེ་ཉིད་སྣང་རུང་གི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་པར་མི་ཤེས་པས་མི་དམིགས་པའི་རྟགས་གཉིས་པ་དེའི་དཔེ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གཉིས་པོ་དེ་ལའང༌། ཡོད་ན་བལྟར་རུང་བའི་དོན་ལ་ལྟོས་ནས་མེད་ངེས་དེ་གོ་བར་བྱེད་དགོས་སོ་ཞེས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྐབས་སུ་སློབ་དཔོན་གྱི་དོན་གྱིས་བསྟན་ནོ།།
ཇི་ལྟར་བསྟན་ན། རིགས་པ་ཅན་གྱིས་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྲོག་དང་མི་ལྡན་པ་རྣམས་
ལ་བདག་ལྡོག་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་སྐྱེས་བུའམ་བདག་དེ་ཡོད་ཀྱང་མཐོང་བ་མེད་པ་སྟེ་སྣང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། བུམ་པ་ལྟ་བུ་སྲོག་སོགས་དང་མི་ལྡན་པ་རྣམས་ལ། བདག་ལྡོག་པ་ཚད་མས་ངེས་པ་མེད་དོ། །དེ་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་ཅིང༌། སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཏན་ཚིགས་སྲོག་སོགས་ནི་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་

466 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པས་སོ། །དེ་ཡང་མདོ་ཚིག་དང་པོས་ནི། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བདག་མེད་པ་ཉིད་མ་གྲུབ་སྟེ། མ་དམིགས་པ་ཙམ་ནི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །གལ་ཏེ་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དགག་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་གཏན་ཚིགས་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་ལའང་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཁས་བླངས་ཤིང་སྒྲུབ་པ་མེད་པར་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དགག་པ་ཉིད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། སྔ་མ་འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་དག་གིས་ནི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དགག་པ་མ་ཡིན་པ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་དགག་རྟགས་འདི་དག་འབྲས་རང་གཉིས་ལས། ལོགས་སུ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བར་བྱས་པ་འཐད་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་དཔེ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ། རང་བཞིན་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་སྦྱོར་ངོས་གཟུང་བ་དང༌། དེ་ཉིད་ཀྱི་དཔེ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་པ་དག་ཉེ་བར་འགོད་པའི་ཚིག་གི་ཕྲད་དོ། །དམིགས་སུ་རུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཡོད་པའི་འཇོག་བྱེད་ཚད་མས་དམིགས་པ་ལས་གཞན་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཚད་མས་དམིགས་པ་གྲུབ་ན། ཡོད་པའི་དོན་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་བཞིན་དུ། ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བའི་ཆོས་མ་དམིགས་པ་གྲུབ་ན། དེ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་གྲུབ་པས་ཁྱབ་ཀྱང༌། ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བའི་ཆོས་མ་དམིགས་པ་ལ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་མི་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་དམིགས་པའི་དཔེ་གཅིག་ཀྱང་སློབ་དཔོན་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ལྟོ་ལྡིར་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དེར་ལྟོ་ལྡིར་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བུམ་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་བརྗོད་དང་བུམ་པ་ཡོད་དམ་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་འགོག་ནུས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་བུམ་པ་མེད་པ་སྒྲུབ་ནུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྒྱ་སྐྱེགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། མེ་མ་ཡིན་ཏེ། སྲེག་པར་བྱེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 467

ཞེས་བྱ་བ་1

བཞིན་ནོ། །བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་ལྟོ་ལྡིར་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་
བུམ་པའི་ཤེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བུམ་པ་མེད་པ་དེ་སྒྲུབ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་ལྟོ་ལྡིར་བ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་དེ་ཡོད་པ་ལས། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་དང་ཤེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ། བུམ་པ་མེད་པ་དེ་སྒྲུབ་ནུས་པར་ཐལ། གཞི་དེར་དམིགས་སུ་རུང་བའི་བུམ་པ་མེད་པའི་འཇོག་བྱེད་ནི་དེ་མི་དམིགས་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པར་དེ་ཉིད་དེའི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྣང་རུང་བུམ་པ་མེད་པ་དེ་སྣང་རུང་
བུམ་པ་མ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་གཞག་བྱའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་སྣང་རུང་བུམ་པ་མ་དམིགས་པ་དེ་ལས་ནི་རང་གི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་2

གྱི་སྒྲ་བློའ་ཡུལ་བུམ་མེད་དེ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་གྲུབ་ ིཔས་ཁྱབ་སྟེ། ཡོད་ན་སྣང་3

དུ་རུང་བ་ལས། མ་མཐོང་ན་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་
འདི་བླུན་པོ་གནག་རྫིའི་བར་གྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་མ་དམིགས་པ་ལ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་གནག་རྫིའི་བར་ལ་གྲུབ་ན། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པས་མེད་པའི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགོས་པ་སྟོན་པ་ནི། འཇིམ་གོང་དང་ཡན་ལག་སོགས་ལ་བུམ་པ་དང་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་སོགས་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་དོན། དེ་དག་མ་དམིགས་པ་གྲུབ་ཟིན་པ་ཡོད་ན་ཡང་དེ་ཉིད་དེ་དག་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་དུ་རྨོངས་པས་འཇིམ་གོང་དང་ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་འདིར་གྲངས་ཅན་དང་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་བུམ་པ་དང་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་མེད་དོ་ཞེས་རྗེས་སུ་མི་བརྗོད་པ་དེ་དག་གི་ངོར་སྔར་རང་ཉིད་ཀྱིས་བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བུམ་པ་མ་དམིགས་པ་ལ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་སོགས། གྲུབ་ཟིན་པ་དང་ནི་ཆོས་མཐུན་པར་བསྟན་པ་ལས། འཇིམ་གོང་ལ་བུམ་པ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་བརྡ་དྲན་པར་བྱེད་པ་འབའ་ཞིག་གོ །ཅི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༣ བ ༤ ཞེས་པར་བཞིན་ནོ།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢༤ ན ༡ རང་གི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་སྒྲ་བློའ་ི
3 ཞོལ། ཤོག ༡༢༤ ན ༢ ཡོད་ན་སྣང་རུང་བ་ལས།

468 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ན། མེ་དེ་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་མཐོང་བ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་དང༌། དེ་ཉིད་མ་མཐོང་ཞིང་ལོག་པ་ལས་དུ་བ་མི་སྐྱེ་བར་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལས་མེ་རྒྱུ་དང་དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡིན་ཞེ་ན། རང་རྒྱུ་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་ན་སྐྱེ་བ་དང༌། མེད་ན་མི་སྐྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་པོ་དང༌། བྱ་ས་དེ་གཉིས་ལ་ཐ་སྙད་ཟོར་ཡངས་པའི་དོན་དུ་འབྲས་བུ་1

དང་སོགས་པས་རྒྱུའི་སྒྲ་དངོས་མིང་
དུ་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དཔེ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ་ནི། གལ་ཏེ་སློབ་དཔོན་དེ་ལྟ་
བུའི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་བཞེད་ན། ཅིའི་ཕྱིར་2

ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་
བའི་སྐབས་སུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དཔེ་མ་བསྟན་ཞེ་ན། འདི་ནི་རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་རྣམ་གཞག་གི་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པས་ན། རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་སྟོན་པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཚིགས་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་ལས་རང་བཞིན་རྟགས་ལས་ཐ་དད་པར་ནི། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་དཔེར་མ་བསྟན་ནོ།།
གསུམ་པ་ཞར་ལ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་
པ་ལ། དངོས་དང་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་འབྲེལ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡང༌། སྔར་འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་དག་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཅིང༌། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། རྟགས་ཆོས་རྣམ་པར་གཞག་འཇོག་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་ཟིན་མ་ཐག་པ་ཡིན་མོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་དག་གི་ཕྱོགས་ཆོས་ཚད་མ་ཇི་ལྟ་བུས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་སྔར་མ་བཤད་པས། དེ་ཉིད་བརྗོད་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ལ་མཚོན་ན། གཅིག་ལྟོ་ལྡིར་བས་མ་དག་པ་དང༌། དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ ིགྱིས་དམིགས་ཤིང་དེ་ཉིད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས་ལྟོ་ལྡིར་བ་འདི་ནི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༤ བ ༢ འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པས་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢༤ བ ༣ ཅིའི་ཕྱིར་ཆོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 469

དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའང་ལྟོ་ལྡིར་བ་མ་དམིགས་སོ་ཞེས་རྟོག་པ་ཅན་གྱི་བློ་ནི་སྐྱེ་བ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་མྱོང་བ་ཕན་ཚུན་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཅན་ལྟོ་ལྡིར་བས་དག་པ་དང་མ་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དམིགས་པའི་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ཉིད་ལས་དོན་ཕྱོགས་རྣམས་བུམ་པ་དམིགས་ ིཔ་དང་མ་དམིགས་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སོ་སོར་རྟོགས་ཤིང་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་དེ་དག་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་འདི་ནི་དབང་བློ་དེ་གཉིས་ཐ་ ིདད་དུ་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་སྟེ། དོན་ནི་ལྟོ་ལྡིར་བས་དག་པ་དང་མ་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དམིགས་པའི་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་ས་ཕྱོགས་དེ་དག་ལ་ལྟོ་ལྡིར་བ་དམིགས་པ་ ིདང་མ་དམིགས་པར་འཇོག་པ་ཡིན་པས། ལྟོ་ལྡིར་བ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ལྟོ་ལྡིར་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དམིགས་པའི་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་ལ། ལྟོ་ལྡིར་ ིབས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དམིགས་པའི་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བུམ་པ་མ་དམིགས་ ིཔ་དང༌། ལྟོ་ལྡིར་བ་དང་བཅས་པའི་ས་ཕྱོགས་དམིགས་པའི་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་གྱིས་བུམ་པ་ ིདམིགས་པའི་ཁྱད་པར་ཡང༌། དེ་དག་བུམ་པས་དབེན་པའི་ས་ཕྱོགས་ཙམ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དང༌། བུམ་པའི་རྣམ་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ།།འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དག་གཅིག་དམིགས་སོ། །ཞེས་སོགས་དག་འཛིན་དབང་པོའ་མངོན་ ིསུམ་ཁོ་ན་ལ་སྦྱར་ནས། ས་ཕྱོགས་འདི་ནི་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའམ། བུམ་པ་འདི་ནི་མ་དམིགས་སོ་ཞེས་རྟོག་པ་ཅན་གྱི་བློ་ནི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་འཆད་མོད། དེའི་ཕྱིར་བུམ་པ་དམིགས་པ་དང་མ་དམིགས་པའི་བློའ་དབྱེ་བ་རང་ཉིད་མྱོང་བའི་མངོན་སུམ་ལས་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཞིང༌། བློ་དེ་ ིདག་གི་དེའི་གཟུང་དོན་བུམ་པ་དམིགས་པ་དང་མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འགྲུབ་པ་དེ་ལྟ་མིན་པར་བློ་དེ་དག་གི་དབྱེ་བ་ཡང་བློ་གཞན་གྱི་དབྱེ་བའི་དབང་གིས་འགྲུབ་དགོས་ན། དེ་ཡང་དེ་ལས་གཞན་པའི་བློའ་དབྱེ་བས་འགྲུབ་དགོས་པ་སོགས་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། འགའི་ཡང་ཐ་དད་དུ་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ། དགག་གཞི་དམིགས་པས་དེའི་སྟེང་གི་དགག་པ་དམིགས་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། དགག་སྒྲུབ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྟོ་ལྡིར་བ་དང་བཅས་པ་ལས་རང་བཞིན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མྱོང་བའི་དགག་གཞི་བུམ་པས་དག་པའི་ས་

470 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

ཕྱོགས་ལས་དགག་བྱ་གཞན་བུམ་པ་བསལ་བའི་དགག་པ་ནི་རང་བཞིན་གཞན་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ས་ཕྱོགས་དེའི་སྟེང་དུ་བུམ་པ་དེ་མི་དམིགས་པའི་དགག་པ་ཡང་བུམ་པ་ཡོད་པ་དེ་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ས་ཕྱོགས་དངོས་སུ་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བུམ་པ་མི་དམིགས་པ་འདི་ནི་བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དམིགས་པའི་དབང་ཤེས་རང་ཉིད་མྱོང་བའི་མངོན་སུམ་ལས་རྟོགས་པས་རང་ཉིད་དོན་ལྡོག་ཏུ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་བུམ་པ་མེད་པའི་དངོས་མིང་གི་ཐ་སྙད་འཇུག་པ་ཅན་བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་དེ། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་རང་གི་རྣམ་པར་གཞག་བྱ་བུམ་མེད་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན། བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟེང་གི་བུམ་མེད་ལྟ་བུ་དོན་གྱི་མེད་པ་ཉིད་ནི། དེ་སྣང་རུང་མི་དམིགས་པ་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ཡང་མི་དམིགས་པར་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་དམིགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ།།གཉིས་པ་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་
ཀྱིས་མེད་ངེས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་བསྟན་པ་དང༌། དགག་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི་གལ་ཏེ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་དང་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་གསུམ་པོ་དེ་དང་འདྲ་བར་དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་ངེས་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པས་ཁྱབ་བམ་ཞེ་ན། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མེད་ངེས་ལས་གཞན་དུ་གང་ལ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེས་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་དུ་བཞག་ནུས་པ་འགོག་པར་འགྱུར་བ་ཙམ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་ཀྱང་མི་སྣང་བའི་དོན་མེད་པར་ངེས་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སེམས་ཅན་གཞན་ལ་རྟགས་མེད་པའི་རྣམ་རྟོག་གི་གྲངས་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པ་འདིས་ནི་ཡོད་ངེས་ལས་ལྡོག་པ་མེད་ངེས་སྒྲུབ་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་ནུས་པའི་འབྲས་བུ་ཅན། རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་སྣང་མི་རུང་གི་དོན་མ་དམིགས་ཀྱང་མེད་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་མེད་ངེས་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་བཤད་པ་མི་འགལ་ཏེ། དང་པོ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེས་རང་གི་དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་པར་ངེས་པ་སྒྲུབ་ནུས་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 471

གཉིས་པ་དགག་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་གཞན་བསྟན་པ་ནི། གལ་ཏེ་དགག་རྟགས་
ཐམས་ཅད་རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་གསུམ་པོ་དེ་བཞིན་དུ། མ་དམིགས་པར་རང་མིང་གིས་རྟགས་སུ་བཀོད་པས་ཁྱབ་བམ་ཞེ་ན། སྦྱོར་བའི་འགོད་ཚུལ་གཞན་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་སྦྱར་བའི་དགག་རྟགས་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། རང་གི་སྦྱོར་བ། ཞེས་སོགས་སོ། །ཡང་ན། རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་ཕྱོགས་ཆོས་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་མོད། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་འགྲུབ་ཚུལ་དེ་དང་འདྲའམ་ཞེ་ན། མི་འདྲ་སྟེ་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་ཚད་མ་ནི། དགག་གཞི་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་གྱི། འགོག་བྱེད་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་རང་གི་སྦྱོར་བ་དག་ལ་སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། མ་དམིགས་པ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་སྦྱོར་བའམ། དགག་བྱའི་དོན་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འགལ་ཟླ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དེ་ཡང་གཉིས་ཏེ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་
གྲང་རེག་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་གཉིས་སོ། །མེ་དང་གྲང་རེག་ཅིའི་ཕྱིར་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། གནོད་བྱ་གྲང་རེག་རྒྱུན་ལྡན་དུ་འབྱུང་བཞིན་པ་ཡོད་པ་ན་གནོད་བྱེད་མེ་ཉེ་བ་ཡོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲང་རེག་རྒྱུན་མེད་པར་སོང་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་འགལ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ནི་ཚ་གྲང་ལྟར་གནོད་བྱེད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་གནོད་བྱ་ལྡོག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འགལ་བར་ངེས་ནུས་པ་མ་ཡིན་གྱི། མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་འགལ་བར་ངེས་དགོས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ནི་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕན་ཚུལ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། བརྟན་དངོས་དང་ནི་འཇིག་པ་བཞིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ནི། ཕན་ཚུན་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་གཉིས་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་ལ་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་འབབ་པའི་ཕྱིར་ཡང་འགལ་

472 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་ངེས་སུ་འགྱུར་བ་དང་ནི། འཇིག་པ་ཕྱིས་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་བཅས་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་དེ་གཉིས་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་འཆད་པ་ནི། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། འཇིག་ངེས་དེ་ཁྱོད་ལ་ཉེ་བར་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་ག་ལ་ཡོད་དེ། མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་འཇིག་པར་རང་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྫ་བུམ་གྱི་དངོས་པོའ་རྒྱུ་རྫ་མཁན་སོགས་ལས་རྫ་བུམ་གྱི་འཇིག་པ་བྱུང་ཞིང༌། འཇིག་པ་དེས་རྫ་བུམ་ ིའཇིག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་བརྒྱུད་པའི་དུབ་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་རྫ་བུམ་གྱི་རྒྱུ་དེས་འཇིག་པ་གཞན་སྐྱེད་པས་རྫ་བུམ་དེ་ནི་འཇིག་པར་འགྱུར་ན། དེས་རྫ་བུམ་གྱི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་འཇིག་པའི་ངང་དུ་བསྐྱེད་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར། དེས་ན་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་རང་རྒྱུད་ལས་འཇིག་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ཉིད་འཐད་པ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང༌། དངོས་པོ་དེ་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་གྲུབ་ཟིན་པར་གྱུར་པ་ན། ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱུ་དེས་
བདག་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་པ་གང་ཡང་མེད་ཅིང༌། དེས་བདག་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་པ་མིན་ན། བདག་ཉིད་དེའི་ལྟོས་བྱ་གང་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིས་རྒྱུ་ལས་འཇིག་པར་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། དུས་ནམ་ཡང་འཇིག་ངེས་དེ་ལྟ་མིན་པར་ཅི་ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིས་བྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་རང་རྒྱུ་ལས་འཇིག་པར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དངོས་པོ་དེ་ཉིད་འཇིག་ཁ་མར་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་དུས་གཉིས་པར་སྡོད་པ་ལ་བརྟེན་པར་ཁྱེད་རང་ཡང་མི་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ། རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་སྐྱེས་ཙམ་ནས་འཇིག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ན། སྐད་ཅིག་ཀྱང་གནས་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། འཇིག་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་དེ་ལྟར་དུ་གྱུར་པ་དེ་ད་ལྟ་གནས་པའི་དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དངོས་མེད་སྐྱེས་ཙམ་ནས་འཇིག་པ་དེ་ལྟར་དུ་ཅི་ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། གང་དག་དེའི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་ཕྱིས་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་གྲུབ་ཙམ་ནས་དེའི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་དེ་དག །དེའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུའི་ལས་ལ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱུའི་ཚོགས་པ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པར་ངེས་པ་བཞི་ནོ།།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 473

དེ་ཡང༌། དེ་ཕྱིར་མི་རྟག་ལས་སྡུག་བསྔལ། །སྡུག་བསྔལ་ལས་ནི་བདག་མེད་
གསུངས།1

།ཞེས་པ་ལྟར། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འཐོབ་
པ་ཡང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྲིད་པའི་སྡུག་བསྡུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བའི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་བོ་མཐོན་པོ་བཅོམ་པར་བྱས་པ་ཉིད་ལ་རག་ལས་ཤིང༌། དེ་ལྟའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གོ་འཕང་རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་དུ་ཕྱིན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་གྲུ་གཟིངས་དམ་པ་ཚོལ་བར་བྱེད་པ་ཡང་འཁོར་བའི་འབྲོག་དགོན་པ་སྡུག་བསྡུལ་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མའི་འབྱུང་གནས་སུ་རིག་པའི་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་པས། བསྟན་བཅོས་འདིར་ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་བརྒྱ་བཞིའི་ནང་ནས་ཀྱང་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གོ་བའི་ཆེད་དུ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འཇུག་བསྡུ་བར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྟེ་ལེའུ་བཞི་པའི་འགྲེལ་པའོ།། །།
གསུམ་པ་རྟོགས་དཀའ་བར་བསྟན་པ་མཇུག་གི་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྟོགས་དཀའ་བར་
བསྟན་པ་དང༌། རྟོགས་ན་དོན་ཆེ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཁོ་བོའ་གཞུང་ ིརྣམ་འགྲེལ་འདི་སྦས་པའི་ཕྱོགས་སུ་བཅད་པ་མེད་པར་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་མཚུངས་པར་ལེགས་པར་བཤད་ཀྱང་སླར་འདིའི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་འཛིན་པར་བྱེད་པ་མང་པོ་མི་རྙེད་པའམ་རྙེད་དཀའ་བ་ཅན་ཡིན་ཏེ། བློའ་ནུས་པ་ཆུང་བ་མེད་པ་བློ་གྲོས་ལྡན་པ་དེ་དག་གིས་ ིཀྱང་རིགས་ཚུལ་ཟབ་མོའ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་ཅན་ཡིན་ལ་བརྩོན་འགྲུས་ ིཤིན་ཏུ་ལྷག་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང༌། ལེགས་བཤད་མཆོག་གི་2

དེ་ཉིད་མཐོང་བ་མེད་པ་
དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའམ། ཡང་ན་བློའ་ནུས་པ་ཆུང་བ་མེད་ཅིང་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པའི་རང་ ི

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༣ ཕྲེང་། ༦
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢༨ བ ༣ ལེགས་བཤད་མཆོག་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་

474 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

སྡེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཟབ་མོ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་མེད་ལ་དེ་ཉིད་འདིར་བརྗོད་བྱར་ལྡན་ཞིང༌། རང་དོན་དུ་མགོ་ལ་མེ་ཤོར་བ་བཟློག་པ་ལྟར་ཐར་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་ཤིན་ཏུ་ལྷག་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཐེག་པ་མཆོག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་མེད་ལ། དེ་ཉིད་འདིའི་བརྗོད་བྱར་ལྡན་པས་སོ། །ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ན་བདག་གིས་རྣམ་འགྲེལ་འདིར་རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་ཚུལ་བཤད་ཀྱང་གཞན་དག་གིས་རྙེད་པར་དཀའ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བཤད་པ་དག་ཀྱང་བློ་དང་བརྩོན་འགྲུས་ཤིན་ཏུ་ལྷག་པའི་མཁས་པ་དག་གིས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་བས་ན་ཇི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་བཞི་འབབ་ཅིང༌། སླར་ཡང་དེ་ཉིད་དུ་ཐིམ་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་རང་གི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ལས་སྡེ་བདུན་གྱི་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་དག་འབབ་ཅིང༌། སླར་ཡང་དེ་ཉིད་ལ་ཐིམ་ཞིང་ནུབ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་དག་གིས་ནི། གདུལ་བྱ་དག་རྟོགས་དཀའ་བར་མཐོང་ནས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གཞོམ་པ་དང༌། འདུན་པ་ཆེས་ཆེར་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་རྟོགས་ན་དོན་ཆེ་བར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པར་དཀའ་ན་བསྟན་པ་ལ་
དོན་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྙམ་ན། རྟོགས་པར་དཀའ་བ་དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི། རྟོགས་ན་དོན་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཆོས་ལྔ་ཉེ་བར་གནས་པ་ལྟར་རོ།1

།འདི་ལ་ཡང་ཆོས་ལྔ་
ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ཞེ་ན། མཐའ་ཉིན་མོར་བྱེད་པའི་འོད་ཟེར་གྱིས་ནི། ནགས་ཚང་ཚིང་མ་ལུས་པ་སྲེག་པར་བྱེད་པ་དང༌། སྐྱེ་བོ་དག་གི་འཇུག་ལྡོག་གི་གནས་དང༌། གཟུགས་མ་ལུས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང༌། ཉིན་མོ་སྤོང་བའི་སྲོག་ཆགས་འབྱུང་པོའ་ཚོགས་ཀྱིས་ ིའཇིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་དང༌། འདབ་སྟོང་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པའི་པད་མའི་ཚུལ་དག་ཁ་འབྱེད་ཅིང༌། ཀུ་མུ་ཏ་རྣམས་ནི་རྒྱས་པར་བྱེད་པའང་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལྟར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཞུང་ལུགས་འདི་ཡང། ཚུལ་དང་ཚུལ་མིན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་
པར་མཁས་པའི་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པའི་ཚ་ཟེར་གྱིས་ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་བ་ངན་པའི་ནགས་ཚང་ཚིང་ 1 གཙང་། ཤོག ༩༨ ན ༢ ཆོས་ལྔ་ཉེ་བར་གནས་པ་ལྟར།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 475

སྟུག་པོ་གང་ཅི་ཡང་རུང་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྩ་བཞིན་དུ་བསྲེག་པར་ནུས་པ་དང༌། རྗེ་བཙུན་འཕགས་པ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཉིད་1

ཀྱི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོར་རྗེས་སུ་བཟུང་བས་གདུལ་བྱ་ལ་ཡང་
དག་པའི་རིགས་པའི་ལམ་རྨད་དུ་བྱུང་བ་སྟོན་པ་དཔལ་ལྡན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའ་གཞུང་ལུགས་ ིས་ཆེན་པོ་ལྟར་དགེ་ལེགས་ཀུན་གྱི་རྟེན་ནམ་གཞིར་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་ཉིན་མོར་བྱེད་པའི་རིགས་པའི་འོད་ཟེར་གྱི་ཡོན་ཏན་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ཀུན་ལས་འཕྲོ་བ་དང་ལྡན་པ་དང༌། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བསྟན་པ་ཉིན་མོའ་སྣང་བ་སྤོང་བའི་བློ་ངན་མུ་སྟེགས་བྱེད་པ་དག་གི་ཕྱིར་རྒོལ་བའི་འཇིག་པ་ ིསྤངས་པ་དང༌། ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ་ལ་ལྟ་བའི་བློ་མིག་རིགས་པའི་རྩི་སྨན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པར་བྱས་པའི་མཁས་པའི་པད་མ་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདི་གཉིས་འགྲེལ་པ་ཆེན་པོ་ཕལ་ཆེ་བར་མི་འབྱུང་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པའི་ཞལ་ལས་འོངས་པའམ་མ་འོངས་པ་གང་ཡིན་ཞེས་རྩོད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཡ་མ་རིའི་འགྲེལ་པར། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློ་བློ་དང་བརྩོན་པ་དང་ལྡན་ཡང༌། འགྲེལ་པ་དགོངས་པར་སོན་པ་མ་བྱུང་ནས། སློབ་དཔོན་ཐུགས་བྱུང་བར་གྱུར་ཏེ། བློའ་ནུས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ ིཔོ་འདི་མཛད་པར་བཤད་ཀྱང༌། འགྲེལ་པ་བྱེད་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འདོད་པས་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ལ། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཐ་མ་ནི། དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏས་ཚིག་གི་མཇུག་ཉེ་བར་བསྡུ་བ་བཀྲ་ཤིས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་མཛད་དོ་ཞེས་གྲགས་སོ།། །།
གང་ཡང་ཀུན་མཁྱེན་སྦྲང་རྩིའི་རྒྱལ་མཚན་ཡོན་ཏན་དྲི་བསུང་སྒྲོལ་བྱེད་ཁ་ལས་སྤྲིང་
ཡིག་ནི། །ནོར་འཛིན་བུ་མོའ་རྣ་བ་དག་ལ་རྟོགས་པར་བྱས་པ་དེ་ཡི་ལྗགས་ཀྱི་པདྨ་གང༌། །སྦྲང་ ིརྩི་རྒྱ་ཆེན་ཐིག་ལེས་རྣམ་ཁེངས་རོ་བཅུད་དང་བཅས་བློ་གྲོས་སྦྲང་བུའི་རྐང་པ་ལ། །དོག་པ་རྣམ་འགོད་རིགས་པའི་དར་དིར་ཕྱོགས་ཀུན་མཛེས་མའི་རྣ་བའི་བཅུད་ལེན་སྤྲོ་བར་བྱེད། །རབ་དཀར་བསོད་ནམས་གངྒཱའི་ཆུ་བོས་ལན་གཅིག་མིན་པར་སྔོན་དུ་དག་བྱེད་བསྒྲུབས་གྱུར་པ། །དེ་ཡི་རྣམ་དཔྱོད་རལ་པ་འཐུག་པོའ་རྩེ་མོ་དག་ལ་དཔལ་སྟུག་བཀའི་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས། །རིགས་པའི་ཅོད་པན་དཀར་པོ་བཅིངས་པའི་ཐོར་ཅོག་ཡོན་པོ་ས་གསུམ་གནོན་པའི་དཔལ་ཡོན་ཅན། །གང་གི་བློ་གྲོས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༩ ན ༦ ཉིད་ཀྱིས་ཐུ་བོར་རྗེས་སུ་

476 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

བློ་ཡི་དཔུང་པ་ལེགས་བཤད་ནོར་འཛིན་ཁུར་ཆེན་དག་གི་ངལ་བསོར་འགྱུར། །དེའི་ཕྱིར་འགྲོ་འདི་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་མཚན་མོ་དང་བྲལ་སྟོན་དུས་མཁའ་ལ་སྤྲིན་དཀར་ཕྲེང༌། །བརྒྱ་བྱིན་གཞུ་ཡིས་ཁྱབ་པར་བྲིས་པའི་རི་མོ་རྣམ་བཀྲ་ཕྱོགས་ཀྱི་བུ་མོའ་སྟོད་གཡོགས་བཞིན། །དབྱར་དུས་རྔ་སྒྲའི་ ིཡོལ་བ་དང་མཚུངས་ལྟ་ངན་དྲི་མེད་ཡིད་ཀྱི་མཁའ་ལ་རིགས་པ་ཡི། །ཁ་དོག་རྣམ་བཀྲ་རི་མོར་བྱ་ཕྱིར་ལེགས་བཤད་འདི་ལ་བློ་གྲོས་ངལ་བ་ཅུང་ཞིག་བྱས། །གང་དག་ཤུགས་དྲག་གཡོ་བའི་ཆུ་ལ་མཛུབ་རྩེའི་རྗེས་ཀྱིས་གཞུང་ལུགས་འདི་དོན་འབྱེད་དོ་ལོ། །གཞན་ནི་རོལ་པའི་རླུང་གིས་བསྐྱོད་པའི་དྭངས་པའི་ཆུ་ནང་གཟུགས་བརྙན་དག་ལ་ཟླ་བར་སེམས༌། །ཕལ་ཆེར་གཅོང་རོང་བྲག་ཆའི་སྒྲ་བཞིན་གཞན་ཟེར་ཟློས་པའི་མུ་ཅོར་དག་1

ནི་ཅི་ཡང་བྱེད། །དེ་དག་སྙིང་ལ་བྱམས་པ་རབ་
བཞག་བདག་ནི་དྲི་མེད་རིགས་པའི་ལམ་འདིར་གོམ་པ་བཀོད། །ནགས་གྱི་བུ་མོའ་སྐྲ་ཚོགས་རབ་ ིརྒྱས་མེ་ཏོག་སྙེ་མའི་ལན་བུ་ལ་ནི་ལྷ་ཡི་རྒྱུད་མངས་མགྲིན་པར་བྱེད་པའི་བུང་བ་དག།གཤོག་རྩེ་བསྐྱོད་པའི་བསིལ་ཡབ་འཕུར་ལྡིང་ཧ་རི་ཙནྡན་ག་བུར་འཐུལ་བའི་དྲི་བཟང་རྫིང་ངད་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲོན་པོའ་འགྲམ་པ་ལ། །མི་མཉམ་འགྲོས་ཅན་མཛུབ་མོས་བརྒྱུས་པའི་དངུལ་ཐིགས་མུ་ཏིག་ ིཕྲེང་བའི་རྣ་རྒྱན་རིང་པོ་འཕྲོག་པ་ལྷོ་ཕྱོགས་མ་ལ་ཡའི་རླུང༌། །སྙིང་ལ་རེག་པས་ཚ་ཟེར་ལྕགས་ཀྱུ་ཀླད་པར་ཟུག་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་ངེས་པར་བདེ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་པ་དག་ཡ་མཚན་སྒྲོགས། །ནུ་ཞོས་མྱོས་པའི་རི་དྭགས་ཕྲུ་གུ་མིག་ཟུམ་གྱུར་ཅིང་མེ་ཏོག་ཕོན་པོ་རྨ་བྱ་རོལ་པའི་མཇུག་རྩེའི་རླུང་གིས་བསྐྱོད་པ་ཅན། །ནགས་ཚལ་གནས་ན་བསམ་གཏན་བདེ་བས་ངེས་པར་སིམ་ལྡན་ཞི་བ་དེ་ལ་དཔེ་མེད་ཅེས་ནི་ཐུབ་པ་དག་ཀྱང་གཏམ་དུ་བགྱིད། །སྙིང་རྗེ་རབ་དཀར་ལྷག་བསམ་དག་པའི་གྲུ་ཆེན་ལ་ཞོན་དྲི་མེད་རིགས་པའི་སྐྱ་བ་འཛིན་འདོད་ཀུན་མཁྱེན་ནོར་བུ་དོན་གཉེར་བ། །གང་དེའི་སྙིང་ལ་ལེགས་བཤད་གཏམ་གྱི་ག་བུར་རྒྱུན་འདི་ཡང་དག་དྲན་པའི་གདུང་སེལ་དགའ་བ་དེ་དག་རྣམས་ཀྱིས་དཔེར་བྱ་མིན། །ཟབ་ཡངས་རིགས་པའི་ཆུ་གཏེར་ནས་འཐོན་ལོག་བློའ་རླུང་ ིགིས་ནམ་ཡང་གཡོ་བ་མིན་པ་ཉིད། །གང་བློ་རིན་ཆེན་རི་བོའ་མདུན་སར་མཁས་རློམ་སྨྲ་བ་བུང་ ིབ་རྒན་པོའ་གཤོག་རླུང་དང༌། །མཚུངས་པར་ཉེར་སྤྱོད་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོའི་གོས་ཅན་འདི་ན་ ི
1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༠ ན ༦ མུ་ཅོར་ངག་ནི་ཅི་ཡང་བྱེད།

རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། 477

ལྷུན་པོ་གཞན་བཞིན་རྣམ་པར་སྣང༌། །དེ་ཡིས་ལེགས་བྲིས་རི་མོ་འདི་ཡང་འཇིག་རྟེན་གསུམ་ལ་རིགས་པའི་གསང་ཚིག་སྨྲ་བ་བཞིན། །མ་ལི་གསར་པའི་དོགས་པ་དག །རབ་འཁྱུད་ཙཱུ་ཏའི་འཁྲི་ཤིང་གིས། །ནགས་མཐར་མིག་དཀྱུས་རིང་པོ་ཅན། །རི་དྭགས་མོ་ནི་ཁེངས་ལྡན་བྱེད། །རིགས་པའི་དོག་པའི་སྐེད་ཆིངས་ཅན། །ལེགས་བཤད་མུ་ཏིག་འཁྲི་ཤིང་འདིས། །བློ་གྲོས་མིག་ཡངས་དཔྱིད་ཀྱི་ནི། །དཔལ་མོ་སྐལ་བཟང་བྱེད་མིན་ནམ། །བློ་གྲོས་མིག་ནི་རྐང་དྲུག་པས། །ལེགས་བཤད་པད་མོ་ལ་འཐུངས་པ། །དེ་ཡི་ཁ་ལས་སྐྱུགས་པའི་ཚིག །རིགས་ཚུལ་སྦྲང་རྩིའི་རོ་ལྡན་འབྱུང༌། གང་བློ་དངུལ་ཆུའི་ཐིགས་པ་ནི། །ཁུ་ཚུར་དྲག་པོས་བཟུང་བ་ལྟར། །རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་ཉིད་ཀྱིས། །ཞིག་ཅིང་ཞིག་ཅིང་འགྱུར་བ་གང༌། །ད་ལྟའི་གཞུང་ལུགས་མུན་སྤྲུལ་གྱི། །ཕྲེང་བ་རིང་པོར་བརྒྱུས་པ་ཡང༌། །བསོད་ནམས་མིན་པའི་དམོད་པ་ནི། །འཇིག་རྟེན་སྙིང་ལ་ལྷུང་བ་བཞིན། །རིགས་པ་ཡི་ནི་མིག་ལོང་བས། །འཆེལ་བ་ལུང་གི་དབྱུག་པ་དག།དྲང་པོ་མིན་པས་བློ་གྲོས་ཀྱི། །གོམ་པ་གཡང་དུ་ལྟུང་བྱེད་པ། །དེ་དག་ཚིག་གི་ལྦུ་བ་ནི། །ལྟ་ངན་བ་ཚའི་རོས་ཁྱབ་གང༌། །སྙིང་པོར་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང༌། །སྙིང་པོ་མེད་པའི་ཆུ་ཤིང་བཞིན། །བློ་ངན་ཐུབ་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ། །ལོག་པར་འཁུ་འདོད་གཡོ་ལྡན་པའི། །ཚིག་ནི་ལེགས་པ་ཚོལ་རྣམས་ཀྱི། །ཡིད་ཀྱི་རྫིང་བུ་དྲི་མར་བྱེད། །ཕྲག་དོག་དུག་གི་བུམ་པ་ནི། །སྙིང་ལ་ཡང་དག་ཟུང་གྱུར་པ། །དྲང་སྲོང་གདུག་པ་དེ་དག་གི །དམོད་པའི་ཚིག་མདའ་ལྷུང་བ་ལ། །དམ་པ་སྤོབས་པ་དགེ་བ་ཅན། །རིགས་པའི་བདུད་རྩི་འཐུངས་གྱུར་པས། །ལེགས་པ་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང༌། །དྲང་པོ་འདོར་བར་བྱེད་པ་མིན། །འཁོར་བ་མི་བཟད་འབྲོག་དགོན་པས། །ཐར་འདོད་ཡིད་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ནི། །དྲི་མེད་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དྲངས། །དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའང་བསྒྲུབས། །དེ་ཕྱིར་བདག་ལ་གྲགས་པའི་གསུང༌། །སླན་ཆད་བུ་ལོན་གྱུར་པ་ནི། །ལྷག་མ་འགའ་ཡང་མ་མཆིས་ཀྱིས། །འོན་ཀྱང་ལེགས་བཤད་སྙིང་ལ་ཆགས། །ཕྱོགས་ཀུན་རྒོལ་པའི་མགོ་བོ་ནི། །སྙིང་དང་ལྷན་ཅིག་འདར་བྱེད་ཅིང༌། །ལོག་པའི་གཞུང་དང་སྲིད་པ་དག །ལྷན་ཅིག་ཧྲུལ་པོར་བྱེད་པ་གང༌། །འདི་ལྟར་རིགས་པའི་བགོ་སྐལ་ནི། །གསུང་རབ་ནོར་འཛིན་མཐའ་དག་གི །ཁོར་ཡུག་རྣམ་པར་གནོན་བྱེད་པ། །བློ་གྲོས་གོམ་པ་གཅིག་གིས་ཕྱིན། །དེ་ལྟར་རིགས་པའི་ལམ་དུ་འབད་བྱས་

478 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཅ་པ།

རབ་དཀར་དགེ་བ་ཟླ་བའི་ཁུ་བས་སྙིང་གི་བུམ་པ་གང་གྱུར་པ། །དེ་ཡི་དཔལ་ལས་བདག་ནི་སྲིད་པར་བླ་མའི་ཞབས་སྐྱེས་སེན་མོའ་འདབ་ཕྲེང་སྤྱི་བོས་མཆོད་པ་མི་གཏོང་བཞིན། །དེ་ཡི་ལེགས་ ིབཤད་ཁ་ལ་འགྱུ་བའི་སྤྲིང་ཡིག་འགྲོ་ལ་བརྩེ་བའི་ཡིད་ཀྱིས་ཀློག་པར་བྱེད་པའི་གཞུང་ལུགས་འཛིན། །ཇི་སྲིད་ཀུན་གསལ་མཛེས་མའི་རྣ་ཆས་འཇིག་རྟེན་དགའ་བྱེད་དེ་སྲིད་གཏམ་འདིའང་འགྲོ་ལ་རྣ་རྒྱན་ཐོབ་གྱུར་ཅིག།
རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་
བྱ་བ་འདི་ནི། གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ། རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཅས་པའི་རིང་ལུགས་པ་བླ་ན་མེད་པ། དཔལ་ལྡན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ན། རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྩེ་མོ་ལྟར་མངོན་པར་འཕགས་ཤིང༌། ཕྱི་དང་ནང་གི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཐའ་དག་ཆུ་ནང་གི་ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ། དོན་གྱི་སླད་དུ་མཚན་ནས་སྨོས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཀུ་མ་ར་མ1

་ཏིའི་ཞལ་སྔ་ནས་དང༌། ངུར་སྨྲིག་གི་རྒྱལ་མཚན་འཆང་བ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་
གི་ནོར་བུ། རྣམ་པར་དཀར་བའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་སའི་སྟེང་མ་ལུས་པ་ཁྱབ་ཅིང༌། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལུང་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་མ་ལུས་པ། རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ལ། ཟླ་དང་བྲལ་བའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ལ་སོགས་པ། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་རྡུལ་སྤྱི་བོས་ལེན་པ། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་དོན་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་འབྱེད་པ་ལ། ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བས་བརྫི་བར་མི་ནུས་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་སྤོབས་པ་དགེ་བ་ཅན། མང་དུ་ཐོས་པའི་བཙུན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་རང་གི་སློབ་མ་བློ་གསལ་ཞིང༌། དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་དུ་མས་ཉེ་བར་བསྐུལ་བའི་ངོར། གཙང་ཉང་སྟོད་རིགས་པའི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སའི་ཆ། ལྕང་ར་དཔལ་འབར་ལེགས་བཤད་སྒྲོགས་པའི་ཚལ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་བའོ། །འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག།དགེའོ།། །།

1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༡ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༠༠ ན ༤ རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཀུ་མ་ར་ཏིའི་ཞལ་

དཔར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌།།ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།།
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི།།
དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའ་མཐུས།། ིཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ།།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།།
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་པ་འདི་ཡང་དེང་དུས་ཡིད་སྲུབས་ཀྱིས་རྒྱུད་བརླམས་པའི་ཀླ་ཀློའ་སྡིག་སྤྱོད་མི་བཟད་པས་གངས་ལྗོངས་ ིཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའ་སྣང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་ཉེས་ ིཔར་བྱས། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ན་རྡུལ་ཕྲན་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གནོད་འཚེ་གྱ་གྱུའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་ལྔ་བདོའ་རྒུད་ཚོགས་མཚོ་ལྟར་བརྡོལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང༌། བྱང་ཕྱོགས་བོད་ཁ་བ་ཅན་ ིདུ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་སླར་ཡང་སྔར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྗོངས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་དང༌། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའ་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ ིཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།། དགེའོ།། །།